Legislație

NOUL COD CIVIL ȘI REGLEMENTĂRILE ANTERIOARE

Prezentare comparativă

Legea de punere în aplicare • Legislație conexă

Ediția a 2-a îngrijită și adnotată de
Mona Maria Pivniceru

SI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Listă de abrevieri a reglementărilor frecvent citate

C. civ. 1864	Codicele civil (sau Codul civil din 1864), publicat în Monitorul Oficial nr. 271 din 4 decembrie 1864, nr. 7 din 12 ianuarie 1865, nr. 8 din 13 ianuarie 1865, nr. 8 din 14 ianuarie 1865, nr. 11 din 16 ianuarie 1865, nr. 13 din 19 ianuarie 1865, cu modificările şi completările ulterioare, abrogat de la 1 octombrie 2011, cu excepția dispozițiilor art. 1169-1174 şi 1176-1206, care se vor abroga la data intrării în vigoarea Legii nr. 134/2010;
C. com.	Codicele de comerț din 1887, publicat în Monitorul Oficial nr. 31 din 10 mai 1887, abrogat de la 1 octombrie 2011, cu excepția dispozițiilor art. 46-55, 57, 58 şi 907-935, aplicabile în continuare în raporturile dintre profesionişti, care se vor abroga la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010, a cărții a II-a „Despre comerțul maritim şi despre navigație", precum şi a dispozițiilor art. 948, 953, art. 954 alin. (1) şi art. 955, care se vor abroga la data intrării în vigoare a Codului maritim;
C. fam.	Legea nr. 4/1953 privind Codul familiei, republicată în Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956, cu modificările şi completările ulterioare, abrogată de la 1 octombrie 2011;
C. proc. civ.	Codul de procedură civilă în vigoare, cu ultimele modificări şi completări;
C. Rom.	Constituția României (republicată în M. Of. nr. 767 din 31 octombrie 2003);
CEDO	Convenția europeană a drepturilor omului, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950, ratificată de România prin Legea nr. 30/1994 (M. Of. nr. 135 din 31 mai 1994);
LSC	Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată (M. Of. nr. 1066 din 17 noiembrie 2004);
Legea nr. 272/2004	Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 557 din 23 iunie 2004, cu modificările ulterioare;
Legea nr. 273/2004	Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 19 noiembrie 2009, abrogată parțial [art. 1, 5-13, 16, art. 18 alin. (2) teza I, art. 56 alin. (1)-(4), art. 57, 59-63 şi 65] la 1 octombrie 2011.
Legea nr. 509/2002	Legea nr. 509/2002 privind agenții comerciali permanenți, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 6 august 2002, abrogată la 1 octombrie 2011;
Legea locuinței nr. 114/1996	Legea locuinței nr. 114/1996, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 31 decembrie 1997, abrogată parțial (art. 21-33) la 1 octombrie 2011;
Legea nr. 119/1996	Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 743 din 2 noiembrie 2009, cu modificările ulterioare;
Legea nr. 7/1996	Legea cadastrului şi a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 201 din 3 martie 2006, abrogată parțial de la 1 octombrie 2011;

Legea nr. 99/1999, Titlul VI	titlul VI „Regimul juridic al garanțiilor reale mobiliare" al Legii nr. 99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 236 din 27 mai 1999, cu modificările ulterioare, titlu abrogat la 1 octombrie 2011;
O.U.G. nr. 40/1999	Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 40/1999 privind protecția chiriașilor și stabilirea chiriei pentru spațiile cu destinația de locuințe, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 148 din 8 aprilie 1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 241/2001, cu modificările ulterioare, abrogată parțial [art. 12, 14-25, art. 32 alin. (2), art. 43 și 44] la 1 octombrie 2011;
Legea arendării nr. 16/1994	Legea arendării nr. 16/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 91 din 7 aprilie 1994, cu modificările și completările ulterioare, abrogată la 1 octombrie 2011;
Legea nr. 105/1992	Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 245 din 1 octombrie 1992, cu completările ulterioare, abrogată parțial (art. 1-33 și 36-147) la 1 octombrie 2011;
Legea nr. 136/1995	Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 303 din 30 decembrie 1995, cu modificările și completările ulterioare, abrogată parțial la 1 octombrie 2011;
Decretul nr. 167/1958	Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960, abrogat la 1 octombrie 2011;
Decretul nr. 31/1954	Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr. 8 din 30 ianuarie 1954, cu modificările și completările ulterioare, abrogat la 1 octombrie 2011;
Decretul nr. 32/1954	Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului Familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, abrogat la 1 octombrie 2011, cu excepția art. 30-43, care se vor abroga la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010;
Legea nr. 319/1944	Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor, publicată în Monitorul Oficial nr. 133 din 10 iunie 1944, abrogată la 1 octombrie 2011;
Decretul-lege nr. 115/1938	Decretul-lege nr. 115/1938 pentru unificarea dispozițiunilor privitoare la cărțile funciare, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare, abrogat la 1 octombrie 2011;
Legea nr. 178/1934	Legea nr. 178/1934 privind reglementarea contractului de consignație, publicată în Monitorul Oficial nr. 173 din 30 iulie 1934, abrogată de la 1 octombrie 2011.

BCU IAȘI

NOTA REDACȚIEI

- ✓ Sintagma „**Lege de aplicare**" din cuprinsul lucrării de față se referă la Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009, astfel cum a fost modificată prin **Legea nr. 60/2012** privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 255 din 17 aprilie 2012).
- ✓ Sintagma „**Reglementarea anterioară**" se referă la un act normativ abrogat odată cu intrarea în vigoare a noului Cod civil, însă ale cărui dispoziții au fost preluate și de noua reglementare, întocmai sau cu modificări.

Exemplu:

Art. 160. Darea de seamă generală. (1) La încetarea din orice cauză a tutelei, tutorele sau, după caz, moștenitorii acestuia sunt datori ca, în termen de cel mult 30 de zile, să prezinte instanței de tutelă o dare de seamă generală. Tutorele are aceeași îndatorire și în caz de îndepărtare de la tutelă.

(2) Dacă funcția tutorelui încetează prin moartea acestuia, darea de seamă generală va fi întocmită de moștenitorii săi majori sau, în caz de incapacitate a tuturor moștenitorilor, de reprezentantul lor legal, în termen de cel mult 30 de zile de la data acceptării moștenirii sau, după caz, de la data solicitării de către instanța de tutelă. În cazul în care nu există moștenitori ori aceștia sunt în imposibilitate de a acționa, darea de seamă generală va fi întocmită de către un curator special, numit de instanța de tutelă, în termenul stabilit de aceasta.

(3) Darea de seamă generală va trebui să cuprindă situațiile veniturilor și cheltuielilor pe ultimii ani, să indice activul și pasivul, precum și stadiul în care se află procesele minorului.

(4) Instanța de tutelă îl poate constrânge pe cel obligat să facă darea de seamă generală, potrivit dispozițiilor art. 163.

Legea de aplicare:
Art. 17¹.[1] Dispozițiile art. 186 din Codul civil se aplică și în cazurile prevăzute la art. 119 alin. (6), art. 142 alin. (2) și art. 160 alin. (2) din Codul civil.

Reglementarea anterioară:
C. fam.: Art. 140. (1) La încetarea tutelei, tutorele este dator ca, în termen de cel mult treizeci de zile, să prezinte autorității tutelare o dare de seamă generală. El are aceeași îndatorire și în caz de îndepărtare din tutelă.

[1] Art. 17¹ a fost introdus prin art. III pct. 3 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 60/2012.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Noul Cod civil

	Art.
Titlul preliminar. Despre legea civilă	**1-24**
Capitolul I. Dispoziții generale	**1-5**
Capitolul II. Aplicarea legii civile	**6-8**
Capitolul III. Interpretarea și efectele legii civile	**9-17**
Capitolul IV. Publicitatea drepturilor, a actelor și a faptelor juridice	**18-24**
CARTEA I. DESPRE PERSOANE	**25-257**
Titlul I. Dispoziții generale	**25-33**
Titlul II. Persoana fizică	**34-103**
Capitolul I. Capacitatea civilă a persoanei fizice	**34-57**
Secțiunea 1. Capacitatea de folosință	34-36
Secțiunea a 2-a. Capacitatea de exercițiu	37-48
Secțiunea a 3-a. Declararea judecătorească a morții	49-57
Capitolul II. Respectul datorat ființei umane și drepturilor ei inerente	**58-81**
Secțiunea 1. Dispoziții comune	58-60
Secțiunea a 2-a. Drepturile la viață, la sănătate și la integritate ale persoanei fizice	61-69
Secțiunea a 3-a. Respectul vieții private și al demnității persoanei umane	70-77
Secțiunea a 4-a. Respectul datorat persoanei și după decesul său	78-81
Capitolul III. Identificarea persoanei fizice	**82-103**
Secțiunea 1. Numele	82-85
Secțiunea a 2-a. Domiciliul și reședința	86-97
Secțiunea a 3-a. Actele de stare civilă	98-103
Titlul III. Ocrotirea persoanei fizice	**104-186**
Capitolul I. Dispoziții generale	**104-109**
Capitolul II. Tutela minorului	**110-163**
Secțiunea 1. Deschiderea tutelei	110-111
Secțiunea a 2-a. Tutorele	112-123
Secțiunea a 3-a. Consiliul de familie	124-132
Secțiunea a 4-a. Exercitarea tutelei	133-150
§1. Dispoziții generale	133-135
§2. Exercitarea tutelei cu privire la persoana minorului	136-139
§3. Exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului	140-150
Secțiunea a 5-a. Controlul exercitării tutelei	151-155
Secțiunea a 6-a. Încetarea tutelei	156-163
Capitolul III. Ocrotirea interzisului judecătoresc	**164-177**
Capitolul IV. Curatela	**178-186**
Titlul IV. Persoana juridică	**187-251**
Capitolul I. Dispoziții generale	**187-193**
Capitolul II. Înființarea persoanei juridice	**194-204**
Secțiunea 1. Dispoziții comune	194-195
Secțiunea a 2-a. Nulitatea persoanei juridice	196-199
Secțiunea a 3-a. Înregistrarea persoanei juridice	200-204
Capitolul III. Capacitatea civilă a persoanei juridice	**205-224**
Secțiunea 1. Capacitatea de folosință a persoanei juridice	205-208
Secțiunea a 2-a. Capacitatea de exercițiu și funcționarea persoanei juridice	209-224
§1. Capacitatea de exercițiu	209-211

CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

§2. Funcționarea persoanei juridice 212-220
§3. Dispoziții speciale 221-224
Capitolul IV. Identificarea persoanei juridice 225-231
Capitolul V. Reorganizarea persoanei juridice 232-243
Capitolul VI. Încetarea persoanei juridice 244-251
Secțiunea 1. Dispoziții generale 244
Secțiunea a 2-a. Dizolvarea persoanei juridice 245-249
Secțiunea a 3-a. Dispoziții speciale 250-251
Titlul V. Apărarea drepturilor nepatrimoniale 252-257

CARTEA A II-A. DESPRE FAMILIE 258-534
Titlul I. Dispoziții generale 258-265
Titlul II. Căsătoria 266-404
Capitolul I. Logodna 266-270
Capitolul II. Încheierea căsătoriei 271-289
Secțiunea 1. Condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei 271-277
Secțiunea a 2-a. Formalitățile pentru încheierea căsătoriei 278-289
Capitolul III. Formalități ulterioare încheierii căsătoriei 290-292
Capitolul IV. Nulitatea căsătoriei 293-306
Secțiunea 1. Nulitatea absolută a căsătoriei 293-296
Secțiunea a 2-a. Nulitatea relativă a căsătoriei 297-303
Secțiunea a 3-a. Efectele nulității căsătoriei 304-306
Capitolul V. Drepturile şi îndatoririle personale ale soților 307-311
Capitolul VI. Drepturile şi obligațiile patrimoniale ale soților 312-372
Secțiunea 1. Dispoziții comune 312-338
§1. Despre regimul matrimonial în general 312-320
§2. Locuința familiei 321-324
§3. Cheltuielile căsătoriei 325-328
§4. Alegerea regimului matrimonial 329-338
Secțiunea a 2-a. Regimul comunității legale 339-359
Secțiunea a 3-a. Regimul separației de bunuri 360-365
Secțiunea a 4-a. Regimul comunității convenționale 366-368
Secțiunea a 5-a. Modificarea regimului matrimonial 369-372
§1. Modificarea convențională 369
§2. Modificarea judiciară 370-372
Capitolul VII. Desfacerea căsătoriei 373-404
Secțiunea 1. Cazurile de divorț 373-381
§1. Dispoziții generale 373
§2. Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară 374
§3. Divorțul prin acordul soților pe cale administrativă sau prin procedură notarială 375-378
§4. Divorțul din culpă 379-380
§5. Divorțul din cauza stării sănătății unui soț 381
Secțiunea a 2-a. Efectele divorțului 382-404
§1. Data desfacerii căsătoriei 382
§2. Efectele divorțului cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soți 383-384
§3. Efectele divorțului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți 385-395
I. Efecte cu privire la regimul matrimonial 385-387
II. Dreptul la despăgubiri 388
III. Obligația de întreținere între foștii soți 389
IV. Prestația compensatorie 390-395
§4. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți şi copiii lor minori 396-404
Titlul III. Rudenia 405-482

Capitolul I. Dispoziții generale 405-407
Capitolul II. Filiația 408-450
Secțiunea 1. Stabilirea filiației 408-440
§1. Dispoziții generale 408-413
§2. Prezumția de paternitate 414
§3. Recunoașterea copilului 415-420
§4. Acțiuni privind filiația 421-440
I. Contestarea filiației 421
II. Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă 422-423
III. Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei 424-428
IV. Acțiuni privind filiația față de tatăl din căsătorie 429-434
V. Dispoziții comune privind acțiunile referitoare la filiație 435-440
Secțiunea a 2-a. Reproducerea umană asistată medical cu terț donator 441-447
Secțiunea a 3-a. Situația legală a copilului 448-450
Capitolul III. Adopția 451-482
Secțiunea 1. Dispoziții generale 451-454
Secțiunea a 2-a. Condițiile de fond ale adopției 455-468
§1. Persoanele care pot fi adoptate 455-458
§2. Persoanele care pot adopta 459-462
§3. Consimțământul la adopție 463-468
Secțiunea a 3-a. Efectele adopției 469-474
Secțiunea a 4-a. Încetarea adopției 475-482
Titlul IV. Autoritatea părintească 483-512
Capitolul I. Dispoziții generale 483-486
Capitolul II. Drepturile şi îndatoririle părinteşti 487-502
Capitolul III. Exercitarea autorității părinteşti 503-507
Capitolul IV. Decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti 508-512
Titlul V. Obligația de întreținere 513-534
Capitolul I. Dispoziții generale 513-515
Capitolul II. Persoanele între care există obligația de întreținere şi ordinea în care aceasta se datorează 516-523
Capitolul III. Condițiile obligației de întreținere 524-528
Capitolul IV. Stabilirea şi executarea obligației de întreținere 529-534

CARTEA A III-A. DESPRE BUNURI 535-952
Titlul I. Bunurile şi drepturile reale în general 535-554
Capitolul I. Despre bunuri în general 535-550
Secțiunea 1. Despre distincția bunurilor 535-546
Secțiunea a 2-a. Produsele bunurilor 547-550
Capitolul II. Drepturile reale în general 551-554
Titlul II. Proprietatea privată 555-692
Capitolul I. Dispoziții generale 555-566
Secțiunea 1. Conținutul, întinderea şi stingerea dreptului de proprietate privată 555-562
Secțiunea a 2-a. Apărarea dreptului de proprietate privată 563-566
Capitolul II. Accesiunea 567-601
Secțiunea 1. Dispoziții generale 567-568
Secțiunea a 2-a. Accesiunea imobiliară naturală 569-576
Secțiunea a 3-a. Accesiunea imobiliară artificială 577-597
§1. Dispoziții comune 577-579
§2. Realizarea lucrării cu materialele altuia 580
§3. Realizarea unei lucrări autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia 581-582

§4. Realizarea unei lucrări adăugate cu caracter durabil asupra imobilului altuia 583-585
§5. Înțelesul unor termeni 586
§6. Dispoziții speciale 587-597
Secțiunea a 4-a. Accesiunea mobiliară 598-601
Capitolul III. Limitele juridice ale dreptului de proprietate privată 602-630
Secțiunea 1. Limite legale 602-625
§1. Dispoziții comune 602-603
§2. Folosirea apelor 604-610
§3. Picătura streşinii 611
§4. Distanța şi lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții, lucrări şi plantații 612-613
§5. Vederea asupra proprietății vecinului 614-616
§6. Dreptul de trecere 617-620
§7. Alte limite legale 621-625
Secțiunea a 2-a. Limite convenționale 626-629
Secțiunea a 3-a. Limite judiciare 630
Capitolul IV. Proprietatea comună 631-686
Secțiunea 1. Dispoziții generale 631-633
Secțiunea a 2-a. Coproprietatea obişnuită 634-645
Secțiunea a 3-a. Coproprietatea forțată 646-666
§1. Dispoziții comune 646-647
§2. Coproprietatea asupra părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente 648-659
I. Părțile comune 648-652
II. Drepturile şi obligațiile coproprietarilor 653-658
III. Asociația de proprietari 659
§3. Coproprietatea asupra despărțiturilor comune 660-666
Secțiunea a 4-a. Proprietatea comună în devălmăşie 667-668
Secțiunea a 5-a. Partajul 669-686
Capitolul V. Proprietatea periodică 687-692
Titlul III. Dezmembrămintele dreptului de proprietate privată 693-772
Capitolul I. Superficia 693-702
Capitolul II. Uzufructul 703-748
Secțiunea 1. Dispoziții generale 703-708
Secțiunea a 2-a. Drepturile şi obligațiile uzufructuarului şi ale nudului proprietar 709-745
§1. Drepturile uzufructuarului şi ale nudului proprietar 709-722
§2. Obligațiile uzufructuarului şi ale nudului proprietar 723-736
§3. Dispoziții speciale 737-745
Secțiunea a 3-a. Stingerea uzufructului 746-748
Capitolul III. Uzul şi abitația 749-754
Capitolul IV. Servituțile 755-772
Secțiunea 1. Dispoziții generale 755-764
Secțiunea a 2-a. Drepturile şi obligațiile proprietarilor 765-769
Secțiunea a 3-a. Stingerea servituților 770-772
Titlul IV. Fiducia 773-791
Titlul V. Administrarea bunurilor altuia 792-857
Capitolul I. Dispoziții generale 792-794
Capitolul II. Formele de administrare 795-801
Secțiunea 1. Administrarea simplă 795-799
Secțiunea a 2-a. Administrarea deplină 800-801
Capitolul III. Regimul juridic al administrării 802-845

BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY LIBRARY

Secțiunea 1. Obligațiile administratorului față de beneficiar 802-812
Secțiunea a 2-a. Obligațiile administratorului și ale beneficiarului în raporturile cu terții 813-817
Secțiunea a 3-a. Inventar, garanții și asigurare 818-824
Secțiunea a 4-a. Administrarea colectivă și delegarea 825-830
Secțiunea a 5-a. Plasamentele considerate sigure 831-836
Secțiunea a 6-a. Repartiția profiturilor și a pierderilor 837-841
Secțiunea a 7-a. Darea de seamă anuală 842-845
Capitolul IV. Încetarea administrării **846-857**
Secțiunea 1. Cauzele de încetare 846-849
Secțiunea a 2-a. Darea de seamă și predarea bunurilor 850-857
Titlul VI. Proprietatea publică **858-875**
Capitolul I. Dispoziții generale **858-865**
Capitolul II. Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice **866-875**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 866
Secțiunea a 2-a. Dreptul de administrare 867-870
Secțiunea a 3-a. Dreptul de concesiune 871-873
Secțiunea a 4-a. Dreptul de folosință cu titlu gratuit 874-875
Titlul VII. Cartea funciară **876-915**
Capitolul I. Dispoziții generale **876-884**
Capitolul II. Înscrierea drepturilor tabulare **885-901**
Capitolul III. Notarea unor drepturi, fapte și raporturi juridice **902-906**
Capitolul IV. Rectificarea înscrierilor de carte funciară **907-915**
Titlul VIII. Posesia **916-952**
Capitolul I. Dispoziții generale **916-921**
Capitolul II. Viciile posesiei **922-927**
Capitolul III. Efectele posesiei **928-948**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 928-929
Secțiunea a 2-a. Uzucapiunea imobiliară 930-934
Secțiunea a 3-a. Dobândirea proprietății mobiliare prin posesia de bună-credință 935-940
Secțiunea a 4-a. Ocupațiunea 941-947
Secțiunea a 5-a. Dobândirea fructelor prin posesia de bună-credință 948
Capitolul IV. Acțiunile posesorii **949-952**

CARTEA A IV-A. DESPRE MOȘTENIRE ȘI LIBERALITĂȚI **953-1163**
Titlul I. Dispoziții referitoare la moștenire în general **953-962**
Capitolul I. Dispoziții generale **953-956**
Capitolul II. Condițiile generale ale dreptului de a moșteni **957-962**
Titlul II. Moștenirea legală **963-983**
Capitolul I. Dispoziții generale **963-964**
Capitolul II. Reprezentarea succesorală **965-969**
Capitolul III. Moștenitorii legali **970-983**
Secțiunea 1. Soțul supraviețuitor 970-974
Secțiunea a 2-a. Descendenții defunctului 975
Secțiunea a 3-a. Ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați 976-981
Secțiunea a 4-a. Ascendenții ordinari 982
Secțiunea a 5-a. Colateralii ordinari 983
Titlul III. Liberalitățile **984-1099**
Capitolul I. Dispoziții comune **984-1010**
Secțiunea 1. Dispoziții preliminare 984-986
Secțiunea a 2-a. Capacitatea în materie de liberalități 987-992
Secțiunea a 3-a. Substituțiile fideicomisare 993-1000

UNIVERSITY LIBRARY

Secțiunea a 4-a. Liberalitățile reziduale 1001-1005
Secțiunea a 5-a. Revizuirea condițiilor și sarcinilor 1006-1008
Secțiunea a 6-a. Dispoziții speciale 1009-1010
Capitolul II. Donația **1011-1033**
Secțiunea 1. Încheierea contractului 1011-1016
Secțiunea a 2-a. Efectele donației 1017-1019
Secțiunea a 3-a. Revocarea donației 1020-1029
§1. Dispoziții comune 1020-1022
§2. Revocarea pentru ingratitudine 1023-1026
§3. Revocarea pentru neexecutarea sarcinii 1027-1029
Secțiunea a 4-a. Donațiile făcute viitorilor soți în vederea căsătoriei și donațiile între soți 1030-1033
Capitolul III. Testamentul **1034-1085**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1034-1039
Secțiunea a 2-a. Formele testamentului 1040-1050
Secțiunea a 3-a. Revocarea voluntară a testamentului 1051-1053
Secțiunea a 4-a. Legatul 1054-1073
§1. Categorii de legate 1054-1057
§2. Efectele legatelor 1058-1067
§3. Ineficacitatea legatelor 1068-1073
Secțiunea a 5-a. Dezmoștenirea 1074-1076
Secțiunea a 6-a. Execuțiunea testamentară 1077-1085
Capitolul IV. Rezerva succesorală, cotitatea disponibilă și reducțiunea liberalităților excesive **1086-1099**
Secțiunea 1. Rezerva succesorală și cotitatea disponibilă 1086-1090
Secțiunea a 2-a. Reducțiunea liberalităților excesive 1091-1099
Titlul IV. Transmisiunea și partajul moștenirii **1100-1163**
Capitolul I. Transmisiunea moștenirii **1100-1134**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1100-1105
Secțiunea a 2-a. Acceptarea moștenirii 1106-1119
Secțiunea a 3-a. Renunțarea la moștenire 1120-1124
Secțiunea a 4-a. Sezina 1125-1129
Secțiunea a 5-a. Petiția de ereditate 1130-1131
Secțiunea a 6-a. Certificatul de moștenitor 1132-1134
Capitolul II. Moștenirea vacantă **1135-1140**
Capitolul III. Amintirile de familie **1141-1142**
Capitolul IV. Partajul succesoral și raportul **1143-1163**
Secțiunea 1. Dispoziții generale referitoare la partajul succesoral 1143-1145
Secțiunea a 2-a. Raportul donațiilor 1146-1154
Secțiunea a 3-a. Plata datoriilor 1155-1159
Secțiunea a 4-a. Partajul de ascendent 1160-1163

CARTEA A V-A. DESPRE OBLIGAȚII **1164-2499**
Titlul I. Dispoziții generale **1164-1165**
Titlul II. Izvoarele obligațiilor **1166-1395**
Capitolul I. Contractul **1166-1323**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1166-1170
Secțiunea a 2-a. Diferite categorii de contracte 1171-1177
Secțiunea a 3-a. Încheierea contractului 1178-1245
§1. Dispoziții preliminare 1178-1179
§2. Capacitatea părților 1180-1181
§3. Consimțământul 1182-1224

I. Formarea contractului 1182-1203
II. Valabilitatea consimțământului 1204-1205
III. Viciile consimțământului 1206-1224
§4. Obiectul contractului 1225-1234
§5. Cauza 1235-1239
§6. Forma contractului 1240-1245
Secțiunea a 4-a. Nulitatea contractului 1246-1265
§1. Dispoziții generale 1246-1249
§2. Cauzele de nulitate 1250-1253
§3. Efectele nulității 1254-1260
§4. Validarea contractului 1261-1265
Secțiunea a 5-a. Interpretarea contractului 1266-1269
Secțiunea a 6-a. Efectele contractului 1270-1294
§1. Efectele între părți 1270-1279
§2. Efectele față de terți 1280-1294
I. Dispoziții generale 1280-1282
II. Promisiunea faptei altuia 1283
III. Stipulația pentru altul 1284-1288
IV. Simulația 1289-1294
Secțiunea a 7-a. Reprezentarea 1295-1314
Secțiunea a 8-a. Cesiunea contractului 1315-1320
Secțiunea a 9-a. Încetarea contractului 1321-1323
Capitolul II. Actul juridic unilateral 1324-1329
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1324-1326
Secțiunea a 2-a. Actul unilateral ca izvor de obligații 1327-1329
Capitolul III. Faptul juridic licit 1330-1348
Secțiunea 1. Gestiunea de afaceri 1330-1340
Secțiunea a 2-a. Plata nedatorată 1341-1344
Secțiunea a 3-a. Îmbogățirea fără justă cauză 1345-1348
Capitolul IV. Răspunderea civilă 1349-1395
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1349-1350
Secțiunea a 2-a. Cauze exoneratoare de răspundere 1351-1356
Secțiunea a 3-a. Răspunderea pentru fapta proprie 1357-1371
Secțiunea a 4-a. Răspunderea pentru fapta altuia 1372-1374
Secțiunea a 5-a. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat de animale sau de lucruri 1375-1380
Secțiunea a 6-a. Repararea prejudiciului în cazul răspunderii delictuale 1381-1395
Titlul III. Modalitățile obligațiilor 1396-1420
Capitolul I. Dispoziții generale 1396-1398
Capitolul II. Condiția 1399-1410
Capitolul III. Termenul 1411-1420
Titlul IV. Obligațiile complexe 1421-1468
Capitolul I. Obligațiile divizibile și obligațiile indivizibile 1421-1433
Capitolul II. Obligațiile solidare 1434-1460
Secțiunea 1. Obligațiile solidare între creditori 1434-1442
Secțiunea a 2-a. Obligațiile solidare între debitori 1443-1460
§1. Dispoziții generale 1443-1446
§2. Efectele solidarității în raporturile dintre creditor și debitorii solidari 1447-1455
I. Efectele principale în raporturile dintre creditor și debitorii solidari 1447-1453
II. Efectele secundare în raporturile dintre creditor și debitorii solidari 1454-1455
§3. Efectele solidarității în raporturile dintre debitori 1456-1460
Capitolul III. Obligațiile alternative și facultative 1461-1468

EDITURA UNIVERSITY LIBRARY

Secțiunea 1. Obligațiile alternative 1461-1467
Secțiunea a 2-a. Obligațiile facultative 1468
Titlul V. Executarea obligațiilor **1469-1565**
Capitolul I. Plata **1469-1515**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1469-1471
Secțiunea a 2-a. Subiectele plății 1472-1479
Secțiunea a 3-a. Condițiile plății 1480-1498
Secțiunea a 4-a. Dovada plății 1499-1505
Secțiunea a 5-a. Imputația plății 1506-1509
Secțiunea a 6-a. Punerea în întârziere a creditorului 1510-1515
Capitolul II. Executarea silită a obligațiilor **1516-1557**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1516-1520
Secțiunea a 2-a. Punerea în întârziere a debitorului 1521-1526
Secțiunea a 3-a. Executarea silită în natură 1527-1529
Secțiunea a 4-a. Executarea prin echivalent 1530-1548
§1. Dispoziții generale 1530
§2. Prejudiciul 1531-1546
I. Evaluarea prejudiciului 1531-1537
II. Clauza penală și arvuna 1538-1546
§3. Vinovăția debitorului 1547-1548
Secțiunea a 5-a. Rezoluțiunea, rezilierea și reducerea prestațiilor 1549-1554
Secțiunea a 6-a. Cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale 1555-1557
Capitolul III. Mijloacele de protecție a drepturilor creditorului **1558-1565**
Secțiunea 1. Măsurile conservatorii 1558-1559
Secțiunea a 2-a. Acțiunea oblică 1560-1561
Secțiunea a 3-a. Acțiunea revocatorie 1562-1565
Titlul VI. Transmisiunea și transformarea obligațiilor **1566-1614**
Capitolul I. Cesiunea de creanță **1566-1592**
Secțiunea 1. Cesiunea de creanță în general 1566-1586
Secțiunea a 2-a. Cesiunea unei creanțe constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător 1587-1592
Capitolul II. Subrogația **1593-1598**
Capitolul III. Preluarea datoriei **1599-1608**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1559-1604
Secțiunea a 2-a. Preluarea datoriei prin contract încheiat cu debitorul 1605-1608
Capitolul IV. Novația **1609-1614**
Titlul VII. Stingerea obligațiilor **1615-1634**
Capitolul I. Dispoziții generale **1615**
Capitolul II. Compensația **1616-1623**
Capitolul III. Confuziunea **1624-1628**
Capitolul IV. Remiterea de datorie **1629-1633**
Capitolul V. Imposibilitatea fortuită de executare **1634**
Titlul VIII. Restituirea prestațiilor **1635-1649**
Capitolul I. Dispoziții generale **1635-1638**
Capitolul II. Modalitățile de restituire **1639-1647**
Capitolul III. Efectele restituirii față de terți **1648-1649**
Titlul IX. Diferite contracte speciale **1650-2278**
Capitolul I. Contractul de vânzare **1650-1762**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1650-1740
§1. Domeniul de aplicare 1650-1651
§2. Cine poate cumpăra sau vinde 1652-1656
§3. Obiectul vânzării 1657-1667

CENTRUL UNIVERSITAR LIBRARY

§4. Pactul de opțiune privind contractul de vânzare și promisiunea de vânzare 1668-1670
§5. Obligațiile vânzătorului 1671-1718
I. Dispoziții generale 1671-1672
II. Transmiterea proprietății sau a dreptului vândut 1673-1684
III. Predarea bunului 1685-1694
IV. Garanția contra evicțiunii 1695-1706
V. Garanția contra viciilor bunului vândut 1707-1715
VI. Garanția pentru buna funcționare 1716-1718
§6. Obligațiile cumpărătorului 1719-1729
§7. Dreptul de preempțiune 1730-1740
Secțiunea a 2-a. Vânzarea bunurilor imobile 1741-1746
§1. Reguli speciale aplicabile vânzării imobilelor 1741-1745
§2. Vânzarea terenurilor forestiere 1746
Secțiunea a 3-a. Vânzarea moștenirii 1747-1754
Secțiunea a 4-a. Alte varietăți de vânzare 1755-1762
§1. Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății 1755-1757
§2. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare 1758-1762
Capitolul II. Contractul de schimb 1763-1765
Capitolul III. Contractul de furnizare 1766-1771
Capitolul IV. Contractul de report 1772-1776
Capitolul V. Contractul de locațiune 1777-1850
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1777-1823
§1. Cuprinsul contractului 1777-1785
§2. Obligațiile locatorului 1786-1795
§3. Obligațiile locatarului 1796-1804
§4. Sublocațiunea și cesiunea contractului de locațiune 1805-1808
§5. Expirarea termenului și tacita relocațiune 1809-1810
§6. Înstrăinarea bunului dat în locațiune 1811-1815
§7. Încetarea contractului 1816-1823
Secțiunea a 2-a. Reguli particulare în materia închirierii locuințelor 1824-1835
Secțiunea a 3-a. Reguli particulare în materia arendării 1836-1850
Capitolul VI. Contractul de antrepriză 1851-1880
Secțiunea 1. Reguli comune privind contractul de antrepriză 1851-1873
§1. Dispoziții generale 1851-1856
§2. Obligațiile părților 1857-1869
§3. Încetarea contractului 1870-1873
Secțiunea a 2-a. Contractul de antrepriză pentru lucrări de construcții 1874-1880
Capitolul VII. Contractul de societate 1881-1954
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1881-1889
Secțiunea a 2-a. Societatea simplă 1890-1948
§1. Încheierea contractului de societate 1890-1893
§2. Efectele contractului de societate 1894-1924
I. Drepturile și obligațiile asociaților între ei 1894-1912
II. Administrarea societății 1913-1919
III. Obligațiile asociaților față de terți 1920-1924
§3. Pierderea calității de asociat 1925-1924
§4. Încetarea contractului de societate și dizolvarea societății 1930-1940
§5. Lichidarea societății 1941-1948
Secțiunea a 3-a. Asocierea în participație 1949-1954
Capitolul VIII. Contractul de transport 1955-2008
Secțiunea 1. Dispoziții generale 1955-1960
Secțiunea a 2-a. Contractul de transport de bunuri 1961-2001

B.C.U. M. EMINESCU IAȘI

Secțiunea a 3-a. Contractul de transport de persoane și bagaje 2002-2008
Capitolul IX. Contractul de mandat **2009-2071**
Secțiunea 1. Dispoziții comune 2009-2012
Secțiunea a 2-a. Mandatul cu reprezentare 2013-2038
§1. Forma și întinderea mandatului 2013-2016
§2. Obligațiile mandatarului 2017-2024
§3. Obligațiile mandantului 2025-2029
§4. Încetarea mandatului 2030-2038
Secțiunea a 3-a. Mandatul fără reprezentare 2039-2071
§1. Dispoziții generale 2039-2042
§2. Contractul de comision 2043-2053
§3. Contractul de consignație 2054-2063
§4. Contractul de expediție 2064-2071
Capitolul X. Contractul de agenție **2072-2095**
Capitolul XI. Contractul de intermediere **2096-2102**
Capitolul XII. Contractul de depozit **2103-2143**
Secțiunea 1. Reguli comune privind contractul de depozit 2103-2123
§1. Dispoziții generale 2103-2106
§2. Obligațiile depozitarului 2107-2121
§3. Obligațiile deponentului 2122-2123
Secțiunea a 2-a. Depozitul necesar 2124-2126
Secțiunea a 3-a. Depozitul hotelier 2127-2137
Secțiunea a 4-a. Sechestrul convențional 2138-2143
Capitolul XIII. Contractul de împrumut **2144-2170**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 2144-2145
Secțiunea a 2-a. Împrumutul de folosință 2146-2157
Secțiunea a 3-a. Împrumutul de consumație 2158-2170
§1. Dispoziții comune 2158-2166
§2. Împrumutul cu dobândă 2167-2170
Capitolul XIV. Contractul de cont curent **2171-2183**
Capitolul XV. Contul bancar curent și alte contracte bancare **2184-2198**
Secțiunea 1. Contul bancar curent 2184-2190
Secțiunea a 2-a. Depozitul bancar 2191-2192
Secțiunea a 3-a. Facilitatea de credit 2193-2195
Secțiunea a 4-a. Închirierea casetelor de valori 2196-2198
Capitolul XVI. Contractul de asigurare **2199-2241**
Secțiunea 1. Dispoziții comune 2199-2213
Secțiunea a 2-a. Asigurarea de bunuri 2214-2220
Secțiunea a 3-a. Asigurările de credite și garanții și asigurările de pierderi financiare 2221-2222
Secțiunea a 4-a. Asigurarea de răspundere civilă 2223-2226
Secțiunea a 5-a. Asigurarea de persoane 2227-2238
Secțiunea a 6-a. Coasigurarea, reasigurarea și retrocesiunea 2239-2241
Capitolul XVII. Contractul de rentă viageră **2242-2253**
Capitolul XVIII. Contractul de întreținere **2254-2263**
Capitolul XIX. Jocul și pariul **2264-2266**
Capitolul XX. Tranzacția **2267-2278**
Titlul X. Garanțiile personale **2279-2322**
Capitolul I. Dispoziții generale **2279**
Capitolul II. Fideiusiunea **2280-2320**
Secțiunea 1. Dispoziții generale 2280-2292
Secțiunea a 2-a. Efectele fideiusiunii 2293-2313

BCU CLUJ UNIVERSITY LIBRARY

§1. Efectele fideiusiunii între creditor şi fideiusor 2293-2304
§2. Efectele fideiusiunii între debitor şi fideiusor 2305-2312
§3. Efectele fideiusiunii între mai mulţi fideiusori 2313
Secţiunea a 3-a. Încetarea fideiusiunii 2314-2320
Capitolul III. Garanţiile autonome **2321-2322**
Titlul XI. Privilegiile şi garanţiile reale **2323-2499**
Capitolul I. Dispoziţii generale **2323-2332**
Capitolul II. Privilegiile **2333-2342**
Secţiunea 1. Dispoziţii comune 2333-2337
Secţiunea a 2-a. Privilegiile generale şi privilegiile speciale 2338-2341
Secţiunea a 3-a. Concursul privilegiilor între ele şi concursul dintre privilegii şi ipoteci 2342
Capitolul III. Ipoteca **2343-2428**
Secţiunea 1. Dispoziţii generale 2343-2376
§1. Dispoziţii comune 2343-2349
§2. Obiectul şi întinderea ipotecii 2350-2359
§3. Efectele ipotecii faţă de terţi 2360-2364
§4. Ipotecile convenţionale 2365-2376
Secţiunea a 2-a. Ipoteca imobiliară 2377-2386
§1. Constituirea ipotecii imobiliare 2377-2383
§2. Drepturile şi obligaţiile părţilor 2384-2385
§3. Ipotecile legale 2386
Secţiunea a 3-a. Ipoteca mobiliară 2387-2419
§1. Dispoziţii generale 2387-2397
I. Constituirea ipotecii 2387-2393
II. Drepturile şi obligaţiile părţilor 2394-2397
§2. Ipotecile asupra creanţelor 2398-2408
I. Dispoziţii comune 2398-2402
II. Drepturile şi obligaţiile părţilor 2403-2408
§3. Perfectarea ipotecilor mobiliare 2409-2412
§4. Înscrierea ipotecilor mobiliare 2413-2419
Secţiunea a 4-a. Concursul între creditorii ipotecari 2420-2427
Secţiunea a 5-a. Stingerea ipotecilor 2428
Capitolul IV. Executarea ipotecii **2429-2479**
Secţiunea 1. Dispoziţii generale 2429-2434
Secţiunea a 2-a. Executarea ipotecii mobiliare 2435-2477
§1. Executarea ipotecii asupra bunurilor mobile corporale 2435-2463
I. Deposedarea debitorului 2435-2444
II. Vânzarea bunului ipotecat 2445-2459
III. Preluarea bunului ipotecat în contul creanţei 2460-2463
§2. Executarea ipotecii asupra titlurilor reprezentative 2464
§3. Executarea ipotecii asupra creanţelor 2465-2467
§4. Preluarea bunului în vederea administrării 2468-2473
§5. Sancţiuni 2474-2477
Secţiunea a 3-a. Executarea ipotecilor imobiliare 2478-2479
Capitolul V. Gajul **2480-2494**
Secţiunea 1. Constituirea gajului 2480-2486
Secţiunea a 2-a. Drepturile şi obligaţiile creditorului gajist 2487-2494
Capitolul VI. Dreptul de retenţie **2495-2499**

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITY LIBRARY

CARTEA A VI-A. DESPRE PRESCRIPȚIA EXTINCTIVĂ, DECĂDERE ȘI CALCULUL TERMENELOR 2500-2556
Titlul I. Prescripția extinctivă 2500-2544
Capitolul I. Dispoziții generale 2500-2516
Capitolul II. Termenul prescripției extinctive 2517-2522
Capitolul III. Cursul prescripției extinctive 2523-2543
Secțiunea 1. Începutul prescripției extinctive 2523-2531
Secțiunea a 2-a. Suspendarea prescripției extinctive 2532-2536
Secțiunea a 3-a. Întreruperea prescripției extinctive 2537-2543
Capitolul IV. Împlinirea prescripției 2544
Titlul II. Regimul general al termenelor de decădere 2545-2550
Titlul III. Calculul termenelor 2551-2556

CARTEA A VII-A. DISPOZIȚII DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT 2557-2663
Titlul I. Dispoziții generale 2557-2571
Titlul II. Conflicte de legi 2572-2663
Capitolul I. Persoane 2572-2584
Secțiunea 1. Persoana fizică 2572-2579
Secțiunea a 2-a. Persoana juridică 2580-2584
Capitolul II. Familia 2585-2612
Secțiunea 1. Căsătoria 2585-2602
§1. Încheierea căsătoriei 2585-2588
§2. Efectele căsătoriei 2589-2596
§3. Desfacerea căsătoriei 2597-2602
Secțiunea a 2-a. Filiația 2603-2610
§1. Filiația copilului din căsătorie 2603-2604
§2. Filiația copilului din afara căsătoriei 2605-2606
§3. Adopția 2607-2610
Secțiunea a 3-a. Autoritatea părintească. Protecția copiilor 2611
Secțiunea a 4-a. Obligația de întreținere 2612
Capitolul III. Bunurile 2613-2632
Secțiunea 1. Dispoziții generale 2613-2616
Secțiunea a 2-a. Bunurile mobile corporale 2617-2619
Secțiunea a 3-a. Mijloacele de transport 2620-2621
Secțiunea a 4-a. Titlurile de valoare 2622-2623
Secțiunea a 5-a. Bunurile incorporale 2624-2625
Secțiunea a 6-a. Formele de publicitate 2626
Secțiunea a 7-a. Ipotecile mobiliare 2627-2632
Capitolul IV. Moștenirea 2633-2636
Capitolul V. Actul juridic 2637-2639
Capitolul VI. Obligațiile 2640-2646
Capitolul VII. Cambia, biletul la ordin și cecul 2647-2658
Secțiunea 1. Dispoziții generale 2647-2650
Secțiunea a 2-a. Cambia și biletul la ordin 2651-2654
Secțiunea a 3-a. Cecul 2655-2658
Capitolul VIII. Fiducia 2659-2662
Capitolul IX. Prescripția extinctivă 2663
Dispoziții finale 2664

Legea nr. 287/2009[1]
privind Codul civil

republicată în
M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011

➢ cu modificările aduse prin **Legea nr. 60/2012** privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 255 din 17 aprilie 2012).

TITLUL PRELIMINAR
Despre legea civilă[2]

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1. Izvoarele dreptului civil. (1) Sunt izvoare ale dreptului civil legea, uzanțele și principiile generale ale dreptului.

(2) În cazurile neprevăzute de lege se aplică uzanțele, iar în lipsa acestora, dispozițiile legale privitoare la situații asemănătoare, iar când nu există asemenea dispoziții, principiile generale ale dreptului.

(3) În materiile reglementate prin lege, uzanțele se aplică numai în măsura în care legea trimite în mod expres la acestea.

(4) Numai uzanțele conforme ordinii publice și bunelor moravuri sunt recunoscute ca izvoare de drept.

(5) Partea interesată trebuie să facă dovada existenței și a conținutului uzanțelor. Uzanțele publicate în culegeri elaborate de către entitățile sau organismele autorizate în domeniu se prezumă că există, până la proba contrară.

(6) În sensul prezentului cod, prin *uzanțe* se înțelege obiceiul (cutuma) și uzurile profesionale.

Legislație conexă: ▸ art. 249 alin. (3) și art. 592 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M.Of. nr. 485 din 15 iulie 2010) ▸ art. 360 alin. (1) C. proc. civ.

Art. 2. Obiectul și conținutul Codului civil. (1) Dispozițiile prezentului cod reglementează raporturile patrimoniale și nepatrimoniale dintre persoane, ca subiecte de drept civil.

(2) Prezentul cod este alcătuit dintr-un ansamblu de reguli care constituie dreptul comun pentru toate domeniile la care se referă litera sau spiritul dispozițiilor sale.

Legislație conexă: art. 291 LSC.

Art. 3. Aplicarea generală a Codului civil. (1) Dispozițiile prezentului cod se aplică și raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil.

(2) Sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere.

---

[1] Republicată în temeiul art. 218 din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011.

Legea nr. 287/2009 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 24 iulie 2009, a fost modificată prin Legea nr. 71/2011 și rectificată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 427 din 17 iunie 2011 și în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 8 iulie 2011.

[2] Dispozițiile de punere în aplicare a titlului preliminar sunt cuprinse în art. 8 din Legea nr. 71/2011.

(3) Constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ.

Legea de aplicare:
Art. 8. (1) Noțiunea „profesionist" prevăzută la art. 3 din Codul civil include categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum şi orice alte persoane autorizate să desfăşoare activități economice sau profesionale, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a Codului civil.
(2) În toate actele normative în vigoare, expresiile „acte de comerț", respectiv „fapte de comerț" se înlocuiesc cu expresia „activități de producție, comerț sau prestări de servicii.

Legislație conexă: art. 2 din Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării şi dezvoltării întreprinderilor mici şi mijlocii (M. Of. nr. 681 din 29 iulie 2004).

Art. 4. Aplicarea prioritară a tratatelor internaționale privind drepturile omului. (1) În materiile reglementate de prezentul cod, dispozițiile privind drepturile şi libertățile persoanelor vor fi interpretate şi aplicate în concordanță cu Constituția, Declarația Universală a Drepturilor Omului, pactele şi celelalte tratate la care România este parte.
(2) Dacă există neconcordanțe între pactele şi tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, şi prezentul cod, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care prezentul cod conține dispoziții mai favorabile.

Legislație conexă: ▸ art. 20 C. Rom. ▸ art. 3 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

Art. 5. Aplicarea prioritară a dreptului Uniunii Europene. În materiile reglementate de prezentul cod, normele dreptului Uniunii Europene se aplică în mod prioritar, indiferent de calitatea sau statutul părților.

Legislație conexă: ▸ Declarația nr. 17 - cu privire la supremație anexată la actul final al Conferinței interguvernamentale care a adoptat Tratatul de la Lisabona ▸ art. 148 C. Rom. ▸ art. 4 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

Capitolul II. Aplicarea legii civile

Art. 6. Aplicarea în timp a legii civile. (1) Legea civilă este aplicabilă cât timp este în vigoare. Aceasta nu are putere retroactivă.
(2) Actele şi faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârşite sau produse înainte de intrarea în vigoare a legii noi nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârşirii ori producerii lor.
(3) Actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate la data intrării în vigoare a legii noi sunt supuse dispozițiilor legii vechi, neputând fi considerate valabile ori, după caz, eficace potrivit dispozițiilor legii noi.
(4) Prescripțiile, decăderile şi uzucapiunile începute şi neîmplinite la data intrării în vigoare a legii noi sunt în întregime supuse dispozițiilor legale care le-au instituit.
(5) Dispozițiile legii noi se aplică tuturor actelor şi faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârşite după intrarea sa în vigoare, precum şi situațiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare.
(6) Dispozițiile legii noi sunt de asemenea aplicabile şi efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acesteia, derivate din starea şi capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție şi obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, şi din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a legii noi.

Legea de aplicare:
Art. 3. Actele şi faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârşite sau produse înainte de intrarea în vigoare a Codului civil nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârşirii ori producerii lor.
Art. 4. La data intrării în vigoare a Codului civil, actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate, prevăzute de Codul civil din 1864, precum şi de alte acte normative, rămân supuse dispoziţiilor legii vechi, neputând fi considerate valabile ori, după caz, eficace potrivit Codului civil sau dispoziţiilor prezentei legi.
Art. 5. (1) Dispoziţiile Codului civil se aplică tuturor actelor şi faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârşite după intrarea sa în vigoare, precum şi situaţiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare.
(2) Dispoziţiile Codului civil sunt aplicabile şi efectelor viitoare ale situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia, derivate din starea şi capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiaţie, adopţie şi obligaţia legală de întreţinere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, şi din raporturile de vecinătate, dacă aceste situaţii juridice subzistă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară:
C. civ. 1864: Art. 1. Legea dispune numai pentru viitor; ea n-are putere retroactivă.

Legislaţie conexă: art. 15 alin. (2) C. Rom.

Art. 7. Teritorialitatea legii civile. (1) Actele normative adoptate de autorităţile şi instituţiile publice centrale se aplică pe întreg teritoriul ţării, afară de cazul în care se prevede altfel.
(2) Actele normative adoptate, în condiţiile legii, de autorităţile şi instituţiile administraţiei publice locale se aplică numai în raza lor de competenţă teritorială.

Legislaţie conexă: ▸ Legea nr. 84/1992 privind regimul zonelor libere (M. Of. nr. 182 din 30 iulie 1992); ▸ Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională în România (M. Of. nr. 577 din 29 iunie 2004).

Art. 8. Extrateritorialitatea legii civile. În cazul raporturilor juridice cu element de extraneitate, determinarea legii civile aplicabile se face ţinându-se seama de normele de drept internaţional privat cuprinse în cartea a VII-a din prezentul cod.

Capitolul III. Interpretarea şi efectele legii civile

Art. 9. Interpretarea legii. (1) Cel care a adoptat norma civilă este competent să facă şi interpretarea ei oficială.
(2) Norma interpretativă produce efecte numai pentru viitor.
(3) Interpretarea legii de către instanţă se face numai în scopul aplicării ei în cazul dedus judecăţii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 4. Este oprit judecătorului de a se pronunţa, în hotărârile ce dă, prin cale de dispoziţii generale şi reglementare, asupra cauzelor ce-i sunt supuse *(C. civ. 1201).*

Legislaţie conexă: ▸ art. 5 alin. (2) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă ▸ art. 69 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative (republicată în M. Of. nr. 260 din 21 aprilie 2010).

Art. 10. Interzicerea analogiei. Legile care derogă de la o dispoziţie generală, care restrâng exerciţiul unor drepturi civile sau care prevăd sancţiuni civile se aplică numai în cazurile expres şi limitativ prevăzute de lege.

Art. 11. Respectarea ordinii publice şi a bunelor moravuri. Nu se poate deroga prin convenţii sau acte juridice unilaterale de la legile care interesează ordinea publică sau de la bunele moravuri.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 5. Nu se poate deroga prin convenţii sau dispoziţii particulare, la legile care interesează ordinea publică şi bunele moravuri *[C. civ. 620, 702, 728, 803, 839, 965 alin. (2), 968, 1008, 1010, 1089, 1471, 1492, 1495 alin. (2), 1498, 1513, 1636, 1689, 1838].*

Art. 12. Libertatea de a dispune. (1) Oricine poate dispune liber de bunurile sale, dacă legea nu prevede în mod expres altfel.

(2) Nimeni nu poate dispune cu titlu gratuit, dacă este insolvabil.

Art. 13. Renunţarea la drept. Renunţarea la un drept nu se prezumă.

Legislaţie conexă: ▶ art. 247 C. proc. civ. ▶ art. 38 C. muncii.

Art. 14. Buna-credinţă. (1) Orice persoană fizică sau persoană juridică trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile civile cu bună-credinţă, în acord cu ordinea publică şi bunele moravuri.

(2) Buna-credinţă se prezumă până la proba contrară.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 970. (1) Convenţiile trebuie executate cu bună-credinţă. ▶Art. 1899. (2) Buna-credinţă se presupune totdeauna şi sarcina probei cade asupra celui ce aleagă rea-credinţă *(C. civ. 486, 487, 960).*

Legislaţie conexă: ▶ art. 57 C. Rom. ▶ art. 723 C. proc. civ. ▶ art. 12 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

Art. 15. Abuzul de drept. Niciun drept nu poate fi exercitat în scopul de a vătăma sau păgubi pe altul ori într-un mod excesiv şi nerezonabil, contrar bunei-credinţe.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31 /1954: Art. 3. Drepturile civile sunt ocrotite de lege. Ele pot fi exercitate numai potrivit cu scopul lor economic şi social.

Legislaţie conexă: art. 17 CEDO.

Art. 16. Vinovăţia. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, persoana răspunde numai pentru faptele sale săvârşite cu intenţie sau din culpă.

(2) Fapta este săvârşită cu intenţie când autorul prevede rezultatul faptei sale şi fie urmăreşte producerea lui prin intermediul faptei, fie, deşi nu îl urmăreşte, acceptă posibilitatea producerii acestui rezultat.

(3) Fapta este săvârşită din culpă când autorul fie prevede rezultatul faptei sale, dar nu îl acceptă, socotind fără temei că nu se va produce, fie nu prevede rezultatul faptei, deşi trebuia să îl prevadă. Culpa este gravă atunci când autorul a acţionat cu o neglijenţă sau imprudenţă pe care nici persoana cea mai lipsită de dibăcie nu ar fi manifestat-o faţă de propriile interese.

(4) Atunci când legea condiţionează efectele juridice ale unei fapte de săvârşirea sa din culpă, condiţia este îndeplinită şi dacă fapta a fost săvârşită cu intenţie.

Art. 17. Eroarea comună şi invincibilă. (1) Nimeni nu poate transmite sau constitui mai multe drepturi decât are el însuşi.

(2) Cu toate acestea, când cineva, împărtăşind o credinţă comună şi invincibilă, a considerat că o persoană are un anumit drept sau o anumită calitate juridică, instanţa judecătorească, ţinând seama de împrejurări, va putea hotărî că actul încheiat în această stare va produce, faţă

de cel aflat în eroare, aceleaşi efecte ca şi când ar fi valabil, afară de cazul în care desfiinţarea lui nu i-ar cauza niciun prejudiciu.

(3) Eroarea comună şi invincibilă nu se prezumă.

(4) Dispoziţiile prezentului articol nu sunt aplicabile în materie de carte funciară şi nici în alte materii în care legea reglementează un sistem de publicitate.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 119/1996: Art. 7. Actele de stare civilă întocmite de o persoană care a exercitat în mod public atribuţiile de ofiţer de stare civilă, cu respectarea prevederilor prezentei legi, sunt valabile, chiar dacă acea persoană nu avea această calitate.

Capitolul IV. Publicitatea drepturilor, a actelor şi a faptelor juridice

Art. 18. Obiectul publicităţii şi modalităţile de realizare. (1) Drepturile, actele şi faptele privitoare la starea şi capacitatea persoanelor, cele în legătură cu bunurile care aparţin acestora, precum şi orice alte raporturi juridice sunt supuse publicităţii în cazurile expres prevăzute de lege.

(2) Publicitatea se realizează prin cartea funciară, Arhiva Electronică de Garanţii Reale Mobiliare, denumită în cuprinsul prezentului cod şi *arhivă*, prin registrul comerţului, precum şi prin alte forme de publicitate prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 38. Actele şi faptele juridice, privitoare la drepturile personale, la starea şi capacitatea persoanelor în legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară, vor putea fi înscrise, la cerere, cu efect de opozabilitate pentru terţe persoane.

Legislaţie conexă: Legea nr. 7/1996 a cadastrului şi publicităţii imobiliare, republicată (M. Of. nr. 201 din 3 martie 2006).

Art. 19. Condiţiile de publicitate. (1) Procedura şi condiţiile de publicitate se stabilesc prin lege.

(2) Îndeplinirea formalităţii de publicitate poate fi cerută de orice persoană, chiar dacă este lipsită de capacitatea de exerciţiu.

(3) Orice renunţare sau restrângere a dreptului de a îndeplini o formalitate de publicitate, precum şi orice clauză penală sau altă sancţiune stipulată pentru a împiedica exercitarea acestui drept sunt considerate nescrise.

(4) Nimeni nu poate invoca faptul că nu a cunoscut dreptul, actul sau faptul supus publicităţii, dacă formalitatea de publicitate a fost legal îndeplinită.

Legea de aplicare:
Art. 8[1].[1] Existenţa unui litigiu sau înscrierea lui în registrele publice prevăzute de lege nu împiedică efectuarea formalităţilor de publicitate.

Legislaţie conexă: ▶ Legea nr. 7/1996 a cadastrului şi publicităţii imobiliare, republicată (M. Of. nr. 201 din 3 martie 2006) ▶ O.G. nr. 89/2000 privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor şi efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanţii Reale Mobiliare (M. Of. nr. 423 din 1 septembrie 2000).

Art. 20. Efectele publicităţii. (1) Publicitatea asigură opozabilitatea dreptului, actului, faptului, precum şi a oricărui alt raport juridic supus publicităţii, stabileşte rangul acestora şi, dacă legea prevede în mod expres, condiţionează constituirea sau efectele lor juridice.

[1] Art. 8[1] a fost introdus prin art. III pct. 2 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

(2) Între părți sau succesorii lor, universali ori cu titlu universal, după caz, drepturile, actele sau faptele juridice, precum şi orice alte raporturi juridice produc efecte depline, chiar dacă nu au fost îndeplinite formalitățile de publicitate, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(3) Publicitatea nu validează dreptul, actul sau faptul supus ori admis la publicitate. Cu toate acestea, în cazurile şi condițiile expres prevăzute de lege, ea poate produce efecte achizitive în favoarea terților dobânditori de bună-credință.

(4) Publicitatea nu întrerupe cursul prescripției extinctive, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Art. 21. Prezumțiile. (1) Dacă un drept, act sau fapt a fost înscris într-un registru public, se prezumă că el există, cât timp nu a fost radiat sau modificat în condițiile legii.

(2) În cazul în care un drept, act sau fapt a fost radiat, se prezumă că el nu există.

Art. 22. Lipsa publicității. Sancțiuni. (1) Dacă formalitatea de publicitate nu a fost realizată, iar aceasta nu era prevăzută de lege cu caracter constitutiv, drepturile, actele, faptele sau alte raporturi juridice supuse publicității sunt inopozabile terților, afară de cazul în care se dovedeşte că aceştia le-au cunoscut pe altă cale.

(2) Atunci când legea prevede că simpla cunoaştere de fapt nu suplineşte lipsa de publicitate, absența acesteia poate fi invocată de orice persoană interesată, inclusiv de terțul care a cunoscut, pe altă cale, dreptul, actul, faptul sau raportul juridic supus publicității.

(3) În toate cazurile însă, simpla cunoaştere a dreptului, actului, faptului sau raportului juridic nu suplineşte lipsa de publicitate față de alte persoane decât terțul care, în fapt, le-a cunoscut.

Art. 23. Concursul dintre formele de publicitate. Dacă un drept, act, fapt sau orice raport juridic este supus în acelaşi timp unor formalități de publicitate diferite, neefectuarea unei cerințe de publicitate nu este acoperită de îndeplinirea alteia.

Art. 24. Consultarea registrelor publice. Orice persoană, chiar fără a justifica un interes, poate, în condițiile legii, să consulte registrele publice privitoare la un drept, act, fapt sau o anumită situație juridică şi să obțină extrase sau copii certificate de pe acestea.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 7/1996: Art. 41. (1) Orice persoană poate cerceta cartea funciară şi celelalte evidențe care alcătuiesc registrul cadastral de publicitate imobiliară, cu excepția evidențelor care privesc siguranța națională. (2) La cerere, se vor elibera extrase, certificate sau copii certificate conform cu originalul de pe cărțile funciare, planuri sau înscrisuri, cu dovada plății tarifelor legale. (3) Nici o autoritate nu va putea cere trimiterea originalului cărtii funciare sau a planurilor de identificare a imobilelor. (4) Mapa înscrisurilor privind înscrierea atacată poate fi cercetată de catre instanța de judecată şi organele de cercetare penală, în condițiile legii.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CARTEA I. DESPRE PERSOANE[1]

Titlul I. Dispoziții generale

Art. 25. Subiectele de drept civil. (1) Subiectele de drept civil sunt persoanele fizice şi persoanele juridice.

(2) Persoana fizică este omul, privit individual, ca titular de drepturi şi de obligaţii civile.

(3) Persoana juridică este orice formă de organizare care, întrunind condiţiile cerute de lege, este titulară de drepturi şi de obligaţii civile.

Art. 26. Recunoaşterea drepturilor şi libertăţilor civile. Drepturile şi libertăţile civile ale persoanelor fizice, precum şi drepturile şi libertăţile civile ale persoanelor juridice sunt ocrotite şi garantate de lege.

Art. 27. Cetăţenii străini şi apatrizii. (1) Cetăţenii străini şi apatrizii sunt asimilaţi, în condiţiile legii, cu cetăţenii români, în ceea ce priveşte drepturile şi libertăţile lor civile.

(2) Asimilarea se aplică în mod corespunzător şi persoanelor juridice străine.

Legislaţie conexă: art. 18 alin. (1) şi art. 21 C. Rom.

Art. 28. Capacitatea civilă. (1) Capacitatea civilă este recunoscută tuturor persoanelor.

(2) Orice persoană are capacitate de folosinţă şi, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege, capacitate de exerciţiu.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: ▶ Art. 4. (1) Capacitatea civilă este recunoscută tuturor persoanelor. ▶ Art. 5. (1) Persoana fizică are capacitatea de folosinţă şi, în afară de cazurile prevăzute de lege, capacitatea de exerciţiu.

Art. 29. Limitele capacităţii civile. (1) Nimeni nu poate fi îngrădit în capacitatea de folosinţă sau lipsit, în tot sau în parte, de capacitatea de exerciţiu, decât în cazurile şi condiţiile expres prevăzute de lege.

(2) Nimeni nu poate renunţa, în tot sau în parte, la capacitatea de folosinţă sau la capacitatea de exerciţiu.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 6. (1) Nimeni nu poate fi îngrădit în capacitatea de folosinţă şi nici lipsit, în tot sau în parte, de capacitatea de exerciţiu, decât în cazurile şi în condiţiile stabilite de lege. (2) Nimeni nu poate renunţa, nici în tot, nici în parte, la capacitatea de folosinţă sau la cea de exerciţiu.

Art. 30. Egalitatea în faţa legii civile. Rasa, culoarea, naţionalitatea, originea etnică, limba, religia, vârsta, sexul sau orientarea sexuală, opinia, convingerile personale, apartenenţa politică, sindicală, la o categorie socială ori la o categorie defavorizată, averea, originea socială, gradul de cultură, precum şi orice altă situaţie similară nu au nicio influenţă asupra capacităţii civile.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 4. (2) Sexul, rasa, naţionalitatea, religia, gradul de cultură sau originea nu au nicio înrâurire asupra capacităţii.

Legislaţie conexă: ▶ art. 16 C. Rom. ▶ O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea şi sancţionarea tuturor formelor de discriminare (republicată în M. Of. nr. 99 din 8 februarie 2007).

[1] Dispoziţiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii I sunt cuprinse în art. 13-19 din Legea nr. 71/2011.

Art. 31. Patrimoniul. Mase patrimoniale şi patrimonii de afectaţiune. (1) Orice persoană fizică sau persoană juridică este titulară a unui patrimoniu care include toate drepturile şi datoriile ce pot fi evaluate în bani şi aparţin acesteia.

(2) Acesta poate face obiectul unei diviziuni sau unei afectaţiuni numai în cazurile şi condiţiile prevăzute de lege.

(3) Patrimoniile de afectaţiune sunt masele patrimoniale fiduciare, constituite potrivit dispoziţiilor titlului IV al cărţii a III-a, cele afectate exercitării unei profesii autorizate, precum şi alte patrimonii determinate potrivit legii.

Art. 32. Transferul intrapatrimonial. (1) În caz de diviziune sau afectaţiune, transferul drepturilor şi obligaţiilor dintr-o masă patrimonială în alta, în cadrul aceluiaşi patrimoniu, se face cu respectarea condiţiilor prevăzute de lege şi fără a prejudicia drepturile creditorilor asupra fiecărei mase patrimoniale.

(2) În toate cazurile prevăzute la alin. (1), transferul drepturilor şi obligaţiilor dintr-o masă patrimonială în alta nu constituie o înstrăinare.

Art. 33. Patrimoniul profesional individual. (1) Constituirea masei patrimoniale afectate exercitării în mod individual a unei profesii autorizate se stabileşte prin actul încheiat de titular, cu respectarea condiţiilor de formă şi de publicitate prevăzute de lege.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi în cazul măririi sau micşorării patrimoniului profesional individual.

(3) Lichidarea patrimoniului profesional individual se face în conformitate cu dispoziţiile art. 1.941-1.948, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Titlul II. Persoana fizică

Capitolul I. Capacitatea civilă a persoanei fizice

Secţiunea 1. Capacitatea de folosinţă

Art. 34. Noţiune. Capacitatea de folosinţă este aptitudinea persoanei de a avea drepturi şi obligaţii civile.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 5. (2) Capacitatea de folosinţă este capacitatea de a avea drepturi şi obligaţii.

Art. 35. Durata capacităţii de folosinţă. Capacitatea de folosinţă începe la naşterea persoanei şi încetează odată cu moartea acesteia.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 7. (1) Capacitatea de folosinţă începe de la naşterea persoanei şi încetează odată cu moartea acesteia.

Art. 36. Drepturile copilului conceput. Drepturile copilului sunt recunoscute de la concepţiune, însă numai dacă el se naşte viu. Dispoziţiile art. 412 referitoare la timpul legal al concepţiunii sunt aplicabile.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 7. (2) Drepturile copilului sunt recunoscute de la concepţiune, însă numai dacă el se naşte viu.

Secțiunea a 2-a. Capacitatea de exercițiu

Art. 37. Noțiune. Capacitatea de exercițiu este aptitudinea persoanei de a încheia singură acte juridice civile.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 5. (3) Capacitatea de exercițiu este capacitatea persoanei de a-şi exercita drepturile şi de a-şi asuma obligații, săvârşind acte juridice.

Art. 38. Începutul capacității de exercițiu. (1) Capacitatea de exercițiu deplină începe la data când persoana devine majoră.

(2) Persoana devine majoră la împlinirea vârstei de 18 ani.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 8. (1) Capacitatea deplină de exercițiu începe de la data când persoana devine majoră. (2) Persoana devine majoră la împlinirea vârstei de optsprezece ani.

Art. 39. Situația minorului căsătorit. (1) Minorul dobândeşte, prin căsătorie, capacitatea deplină de exercițiu.

(2) În cazul în care căsătoria este anulată, minorul care a fost de bună-credință la încheierea căsătoriei păstrează capacitatea deplină de exercițiu.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 8. (3) Minorul care se căsătoreşte dobândeşte, prin aceasta, capacitatea deplină de exercițiu.

Art. 40. Capacitatea de exercițiu anticipată. Pentru motive temeinice, instanța de tutelă poate recunoaşte minorului care a împlinit vârsta de 16 ani capacitatea deplină de exercițiu. În acest scop, vor fi ascultați şi părinții sau tutorele minorului, luându-se, când este cazul, şi avizul consiliului de familie.

Art. 41. Capacitatea de exercițiu restrânsă. (1) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani are capacitatea de exercițiu restrânsă.

(2) Actele juridice ale minorului cu capacitate de exercițiu restrânsă se încheie de către acesta, cu încuviințarea părinților sau, după caz, a tutorelui, iar în cazurile prevăzute de lege, şi cu autorizarea instanței de tutelă. Încuviințarea sau autorizarea poate fi dată, cel mai târziu, în momentul încheierii actului.

(3) Cu toate acestea, minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă poate face singur acte de conservare, acte de administrare care nu îl prejudiciază, precum şi acte de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent şi care se execută la data încheierii lor.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 9. (1) Minorul, care a împlinit vârsta de paisprezece ani, are capacitate de exercițiu restrânsă. (2) Actele juridice ale minorului cu capacitate restrânsă se încheie de către acesta, cu încuviințarea prealabilă a părinților sau a tutorelui.

Art. 42. Regimul unor acte ale minorului. (1) Minorul poate să încheie acte juridice privind munca, îndeletnicirile artistice sau sportive ori referitoare la profesia sa, cu încuviințarea părinților sau a tutorelui, precum şi cu respectarea dispozițiilor legii speciale, dacă este cazul.

(2) În acest caz, minorul exercită singur drepturile şi execută tot astfel obligațiile izvorâte din aceste acte şi poate dispune singur de veniturile dobândite.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 10. (1) Minorul care a împlinit şaisprezece ani poate să încheie contractul de muncă sau să intre într-o gospodărie agricolă colectivă ori într-o altă organizație cooperatistă, fără a avea nevoie de încuviințarea părinților sau a tutorelui. (2) În cazul în care minorul între 14 şi 16 ani încheie un contract de muncă sau intră într-o gospodărie agricolă colectivă

ori într-o organizație cooperatistă de producție, va fi nevoie pe lângă încuviințarea prealabilă a părinților sau a tutorelui și de un aviz medical. (3) Minorul, care se găsește în situația prevăzută în alineatele precedente, exercită singur drepturile și execută tot astfel obligațiile izvorând din contractul de muncă sau din calitatea de membru al gospodăriei agricole colective, ori al altei organizații cooperatiste și dispune singur de sumele de bani ce a dobândit prin muncă proprie. (4) Minorul cu capacitate restrânsă are dreptul, fără a avea nevoie de încuviințarea părinților sau a tutorelui, să facă depuneri la casele de păstrare de stat și să dispună de aceste depuneri, potrivit cu prevederile regulamentelor casei de păstrare.

Legislație conexă: art. 13 din Codul muncii (republicat în M. Of. nr. 345 din 18 mai 2011).

Art. 43. Lipsa capacității de exercițiu. (1) În afara altor cazuri prevăzute de lege, nu au capacitate de exercițiu:

a) minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani;

b) interzisul judecătoresc.

(2) Pentru cei care nu au capacitate de exercițiu, actele juridice se încheie, în numele acestora, de reprezentanții lor legali, în condițiile prevăzute de lege. Dispozițiile art. 42 alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Cu toate acestea, persoana lipsită de capacitatea de exercițiu poate încheia singură actele anume prevăzute de lege, actele de conservare, precum și actele de dispoziție de mică valoare, cu caracter curent și care se execută la momentul încheierii lor.

(4) Actele pe care minorul le poate încheia singur pot fi făcute și de reprezentantul său legal, afară de cazul în care legea ar dispune altfel sau natura actului nu i-ar permite acest lucru.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 11. (1) Nu au capacitate de exercițiu: a) minorul care nu a împlinit vârsta de paisprezece ani; b) persoana pusă sub interdicție. (2) Pentru cei ce nu au capacitate de exercițiu, actele juridice se fac de reprezentanții lor legali.

Legislație conexă: art. 47 și urm. din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței (M. Of. nr. 359 din 21 aprilie 2006).

Art. 44. Sancțiune. (1) Actele făcute de persoana lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, altele decât cele prevăzute la art. 41 alin. (3) și la art. 43 alin. (3), precum și actele făcute de tutore fără autorizarea instanței de tutelă, atunci când această autorizare este cerută de lege, sunt anulabile, chiar fără dovedirea unui prejudiciu.

(2) Cel lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă poate invoca și singur, în apărare, anulabilitatea actului pentru incapacitatea sa rezultată din minoritate ori din punerea sub interdicție judecătorească.

Art. 45. Frauda comisă de incapabil. Simpla declarație că este capabil să contracteze, făcută de cel lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, nu înlătură anulabilitatea actului. Dacă însă a folosit manopere dolosive, instanța, la cererea părții induse în eroare, poate menține contractul atunci când apreciază că aceasta ar constitui o sancțiune civilă adecvată.

Art. 46. Regimul nulității. (1) Persoanele capabile de a contracta nu pot opune minorului sau celui pus sub interdicție judecătorească incapacitatea acestuia.

(2) Acțiunea în anulare poate fi exercitată de reprezentantul legal, de minorul care a împlinit vârsta de 14 ani, precum și de ocrotitorul legal.

(3) Atunci când actul s-a încheiat fără autorizarea instanței de tutelă, necesară potrivit legii, aceasta va sesiza procurorul în vederea exercitării acțiunii în anulare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 952. Persoanele capabile de a se obliga nu pot opune minorului și interzisului incapacitatea lor *(C. civ. 949, 950)*.

Art. 47. Limitele obligației de restituire. Persoana lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă nu este obligată la restituire decât în limita folosului realizat. Dispozițiile art. 1.635-1.649 se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1164. Când minorii, interzişii *sau femeile măritate* (abrogat implicit prin efectul Legii privitoare la ridicarea incapacității civile a femeii măritate din 1932 - **n. r.**) sunt admişi, în această calitate, a exercita acțiune de resciziune în contra angajamentelor lor, ei nu întorc aceea ce au primit, în urmarea acestor angajamente, în timpul minorității, interdicției sau maritajului, decât dacă se probează că au profitat de aceea ce li s-a dat.

Art. 48. Confirmarea actului anulabil. Minorul devenit major poate confirma actul făcut singur în timpul minorității, atunci când el trebuia să fie reprezentat sau asistat. După descărcarea tutorelui, el poate, de asemenea, să confirme actul făcut de tutorele său fără respectarea tuturor formalităților cerute pentru încheierea lui valabilă. În timpul minorității, confirmarea actului anulabil se poate face numai în condițiile art. 1.263 şi 1.264.

Secțiunea a 3-a. Declararea judecătorească a morții

Art. 49. Cazul general. (1) În cazul în care o persoană este dispărută şi există indicii că a încetat din viață, aceasta poate fi declarată moartă prin hotărâre judecătorească, la cererea oricărei persoane interesate, dacă au trecut cel puțin 2 ani de la data primirii ultimelor informații sau indicii din care rezultă că era în viață.

(2) Dacă data primirii ultimelor informații sau indicii despre cel dispărut nu se poate stabili cu exactitate, termenul prevăzut în alin. (1) se socoteşte de la sfârşitul lunii în care s-au primit ultimele informații sau indicii, iar în cazul în care nu se poate stabili nici luna, de la sfârşitul anului calendaristic.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: ► Art. 16. (2) Cel astfel declarat dispărut poate fi declarat mort, de asemenea prin hotărâre judecătorească, dacă de la data ultimelor ştiri din care rezultă că era în viață au trecut patru ani. Declararea morții nu poate fi, însă, hotărâtă mai înainte de împlinirea unui termen de şase luni de la data afişărilor şi publicării extrasului de pe hotărârea prin care s-a declarat dispariția. ► Art. 17. (1) Dacă ziua ultimelor ştiri despre cel care lipseşte de la domiciliu nu se poate stabili, termenele prevăzute în art. 16 alin. (1) şi (2) se vor socoti de la sfârşitul lunii ultimelor ştiri, iar în cazul în care nu se poate stabili nici luna, de la sfârşitul anului calendaristic.

Art. 50. Cazuri speciale. (1) Cel dispărut în împrejurări deosebite, cum sunt inundațiile, cutremurul, catastrofa de cale ferată ori aeriană, naufragiul, în cursul unor fapte de război sau într-o altă împrejurare asemănătoare, ce îndreptățeşte a se presupune decesul, poate fi declarat mort, dacă au trecut cel puțin 6 luni de la data împrejurării în care a avut loc dispariția.

(2) Dacă ziua în care a intervenit împrejurarea când a avut loc dispariția nu poate fi stabilită, sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispozițiile art. 49 alin. (2).

(3) Atunci când este sigur că decesul s-a produs, deşi cadavrul nu poate fi găsit sau identificat, moartea poate fi declarată prin hotărâre judecătorească, fără a se aştepta împlinirea vreunui termen de la dispariție.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 16. (3) Cel dispărut în cursul unor fapte de război, într-un accident de cale ferată, într-un naufragiu sau într-o altă împrejurare asemănătoare care îndreptățeşte a se presupune decesul, poate fi declarat mort, fără a se mai declara în prealabil dispariția sa, dacă a trecut cel puțin un an de la data împrejurării în care a avut loc dispariția.

Art. 51. Procedura de declarare a morții. Soluționarea cererii de declarare a morții se face potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă.

Legislație conexă: art. 30-43 din Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice (M. Of. nr. 32 din 31 ianuarie 1954) privitoare la cererile de punere sub interdicție, de declarare a dispariției şi de declarare a morții unei persoane, în vigoare până la intrarea în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

Art. 52. Data prezumată a morții celui dispărut. (1) Cel declarat mort este socotit că a încetat din viață la data pe care hotărârea rămasă definitivă a stabilit-o ca fiind aceea a morții. Dacă hotărârea nu arată şi ora morții, se socoteşte că cel declarat mort a încetat din viață în ultima oră a zilei stabilite ca fiind aceea a morții.

(2) În lipsa unor indicii îndestulătoare, se va stabili că cel declarat mort a încetat din viață în ultima oră a celei din urmă zile a termenului prevăzut de art. 49 sau 50, după caz.

(3) Instanța judecătorească poate rectifica data morții stabilită potrivit dispozițiilor alin. (1) şi (2), dacă se dovedeşte că nu era posibil ca persoana declarată moartă să fi decedat la acea dată. În acest caz, data morții este cea stabilită prin hotărârea de rectificare.

> **Reglementarea anterioară**
> **Decretul nr. 31/1954:** Art. 18. (1) De îndată ce hotărârea declarativă de moarte a rămas definitivă, cel dispărut este socotit că a murit la data stabilită prin hotărâre, ca fiind aceea a morții. (2) În lipsă de indicii îndestulătoare, se va stabili ca dată a morții ultima zi a termenului după care se poate cere declararea judecătorească a morții. (3) Instanța judecătorească va putea rectifica data morții stabilită potrivit dispozițiilor prezentului articol, dacă se va dovedi ca adevărată o altă dată.

Art. 53. Prezumție. Cel dispărut este socotit a fi în viață, dacă nu a intervenit o hotărâre declarativă de moarte rămasă definitivă.

> **Reglementarea anterioară**
> **Decretul nr. 31/1954:** Art. 19. Cel dispărut este socotit a fi în viață dacă nu a intervenit o hotărâre declarativă de moarte, rămasă definitivă.

Art. 54. Anularea hotărârii de declarare a morții. (1) Dacă cel declarat mort este în viață, se poate cere, oricând, anularea hotărârii prin care s-a declarat moartea.

(2) Cel care a fost declarat mort poate cere, după anularea hotărârii declarative de moarte, înapoierea bunurilor sale în natură, iar dacă aceasta nu este cu putință, restituirea lor prin echivalent. Cu toate acestea, dobânditorul cu titlu oneros nu este obligat să le înapoieze decât dacă, sub rezerva dispozițiilor în materie de carte funciară, se va face dovada că la data dobândirii ştia ori trebuia să ştie că persoana declarată moartă este în viață.

> **Reglementarea anterioară**
> **Decretul nr. 31/1954:** Art. 20. (1) Dacă cel declarat mort este în viață, se poate cere, oricând, anularea hotărârii prin care s-a declarat moartea. (2) Cel care a fost declarat mort, poate cere, după anularea hotărârii declarative de moarte, înapoierea bunurilor sale. Cu toate acestea, dobânditorul cu titlu oneros nu este obligat să le înapoieze, decât dacă se va face dovada că la data dobândirii ştia că persoana declarată moartă este în viață.

Art. 55. Descoperirea certificatului de deces. Orice persoană interesată poate cere oricând anularea hotărârii declarative de moarte, în cazul în care se descoperă certificatul de deces al celui declarat mort.

Art. 56. Plata făcută moştenitorilor aparenți. Plata făcută moştenitorilor legali sau legatarilor unei persoane, care reapare ulterior hotărârii declarative de moarte, este valabilă şi liberatorie, dacă a fost făcută înainte de radierea din registrul de stare civilă a mențiunii privitoare la deces, cu excepția cazului în care cel care a făcut plata a cunoscut faptul că persoana declarată moartă este în viață.

Art. 57. Drepturile moştenitorului aparent. Moştenitorul aparent care află că persoana care a fost declarată decedată prin hotărâre judecătorească este în viaţă păstrează posesia bunurilor şi dobândeşte fructele acestora, cât timp cel reapărut nu solicită restituirea lor.

Capitolul II. Respectul datorat fiinţei umane şi drepturilor ei inerente

Secţiunea 1. Dispoziţii comune

Art. 58. Drepturi ale personalităţii. (1) Orice persoană are dreptul la viaţă, la sănătate, la integritate fizică şi psihică, la demnitate, la propria imagine, la respectarea vieţii private, precum şi alte asemenea drepturi recunoscute de lege.

(2) Aceste drepturi nu sunt transmisibile.

Legea de aplicare:

Art. 13. (1) Drepturile personalităţii sunt supuse legii în vigoare la data exercitării lor. (2) Orice atingere adusă drepturilor personalităţii este supusă legii în vigoare la data săvârşirii acesteia.

Legislaţie conexă: ▶ Convenţia pentru protecţia drepturilor omului şi libertăţilor fundamentale, Roma, 1950, ratificată prin Legea nr. 30/1994 (M. Of. nr. 135 din 31 mai 1994) ▶ Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, proclamată de Adunarea Generală a Naţiunilor Unite la 10 decembrie 1948 ▶ Carta socială europeană din 18 octombrie 1961 ▶ Pactul internaţional privind drepturile civile şi politice şi Pactul internaţional privitor la drepturile economice, sociale şi culturale din 16 decembrie 1966 ▶ Convenţia referitoare la protecţia persoanelor în privinţa tratamentului automatizat al datelor cu caracter personal din 28 ianuarie 1981 ▶ Convenţia pentru protecţia drepturilor omului şi demnităţii fiinţei umane privitoare la aplicarea biologiei şi medicinei, [„Convenţia asupra drepturilor omului şi biomedicinei"], adoptată la 4 aprilie 1997 la Oviedo (Spania), ratificată de România prin Legea nr. 17/2001 privind ratificarea Convenţiei europene pentru protecţia drepturilor omului şi a demnităţii fiinţei umane faţă de aplicaţiile biologiei şi medicinei, Convenţia privind drepturile omului şi biomedicina, semnată la Oviedo la 4 aprilie 1997, şi a Protocolului adiţional la Convenţia europeană pentru protecţia drepturilor omului şi a demnităţii fiinţei umane faţă de aplicaţiile biologiei şi medicinei, referitor la interzicerea clonării fiinţelor umane, semnat la Paris la 12 ianuarie 1998 (M. Of. nr. 103 din 28 februarie 2001).

Art. 59. Atributele de identificare. Orice persoană are dreptul la nume, la domiciliu, la reşedinţă, precum şi la o stare civilă, dobândite în condiţiile legii.

Legislaţie conexă: ▶ Legea nr. 119 din 16 octombrie 1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009) ▶ O.U.G. nr. 97/2005 privind evidenţa, domiciliul, reşedinta şi actele de identitate ale cetăţenilor români (republicată în M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 60. Dreptul de a dispune de sine însuşi. Persoana fizică are dreptul să dispună de sine însăşi, dacă nu încalcă drepturile şi libertăţile altora, ordinea publică sau bunele moravuri.

Legislaţie conexă: art. 26 alin. (2) C. Rom.

Secţiunea a 2-a. Drepturile la viaţă, la sănătate şi la integritate ale persoanei fizice

Art. 61. Garantarea drepturilor inerente fiinţei umane. (1) Viaţa, sănătatea şi integritatea fizică şi psihică a oricărei persoane sunt garantate şi ocrotite în mod egal de lege.

(2) Interesul şi binele fiinţei umane trebuie să primeze asupra interesului unic al societăţii sau al ştiinţei.

Legislație conexă: art. 22 alin. (1) C. Rom.

Art. 62. Interzicerea practicii eugenice. (1) Nimeni nu poate aduce atingere speciei umane.

(2) Este interzisă orice practică eugenică prin care se tinde la organizarea selecției persoanelor.

Legislație conexă: art. 3 alin. (2) lit. b) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii (J. Of. nr. C303 din 14.12.2007, p. 1).

Art. 63. Intervențiile asupra caracterelor genetice. (1) Sunt interzise orice intervenții medicale asupra caracterelor genetice având drept scop modificarea descendenței persoanei, cu excepția celor care privesc prevenirea și tratamentul maladiilor genetice.

(2) Este interzisă orice intervenție având drept scop crearea unei ființe umane genetic identice unei alte ființe umane vii sau moarte, precum și crearea de embrioni umani în scopuri de cercetare.

(3) Utilizarea tehnicilor de reproducere umană asistată medical nu este admisă pentru alegerea sexului viitorului copil decât în scopul evitării unei boli ereditare grave legate de sexul acestuia.

Legislație conexă: art. 3 alin. (2) lit. d) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (J. Of. nr. C303 din 14.12.2007, p. 1).

Art. 64. Inviolabilitatea corpului uman. (1) Corpul uman este inviolabil.

(2) Orice persoană are dreptul la integritatea sa fizică și psihică. Nu se poate aduce atingere integrității ființei umane decât în cazurile și în condițiile expres și limitativ prevăzute de lege.

Art. 65. Examenul caracteristicilor genetice. (1) Examenul caracteristicilor genetice ale unei persoane nu poate fi întreprins decât în scopuri medicale sau de cercetare științifică, efectuate în condițiile legii.

(2) Identificarea unei persoane pe baza amprentelor sale genetice nu poate fi efectuată decât în cadrul unei proceduri judiciare civile sau penale, după caz, sau în scopuri medicale ori de cercetare științifică, efectuate în condițiile legii.

Art. 66. Interzicerea unor acte patrimoniale. Orice acte care au ca obiect conferirea unei valori patrimoniale corpului uman, elementelor sau produselor sale sunt lovite de nulitate absolută, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege.

Legslație conexă: ▶ art. 3 alin. (2) lit. c) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (J. Of. nr. C303 din 14.12.2007, p. 1) ▶ art. 144 lit. e) din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății (M. Of. nr. 372 din 28 aprilie 2006), cu modificările și completările ulterioare.

Art. 67. Intervențiile medicale asupra unei persoane. Nicio persoană nu poate fi supusă experiențelor, testelor, prelevărilor, tratamentelor sau altor intervenții în scop terapeutic ori în scop de cercetare științifică decât în cazurile și în condițiile expres și limitativ prevăzute de lege.

Art. 68. Prelevarea și transplantul de la persoanele în viață. (1) Prelevarea și transplantul de organe, țesuturi și celule de origine umană de la donatori în viață se fac exclusiv în cazurile și condițiile prevăzute de lege, cu acordul scris, liber, prealabil și expres al acestora și numai după ce au fost informați, în prealabil, asupra riscurilor intervenției. În toate cazurile, donatorul poate reveni asupra consimțământului dat, până în momentul prelevării.

(2) Se interzice prelevarea de organe, țesuturi și celule de origine umană de la minori, precum și de la persoanele aflate în viață, lipsite de discernământ din cauza unui handicap mintal, unei tulburări mintale grave sau dintr-un alt motiv similar, în afara cazurilor expres prevăzute de lege.

Legislație conexă: art. 144-145 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății (M. Of. nr. 372 din 28 aprilie 2006), cu modificările și completările ulterioare.

Art. 69. Sesizarea instanței judecătorești. La cererea persoanei interesate, instanța poate lua toate măsurile necesare pentru a împiedica sau a face să înceteze orice atingere ilicită adusă integrității corpului uman, precum și pentru a dispune repararea, în condițiile prevăzute la art. 252-256, a daunelor materiale și morale suferite.

Secțiunea a 3-a. Respectul vieții private și al demnității persoanei umane

Art. 70. Dreptul la libera exprimare. (1) Orice persoană are dreptul la libera exprimare.

(2) Exercitarea acestui drept nu poate fi restrânsă decât în cazurile și limitele prevăzute la art. 75.

Legislație conexă: ▸ art. 10 CEDO ▸ art. 30 C. Rom.

Art. 71. Dreptul la viața privată. (1) Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private.

(2) Nimeni nu poate fi supus vreunor imixtiuni în viața intimă, personală sau de familie, nici în domiciliul, reședința sau corespondența sa, fără consimțământul său ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

(3) Este, de asemenea, interzisă utilizarea, în orice mod, a corespondenței, manuscriselor sau a altor documente personale, precum și a informațiilor din viața privată a unei persoane, fără acordul acesteia ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

Legislație conexă: ▸ art. 8 CEDO ▸ art. 26 C. Rom. ▸ art. 89 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 71/2011; ▸ art. 33 din Decizia Consiliului Național al Audiovizualului nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual (M. Of. nr. 174 din 11 martie 2011).

Art. 72. Dreptul la demnitate. (1) Orice persoană are dreptul la respectarea demnității sale.

(2) Este interzisă orice atingere adusă onoarei și reputației unei persoane, fără consimțământul acesteia ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

Art. 73. Dreptul la propria imagine. (1) Orice persoană are dreptul la propria imagine.

(2) În exercitarea dreptului la propria imagine, ea poate să interzică ori să împiedice reproducerea, în orice mod, a înfățișării sale fizice ori a vocii sale sau, după caz, utilizarea unei asemenea reproduceri. Dispozițiile art. 75 rămân aplicabile.

Legislație conexă: ▸ art. 88 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 71/2011 ▸ art. 34 și urm. din Decizia Consiliului Național al Audiovizualului nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual (M. Of. nr. 174 din 11 martie 2011).

Art. 74. Atingeri aduse vieții private. Sub rezerva aplicării dispozițiilor art. 75, pot fi considerate ca atingeri aduse vieții private:

a) intrarea sau rămânerea fără drept în locuință sau luarea din aceasta a oricărui obiect fără acordul celui care o ocupă în mod legal;

b) interceptarea fără drept a unei convorbiri private, săvârșită prin orice mijloace tehnice, sau utilizarea, în cunoștință de cauză, a unei asemenea interceptări;

c) captarea ori utilizarea imaginii sau a vocii unei persoane aflate într-un spațiu privat, fără acordul acesteia;

d) difuzarea de imagini care prezintă interioare ale unui spațiu privat, fără acordul celui care îl ocupă în mod legal;

e) ținerea vieții private sub observație, prin orice mijloace, în afară de cazurile prevăzute expres de lege;

f) difuzarea de ştiri, dezbateri, anchete sau de reportaje scrise ori audiovizuale privind viaţa intimă, personală sau de familie, fără acordul persoanei în cauză;

g) difuzarea de materiale conţinând imagini privind o persoană aflată la tratament în unităţile de asistenţă medicală, precum şi a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate, problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstanţe în legătură cu boala şi cu alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei, fără acordul persoanei în cauză, iar în cazul în care aceasta este decedată, fără acordul familiei sau al persoanelor îndreptăţite;

h) utilizarea, cu rea-credinţă, a numelui, imaginii, vocii sau asemănării cu o altă persoană;

i) difuzarea sau utilizarea corespondenţei, manuscriselor ori a altor documente personale, inclusiv a datelor privind domiciliul, reşedinţa, precum şi numerele de telefon ale unei persoane sau ale membrilor familiei sale, fără acordul persoanei căreia acestea îi aparţin sau care, după caz, are dreptul de a dispune de ele.

Art. 75. Limite. (1) Nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în această secţiune atingerile care sunt permise de lege sau de convenţiile şi pactele internaţionale privitoare la drepturile omului la care România este parte.

(2) Exercitarea drepturilor şi libertăţilor constituţionale cu bună-credinţă şi cu respectarea pactelor şi convenţiilor internaţionale la care România este parte nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în prezenta secţiune.

Legislaţie conexă: ▸ art. 17 CEDO ▸ art. 57 C. Rom. ▸ art. 31 din Decizia Consiliului Naţional al Audiovizualului nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conţinutului audiovizual (M. Of. nr. 174 din 11 martie 2011).

Art. 76. Prezumţia de consimţământ. Când însuşi cel la care se referă o informaţie sau un material le pune la dispoziţia unei persoane fizice ori persoane juridice despre care are cunoştinţă că îşi desfăşoară activitatea în domeniul informării publicului, consimţământul pentru utilizarea acestora este prezumat, nefiind necesar un acord scris.

Legea de aplicare:
Art. 14. Dispoziţiile art. 76 din Codul civil nu se aplică în cazul în care punerea la dispoziţie a informaţiei sau a materialului s-a făcut anterior datei intrării în vigoare a Codului civil, chiar dacă utilizarea informaţiei ori a materialului se realizează după această dată.

Art. 77. Prelucrarea datelor personale. Orice prelucrare a datelor cu caracter personal, prin mijloace automate sau neautomate, se poate face numai în cazurile şi condiţiile prevăzute de legea specială.

Legislaţie conexă: ▸ Convenţia pentru protejarea persoanelor faţă de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, adoptată la Strasbourg la 28 ianuarie 1981, ratificată de România prin Legea nr.682/2001 (M. Of. nr.830 din 21 decembrie 2001) ▸ art. 8 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (J.O. nr. C303 din 14.12.2007, p.1) ▸ Legea nr. 677/2001 pentru protecţia persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal şi libera circulaţie a acestor date (M. Of. nr. 790 din 12 decembrie 2001) ▸ Legea nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal si protectia vieţii private în sectorul comunicaţiilor electronice (M. Of. nr. 1101 din 25 noiembrie 2004) ▸ art. 184^1 din Codul de procedură penală ▸ art. 86^2 C. proc. civ.

Secţiunea a 4-a. Respectul datorat persoanei şi după decesul său

Art. 78. Respectul datorat persoanei decedate. Persoanei decedate i se datorează respect cu privire la memoria sa, precum şi cu privire la corpul său.

Legea de aplicare:
Art. 15. Dispoziţiile art. 78-81 din Codul civil sunt aplicabile şi în privinţa persoanelor decedate anterior datei intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 79. Interzicerea atingerii memoriei persoanei decedate. Memoria persoanei decedate este protejată în aceleaşi condiţii ca şi imaginea şi reputaţia persoanei aflate în viaţă.

Legea de aplicare:
Art. 15. Dispoziţiile art. 78-81 din Codul civil sunt aplicabile şi în privinţa persoanelor decedate anterior datei intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 80. Respectarea voinţei persoanei decedate. (1) Orice persoană poate determina felul propriilor funeralii şi poate dispune cu privire la corpul său după moarte. În cazul celor lipsiţi de capacitate de exerciţiu sau al celor cu capacitate de exerciţiu restrânsă este necesar şi consimţământul scris al părinţilor sau, după caz, al tutorelui.

(2) În lipsa unei opţiuni exprese a persoanei decedate, va fi respectată, în ordine, voinţa soţului, părinţilor, descendenţilor, rudelor în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv, legatarilor universali sau cu titlu universal ori dispoziţia primarului comunei, oraşului, municipiului sau al sectorului municipiului Bucureşti în a cărui rază teritorială a avut loc decesul. În toate cazurile se va ţine seama de apartenenţa confesională a persoanei decedate.

Legea de aplicare:
Art. 15. Dispoziţiile art. 78-81 din Codul civil sunt aplicabile şi în privinţa persoanelor decedate anterior datei intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 81. Prelevarea de la persoanele decedate. Prelevarea de organe, ţesuturi şi celule umane, în scop terapeutic sau ştiinţific, de la persoanele decedate se efectuează numai în condiţiile prevăzute de lege, cu acordul scris, exprimat în timpul vieţii, al persoanei decedate sau, în lipsa acestuia, cu acordul scris, liber, prealabil şi expres dat, în ordine, de soţul supravieţuitor, de părinţi, de descendenţi ori, în sfârşit, de rudele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv.

Legea de aplicare:
Art. 15. Dispoziţiile art. 78-81 din Codul civil sunt aplicabile şi în privinţa persoanelor decedate anterior datei intrării în vigoare a Codului civil.

Legislaţie conexă: art. 147 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătăţii (M. Of. nr. 372 din 28 aprilie 2006).

Capitolul III. Identificarea persoanei fizice

Secţiunea 1. Numele

Art. 82. Dreptul la nume. Orice persoană are dreptul la numele stabilit sau dobândit, potrivit legii.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 12. (1) Orice persoană are drept la numele stabilit sau dobândit potrivit legii.

Art. 83. Structura numelui. Numele cuprinde numele de familie şi prenumele.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 12. (2) Numele cuprinde numele de familie şi prenumele.

Art. 84. Dobândirea numelui. (1) Numele de familie se dobândeşte prin efectul filiaţiei şi poate fi modificat prin efectul schimbării stării civile, în condiţiile prevăzute de lege.

(2) Prenumele se stabileşte la data înregistrării naşterii, pe baza declaraţiei de naştere. Este interzisă înregistrarea de către ofiţerul de stare civilă a prenumelor indecente, ridicole şi a altora

asemenea, de natură a afecta ordinea publică şi bunele moravuri ori interesele copilului, după caz.

(3) Numele de familie şi prenumele copilului găsit, născut din părinţi necunoscuţi, precum şi cele ale copilului care este părăsit de către mamă în spital, iar identitatea acesteia nu a fost stabilită în termenul prevăzut de lege, se stabilesc prin dispoziţia primarului comunei, oraşului, municipiului sau al sectorului municipiului Bucureşti în a cărui rază teritorială a fost găsit copilul ori, după caz, s-a constatat părăsirea lui, în condiţiile legii speciale.

Legislaţie conexă: art. 18 şi urm. din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009).

Art. 85. Schimbarea numelui pe cale administrativă. Cetăţenii români pot obţine, în condiţiile legii, schimbarea pe cale administrativă a numelui de familie şi a prenumelui sau numai a unuia dintre acestea.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 12. (3) Schimbarea în orice fel a numelui de familie sau a prenumelui nu este îngăduită decât în cazurile şi în condiţiile stabilite de lege.

Legislaţie conexă: O.G. nr. 41/2003 privind dobândirea şi schimbarea pe cale administrativă a numelor persoanelor fizice (M. Of. nr. 68 din 2 februarie 2003).

Secţiunea a 2-a. Domiciliul şi reşedinţa

Art. 86. Dreptul la domiciliu şi reşedinţă. (1) Cetăţenii români au dreptul să îşi stabilească ori să îşi schimbe, în mod liber, domiciliul sau reşedinţa, în ţară sau în străinătate, cu excepţia cazurilor anume prevăzute de lege.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, o persoană fizică nu poate să aibă în acelaşi timp decât un singur domiciliu şi o singură reşedinţă, chiar şi atunci când deţine mai multe locuinţe.

Legislaţie conexă: ▸ art. 25 C. Rom. ▸ art. 26 din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidenţa, domiciliul, reşedinţa şi actele de identitate ale cetăţenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 87. Domiciliul. Domiciliul persoanei fizice, în vederea exercitării drepturilor şi libertăţilor sale civile, este acolo unde aceasta declară că îşi are locuinţa principală.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 13. Domiciliul unei persoane fizice este acolo unde ea îşi are locuinţa statornică sau principală.

Legislaţie conexă: art. 27 alin. (1) din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidenţa, domiciliul, reşedinţa şi actele de identitate ale cetăţenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 88. Reşedinţa. Reşedinţa persoanei fizice este în locul unde îşi are locuinţa secundară.

Legislaţie conexă: art. 30 din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidenţa, domiciliul, reşedinţa şi actele de identitate ale cetăţenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 89. Stabilirea şi schimbarea domiciliului. (1) Stabilirea sau schimbarea domiciliului se face cu respectarea dispoziţiilor legii speciale.

(2) Stabilirea sau schimbarea domiciliului nu operează decât atunci când cel care ocupă sau se mută într-un anumit loc a făcut-o cu intenţia de a avea acolo locuinţa principală.

(3) Dovada intenţiei rezultă din declaraţiile persoanei făcute la organele administrative competente să opereze stabilirea sau schimbarea domiciliului, iar în lipsa acestor declaraţii, din orice alte împrejurări de fapt.

Legislație conexă: art. 26 şi urm. din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reşedința şi actele de identitate ale cetățenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 90. Prezumția de domiciliu. (1) Reşedința va fi considerată domiciliu când acesta nu este cunoscut.

(2) În lipsă de reşedință, persoana fizică este considerată că domiciliază la locul ultimului domiciliu, iar dacă acesta nu se cunoaşte, la locul unde acea persoană se găseşte.

Art. 91. Dovada. (1) Dovada domiciliului şi a reşedinței se face cu mențiunile cuprinse în cartea de identitate.

(2) În lipsa acestor mențiuni ori atunci când acestea nu corespund realității, stabilirea sau schimbarea domiciliului ori a reşedinței nu va putea fi opusă altor persoane.

(3) Dispozițiile alin. (2) nu se aplică în cazul în care domiciliul sau reşedința a fost cunoscută prin alte mijloace de cel căruia i se opune.

Legislație conexă: art. 28 din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reşedința şi actele de identitate ale cetățenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 92. Domiciliul minorului şi al celui pus sub interdicție judecătorească. (1) Domiciliul minorului care nu a dobândit capacitate deplină de exercițiu în condițiile prevăzute de lege este la părinții săi sau la acela dintre părinți la care el locuieşte în mod statornic.

(2) În cazul în care părinții au domicilii separate şi nu se înțeleg la care dintre ei va avea domiciliul copilul, instanța de tutelă, ascultându-i pe părinți, precum şi pe copil, dacă acesta a împlinit vârsta de 10 ani, va decide ținând seama de interesele copilului. Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, minorul este prezumat că are domiciliul la părintele la care locuieşte în mod statornic.

(3) Prin excepție, în situațiile prevăzute de lege, domiciliul minorului poate fi la bunici, la alte rude ori persoane de încredere, cu consimțământul acestora. De asemenea, domiciliul minorului poate fi şi la o instituție de ocrotire.

(4) Domiciliul minorului, în cazul în care numai unul dintre părinții săi îl reprezintă ori în cazul în care se află sub tutelă, precum şi domiciliul persoanei puse sub interdicție judecătorească este la reprezentantul legal.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 14. (1) Domiciliul minorului este la părinții săi sau la acela dintre părinți la care el locuieşte statornic. (2) Domiciliul copilului încredințat de instanța judecătorească unei a treia persoane rămâne la părinții săi, iar în cazul în care aceştia au domicilii separate şi nu se înțeleg la care dintre ei va avea domiciliu copilul, decide instanța judecătorească. (3) Domiciliul minorului, în cazul în care numai unul dintre părinții săi îl reprezintă ori în cazul în care se află sub tutelă, precum şi domiciliul persoanei puse sub interdicție, este la reprezentantul legal.

Legislație conexă: art. 27 alin. (2) din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reşedința şi actele de identitate ale cetățenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 93. Cazuri speciale. Domiciliul copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi şi supus unor măsuri de protecție specială, în cazurile prevăzute de lege, se află la instituția, la familia sau la persoanele cărora le-a fost dat în plasament.

Legislație conexă: art. 59 din Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului (M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004).

Art. 94. Domiciliul persoanei puse sub curatelă. În cazul în care s-a instituit o curatelă asupra bunurilor celui care a dispărut, acesta are domiciliul la curator, în măsura în care acesta este îndreptățit să îl reprezinte.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 15. (1) În cazul în care s-a instituit o curatelă asupra bunurilor celui care a dispărut, cel dispărut are domiciliul la curator, în măsura în care acesta este îndreptățit să-l reprezinte. (2) Dacă un custode sau un curator a fost numit asupra unor bunuri succesorale, cei chemați la moștenire au domiciliul la custode sau la curator, în măsura în care acesta este îndreptățit să-i reprezinte.

Legislație conexă: art. 27 alin. (2) din O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români, republicată (M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Art. 95. Domiciliul la curatorul special. Dacă a fost numit un curator special pentru administrarea bunurilor succesorale, cei chemați la moștenire au domiciliul la curator, în măsura în care acesta este îndreptățit să îi reprezinte.

Art. 96. Domiciliul profesional. Cel care exploatează o întreprindere are domiciliul și la locul acelei întreprinderi, în tot ceea ce privește obligațiile patrimoniale ce s-au născut sau urmează a se executa în acel loc.

Art. 97. Domiciliul ales. (1) Părțile unui act juridic pot să aleagă un domiciliu în vederea exercitării drepturilor sau a executării obligațiilor născute din acel act.
(2) Alegerea domiciliului nu se prezumă, ci trebuie făcută în scris.

Legislație conexă: O.U.G. nr. 97/2005 privind evidența, domiciliul, reședința și actele de identitate ale cetățenilor români (republicată în M. Of. nr. 719 din 12 octombrie 2011).

Secțiunea a 3-a. Actele de stare civilă

Art. 98. Starea civilă. Starea civilă este dreptul persoanei de a se individualiza, în familie și societate, prin calitățile strict personale care decurg din actele și faptele de stare civilă.

Art. 99. Dovada stării civile. (1) Starea civilă se dovedește prin actele de naștere, căsătorie și deces întocmite, potrivit legii, în registrele de stare civilă, precum și prin certificatele de stare civilă eliberate pe baza acestora.
(2) Actele de stare civilă sunt înscrisuri autentice și fac dovada, până la înscrierea în fals, pentru ceea ce reprezintă constatările personale ale ofițerului de stare civilă și, până la proba contrară, pentru celelalte mențiuni.
(3) Hotărârea judecătorească dată cu privire la starea civilă a unei persoane este opozabilă oricărei alte persoane cât timp printr-o nouă hotărâre nu s-a stabilit contrariul.
(4) Dacă printr-o hotărâre judecătorească s-a stabilit o anumită stare civilă a unei persoane, iar printr-o hotărâre judecătorească ulterioară este admisă o acțiune prin care s-a contestat starea civilă astfel stabilită, prima hotărâre își pierde efectele la data rămânerii definitive a celei de a doua hotărâri.

Reglementarea anterioară
- Decretul nr. 31/1954: Art. 22. (1) Starea civilă se dovedește cu actele întocmite sau cu cele înscrise, potrivit legii, în registrele de stare civilă. (2) Certificatele eliberate în temeiul registrelor de stare civilă au aceeași putere doveditoare ca și actele întocmite sau înscrise în registre.
- Legea nr. 119/1996: Art. 14. Pentru tot ceea ce reprezintă constatări personale ale ofițerului de stare civilă, actele de stare civilă fac dovada până la constatarea falsului prin hotărâre judecătorească definitivă, iar pentru celelalte înscrieri, până la proba contrară.

Legislație conexă: art. 13 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009).

Art. 100. Anularea, completarea, modificarea sau rectificarea actelor de stare civilă. (1) Anularea, completarea sau modificarea actelor de stare civilă și a mențiunilor înscrise pe acestea se poate face numai în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive.

(2) Rectificarea actelor de stare civilă şi a menţiunilor înscrise pe marginea acestora se poate face, din oficiu sau la cerere, numai în temeiul dispoziţiei primarului de la primăria care are în păstrare actul de stare civilă.

(3) Starea civilă poate fi modificată în baza unei hotărâri de anulare, completare sau modificare a unui act de stare civilă numai dacă a fost formulată şi o acţiune de modificare a stării civile, admisă printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă.

(4) Hotărârea judecătorească prin care se dispune anularea, completarea sau modificarea unui act de stare civilă, precum şi înregistrarea făcută în temeiul unei asemenea hotărâri sunt opozabile oricărei alte persoane cât timp printr-o nouă hotărâre nu s-a stabilit contrariul. Actul administrativ prin care s-a dispus rectificarea unui act de stare civilă, precum şi înregistrarea făcută în baza lui sunt opozabile oricărei persoane până la proba contrară.

Reglementarea anterioară
- Decretul nr. 31/1954: Art. 23. (1) Numai instanţa judecătorească poate hotărî, în cazurile prevăzute de lege, rectificarea actelor de stare civilă, întocmite în registrele de stare civilă.
(2) Întocmirea sau rectificarea actelor de stare civilă, făcută în temeiul unei hotărâri judecătoreşti, este opozabilă şi celor de-al treilea. Aceştia sunt, însă, în drept să facă dovada contrară.
- Legea nr. 119/1996: Art. 15. Întocmirea, anularea, rectificarea sau completarea ori reconstituirea actelor de stare civilă, precum şi orice înscrieri făcute pe actele de stare civilă, în temeiul unei hotărâri judecătoreşti definitive şi irevocabile, ori în baza unui act administrativ, sunt opozabile oricărei persoane până la proba contrară.

Legislaţie conexă: art. 60 şi urm. din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009).

Art. 101. Înscrierea menţiunilor pe actul de stare civilă. Anularea, completarea, modificarea şi rectificarea unui act de stare civilă sau a unei menţiuni înscrise pe acesta, dispuse prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă ori, după caz, prin dispoziţie a primarului, se înscriu numai prin menţiune pe actul de stare civilă corespunzător. În acest scop, hotărârea judecătorească rămasă definitivă se comunică de îndată, din oficiu, de către instanţa care s-a pronunţat ultima asupra fondului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 119/1996: Art. 9. Orice modificare intervenită în statutul civil al unei persoane ca urmare a întocmirii unui act de stare civilă sau, după caz, dispusă printr-o hotărâre judecătorească definitivă şi irevocabilă ori printr-un act administrativ se comunică din oficiu, în termen de 10 zile, serviciului public comunitar local de evidenţă a persoanelor sau, după caz, ofiţerului de stare civilă din cadrul primăriei unităţii administrativ-teritoriale care a întocmit actul de naştere, de căsătorie sau de deces al persoanei la care această modificare se referă, în vederea înscrierii menţiunilor corespunzătoare.

Legislaţie conexă: art. 46 şi urm. din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009).

Art. 102. Actele întocmite de un ofiţer de stare civilă necompetent. Actele de stare civilă întocmite de o persoană care a exercitat în mod public atribuţiile de ofiţer de stare civilă, cu respectarea tuturor prevederilor legale, sunt valabile, chiar dacă acea persoană nu avea această calitate, afară de cazul în care beneficiarii acestor acte au cunoscut, în momentul întocmirii lor, lipsa acestei calităţi.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 119/1996: Art. 7. Actele de stare civilă întocmite de o persoană care a exercitat în mod public atribuţiile de ofiţer de stare civilă, cu respectarea prevederilor prezentei legi, sunt valabile, chiar dacă acea persoană nu avea această calitate.

Art. 103. Alte mijloace de dovadă a stării civile. Starea civilă se poate dovedi, înaintea instanței judecătorești, prin orice mijloace de probă, dacă:

a) nu au existat registre de stare civilă;

b) registrele de stare civilă s-au pierdut ori au fost distruse, în tot sau în parte;

c) nu este posibilă procurarea din străinătate a certificatului de stare civilă sau a extrasului de pe actul de stare civilă;

d) întocmirea actului de stare civilă a fost omisă sau, după caz, refuzată.

Reglementarea anterioară

Decretul nr. 31/1954: Art. 24. Starea civilă se va putea dovedi, înaintea instanței judecătorești, prin orice mijloc de probă admis de lege, dacă: a) nu a existat registru de stare civilă; b) registrul de stare civilă s-a pierdut ori este distrus, în tot sau în parte; c) întocmirea actului de stare civilă a fost omisă; d) procurarea certificatului de stare civilă este cu neputință.

Legislație conexă: art. 16 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009).

Titlul III. Ocrotirea persoanei fizice

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 104. Interesul persoanei ocrotite. (1) Orice măsură de ocrotire a persoanei fizice se stabilește numai în interesul acesteia.

(2) La luarea unei măsuri de ocrotire trebuie să se țină seama de posibilitatea persoanei fizice de a-și exercita drepturile și de a-și îndeplini obligațiile cu privire la persoana și bunurile sale.

Art. 105. Persoanele ocrotite. Sunt supuși unor măsuri speciale de ocrotire minorii și cei care, deși capabili, din cauza bătrâneții, a bolii sau a altor motive prevăzute de lege nu pot să își administreze bunurile și nici să își apere interesele în condiții corespunzătoare.

Art. 106. Măsurile de ocrotire. (1) Ocrotirea minorului se realizează prin părinți, prin instituirea tutelei, prin darea în plasament sau, după caz, prin alte măsuri de protecție specială anume prevăzute de lege.

(2) Ocrotirea majorului are loc prin punerea sub interdicție judecătorească sau prin instituirea curatelei, în condițiile prevăzute de prezentul cod.

Legea de aplicare:

Art. 16. Persoanele aflate la data intrării în vigoare a Codului civil sub tutelă, curatelă, interdicție sau alte măsuri de ocrotire sunt supuse, în ceea ce privește capacitatea lor, dispozițiilor Codului civil

Legislație conexă: art. 55 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului (M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004).

Art. 107. Instanța de tutelă. (1) Procedurile prevăzute de prezentul cod privind ocrotirea persoanei fizice sunt de competența instanței de tutelă și de familie stabilite potrivit legii, denumită în continuare *instanța de tutelă*.

(2) În toate cazurile, instanța de tutelă soluționează de îndată aceste cereri.

Legea de aplicare:

Art. 229. (1) Organizarea, funcționarea și atribuțiile instanței de tutelă și de familie se stabilesc prin legea privind organizarea judiciară.

(2) Până la reglementarea prin lege a organizării și funcționării instanței de tutelă:

a) atribuțiile acesteia, prevăzute de Codul civil, sunt îndeplinite de instanțele, secțiile sau, după caz, completele specializate pentru minori și familie;
b) raportul de anchetă psihosocială prevăzut de Codul civil este efectuat de autoritatea tutelară, cu excepția anchetei prevăzute la art. 508 alin. (2), care se efectuează de direcția generală de asistență socială și protecția copilului;
c) autoritățile și instituțiile cu atribuții în domeniul protecției drepturilor copilului, respectiv a persoanei fizice continuă să exercite atribuțiile prevăzute de reglementările în vigoare la data intrării în vigoare a Codului civil, cu excepția celor date în competența instanței de tutelă.
(3)[1] Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), atribuțiile instanței de tutelă referitoare la exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului sau, după caz, cu privire la supravegherea modului în care tutorele administrează bunurile minorului revin autorității tutelare.
(3¹)[2] Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), măsura plasamentului, a plasamentului în regim de urgență și a supravegherii specializate se stabilesc și se monitorizează potrivit art. 58-70 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările ulterioare.
(3²) Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), numirea curatorului special care îl asistă sau îl reprezintă pe minor la încheierea actelor de dispoziție sau la dezbaterea procedurii succesorale se face, de îndată, de autoritatea tutelară, la cererea notarului public, în acest din urmă caz nefiind necesară validarea sau confirmarea de către instanță.
(4) Cererile în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului civil rămân să fie soluționate de instanțele judecătorești sau, după caz, de autoritățile administrative competente potrivit legii în vigoare la data sesizării lor.
Art. 229¹.[3] (1) Dacă legea nu prevede altfel, cererile privind ocrotirea persoanei fizice date de Codul civil în competența instanței de tutelă și de familie se soluționează de instanța în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința persoana ocrotită.
(2) În cazul cererilor privind autorizarea de către instanța de tutelă și de familie a încheierii unor acte juridice, când actul juridic a cărui autorizare se solicită privește un imobil, este de asemenea competentă și instanța în a cărei circumscripție teritorială este situat imobilul. În acest caz, instanța de tutelă care a pronunțat hotărârea va comunica de îndată o copie a acesteia instanței de tutelă în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința cel ocrotit.
Notă: Potrivit art. VIII din Legea nr. 60/2012: „Cererile prevăzute la art. 229 alin. (3) și (3²) din Legea nr. 71/2011, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv cu cele aduse prin prezenta lege, în curs de soluționare la data intrării în vigoare a prezentei legi rămân să fie soluționate de instanțele judecătorești competente potrivit legii în vigoare la data sesizării lor".

Art. 108. Ocrotirea persoanei prin tutelă. (1) Ocrotirea persoanei fizice prin tutelă se realizează de către tutore, desemnat sau numit, în condițiile prezentului cod, precum și de către consiliul de familie, ca organ consultativ.
(2) Consiliul de familie poate fi constituit de către instanța de tutelă numai la cererea persoanelor interesate.
(3) În cazul în care nu se constituie consiliul de familie, atribuțiile acestuia vor fi exercitate de către instanța de tutelă.

Art. 109. Ocrotirea persoanei prin curatelă. Ocrotirea persoanei fizice prin curatelă are loc numai în cazurile și condițiile prevăzute de lege.

---

[1] Alin. (3) al art. 229 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 27 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei ultime modificări, textul avea următorul conținut: *„(3) Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), în vederea îndeplinirii atribuțiilor referitoare la exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului sau, după caz, cu privire la supravegherea modului în care tutorele administrează bunurile minorului, instanța de tutelă poate delega, prin încheiere, îndeplinirea unora dintre acestea autorității tutelare".*

[2] Alin. (3¹)-(3²) ale art. 229 au fost introduse prin art. III pct. 28 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

[3] Art. 229¹ a fost introdus prin art. III pct. 29 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Capitolul II. Tutela minorului

Secțiunea 1. Deschiderea tutelei

Art. 110. Cazurile de instituire. Tutela minorului se instituie atunci când ambii părinți sunt, după caz, decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părinteşti sau li s-a aplicat pedeapsa penală a interzicerii drepturilor părinteşti, puşi sub interdicție judecătorească, dispăruți ori declarați judecătoreşte morți, precum şi în cazul în care, la încetarea adopției, instanța hotărăşte că este în interesul minorului instituirea unei tutele.

Reglementarea anterioară
- C. fam: Art. 113. În cazul în care ambii părinți fiind morți, necunoscuți, decăzuți din drepturile părinteşti, puşi sub interdicție, dispăruți ori declarați morți, copilul este lipsit de îngrijirea ambilor părinți precum, şi în cazul prevăzut de art. 85, copilul va fi pus sub tutelă.
- Legea nr. 272/2004: Art. 40 (1) Tutela se instituie în situația în care ambii părinți sunt decedați, necunoscuți, decăzuți din exercițiul drepturilor părinteşti sau li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti, puşi sub interdicție, declarați judecatoreşte morți sau dispăruți, precum şi în cazul în care, la încetarea adopției, instanța judecătorească hotărăşte că este în interesul copilului instituirea unei tutele.

Legislație conexă: art. 56 din Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului (M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004).

Art. 111. Persoanele obligate să înştiințeze instanța de tutelă. Au obligația ca, de îndată ce află de existența unui minor lipsit de îngrijire părintească în cazurile prevăzute la art. 110, să înştiințeze instanța de tutelă:

a) persoanele apropiate minorului, precum şi administratorii şi locatarii casei în care locuieşte minorul;

b) serviciul de stare civilă, cu prilejul înregistrării morții unei persoane, precum şi notarul public, cu prilejul deschiderii unei proceduri succesorale;

c) instanțele judecătoreşti, cu prilejul condamnării la pedeapsa penală a interzicerii drepturilor părinteşti;

d) organele administrației publice locale, instituțiile de ocrotire, precum şi orice altă persoană.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 115. Au obligația ca, în termen de cel mult cinci zile de la data când se află de existența unui minor lipsit de îngrijire părintească în cazurile prevăzute în art. 113, să înştiințeze autoritatea tutelară: a) persoanele apropiate minorului precum şi administratorii şi locatarii casei în care locuieşte minorul; b) serviciul public comunitar de evidență a persoanelor, cu prilejul înregistrării morții unei persoane, precum şi biroul notarului public, cu prilejul deschiderii unei moşteniri; c) instanțele judecătoreşti, reprezentanții Ministerului Public şi poliția cu prilejul pronunțării, luării sau executării unor măsuri privative de libertate; d) organele administrației publice, instituțiile de ocrotire, precum şi orice altă persoană.

Secțiunea a 2-a. Tutorele

Art. 112. Persoana care poate fi numită tutore. (1) Poate fi tutore o persoană fizică sau soțul şi soția, împreună, dacă nu se află în vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute de prezentul cod.

(2) În cazul în care în situația prevăzută la art. 110 se află mai mulți minori care sunt frați sau surori, se numeşte, de regulă, un singur tutore.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 272/2004: Art. 41. (1) Pot fi tutori persoanele fizice sau soțul şi soția împreună, care au domiciliul în România şi nu se află în vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute de lege.

Art. 113. Persoanele care nu pot fi numite tutore. (1) Nu poate fi tutore:

a) minorul, persoana pusă sub interdicție judecătorească sau cel pus sub curatelă;

b) cel decăzut din exercițiul drepturilor părinteşti sau declarat incapabil de a fi tutore;

c) cel căruia i s-a restrâns exercițiul unor drepturi civile, fie în temeiul legii, fie prin hotărâre judecătorească, precum şi cel cu rele purtări reținute ca atare de către o instanță judecătorească;

d) cel care, exercitând o tutelă, a fost îndepărtat din aceasta în condițiile art. 158;

e) cel aflat în stare de insolvabilitate;

f) cel care, din cauza intereselor potrivnice cu cele ale minorului, nu ar putea îndeplini sarcina tutelei;

g) cel înlăturat prin înscris autentic sau prin testament de către părintele care exercita singur, în momentul morții, autoritatea părintească.

(2) Dacă una dintre împrejurările prevăzute la alin. (1) survine sau este descoperită în timpul tutelei, tutorele va fi îndepărtat, respectându-se aceeaşi procedură ca şi la numirea lui.

Reglementarea anterioară

C. fam.: Art. 117. (1) Nu poate fi tutore: a) minorul sau cel pus sub interdicție; b) cel decăzut din drepturile părinteşti sau declarat incapabil de a fi tutore; c) cel căruia i s-a restrâns exercițiul unor drepturi politice sau civile, fie în temeiul legii, fie prin hotărâre judecătorească, precum şi cel cu rele purtări; d) cel lipsit, potrivit legii speciale, de dreptul de a alege şi de a fi ales deputat; e) cel care, exercitând o altă tutelă, a fost îndepărtat din aceasta; f) cel care, din cauza intereselor potrivnice cu ale minorului, nu ar putea îndeplini sarcina tutelei. (2) Când vreuna din împrejurările arătate în prezentul articol se iveşte în timpul tutelei, tutorele va fi îndepărtat.

Art. 114. Desemnarea tutorelui de către părinte. (1) Părintele poate desemna, prin act unilateral sau prin contract de mandat, încheiate în formă autentică, ori, după caz, prin testament, persoana care urmează a fi numită tutore al copiilor săi.

(2) Desemnarea făcută de părintele care în momentul morții era decăzut din drepturile părinteşti sau pus sub interdicție judecătorească este lipsită de efecte.

(3) Desemnarea făcută în condițiile prezentului articol poate fi revocată oricând de către părinte, chiar şi printr-un înscris sub semnătură privată.

(4) Înscrisul prin care se revocă persoana desemnată pentru a fi numită tutore se va înscrie în registrul prevăzut la art. 1.046 sau la art. 2.033, după caz.

(5) Notarul public sau instanța de tutelă, după caz, are obligația să verifice la registrele prevăzute la alin. (4) dacă persoana desemnată pentru a fi tutore nu a fost revocată.

Art. 115. Desemnarea mai multor tutori. În cazul în care au fost desemnate mai multe persoane ca tutore, fără vreo preferință, ori există mai multe rude, afini sau prieteni ai familiei minorului în stare să îndeplinească sarcinile tutelei şi care îşi exprimă dorința de a fi tutore, instanța de tutelă va hotărî ținând seama de condițiile lor materiale, precum şi de garanțiile morale necesare dezvoltării armonioase a minorului.

Art. 116. Măsuri provizorii. (1) Cel chemat la tutelă în conformitate cu dispozițiile art. 114 nu poate fi înlăturat de către instanță fără acordul său decât dacă se află în vreunul dintre cazurile prevăzute la art. 113 sau dacă prin numirea sa interesele minorului ar fi periclitate.

(2) În cazul în care cel chemat la tutelă este numai temporar împiedicat în exercitarea atribuțiilor ce i-au fost conferite, instanța de tutelă, după încetarea împiedicării, îl numeşte tutore la cererea sa, dar nu mai târziu de 6 luni de la deschiderea tutelei. Până atunci, instanța desemnează un tutore provizoriu.

(3) După trecerea celor 6 luni, dacă persoana desemnată nu a cerut numirea sa ca tutore, cel numit provizoriu tutore rămâne să îndeplinească în continuare sarcinile tutelei până la numirea unui tutore în condițiile art. 118.

Art. 117. Garanții. La numirea sau, după caz, în timpul tutelei, instanța de tutelă poate hotărî, din oficiu sau la cererea consiliului de familie, ca tutorele să dea garanții reale sau perso-

nale, dacă interesele minorului cer o astfel de măsură. În acest caz, ea stabileşte potrivit cu împrejurările, felul şi întinderea garanţiilor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 272/2004: Art. 41 (2). Persoana fizică sau familia care urmează a fi tutore trebuie să fie evaluată de catre direcţia generală de asistenţă socială şi protecţia copilului cu privire la garanţiile morale şi condiţiile materiale pe care trebuie să le îndeplinească pentru a primi un copil în îngrijire. Evaluarea se realizează de către direcţia generală de asistenţă socială şi protecţia copilului de la domiciliul persoanei sau familiei, acordându-se prioritate membrilor familiei extinse a copilului.

Art. 118. Numirea tutorelui de către instanţa de tutelă. În lipsa unui tutore desemnat, instanţa de tutelă numeşte cu prioritate ca tutore, dacă nu se opun motive întemeiate, o rudă sau un afin ori un prieten al familiei minorului, în stare să îndeplinească această sarcină, ţinând seama, după caz, de relaţiile personale, de apropierea domiciliilor, de condiţiile materiale şi de garanţiile morale pe care le prezintă cel chemat la tutelă.

Reglementarea anterioară
- C. fam.: Art. 116. Numirea tutorelui se face de autoritatea tutelară, din oficiu sau la încunoştiinţarea acesteia, de către cei arătaţi în art. 115.
- Legea nr. 272/2004: Art. 42. (1) Instanţa judecatorească numeşte cu prioritate ca tutore, dacă motive întemeiate nu se opun, o rudă sau un afin ori un prieten al familiei copilului, în stare să îndeplinească această sarcină. (2) Persoana fizică, respectiv soţii care urmează a fi tutori sunt numiţi pe baza prezentării de către direcţia generală de asistenţă socială şi protecţia copilului a raportului de evaluare a acestora. Propunerea se va face ţinându-se seama de relaţiile personale, de apropierea domiciliilor, precum şi de opinia copilului.

Art. 119. Procedura de numire. (1) Numirea tutorelui se face, cu acordul acestuia, de către instanţa de tutelă în camera de consiliu, prin încheiere definitivă. Atunci când desemnarea tutorelui s-a făcut prin contract de mandat, cel desemnat tutore nu poate refuza numirea decât pentru motivele prevăzute la art. 120 alin. (2).

(2) Ascultarea minorului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie.

(3) În lipsa unui tutore desemnat, dacă instanţa de tutelă a constituit consiliul de familie, numirea tutorelui se face, potrivit alin. (1), cu consultarea consiliului de familie.

(4) Încheierea de numire se comunică în scris tutorelui şi se afişează la sediul instanţei de tutelă şi la primăria de la domiciliul minorului.

(5) Drepturile şi îndatoririle tutorelui încep de la data comunicării încheierii de numire.

(6) Între timp, instanţa de tutelă poate lua măsuri provizorii cerute de interesele minorului, putând chiar să numească un curator special.

Legea de aplicare:
Art. 17¹.[1] Dispoziţiile art. 186 din Codul civil se aplică şi în cazurile prevăzute la art. 119 alin. (6), art. 142 alin. (2) şi art. 160 alin. (2) din Codul civil.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 119. (1) Autoritatea tutelară va comunica în scris tutorelui numirea sa şi va afişa decizia de numire la consiliul popular de la domiciliul minorului. (2) Drepturile şi îndatoririle tutorelui încep de la primirea comunicării. (3) Între timp autoritatea tutelară poate lua măsurile provizorii cerute de interesele minorului.

Art. 120. Refuzul continuării tutelei. (1) Cel numit tutore este dator să continue îndeplinirea sarcinilor tutelei.

(2) Poate refuza continuarea tutelei:

a) cel care are vârsta de 60 de ani împliniţi;

b) femeia însărcinată sau mama unui copil mai mic de 8 ani;

[1] Art. 17¹ a fost introdus prin art. III pct. 3 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

c) cel care creşte şi educă 2 sau mai mulţi copii;

d) cel care, din cauza bolii, a infirmităţii, a felului activităţilor desfăşurate, a depărtării domiciliului de locul unde se află bunurile minorului sau din alte motive întemeiate, nu ar mai putea să îndeplinească această sarcină.

Reglementarea anterioară

C. fam.: Art. 118. (1) Cel numit tutore nu poate refuza această sarcină. (2) Cu toate acestea poate refuza sarcina tutelei: a) cel care are vârsta de şaizeci de ani împliniţi; b) femeia însărcinată sau mama unui copil mai mic de opt ani; c) cel care creşte sau educă doi sau mai mulţi copii; d) cel care exercită a altă tutelă sau o curatelă; e) cel care, din cauza bolii, a infirmităţii, a felului îndeletnicirii, a depărtării domiciliului de locul unde se află bunurile minorului sau din alte motive întemeiate, nu ar putea să îndeplinească această sarcină.

Art. 121. Înlocuirea tutorelui. Dacă vreuna dintre împrejurările prevăzute la art. 120 alin. (2) survine în timpul tutelei, tutorele poate cere să fie înlocuit. Cererea de înlocuire se adresează instanţei de tutelă, care va hotărî de urgenţă. Până la soluţionarea cererii sale de înlocuire, el este obligat să continue exercitarea atribuţiilor.

Reglementarea anterioară

C. fam.: Art. 118. (3) Dacă vreuna dintre împrejurările arătate în prezentul articol se iveşte în timpul tutelei, tutorele poate cere să fie înlocuit.

Art. 122. Caracterul personal al tutelei. (1) Tutela este o sarcină personală.

(2) Cu toate acestea, instanţa de tutelă, cu avizul consiliului de familie, poate, ţinând seama de mărimea şi compunerea patrimoniului minorului, să decidă ca administrarea patrimoniului ori doar a unei părţi a acestuia să fie încredinţată, potrivit legii, unei persoane fizice sau persoane juridice specializate.

Art. 123. Gratuitatea tutelei. (1) Tutela este o sarcină gratuită.

(2) Cu toate acestea, tutorele poate fi îndreptăţit, pe perioada exercitării sarcinilor tutelei, la o remuneraţie al cărei cuantum va fi stabilit de instanţa de tutelă, cu avizul consiliului de familie, ţinând seama de munca depusă în administrarea averii şi de starea materială a minorului şi a tutorelui, dar nu mai mult de 10% din veniturile produse de bunurile minorului. Instanţa de tutelă, cu avizul consiliului de familie, va putea modifica sau suprima această remuneraţie, potrivit împrejurărilor.

Reglementarea anterioară

C. fam.: Art. 121. (1) Tutela este o sarcină gratuită. (2) Cu toate acestea, autoritatea tutelară, ţinând seama de munca depusă în administrarea averii şi de starea materială a minorului şi a tutorelui, va putea acorda acestuia din urma o remuneraţie, care nu va depăşi zece la sută din veniturile bunurilor minorului. Autoritatea tutelară, potrivit împrejurărilor, va putea modifica sau suprima această remuneraţie.

Secţiunea a 3-a. Consiliul de familie

Art. 124. Rolul consiliului de familie. (1) Consiliul de familie se poate constitui pentru a supraveghea modul în care tutorele îşi exercită drepturile şi îşi îndeplineşte îndatoririle cu privire la persoana şi bunurile minorului.

(2) În cazul ocrotirii minorului prin părinţi, prin darea în plasament sau, după caz, prin alte măsuri de protecţie specială prevăzute de lege nu se va institui consiliul de familie.

Art. 125. Membrii consiliului de familie. (1) Instanţa de tutelă poate constitui un consiliu de familie, compus din 3 rude sau afini, ţinând seama de gradul de rudenie şi de relaţiile personale cu familia minorului. În lipsă de rude sau afini pot fi numite şi alte persoane care au avut legături de prietenie cu părinţii minorului sau care manifestă interes pentru situaţia acestuia.

(2) Soţul şi soţia nu pot fi, împreună, membri ai aceluiaşi consiliu de familie.

(3) În aceleaşi condiţii, instanţa de tutelă numeşte şi 2 supleanţi.

(4) Tutorele nu poate fi membru în consiliul de familie.

Art. 126. Alte dispoziţii aplicabile consiliului de familie. Dispoziţiile art. 113, art. 120 alin. (1) şi alin. (2) lit. d), art. 121 şi 147 se aplică în mod corespunzător şi membrilor consiliului de familie.

Art. 127. Modificarea consiliului de familie. În afară de cazul prevăzut la art. 131, alcătuirea consiliului de familie nu se poate modifica în timpul tutelei, afară numai dacă interesele minorului ar cere o asemenea schimbare sau dacă, prin moartea ori dispariţia unuia dintre membri, ar fi necesară completarea.

Art. 128. Constituirea consiliului de familie. (1) În vederea constituirii consiliului de familie, persoanele care îndeplinesc condiţiile pentru a fi membri sunt convocate la domiciliul minorului de către instanţa de tutelă, din oficiu sau la sesizarea minorului, dacă acesta a împlinit vârsta de 14 ani, a tutorelui desemnat, a oricăror altor persoane care au cunoştinţă despre situaţia minorului.

(2) Numirea membrilor consiliului de familie se face cu acordul acestora.

(3) Minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat în condiţiile art. 264.

Art. 129. Funcţionarea consiliului de familie. (1) Consiliul de familie este convocat cu cel puţin 10 zile înainte de data întrunirii de către tutore, din propria iniţiativă sau la cererea oricăruia dintre membrii acestuia, a minorului care a împlinit vârsta de 14 ani sau a instanţei de tutelă. Cu acordul tuturor membrilor consiliului de familie, convocarea se poate face şi mai devreme de împlinirea termenului de 10 zile dinainte de data întrunirii. În toate cazurile, prezenţa tuturor membrilor consiliului de familie acoperă neregularitatea convocării.

(2) Cei convocaţi sunt obligaţi să se prezinte personal la locul indicat în actul de convocare. În cazul în care aceştia nu se pot prezenta, ei pot fi reprezentaţi de persoane care sunt rude sau afini cu părinţii minorului, dacă aceste persoane nu sunt desemnate sau convocate în nume propriu ca membri ai consiliului de familie. Soţii se pot reprezenta reciproc.

(3) Şedinţele consiliului de familie se ţin la domiciliul minorului. În cazul în care convocarea a fost făcută la solicitarea instanţei de tutelă, şedinţa se ţine la sediul acesteia.

Art. 130. Atribuţii. (1) Consiliul de familie dă avize consultative, la solicitarea tutorelui sau a instanţei de tutelă, şi ia decizii, în cazurile prevăzute de lege. Avizele consultative şi deciziile se iau în mod valabil cu votul majorităţii membrilor săi, consiliul fiind prezidat de persoana cea mai înaintată în vârstă.

(2) La luarea deciziilor, minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat, dispoziţiile art. 264 fiind aplicabile în mod corespunzător.

(3) Deciziile consiliului de familie vor fi motivate şi consemnate într-un registru special constituit, care se ţine de unul dintre membrii consiliului, desemnat în acest scop de instanţa de tutelă.

(4) Actele încheiate de tutore în lipsa avizului consultativ sunt anulabile. Încheierea actului cu nerespectarea avizului atrage numai răspunderea tutorelui. Dispoziţiile art. 155 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 131. Înlocuirea consiliului de familie. Tutorele poate cere instituirea unui nou consiliu, dacă în plângerile formulate potrivit prezentului cod instanţa a hotărât de cel puţin două ori, în mod definitiv, împotriva deciziilor consiliului de familie.

Art. 132. Imposibilitatea constituirii consiliului de familie. Dacă în cazul prevăzut la art. 131 nu este posibilă constituirea unui nou consiliu, ca şi în cazul contrarietăţii de interese dintre minor şi toţi membrii consiliului de familie şi supleanţi, tutorele poate cere instanţei de tutelă autorizaţia de a exercita singur tutela.

Secțiunea a 4-a. Exercitarea tutelei

§1. Dispoziții generale

Art. 133. Exercitarea tutelei în interesul minorului. Tutela se exercită numai în interesul minorului atât în ceea ce priveşte persoana, cât şi bunurile acestuia.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 114. Tutela se exercită numai în interesul minorului.

Art. 134. Conținutul tutelei. (1) Tutorele are îndatorirea de a îngriji de minor.
(2) El este obligat să asigure îngrijirea minorului, sănătatea şi dezvoltarea lui fizică şi mentală, educarea, învățătura şi pregătirea profesională a acestuia, potrivit cu aptitudinile lui.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 123. (1) Tutorele are obligația de a îngriji de minor. (2) El este obligat să crească copilul, îngrijind de sănătatea şi dezvoltarea lui fizică, de educarea, învățătura şi pregătirea profesională a acestuia, potrivit cu însuşirile lui, în conformitate cu ţelurile statului, spre a-l face folositor colectivității.

Art. 135. Tutela exercitată de ambii soți. (1) În cazul în care tutori sunt 2 soți, aceştia răspund împreună pentru exercitarea atribuțiilor tutelei. Dispozițiile privind autoritatea părintească sunt aplicabile în mod corespunzător.
(2) În cazul în care unul dintre soți introduce acțiunea de divorț, instanța, din oficiu, va înştiința instanța de tutelă pentru a dispune cu privire la exercitarea tutelei.

§2. Exercitarea tutelei cu privire la persoana minorului

Art. 136. Avizul consiliului de familie. Măsurile privind persoana minorului se iau de către tutore, cu avizul consiliului de familie, cu excepția măsurilor care au caracter curent.

Art. 137. Domiciliul minorului. (1) Minorul pus sub tutelă are domiciliul la tutore. Numai cu autorizarea instanței de tutelă minorul poate avea şi o reşedință.
(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), tutorele poate încuviința ca minorul să aibă o reşedință determinată de educarea şi pregătirea sa profesională. În acest caz, instanța de tutelă va fi de îndată încunoştințată de tutore.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 122. Minorul pus sub tutelă locuieşte la tutore. Numai cu încuviințarea autorității tutelare minorul poate avea o altă locuință.

Art. 138. Felul învățăturii sau al pregătirii profesionale. (1) Felul învățăturii sau al pregătirii profesionale pe care minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani o primea la data instituirii tutelei nu poate fi schimbat de acesta decât cu încuviințarea instanței de tutelă.
(2) Instanța de tutelă nu poate, împotriva voinței minorului care a împlinit vârsta de 14 ani, să schimbe felul învățăturii acestuia, hotărâtă de părinți sau pe care minorul o primea la data instituirii tutelei.

Art. 139. Ascultarea minorului care a împlinit vârsta de 10 ani. Instanța de tutelă nu poate hotărî fără ascultarea minorului, dacă acesta a împlinit vârsta de 10 ani, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

§3. Exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului

Art. 140. Inventarul bunurilor minorului. (1) După numirea tutorelui şi în prezența acestuia şi a membrilor consiliului de familie, un delegat al instanței de tutelă va verifica la fața locului

toate bunurile minorului, întocmind un inventar, care va fi supus aprobării instanței de tutelă. Inventarul bunurilor minorului va începe să fie întocmit în maximum 10 zile de la numirea tutorelui de către instanța de tutelă.

(2) Cu prilejul inventarierii, tutorele și membrii consiliului de familie sunt ținuți să declare în scris, la întrebarea expresă a delegatului instanței de tutelă, creanțele, datoriile sau alte pretenții pe care le au față de minor. Declarațiile vor fi consemnate în procesul-verbal de inventariere.

(3) Tutorele sau membrii consiliului de familie care, cunoscând creanțele sau pretențiile proprii față de minori, nu le-au declarat, deși au fost somați să le declare, sunt prezumați că au renunțat la ele. Dacă tutorele sau membrii consiliului de familie nu declară datoriile pe care le au față de minor, deși au fost somați să le declare, pot fi îndepărtați din funcție.

(4) Creanțele pe care le au asupra minorului tutorele sau vreunul dintre membrii consiliului de familie, soțul, o rudă în linie dreaptă ori frații sau surorile acestora pot fi plătite voluntar numai cu autorizarea instanței de tutelă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 126. (1) După numirea tutorelui și în prezența acestuia un delegat al autorității tutelare va verifica la fața locului toate bunurile minorului, întocmind, potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă, un inventar, care va fi supus aprobării autorității tutelare. (2) Creanțele pe care le au față de minor tutorele, soțul, o rudă în linie dreaptă ori frații sau surorile tutorelui pot fi plătite numai cu aprbarea autooritații tutelare.

Art. 141. Actele făcute în lipsa inventarului. Înainte de întocmirea inventarului, tutorele nu poate face, în numele minorului, decât acte de conservare și acte de administrare ce nu suferă întârziere.

Art. 142. Administrarea bunurilor minorului. (1) Tutorele are îndatorirea de a administra cu bună-credință bunurile minorului. În acest scop, tutorele acționează în calitate de administrator însărcinat cu simpla administrare a bunurilor minorului, dispozițiile titlului V din cartea a III-a aplicându-se în mod corespunzător, afară de cazul în care prin prezentul capitol se dispune altfel.

(2) Nu sunt supuse administrării bunurile dobândite de minor cu titlu gratuit decât dacă testatorul sau donatorul a stipulat altfel. Aceste bunuri sunt administrate de curatorul ori de cel desemnat prin actul de dispoziție sau, după caz, numit de către instanța de tutelă.

Legea de aplicare:
Art. 17¹.[1] Dispozițiile art. 186 din Codul civil se aplică și în cazurile prevăzute la art. 119 alin. (6), art. 142 alin. (2) și art. 160 alin. (2) din Codul civil.

Art. 143. Reprezentarea minorului. Tutorele are îndatorirea de a-l reprezenta pe minor în actele juridice, dar numai până când acesta împlinește vârsta de 14 ani.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 124. (1) Tutorele are obligația de a administra bunurile minorului și de a-l reprezenta în actele civile, însă numai până la data când acesta împlinește vârsta de paisprezece ani.

Art. 144. Regimul juridic al actelor de dispoziție. (1) Tutorele nu poate, în numele minorului, să facă donații și nici să garanteze obligația altuia. Fac excepție darurile obișnuite, potrivite cu starea materială a minorului.

(2) Tutorele nu poate, fără avizul consiliului de familie și autorizarea instanței de tutelă, să facă acte de înstrăinare, împărțeală, ipotecare ori de grevare cu alte sarcini reale a bunurilor minorului, să renunțe la drepturile patrimoniale ale acestuia, precum și să încheie în mod valabil orice alte acte ce depășesc dreptul de administrare.

---

[1] Art. 17¹ a fost introdus prin art. III pct. 3 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

(3) Actele făcute cu încălcarea dispozițiilor prevăzute la alin. (1) și (2) sunt anulabile. În aceste cazuri, acțiunea în anulare poate fi exercitată de tutore, de consiliul de familie sau de oricare membru al acestuia, precum și de către procuror, din oficiu sau la sesizarea instanței de tutelă.

(4) Cu toate acestea, tutorele poate înstrăina, fără avizul consiliului de familie și fără autorizarea instanței de tutelă, bunurile supuse pieirii, degradării, alterării ori deprecierii, precum și cele devenite nefolositoare pentru minor.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 129. (1) Tutorele nu poate, în numele minorului, să facă donații și nici să garanteze obligația altuia. (2) Tutorele nu poate, fără prealabilă încuviințare a autorității tutelare, să facă valabilă înstrăinarea ori gajarea bunurilor minorului, renunțarea la drepturile patrimoniale ale acestuia, precum și să încheie orice alte acte care depășesc dreptul de a administra. Actele făcute cu încălcarea dispozițiilor de mai sus sunt anulabile. (3) Cu toate acestea, tutorele poate înstrăina, fără prealabilă încuviințare a autorității tutelare, bunurile supuse pieirii ori stricăciunii, precum și bunurile devenite nefolositoare pentru minor, dacă valoarea acestora din urmă nu depășește două sute cincizeci de lei.

Art. 145. Autorizarea instanței de tutelă. (1) Instanța de tutelă acordă tutorelui autorizarea numai dacă actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru minor.

(2) Autorizarea se va da pentru fiecare act în parte, stabilindu-se, când este cazul, condițiile de încheiere a actului.

(3) În caz de vânzare, autorizarea va arăta dacă vânzarea se va face prin acordul părților, prin licitație publică sau în alt mod.

(4) În toate cazurile, instanța de tutelă poate indica tutorelui modul în care se întrebuințează sumele de bani obținute.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 130. (1) Autoritatea tutelară va acorda încuviințarea, numai dacă actul răspunde unei nevoi sau prezintă un folos neîndoielnic pentru minor. (2) Încuviințarea se va da pentru fiecare act în parte. (3) În caz de vânzare, încuviințarea va arăta dacă vânzarea se va face prin bună învoială sau în alt mod. (4) În toate cazurile, autoritatea tutelară poate indica tutorelui modul în care se întrebuințează sumele de bani obținute.

Art. 146. Încuviințarea și autorizarea actelor minorului care a împlinit vârsta de 14 ani. (1) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani încheie actele juridice cu încuviințarea scrisă a tutorelui sau, după caz, a curatorului.

(2) Dacă actul pe care minorul care a împlinit vârsta de 14 ani urmează să îl încheie face parte dintre acelea pe care tutorele nu le poate face decât cu autorizarea instanței de tutelă și cu avizul consiliului de familie, va fi necesară atât autorizarea acesteia, cât și avizul consiliului de familie.

(3) Minorul nu poate să facă donații, altele decât darurile obișnuite potrivit stării lui materiale, și nici să garanteze obligația altuia.

(4) Actele făcute cu încălcarea dispozițiilor alin. (1)-(3) sunt anulabile, dispozițiile art. 144 alin. (3) fiind aplicabile în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 133. (1) Minorul care a împlinit vârsta de paisprezece ani încheie actele juridice cu încuviințarea prealabilă a tutorelui, iar în cazurile prevăzute în art. 132 și 152 lit. c), cu încuviințarea prealabilă a curatorului. (2) Dacă actul pe care minorul urmează să-l încheie face parte dintre acelea pe care tutorele nu le poate încheia decât cu încuviințarea autorității tutelare, va fi necesară și prealabila încuviințare a acesteia. (3) Minorul nu poate să facă nici chiar cu încuviințare, donații și nici să garanteze obligația altuia. (4) Actele făcute cu încălcarea dispozițiilor de mai sus sunt anulabile.

Art. 147. Interzicerea unor acte juridice. (1) Este interzisă, sub sancțiunea nulității relative, încheierea de acte juridice între tutore sau soțul, o rudă în linie dreaptă ori frații sau surorile tutorelui, pe de o parte, şi minor, pe de altă parte.

(2) Cu toate acestea, oricare dintre persoanele prevăzute la alin. (1) poate cumpăra la licitație publică un bun al minorului, dacă are o garanție reală asupra acestui bun ori îl deține în coproprietate cu minorul, după caz.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 128. Este oprit să se încheie acte juridice între tutore, soțul, o rudă în linie dreaptă ori frații sau surorile tutorelui, de o parte, şi minor, de alta.

Art. 148. Suma anuală necesară pentru întreținerea minorului. (1) Consiliul de familie stabileşte suma anuală necesară pentru întreținerea minorului şi administrarea bunurilor sale şi poate modifica, potrivit împrejurărilor, această sumă. Decizia consiliului de familie se aduce la cunoştință, de îndată, instanței de tutelă.

(2) Cheltuielile necesare pentru întreținerea minorului şi administrarea bunurilor sale se acoperă din veniturile acestuia. În cazul în care veniturile minorului nu sunt îndestulătoare, instanța de tutelă va dispune vânzarea bunurilor minorului, prin acordul părților sau prin licitație publică.

(3) Obiectele ce au valoare afectivă pentru familia minorului sau pentru minor nu vor fi vândute decât în mod excepțional.

(4) Dacă minorul este lipsit de bunuri şi nu are părinți sau alte rude care sunt obligate prin lege să îi acorde întreținere ori aceasta nu este suficientă, minorul are dreptul la asistență socială, în condițiile legii.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 127. (1) Autoritatea tutelară va stabili suma anuală necesară pentru întreținerea minorului şi administrarea bunurilor sale. Ea va putea modifica, potrivit împrejurărilor, această sumă. (2) Cheltuielile necesare pentru întreținerea minorului şi administrarea bunurilor sale se acoperă din veniturile acestuia. În cazul în care veniturile minorului nu sunt îndestulătoare, autoritatea tutelară va dispune vânzarea bunurilor minorului. (3) Dacă minorul este lipsit de bunuri şi nu are părinți sau alte rude care sunt obligați de lege să-i dea întreținere, autoritatea tutelară va cere Direcției județene sau a municipiului Bucureşti pentru probleme de muncă şi ocrotiri sociale să contribuie la întreținerea lui.

Art. 149. Constituirea de depozite bancare. (1) Sumele de bani care depăşesc nevoile întreținerii minorului şi ale administrării bunurilor sale, precum şi instrumentele financiare se depun, pe numele minorului, la o instituție de credit indicată de consiliul de familie, în termen de cel mult 5 zile de la data încasării lor.

(2) Tutorele poate dispune de aceste sume şi instrumente financiare numai cu autorizarea prealabilă a instanței de tutelă, cu excepția operațiunilor prevăzute la alin. (3).

(3) Cu toate acestea, el nu va putea folosi, în niciun caz, sumele de bani şi instrumentele financiare prevăzute la alin. (1) pentru încheierea, pe numele minorului, a unor tranzacții pe piața de capital, chiar dacă ar fi obținut autorizarea instanței de tutelă.

(4) Tutorele poate depune la o instituție de credit şi sumele necesare întreținerii, tot pe numele minorului. Acestea se trec într-un cont separat şi pot fi ridicate de tutore, fără autorizarea instanței de tutelă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 131. (1) Sumele de bani care întrec nevoile întreținerii minorului şi ale administrării bunurilor sale, precum şi hârtiile de valoare, vor fi depuse, pe numele minorului, la o casă de păstrare de stat, de unde nu vor putea fi ridicate decât cu încuviințarea autorității tutelare.
(2) Tutorele poate depune şi sumele necesare întreținerii, tot pe numele minorului. Acestea se vor trece într-un cont separat şi vor putea fi ridicate de tutore, fără încuviințarea prevăzută în alineatul precedent.

Art. 150. Cazurile de numire a curatorului special. (1) Ori de câte ori între tutore şi minor se ivesc interese contrare, care nu sunt dintre cele ce trebuie să ducă la înlocuirea tutorelui, instanța de tutelă va numi un curator special.

(2) De asemenea, dacă din cauza bolii sau din alte motive tutorele este împiedicat să îndeplinească un anumit act în numele minorului pe care îl reprezintă sau ale cărui acte le încuviințează, instanța de tutelă va numi un curator special.

(3) Pentru motive temeinice, în cadrul procedurilor succesorale, notarul public, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu, poate numi provizoriu un curator special, care va fi validat ori, după caz, înlocuit de către instanța de tutelă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ► Art. 132. Ori de câte ori se ivesc între tutore şi minor interese contrare, care nu sunt dintre cele care trebuie să ducă la înlocuirea tutorelui, autoritatea tutelară va numi un curator. ► Art. 152. În afară de alte cazuri prevăzute de lege, autoritatea tutelară va putea institui curatela: a) dacă, din cauza bătrâneții, a bolii sau a unei infirmități fizice, o persoană, deşi capabilă, nu poate, personal să-şi administreze bunurile sau să-şi apere interesele în condiții mulțumitoare şi, din motive temeinice, nu-şi poate numi un reprezentant; b) dacă, din cauza bolii sau din alte motive, o persoană, deşi capabilă, nu poate, nici personal, nici prin reprezentanți, să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare; c) dacă, din cauza bolii sau din alte motive, părintele sau tutorele este împiedicat să îndeplinească un anumit act în numele persoanei ce reprezintă sau ale cărei acte le încuviințează; d) dacă o persoană, fiind obligată să lipsească vreme îndelungată de la domiciliu, nu a lăsat un mandatar general; e) dacă o persoană a dispărut fără a se avea ştiri despre ea şi nu a lăsat un mandatar general.

Secțiunea a 5-a. Controlul exercitării tutelei

Art. 151. Controlul instanței de tutelă. (1) Instanța de tutelă va efectua un control efectiv şi continuu asupra modului în care tutorele şi consiliul de familie îşi îndeplinesc atribuțiile cu privire la minor şi bunurile acestuia.

(2) În îndeplinirea activității de control, instanța de tutelă va putea cere colaborarea autorităților administrației publice, a instituțiilor şi serviciilor publice specializate pentru protecția copilului sau a instituțiilor de ocrotire, după caz.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 136. (1) Autoritatea tutelară va exercita un control efectiv şi continuu asupra modului în care tutorele îşi îndeplineşte îndatoririle sale cu privire la minor şi bunurile acestuia, dispozițiile art. 108 alin. (2) fiind aplicabile. (2) Pentru înlesnirea controlului, autoritatea tutelară va putea cere colaborarea organelor administrației de stat şi instituțiilor de ocrotire.

Art. 152. Darea de seamă. (1) Tutorele este dator să prezinte anual instanței de tutelă o dare de seamă despre modul cum s-a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia.

(2) Darea de seamă se va prezenta instanței de tutelă în termen de 30 de zile de la sfârşitul anului calendaristic.

(3) Dacă averea minorului este de mică însemnătate, instanța de tutelă poate să autorizeze ca darea de seamă privind administrarea bunurilor minorului să se facă pe termene mai lungi, care nu vor depăşi însă 3 ani.

(4) În afară de darea de seamă anuală, tutorele este obligat, la cererea instanței de tutelă, să dea oricând dări de seamă despre felul cum s-a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 134. (1) Tutorele este dator să prezinte anual autorității tutelare o dare de seamă despre modul cum a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia. (2) Darea de seamă se va prezenta autorității tutelare în termen de treizeci de zile de la sfârşitul

anului calendaristic. (3) În afară de darea de seamă anuală, tutorele este obligat, la cererea autorității tutelare, să dea oricând dări de seamă despre felul cum a îngrijit de minor, precum şi despre administrarea bunurilor acestuia.

Art. 153. Descărcarea tutorelui. Instanța de tutelă va verifica socotelile privitoare la veniturile minorului şi la cheltuielile făcute cu întreținerea acestuia şi cu administrarea bunurilor sale şi, dacă sunt corect întocmite şi corespund realității, va da descărcare tutorelui.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 135. Autoritatea tutelară va verifica socotelile privitoare la veniturile minorului şi la cheltuielile făcute cu întreținerea acestuia şi administrarea bunurilor sale şi, dacă sunt regulat întocmite şi corespund realității, va da descărcare tutorelui.

Art. 154. Interzicerea dispensei de a da socoteală. Dispensa de a da socoteală acordată de părinți sau de o persoană care ar fi făcut minorului o liberalitate este considerată ca nescrisă.

Art. 155. Plângerea împotriva tutorelui. (1) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani, consiliul de familie, oricare membru al acestuia, precum şi toți cei prevăzuți la art. 111 pot face plângere la instanța de tutelă cu privire la actele sau faptele tutorelui păgubitoare pentru minor.

(2) Plângerea se soluționează de urgență, prin încheiere executorie, de către instanța de tutelă, cu citarea părților şi a membrilor consiliului de familie. Minorul care a împlinit vârsta de 10 ani va fi ascultat, dacă instanța de tutelă consideră că este necesar.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 138. Minorul, precum şi toți cei prevăzuți în art. 115, pot face plângere autorității tutelare cu privire la actele sau faptele tutorelui păgubitoare pentru minor. (2) Tutorele va fi îndepărtat dacă săvârşeşte un abuz, o neglijență gravă sau fapte care îl fac nevrednic de a fi tutore, precum şi dacă nu îşi îndeplineşte mulțumitor sarcina.

Secțiunea a 6-a. Încetarea tutelei

Art. 156. Cazurile de încetare. (1) Tutela încetează în cazul în care nu se mai menține situația care a dus la instituirea tutelei, precum şi în cazul morții minorului.

(2) Funcția tutorelui încetează prin moartea acestuia, prin îndepărtarea de la sarcina tutelei sau prin înlocuirea tutorelui.

Art. 157. Moartea tutorelui. (1) În cazul morții tutorelui, moştenitorii săi sau orice altă persoană dintre cele prevăzute la art. 111 au datoria de a înştiința, de îndată, instanța de tutelă.

(2) Până la numirea unui nou tutore, moştenitorii vor prelua sarcinile tutelei. Dacă sunt mai mulți moştenitori, aceştia pot desemna, prin procură specială, pe unul dintre ei să îndeplinească în mod provizoriu sarcinile tutelei.

(3) Dacă moştenitorii sunt minori, înştiințarea instanței de tutelă se poate face de orice persoană interesată, precum şi de cele prevăzute la art. 111. În acest caz, moştenitorii tutorelui nu vor prelua sarcinile tutelei, ci instanța de tutelă va numi de urgență un curator special, care poate fi executorul testamentar.

Art. 158. Îndepărtarea tutorelui. În afară de alte cazuri prevăzute de lege, tutorele este îndepărtat dacă săvârşeşte un abuz, o neglijență gravă sau alte fapte care îl fac nedemn de a fi tutore, precum şi dacă nu îşi îndeplineşte în mod corespunzător sarcina.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▸ Art. 117. (2) Când vreuna din împrejurările arătate în prezentul articol se iveşte în timpul tutelei, tutorele va fi îndepărtat. ▸ Art. 138. (2) Tutorele va fi îndepărtat dacă săvârşeşte un abuz, o neglijență gravă sau fapte care îl fac nevrednic de a fi tutore, precum şi dacă nu îşi îndeplineşte mulțumitor sarcina.

Art. 159. Numirea curatorului special. Până la preluarea funcției de către noul tutore, în cazurile prevăzute la art. 157 și 158, instanța de tutelă poate numi un curator special.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 139. Până la intrarea în funcțiune a noului tutore autoritatea tutelară va numi un curator.

Art. 160. Darea de seamă generală. (1) La încetarea din orice cauză a tutelei, tutorele sau, după caz, moștenitorii acestuia sunt datori ca, în termen de cel mult 30 de zile, să prezinte instanței de tutelă o dare de seamă generală. Tutorele are aceeași îndatorire și în caz de îndepărtare de la tutelă.

(2) Dacă funcția tutorelui încetează prin moartea acestuia, darea de seamă generală va fi întocmită de moștenitorii săi majori sau, în caz de incapacitate a tuturor moștenitorilor, de reprezentantul lor legal, în termen de cel mult 30 de zile de la data acceptării moștenirii sau, după caz, de la data solicitării de către instanța de tutelă. În cazul în care nu există moștenitori ori aceștia sunt în imposibilitate de a acționa, darea de seamă generală va fi întocmită de către un curator special, numit de instanța de tutelă, în termenul stabilit de aceasta.

(3) Darea de seamă generală va trebui să cuprindă situațiile veniturilor și cheltuielilor pe ultimii ani, să indice activul și pasivul, precum și stadiul în care se află procesele minorului.

(4) Instanța de tutelă îl poate constrânge pe cel obligat să facă darea de seamă generală, potrivit dispozițiilor art. 163.

Legea de aplicare:
Art. 17¹.[1] Dispozițiile art. 186 din Codul civil se aplică și în cazurile prevăzute la art. 119 alin. (6), art. 142 alin. (2) și art. 160 alin. (2) din Codul civil.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 140. (1) La încetarea tutelei, tutorele este dator ca, în termen de cel mult treizeci de zile, să prezinte autorității tutelare o dare de seamă generală. El are aceeași îndatorire și în caz de îndepărtare din tutelă.

Art. 161. Predarea bunurilor. Bunurile care au fost în administrarea tutorelui vor fi predate, după caz, fostului minor, moștenitorilor acestuia sau noului tutore de către tutore, moștenitorii acestuia sau reprezentantul lor legal ori, în lipsă, de curatorul special numit potrivit dispozițiilor art. 160 alin. (2).

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 140. (2) Bunurile care au fost în administrarea tutorelui vor fi predate, după caz, fostului minor, moștenitorilor acestuia sau noului tutore.

Art. 162. Descărcarea de gestiune. (1) După predarea bunurilor, verificarea socotelilor și aprobarea lor, instanța de tutelă va da tutorelui descărcare de gestiunea sa.

(2) Chiar dacă instanța de tutelă a dat tutorelui descărcare de gestiune, acesta răspunde pentru prejudiciul cauzat din culpa sa.

(3) Tutorele care înlocuiește un alt tutore are obligația să ceară acestuia, chiar și după descărcarea de gestiune, repararea prejudiciilor pe care le-a cauzat minorului din culpa sa, sub sancțiunea de a fi obligat el însuși de a repara aceste prejudicii.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 141. (1) După predarea bunurilor, verificarea socotelilor și aprobarea lor, autoritatea tutelară va da tutorelui descărcare de gestiunea sa. (2) Chiar dacă autoritatea tutelară a dat tutorelui descărcare de gestiune, acesta răspunde pentru paguba pricinuită prin culpa sa. (3) Tutorele care înlocuiește pe un alt tutore are obligația să ceară fostului tutore repararea pagubelor ce acesta a pricinuit minorului prin culpa sa.

---

[1] Art. 17¹ a fost introdus prin art. III pct. 3 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Art. 163. Amenda civilă. (1) În cazul refuzului de a continua sarcina tutelei, în alte cazuri decât cele prevăzute la art. 120 alin. (2), tutorele poate fi sancționat cu amendă civilă, în folosul statului, care nu poate depăși valoarea unui salariu minim pe economie. Amenda poate fi repetată de cel mult 3 ori, la interval de câte 7 zile, după care se va numi un alt tutore.

(2) De asemenea, dacă tutorele, din culpa sa, îndeplinește defectuos sarcina tutelei, va fi obligat la plata unei amenzi civile, în folosul statului, care nu poate depăși 3 salarii medii pe economie.

(3) Amenda civilă se aplică de către instanța de tutelă, prin încheiere executorie.

Capitolul III. Ocrotirea interzisului judecătoresc

Art. 164. Condiții. (1) Persoana care nu are discernământul necesar pentru a se îngriji de interesele sale, din cauza alienației ori debilității mintale, va fi pusă sub interdicție judecătorească.

(2) Pot fi puși sub interdicție judecătorească și minorii cu capacitate de exercițiu restrânsă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 142. (1) Cel care nu are discernământ pentru a se îngriji de interesele sale, din cauza alienației mintale ori debilității mintale, va fi pus sub interdicție. (2) Pot fi puși sub interdicție și minorii.

Art. 165. Persoanele care pot cere punerea sub interdicție. Interdicția poate fi cerută de persoanele prevăzute la art. 111, care este aplicabil în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 143. Interdicția poate fi cerută de autoritatea tutelară, precum și de toți cei prevăzuți în art. 115 ▸ Art. 115. Au obligația (...) să înștiințeze autoritatea tutelară: a) persoanele apropiate minorului, precum și administratorii și locatarii casei în care locuiește minorul; b) serviciul de stare civilă, cu prilejul înregistrării morții unei persoane, precum și biroul notarului public, cu prilejul deschiderii unei moșteniri; c) instanțele judecătorești , parchetul și poliția, cu prilejul pronunțării, luării sau executării unor măsuri privative de libertate; d) organele administrației publice, organizațiile obștești, instituțiile de ocrotire, precum și orice altă persoană.

Art. 166. Desemnarea tutorelui. Orice persoană care are capacitatea deplină de exercițiu poate desemna prin act unilateral sau contract de mandat, încheiate în formă autentică, persoana care urmează a fi numită tutore pentru a se îngriji de persoana și bunurile sale în cazul în care ar fi pusă sub interdicție judecătorească. Dispozițiile art. 114 alin. (3)-(5) se aplică în mod corespunzător.

Art. 167. Numirea unui curator special. În caz de nevoie și până la soluționarea cererii de punere sub interdicție judecătorească, instanța de tutelă poate numi un curator special pentru îngrijirea și reprezentarea celui a cărui interdicție a fost cerută, precum și pentru administrarea bunurilor acestuia.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 146. În caz de nevoie și până la rezolvarea cererii de punere sub interdicție, autoritatea tutelară va putea numi un curator pentru îngrijirea persoanei și reprezentarea celui a cărui interdicție a fost cerută precum și pentru administrarea bunurilor.

Art. 168. Procedura. Soluționarea cererii de punere sub interdicție judecătorească se face potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă.

Legislație conexă: ▸ art. 30-43 din Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice (M. Of. nr. 32 din 31 ianuarie 1954), care se vor aplica până la intrarea în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă ▸ art. 924-930 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă.

Art. 169. Opozabilitatea interdicției. (1) Interdicția își produce efectele de la data când hotărârea judecătorească a rămas definitivă.

(2) Cu toate acestea, lipsa de capacitate a celui interzis nu poate fi opusă unei terțe persoane decât de la data îndeplinirii formalităților de publicitate prevăzute de Codul de procedură civilă, afară numai dacă cel de-al treilea a cunoscut punerea sub interdicție pe altă cale.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 144. (1) Interdicția se pronunță de instanța judecătorească, cu concluziile procurorului, și își produce efectele de la data când hotărârea a rămas definitivă. (4) Incapacitatea celui pus sub interdicție nu va putea fi opusă unui al treilea decât de la data transcrierii hotărârii, afară numai dacă cel de-al treilea a cunoscut interdicția pe altă cale.

Art. 170. Numirea tutorelui. Prin hotărârea de punere sub interdicție, instanța de tutelă numește, de îndată, un tutore pentru ocrotirea celui pus sub interdicție judecătorească. Dispozițiile art. 114-120 se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 145. (1) Hotărârea de punere sub interdicție rămasă irevocabilă va fi comunicată de instanța judecătorească autorității tutelare, care va desemna un tutore.

Art. 171. Aplicarea regulilor de la tutelă. Regulile privitoare la tutela minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani se aplică și în cazul tutelei celui pus sub interdicție judecătorească, în măsura în care legea nu dispune altfel.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 147. Regulile privitoare la tutela minorului care nu a împlinit vârsta de paisprezece ani se aplică și în cazul tutelei celui pus sub interdicție, în măsura în care legea nu dispune altfel.

Art. 172. Actele încheiate de cel pus sub interdicție judecătorească. Actele juridice încheiate de persoana pusă sub interdicție judecătorească, altele decât cele prevăzute la art. 43 alin. (3), sunt anulabile, chiar dacă la data încheierii lor aceasta ar fi avut discernământ.

Art. 173. Înlocuirea tutorelui. (1) Tutorele celui pus sub interdicție judecătorească este în drept să ceară înlocuirea sa după 3 ani de la numire.

(2) Pentru motive temeinice tutorele poate cere înlocuirea sa și înaintea împlinirii termenului de 3 ani.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 148. Tutorele celui pus sub interdicție este în drept să ceară înlocuirea sa după trei ani de la numire.

Art. 174. Obligațiile tutorelui. (1) Tutorele este dator să îngrijească de cel pus sub interdicție judecătorească, spre a-i grăbi vindecarea și a-i îmbunătăți condițiile de viață. În acest scop, se vor întrebuința veniturile și, la nevoie, toate bunurile celui pus sub interdicție judecătorească.

(2) Instanța de tutelă, luând avizul consiliului de familie și consultând un medic de specialitate, va hotărî, ținând seama de împrejurări, dacă cel pus sub interdicție judecătorească va fi îngrijit la locuința lui sau într-o instituție sanitară.

(3) Când cel pus sub interdicție judecătorească este căsătorit, va fi ascultat și soțul acestuia.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 149. (1) Tutorele este dator să îngrijească de cel pus sub interdicție, spre a-i grăbi vindecarea și a-i îmbunătăți condițiile de viață; în acest scop, se vor întrebuința veniturile și la nevoie toate bunurile celui pus sub interdicție. (2) Autoritatea tutelară, de acord cu serviciul sanitar competent și ținând seama de împrejurări, va hotărî dacă cel pus sub interdicție va fi îngrijit la locuința lui ori într-o instituție sanitară.

Art. 175. Liberalităţile primite de descendenţii interzisului judecătoresc. Din bunurile celui pus sub interdicţie judecătorească, descendenţii acestuia pot fi gratificaţi de către tutore, cu avizul consiliului de familie şi cu autorizarea instanţei de tutelă, fără însă să se poată da scutire de raport.

Art. 176. Minorul pus sub interdicţie judecătorească. (1) Minorul care, la data punerii sub interdicţie judecătorească, se afla sub ocrotirea părinţilor rămâne sub această ocrotire până la data când devine major, fără a i se numi un tutore. Dispoziţiile art. 174 sunt aplicabile şi situaţiei prevăzute în prezentul alineat.

(2) Dacă la data când minorul devine major acesta se află încă sub interdicţie judecătorească, instanţa de tutelă numeşte un tutore.

(3) În cazul în care, la data punerii sub interdicţie judecătorească, minorul se afla sub tutelă, instanţa de tutelă va hotărî dacă fostul tutore al minorului păstrează sarcina tutelei sau dacă trebuie numit un nou tutore.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 150. (1) Minorul care la data punerii sub interdicţie, se află sub ocrotirea părinţilor, va rămâne sub această ocrotire până la data când devine major, fără a i se numi tutore. Dispoziţiile art. 149 sunt aplicabile şi situaţiei prevăzute în prezentul alineat. (2) Dacă la data când minorul devine major el se află încă sub interdicţie, autoritatea tutelară va numi un tutore. (3) În cazul în care, la data punerii sub interdicţie, minorul se află sub tutelă, autoritatea tutelară va hotărî dacă fostul tutore al minorului păstrează sarcina tutelei sau va numi un nou tutore.

Art. 177. Ridicarea interdicţiei judecătoreşti. (1) Dacă au încetat cauzele care au provocat interdicţia, instanţa judecătorească va pronunţa ridicarea ei.

(2) Cererea se poate introduce de cel pus sub interdicţie judecătorească, de tutore, precum şi de persoanele sau instituţiile prevăzute la art. 111.

(3) Hotărârea prin care se pronunţă ridicarea interdicţiei judecătoreşti îşi produce efectele de la data când a rămas definitivă.

(4) Cu toate acestea, încetarea dreptului de reprezentare al tutorelui nu va putea fi opusă decât în condiţiile prevăzute la art. 169 alin. (2), care se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 151. (1) Dacă au încetat cauzele care au provocat interdicţia, instanţa judecătorească va pronunţa, ascultând concluziile procurorului, ridicarea sa. (2) Cererea se va putea face de cel pus sub interdicţie, de tutore, precum şi de toţi cei prevăzuţi în art. 115. (3) Hotărârea care pronunţă ridicarea interdicţiei îşi produce efectele de la data când a rămas definitivă. Ea se va comunica, de către instanţa judecătorească care a pronunţat-o, instanţei locului unde s-a transcris hotărârea de punere sub interdicţie, spre a fi de asemenea transcrisă în registrul prevăzut de art. 144 şi, totodată, spre a se face, în acelaşi registru menţiune despre ridicarea interdicţiei, pe marginea hotărârii care a pronunţat interdicţia. (4) Încetarea dreptului de reprezentare a tutorelui nu va putea fi opusă unui al treilea decât de la data când, potrivit dispoziţiilor alineatului precedent, a fost făcută menţiune despre ridicarea interdicţiei, afară numai dacă cel de-al treilea a cunoscut ridicarea interdicţiei pe altă cale.

Capitolul IV. Curatela

Art. 178. Cazuri de instituire. În afară de cazurile prevăzute de lege, instanţa de tutelă poate institui curatela:

a) dacă, din cauza bătrâneţii, a bolii sau a unei infirmităţi fizice, o persoană, deşi capabilă, nu poate, personal, să îşi administreze bunurile sau să îşi apere interesele în condiţii corespunzătoare şi, din motive temeinice, nu îşi poate numi un reprezentant sau un administrator;

b) dacă, din cauza bolii sau din alte motive, o persoană, deşi capabilă, nu poate, nici personal, nici prin reprezentant, să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare;

c) dacă o persoană, fiind obligată să lipsească vreme îndelungată de la domiciliu, nu a lăsat un mandatar sau un administrator general;

d) dacă o persoană a dispărut fără a exista informații despre ea și nu a lăsat un mandatar sau un administrator general.

Reglementarea anterioară

C. fam.: Art. 152. În afară de alte cazuri prevăzute de lege, autoritatea tutelară va putea institui curatela: a) dacă, din cauza bătrâneții, a bolii sau a unei infirmități fizice, o persoană, deși capabilă, nu poate, personal să-și administreze bunurile sau să-și apere interesele în condiții mulțumitoare și, din motive temeinice, nu-și poate numi un reprezentant; b) dacă, din cauza bolii sau din alte motive, o persoană, deși capabilă, nu poate, nici personal, nici prin reprezentanți, să ia măsurile necesare în cazuri a căror rezolvare nu suferă amânare; c) dacă, din cauza bolii sau din alte motive, părintele sau tutorele este împiedicat să îndeplinească un anumit act în numele persoanei ce reprezintă sau ale cărei acte le încuviințează; d) dacă o persoană, fiind obligată să lipsească vreme îndelungată de la domiciliu, nu a lăsat un mandatar general; e) dacă o persoană a dispărut fără a se avea știri despre ea și nu a lăsat un mandatar general ▸ Decretul nr. 31/1954: Art. 16. (1) Cel care lipsește de la domiciliul său poate fi declarat dispărut prin hotărâre judecătorească, putându-se institui curatela, dacă a trecut un an de la data ultimelor știri din care rezultă că era în viață.

Art. 179. Competența instanței de tutelă. Instanța de tutelă competentă este:

a) în cazul prevăzut la art. 178 lit. a), instanța de la domiciliul persoanei reprezentate;

b) în cazul prevăzut la art. 178 lit. b), fie instanța de la domiciliul persoanei reprezentate, fie instanța de la locul unde trebuie luate măsurile urgente;

c) în cazurile prevăzute la art. 178 lit. c) sau d), instanța de la ultimul domiciliu din țară al celui lipsă ori al celui dispărut.

Art. 180. Persoana care poate fi numită curator. (1) Poate fi numită curator orice persoană fizică având deplină capacitate de exercițiu și care este în măsură să îndeplinească această sarcină.

(2) Când cel interesat a desemnat, prin act unilateral sau prin contract de mandat, încheiate în formă autentică, o persoană care să fie numită curator, aceasta va fi numită cu prioritate. Numirea poate fi înlăturată numai pentru motive temeinice, dispozițiile art. 114-120 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 181. Efectele curatelei. În cazurile prevăzute la art. 178, instituirea curatelei nu aduce nicio atingere capacității celui pe care curatorul îl reprezintă.

Reglementarea anterioară

C. fam.: Art. 153. În cazurile prevăzute în art. 152, instituirea curatelei nu aduce nicio atingere capacității celui pe care curatorul îl reprezintă.

Art. 182. Procedura de instituire. (1) Curatela se poate institui la cererea celui care urmează a fi reprezentat, a soțului său, a rudelor sau a celor prevăzuți la art. 111.

(2) Curatela nu se poate institui decât cu consimțământul celui reprezentat, în afară de cazurile în care consimțământul nu poate fi dat.

(3) Numirea curatorului se face de instanța de tutelă, cu acordul celui desemnat, printr-o încheiere care se comunică în scris curatorului și se afișează la sediul instanței de tutelă, precum și la primăria de la domiciliul celui reprezentat.

Reglementarea anterioară

C. fam.: Art. 154. (1) Curatela se poate institui la cererea celui care urmează a fi reprezentat, a soțului sau, a rudelor, a celor arătați în art. 115, precum și a tutorelui, în cazul prevăzut în art. 152 lit. c). Autoritatea tutelară poate institui curatela și din oficiu. (2) Curatela nu se poate institui decât cu consimțământul celui reprezentat, în afară de cazurile în care consimțământul nu poate fi dat.

Art. 183. Conținutul curatelei. (1) În cazurile în care se instituie curatela, se aplică regulile de la mandat, cu excepția cazului în care, la cererea persoanei interesate ori din oficiu, instanța de tutelă va hotărî că se impune învestirea curatorului cu drepturile și obligațiile unui administrator însărcinat cu simpla administrare a bunurilor altuia.

(2) Dacă sunt aplicabile regulile de la mandat, instanța de tutelă poate stabili limitele mandatului și poate da instrucțiuni curatorului, în locul celui reprezentat, în toate cazurile în care acesta din urmă nu este în măsură să o facă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 155. (1) În cazurile în care se instituie curatela se aplică regulile de la mandat. (2) Autoritatea tutelară poate da instrucțiuni curatorului, în locul celui reprezentat, în toate cazurile în care acesta din urmă nu este în măsură să o facă.

Art. 184. Înlocuirea curatorului. (1) Curatorul este în drept să ceară înlocuirea sa după 3 ani de la numire.

(2) Pentru motive temeinice curatorul poate cere înlocuirea sa și înaintea împlinirii termenului de 3 ani.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 156. Curatorul este în drept să ceară înlocuirea sa după trei ani de la numire.

Art. 185. Încetarea curatelei. Dacă au încetat cauzele care au provocat instituirea curatelei, aceasta va fi ridicată de instanța de tutelă la cererea curatorului, a celui reprezentat sau a celor prevăzuți la art. 111.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 157. Dacă au încetat cauzele care au provocat instituirea curatelei, aceasta va fi ridicată de autoritatea tutelară la cererea curatorului a celui reprezentat, a oricăruia dintre cei prevăzuți în art. 115 ori din oficiu.

Art. 186. Dispoziții speciale. Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică și curatorului special prevăzut la art. 150, 159 și 167. În aceste din urmă cazuri, drepturile și obligațiile stabilite de lege în sarcina tutorelui se aplică, în mod corespunzător, și curatorului special.

Legea de aplicare:
Art. 17[1].[1] Dispozițiile art. 186 din Codul civil se aplică și în cazurile prevăzute la art. 119 alin. (6), art. 142 alin. (2) și art. 160 alin. (2) din Codul civil.

Titlul IV. Persoana juridică

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 187. Elementele constitutive. Orice persoană juridică trebuie să aibă o organizare de sine stătătoare și un patrimoniu propriu, afectat realizării unui anumit scop licit și moral, în acord cu interesul general.

Art. 188. Calitatea de persoană juridică. Sunt persoane juridice entitățile prevăzute de lege, precum și orice alte organizații legal înființate care, deși nu sunt declarate de lege persoane juridice, îndeplinesc toate condițiile prevăzute la art. 187.

Art. 189. Categorii de persoane juridice. Persoanele juridice sunt de drept public sau de drept privat.

---

[1] Art. 17[1] a fost introdus prin art. III pct. 3 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Art. 190. Persoana juridică de drept privat. Persoanele juridice de drept privat se pot constitui, în mod liber, în una dintre formele prevăzute de lege.

Art. 191. Persoana juridică de drept public. (1) Persoanele juridice de drept public se înființează prin lege.

(2) Prin excepție de la dispozițiile alin. (1), în cazurile anume prevăzute de lege, persoanele juridice de drept public se pot înființa prin acte ale autorităților administrației publice centrale sau locale ori prin alte moduri prevăzute de lege.

Legislație conexă: ▸ Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor (M. Of. nr. 164 din 2 aprilie 2001) ▸ Legea nr. 340/2004 privind prefectul și instituția prefectului (republicată în M. Of. nr. 225 din 24 martie 2008) ▸ Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale (republicată în M. Of. nr. 123 din 20 februarie 2007).

Art. 192. Regimul juridic aplicabil. Persoanele juridice legal înființate se supun dispozițiilor aplicabile categoriei din care fac parte, precum și celor cuprinse în prezentul cod, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Legea de aplicare:
Art. 18. Dispozițiile Codului civil privitoare la regimul juridic general aplicabil persoanelor juridice se aplică și persoanelor juridice în ființă la data intrării sale în vigoare, însă numai în măsura în care prin legile aplicabile fiecărei persoane juridice nu se prevede altfel.

Art. 193. Efectele personalității juridice. (1) Persoana juridică participă în nume propriu la circuitul civil și răspunde pentru obligațiile asumate cu bunurile proprii, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel.

(2) Nimeni nu poate invoca împotriva unei persoane de bună-credință calitatea de subiect de drept a unei persoane juridice, dacă prin aceasta se urmărește ascunderea unei fraude, a unui abuz de drept sau a unei atingeri aduse ordinii publice.

Capitolul II. Înființarea persoanei juridice

Secțiunea 1. Dispoziții comune

Art. 194. Modurile de înființare. (1) Persoana juridică se înființează:

a) prin actul de înființare al organului competent, în cazul autorităților și al instituțiilor publice, al unităților administrativ-teritoriale, precum și al operatorilor economici care se constituie de către stat sau de către unitățile administrativ-teritoriale. În toate cazurile, actul de înființare trebuie să prevadă în mod expres dacă autoritatea publică sau instituția publică este persoană juridică;

b) prin actul de înființare al celor care o constituie, autorizat, în condițiile legii;

c) în orice alt mod prevăzut de lege.

(2) Dacă prin lege nu se dispune altfel, prin *act de înființare* se înțelege actul de constituire a persoanei juridice și, după caz, statutul acesteia.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 28. Persoana juridică ia ființă, după caz: a) prin actul de dispoziție al organului competent al puterii sau administrației de stat; b) prin actul de înființare al celor care o constituie, recunoscut de organul puterii sau administrației de stat, competent a verifica numai dacă sunt întrunite cerințele legii pentru ca acea persoană juridică să poată lua ființă; c) prin actul de înființare al celor care o constituie, cu prealabila autorizare a organului puterii sau administrației de stat, competent a aprecia oportunitatea înființării ei; d) printr-un alt mod reglementat de lege.

Legislație conexă: art. 14 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației (M. Of. nr. 172 din 28 februarie 2005).

Art. 195. Durata persoanei juridice. Persoana juridică se înființează pe durată nedeterminată, dacă prin lege, actul de constituire sau statut nu se prevede altfel.

Secțiunea a 2-a. Nulitatea persoanei juridice

Art. 196. Cauzele de nulitate. (1) Nulitatea unei persoane juridice poate fi constatată sau, după caz, declarată de instanța judecătorească numai atunci când:

a) lipseşte actul de înființare sau nu a fost încheiat în forma autentică în situațiile anume prevăzute de lege;

b) toți fondatorii sau asociații au fost, potrivit legii, incapabili, la data înființării persoanei juridice;

c) obiectul de activitate este ilicit, contrar ordinii publice ori bunelor moravuri;

d) lipseşte autorizația administrativă necesară pentru înființarea acesteia;

e) actul de înființare nu prevede denumirea, sediul sau obiectul de activitate;

f) actul de înființare nu prevede aporturile fondatorilor sau ale asociaților ori capitalul social subscris şi vărsat;

g) s-au încălcat dispozițiile legale privind patrimoniul inițial sau capitalul social minim, subscris şi vărsat;

h) nu s-a respectat numărul minim de fondatori sau asociați prevăzut de lege;

i) au fost nesocotite alte dispoziții legale imperative prevăzute sub sancțiunea nulității actului de înființare a persoanei juridice.

(2) Nerespectarea dispozițiilor alin. (1) lit. a), c)-g) se sancționează cu nulitatea absolută.

Legislație conexă: art. 56 şi urm. LSC.

Art. 197. Aspectele speciale privind regimul nulității. (1) Nulitatea relativă a persoanei juridice poate fi invocată în termen de un an de la data înregistrării sau înființării acesteia, după caz.

(2) Nulitatea absolută sau relativă a persoanei juridice se acoperă în toate cazurile, dacă, până la închiderea dezbaterilor în fața primei instanțe de judecată, cauza de nulitate a fost înlăturată.

Art. 198. Efectele nulității. (1) De la data la care hotărârea judecătorească de constatare sau declarare a nulității a devenit definitivă, persoana juridică încetează fără efect retroactiv şi intră în lichidare.

(2) Prin hotărârea judecătorească de constatare sau declarare a nulității se numesc şi lichidatorii.

(3) Hotărârea judecătorească definitivă se comunică, din oficiu, spre a fi notată în toate registrele publice în care persoana juridică a fost înregistrată sau, după caz, menționată.

(4) În toate cazurile, fondatorii sau asociații răspund, în condițiile legii, pentru obligațiile persoanei juridice care s-au născut în sarcina acesteia de la data înființării ei şi până la data notării în registrele publice a hotărârii judecătoreşti prevăzute la alin. (3).

Legislație conexă: art. 58 şi urm. LSC.

Art. 199. Regimul actelor juridice încheiate cu terții. (1) Constatarea sau, după caz, declararea nulității nu aduce atingere actelor încheiate anterior în numele persoanei juridice de către organele de administrare, direct sau prin reprezentare, după caz.

(2) Nici persoana juridică şi nici fondatorii sau asociații nu pot opune terților nulitatea acesteia, în afară de cazul în care se dovedeşte că aceştia cunoşteau cauza de nulitate la momentul încheierii actului.

Legislație conexă: art. 59 şi urm. LSC.

Secțiunea a 3-a. Înregistrarea persoanei juridice

Art. 200. Înregistrarea persoanei juridice. (1) Persoanele juridice sunt supuse înregistrării, dacă legile care le sunt aplicabile prevăd această înregistrare.

(2) Prin *înregistrare* se înțelege înscrierea, înmatricularea sau, după caz, orice altă formalitate de publicitate prevăzută de lege, făcută în scopul dobândirii personalității juridice sau al luării în evidență a persoanelor juridice legal înființate, după caz.

(3) Înregistrarea se face la cerere sau, în cazurile anume prevăzute de lege, din oficiu.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 32. Persoanele juridice sunt supuse înregistrării sau înscrierii, dacă legile care le sunt aplicabile reglementează această înregistrare sau înscriere.

Art. 201. Obligația de verificare a documentelor publicate. Persoana juridică este obligată să verifice identitatea dintre textul actului constitutiv sau al statutului şi textul depus la registrul public şi cel apărut într-o publicație oficială. În caz de neconcordanță, terții pot opune persoanei juridice oricare dintre aceste texte, în afară de cazul în care se face dovada că ei cunoşteau textul depus la registru.

Legislație conexă: art. 52 LSC.

Art. 202. Lipsa înregistrării. (1) Dacă înregistrarea persoanei juridice are caracter constitutiv, persoana juridică nu se consideră legal înființată cât timp înregistrarea nu a fost efectuată.

(2) Dacă însă înregistrarea este cerută numai pentru opozabilitate față de terți, actele sau faptele juridice făcute în numele sau în contul persoanei juridice, pentru care nu s-a efectuat publicitatea prevăzută în acest scop de lege, nu pot fi opuse terților, în afară de cazul în care se face dovada că aceştia cunoşteau că publicitatea nu a fost îndeplinită.

Legislație conexă: art. 50 LSC.

Art. 203. Răspunderea pentru neefectuarea formalităților de înregistrare. Fondatorii, reprezentanții persoanei juridice supuse înregistrării, precum şi primii membri ai organelor de conducere, de administrare şi de control ale acesteia răspund nelimitat şi solidar pentru prejudiciul cauzat prin neîndeplinirea formalităților de înregistrare a persoanei juridice, dacă aceste formalități trebuiau să fie cerute de aceste persoane.

Legislație conexă: art. 49 şi urm. LSC.

Art. 204. Înregistrarea modificărilor aduse actului de înființare. Dispozițiile art. 200-203 sunt aplicabile şi în cazul înregistrării modificărilor aduse actului de înființare a persoanei juridice, realizate cu respectarea condițiilor prevăzute de lege sau de actul de înființare a acesteia, după caz.

Capitolul III. Capacitatea civilă a persoanei juridice

Secțiunea 1. Capacitatea de folosință a persoanei juridice

Art. 205. Data dobândirii capacității de folosință. (1) Persoanele juridice care sunt supuse înregistrării au capacitatea de a avea drepturi şi obligații de la data înregistrării lor.

(2) Celelalte persoane juridice au capacitatea de a avea drepturi şi obligații, după caz, potrivit art. 194, de la data actului de înființare, de la data autorizării constituirii lor sau de la data îndeplinirii oricărei alte cerințe prevăzute de lege.

(3) Cu toate acestea, persoanele juridice prevăzute la alin. (1) pot, chiar de la data actului de înființare, să dobândească drepturi și să își asume obligații, însă numai în măsura necesară pentru ca persoana juridică să ia ființă în mod valabil.

(4) Fondatorii, asociații, reprezentanții și orice alte persoane care au lucrat în numele unei persoane juridice în curs de constituire răspund nelimitat și solidar față de terți pentru actele juridice încheiate în contul acesteia cu încălcarea dispozițiilor alin. (3), în afară de cazul în care persoana juridică nou-creată, după ce a dobândit personalitate juridică, le-a preluat asupra sa. Actele astfel preluate sunt considerate a fi ale persoanei juridice încă de la data încheierii lor și produc efecte depline.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 33. (1) Persoanele juridice care sunt supuse înregistrării au capacitatea de a avea drepturi și obligații de la data înregistrării lor. (2) Celelalte persoane juridice au capacitatea de a avea drepturi și obligații, după caz, potrivit art. 28, de la data actului de dispoziție care le înființează, de la data recunoașterii ori a autorizării înființării lor sau de la data îndeplinirii oricărei alte cerințe prevăzute de lege. (3) Cu toate acestea, chiar înainte de data înregistrării sau de data actului de recunoaștere ori de data îndeplinirii celorlalte cerințe ce ar fi prevăzute, persoana juridică are capacitate chiar de la data actului de înființare cât privește drepturile constituite în favoarea ei, îndeplinirea obligațiilor și a oricăror măsuri preliminare ce ar fi necesare, dar numai întrucât acestea sunt cerute pentru ca persoana juridică să ia ființă în mod valabil.

Legislație conexă: ▸ art. 41 LSC ▸ art. 5, 8, 17 din O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000).

Art. 206. Conținutul capacității de folosință. (1) Persoana juridică poate avea orice drepturi și obligații civile, afară de acelea care, prin natura lor sau potrivit legii, nu pot aparține decât persoanei fizice.

(2) Persoanele juridice fără scop lucrativ pot avea doar acele drepturi și obligații civile care sunt necesare pentru realizarea scopului stabilit prin lege, actul de constituire sau statut.

(3) Actul juridic încheiat cu încălcarea dispozițiilor alin. (1) și (2) este lovit de nulitate absolută.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 34. (1) Persoana juridică nu poate avea decât acele drepturi care corespund scopului ei, stabilit prin lege, actul de înființare sau statut. (2) Orice alt act juridic care nu este făcut în vederea realizării acestui scop este nul.

Legislație conexă: art. 8 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației (M. Of. nr. 172 din 28 februarie 2005).

Art. 207. Desfășurarea activităților autorizate. (1) În cazul activităților care trebuie autorizate de organele competente, dreptul de a desfășura asemenea activități se naște numai din momentul obținerii autorizației respective, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Actele și operațiunile săvârșite fără autorizațiile prevăzute de lege sunt lovite de nulitate absolută, iar persoanele care le-au făcut răspund nelimitat și solidar pentru toate prejudiciile cauzate, independent de aplicarea altor sancțiuni prevăzute de lege.

Art. 208. Capacitatea de a primi liberalități. Prin excepție de la prevederile art. 205 alin. (3) și dacă prin lege nu se dispune altfel, orice persoană juridică poate primi liberalități în condițiile dreptului comun, de la data actului de înființare sau, în cazul fundațiilor testamentare, din momentul deschiderii moștenirii testatorului, chiar și în cazul în care liberalitățile nu sunt necesare pentru ca persoana juridică să ia ființă în mod legal.

Secțiunea a 2-a. Capacitatea de exercițiu și funcționarea persoanei juridice

§1. Capacitatea de exercițiu

Art. 209. Data dobândirii capacității de exercițiu. (1) Persoana juridică își exercită drepturile și își îndeplinește obligațiile prin organele sale de administrare, de la data constituirii lor.

(2) Au calitatea de organe de administrare, în sensul alin. (1), persoanele fizice sau persoanele juridice care, prin lege, actul de constituire sau statut, sunt desemnate să acționeze, în raporturile cu terții, individual sau colectiv, în numele și pe seama persoanei juridice.

(3) Raporturile dintre persoana juridică și cei care alcătuiesc organele sale de administrare sunt supuse, prin analogie, regulilor mandatului, dacă nu s-a prevăzut altfel prin lege, actul de constituire sau statut.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: ► Art. 35. (1) Persoana juridică își exercită drepturile și își îndeplinește obligațiile prin organele sale. ► Art. 36. Raporturile dintre persoana juridică și cei care alcătuiesc organele sale sunt supuse, prin asemănare, regulilor mandatului, dacă nu s-a prevăzut altfel prin lege, actul de înființare ori statut.

Art. 210. Lipsa organelor de administrare. (1) Până la data constituirii organelor de administrare, exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor care privesc persoana juridică se fac de către fondatori ori de către persoanele fizice sau persoanele juridice desemnate în acest scop.

(2) Actele juridice încheiate de către fondatori sau de către persoanele desemnate cu depășirea puterilor conferite potrivit legii, actului de constituire ori statutului, pentru înființarea persoanei juridice, precum și actele încheiate de alte persoane nedesemnate obligă persoana juridică în condițiile gestiunii de afaceri.

(3) Cel care contractează pentru persoana juridică rămâne personal ținut față de terți dacă aceasta nu se înființează ori dacă nu își asumă obligația contractată, în afara cazului când prin contract a fost exonerat de această obligație.

Art. 211. Incapacități și incompatibilități. (1) Nu pot face parte din organele de administrare și de control ale persoanei juridice incapabilii, cei cu capacitate de exercițiu restrânsă, cei decăzuți din dreptul de a exercita o funcție în cadrul acestor organe, precum și cei declarați prin lege sau prin actul de constituire incompatibili să ocupe o astfel de funcție.

(2) Actele încheiate cu încălcarea dispozițiilor alin. (1) sunt anulabile. Acestea nu pot fi anulate pentru simplul fapt că persoanele care fac parte din aceste organe sunt incapabile ori incompatibile, după caz, sau pentru că acestea au fost numite cu încălcarea dispozițiilor legale ori statutare, dacă nu s-a produs o vătămare.

§2. Funcționarea persoanei juridice

Art. 212. Actele emise de organele persoanei juridice. (1) Hotărârile și deciziile luate de organele de conducere și administrare în condițiile legii, actului de constituire sau statutului sunt obligatorii chiar pentru cei care nu au luat parte la deliberare sau au votat împotrivă.

(2) Față de terți hotărârile și deciziile luate în condițiile legii, ale actului de constituire sau ale statutului produc efecte numai de la data publicării lor, în cazurile și condițiile prevăzute de lege, în afară de cazul în care se face dovada că aceștia le-au cunoscut pe altă cale.

Legislație conexă: ► art. 132 LSC ► art. 43 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației (M. Of. nr. 172 din 28 februarie 2005) ► art. 23 și urm. O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000).

Art. 213. Obligațiile membrilor organelor de administrare. Membrii organelor de administrare ale unei persoane juridice trebuie să acționeze în interesul acesteia, cu prudența și diligența cerute unui bun proprietar.

Art. 214. Separarea patrimoniilor. (1) Membrii organelor de administrare au obligația să asigure și să mențină separația dintre patrimoniul persoanei juridice și propriul lor patrimoniu.

(2) Ei nu pot folosi în profitul ori în interesul lor sau al unor terți, după caz, bunurile persoanei juridice ori informațiile pe care le obțin în virtutea funcției lor, afară de cazul în care ar fi autorizați în acest scop de către cei care i-au numit.

Legislație conexă: art. 272 alin. (1) pct. 2 LSC.

Art. 215. Contrarietatea de interese. (1) Este anulabil actul juridic încheiat în frauda intereselor persoanei juridice de un membru al organelor de administrare, dacă acesta din urmă, soțul, ascendenții sau descendenții lui, rudele în linie colaterală sau afinii săi, până la gradul al patrulea inclusiv, aveau vreun interes să se încheie acel act și dacă partea cealaltă a cunoscut sau trebuia să cunoască acest lucru.

(2) Atunci când cel care face parte din organele de administrare ale persoanei juridice ori una dintre persoanele prevăzute la alin. (1) are interes într-o problemă supusă hotărârii acestor organe, trebuie să înștiințeze persoana juridică și să nu ia parte la nicio deliberare privitoare la aceasta. În caz contrar, el răspunde pentru daunele cauzate persoanei juridice, dacă fără votul lui nu s-ar fi putut obține majoritatea cerută.

Art. 216. Nulitatea actelor emise de organele persoanei juridice. (1) Hotărârile și deciziile contrare legii, actului de constituire ori statutului pot fi atacate în justiție de oricare dintre membrii organelor de conducere sau de administrare care nu au participat la deliberare ori care au votat împotrivă și au cerut să se insereze aceasta în procesul-verbal de ședință, în termen de 15 zile de la data când li s-a comunicat copia de pe hotărârea sau decizia respectivă ori de la data când a avut loc ședința, după caz.

(2) Administratorii nu pot însă ataca hotărârea privitoare la revocarea lor din funcție. Ei au numai dreptul de a fi despăgubiți, dacă revocarea a fost nejustificată sau intempestivă și au suferit astfel un prejudiciu.

(3) Cererea de anulare se soluționează în camera de consiliu de către instanța competentă în circumscripția căreia persoana juridică își are sediul, în contradictoriu cu persoana juridică în cauză, reprezentată prin administratori. Hotărârea instanței este supusă numai apelului.

(4) Dacă hotărârea este atacată de toți administratorii, persoana juridică este reprezentată în justiție de persoana desemnată de președintele instanței dintre membrii persoanei juridice, care va îndeplini mandatul cu care a fost însărcinată până când organul de conducere competent, convocat în acest scop, va alege o altă persoană.

(5) Hotărârea definitivă de anulare va fi menționată în registrul public în care este înregistrată persoana juridică, fiind opozabilă de la această dată față de orice persoană, inclusiv față de membrii acelei persoane juridice.

(6) Dacă se invocă motive de nulitate absolută, dreptul la acțiunea în constatarea nulității este imprescriptibil, iar cererea poate fi formulată de orice persoană interesată. Dispozițiile alin. (3)-(5) rămân aplicabile.

(7) Prevederile prezentului articol se aplică în măsura în care prin legi speciale nu se dispune altfel.

Legislație conexă: ▶ art. 132 LSC ▶ art. 23, 25 și 28 din O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații.

Art. 217. Suspendarea actelor atacate. (1) Odată cu intentarea acțiunii în anulare, reclamantul poate cere instanței, pe cale de ordonanță președințială, suspendarea executării actelor atacate.

(2) Pentru a încuviința suspendarea, instanța îl poate obliga pe reclamant să depună o cauțiune, în condițiile legii.

Legislație conexă: art. 133 LSC.

Art. 218. Participarea la circuitul civil. (1) Actele juridice făcute de organele de administrare ale persoanei juridice, în limitele puterilor ce le-au fost conferite, sunt actele persoanei juridice înseşi.

(2) În raporturile cu terții, persoana juridică este angajată prin actele organelor sale, chiar dacă aceste acte depăşesc puterea de reprezentare conferită prin actul de constituire sau statut, în afară de cazul în care ea dovedeşte că terții o cunoşteau la data încheierii actului. Simpla publicare a actului de constituire sau a statutului persoanei juridice nu constituie dovada cunoaşterii acestui fapt.

(3) Clauzele sau dispozițiile actului de constituire ori ale statutului, precum şi hotărârile organelor statutare ale persoanei juridice care limitează sau lărgesc puterile conferite exclusiv de lege acestor organe sunt considerate nescrise, chiar dacă au fost publicate.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 35. (2) Actele juridice făcute de organele persoanei juridice, în limitele puterilor ce le-au fost conferite, sunt actele persoanei juridice însăşi.

Art. 219. Răspunderea pentru fapte juridice. (1) Faptele licite sau ilicite săvârşite de organele persoanei juridice obligă însăşi persoana juridică, însă numai dacă ele au legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate.

(2) Faptele ilicite atrag şi răspunderea personală şi solidară a celor care le-au săvârşit, atât față de persoana juridică, cât şi față de terți.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 35. [...] (3) Faptele licite sau ilicite săvârşite de organele sale obligă însăşi persoana juridică, dacă au fost îndeplinite cu prilejul exercitării funcției lor. (4) Faptele ilicite atrag şi răspunderea personală a celui ce le-a săvârşit, atât față de persoana juridică, cât şi față de cel de-al treilea.

Art. 220. Răspunderea membrilor organelor persoanei juridice. (1) Acțiunea în răspundere împotriva administratorilor, cenzorilor, directorilor şi a altor persoane care au acționat în calitate de membri ai organelor persoanei juridice, pentru prejudiciile cauzate persoanei juridice de către aceştia prin încălcarea îndatoririlor stabilite în sarcina lor, aparține, în numele persoanei juridice, organului de conducere competent, care va decide cu majoritatea cerută de lege, iar în lipsă, cu majoritatea cerută de prevederile statutare.

(2) Hotărârea poate fi luată chiar dacă problema răspunderii persoanelor prevăzute la alin. (1) nu figurează pe ordinea de zi.

(3) Organul de conducere competent desemnează cu aceeaşi majoritate persoana însărcinată să exercite acțiunea în justiție.

(4) Dacă s-a hotărât introducerea acțiunii în răspundere împotriva administratorilor, mandatul acestora încetează de drept şi organul de conducere competent va proceda la înlocuirea lor.

(5) În cazul în care acțiunea se introduce împotriva directorilor angajați în baza unui alt contract decât a unui contract individual de muncă, aceştia sunt suspendați de drept din funcție până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti.

Legislație conexă: art. 155 LSC.

§3. Dispoziții speciale

Art. 221. Răspunderea persoanelor juridice de drept public. Dacă prin lege nu se dispune altfel, persoanele juridice de drept public sunt obligate pentru faptele licite sau ilicite ale organele lor, în aceleaşi condiții ca persoanele juridice de drept privat.

Art. 222. Independența patrimonială. Persoana juridică având în subordine o altă persoană juridică nu răspunde pentru neexecutarea obligațiilor acesteia din urmă și nici persoana juridică subordonată nu răspunde pentru persoana juridică față de care este subordonată, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Art. 223. Statul și unitățile administrativ-teritoriale. (1) În raporturile civile în care se prezintă nemijlocit, în nume propriu, ca titular de drepturi și obligații, statul participă prin Ministerul Finanțelor Publice, afară de cazul în care legea stabilește un alt organ în acest sens.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător și unităților administrativ-teritoriale care participă la raporturile civile în nume propriu, prin organele prevăzute de lege.

> **Reglementarea anterioară**
> **Decretul nr. 31/1954:** Art. 25. (1) Statul este persoană juridică în raporturile în care participă nemijlocit, în nume propriu, ca subiect de drepturi și obligații. (2) El participă în astfel de raporturi prin Ministerul Finanțelor, afară de cazurile în care legea stabilește anume alte organe în acest scop.

Art. 224. Răspunderea civilă a statului și a unităților administrativ-teritoriale. (1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, statul nu răspunde decât în mod subsidiar pentru obligațiile organelor, autorităților și instituțiilor publice care sunt persoane juridice și niciuna dintre aceste persoane juridice nu răspunde pentru obligațiile statului.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător și unităților administrativ-teritoriale care nu răspund decât în mod subsidiar pentru obligațiile organelor, instituțiilor și serviciilor publice din subordinea acestora atunci când acestea au personalitate juridică.

> **Reglementarea anterioară**
> **Decretul nr. 31/1954:** Art. 37. (1) Statul nu răspunde pentru obligațiile organelor și celorlalte instituții de stat, ale întreprinderilor și organizațiilor economice de stat, precum și ale oricăror alte organizații socialiste de stat, dacă ele sunt persoane juridice. De asemenea, niciuna dintre aceste persoane juridice nu răspunde pentru obligațiile statului. (2) Persoana juridică subordonată unui sfat popular sau unui organ al administrației de stat ori unei organizații obștești nu răspunde pentru obligațiile acestora și, tot astfel, acestea nu răspund pentru obligațiile acestora și, tot astfel, acestea nu răspund pentru obligațiile persoanei juridice subordonate, în afară de cazurile prevăzute de lege.

Capitolul IV. Identificarea persoanei juridice

Art. 225. Naționalitatea persoanei juridice. Sunt de naționalitate română toate persoanele juridice al căror sediu, potrivit actului de constituire sau statutului, este stabilit în România.

Art. 226. Denumirea persoanei juridice. (1) Persoana juridică poartă denumirea stabilită, în condițiile legii, prin actul de constituire sau prin statut.

(2) Odată cu înregistrarea persoanei juridice se vor trece în registrul public denumirea ei și celelalte atribute de identificare.

Art. 227. Sediul persoanei juridice. (1) Sediul persoanei juridice se stabilește potrivit actului de constituire sau statutului.

(2) În funcție de obiectul de activitate, persoana juridică poate avea mai multe sedii cu caracter secundar pentru sucursalele, reprezentanțele sale teritoriale și punctele de lucru. Dispozițiile art. 97 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 228. Schimbarea denumirii și sediului. Persoana juridică poate să își schimbe denumirea sau sediul, în condițiile prevăzute de lege.

Art. 229. Dovada denumirii și sediului. (1) În raporturile cu terții, dovada denumirii și a sediului persoanei juridice se face cu mențiunile înscrise în registrele de publicitate sau de evidență prevăzute de lege pentru persoana juridică respectivă.

(2) În lipsa acestor mențiuni, stabilirea sau schimbarea denumirii și a sediului nu va putea fi opusă altor persoane.

Art. 230. Alte atribute de identificare. În funcție de specificul obiectului de activitate, persoana juridică mai poate avea și alte atribute de identificare, cum sunt numărul de înregistrare în registrul comerțului sau într-un alt registru public, codul unic de înregistrare și alte elemente de identificare, în condițiile legii.

Legislație conexă: art. 81 LSC.

Art. 231. Mențiuni obligatorii. Toate documentele, indiferent de formă, care emană de la persoana juridică trebuie să cuprindă denumirea și sediul, precum și alte atribute de identificare, în cazurile prevăzute de lege, sub sancțiunea plății de daune-interese persoanei prejudiciate.

Capitolul V. Reorganizarea persoanei juridice

Art. 232. Noțiune. Reorganizarea persoanei juridice este operațiunea juridică în care pot fi implicate una sau mai multe persoane juridice și care are ca efecte înființarea, modificarea ori încetarea acestora.

Art. 233. Modurile de reorganizare. (1) Reorganizarea persoanei juridice se realizează prin fuziune, prin divizare sau prin transformare.

(2) Reorganizarea se face cu respectarea condițiilor prevăzute pentru dobândirea personalității juridice, în afară de cazurile în care prin lege, actul de constituire sau statut se dispune altfel.

Art. 234. Fuziunea. Fuziunea se face prin absorbția unei persoane juridice de către o altă persoană juridică sau prin contopirea mai multor persoane juridice pentru a alcătui o persoană juridică nouă.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 41. (1) Comasarea se face prin absorbirea unei persoane juridice de către o altă persoană juridică sau prin fuziunea mai multor persoane juridice pentru a alcătui o persoană juridică nouă.

Legislație conexă: art. 76 și urm. din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației (M. Of. nr. 172 din 28 februarie 2005).

Art. 235. Efectele fuziunii. (1) În cazul absorbției, drepturile și obligațiile persoanei juridice absorbite se transferă în patrimoniul persoanei juridice care o absoarbe.

(2) În cazul contopirii persoanelor juridice, drepturile și obligațiile acestora se transferă în patrimoniul persoanei juridice nou-înființate.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 46. (1) În cazul fuziunii, drepturile și obligațiile persoanelor juridice fuzionate trec asupra noii persoane juridice astfel înființate. (2) În cazul absorbției, persoana juridică dobândește drepturile și este ținută de obligațiile persoanei juridice pe care o absoarbe.

Art. 236. Divizarea. (1) Divizarea poate fi totală sau parțială.

(2) Divizarea totală se face prin împărțirea întregului patrimoniu al unei persoane juridice între două sau mai multe persoane juridice care există deja sau care se înființează prin divizare.

(3) Divizarea parțială constă în desprinderea unei părți din patrimoniul unei persoane juridice, care continuă să existe, și în transmiterea acestei părți către una sau mai multe persoane juridice care există sau care se înființează în acest mod.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: ▸ Art. 41. (2) Divizarea se face prin împărțirea întregului patrimoniu al unei persoane juridice între mai multe persoane juridice care există sau care iau, astfel, ființă.

▸ Art. 42. Persoana juridică nu încetează de a avea ființă în cazul în care o parte din patrimoniul ei se desprinde şi se transmite la una sau mai multe alte persoane juridice existente sau care iau, astfel, ființă.

Legislație conexă: art. 238 şi urm. LSC.

Art. 237. Efectele divizării. (1) Patrimoniul persoanei juridice care a încetat de a avea ființă prin divizare se împarte în mod egal între persoanele juridice dobânditoare, dacă prin actul ce a dispus divizarea nu s-a stabilit o altă proporție.

(2) În cazul divizării parțiale, când o parte din patrimoniul unei persoane juridice se desprinde şi se transmite unei singure persoane juridice deja existente sau care se înființează în acest mod, reducerea patrimoniului persoanei juridice divizate este proporțională cu partea transmisă.

(3) În cazul în care partea desprinsă se transmite mai multor persoane juridice deja existente sau care se înființează în acest mod, împărțirea patrimoniului între persoana juridică față de care s-a făcut desprinderea şi persoanele juridice dobânditoare se va face potrivit dispozițiilor alin. (2), iar între persoanele juridice dobânditoare, împărțirea părții desprinse se va face potrivit dispozițiilor alin. (1), ce se vor aplica în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 47. (1) Patrimoniul persoanei juridice care a încetat de a avea ființă prin divizare se împarte în mod egal între persoanele juridice dobânditoare, dacă prin actul care a dispus dizolvarea nu s-a stabilit o altă proporție. (2) În cazul în care o parte din patrimoniul unei persoane juridice se desprinde şi se transmite la o singură persoană juridică existentă sau care ia astfel ființă, împărțirea patrimoniului se face în proporția părții desprinse şi transmise. (3) În cazul în care partea desprinsă se transmite la mai multe persoane juridice existente sau care iau astfel ființă, împărțirea patrimoniului între persoana juridică de la care s-a făcut desprinderea şi persoanele juridice dobânditoare se va face potrivit dispozițiunilor alineatului (2), iar între persoanele juridice dobânditoare, împărțirea părții desprinse se va face potrivit dispozițiunilor alineatului (1), care se vor aplica în mod corespunzător.

Art. 238. Întinderea răspunderii în caz de divizare. (1) În cazul divizării, fiecare dintre persoanele juridice dobânditoare va răspunde:

a) pentru obligațiile legate de bunurile care formează obiectul drepturilor dobândite sau păstrate integral;

b) pentru celelalte obligații ale persoanei juridice divizate, proporțional cu valoarea drepturilor dobândite sau păstrate, socotită după scăderea obligațiilor prevăzute la lit. a).

(2) Dacă o persoană juridică înființată în condițiile art. 194 alin. (1) lit. a) este supusă divizării, prin actul de reorganizare se va putea stabili şi un alt mod de repartizare a obligațiilor decât acela prevăzut în prezentul articol.

Art. 239. Repartizarea contractelor în caz de divizare. În caz de divizare, contractele se vor repartiza, cu respectarea dispozițiilor art. 206 alin. (2), art. 237 şi 238, astfel încât executarea fiecăruia dintre ele să se facă în întregime de către o singură persoană juridică dobânditoare, afară numai dacă aceasta nu este cu putință.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 50. (2) Contractele se vor repartiza astfel încât executarea fiecăruia dintre ele să se facă de o singură persoană juridică dobânditoare. Repartizarea unui singur contract la mai multe persoane juridice se va putea face numai dacă împărțirea executării lui este cu putință. În toate cazurile, în ce priveşte transmiterea drepturilor şi obligațiilor, se va face aplicația art. 47 şi 48.

Art. 240. Încetarea unor contracte. (1) În cazul contractelor încheiate în considerarea calității persoanei juridice supuse reorganizării, acestea nu îşi încetează efectele, cu excepția cazului în care părțile au stipulat expres contrariul sau menținerea ori repartizarea contractului este condiționată de acordul părții interesate.

(2) Dacă menținerea sau repartizarea contractului este condiționată de acordul părții interesate, aceasta va fi notificată sau, după caz, înștiințată prin scrisoare recomandată, cu confirmare de primire, pentru a-şi da ori nu consimțământul în termen de 10 zile lucrătoare de la comunicarea notificării sau înștiințării. Lipsa de răspuns în acest termen echivalează cu refuzul de menținere sau preluare a contractului de către persoana juridică succesoare.

Art. 241. Transformarea persoanei juridice. (1) Transformarea persoanei juridice intervine în cazurile prevăzute de lege, atunci când o persoană juridică își încetează existența, concomitent cu înființarea, în locul ei, a unei alte persoane juridice.

(2) În cazul transformării, drepturile şi obligațiile persoanei juridice care şi-a încetat existența se transferă în patrimoniul persoanei juridice nou-înființate, cu excepția cazului în care prin actul prin care s-a dispus transformarea se prevede altfel. În aceste din urmă cazuri, dispozițiile art. 239, 240 şi 243 rămân aplicabile.

Art. 242. Data transmiterii drepturilor şi obligațiilor. (1) În cazul reorganizării persoanelor juridice supuse înregistrării, transmiterea drepturilor şi obligațiilor se realizează atât între părți, cât şi față de terți, numai prin înregistrarea operațiunii şi de la data acesteia.

(2) În ceea ce priveşte celelalte persoane juridice nesupuse înregistrării, transmiterea drepturilor şi obligațiilor, în cazurile prevăzute la alin. (1), se realizează atât între părți, cât şi față de terți, numai pe data aprobării de către organul competent a inventarului, a bilanțului contabil întocmit în vederea predării-primirii, a evidenței şi a repartizării tuturor contractelor în curs de executare, precum şi a oricăror alte asemenea acte prevăzute de lege.

(3) În cazul bunurilor imobile care fac obiectul transmisiunii, dreptul de proprietate şi celelalte drepturi reale se dobândesc numai prin înscrierea în cartea funciară, în baza actului de reorganizare încheiat în formă autentică sau, după caz, a actului administrativ prin care s-a dispus reorganizarea, în ambele situații însoțit, dacă este cazul, de certificatul de înregistrare a persoanei juridice nou-înființate.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 49. (1) Transmisiunea drepturilor şi obligațiilor, în caz de fuziune, absorbție, divizare, precum şi de desprindere şi transmitere, privind persoane juridice supuse înregistrării, se îndeplineşte, atât între părți, cât şi față de cel de al treilea, numai prin înregistrarea operațiunii şi pe data acesteia. (2) În ceea ce priveşte celelalte persoane juridice, nesupuse înregistrării, transmisiunea drepturilor şi obligațiilor, în cazurile prevăzute de alineatul precedent, se îndeplineşte atât între părți, cât şi față de cel de al treilea, numai pe data aprobării, de către organul competent, a inventarului, a bilanțului contabil întocmit în vederea predării-primirii, a oricăror alte asemenea acte pe care legea le-ar prevedea, precum şi a evidenței contractelor în curs de executare, care trebuie să cuprindă şi repartizarea tuturor contractelor în condițiile art. 50 alin. (2).

Art. 243. Opoziții. (1) Actele prin care s-a hotărât reorganizarea pot fi atacate, dacă prin lege nu se dispune altfel, prin opoziție, de către creditori şi orice alte persoane interesate, în termen de 30 de zile de la data când au luat cunoştință de aprobarea reorganizării, dar nu mai târziu de un an de la data publicării acesteia, sau, după caz, de la data aprobării acesteia de către organul competent, potrivit legii.

(2) Opoziția suspendă executarea față de oponenți până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, în afară de cazul în care persoana juridică debitoare face dovada executării obligațiilor sau oferă garanții acceptate de creditori ori încheie cu aceştia un acord pentru plata datoriilor.

(3) Opoziția se judecă în camera de consiliu, cu citarea părților, de către instanța competentă.

(4) Hotărârea pronunțată asupra opoziției este supusă numai apelului.

Legislație conexă: art. 243 LSC.

Notă: 1. Potrivit art. 222 din Legea nr. 71/2011 *„Până la intrarea în vigoare a Legii nr. 134/2010, referirea din cuprinsul Codului civil sau al prezentei legi la hotărârea definitivă se va înțelege ca fiind făcută la hotărârea irevocabilă."*

2. Credem că alin. (4) al art. 243 NCC este corelat cu prevederile Noului Cod de procedură civilă, având în vedere că potrivit acestuia recursul va deveni cale extraordinară de atac exercitată esențialmente doar în cazuri excepționale în care legalitatea a fost înfrântă. Astfel, potrivit art. 477 alin. (2) teza finală din Noul cod de procedură civilă, „nu sunt supuse recursului hotărârile date de instanțele de apel în cazurile în care legea prevede că hotărârile de primă instanță sunt supuse *numai apelului*."

Capitolul VI. Încetarea persoanei juridice

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 244. Modurile de încetare. Persoana juridică încetează, după caz, prin constatarea ori declararea nulității, prin fuziune, divizare totală, transformare, dizolvare sau desființare ori printr-un alt mod prevăzut de actul constitutiv sau de lege.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 40. Persoana juridică încetează de a avea ființă prin comasare, divizare sau dizolvare.

Secțiunea a 2-a. Dizolvarea persoanei juridice

Art. 245. Dizolvarea persoanelor juridice de drept privat. Persoanele juridice de drept privat se dizolvă:

a) dacă termenul pentru care au fost constituite s-a împlinit;

b) dacă scopul a fost realizat ori nu mai poate fi îndeplinit;

c) dacă scopul pe care îl urmăresc sau mijloacele întrebuințate pentru realizarea acestuia au devenit contrare legii sau ordinii publice ori dacă ele urmăresc un alt scop decât cel declarat;

d) prin hotărârea organelor competente ale acestora;

e) prin orice alt mod prevăzut de lege, actul de constituire sau statut.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 45. (1) Organizațiile cooperatiste şi orice organizații obşteşti se dizolvă dacă: a) termenul pentru care au fost constituite s-a împlinit; b) scopul a fost realizat ori nu mai poate fi îndeplinit; c) scopul pe care îl urmăresc sau mijloacele întrebuințate au devenit contrare legii ori regulilor de conviețuire socialistă sau urmăresc un alt scop decât cel declarat; d) numărul membrilor a scăzut sub limita stabilită de lege, actul de înființare sau statut. (2) În cazurile prevăzute la lit. a), b) şi d), dizolvarea se produce de plin drept; în cazul prevăzut la lit. c), ea se face prin actul organului competent. (3) Organizațiile cooperatiste şi orice organizații obşteşti se pot dizolva, de asemeni, în condițiunile prevăzute în art. 14 care se vor aplica prin asemănare.

Legislație conexă: ▸ art. 227 LSC ▸ art. 82-84 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea şi funcționarea cooperației (M. Of. nr. 172 din 28 februarie 2005) ▸ art. 54 şi urm. O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociații şi fundații (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000).

Art. 246. Dizolvarea persoanelor juridice de drept public. Persoanele juridice de drept public se dizolvă numai în cazurile şi în condițiile anume prevăzute de lege.

Art. 247. Opoziții. În cazul în care persoana juridică se dizolvă prin hotărârea organului competent, creditorii sau orice alte persoane interesate pot face opoziție, dispozițiile art. 243 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 248. Lichidarea. (1) Prin efectul dizolvării persoana juridică intră în lichidare în vederea valorificării activului şi a plății pasivului.

(2) Persoana juridică îşi păstrează capacitatea civilă pentru operaţiunile necesare lichidării până la finalizarea acesteia.

(3) Dacă încetarea persoanei juridice are loc prin fuziune, transformare sau prin divizare totală, nu se declanşează procedura lichidării.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 51. Prin efectul dizolvării, persoana juridică intră în lichidare, în vederea realizării activului şi a plăţii pasivului.

Legislaţie conexă: art. 61 şi urm. O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociaţii şi fundaţii (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000).

Art. 249. Destinaţia bunurilor rămase după lichidare. (1) Oricare ar fi cauzele dizolvării, bunurile persoanei juridice rămase după lichidare vor primi destinaţia stabilită în actul de constituire sau statut ori destinaţia stabilită în hotărârea organului competent luată înainte de dizolvare.

(2) În lipsa unei asemenea prevederi în actul de constituire sau statut ori în lipsa unei hotărâri luate în condiţiile alin. (1), precum şi în cazul în care prevederea sau hotărârea este contrară legii sau ordinii publice, la propunerea lichidatorului, bunurile rămase după lichidare se atribuie de instanţa competentă, prin hotărâre supusă numai apelului, unei persoane juridice cu scop identic sau asemănător, dacă prin lege nu se prevede altfel. Atunci când există mai multe astfel de persoane juridice, lichidatorul propune cel puţin 3 persoane juridice, caz în care bunurile se atribuie prin tragere la sorţi.

(3) În cazul în care persoana juridică a fost dizolvată pentru motivele prevăzute la art. 245 lit. d), precum şi în cazul în care nicio persoană juridică nu este de acord cu preluarea bunurilor rămase după lichidare în condiţiile alin. (2), acestea vor trece în proprietatea comunei, oraşului sau municipiului în a cărui rază teritorială se află bunurile.

(4) În toate cazurile, transmiterea dreptului de proprietate asupra bunurilor rămase după lichidare are loc la data preluării lor de către beneficiari, dacă prin lege nu se prevede altfel. Procesul-verbal de predare-primire şi hotărârea judecătorească rămasă definitivă, în cazurile prevăzute la alin. (2) ori (3), constituie titlu de proprietate sau, după caz, pot servi drept temei juridic pentru intabularea în cartea funciară. În cazul bunurilor imobile, dispoziţiile art. 1.244 şi cele în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: ▸ Art. 52. (1) Bunurile organizaţiei cooperatiste sau ale organizaţiei obşteşti dizolvate, rămase după lichidare, vor primi destinaţia arătată prin actul de înfiinţare, prin statut sau prin hotărârea luată, cel mai târziu la data dizolvării, de organele chemate a o decide. (2) În lipsa unei atari prevederi în actul de înfiinţare sau statut, ori în lipsa unei hotărâri luate în condiţiile alineatului precedent, precum şi în cazul în care prevederea sau hotărârea este contrară legii ori regulilor de convieţuire socialistă, bunurile rămase după lichidare vor fi atribuite de organul competent unei persoane juridice cu scop identic sau asemănător. ▸ Art. 53. În cazul în care persoana juridică este dizolvată pentru că scopul ei sau mijloacele întrebuinţate pentru realizarea acestuia au devenit contrare legii ori potrivnice regulilor de convieţuire socialistă, bunurile rămase după lichidare trec la stat.

Secţiunea a 3-a. Dispoziţii speciale

Art. 250. Desfiinţarea unor persoane juridice. (1) Persoanele juridice înfiinţate de către autorităţile publice centrale sau locale, nesupuse dizolvării, pot fi desfiinţate prin hotărârea organului care le-a înfiinţat.

(2) În acest caz, dacă organul competent nu a dispus altfel, drepturile şi obligaţiile persoanei juridice desfiinţate se transferă persoanei juridice dobânditoare, proporţional cu valoarea bunurilor transmise acesteia, ţinându-se însă seama şi de natura obligaţiilor respective.

Art. 251. Data încetării personalității juridice. (1) Persoanele juridice supuse înregistrării încetează la data radierii din registrele în care au fost înscrise.

(2) Celelalte persoane juridice încetează la data actului prin care s-a dispus încetarea sau, după caz, la data îndeplinirii oricărei alte cerințe prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 18. Dispozițiile Codului civil privitoare la regimul juridic general aplicabil persoanelor juridice se aplică şi persoanelor juridice în fi ință la data intrării sale în vigoare, însă numai în măsura în care prin legile aplicabile fi ecărei persoane juridice nu se prevede altfel.

Legislație conexă: art. 71. O.G. nr. 26/2000 cu privire la asociatii şi fundații (M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000).

Titlul V. Apărarea drepturilor nepatrimoniale

Art. 252. Ocrotirea personalității umane. Orice persoană fizică are dreptul la ocrotirea valorilor intrinseci ființei umane, cum sunt viața, sănătatea, integritatea fizică şi psihică, demnitatea, intimitatea vieții private, libertatea de conştiință, creația ştiințifică, artistică, literară sau tehnică.

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispozițiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a acestuia.

Art. 253. Mijloace de apărare. (1) Persoana fizică ale cărei drepturi nepatrimoniale au fost încălcate ori amenințate poate cere oricând instanței:

a) interzicerea săvârşirii faptei ilicite, dacă aceasta este iminentă;

b) încetarea încălcării şi interzicerea pentru viitor, dacă aceasta durează încă;

c) constatarea caracterului ilicit al faptei săvârşite, dacă tulburarea pe care a produs-o subzistă.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în cazul încălcării drepturilor nepatrimoniale prin exercitarea dreptului la libera exprimare, instanța poate dispune numai măsurile prevăzute la alin. (1) lit. b) şi c).

(3) Totodată, cel care a suferit o încălcare a unor asemenea drepturi poate cere instanței să îl oblige pe autorul faptei să îndeplinească orice măsuri socotite necesare de către instanță spre a ajunge la restabilirea dreptului atins, cum sunt:

a) obligarea autorului, pe cheltuiala sa, la publicarea hotărârii de condamnare;

b) orice alte măsuri necesare pentru încetarea faptei ilicite sau pentru repararea prejudiciului cauzat.

(4) De asemenea, persoana prejudiciată poate cere despăgubiri sau, după caz, o reparație patrimonială pentru prejudiciul, chiar nepatrimonial, ce i-a fost cauzat, dacă vătămarea este imputabilă autorului faptei prejudiciabile. În aceste cazuri, dreptul la acțiune este supus prescripției extinctive.

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispozițiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 31/1954: Art. 54. (1) Persoana care a suferit o atingere în dreptul său la un nume ori la pseudonim, la denumire, la onoare, la reputație, în dreptul personal nepatrimonial de autor al unei opere ştiințifice, artistice ori literare, de inventator sau în orice alt drept personal nepatrimonial va putea cere instanței judecătoreşti încetarea săvârşirii faptei care aduce atingere drepturilor mai sus-arătate. (2) Totodată, cel care a suferit o atingere a unor drepturi va putea cere instanței să

oblige pe autorul faptei săvârşite fără drept să îndeplinească orice măsuri socotite necesare de către instanţă, spre a ajunge la restabilirea dreptului atins.

Legislaţie conexă: art. 49 şi urm. din Decizia Consiliului National al Audiovizualului nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conţinutului audiovizual (M. Of. nr. 174 din 11 martie 2011).

Art. 254. Apărarea dreptului la nume. (1) Cel al cărui nume este contestat poate să ceară instanţei judecătoreşti recunoaşterea dreptului său la acel nume.

(2) De asemenea, cel care este lezat prin uzurparea, în tot sau în parte, a numelui său poate să ceară oricând instanţei judecătoreşti să dispună încetarea acestei atingeri nelegitime.

(3) Dispoziţiile prezentului articol se aplică, în mod corespunzător, şi apărării dreptului la pseudonim, ales în condiţiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispoziţiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a acestuia.

Art. 255. Măsuri provizorii. (1) Dacă persoana care se consideră lezată face dovada credibilă că drepturile sale nepatrimoniale fac obiectul unei acţiuni ilicite, actuale sau iminente şi că această acţiune riscă să îi cauzeze un prejudiciu greu de reparat, poate să ceară instanţei judecătoreşti luarea unor măsuri provizorii.

(2) Instanţa judecătorească poate să dispună în special:

a) interzicerea încălcării sau încetarea ei provizorie;

b) luarea măsurilor necesare pentru a asigura conservarea probelor.

(3) În cazul prejudiciilor aduse prin mijloacele presei scrise sau audiovizuale, instanţa judecătorească nu poate să dispună încetarea, cu titlu provizoriu, a acţiunii prejudiciabile decât dacă prejudiciile cauzate reclamantului sunt grave, dacă acţiunea nu este în mod evident justificată, potrivit art. 75, şi dacă măsura luată de instanţă nu apare ca fiind disproporţionată în raport cu prejudiciile cauzate. Dispoziţiile art. 253 alin. (2) rămân aplicabile.

(4) Instanţa soluţionează cererea potrivit dispoziţiilor privitoare la ordonanţa preşedinţială, care se aplică în mod corespunzător. În cazul în care cererea este formulată înainte de introducerea acţiunii de fond, prin hotărârea prin care s-a dispus măsura provizorie se va fixa şi termenul în care acţiunea în fond trebuie să fie introdusă, sub sancţiunea încetării de drept a acelei măsuri. Dispoziţiile alin. (6) sunt aplicabile.

(5) Dacă măsurile luate sunt de natură să producă un prejudiciu părţii adverse, instanţa îl poate obliga pe reclamant să dea o cauţiune în cuantumul fixat de aceasta, sub sancţiunea încetării de drept a măsurii dispuse.

(6) Măsurile luate potrivit prezentului articol anterior introducerii acţiunii în justiţie pentru apărarea dreptului nepatrimonial încălcat încetează de drept, dacă reclamantul nu a sesizat instanţa în termenul fixat de aceasta, dar nu mai târziu de 30 de zile de la luarea acestora.

(7) Reclamantul este ţinut să repare, la cererea părţii interesate, prejudiciul cauzat prin măsurile provizorii luate, dacă acţiunea de fond este respinsă ca neîntemeiată. Cu toate acestea, dacă reclamantul nu a fost în culpă ori a avut o culpă uşoară, instanţa, în raport cu circumstanţele concrete, poate fie să refuze obligarea sa la despăgubirile cerute de partea adversă, fie să dispună reducerea acestora.

(8) Dacă partea adversă nu solicită daune-interese, instanţa va dispune eliberarea cauţiunii, la cererea reclamantului, prin hotărâre dată cu citarea părţilor. Cererea se judecă potrivit dispoziţiilor privitoare la ordonanţa preşedinţială, care se aplică în mod corespunzător. În cazul în care pârâtul se opune la eliberarea cauţiunii, instanţa va fixa un termen în vederea introducerii acţiunii de fond, care nu poate fi mai lung de 30 de zile de la data pronunţării hotărârii, sub sancţiunea încetării de drept a măsurii de indisponibilizare a sumei depuse cu titlu de cauţiune.

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispozițiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a acestuia.

Art. 256. Decesul titularului dreptului nepatrimonial. (1) Acțiunea pentru restabilirea dreptului nepatrimonial încălcat poate fi continuată sau pornită, după moartea persoanei vătămate, de către soțul supraviețuitor, de oricare dintre rudele în linie dreaptă ale persoanei decedate, precum şi de oricare dintre rudele sale colaterale până la gradul al patrulea inclusiv.
(2) Acțiunea pentru restabilirea integrității memoriei unei persoane decedate poate fi pornită de cei prevăzuți la alin. (1).

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispozițiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a acestuia.

Art. 257. Apărarea drepturilor nepatrimoniale ale persoanei juridice. Dispozițiile prezentului titlu se aplică prin asemănare şi drepturilor nepatrimoniale ale persoanelor juridice.

Legea de aplicare:
Art. 19. Dispozițiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a acestuia.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CARTEA A II-A. DESPRE FAMILIE[1]

Titlul I. Dispoziții generale

Art. 258. Familia. (1) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora, precum şi pe dreptul şi îndatorirea părinților de a asigura creşterea şi educarea copiilor lor.

(2) Familia are dreptul la ocrotire din partea societății şi a statului.

(3) Statul este obligat să sprijine, prin măsuri economice şi sociale, încheierea căsătoriei, precum şi dezvoltarea şi consolidarea familiei.

(4) În sensul prezentului cod, prin *soți* se înțelege bărbatul şi femeia uniți prin căsătorie.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 1. (1) În România statul ocroteşte căsătoria şi familia; el sprijină, prin măsuri economice şi sociale, dezvoltarea şi consolidarea familiei. (2) Statul apără interesele mamei şi copilului şi manifestă deosebită grijă pentru creşterea şi educarea tinerei generații. (3) Familia are la bază căsătoria liber consimțită între soți. (4) În relațiile dintre soți, precum şi în exercițiul drepturilor față de copii, bărbatul şi femeia au drepturi egale.

Legislație conexă: art. 48 C. Rom.

Art. 259. Căsătoria. (1) Căsătoria este uniunea liber consimțită între un bărbat şi o femeie, încheiată în condițiile legii.

(2) Bărbatul şi femeia au dreptul de a se căsători în scopul de a întemeia o familie.

(3) Celebrarea religioasă a căsătoriei poate fi făcută numai după încheierea căsătoriei civile.

(4) Condițiile de încheiere şi cauzele de nulitate ale căsătoriei se stabilesc prin prezentul cod.

(5) Căsătoria încetează prin decesul sau prin declararea judecătorească a morții unuia dintre soți.

(6) Căsătoria poate fi desfăcută prin divorț, în condițiile legii.

Art. 260. Egalitatea în drepturi a copiilor. Copiii din afara căsătoriei sunt egali în fața legii cu cei din căsătorie, precum şi cu cei adoptați.

Legislație conexă: ▸ art. 48 alin. (3) C. Rom.; ▸ art. 7 din Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului (M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004).

Art. 261. Îndatorirea părinților. Părinții sunt cei care au, în primul rând, îndatorirea de creştere şi educare a copiilor lor minori.

Art. 262. Relațiile dintre părinți şi copii. (1) Copilul nu poate fi separat de părinții săi fără încuviințarea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(2) Copilul care nu locuieşte la părinții săi sau, după caz, la unul dintre ei are dreptul de a avea legături personale cu aceştia. Exercițiul acestui drept nu poate fi limitat decât în condițiile prevăzute de lege, pentru motive temeinice, luând în considerare interesul superior al copilului.

Legislație conexă: ▸ art. 14-17; ▸ art. 33 din Legea nr. 272/2004 privind protecția şi promovarea drepturilor copilului (M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004).

Art. 263. Principiul interesului superior al copilului. (1) Orice măsură privitoare la copil, indiferent de autorul ei, trebuie să fie luată cu respectarea interesului superior al copilului.

---

[1] Dispozițiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a II-a sunt cuprinse în art. 24-51 din Legea nr. 71/2011.

(2) Pentru rezolvarea cererilor care se referă la copii, autoritățile competente sunt datoare să dea toate îndrumările necesare pentru ca părțile să recurgă la metodele de soluționare a conflictelor pe cale amiabilă.

(3) Procedurile referitoare la relațiile dintre părinți și copii trebuie să garanteze că dorințele și interesele părinților referitoare la copii pot fi aduse la cunoștința autorităților și că acestea țin cont de ele în hotărârile pe care le iau.

(4) Procedurile privitoare la copii trebuie să se desfășoare într-un timp rezonabil, astfel încât interesul superior al copilului și relațiile de familie să nu fie afectate.

(5) În sensul prevederilor legale privind protecția copilului, prin *copil* se înțelege persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și nici nu a dobândit capacitatea deplină de exercițiu, potrivit legii.

Legislație conexă: art. 2 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului (M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004).

Art. 264. Ascultarea copilului. (1) În procedurile administrative sau judiciare care îl privesc, ascultarea copilului care a împlinit vârsta de 10 ani este obligatorie. Cu toate acestea, poate fi ascultat și copilul care nu a împlinit vârsta de 10 ani, dacă autoritatea competentă consideră că acest lucru este necesar pentru soluționarea cauzei.

(2) Dreptul de a fi ascultat presupune posibilitatea copilului de a cere și a primi orice informație, potrivit cu vârsta sa, de a-și exprima opinia și de a fi informat asupra consecințelor pe care le poate avea aceasta, dacă este respectată, precum și asupra consecințelor oricărei decizii care îl privește.

(3) Orice copil poate cere să fie ascultat, potrivit prevederilor alin. (1) și (2). Respingerea cererii de către autoritatea competentă trebuie motivată.

(4) Opiniile copilului ascultat vor fi luate în considerare în raport cu vârsta și cu gradul său de maturitate.

(5) Dispozițiile legale speciale privind consimțământul sau prezența copilului, în procedurile care îl privesc, precum și prevederile referitoare la desemnarea de către instanță a unui reprezentant în caz de conflict de interese rămân aplicabile.

Legislație conexă: art. 24 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului (M. Of. nr. 557 din 23 iunie 2004).

Art. 265. Instanța competentă. Toate măsurile date prin prezenta carte în competența instanței judecătorești, toate litigiile privind aplicarea dispozițiilor prezentei cărți, precum și măsurile de ocrotire a copilului prevăzute în legi speciale sunt de competența instanței de tutelă. Dispozițiile art. 107 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Titlul II. Căsătoria

Capitolul I. Logodna

Art. 266. Încheierea logodnei. (1) Logodna este promisiunea reciprocă de a încheia căsătoria.

(2) Dispozițiile privind condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei sunt aplicabile în mod corespunzător, cu excepția avizului medical și a autorizării instanței de tutelă.

(3) Încheierea logodnei nu este supusă niciunei formalități și poate fi dovedită cu orice mijloc de probă.

(4) Încheierea căsătoriei nu este condiționată de încheierea logodnei.

(5) Logodna se poate încheia doar între bărbat și femeie.

Art. 267. Ruperea logodnei. (1) Logodnicul care rupe logodna nu poate fi constrâns să încheie căsătoria.

(2) Clauza penală stipulată pentru ruperea logodnei este considerată nescrisă.

(3) Ruperea logodnei nu este supusă niciunei formalități și poate fi dovedită cu orice mijloc de probă.

Art. 268. Restituirea darurilor. (1) În cazul ruperii logodnei, sunt supuse restituirii darurile pe care logodnicii le-au primit în considerarea logodnei sau, pe durata acesteia, în vederea căsătoriei, cu excepția darurilor obișnuite.

(2) Darurile se restituie în natură sau, dacă aceasta nu mai este cu putință, în măsura îmbogățirii.

(3) Obligația de restituire nu există dacă logodna a încetat prin moartea unuia dintre logodnici.

Art. 269. Răspunderea pentru ruperea logodnei. (1) Partea care rupe logodna în mod abuziv poate fi obligată la despăgubiri pentru cheltuielile făcute sau contractate în vederea căsătoriei, în măsura în care au fost potrivite cu împrejurările, precum și pentru orice alte prejudicii cauzate.

(2) Partea care, în mod culpabil, l-a determinat pe celălalt să rupă logodna poate fi obligată la despăgubiri în condițiile alin. (1).

Art. 270. Termenul de prescripție. Dreptul la acțiune întemeiat pe dispozițiile art. 268 și 269 se prescrie într-un an de la ruperea logodnei.

Legea de aplicare:
Art. 24. Dispozițiile privind logodna sunt aplicabile numai în cazul în care aceasta a fost încheiată după data intrării în vigoare a Codului civil.

Capitolul II. Încheierea căsătoriei

Secțiunea 1. Condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei

Art. 271. Consimțământul la căsătorie. Căsătoria se încheie între bărbat și femeie prin consimțământul personal și liber al acestora.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 1. (3) Familia are la bază căsătoria liber consimțită între soți.

Legislație conexă: ▶ art.16 alin.(2) din Declarația universală a drepturilor omului ▶ art. 23 alin.(3) din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice ▶ art. 48 C. Rom.

Art. 272. Vârsta matrimonială. (1) Căsătoria se poate încheia dacă viitorii soți au împlinit vârsta de 18 ani.

(2) Pentru motive temeinice, minorul care a împlinit vârsta de 16 ani se poate căsători în temeiul unui aviz medical, cu încuviințarea părinților săi sau, după caz, a tutorelui și cu autorizarea instanței de tutelă în a cărei circumscripție minorul își are domiciliul. În cazul în care unul dintre părinți refuză să încuviințeze căsătoria, instanța de tutelă hotărăște și asupra acestei divergențe, având în vedere interesul superior al copilului.

(3) Dacă unul dintre părinți este decedat sau se află în imposibilitate de a-și manifesta voința, încuviințarea celuilalt părinte este suficientă.

(4) De asemenea, în condițiile art. 398, este suficientă încuviințarea părintelui care exercită autoritatea părintească.

(5) Dacă nu există nici părinți, nici tutore care să poată încuviința căsătoria, este necesară încuviințarea persoanei sau a autorității care a fost abilitată să exercite drepturile părintești.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 4. (1) Vârsta minimă de căsătorie este de optsprezece ani. (2) Pentru motive temeinice, minorul care a împlinit vârsta de şaisprezece ani se poate căsători în temeiul unui aviz medical, cu încuviinţarea părinţilor săi ori, după caz, a tutorelui şi cu autorizarea direcţiei generale de asistenţă socială şi protecţia copilului în a cărei rază teritorială îşi are domiciliul. (3) Dacă unul dintre părinţi este decedat sau se află în imposibilitate de a-şi manifesta voinţa, încuviinţarea celuilalt părinte este suficientă. (4) Dacă nu există nici părinţi, nici tutore care să poată încuviinţa căsătoria, este necesară încuviinţarea persoanei sau a autorităţii care a fost abilitată să exercite drepturile părinteşti.

Art. 273. Bigamia. Este interzisă încheierea unei noi căsătorii de către persoana care este căsătorită.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 5. Este oprit să se căsătorească bărbatul care este căsătorit sau femeia care este căsătorită.

Art. 274. Interzicerea căsătoriei între rude. (1) Este interzisă încheierea căsătoriei între rudele în linie dreaptă, precum şi între cele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv.

(2) Pentru motive temeinice, căsătoria între rudele în linie colaterală de gradul al patrulea poate fi autorizată de instanţa de tutelă în a cărei circumscripţie îşi are domiciliul cel care cere încuviinţarea. Instanţa se va putea pronunţa pe baza unui aviz medical special dat în acest sens.

(3) În cazul adopţiei, dispoziţiile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile atât între cei care au devenit rude prin adopţie, cât şi între cei a căror rudenie firească a încetat prin efectul adopţiei.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▸ Art. 6. (1) Este oprită căsătoria între rudele în linie dreaptă, precum şi între cele în linie colaterală până la al patrulea grad inclusiv. (2) Pentru motive temeinice, căsătoria între rudele în linie colaterală de gradul al patrulea poate fi încuviinţată de primarul general al municipiului Bucureşti sau preşedintele consiliului judeţean în cuprinsul căruia cel care cere această încuviinţare îşi are domiciliul. ▸ Art. 7. (1) Este oprită căsătoria: a) între cel care adoptă sau ascendenţii lui, de o parte, şi cel adoptat ori descendenţii acestuia, de alta; b) între copiii celui care adoptă, de o parte, şi cel adoptat sau copiii acestuia, de alta; c) între cei adoptaţi de aceeaşi persoană. (2) Pentru motive temeinice, căsătoria între persoanele prevăzute la lit. b) şi c) de mai sus poate fi încuviinţată potrivit dispoziţiilor art. 6 alin. (2).

Art. 275. Interzicerea căsătoriei între tutore şi persoana minoră. Căsătoria este oprită între tutore şi persoana minoră care se află sub tutela sa.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 8. În timpul tutelei, căsătoria este oprită între tutore şi persoana minoră ce se află sub tutela sa.

Art. 276. Alienaţia şi debilitatea mintală. Este interzis să se căsătorească alienatul mintal şi debilul mintal.

Legea de aplicare:
Art. 211. În sensul Codului civil, precum şi al legislaţiei civile în vigoare, prin expresiile *alienaţie mintală* sau *debilitate mintală* se înţelege o boală psihică ori un handicap psihic ce determină incompetenţa psihică a persoanei de a acţiona critic şi predictiv privind consecinţele social-juridice care pot decurge din exercitarea drepturilor şi obligaţiilor civile.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 9. Este oprit să se căsătorească alienatul mintal, debilul mintal, precum şi cel care este lipsit vremelnic de facultăţile mintale, cât timp nu are discernământul faptelor sale.

Art. 277. Interzicerea sau echivalarea unor forme de conviețuire cu căsătoria. (1) Este interzisă căsătoria dintre persoane de același sex.

(2) Căsătoriile dintre persoane de același sex încheiate sau contractate în străinătate fie de cetățeni români, fie de cetățeni străini nu sunt recunoscute în România.

(3) Parteneriatele civile dintre persoane de sex opus sau de același sex încheiate sau contractate în străinătate fie de cetățeni români, fie de cetățeni străini nu sunt recunoscute în România.

(4) Dispozițiile legale privind libera circulație pe teritoriul României a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European rămân aplicabile.

Secțiunea a 2-a. Formalitățile pentru încheierea căsătoriei

Art. 278. Comunicarea stării de sănătate. Căsătoria nu se încheie dacă viitorii soți nu declară că și-au comunicat reciproc starea sănătății lor. Dispozițiile legale prin care este oprită căsătoria celor care suferă de anumite boli rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 10. Căsătoria nu se va încheia dacă viitorii soți nu declară că și-au comunicat reciproc starea sănătății lor. În cazul în care, prin lege specială, este oprită căsătoria celor suferinzi de anumite boli, se vor aplica dispozițiile acelei legi.

Art. 279. Locul încheierii căsătoriei. (1) Căsătoria se celebrează de către ofițerul de stare civilă, la sediul primăriei.

(2) Prin excepție, căsătoria se poate celebra, cu aprobarea primarului, de către un ofițer de stare civilă de la o altă primărie decât cea în a cărei rază teritorială domiciliază sau își au reședința viitorii soți, cu obligativitatea înștiințării primăriei de domiciliu sau de reședință a viitorilor soți, în vederea publicării.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 11. Căsătoria se încheie în fața ofițerului de stare civilă al Consiliului local al comunei, orașului, municipiului sau sectorului municipiului București, în cuprinsul căruia se află domiciliul sau reședința oricăruia dintre viitorii soți.

Legislație conexă: art. 27 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare (M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009).

Art. 280. Declarația de căsătorie. (1) Cei care vor să se căsătorească vor face personal declarația de căsătorie, potrivit legii, la primăria unde urmează a se încheia căsătoria.

(2) În cazurile prevăzute de lege, declarația de căsătorie se poate face și în afara sediului primăriei.

(3) Atunci când viitorul soț este minor, părinții sau, după caz, tutorele vor face personal o declarație prin care încuviințează încheierea căsătoriei. Dispozițiile art. 272 alin. (5) rămân aplicabile.

(4) Dacă unul dintre viitorii soți, părinții sau tutorele nu se află în localitatea unde urmează a se încheia căsătoria, ei pot face declarația la primăria în a cărei rază teritorială își au domiciliul sau reședința, care o transmite, în termen de 48 de ore, la primăria unde urmează a se încheia căsătoria.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 12. (1) Cei care vor să se căsătorească vor face, personal, declarația de căsătorie la serviciul de stare civilă la care urmează a se încheia căsătoria. (2) Dacă unul dintre viitorii soți nu se află în localitatea unde urmează a se încheia căsătoria, el va putea face declarația de căsătorie în localitatea unde se află, la serviciul de stare civilă, care o va transmite, din oficiu și fără întârziere, serviciului de stare civilă competent pentru încheierea căsătoriei.

Legislație conexă: art. 28 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare (M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009), astfel cum a fost modificat prin O.U.G. nr. 80/2011.

Art. 281. Conținutul declarației de căsătorie. (1) În declarația de căsătorie, viitorii soți vor arăta că nu există niciun impediment legal la căsătorie și vor menționa numele de familie pe care îl vor purta în timpul căsătoriei, precum și regimul matrimonial ales.

(2) Odată cu declarația de căsătorie, ei vor prezenta dovezile cerute de lege pentru încheierea căsătoriei.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 27. (1) La încheierea căsătoriei, viitorii soți vor declara, în fața delegatului de stare civilă, numele pe care s-au învoit să-l poarte în căsătorie.

Art. 282. Alegerea numelui de familie. Viitorii soți pot conveni să își păstreze numele dinaintea căsătoriei, să ia numele oricăruia dintre ei sau numele lor reunite. De asemenea, un soț poate să își păstreze numele de dinaintea căsătoriei, iar celălalt să poarte numele lor reunite.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 27. (2) Soții pot să-și păstreze numele lor dinaintea căsătoriei, să ia numele unuia sau altuia dintre ei sau numele lor reunite.

Art. 283. Publicitatea declarației de căsătorie. (1) În aceeași zi cu primirea declarației de căsătorie, ofițerul de stare civilă dispune publicarea acesteia, prin afișarea în extras, într-un loc special amenajat la sediul primăriei și pe pagina de internet a acesteia unde urmează să se încheie căsătoria și, după caz, la sediul primăriei unde celălalt soț își are domiciliul sau reședința.

(2) Extrasul din declarația de căsătorie cuprinde, în mod obligatoriu: data afișării, datele de stare civilă ale viitorilor soți și, după caz, încuviințarea părinților sau a tutorelui, precum și înștiințarea că orice persoană poate face opoziție la căsătorie, în termen de 10 zile de la data afișării.

(3) Căsătoria se încheie după 10 zile de la afișarea declarației de căsătorie, termen în care se cuprind atât data afișării, cât și data încheierii căsătoriei.

(4) Primarul municipiului, al sectorului municipiului București, al orașului sau al comunei unde urmează a se încheia căsătoria poate să încuviințeze, pentru motive temeinice, încheierea căsătoriei înainte de împlinirea termenului prevăzut la alin. (3).

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 13[1]. (1) În aceeași zi cu primirea declarației de căsătorie, ofițerul de stare civilă va dispune publicarea acesteia, prin afișarea în extras, într-un loc special amenajat, la sediul primăriei unde urmează să se încheie căsătoria. (2) Extrasul din declarația de căsătorie va cuprinde, în mod obligatoriu: data afișării, datele de stare civilă ale viitorilor soți, precum și înștiințarea că orice persoană poate face opunere la căsătorie, în termen de 10 zile de la data afișării.

Legislație conexă: art. 29-30 din Legea nr. 119/1996 (M. Of. nr. 694 din 30 septembrie 2011).

Art. 284. Reînnoirea declarației de căsătorie. În cazul în care căsătoria nu s-a încheiat în termen de 30 de zile de la data afișării declarației de căsătorie sau dacă viitorii soți doresc să modifice declarația inițială, trebuie să se facă o nouă declarație de căsătorie și să se dispună publicarea acesteia.

Art. 285. Opoziția la căsătorie. (1) Orice persoană poate face opoziție la căsătorie, dacă există un impediment legal sau dacă alte cerințe ale legii nu sunt îndeplinite.

(2) Opoziția la căsătorie se face numai în scris, cu arătarea dovezilor pe care se întemeiază.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 14. (1) Orice persoană poate face opunere la căsătorie, dacă există o piedică legală ori dacă alte cerințe ale legii nu sunt îndeplinite. (2) Opunerea la căsătorie se va face numai în scris, cu arătarea dovezilor pe care ea se întemeiază.

Art. 286. Refuzul celebrării căsătoriei. Ofițerul de stare civilă refuză să celebreze căsătoria dacă, pe baza verificărilor pe care este obligat să le efectueze, a opozițiilor primite sau a informațiilor pe care le deține, în măsura în care acestea din urmă sunt notorii, constată că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege.

Art. 287. Celebrarea căsătoriei. (1) Viitorii soți sunt obligați să se prezinte împreună la sediul primăriei, pentru a-şi da consimțământul la căsătorie în mod public, în prezența a 2 martori, în fața ofițerului de stare civilă.

(2) Cu toate acestea, în cazurile prevăzute de lege, ofițerul de stare civilă poate celebra căsătoria şi în afara sediului serviciului de stare civilă, cu respectarea celorlalte condiții menționate la alin. (1).

(3) Persoanele care aparțin minorităților naționale pot solicita celebrarea căsătoriei în limba lor maternă, cu condiția ca ofițerul de stare civilă sau cel care oficiază căsătoria să cunoască această limbă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 16. (1) Căsătoria se încheie prin consimțământul viitorilor soți. Aceştia sunt obligați să fie prezenți împreună, însoțiți de doi martori, la sediul primăriei, pentru a-şi da consimțământul personal şi în mod public în fața ofițerului de stare civilă. (2) Cu toate acestea, în cazurile arătate de legea specială, ofițerul de stare civilă va putea încheia căsătoria şi în afara sediului serviciului de stare civilă, cu respectarea condițiilor prevăzute în alin. (1).

Art. 288. Martorii la căsătorie. (1) Martorii atestă faptul că soții şi-au exprimat consimțământul potrivit art. 287.

(2) Nu pot fi martori la încheierea căsătoriei incapabilii, precum şi cei care din cauza unei deficiențe psihice sau fizice nu sunt apți să ateste faptele prevăzute la alin. (1).

(3) Martorii pot fi şi rude sau afini, indiferent de grad, cu oricare dintre viitorii soți.

Art. 289. Momentul încheierii căsătoriei. Căsătoria este încheiată în momentul în care, după ce ia consimțământul fiecăruia dintre viitorii soți, ofițerul de stare civilă îi declară căsătoriți.

Capitolul III. Formalități ulterioare încheierii căsătoriei

Art. 290. Actul de căsătorie. După încheierea căsătoriei, ofițerul de stare civilă întocmeşte, de îndată, în registrul actelor de stare civilă, actul de căsătorie, care se semnează de către soți, de cei 2 martori şi de către ofițerul de stare civilă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 17. Ofițerul de stare civilă, luând consimțământul viitorilor soți, va întocmi, de îndată, în registrul actelor de stare civilă, actul de căsătorie, care se semnează de către soți, de cei doi martori şi de către ofițerul de stare civilă.

Legislație conexă: art. 32 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată (M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009), cu modificările şi completările ulterioare.

Art. 291. Formalitățile privind regimul matrimonial. Ofițerul de stare civilă face mențiune pe actul de căsătorie despre regimul matrimonial ales. El are obligația ca, din oficiu şi de îndată, să comunice la registrul prevăzut la art. 334 alin. (1), precum şi, după caz, notarului public care a autentificat convenția matrimonială o copie de pe actul de căsătorie.

Art. 292. Dovada căsătoriei. (1) Căsătoria se dovedeşte cu actul de căsătorie şi prin certificatul de căsătorie eliberat pe baza acestuia.

(2) Cu toate acestea, în situațiile prevăzute de lege, căsătoria se poate dovedi cu orice mijloc de probă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 18. Căsătoria nu poate fi dovedită decât prin certificatul de căsătorie, eliberat pe baza actului întocmit în registrul actelor de stare civilă.

Capitolul IV. Nulitatea căsătoriei

Secțiunea 1. Nulitatea absolută a căsătoriei

Art. 293. Cazurile de nulitate absolută. (1) Este lovită de nulitate absolută căsătoria încheiată cu încălcarea dispozițiilor prevăzute la art. 271, 273, 274, 276 şi art. 287 alin. (1).

(2) În cazul în care soțul unei persoane declarate moarte s-a recăsătorit şi, după aceasta, hotărârea declarativă de moarte este anulată, noua căsătorie rămâne valabilă, dacă soțul celui declarat mort a fost de bună-credință. Prima căsătorie se consideră desfăcută pe data încheierii noii căsătorii.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▸ Art. 19. Este nulă căsătoria încheiată cu încălcarea dispozițiilor prevăzute la art. 4, 5, 6, 7 lit. a), art. 9, 13[1] şi 16. ▸ Art. 22. (1) În cazul în care soțul unei persoane declarate moartă s-a recăsătorit şi, după aceasta, hotărârea declarativă de moarte este anulată, căsătoria cea nouă rămâne valabilă. (2) Prima căsătorie este desfăcută pe data încheierii noii căsătorii.

Art. 294. Lipsa vârstei matrimoniale. (1) Căsătoria încheiată de minorul care nu a împlinit vârsta de 16 ani este lovită de nulitate absolută.

(2) Cu toate acestea, nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, ambii soți au împlinit vârsta de 18 ani sau dacă soția a născut ori a rămas însărcinată.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 20. Căsătoria încheiată împotriva dispozițiilor privitoare la vârsta legală nu va fi declarată nulă dacă, între timp acela dintre soți care nu avea vârsta cerută pentru căsătorie a împlinit-o ori dacă soția a dat naştere unui copil sau a rămas însărcinată.

Art. 295. Căsătoria fictivă. (1) Căsătoria încheiată în alte scopuri decât acela de a întemeia o familie este lovită de nulitate absolută.

(2) Cu toate acestea, nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, a intervenit conviețuirea soților, soția a născut sau a rămas însărcinată ori au trecut 2 ani de la încheierea căsătoriei.

Art. 296. Persoanele care pot invoca nulitatea absolută. Orice persoană interesată poate introduce acțiunea în constatarea nulității absolute a căsătoriei. Cu toate acestea, procurorul nu poate introduce acțiunea după încetarea sau desfacerea căsătoriei, cu excepția cazului în care ar acționa pentru apărarea drepturilor minorilor sau a persoanelor puse sub interdicție.

Secțiunea a 2-a. Nulitatea relativă a căsătoriei

Art. 297. Lipsa încuviințărilor cerute de lege. (1) Este anulabilă căsătoria încheiată fără încuviințările sau autorizarea prevăzute la art. 272 alin. (2), (4) şi (5).

(2) Anulabilitatea poate fi invocată numai de cel a cărui încuviințare era necesară. Dispozițiile art. 46 alin. (4) se aplică în mod corespunzător.

Notă: Credem că legiuitorul a dorit să facă trimitere la art. 46 alin. (3) din prezentul cod, acest articol având – în urma modificării prin Legea nr. 71/2011 şi republicării – doar 3 alineate iar alin. (3) are acelaşi conținut ca şi alin. (4) al formei inițiale a art. 46.

Art. 298. Viciile de consimțământ. (1) Căsătoria poate fi anulată la cererea soțului al cărui consimțământ a fost viciat prin eroare, prin dol sau prin violență.

(2) Eroarea constituie viciu de consimțământ numai atunci când privește identitatea fizică a viitorului soț.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 21. (1) Căsătoria poate fi anulată la cererea soțului al cărui consimțământ a fost viciat prin eroare cu privire la identitatea fizică a celuilalt soț, prin viclenie sau prin violență.

Art. 299. Lipsa discernământului. Este anulabilă căsătoria încheiată de persoana lipsită vremelnic de discernământ.

Art. 300. Existența tutelei. Căsătoria încheiată între tutore şi persoana minoră aflată sub tutela sa este anulabilă.

Legea de aplicare:
Art. 26. Existența tutelei constituie cauză de nulitate relativă a căsătoriei numai în cazul căsătoriilor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 8. În timpul tutelei, căsătoria este oprită între tutore şi persoana minoră ce se află sub tutela sa.

Art. 301. Termenul de prescripție. (1) Anularea căsătoriei poate fi cerută în termen de 6 luni.

(2) În cazul prevăzut la art. 297, termenul curge de la data la care cei a căror încuviințare sau autorizare era necesară pentru încheierea căsătoriei au luat cunoştință de aceasta.

(3) În cazul nulității pentru vicii de consimțământ ori pentru lipsa discernământului, termenul curge de la data încetării violenței sau, după caz, de la data la care cel interesat a cunoscut dolul, eroarea ori lipsa vremelnică a discernământului.

(4) În cazul prevăzut la art. 300, termenul curge de la data încheierii căsătoriei.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 21. (2) Anularea căsătoriei din aceste cauze poate fi cerută de cel al cărui consimțământ a fost viciat, în termen de şase luni de la încetarea violenței ori de la descoperirea erorii sau a vicleniei.

Art. 302. Caracterul personal al acțiunii. Dreptul la acțiunea în anulare nu se transmite moştenitorilor. Cu toate acestea, dacă acțiunea a fost pornită de către unul dintre soți, ea poate fi continuată de către oricare dintre moştenitorii săi.

Art. 303. Acoperirea nulității. (1) În cazurile prevăzute la art. 272 alin. (2), (4) şi (5), anulabilitatea căsătoriei se acoperă dacă, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătoreşti, s-au obținut încuviințările şi autorizarea cerute de lege.

(2) Căsătoria nu poate fi anulată dacă soții au convieţuit timp de 6 luni de la data încetării violenței sau de la data descoperirii dolului, a erorii ori a lipsei vremelnice a facultăților mintale.

(3) În toate cazurile, nulitatea căsătoriei se acoperă dacă, între timp, ambii soți au împlinit vârsta de 18 ani sau dacă soția a născut ori a rămas însărcinată.

Legea de aplicare:
Art. 25. (1) Validitatea căsătoriei încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil se stabileşte potrivit dispozițiilor legii în vigoare la data încheierii ei.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care, după intrarea în vigoare a Codului civil, a intervenit un fapt care, potrivit dispozițiilor acestuia, acoperă nulitatea, căsătoria nu mai poate fi constatată nulă sau nu mai poate fi anulată după intrarea în vigoare a Codului civil.

(3) În cazul în care faptul prin care se acoperă nulitatea presupune curgerea unui termen, căsătoria nu mai poate fi constatată nulă sau nu mai poate fi anulată după trecerea acelui termen de la data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 20. Căsătoria încheiată împotriva dispozițiilor privitoare la vârsta legală nu va fi declarată nulă dacă, între timp acela dintre soți care nu avea vârsta cerută pentru căsătorie a împlinit-o ori dacă soția a dat naştere unui copil sau a rămas însărcinată.

Secțiunea a 3-a. Efectele nulității căsătoriei

Art. 304. Căsătoria putativă. (1) Soțul de bună-credință la încheierea unei căsătorii nule sau anulate păstrează, până la data când hotărârea judecătorească rămâne definitivă, situația unui soț dintr-o căsătorie valabilă.

(2) În situația prevăzută la alin. (1), raporturile patrimoniale dintre foștii soți sunt supuse, prin asemănare, dispozițiilor privitoare la divorț.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 23. (1) Soțul care a fost de bună-credință la încheierea căsătoriei, declarată nulă sau anulată, păstrează, până la data când hotărârea instanței judecătoreşti rămâne definitivă, situația unui soț dintr-o căsătorie valabilă.

Art. 305. Situația copiilor. (1) Nulitatea căsătoriei nu are niciun efect în privința copiilor, care păstrează situația de copii din căsătorie.

(2) În ceea ce priveşte drepturile şi obligațiile dintre părinți şi copii se aplică, prin asemănare, dispozițiile privitoare la divorț.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▶ Art. 23. (2) Declararea nulității căsătoriei nu are nicio urmare în privința copiilor, care îşi păstrează situația de copii din căsătorie. ▶ Art. 24. (2) Tot astfel, în cazul prevăzut în art. 23 alin. (2) se vor aplica, prin asemănare, dispozițiile prevăzute la divorț, în ce priveşte drepturile şi obligațiile dintre părinți şi copii.

Art. 306. Opozabilitatea hotărârii judecătoreşti. (1) Hotărârea judecătorească de constatare a nulității sau de anulare a căsătoriei este opozabilă terților, în condițiile legii. Dispozițiile art. 291, 334 şi 335 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Nulitatea căsătoriei nu poate fi opusă unei terțe persoane împotriva unui act încheiat anterior de aceasta cu unul dintre soți, în afară de cazul în care au fost îndeplinite formalitățile de publicitate prevăzute de lege cu privire la acțiunea în constatarea nulității ori în anulare sau terțul a cunoscut, pe altă cale, înainte de încheierea actului, cauza de nulitate a căsătoriei. Dispozițiile art. 291, 334 şi 335 sunt aplicabile în mod corespunzător şi publicității acțiunii în constatarea nulității sau în anularea căsătoriei.

Capitolul V. Drepturile şi îndatoririle personale ale soților

Art. 307. Reglementarea raporturilor personale dintre soți. Dispozițiile prezentului capitol se aplică raporturilor personale dintre soți, oricare ar fi regimul lor matrimonial.

Legea de aplicare:
Art. 27. Indiferent de data încheierii căsătoriei, în ceea ce priveşte relațiile lor personale şi patrimoniale, soții sunt supuşi dispozițiilor Codului civil, de la data intrării sale în vigoare.

Art. 308. Luarea deciziilor de către soți. Soții hotărăsc de comun acord în tot ceea ce priveşte căsătoria.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 26. Soții hotărăsc de comun acord în tot ce priveşte căsătoria.

Art. 309. Îndatoririle soților. (1) Soții își datorează reciproc respect, fidelitate și sprijin moral.
(2) Ei au îndatorirea de a locui împreună. Pentru motive temeinice, ei pot hotărî să locuiască separat.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 2. Relațiile de familie se bazează pe prietenie și afecțiune reciprocă între membrii ei, care sunt datori să-și acorde unul altuia sprijin moral și material.

Art. 310. Independența soților. Un soț nu are dreptul să cenzureze corespondența, relațiile sociale sau alegerea profesiei celuilalt soț.

Art. 311. Schimbarea numelui de familie. (1) Soții sunt obligați să poarte numele declarat la încheierea căsătoriei.
(2) Dacă soții au convenit să poarte în timpul căsătoriei un nume comun și l-au declarat potrivit dispozițiilor art. 281, unul dintre soți nu poate cere schimbarea acestui nume pe cale administrativă decât cu consimțământul celuilalt soț.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 28. (1) Soții sunt obligați să poarte în timpul căsătoriei numele comun declarat. (2) Dacă soții s-au învoit să poarte în timpul căsătoriei un nume comun și l-au declarat la încheierea căsătoriei potrivit dispozițiilor art. 27 din codul de față, fiecare dintre soți nu va putea cere schimbarea acestui nume, pe cale administrativă, decât cu consimțământul celuilalt soț.

Capitolul VI. Drepturile și obligațiile patrimoniale ale soților

Secțiunea 1. Dispoziții comune

§1. Despre regimul matrimonial în general

Art. 312. Regimurile matrimoniale. (1) Viitorii soți pot alege ca regim matrimonial: comunitatea legală, separația de bunuri sau comunitatea convențională.
(2) Indiferent de regimul matrimonial ales, nu se poate deroga de la dispozițiile prezentei secțiuni, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Legea de aplicare:
Art. 27. Indiferent de data încheierii căsătoriei, în ceea ce privește relațiile lor personale și patrimoniale, soții sunt supuși dispozițiilor Codului civil, de la data intrării sale în vigoare.

Art. 313. Efectele regimului matrimonial. (1) Între soți, regimul matrimonial produce efecte numai din ziua încheierii căsătoriei.
(2) Față de terți, regimul matrimonial este opozabil de la data îndeplinirii formalităților de publicitate prevăzute de lege, afară de cazul în care aceștia l-au cunoscut pe altă cale.
(3) Neîndeplinirea formalităților de publicitate face ca soții să fie considerați, în raport cu terții de bună-credință, ca fiind căsătoriți sub regimul matrimonial al comunității legale.

Art. 314. Mandatul convențional. Un soț poate să dea mandat celuilalt soț să îl reprezinte pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial.

Art. 315. Mandatul judiciar. (1) În cazul în care unul dintre soți se află în imposibilitate de a-și manifesta voința, celălalt soț poate cere instanței de tutelă încuviințarea de a-l reprezenta pentru exercitarea drepturilor pe care le are potrivit regimului matrimonial. Prin hotărârea pronunțată se stabilesc condițiile, limitele și perioada de valabilitate a acestui mandat.
(2) În afara altor cazuri prevăzute de lege, mandatul încetează atunci când soțul reprezentat nu se mai află în situația prevăzută la alin. (1) sau când este numit un tutore ori, după caz, un curator.

(3) Dispozițiile art. 346 şi 347 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 28. Dispozițiile art. 315 alin. (1) din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul căsătoriilor încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă imposibilitatea unuia dintre soți de a-şi manifesta voința intervine sau se menține şi după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 316. Actele de dispoziție care pun în pericol grav interesele familiei. (1) În mod excepțional, dacă unul dintre soți încheie acte juridice prin care pune în pericol grav interesele familiei, celălalt soț poate cere instanței de tutelă ca, pentru o durată determinată, dreptul de a dispune de anumite bunuri să poată fi exercitat numai cu consimțământul său expres. Durata acestei măsuri poate fi prelungită, fără însă a se depăşi în total 2 ani. Hotărârea de încuviințare a măsurii se comunică în vederea efectuării formalităților de publicitate imobiliară sau mobiliară, după caz.

(2) Actele încheiate cu nerespectarea hotărârii judecătoreşti sunt anulabile. Dreptul la acțiune se prescrie în termen de un an, care începe să curgă de la data când soțul vătămat a luat cunoştință de existența actului.

(3) Dispozițiile art. 346 şi 347 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 29. Dispozițiile art. 316 din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele juridice care pun în pericol grav interesele familiei sunt săvârşite de unul dintre soți după această dată.

Art. 317. Independența patrimonială a soților. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, fiecare soț poate să încheie orice acte juridice cu celălalt soț sau cu terțe persoane.

(2) Fiecare soț poate să facă singur, fără consimțământul celuilalt, depozite bancare, precum şi orice alte operațiuni în legătură cu acestea.

(3) În raport cu instituția de credit, soțul titular al contului are, chiar şi după desfacerea sau încetarea căsătoriei, dreptul de a dispune de fondurile depuse, dacă prin hotărâre judecătorească executorie nu s-a decis altfel.

Art. 318. Dreptul la informare. (1) Fiecare soț poate să îi ceară celuilalt să îl informeze cu privire la bunurile, veniturile şi datoriile sale, iar în caz de refuz nejustificat se poate adresa instanței de tutelă.

(2) Instanța poate să îl oblige pe soțul celui care a sesizat-o sau pe orice terț să furnizeze informațiile cerute şi să depună probele necesare în acest sens.

(3) Terții pot să refuze furnizarea informațiilor cerute atunci când, potrivit legii, refuzul este justificat de păstrarea secretului profesional.

(4) Atunci când informațiile solicitate de un soț pot fi obținute, potrivit legii, numai la cererea celuilalt soț, refuzul acestuia de a le solicita naşte prezumția relativă că susținerile soțului reclamant sunt adevărate.

Art. 319. Încetarea regimului matrimonial. (1) Regimul matrimonial încetează prin constatarea nulității, anularea, desfacerea sau încetarea căsătoriei.

(2) În timpul căsătoriei, regimul matrimonial poate fi modificat, în condițiile legii.

Art. 320. Lichidarea regimului matrimonial. În caz de încetare sau de schimbare, regimul matrimonial se lichidează potrivit legii, prin bună învoială sau, în caz de neînțelegere, pe cale judiciară. Hotărârea judecătorească definitivă sau, după caz, înscrisul întocmit în formă autentică notarială constituie act de lichidare.

§2. Locuința familiei

Art. 321. Noțiune. (1) Locuința familiei este locuința comună a soților sau, în lipsă, locuința soțului la care se află copiii.

(2) Oricare dintre soți poate cere notarea în cartea funciară, în condițiile legii, a unui imobil ca locuință a familiei, chiar dacă nu este proprietarul imobilului.

Art. 322. Regimul unor acte juridice. (1) Fără consimțământul scris al celuilalt soț, niciunul dintre soți, chiar dacă este proprietar exclusiv, nu poate dispune de drepturile asupra locuinței familiei și nici nu poate încheia acte prin care ar fi afectată folosința acesteia.

(2) De asemenea, un soț nu poate deplasa din locuință bunurile ce mobilează sau decorează locuința familiei și nu poate dispune de acestea fără consimțământul scris al celuilalt soț.

(3) În cazul în care consimțământul este refuzat fără un motiv legitim, celălalt soț poate să sesizeze instanța de tutelă, pentru ca aceasta să autorizeze încheierea actului.

(4) Soțul care nu și-a dat consimțământul la încheierea actului poate cere anularea lui în termen de un an de la data la care a luat cunoștință despre acesta, dar nu mai târziu de un an de la data încetării regimului matrimonial.

(5) În lipsa notării locuinței familiei în cartea funciară, soțul care nu și-a dat consimțământul nu poate cere anularea actului, ci numai daune-interese de la celălalt soț, cu excepția cazului în care terțul dobânditor a cunoscut, pe altă cale, calitatea de locuință a familiei.

(6) Dispozițiile alin. (5) se aplică în mod corespunzător actelor încheiate cu încălcarea prevederilor alin. (2).

Legea de aplicare:

Art. 30. Dispozițiile art. 322 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele de dispoziție asupra locuinței familiei ori asupra bunurilor care mobilează sau decorează locuința familiei ori deplasarea acestora din locuință au intervenit după această dată.

Art. 323. Drepturile soților asupra locuinței închiriate. (1) În cazul în care locuința este deținută în temeiul unui contract de închiriere, fiecare soț are un drept locativ propriu, chiar dacă numai unul dintre ei este titularul contractului ori contractul este încheiat înainte de căsătorie.

(2) Dispozițiile art. 322 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) În caz de deces al unuia dintre soți, soțul supraviețuitor continuă exercitarea dreptului său locativ, dacă nu renunță în mod expres la acesta, în termenul prevăzut la art. 1.834.

Legea de aplicare:

Art. 31. Dispozițiile art. 323 din Codul civil sunt aplicabile contractelor de închiriere încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 324. Atribuirea beneficiului contractului de închiriere. (1) La desfacerea căsătoriei, dacă nu este posibilă folosirea locuinței de către ambii soți și aceștia nu se înțeleg, beneficiul contractului de închiriere poate fi atribuit unuia dintre soți, ținând seama, în ordine, de interesul superior al copiilor minori, de culpa în desfacerea căsătoriei și de posibilitățile locative proprii ale foștilor soți.

(2) Soțul căruia i s-a atribuit beneficiul contractului de închiriere este dator să plătească celuilalt soț o indemnizație pentru acoperirea cheltuielilor de instalare într-o altă locuință, cu excepția cazului în care divorțul a fost pronunțat din culpa exclusivă a acestuia din urmă. Dacă există bunuri comune, indemnizația se poate imputa, la partaj, asupra cotei cuvenite soțului căruia i s-a atribuit beneficiul contractului de închiriere.

(3) Atribuirea beneficiului contractului de închiriere se face cu citarea locatorului și produce efecte față de acesta de la data când hotărârea judecătorească a rămas definitivă.

(4) Prevederile alin. (1)-(3) se aplică în mod similar și în cazul în care bunul este proprietatea comună a celor 2 soți, atribuirea beneficiului locuinței conjugale producând efecte până la data rămânerii definitive a hotărârii de partaj.

Legea de aplicare:

Art. 32. Dispozițiile art. 324 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă atribuirea beneficiului contractului de închiriere se face după această dată.

§3. Cheltuielile căsătoriei

Art. 325. Contribuția soților. (1) Soții sunt obligați să își acorde sprijin material reciproc.

(2) Ei sunt obligați să contribuie, în raport cu mijloacele fiecăruia, la cheltuielile căsătoriei, dacă prin convenție matrimonială nu s-a prevăzut altfel.

(3) Orice convenție care prevede că suportarea cheltuielilor căsătoriei revine doar unuia dintre soți este considerată nescrisă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 29. Soții sunt obligați să contribuie, în raport cu mijloacele fiecăruia, la cheltuielile căsniciei.

Art. 326. Munca în gospodărie. Munca oricăruia dintre soți în gospodărie şi pentru creşterea copiilor reprezintă o contribuție la cheltuielile căsătoriei.

Art. 327. Veniturile din profesie. Fiecare soț este liber să exercite o profesie şi să dispună, în condițiile legii, de veniturile încasate, cu respectarea obligațiilor ce îi revin privind cheltuielile căsătoriei.

Art. 328. Dreptul la compensație. Soțul care a participat efectiv la activitatea profesională a celuilalt soț poate obține o compensație, în măsura îmbogățirii acestuia din urmă, dacă participarea sa a depăşit limitele obligației de sprijin material şi ale obligației de a contribui la cheltuielile căsătoriei.

§4. Alegerea regimului matrimonial

Art. 329. Convenția matrimonială. Alegerea unui alt regim matrimonial decât cel al comunității legale se face prin încheierea unei convenții matrimoniale.

Art. 330. Încheierea convenției matrimoniale. (1) Sub sancțiunea nulității absolute, convenția matrimonială se încheie prin înscris autentificat de notarul public, cu consimțământul tuturor părților, exprimat personal sau prin mandatar cu procură autentică, specială şi având conținut predeterminat.

(2) Convenția matrimonială încheiată înainte de căsătorie produce efecte numai de la data încheierii căsătoriei.

(3) Convenția încheiată în timpul căsătoriei produce efecte de la data prevăzută de părți sau, în lipsă, de la data încheierii ei.

Art. 331. Simulația convenției matrimoniale. Actul secret, prin care se alege un alt regim matrimonial sau se modifică regimul matrimonial pentru care sunt îndeplinite formalitățile de publicitate prevăzute de lege, produce efecte numai între soți şi nu poate fi opus terților de bună-credință.

Art. 332. Obiectul convenției matrimoniale. (1) Prin convenția matrimonială nu se poate deroga, sub sancțiunea nulității absolute, de la dispozițiile legale privind regimul matrimonial ales decât în cazurile anume prevăzute de lege.

(2) De asemenea, convenția matrimonială nu poate aduce atingere egalității dintre soți, autorității părinteşti sau devoluțiunii succesorale legale.

Art. 333. Clauza de preciput. (1) Prin convenție matrimonială se poate stipula ca soțul supraviețuitor să preia fără plată, înainte de partajul moştenirii, unul sau mai multe dintre bunurile comune, deținute în devălmăşie sau în coproprietate. Clauza de preciput poate fi stipulată în beneficiul fiecăruia dintre soți sau numai în favoarea unuia dintre ei.

(2) Clauza de preciput nu este supusă raportului donațiilor, ci numai reducțiunii, în condițiile art. 1.096 alin. (1) şi (2).

(3) Clauza de preciput nu aduce nicio atingere dreptului creditorilor comuni de a urmări, chiar înainte de încetarea comunității, bunurile ce fac obiectul clauzei.

(4) Clauza de preciput devine caducă atunci când comunitatea încetează în timpul vieții soților, când soțul beneficiar a decedat înaintea soțului dispunător ori când aceştia au decedat în acelaşi timp sau când bunurile care au făcut obiectul ei au fost vândute la cererea creditorilor comuni.

(5) Executarea clauzei de preciput se face în natură sau, dacă acest lucru nu este posibil, prin echivalent.

Art. 334. Publicitatea convenției matrimoniale. (1) Pentru a fi opozabile terților, convențiile matrimoniale se înscriu în Registrul național notarial al regimurilor matrimoniale, organizat potrivit legii.

(2) După autentificarea convenției matrimoniale în timpul căsătoriei sau după primirea copiei de pe actul căsătoriei, potrivit art. 291, notarul public expediază, din oficiu, un exemplar al convenției la serviciul de stare civilă unde a avut loc celebrarea căsătoriei, pentru a se face mențiune pe actul de căsătorie, la registrul menționat la alin. (1), precum şi la celelalte registre de publicitate, în condițiile alin. (4).

(3) Dispozițiile alin. (2) nu exclud dreptul oricăruia dintre soți de a solicita îndeplinirea formalităților de publicitate.

(4) Ținând seama de natura bunurilor, convențiile matrimoniale se vor nota în cartea funciară, se vor înscrie în registrul comerțului, precum şi în alte registre de publicitate prevăzute de lege. În toate aceste cazuri, neîndeplinirea formalităților de publicitate speciale nu poate fi acoperită prin înscrierea făcută în registrul menționat la alin. (1).

(5) Orice persoană, fără a fi ținută să justifice vreun interes, poate cerceta registrul menționat la alin. (1) şi poate solicita, în condițiile legii, eliberarea de extrase certificate.

Legea de aplicare:
Art. 229².[1] (1) Registrele naționale notariale vor fi deschise, ținute şi administrate exclusiv de Uniunea Națională a Notarilor Publici.
(2) Deschiderea, conținutul, administrarea şi operarea registrelor notariale se stabilesc prin Legea nr. 36/1995, republicată.

Legislație conexă: ▶ art. 21 lit. d) din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului ▶ Normele metodologice din 31 august 2011 privind organizarea şi funcționarea Registrului național notarial al regimurilor matrimoniale şi procedura de înscriere şi consultare a acestuia, aprobate prin Ordinul ministrului justiției nr. 1786/C din 31 august 2011 (M. Of. nr. 666 din 19 septembrie 2011).

Art. 335. Inopozabilitatea convenției matrimoniale. (1) Convenția matrimonială nu poate fi opusă terților cu privire la actele încheiate de aceştia cu unul dintre soți, decât dacă au fost îndeplinite formalitățile de publicitate prevăzute la art. 334 sau dacă terții au cunoscut-o pe altă cale.

(2) De asemenea, convenția matrimonială nu poate fi opusă terților cu privire la actele încheiate de aceştia cu oricare dintre soți înainte de încheierea căsătoriei.

Art. 336. Modificarea convenției matrimoniale. Convenția matrimonială poate fi modificată înainte de încheierea căsătoriei, cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 330 şi 332. Dispozițiile art. 334 şi 335 sunt aplicabile.

Art. 337. Încheierea convenției matrimoniale de către minor. (1) Minorul care a împlinit vârsta matrimonială poate încheia sau modifica o convenție matrimonială numai cu încuviințarea ocrotitorului său legal şi cu autorizarea instanței de tutelă.

(2) În lipsa încuviințării sau a autorizării prevăzute la alin. (1), convenția încheiată de minor poate fi anulată în condițiile art. 46, care se aplică în mod corespunzător.

(3) Acțiunea în anulare nu poate fi formulată dacă a trecut un an de la încheierea căsătoriei.

---

[1] Art. 229² a fost introdus prin art. III pct. 29 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Art. 338. Nulitatea convenției matrimoniale. În cazul în care convenția matrimonială este nulă sau anulată, între soți se aplică regimul comunității legale, fără a fi afectate drepturile dobândite de terții de bună-credință.

Secțiunea a 2-a. Regimul comunității legale

Art. 339. Bunurile comune. Bunurile dobândite în timpul regimului comunității legale de oricare dintre soți sunt, de la data dobândirii lor, bunuri comune în devălmășie ale soților.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 30. (1) Bunurile dobândite în timpul căsătoriei, de oricare dintre soți, sunt, de la data dobândirii lor, bunuri comune ale soților.

Art. 340. Bunurile proprii. Nu sunt bunuri comune, ci bunuri proprii ale fiecărui soț:

a) bunurile dobândite prin moștenire legală, legat sau donație, cu excepția cazului în care dispunătorul a prevăzut, în mod expres, că ele vor fi comune;

b) bunurile de uz personal;

c) bunurile destinate exercitării profesiei unuia dintre soți, dacă nu sunt elemente ale unui fond de comerț care face parte din comunitatea de bunuri;

d) drepturile patrimoniale de proprietate intelectuală asupra creațiilor sale și asupra semnelor distinctive pe care le-a înregistrat;

e) bunurile dobândite cu titlu de premiu sau recompensă, manuscrisele științifice sau literare, schițele și proiectele artistice, proiectele de invenții și alte asemenea bunuri;

f) indemnizația de asigurare și despăgubirile pentru orice prejudiciu material sau moral adus unuia dintre soți;

g) bunurile, sumele de bani sau orice valori care înlocuiesc un bun propriu, precum și bunul dobândit în schimbul acestora;

h) fructele bunurilor proprii.

Legea de aplicare:
Art. 33. Dispozițiile art. 340 și 341 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, ori de câte ori actul juridic sau faptul juridic în temeiul căruia a fost dobândit bunul intervine după această dată.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 31. Nu sunt bunuri comune, ci bunuri proprii ale fiecărui soț: a) bunurile dobândite înainte de încheierea căsătoriei; b) bunurile dobândite în timpul căsătoriei prin moștenire, legat sau donație, afară numai dacă dispunătorul a prevăzut că ele vor fi comune; c) bunurile de uz personal și cele destinate exercitării profesiunii unuia dintre soți; d) bunurile dobândite cu titlu de premiu sau recompensă, manuscrisele științifice sau literare, schițele și proiectele artistice, proiectele de investiții și inovații, precum și alte asemenea bunuri; e) indemnizația de asigurare sau despăgubirea pentru pagube pricinuite persoanei; f) valoarea care reprezintă și înlocuiește un bun propriu sau bunul în care a trecut aceasta valoare.

Art. 341. Veniturile din muncă și cele asimilate acestora. Veniturile din muncă, sumele de bani cuvenite cu titlu de pensie în cadrul asigurărilor sociale și altele asemenea, precum și veniturile cuvenite în temeiul unui drept de proprietate intelectuală sunt bunuri comune, indiferent de data dobândirii lor, însă numai în cazul în care creanța privind încasarea lor devine scadentă în timpul comunității.

Legea de aplicare:
Art. 33. Dispozițiile art. 340 și 341 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, ori de câte ori actul juridic sau faptul juridic în temeiul căruia a fost dobândit bunul intervine după această dată.

Art. 342. Regimul juridic al bunurilor proprii. Fiecare soţ poate folosi, administra şi dispune liber de bunurile sale proprii, în condiţiile legii.

Art. 343. Dovada bunurilor soţilor. (1) Calitatea de bun comun nu trebuie să fie dovedită.

(2) Dovada că un bun este propriu se poate face între soţi prin orice mijloc de probă. În cazul prevăzut la art. 340 lit. a), dovada se face în condiţiile legii.

(3) Pentru bunurile mobile dobândite anterior căsătoriei, înainte de încheierea acesteia se întocmeşte un inventar de către notarul public sau sub semnătură privată, dacă părţile convin astfel. În lipsa inventarului, se prezumă, până la proba contrară, că bunurile sunt comune.

Reglementarea anterioară
- **C. fam.:** Art. 30. (3) Calitatea de bun comun nu trebuie să fie dovedită.
- **Decretul nr. 32/1954:** Art. 5. Dovada că un bun este propriu se va putea face, între soţi, prin orice mijloc de probă.

Art. 344. Formalităţile de publicitate. Oricare dintre soţi poate cere să se facă menţiune în cartea funciară ori, după caz, în alte registre de publicitate prevăzute de lege despre apartenenţa unui bun la comunitate.

Art. 345. Actele de conservare, de folosinţă şi de administrare. (1) Fiecare soţ are dreptul de a folosi bunul comun fără consimţământul expres al celuilalt soţ. Cu toate acestea, schimbarea destinaţiei bunului comun nu se poate face decât prin acordul soţilor.

(2) De asemenea, fiecare soţ poate încheia singur acte de conservare, acte de administrare cu privire la oricare dintre bunurile comune, precum şi acte de dobândire a bunurilor comune.

(3) Dispoziţiile art. 322 rămân aplicabile.

(4) În măsura în care interesele sale legate de comunitatea de bunuri au fost prejudiciate printr-un act juridic, soţul care nu a participat la încheierea actului nu poate pretinde decât daune-interese de la celălalt soţ, fără a fi afectate drepturile dobândite de terţii de bună-credinţă.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispoziţiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în fiinţă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 35. (1) Soţii administrează şi folosesc împreună bunurile comune şi dispun tot astfel de ele.

Art. 346. Actele de înstrăinare şi de grevare. (1) Actele de înstrăinare sau de grevare cu drepturi reale având ca obiect bunurile comune nu pot fi încheiate decât cu acordul ambilor soţi.

(2) Cu toate acestea, oricare dintre soţi poate dispune singur, cu titlu oneros, de bunurile mobile comune a căror înstrăinare nu este supusă, potrivit legii, anumitor formalităţi de publicitate. Dispoziţiile art. 345 alin. (4) rămân aplicabile.

(3) Sunt, de asemenea, exceptate de la prevederile alin. (1) darurile obişnuite.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispoziţiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în fiinţă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 35. (2) Cu toate acestea, niciunul dintre soţi nu poate înstrăina şi nici nu poate greva un teren sau o construcţie ce face parte din bunurile comune, dacă nu are consimţământul celuilalt soţ.

Art. 347. Nulitatea relativă. (1) Actul încheiat fără consimţământul expres al celuilalt soţ, atunci când el este necesar potrivit legii, este anulabil.

(2) Terțul dobânditor care a depus diligența necesară pentru a se informa cu privire la natura bunului este apărat de efectele nulității. Dispozițiile art. 345 alin. (4) rămân aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Art. 348. Aportul de bunuri comune. Bunurile comune pot face obiectul unui aport la societăți, asociații sau fundații, în condițiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Art. 349. Regimul aporturilor. (1) Sub sancțiunea prevăzută la art. 347, niciunul dintre soți nu poate singur, fără consimțământul scris al celuilalt soț, să dispună de bunurile comune ca aport la o societate sau pentru dobândirea de părți sociale ori, după caz, de acțiuni. În cazul societăților comerciale ale căror acțiuni sunt tranzacționate pe o piață reglementată, soțul care nu şi-a dat consimțământul scris la întrebuințarea bunurilor comune nu poate pretinde decât daune-interese de la celălalt soț, fără a fi afectate drepturile dobândite de terți.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), calitatea de asociat este recunoscută soțului care a aportat bunul comun, dar părțile sociale sau acțiunile sunt bunuri comune. Soțul asociat exercită singur drepturile ce decurg din această calitate şi poate realiza singur transferul părților sociale ori, după caz, al acțiunilor deținute.

(3) Calitatea de asociat poate fi recunoscută şi celuilalt soț, dacă acesta şi-a exprimat voința în acest sens. În acest caz, fiecare dintre soți are calitatea de asociat pentru părțile sociale sau acțiunile atribuite în schimbul a jumătate din valoarea bunului, dacă, prin convenție, soții nu au stipulat alte cote-părți. Părțile sociale sau acțiunile ce revin fiecăruia dintre soți sunt bunuri proprii.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Art. 350. Dispoziții testamentare. Fiecare soț poate dispune prin legat de partea ce i s-ar cuveni, la încetarea căsătoriei, din comunitatea de bunuri.

Legea de aplicare:
Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Art. 351. Datoriile comune ale soților. Soții răspund cu bunurile comune pentru:

a) obligațiile născute în legătură cu conservarea, administrarea sau dobândirea bunurilor comune;

b) obligațiile pe care le-au contractat împreună;

c) obligațiile asumate de oricare dintre soți pentru acoperirea cheltuielilor obişnuite ale căsătoriei;

d) repararea prejudiciului cauzat prin însuşirea, de către unul dintre soți, a bunurilor aparținând unui terț, în măsura în care, prin aceasta, au sporit bunurile comune ale soților.

Legea de aplicare:
Art. 35. Dispozițiile art. 351-354 din Codul civil sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă datoria s-a născut după această dată.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 32. Soții răspund cu bunurile comune pentru: a) cheltuielile făcute cu administrarea oricăruia dintre bunurile lor comune; b) obligațiile ce au contractat împreună; c) obligațiile contractate de fiecare dintre soți pentru împlinirea nevoilor obișnuite ale căsniciei; d) repararea prejudiciului cauzat prin însușirea de către unul dintre soți a unor bunuri proprietate publică, dacă prin aceasta au sporit bunurile comune ale soților.

Art. 352. Răspunderea subsidiară pentru datoriile comune. (1) În măsura în care obligațiile comune nu au fost acoperite prin urmărirea bunurilor comune, soții răspund solidar, cu bunurile proprii. În acest caz, cel care a plătit datoria comună se subrogă în drepturile creditorului pentru ceea ce a suportat peste cota-parte ce i-ar reveni din comunitate dacă lichidarea s-ar face la data plății datoriei.

(2) Soțul care a plătit datoria comună în condițiile alin. (1) are un drept de retenție asupra bunurilor celuilalt soț până la acoperirea integrală a creanțelor pe care acesta i le datorează.

Legea de aplicare:
Art. 35. Dispozițiile art. 351-354 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă datoria s-a născut după această dată.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 34. Creditorii vor putea urmări și bunurile proprii ale soților, însă numai după urmărirea bunurilor comune.

Art. 353. Urmărirea bunurilor comune. (1) Bunurile comune nu pot fi urmărite de creditorii personali ai unuia dintre soți.

(2) Cu toate acestea, după urmărirea bunurilor proprii ale soțului debitor, creditorul său personal poate cere partajul bunurilor comune, însă numai în măsura necesară pentru acoperirea creanței sale.

(3) Bunurile astfel împărțite devin bunuri proprii.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 33. (1) Bunurile comune nu pot fi urmărite de creditorii personali ai unuia dintre soți. (2) Cu toate acestea, după urmărirea bunurilor proprii ale soțului debitor, creditorul său personal poate cere împărțirea bunurilor comune, însă numai în măsura necesară pentru acoperirea creanței sale. (3) În acest din urmă caz, bunurile atribuite prin împărțire fiecărui soț devin proprii.

Legea de aplicare:
Art. 35. Dispozițiile art. 351-354 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă datoria s-a născut după această dată.

Art. 354. Urmărirea veniturilor din profesie. Veniturile din muncă ale unui soț, precum și cele asimilate acestora nu pot fi urmărite pentru datoriile comune asumate de către celălalt soț, cu excepția celor prevăzute la art. 351 lit. c).

Legea de aplicare:
Art. 35. Dispozițiile art. 351-354 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă datoria s-a născut după această dată.

Art. 355. Lichidarea regimului comunității. (1) La încetarea comunității, aceasta se lichidează prin hotărâre judecătorească sau act autentic notarial.

(2) Până la finalizarea lichidării, comunitatea subzistă atât în privința bunurilor, cât și în privința obligațiilor.

(3) Când comunitatea încetează prin decesul unuia dintre soți, lichidarea se face între soțul supraviețuitor și moștenitorii soțului decedat. În acest caz, obligațiile soțului decedat se divid între moștenitori proporțional cu cotele ce le revin din moștenire.

Art. 356. Efectele încetării regimului comunității. Dacă regimul comunității de bunuri încetează prin desfacerea căsătoriei, foștii soți rămân coproprietari în devălmășie asupra bunurilor comune până la stabilirea cotei-părți ce revine fiecăruia.

Art. 357. Lichidarea comunității. Partajul. (1) În cadrul lichidării comunității, fiecare dintre soți preia bunurile sale proprii, după care se va proceda la partajul bunurilor comune și la regularizarea datoriilor.

(2) În acest scop, se determină mai întâi cota-parte ce revine fiecărui soț, pe baza contribuției sale atât la dobândirea bunurilor comune, cât și la îndeplinirea obligațiilor comune. Până la proba contrară, se prezumă că soții au avut o contribuție egală.

(3) Dispozițiile art. 364 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Art. 358. Partajul în timpul regimului comunității. (1) În timpul regimului comunității, bunurile comune pot fi împărțite, în tot sau în parte, prin act încheiat în formă autentică notarială, în caz de bună învoială, ori pe cale judecătorească, în caz de neînțelegere.

(2) Prevederile art. 357 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) Bunurile atribuite fiecărui soț prin partaj devin bunuri proprii, iar bunurile neîmpărțite rămân bunuri comune.

(4) Regimul comunității nu încetează decât în condițiile legii, chiar dacă toate bunurile comune au fost împărțite potrivit acestui articol.

Legea de aplicare:
Art. 36. (1) Dispozițiile art. 358 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul de împărțire a bunurilor comune se încheie după această dată.
(2) În cazul cererilor de împărțire a bunurilor comune aflate în curs de judecată în primă instanță la data intrării în vigoare a Codului civil, instanța de judecată poate dispune împărțirea bunurilor comune în timpul căsătoriei, fără a mai fi necesară examinarea motivelor temeinice.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 36. (2) Pentru motive temeinice, bunurile comune, în întregime sau numai o parte dintre ele, se pot împărți prin hotărâre judecătorească și în timpul căsătoriei. Bunurile astfel împărțite devin bunuri proprii. Bunurile neîmpărțite, precum și cele ce se vor dobândi ulterior, sunt bunuri comune.

Art. 359. Convențiile contrare regimului comunității legale. Orice convenție contrară dispozițiilor prezentei secțiuni este lovită de nulitate absolută, în măsura în care nu este compatibilă cu regimul comunității convenționale.

Secțiunea a 3-a. Regimul separației de bunuri

Art. 360. Regimul bunurilor. (1) Fiecare dintre soți este proprietar exclusiv în privința bunurilor dobândite înainte de încheierea căsătoriei, precum și a celor pe care le dobândește în nume propriu după această dată.

(2) Prin convenție matrimonială, părțile pot stipula clauze privind lichidarea acestui regim în funcție de masa de bunuri achiziționate de fiecare dintre soți în timpul căsătoriei, în baza căreia se va calcula creanța de participare. Dacă părțile nu au convenit altfel, creanța de participare reprezintă jumătate din diferența valorică dintre cele două mase de achiziții nete și va fi datorată de către soțul a cărui masă de achiziții nete este mai mare, putând fi plătită în bani sau în natură.

Art. 361. Inventarul bunurilor mobile. (1) La adoptarea acestui regim, notarul public întocmește un inventar al bunurilor mobile proprii, indiferent de modul lor de dobândire.

(2) Se poate întocmi un inventar și pentru bunurile mobile dobândite în timpul separației de bunuri.

(3) În toate cazurile, pentru opozabilitate față de terți, inventarul se anexează la convenția matrimonială, supunându-se aceloraşi formalități de publicitate ca și convenția matrimonială.

(4) În lipsa inventarului se prezumă, până la proba contrară, că dreptul de proprietate exclusivă aparține soțului posesor.

(5) Dacă bunul a fost dobândit printr-un act juridic supus, potrivit legii, unei condiții de formă pentru validitate ori unor cerințe de publicitate, dreptul de proprietate exclusivă nu se poate dovedi decât prin înscrisul care îndeplinește formele cerute de lege.

Art. 362. Bunurile proprietate comună pe cote-părți. (1) Bunurile dobândite împreună de soți aparțin acestora în proprietate comună pe cote-părți, în condițiile legii.

(2) Dovada coproprietății se face în condițiile art. 361, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 363. Folosința bunurilor celuilalt soț. (1) Soțul care se folosește de bunurile celuilalt soț fără împotrivirea acestuia din urmă are obligațiile unui uzufructuar, cu excepția celor prevăzute la art. 723, 726 și 727. El este dator să restituie numai fructele existente la data solicitării lor de către celălalt soț sau, după caz, la data încetării ori schimbării regimului matrimonial.

(2) Dacă unul dintre soți încheie singur un act prin care dobândește un bun, folosindu-se, în tot sau în parte, de bunuri aparținând celuilalt soț, acesta din urmă poate alege, în proporția bunurilor proprii folosite fără acordul său, între a reclama pentru sine proprietatea bunului achiziționat și a pretinde daune-interese de la soțul dobânditor. Proprietatea nu poate fi însă reclamată decât înainte ca soțul dobânditor să dispună de bunul dobândit, cu excepția cazului în care terțul dobânditor a cunoscut că bunul a fost achiziționat de către soțul vânzător prin valorificarea bunurilor celuilalt soț.

Art. 364. Răspunderea pentru obligațiile personale. (1) Niciunul dintre soți nu poate fi ținut de obligațiile născute din acte săvârșite de celălalt soț.

(2) Cu toate acestea, soții răspund solidar pentru obligațiile asumate de oricare dintre ei pentru acoperirea cheltuielilor obișnuite ale căsătoriei și a celor legate de creșterea și educarea copiilor.

Art. 365. Dreptul de retenție. La încetarea regimului separației de bunuri, fiecare dintre soți are un drept de retenție asupra bunurilor celuilalt până la acoperirea integrală a datoriilor pe care le au unul față de celălalt.

Secțiunea a 4-a. Regimul comunității convenționale

Art. 366. Domeniul de aplicare. Regimul comunității convenționale se aplică atunci când, în condițiile și limitele prevăzute în prezenta secțiune, se derogă, prin convenție matrimonială, de la dispozițiile privind regimul comunității legale.

Art. 367. Obiectul convenției matrimoniale. În cazul în care se adoptă comunitatea convențională, convenția matrimonială se poate referi la unul sau mai multe dintre următoarele aspecte:

a) includerea în comunitate, în tot ori în parte, a bunurilor dobândite sau a datoriilor proprii născute înainte ori după încheierea căsătoriei, cu excepția bunurilor prevăzute la art. 340 lit. b) și c);

b) restrângerea comunității la bunurile sau datoriile anume determinate în convenția matrimonială, indiferent dacă sunt dobândite ori, după caz, născute înainte sau în timpul căsătoriei, cu excepția obligațiilor prevăzute la art. 351 lit. c);

c) obligativitatea acordului ambilor soți pentru încheierea anumitor acte de administrare; în acest caz, dacă unul dintre soți se află în imposibilitate de a-și exprima voința sau se opune în mod abuziv, celălalt soț poate să încheie singur actul, însă numai cu încuviințarea prealabilă a instanței de tutelă;

d) includerea clauzei de preciput; executarea clauzei de preciput se face în natură sau, dacă acest lucru nu este posibil, prin echivalent, din valoarea activului net al comunității;

e) modalități privind lichidarea comunității convenționale.

Art. 368. Alte dispoziții aplicabile. În măsura în care prin convenție matrimonială nu se prevede altfel, regimul juridic al comunității convenționale se completează cu dispozițiile legale privind regimul comunității legale.

Secțiunea a 5-a. Modificarea regimului matrimonial

§1. Modificarea convențională

Art. 369. Condiții. (1) După cel puțin un an de la încheierea căsătoriei, soții pot, ori de câte ori doresc, să înlocuiască regimul matrimonial existent cu un alt regim matrimonial ori să îl modifice, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege pentru încheierea convențiilor matrimoniale.

(2) Dispozițiile art. 291, 334, 335 şi 361 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(3) Creditorii prejudiciați prin schimbarea sau lichidarea regimului matrimonial pot formula acțiunea revocatorie în termen de un an de la data la care au fost îndeplinite formalitățile de publicitate sau, după caz, de când au luat cunoştință mai înainte de aceste împrejurări pe altă cale.

(4) Creditorii prevăzuți la alin. (3) pot invoca oricând, pe cale de excepție, inopozabilitatea modificării sau lichidării regimului matrimonial făcute în frauda intereselor lor.

Legea de aplicare:
Art. 37. Dispozițiile art. 369 din Codul civil privind modificarea convențională a regimului matrimonial sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil.

§2. Modificarea judiciară

Art. 370. Separația judiciară de bunuri. (1) Dacă regimul matrimonial al soților este cel al comunității legale sau convenționale, instanța, la cererea unuia dintre soți, poate pronunța separația de bunuri, atunci când celălalt soț încheie acte care pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei.

(2) Totodată, instanța va face aplicarea dispozițiilor art. 357.

(3) Dispozițiile art. 291, 334, 335 şi 361 se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 38. Dispozițiile art. 370-372 din Codul civil privind separația judiciară de bunuri sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele prin care se pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei sunt încheiate de unul dintre soți după această dată.

Art. 371. Efectele între soți. (1) Separația de bunuri pronunțată de către instanță face ca regimul matrimonial anterior să înceteze, iar soților li se aplică regimul matrimonial prevăzut la art. 360-365.

(2) Între soți, efectele separației se produc de la data formulării cererii, cu excepția cazului în care instanța, la cererea oricăruia dintre ei, dispune ca aceste efecte să li se aplice de la data despărțirii în fapt.

Legea de aplicare:
Art. 38. Dispozițiile art. 370-372 din Codul civil privind separația judiciară de bunuri sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele prin care se pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei sunt încheiate de unul dintre soți după această dată.

Art. 372. Efectele față de terți. (1) Creditorii soților nu pot cere separația de bunuri, dar pot interveni în cauză.

(2) Dispozițiile art. 369 alin. (3) şi (4) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 38. Dispozițiile art. 370-372 din Codul civil privind separația judiciară de bunuri sunt aplicabile şi căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele prin care se pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei sunt încheiate de unul dintre soți după această dată.

Capitolul VII. Desfacerea căsătoriei

Secțiunea 1. Cazurile de divorț

§1. Dispoziții generale

Art. 373. Motive de divorț. Divorțul poate avea loc:
a) prin acordul soților, la cererea ambilor soți sau a unuia dintre soți acceptată de celălalt soț;
b) atunci când, din cauza unor motive temeinice, raporturile dintre soți sunt grav vătămate și continuarea căsătoriei nu mai este posibilă;
c) la cererea unuia dintre soți, după o separare în fapt care a durat cel puțin 2 ani;
d) la cererea aceluia dintre soți a cărui stare de sănătate face imposibilă continuarea căsătoriei.

Legea de aplicare:
Art. 40. În cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța poate să dispună divorțul prin acordul soților, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 373 lit. a) și art. 374 din Codul civil.
[...] Art. 42.[1] (1) În aplicarea art. 379 alin. (1) din Codul civil, divorțul se poate pronunța, în ipoteza prevăzută la art. 373 lit. b) din Codul civil, din culpa unuia dintre soți, dacă instanța stabilește culpa soțului pârât în destrămarea căsătoriei.
(2) Dispozițiile art. 388 din Codul civil sunt aplicabile, în cazul prevăzut la art. 373 lit. b) din Codul civil, dacă divorțul s-a pronunțat din culpa exclusivă a pârâtului, iar în cazul prevăzut la art. 373 lit. c) din Codul civil, dacă divorțul s-a pronunțat din culpa exclusivă a reclamantului.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 37. (1) Căsătoria încetează prin moartea unuia dintre soți sau prin declararea judecătorească a morții unuia dintre ei. (2) Căsătoria se poate desface prin divorț. Divorțul poate avea loc: a) prin acordul soților, la cererea ambilor soți; b) atunci când, din cauza unor motive temeinice, raporturile dintre soți sunt grav vătămate și continuarea căsătoriei nu mai este posibilă; c) la cererea aceluia dintre soți a cărui stare de sănătate face imposibilă continuarea căsătoriei.

§2. Divorțul prin acordul soților pe cale judiciară

Art. 374. Condiții. (1) Divorțul prin acordul soților poate fi pronunțat indiferent de durata căsătoriei și indiferent dacă există sau nu copii minori rezultați din căsătorie.
(2) Divorțul prin acordul soților nu poate fi admis dacă unul dintre soți este pus sub interdicție.
(3) Instanța este obligată să verifice existența consimțământului liber și neviciat al fiecărui soț.

Legea de aplicare:
Art. 40. În cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța poate să dispună divorțul prin acordul soților, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 373 lit. a) și art. 374 din Codul civil.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 38. (1) Divorțul prin acordul soților poate fi pronunțat de către instanța judecătorească indiferent de durata căsătoriei și indiferent dacă există sau nu copii minori rezultați din căsătorie. (2) Divorțul prin acordul soților nu poate fi admis dacă unul dintre soți este pus sub interdicție. (3) Instanța este obligată să verifice existența consimțământului liber și neviciat al fiecărui soț. (4) La soluționarea cererilor accesorii divorțului, referitoare la încredințarea copiilor minori, obligația de întreținere și folosirea locuinței, instanța va ține seama și de interesele minorilor.

---

[1] Art. 42 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 4 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei ultime modificări, textul avea următorul conținut: *„Art. 42. În cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța de judecată poate să dispună divorțul în temeiul prevederilor art. 373 lit. b) și art. 379 alin. (1) din Codul civil, chiar dacă reține culpa exclusivă a reclamantului, în măsura în care motivele de divorț subzistă și după intrarea în vigoare a Codului civil".*

Legislație conexă: A se vedea și art. 613¹ din actualul Cod de procedură civilă privind divorțul prin acordul soților, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 202/2010.

§3. Divorțul prin acordul soților pe cale administrativă sau prin procedură notarială

Art. 375. Condiții. (1) Dacă soții sunt de acord cu divorțul și nu au copii minori, născuți din căsătorie, din afara căsătoriei sau adoptați, ofițerul de stare civilă ori notarul public de la locul căsătoriei sau al ultimei locuințe comune a soților poate constata desfacerea căsătoriei prin acordul soților, eliberându-le un certificat de divorț, potrivit legii.

(2) Divorțul prin acordul soților poate fi constatat de notarul public și în cazul în care există copii minori născuți din căsătorie, din afara căsătoriei sau adoptați, dacă soții convin asupra tuturor aspectelor referitoare la numele de familie pe care să îl poarte după divorț, exercitarea autorității părintești de către ambii părinți, stabilirea locuinței copiilor după divorț, modalitatea de păstrare a legăturilor personale dintre părintele separat și fiecare dintre copii, precum și stabilirea contribuției părinților la cheltuielile de creștere, educare, învățătură și pregătire profesională a copiilor. Dacă din raportul de anchetă socială rezultă că acordul soților privind exercitarea în comun a autorității părintești sau cel privind stabilirea locuinței copiilor nu este în interesul copilului, sunt aplicabile prevederile art. 376 alin. (5).

(3) Dispozițiile art. 374 alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 376. Procedura. (1) Cererea de divorț se depune de soți împreună. Ofițerul de stare civilă sau notarul public înregistrează cererea și le acordă un termen de reflecție de 30 de zile.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), cererea de divorț se poate depune la notarul public și prin mandatar cu procură autentică.

(3) La expirarea acestui termen, soții se prezintă personal, iar ofițerul de stare civilă sau, după caz, notarul public verifică dacă soții stăruie să divorțeze și dacă, în acest sens, consimțământul lor este liber și neviciat.

(4) Dacă soții stăruie în divorț, ofițerul de stare civilă sau, după caz, notarul public eliberează certificatul de divorț fără să facă vreo mențiune cu privire la culpa soților.

(5) Dispozițiile art. 383 alin. (1) și (3) se aplică în mod corespunzător. Dacă soții nu se înțeleg asupra numelui de familie pe care să îl poarte după divorț ori, în cazul prevăzut la art. 375 alin. (2), asupra exercitării în comun a drepturilor părintești, ofițerul de stare civilă sau, după caz, notarul public emite o dispoziție de respingere a cererii de divorț și îndrumă soții să se adreseze instanței de judecată, potrivit prevederilor art. 374.

(6) Soluționarea cererilor privind alte efecte ale divorțului asupra cărora soții nu se înțeleg este de competența instanței judecătorești.

Legislație conexă: ▸ Secțiunea a IV¹-a – Procedura divorțului – din cadrul Capitolului al IV-lea din Regulamentul de punere în aplicare a Legii notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, adoptat prin Ordinul ministrului justiției nr. 710/C/1995, introdusă prin art. I pct. 6 din Ordinul ministrului justiției nr. 81/C/2011 (M. Of. nr. 59 din 24 ianuarie 2011) ▸ Capitolul IX – Constatarea desfacerii căsătoriei prin acordul soților de către ofițerul de stare civilă din H.G. nr. 64/2011 pentru aprobarea Metodologiei cu privire la aplicarea unitară a dispozițiilor în materie de stare civilă (M. Of. nr. 151 din 2 martie 2011).

Art. 377. Mențiunea în actul de căsătorie. (1) Când cererea de divorț este depusă la primăria unde s-a încheiat căsătoria, ofițerul de stare civilă, după emiterea certificatului de divorț, face cuvenita mențiune în actul de căsătorie.

(2) În cazul depunerii cererii la primăria în a cărei rază teritorială soții au avut ultima locuință comună, ofițerul de stare civilă emite certificatul de divorț și înaintează, de îndată, o copie certificată de pe acesta la primăria locului unde s-a încheiat căsătoria, spre a se face mențiune în actul de căsătorie.

(3) În cazul constatării divorțului de către notarul public, acesta emite certificatul de divorț și înaintează, de îndată, o copie certificată de pe acesta la primăria locului unde s-a încheiat căsătoria, spre a se face mențiune în actul de căsătorie.

Art. 378. Refuzul ofițerului de stare civilă sau notarului public. (1) Dacă nu sunt îndeplinite condițiile art. 375, ofițerul de stare civilă sau, după caz, notarul public respinge cererea de divorț.

(2) Împotriva refuzului ofițerului de stare civilă sau notarului public nu există cale de atac, dar soții se pot adresa cu cererea de divorț instanței de judecată, pentru a dispune desfacerea căsătoriei prin acordul lor sau în baza unui alt temei prevăzut de lege.

(3) Pentru repararea prejudiciului prin refuzul abuziv al ofițerului de stare civilă sau notarului public de a constata desfacerea căsătoriei prin acordul soților și de a emite certificatul de divorț, oricare dintre soți se poate adresa, pe cale separată, instanței competente.

Legea de aplicare:
Art. 41. Dispozițiile Codului civil privind divorțul prin acordul soților pe cale administrativă sau prin procedură notarială sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil.

§4. Divorțul din culpă

Art. 379. Condiții. (1) În cazul prevăzut la art. 373 lit. b), divorțul se poate pronunța dacă instanța stabilește culpa unuia dintre soți în destrămarea căsătoriei. Cu toate acestea, dacă din probele administrate rezultă culpa ambilor soți, instanța poate pronunța divorțul din culpa lor comună, chiar dacă numai unul dintre ei a făcut cerere de divorț. Dacă culpa aparține în totalitate reclamantului, sunt aplicabile prevederile art. 388.

(2) În ipoteza prevăzută de art. 373 lit. c), divorțul se pronunță din culpa exclusivă a soțului reclamant, cu excepția situației în care pârâtul se declară de acord cu divorțul, când acesta se pronunță fără a se face mențiune despre culpa soților.

Legea de aplicare:
Art. 42.[1] (1) În aplicarea art. 379 alin. (1) din Codul civil, divorțul se poate pronunța, în ipoteza prevăzută la art. 373 lit. b) din Codul civil, din culpa unuia dintre soți, dacă instanța stabilește culpa soțului pârât în destrămarea căsătoriei.

(2) Dispozițiile art. 388 din Codul civil sunt aplicabile, în cazul prevăzut la art. 373 lit. b) din Codul civil, dacă divorțul s-a pronunțat din culpa exclusivă a pârâtului, iar în cazul prevăzut la art. 373 lit. c) din Codul civil, dacă divorțul s-a pronunțat din culpa exclusivă a reclamantului.

Legislație conexă: art. 613[1a] C. proc. civ.

Art. 380. Continuarea acțiunii de divorț. (1) În situația prevăzută la art. 379 alin. (1), dacă soțul reclamant decedează în timpul procesului, moștenitorii săi pot continua acțiunea de divorț.

(2) Acțiunea continuată de moștenitori este admisă numai dacă instanța constată culpa exclusivă a soțului pârât.

Legislație conexă: art. 616[2] C. proc. civ.

§5. Divorțul din cauza stării sănătății unui soț

Art. 381. Condițiile divorțului. În cazul prevăzut la art. 373 lit. d), desfacerea căsătoriei se pronunță fără a se face mențiune despre culpa soților.

---

[1] Art. 42 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 4 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei ultime modificări, textul avea următorul conținut: *„Art. 42. În cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța de judecată poate să dispună divorțul în temeiul prevederilor art. 373 lit. b) și art. 379 alin. (1) din Codul civil, chiar dacă reține culpa exclusivă a reclamantului, în măsura în care motivele de divorț subzistă și după intrarea în vigoare a Codului civil".*

Legea de aplicare:
Art. 39. (1) Dispozițiile Codului civil privind divorțul se aplică fără a se deosebi între căsătoriile încheiate înainte sau după intrarea sa în vigoare.
(2) Divorțul pronunțat anterior intrării în vigoare a Codului civil produce efectele stabilite de legea în vigoare la data când s-a pronunțat hotărârea rămasă irevocabilă.

Legislație conexă: art. 613[1b] C. proc. civ.

Secțiunea a 2-a. Efectele divorțului

§1. Data desfacerii căsătoriei

Art. 382. Data desfacerii căsătoriei. (1) Căsătoria este desfăcută din ziua când hotărârea prin care s-a pronunțat divorțul a rămas definitivă.
(2) Prin excepție, dacă acțiunea de divorț este continuată de moștenitorii soțului reclamant, potrivit art. 380, căsătoria se socotește desfăcută la data decesului.
(3) În cazul prevăzut de art. 375, căsătoria este desfăcută pe data eliberării certificatului de divorț.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 39. (1) Căsătoria este desfăcută din ziua când hotărârea prin care s-a pronunțat divorțul a rămas irevocabilă. (2) În cazul prevăzut la art. 38[1], căsătoria este desfăcută pe data eliberării certificatului de divorț. (3) Față de cel de-al treilea, efectele patrimoniale ale căsătoriei încetează de la data când s-a făcut mențiune despre hotărârea de divorț sau, după caz, despre certificatul de divorț pe marginea actului de căsătorie ori de la data când ei au cunoscut divorțul pe altă cale.

§2. Efectele divorțului cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soți

Art. 383. Numele de familie după căsătorie. (1) La desfacerea căsătoriei prin divorț, soții pot conveni să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei. Instanța ia act de această înțelegere prin hotărârea de divorț.
(2) Pentru motive temeinice, justificate de interesul unuia dintre soți sau de interesul superior al copilului, instanța poate să încuviințeze ca soții să păstreze numele purtat în timpul căsătoriei, chiar în lipsa unei înțelegeri între ei.
(3) Dacă nu a intervenit o înțelegere sau dacă instanța nu a dat încuviințarea, fiecare dintre foștii soți poartă numele dinaintea căsătoriei.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 40. (1) La desfacerea căsătoriei prin divorț, soții se pot învoi ca soțul care, potrivit art. 27, a purtat în timpul căsătoriei numele de familie al celuilalt soț, să poarte acest nume și după desfacerea căsătoriei. (2) Instanța judecătorească va lua act de această învoială prin hotărârea de divorț. Instanța, pentru motive temeinice, poate să încuviințeze acest drept chiar în lipsa unei învoieli între soți. (3) Dacă nu a intervenit o învoială sau dacă instanța nu a dat încuviințarea, fiecare dintre foștii soți va purta numele ce avea înainte de căsătorie.

Art. 384. Drepturile soțului divorțat. (1) Divorțul este considerat pronunțat împotriva soțului din a cărui culpă exclusivă s-a desfăcut căsătoria.
(2) Soțul împotriva căruia a fost pronunțat divorțul pierde drepturile pe care legea sau convențiile încheiate anterior cu terții le atribuie acestuia.
(3) Aceste drepturi nu sunt pierdute în cazul culpei comune sau al divorțului prin acordul soților.

§3. Efectele divorțului cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți

I. Efecte cu privire la regimul matrimonial

Art. 385. Încetarea regimului matrimonial. (1) În cazul divorțului, regimul matrimonial încetează între soți la data introducerii cererii de divorț.

(2) Cu toate acestea, oricare dintre soți sau amândoi, împreună, în cazul divorțului prin acordul lor, pot cere instanței de divorț să constate că regimul matrimonial a încetat de la data separației în fapt.

(3) Prevederile acestui articol se aplică în mod corespunzător și în cazul divorțului prevăzut de art. 375.

Legea de aplicare:
Art. 43. Dispozițiile art. 385 din Codul civil privind încetarea regimului matrimonial se aplică numai în cazul divorțului care intervine după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 386. Actele încheiate în frauda celuilalt soț. (1) Actele menționate la art. 346 alin. (2), precum și actele din care se nasc obligații în sarcina comunității, încheiate de unul dintre soți după data introducerii cererii de divorț sunt anulabile, dacă au fost făcute în frauda celuilalt soț.

(2) Dispozițiile art. 345 alin. (4) rămân aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 44. Dispozițiile art. 386 din Codul civil sunt aplicabile numai în cazul în care cererea de divorț este introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil, iar actele juridice sunt încheiate de un soț în frauda celuilalt soț după data introducerii cererii de divorț.

Art. 387. Opozabilitatea față de terți. (1) Hotărârea judecătorească prin care s-a pronunțat divorțul și, după caz, certificatul de divorț prevăzut la art. 375 sunt opozabile față de terți, în condițiile legii.

(2) Dispozițiile art. 291, 334 și 335 sunt aplicabile în mod corespunzător, inclusiv în cazul prevăzut la art. 375.

II. Dreptul la despăgubiri

Art. 388. Acordarea despăgubirilor. Distinct de dreptul la prestația compensatorie prevăzut la art. 390, soțul nevinovat, care suferă un prejudiciu prin desfacerea căsătoriei, poate cere soțului vinovat să îl despăgubească. Instanța de tutelă soluționează cererea prin hotărârea de divorț.

Legea de aplicare:
Art. 42.[1] (2) Dispozițiile art. 388 din Codul civil sunt aplicabile, în cazul prevăzut la art. 373 lit. b) din Codul civil, dacă divorțul s-a pronunțat din culpa exclusivă a pârâtului, iar în cazul prevăzut la art. 373 lit. c) din Codul civil, dacă divorțul s-a pronunțat din culpa exclusivă a reclamantului.
Art. 45.[2] Dispozițiile art. 388 din Codul civil privind acordarea despăgubirilor și cele ale art. 390 din Codul civil privind acordarea prestației compensatorii sunt aplicabile în cazul în care motivele de divorț s-au ivit după intrarea în vigoare a Codului civil.

---

[1] Art. 42 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 4 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei ultime modificări, textul avea următorul conținut: *„Art. 42. În cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța de judecată poate să dispună divorțul în temeiul prevederilor art. 373 lit. b) și art. 379 alin. (1) din Codul civil, chiar dacă reține culpa exclusivă a reclamantului, în măsura în care motivele de divorț subzistă și după intrarea în vigoare a Codului civil".*

[2] Art. 45 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 5 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei ultime modificări, textul avea următorul conținut: *„Art. 45. Dispozițiile art. 388 din Codul civil privind acordarea despăgubirilor sunt aplicabile în cazul în care motivele de divorț s-au ivit după intrarea în vigoare a Codului civil".*

III. Obligația de întreținere între foștii soți

Art. 389. Obligația de întreținere. (1) Prin desfacerea căsătoriei, obligația de întreținere între soți încetează.

(2) Soțul divorțat are dreptul la întreținere, dacă se află în nevoie din pricina unei incapacități de muncă survenite înainte de căsătorie ori în timpul căsătoriei. El are drept la întreținere și atunci când incapacitatea se ivește în decurs de un an de la desfacerea căsătoriei, însă numai dacă incapacitatea este cauzată de o împrejurare în legătură cu căsătoria.

(3) Întreținerea datorată potrivit dispozițiilor alin. (2) se stabilește până la o pătrime din venitul net al celui obligat la plata ei, în raport cu mijloacele sale și cu starea de nevoie a creditorului. Această întreținere, împreună cu întreținerea datorată copiilor, nu va putea depăși jumătate din venitul net al celui obligat la plată.

(4) Când divorțul este pronunțat din culpa exclusivă a unuia dintre soți, acesta nu beneficiază de prevederile alin. (2) și (3) decât timp de un an de la desfacerea căsătoriei.

(5) În afara altor cazuri prevăzute de lege, obligația de întreținere încetează prin recăsătorirea celui îndreptățit.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 41. (1) Până la desfacerea căsătoriei în condițiile prevăzute de art. 39, soții își datorează întreținere. (2) Soțul divorțat are dreptul la întreținere, dacă se află în nevoie din pricina unei incapacități de muncă survenite înainte de căsătorie, ori în timpul căsătoriei; el are drept la întreținere și atunci când incapacitatea se ivește în decurs de un an de la data desfacerii căsătoriei, însă numai dacă incapacitatea se datorează unei împrejurări în legătură cu căsătoria. (3) Întreținerea datorată potrivit dispozițiilor alin. (2) poate fi stabilită până la o treime din venitul net din muncă al soțului obligat la plata ei, potrivit cu nevoia celui care o cere și cu mijloacele celui ce urmează a o plăti. Această întreținere, împreună cu întreținerea datorată copiilor, nu va putea depăși jumătate din venitul net din muncă al soțului obligat la plată. (4) Când divorțul este pronunțat numai din vina unuia dintre soți, acesta nu va beneficia de prevederile alin. (2) și (3) decât timp de un an de la desfacerea căsătoriei.

IV. Prestația compensatorie

Art. 390. Condițiile prestației compensatorii. (1) În cazul în care divorțul se pronunță din culpa exclusivă a soțului pârât, soțul reclamant poate beneficia de o prestație care să compenseze, atât cât este posibil, un dezechilibru semnificativ pe care divorțul l-ar determina în condițiile de viață ale celui care o solicită.

(2) Prestația compensatorie se poate acorda numai în cazul în care căsătoria a durat cel puțin 20 de ani.

(3) Soțul care solicită prestația compensatorie nu poate cere de la fostul său soț și pensie de întreținere, în condițiile art. 389.

Legea de aplicare:
Art. 45.[1] Dispozițiile art. 388 din Codul civil privind acordarea despăgubirilor și cele ale art. 390 din Codul civil privind acordarea prestației compensatorii sunt aplicabile în cazul în care motivele de divorț s-au ivit după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 391. Stabilirea prestației compensatorii. (1) Prestația compensatorie nu se poate solicita decât odată cu desfacerea căsătoriei.

(2) La stabilirea prestației compensatorii se ține seama atât de resursele soțului care o solicită, cât și de mijloacele celuilalt soț din momentul divorțului, de efectele pe care le are sau le va avea lichidarea regimului matrimonial, precum și de orice alte împrejurări previzibile de natură

[1] Art. 45 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 5 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei ultime modificări, textul avea următorul conținut: *„Art. 45. Dispozițiile art. 388 din Codul civil privind acordarea despăgubirilor sunt aplicabile în cazul în care motivele de divorț s-au ivit după intrarea în vigoare a Codului civil".*

să le modifice, cum ar fi vârsta şi starea de sănătate a soților, contribuția la creşterea copiilor minori pe care a avut-o şi urmează să o aibă fiecare soț, pregătirea profesională, posibilitatea de a desfăşura o activitate producătoare de venituri şi altele asemenea.

Art. 392. Forma prestației compensatorii. (1) Prestația compensatorie poate fi stabilită în bani, sub forma unei sume globale sau a unei rente viagere, ori în natură, sub forma uzufructului asupra unor bunuri mobile sau imobile care aparțin debitorului.

(2) Renta poate fi stabilită într-o cotă procentuală din venitul debitorului sau într-o sumă de bani determinată.

(3) Renta şi uzufructul se pot constitui pe toată durata vieții celui care solicită prestația compensatorie sau pentru o perioadă mai scurtă, care se stabileşte prin hotărârea de divorț.

Art. 393. Garanții. Instanța, la cererea soțului creditor, îl poate obliga pe soțul debitor să constituie o garanție reală sau să dea cauțiune pentru a asigura executarea rentei.

Art. 394. Modificarea prestației compensatorii. (1) Instanța poate mări sau micşora prestația compensatorie, dacă se modifică, în mod semnificativ, mijloacele debitorului şi resursele creditorului.

(2) În cazul în care prestația compensatorie constă într-o sumă de bani, aceasta se indexează de drept, trimestrial, în funcție de rata inflației.

Art. 395. Încetarea prestației compensatorii. Prestația compensatorie încetează prin decesul unuia dintre soți, prin recăsătorirea soțului creditor, precum şi atunci când acesta obține resurse de natură să îi asigure condiții de viață asemănătoare celor din timpul căsătoriei.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 41. (5) În toate cazurile, dreptul la întreținere încetează prin recăsătorirea soțului îndreptățit să o primească.

§4. Efectele divorțului cu privire la raporturile dintre părinți şi copiii lor minori

Art. 396. Raporturile dintre părinții divorțați şi copiii lor minori. (1) Instanța de tutelă hotărăşte, odată cu pronunțarea divorțului, asupra raporturilor dintre părinții divorțați şi copiii lor minori, ținând seama de interesul superior al copiilor, de concluziile raportului de anchetă psihosocială, precum şi, dacă este cazul, de învoiala părinților, pe care îi ascultă.

(2) Dispozițiile art. 264 sunt aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 42. (1) Instanța judecătorească va hotărî, odată cu pronunțarea divorțului, căruia dintre părinți vor fi încredințați copiii minori. În acest scop, instanța va asculta părinții şi autoritatea tutelară şi, ținând seama de interesele copiilor, pe care de asemenea îi va asculta dacă au împlinit vârsta de zece ani, va hotărî pentru fiecare dintre copii, dacă va fi încredințat tatălui sau mamei.

Art. 397. Exercitarea autorității părinteşti de către ambii părinți. După divorț, autoritatea părintească revine în comun ambilor părinți, afară de cazul în care instanța decide altfel.

Art. 398. Exercitarea autorității părinteşti de către un singur părinte. (1) Dacă există motive întemeiate, având în vedere interesul superior al copilului, instanța hotărăşte ca autoritatea părintească să fie exercitată numai de către unul dintre părinți.

(2) Celălalt părinte păstrează dreptul de a veghea asupra modului de creştere şi educare a copilului, precum şi dreptul de a consimți la adopția acestuia.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 43. (1) Părintele divorțat, căruia i s-a încredințat copilul, exercită cu privire la aceasta drepturile părinteşti. (3) Părintele divorțat, căruia nu i s-a încredințat copilul, păstrează dreptul de a avea legături personale cu acesta, precum şi de a veghea la creşterea, educarea, învățătura şi pregătirea lui profesională.

Art. 399. Exercitarea autorității părinteşti de către alte persoane. (1) În mod excepțional, instanța de tutelă poate hotărî plasamentul copilului la o rudă sau la o altă familie ori persoană, cu consimțământul acestora, sau într-o instituție de ocrotire. Acestea exercită drepturile şi îndatoririle care revin părinților cu privire la persoana copilului.

(2) Instanța stabileşte dacă drepturile cu privire la bunurile copilului se exercită de către părinți în comun sau de către unul dintre ei.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▸ Art. 42. (2) Pentru motive temeinice, copiii pot fi încredințați unor rude ori unor alte persoane, cu consimțământul acestora, sau unor instituții de ocrotire. ▸ Art. 43. (2) Când copilul a fost încredințat unei alte persoane sau unei instituții de ocrotire, instanța judecătorească va stabili care dintre părinți va exercita dreptul de a-i administra bunurile şi de a-l reprezenta sau de a-i încuviința actele. Persoana sau instituția de ocrotire socială căreia i s-a încredințat copilul va avea față de acesta numai drepturile şi îndatoririle ce revin părinților privitor la persoana copilului. Dispozițiile art. 108 se aplică prin asemănare.

Art. 400. Locuința copilului după divorț. (1) În lipsa înțelegerii dintre părinți sau dacă aceasta este contrară interesului superior al copilului, instanța de tutelă stabileşte, odată cu pronunțarea divorțului, locuința copilului minor la părintele cu care locuieşte în mod statornic.

(2) Dacă până la divorț copilul a locuit cu ambii părinți, instanța îi stabileşte locuința la unul dintre ei, ținând seama de interesul său superior.

(3) În mod excepțional, şi numai dacă este în interesul superior al copilului, instanța poate stabili locuința acestuia la bunici sau la alte rude ori persoane, cu consimțământul acestora, ori la o instituție de ocrotire. Acestea exercită supravegherea copilului şi îndeplinesc toate actele obişnuite privind sănătatea, educația şi învățătura sa.

Art. 401. Drepturile părintelui separat de copil. (1) În cazurile prevăzute la art. 400, părintele sau, după caz, părinții separați de copilul lor au dreptul de a avea legături personale cu acesta.

(2) În caz de neînțelegere între părinți, instanța de tutelă decide cu privire la modalitățile de exercitare a acestui drept. Ascultarea copilului este obligatorie, art. 264 fiind aplicabil.

Art. 402. Stabilirea contribuției părinților. (1) Instanța de tutelă, prin hotărârea de divorț, stabileşte contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creştere, educare, învățătură şi pregătire profesională a copiilor.

(2) Dispozițiile titlului V privind obligația de întreținere se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 42. (3) Totodată, instanța judecătorească va stabili contribuția fiecărui părinte la cheltuielile de creştere, educare, învățătură şi pregătire profesională a copiilor.

Art. 403. Modificarea măsurilor luate cu privire la copil. În cazul schimbării împrejurărilor, instanța de tutelă poate modifica măsurile cu privire la drepturile şi îndatoririle părinților divorțați față de copiii lor minori, la cererea oricăruia dintre părinți sau a unui alt membru de familie, a copilului, a instituției de ocrotire, a instituției publice specializate pentru protecția copilului sau a procurorului.

Legea de aplicare:
Art. 46. Dispozițiile hotărârilor judecătoreşti privitoare la relațiile personale şi patrimoniale dintre copii şi părinții lor divorțați înainte de intrarea în vigoare a Codului civil pot fi modificate potrivit dispozițiilor art. 403 din Codul civil.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 44. (1) În cazul schimbării împrejurărilor, la cererea oricăruia dintre părinți sau a copilului, dacă acesta a împlinit vârsta de paisprezece ani, a autorității tutelare sau a vreunei instituții de ocrotire, instanța judecătorească va putea modifica măsurile privitoare la drepturile şi

obligațiile personale sau patrimoniale între părinții divorțați și copii. (2) Modificarea măsurilor luate potrivit dispozițiilor art. 42 alin. (1) și (2) se va face cu paza cerințelor prevăzute de acele dispoziții.

Art. 404. Raporturile dintre părinți și copiii lor minori în alte cazuri. În cazul prevăzut la art. 293 alin. (2), instanța hotărăşte asupra raporturilor dintre părinți și copiii lor minori, dispozițiile art. 396-403 fiind aplicabile în mod corespunzător.

Titlul III. Rudenia

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 405. Noțiune. (1) Rudenia firească este legătura bazată pe descendența unei persoane dintr-o altă persoană sau pe faptul că mai multe persoane au un ascendent comun.

(2) Rudenia civilă este legătura rezultată din adopția încheiată în condițiile prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 45. (1) Rudenia este legătura bazată pe descendența unei persoane dintr-o altă persoană sau pe faptul că mai multe persoane au un ascendent comun.

Art. 406. Rudenia în linie dreaptă sau colaterală. (1) Rudenia este în linie dreaptă în cazul descendenței unei persoane dintr-o altă persoană și poate fi ascendentă sau descendentă.

(2) Rudenia este în linie colaterală atunci când rezultă din faptul că mai multe persoane au un ascendent comun.

(3) Gradul de rudenie se stabileşte astfel:

a) în linie dreaptă, după numărul naşterilor: astfel, copiii și părinții sunt rude de gradul întâi, nepoții și bunicii sunt rude de gradul al doilea;

b) în linie colaterală, după numărul naşterilor, urcând de la una dintre rude până la ascendentul comun și coborând de la acesta până la cealaltă rudă; astfel, frații sunt rude de gradul al doilea, unchiul sau mătușa și nepotul, de gradul al treilea, verii primari, de gradul al patrulea.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▶ Art. 45. (2) În primul caz rudenia este în linie dreaptă, iar în al doilea în linie colaterală. Rudenia în linie dreaptă poate fi ascendentă sau descendentă. ▶ Art. 46. Gradul de rudenie se stabileşte astfel: a) în linie dreaptă, după numărul naşterilor; astfel, fiul și tatăl sunt rude de gradul întâi, nepotul de fiu și bunicul sunt rude de gradul al doilea; b) în linie colaterală, după numărul naşterilor, urcând de la una dintre rude până la ascendentul comun și coborând de la acesta până la cealaltă rudă; astfel frații sunt rude în gradul al doilea, unchiul și nepotul în gradul al treilea, verii primari în gradul al patrulea.

Art. 407. Afinitatea. (1) Afinitatea este legătura dintre un soț și rudele celuilalt soț.

(2) Rudele soțului sunt, în aceeaşi linie și acelaşi grad, afinii celuilalt soț.

Capitolul II. Filiația

Secțiunea 1. Stabilirea filiației

§1. Dispoziții generale

Art. 408. Modurile de stabilire a filiației. (1) Filiația față de mamă rezultă din faptul naşterii; ea se poate stabili și prin recunoaştere sau prin hotărâre judecătorească.

(2) Filiația față de tatăl din căsătorie se stabileşte prin efectul prezumției de paternitate.

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

(3) Filiația față de tatăl din afara căsătoriei se stabilește prin recunoaștere sau prin hotărâre judecătorească, după caz.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil şi produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ► Art. 47. (1) Filiația față de mamă rezultă din faptul naşterii. ► Art. 56. Filiația față de tată se stabileşte, în afară de cazurile prevăzute în art. 53, prin recunoaştere sau hotărâre judecătorească. ► Art. 57. (1) Copilul conceput şi născut în afară de căsătorie poate fi recunoscut de către tatăl său; după moartea copilului, acesta poate fi recunoscut numai dacă a lăsat descendenți fireşti. (2) Recunoaşterea se face prin declarație făcută la serviciul de stare civilă, fie odată cu înregistrarea naşterii, fie după această dată; recunoaşterea poate fi făcută şi prin înscris autentic sau prin testament. (3) Recunoaşterea, chiar făcută prin testament, nu se poate revoca.

Legislație conexă: art. 2-3 din Convenția europeană asupra statutului juridic al copiilor născuți în afara căsătoriei, încheiată la Strasbourg la 15 octombrie 1975, la care România a aderat prin Legea nr. 101/1992 (M. Of. nr. 243 din 30 septembrie 1992)

Art. 409. Dovada filiației. (1) Filiația se dovedeşte prin actul de naştere întocmit în registrul de stare civilă, precum şi cu certificatul de naştere eliberat pe baza acestuia.

(2) În cazul copilului din căsătorie, dovada se face prin actul de naştere şi prin actul de căsătorie al părinților, trecute în registrele de stare civilă, precum şi prin certificatele de stare civilă corespunzătoare.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ► Art. 47. (2) Ea se dovedeşte prin certificatul constatator al naşterii. ► Art. 50. În cazul în care, din orice împrejurări, dovada filiației față de mamă nu se poate face prin certificatul constatator al naşterii, ori în cazul în care se contestă realitatea celor cuprinse în certificatul constatator al naşterii, dovada filiației față de mamă se poate face în fața instanței judecătoreşti prin orice mijloc de probă.

Art. 410. Posesia de stat. (1) *Posesia de stat* este starea de fapt care indică legăturile de filiație şi rudenie dintre copil şi familia din care se pretinde că face parte. Ea constă, în principal, în oricare dintre următoarele împrejurări:

a) o persoană se comportă față de un copil ca fiind al său, îngrijindu-se de creşterea şi educarea sa, iar copilul se comportă față de această persoană ca fiind părintele său;

b) copilul este recunoscut de către familie, în societate şi, când este cazul, de către autoritățile publice, ca fiind al persoanei despre care se pretinde că este părintele său;

c) copilul poartă numele persoanei despre care se pretinde că este părintele său.

(2) Posesia de stat trebuie să fie continuă, paşnică, publică şi neechivocă.

Reglementarea anterioară
Codul civil din 1864: Art. 294. Posesiunea de statu se statornicesce prin întrunirea de fapte îndestulătore, ce arată legemântul de fiațiuni şi de rudenia între un individ şi familia din cari pretinde a face parte. Cele mai de căpetenia din aceste fapte sunt: Că acel individ a purtat în tot d'auna numele părintelui, al cărui fiu se pretinde a fi; că tatăl 'l a tratat ca pe fiul seu şi a îngrijit in acestă cualitate, de creşterea, de întreținerea şi stabilirea sa. Că a fostu recunoscutu în această calitate în tot d'auna în societate. Că a fostu recunoscutu în această calitate de către familia. *[N.r.: art. 294 a fost abrogat prin art. 49 al Decretului nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice].*

Art. 411. Posesia de stat conformă cu actul de naştere. (1) Nicio persoană nu poate reclama o altă filiație față de mamă decât aceea ce rezultă din actul său de naştere şi posesia de stat conformă cu acesta.

(2) Nimeni nu poate contesta filiația față de mamă a persoanei care are o posesie de stat conformă cu actul său de naștere.

(3) Cu toate acestea, dacă printr-o hotărâre judecătorească s-a stabilit că a avut loc o substituire de copil ori că a fost înregistrată ca mamă a unui copil o altă femeie decât aceea care l-a născut, se poate face dovada adevăratei filiații cu orice mijloc de probă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 51. (1) Copilul nu poate reclama o stare civilă contrară aceleia care rezultă din certificatul de naștere şi folosirea stării civile conforme cu acest certificat. (2) De asemenea, nimeni nu poate contesta starea civilă a copilului care are folosirea unei stări civile conforme cu certificatul său de naștere.

Art. 412. Timpul legal al concepțiunii. (1) Intervalul de timp cuprins între a trei suta şi a o sută optzecea zi dinaintea naşterii copilului este timpul legal al concepțiunii. El se calculează zi cu zi.

(2) Prin mijloace de probă ştiințifice se poate face dovada concepțiunii copilului într-o anumită perioadă din intervalul de timp prevăzut la alin. (1) sau chiar în afara acestui interval.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 61. Timpul cuprins între a trei sute şi a o sută optzecea zi dinaintea naşterii copilului este timpul legal al concepțiunii. El se socoteşte de la zi la zi.

Art. 413. Domeniul de aplicare. Dispozițiile prezentului capitol referitoare la copil sunt aplicabile şi persoanei majore a cărei filiație este cercetată.

§2. Prezumția de paternitate

Art. 414. Prezumția de paternitate. (1) Copilul născut sau conceput în timpul căsătoriei are ca tată pe soțul mamei.

(2) Paternitatea poate fi tăgăduită, dacă este cu neputință ca soțul mamei să fie tatăl copilului.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 53. (1) Copilul născut în timpul căsătoriei are ca tată pe soțul mamei. (2) Copilul născut după desfacerea, declararea nulității sau anularea căsătoriei are ca tată pe fostul soț al mamei, dacă a fost conceput în timpul căsătoriei şi naşterea a avut loc înainte ca mama să fi intrat într-o nouă căsătorie.

§3. Recunoaşterea copilului

Art. 415. Felurile recunoaşterii. (1) Dacă naşterea nu a fost înregistrată în registrul de stare civilă sau copilul a fost trecut în registrul de stare civilă ca născut din părinți necunoscuți, mama îl poate recunoaşte pe copil.

(2) Copilul conceput şi născut în afara căsătoriei poate fi recunoscut de către tatăl său.

(3) După moartea copilului, acesta poate fi recunoscut numai dacă a lăsat descendenți fireşti.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▶ Art. 48. (1) Dacă naşterea nu a fost înregistrată în registrul de stare civilă ori dacă copilul a fost trecut în registrul de stare civilă ca născut din părinți necunoscuți, mama poate recunoaşte pe copil. ▶ Art. 57. (1) Copilul conceput şi născut în afară de căsătorie poate fi recunoscut de către tatăl său; după moartea copilului, acesta poate fi recunoscut numai dacă a lăsat descendenți fireşti.

Art. 416. Formele recunoaşterii. (1) Recunoaşterea poate fi făcută prin declarație la serviciul de stare civilă, prin înscris autentic sau prin testament.

(2) Dacă recunoaşterea este făcută prin înscris autentic, o copie a acestuia este trimisă din oficiu serviciului de stare civilă competent, pentru a se face mențiunea corespunzătoare în registrele de stare civilă.

(3) Recunoaşterea, chiar dacă a fost făcută prin testament, este irevocabilă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▶ Art. 48. (2) Recunoaşterea se poate face fie prin declaraţie la serviciul de stare civilă, fie printr-un înscris autentic, fie prin testament. (3) Recunoaşterea, chiar făcută prin testament, nu se poate revoca. ▶ Art. 57. (2) Recunoaşterea se face prin declaraţie făcută la serviciul de stare civilă, fie odată cu înregistrarea naşterii, fie după această dată; recunoaşterea poate fi făcută şi prin înscris autentic sau prin testament.

Art. 417. Recunoaşterea de către minorul necăsătorit. Minorul necăsătorit îl poate recunoaşte singur pe copilul său, dacă are discernământ la momentul recunoaşterii.

Art. 418. Nulitatea absolută a recunoaşterii. Recunoaşterea este lovită de nulitate absolută dacă:

a) a fost recunoscut un copil a cărui filiaţie, stabilită potrivit legii, nu a fost înlăturată. Cu toate acestea, dacă filiaţia anterioară a fost înlăturată prin hotărâre judecătorească, recunoaşterea este valabilă;

b) a fost făcută după decesul copilului, iar acesta nu a lăsat descendenţi fireşti;

c) a fost făcută în alte forme decât cele prevăzute de lege.

Legislaţie conexă: art. 1325, coroborat cu art. 1247 NCC.

Art. 419. Nulitatea relativă a recunoaşterii. (1) Recunoaşterea poate fi anulată pentru eroare, dol sau violenţă.

(2) Prescripţia dreptului la acţiune începe să curgă de la data încetării violenţei ori, după caz, a descoperirii erorii sau dolului.

Legislaţie conexă: art. 1325, coroborat cu art. 1248 NCC.

Art. 420. Contestarea recunoaşterii de filiaţie. (1) Recunoaşterea care nu corespunde adevărului poate fi contestată oricând şi de orice persoană interesată.

(2) Dacă recunoaşterea este contestată de celălalt părinte, de copilul recunoscut sau de descendenţii acestuia, dovada filiaţiei este în sarcina autorului recunoaşterii sau a moştenitorilor săi.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▶ Art. 49. Recunoaşterea care nu corespunde adevărului poate fi contestată de orice persoană interesată. ▶ Art. 58. (1) Recunoaşterea care nu corespunde adevărului poate fi contestată de orice persoană interesată. (2) Dacă recunoaşterea este contestată de mamă, de cel recunoscut sau de descendenţii acestuia, dovada paternităţii este în sarcina autorului recunoaşterii sau a moştenitorilor săi.

§4. Acţiuni privind filiaţia

I. Contestarea filiaţiei

Art. 421. Acţiunea în contestaţia filiaţiei. (1) Orice persoană interesată poate contesta oricând, prin acţiune în justiţie, filiaţia stabilită printr-un act de naştere ce nu este conform cu posesia de stat.

(2) În acest caz, filiaţia se dovedeşte prin certificatul medical constatator al naşterii, prin expertiza medico-legală de stabilire a filiaţiei sau, în lipsa certificatului ori în cazul imposibilităţii efectuării expertizei, prin orice mijloc de probă, inclusiv prin posesia de stat.

(3) Cu toate acestea, dovada filiaţiei nu se face prin martori decât în cazul prevăzut la art. 411 alin. (3) sau atunci când există înscrisuri care fac demnă de crezare acţiunea formulată.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiaţiei, tăgăduirea paternităţii sau orice altă acţiune privitoare la filiaţie este supusă dispoziţiilor Codului civil şi produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuţi după intrarea lui în vigoare.

II. Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă

Art. 422. Acțiunea în stabilirea maternității. În cazul în care, din orice motiv, dovada filiației față de mamă nu se poate face prin certificatul constatator al naşterii ori în cazul în care se contestă realitatea celor cuprinse în certificatul constatator al naşterii, filiația față de mamă se poate stabili printr-o acțiune în stabilirea maternității, în cadrul căreia pot fi administrate orice mijloace de probă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 50. În cazul în care, din orice împrejurări, dovada filiației față de mamă nu se poate face prin certificatul constatator al naşterii, ori în cazul în care se contestă realitatea celor cuprinse în certificatul constatator al naşterii, dovada filiației față de mamă se poate face în fața instanței judecătoreşti prin orice mijloc de probă.

Art. 423. Regimul juridic al acțiunii în stabilirea maternității. (1) Dreptul la acțiunea în stabilirea filiației față de mamă aparține copilului şi se porneşte, în numele acestuia, de către reprezentantul său legal.

(2) Acțiunea poate să fie pornită sau, după caz, continuată şi de moştenitorii copilului, în condițiile legii.

(3) Acțiunea poate fi introdusă şi împotriva moştenitorilor pretinsei mame.

(4) Dreptul la acțiune este imprescriptibil.

(5) Dacă însă copilul a decedat înainte de a introduce acțiunea, moştenitorii săi pot să o introducă în termen de un an de la data decesului.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 52. (1) Acțiunea pentru stabilirea filiației față de mamă aparține numai copilului; ea poate fi pornită de reprezentantul legal, în cazul în care copilul este minor sau pus sub interdicție. (2) Dreptul de a porni acțiunea pentru a stabili filiația față de mamă nu trece asupra moştenitorilor copilului; ei pot continua acțiunea pornită de acesta. (3) Acțiunea pentru stabilirea filiației față de mamă poate fi pornită şi împotriva moştenitorilor pretinsei mame. (4) Acțiunea nu se prescrie în timpul vieții copilului.

III. Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei

Art. 424. Stabilirea paternității prin hotărâre judecătorească. Dacă tatăl din afara căsătoriei nu îl recunoaşte pe copil, paternitatea acestuia se poate stabili prin hotărâre judecătorească.

Art. 425. Acțiunea în stabilirea paternității. (1) Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei aparține copilului şi se porneşte în numele lui de către mamă, chiar dacă este minoră, sau de către reprezentantul lui legal.

(2) Ea poate fi pornită sau, după caz, continuată şi de moştenitorii copilului, în condițiile legii.

(3) Acțiunea în stabilirea paternității poate fi pornită şi împotriva moştenitorilor pretinsului tată.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil şi produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 59. (1) Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei aparține copilului şi se porneşte în numele său de către mamă, chiar dacă este minoră, ori de reprezentantul lui legal. (2) Dreptul de a porni acțiunea în stabilirea paternității nu trece asupra moştenitorilor copilului; ei pot continua acțiunea pornită de acesta. (3) Acțiunea în stabilirea paternității poate fi pornită şi împotriva moştenitorilor pretinsului tată.

Art. 426. Prezumția filiației față de pretinsul tată. (1) Paternitatea se prezumă dacă se dovedește că pretinsul tată a conviețuit cu mama copilului în perioada timpului legal al concepțiunii.

(2) Prezumția este înlăturată dacă pretinsul tată dovedește că este exclus ca el să îl fi conceput pe copil.

Art. 427. Termenul de prescripție. (1) Dreptul la acțiunea în stabilirea paternității nu se prescrie în timpul vieții copilului.

(2) Dispozițiile art. 423 alin. (5) se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 60. (4) Acțiunea aparținând copilului nu se prescrie în timpul vieții acestuia.

Art. 428. Despăgubiri. (1) Mama copilului poate cere pretinsului tată să îi plătească jumătate din:

a) cheltuielile nașterii și ale lehuziei;

b) cheltuielile făcute cu întreținerea ei în timpul sarcinii și în perioada de lehuzie.

(2) Mama poate solicita aceste despăgubiri chiar și atunci când copilul s-a născut mort sau a murit înainte de pronunțarea hotărârii privind stabilirea paternității.

(3) Dreptul la acțiune al mamei se prescrie în termen de 3 ani de la nașterea copilului.

(4) Mama nu poate cere aceste despăgubiri dacă nu a formulat și acțiune pentru stabilirea paternității.

(5) În afara cheltuielilor prevăzute la alin. (1), mama și moștenitorii ei au dreptul la despăgubiri pentru orice alte prejudicii, potrivit dreptului comun.

IV. Acțiuni privind filiația față de tatăl din căsătorie

Art. 429. Acțiunea în tăgada paternității. (1) Acțiunea în tăgada paternității poate fi pornită de soțul mamei, de mamă, de tatăl biologic, precum și de copil. Ea poate fi pornită sau, după caz, continuată și de moștenitorii acestora, în condițiile legii.

(2) Acțiunea se introduce de către soțul mamei împotriva copilului; când acesta este decedat, acțiunea se pornește împotriva mamei sale și, dacă este cazul, a altor moștenitori ai săi.

(3) Dacă soțul este pus sub interdicție, acțiunea poate fi pornită de tutore, iar în lipsă, de un curator numit de instanța judecătorească.

(4) Mama sau copilul poate introduce acțiunea împotriva soțului. Dacă acesta este decedat, acțiunea se pornește împotriva moștenitorilor lui.

(5) Tatăl biologic poate introduce acțiunea împotriva soțului mamei și a copilului. Dacă aceștia sunt decedați, acțiunea se pornește împotriva moștenitorilor.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 54. (1) Paternitatea poate fi tăgăduită, dacă este cu neputință ca soțul mamei să fie tatăl copilului. (2) Acțiunea în tăgăduirea paternității poate fi pornită de oricare dintre soți, precum și de către copil; ea poate fi continuată de moștenitori. (3) Acțiunea se introduce de către soțul mamei împotriva copilului; dacă acesta este decedat, acțiunea se pornește împotriva mamei sale. (4) Mama sau copilul introduce acțiunea împotriva soțului mamei; dacă acesta este decedat, acțiunea se pornește împotriva moștenitorilor lui. (5) Dacă titularul acțiunii este pus sub interdicție, acțiunea va putea fi pornită de tutore. Mama copilului va fi citată în toate cazurile în care nu formulează ea însăși acțiunea.

Art. 430. Tăgada paternității de către soțul mamei. (1) Soțul mamei poate introduce acțiunea în tăgada paternității în termen de 3 ani, care curge fie de la data la care soțul a cunoscut

că este prezumat tată al copilului, fie de la o dată ulterioară, când a aflat că prezumția nu corespunde realității.

(2) Termenul nu curge împotriva soțului pus sub interdicție judecătorească şi, chiar dacă acțiunea nu a fost pornită de tutore, ea poate fi introdusă de soț în termen de 3 ani de la data ridicării interdicției.

(3) Dacă soțul a murit înainte de împlinirea termenul menționat la alin. (1), fără a porni acțiunea, aceasta poate fi pornită de către moştenitori în termen de un an de la data decesului.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil şi produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 55. (1) Acțiunea în tăgăduirea paternității se prescrie în termen de 3 ani de la data naşterii copilului. Pentru soțul mamei, termenul curge de la data la care a luat cunoştință de naşterea copilului. (2) Dacă acțiunea nu a fost introdusă în timpul minorității copilului, acesta o poate porni într-un termen de 3 ani de la data majoratului său. (3) Reclamantul poate fi repus în termen, în condițiile legii.

Art. 431. Tăgada paternității de către mamă. (1) Acțiunea în tăgada paternității poate fi pornită de către mamă în termen de 3 ani de la data naşterii copilului.

(2) Dispozițiile art. 429 alin. (3) şi art. 430 alin. (2) şi (3) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil şi produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Art. 432. Tăgada paternității de către pretinsul tată biologic. (1) Acțiunea în tăgada paternității introdusă de către cel care se pretinde tată biologic poate fi admisă numai dacă acesta face dovada paternității sale față de copil.

(2) Dreptul la acțiune nu se prescrie în timpul vieții tatălui biologic. Dacă acesta a decedat, acțiunea poate fi formulată de moştenitorii săi în termen de cel mult un an de la data decesului.

(3) Dispozițiile art. 429 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil şi produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 59. (2) Dreptul de a porni acțiunea în stabilirea paternității nu trece asupra moştenitorilor copilului; ei pot continua acțiunea pornită de acesta. (3) Acțiunea în stabilirea paternității poate fi pornită şi împotriva moştenitorilor pretinsului tată.

Art. 433. Tăgada paternității de către copil şi de către moştenitori. (1) Acțiunea în tăgada paternității se porneşte de copil, în timpul minorității sale, prin reprezentantul său legal.

(2) Dreptul la acțiune nu se prescrie în timpul vieții copilului.

(3) Dispozițiile art. 423 alin. (5) şi art. 429 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil şi produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ► Art. 54. (2) Acțiunea în tăgăduirea paternității poate fi pornită de oricare dintre soți, precum și de către copil; ea poate fi continuată de moștenitori. ► Art. 60. (4) Acțiunea aparținând copilului nu se prescrie în timpul vieții acestuia.

Art. 434. Contestarea filiației față de tatăl din căsătorie. Orice persoană interesată poate cere, oricând, instanței să constate că nu sunt întrunite condițiile pentru ca prezumția de paternitate să se aplice unui copil înregistrat în actele de stare civilă ca fiind născut din căsătorie.

Legea de aplicare:
Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

V. Dispoziții comune privind acțiunile referitoare la filiație

Art. 435. Filiația legal stabilită. (1) Atât timp cât o legătură de filiație legal stabilită nu a fost contestată în justiție, nu se poate stabili, pe nicio cale, o altă filiație.
(2) Dispozițiile art. 99 alin. (4) rămân aplicabile.

Art. 436. Citarea părinților și a copilului. Părinții și copilul vor fi citați în toate cauzele referitoare la filiație, chiar și atunci când nu au calitatea de reclamant sau de pârât.

Art. 437. Inadmisibilitatea renunțării. (1) În acțiunile privitoare la filiație nu se poate renunța la drept.
(2) De asemenea, cel care introduce o acțiune privitoare la filiație în numele unui copil sau al unei persoane puse sub interdicție judecătorească, precum și copilul minor care a introdus singur, potrivit legii, o astfel de acțiune nu pot renunța la judecarea ei.

Art. 438. Situația copilului. (1) Prin hotărârea de admitere a acțiunii instanța se pronunță și cu privire la stabilirea numelui copilului, exercitarea autorității părinteşti și obligația părinților de a-l întreține pe copil.
(2) În cazul în care admite o acțiune în contestarea filiației, instanța poate stabili, dacă este cazul, modul în care copilul păstrează legături personale cu acela care l-a crescut.

Art. 439. Acțiunea formulată în caz de moștenire vacantă. În cazul în care, potrivit legii, o acțiune privitoare la filiație poate fi pornită împotriva moștenitorilor, iar moștenirea este vacantă, acțiunea poate fi introdusă împotriva comunei, orașului sau, după caz, municipiului de la locul deschiderii moștenirii. Citarea în proces a renunțătorilor, dacă există, este obligatorie.

Art. 440. Efectele stabilirii filiației asupra unui proces penal. În cazul infracțiunilor a căror calificare presupune existența unui raport de filiație care nu este legal stabilit, hotărârea penală nu poate fi pronunțată înainte de rămânerea definitivă a hotărârii civile privitoare la raportul de filiație.

Secțiunea a 2-a. Reproducerea umană asistată medical cu terț donator

Art. 441. Regimul filiației. (1) Reproducerea umană asistată medical cu terț donator nu determină nicio legătură de filiație între copil și donator.
(2) În acest caz, nicio acțiune în răspundere nu poate fi pornită împotriva donatorului.
(3) Părinți, în sensul dat de prezenta secțiune, nu pot fi decât un bărbat și o femeie sau o femeie singură.

Art. 442. Condiții. (1) Părinții care, pentru a avea un copil, doresc să recurgă la reproducerea asistată medical cu terț donator trebuie să își dea consimțământul în prealabil, în condiții care

să asigure deplina confidențialitate, în fața unui notar public care să le explice, în mod expres, consecințele actului lor cu privire la filiație.

(2) Consimțământul rămâne fără efect în cazul decesului, al formulării unei cereri de divorț sau al separației în fapt, survenite anterior momentului concepțiunii realizate în cadrul reproducerii umane asistate medical. El poate fi revocat oricând, în scris, inclusiv în fața medicului chemat să asigure asistența pentru reproducerea cu terț donator.

Art. 443. Contestarea filiației. (1) Nimeni nu poate contesta filiația copilului pentru motive ce țin de reproducerea asistată medical şi nici copilul astfel născut nu poate contesta filiația sa.

(2) Cu toate acestea, soțul mamei poate tăgădui paternitatea copilului, în condițiile legii, dacă nu a consimțit la reproducerea asistată medical realizată cu ajutorul unui terț donator.

(3) În cazul în care copilul nu a fost conceput în acest mod, dispozițiile privind tăgăduirea paternității rămân aplicabile.

Art. 444. Răspunderea tatălui. Cel care, după ce a consimțit la reproducerea asistată medical cu terț donator, nu recunoaşte copilul astfel născut în afara căsătoriei răspunde față de mamă şi față de copil. În acest caz, paternitatea copilului este stabilită pe cale judecătorească în condițiile art. 411 şi 423.

Art. 445. Confidențialitatea informațiilor. (1) Orice informații privind reproducerea umană asistată medical sunt confidențiale.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care, în lipsa unor astfel de informații, există riscul unui prejudiciu grav pentru sănătatea unei persoane astfel concepute sau a descendenților acesteia, instanța poate autoriza transmiterea lor, în mod confidențial, medicului sau autorităților competente.

(3) De asemenea, oricare dintre descendenții persoanei astfel concepute poate să se prevaleze de acest drept, dacă faptul de a fi privat de informațiile pe care le cere poate să prejudicieze grav sănătatea sa ori pe cea a unei persoane care îi este apropiată.

Art. 446. Raporturile dintre tată şi copil. Tatăl are aceleaşi drepturi şi obligații față de copilul născut prin reproducere asistată medical cu terț donator ca şi față de un copil născut prin concepțiune naturală.

Art. 447. Reguli aplicabile. Reproducerea umană asistată medical cu terț donator, regimul său juridic, asigurarea confidențialității informațiilor care țin de aceasta, precum şi modul de transmitere a lor se stabilesc prin lege specială.

Secțiunea a 3-a. Situația legală a copilului

Art. 448. Egalitatea în drepturi a copiilor. Copilul din afara căsătoriei a cărui filiație a fost stabilită potrivit legii are, față de fiecare părinte şi rudele acestuia, aceeaşi situație ca şi aceea a unui copil din căsătorie.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. fam.:** Art. 63. Copilul din afara căsătoriei a cărui filiație a fost stabilită prin recunoaştere sau prin hotărâre judecătorească are, față de părinte şi rudele acestuia, aceeaşi situație ca şi situația legală a unui copil din căsătorie.

Art. 449. Numele copilului din căsătorie. (1) Copilul din căsătorie ia numele de familie comun al părinților săi.

(2) Dacă părinții nu au un nume comun, copilul ia numele unuia dintre ei sau numele lor reunite. În acest caz numele copilului se stabileşte prin acordul părinților şi se declară, odată cu naşterea copilului, la serviciul de stare civilă.

(3) În lipsa acordului părinților, instanța de tutelă hotărăşte şi comunică de îndată hotărârea rămasă definitivă la serviciul de stare civilă unde a fost înregistrată naşterea.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 62. (1) Copilul din căsătorie ia numele de familie comun al părinților. (2) Dacă părinții nu au un nume de familie comun, copilul va lua numele de familie al unuia dintre ei ori numele lor reunite. În acest caz, numele copilului se va stabili prin învoiala părinților și se va declara, odată cu naşterea copilului, la serviciul de stare civilă. În lipsa unei asemenea învoieli, autoritatea tutelară de la domiciliul copilului va hotărî, ascultând pe părinți, dacă copilul va purta numele unuia dintre ei sau numele lor reunite.

Art. 450. Numele copilului din afara căsătoriei. (1) Copilul din afara căsătoriei ia numele de familie al aceluia dintre părinți față de care filiația a fost mai întâi stabilită.

(2) În cazul în care filiația a fost stabilită ulterior și față de celălalt părinte, copilul, prin acordul părinților, poate lua numele de familie al părintelui față de care și-a stabilit filiația ulterior sau numele reunite ale acestora. Noul nume de familie al copilului se declară de către părinți, împreună, la serviciul de stare civilă la care a fost înregistrată naşterea. În lipsa acordului părinților se aplică dispozițiile art. 449 alin. (3).

(3) În cazul în care copilul și-a stabilit filiația în același timp față de ambii părinți, se aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 449 alin. (2) și (3).

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 64. (1) Copilul din afara căsătoriei dobândeşte numele de familie al aceluia dintre părinți față de care filiația a fost mai întâi stabilită. (2) În cazul în care filiația a fost stabilită ulterior și față de celălalt părinte, instanța judecătorească va putea da încuviințarea copilului să poarte numele acestuia din urmă. (3) În cazul în care copilul a fost recunoscut în același timp de ambii părinți, se aplică dispozițiile art. 62 alin. (2).

Capitolul III. Adopția

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 451. Noțiune. *Adopția* este operațiunea juridică prin care se creează legătura de filiație între adoptator și adoptat, precum și legături de rudenie între adoptat și rudele adoptatorului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 1. Adopția este operațiunea juridică prin care se creează legătura de filiație între adoptator și adoptat, precum și legături de rudenie între adoptat și rudele adoptatorului.

Legislație conexă: Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, republicată (M. Of. nr. 259 din 19 aprilie 2012), în temeiul art. X din Legea nr. 233/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2004.

Art. 452. Principiile adopției. Adopția este supusă cumulativ următoarelor principii:
a) interesul superior al copilului;
b) necesitatea de a asigura creşterea și educarea copilului într-un mediu familial;
c) continuitatea creşterii și educării copilului, ținându-se seama de originea sa etnică, lingvistică, religioasă și culturală;
d) celeritatea în îndeplinirea oricăror acte referitoare la procedura adopției.

Legislație conexă: art. 1 din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, republicată (M. Of. nr. 259 din 19 aprilie 2012).

Art. 453. Adopția internațională. Condițiile și procedura adopției internaționale, ca și efectele acesteia asupra cetățeniei copilului se stabilesc prin lege specială.

Legislație conexă: art. 52-65 din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, republicată (M. Of. nr. 259 din 19 aprilie 2012).

Art. 454. Procedura adopției. (1) Adopția se încuviințează de către instanța de tutelă, dacă este în interesul superior al copilului și sunt îndeplinite toate celelalte condiții prevăzute de lege.
(2) Procedura adopției este reglementată prin lege specială.

Legislație conexă: art. 16-51 din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției, republicată (M. Of. nr. 259 din 19 aprilie 2012).

Secțiunea a 2-a. Condițiile de fond ale adopției

§1. Persoanele care pot fi adoptate

Art. 455. Vârsta adoptatului. (1) Copilul poate fi adoptat până la dobândirea capacității depline de exercițiu.
(2) Cu toate acestea, poate fi adoptată, în condițiile legii, și persoana care a dobândit capacitate deplină de exercițiu, dacă a fost crescută în timpul minorității de către cel care dorește să o adopte.

Legea de aplicare:
Art. 48. Dispozițiile art. 455 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul în care minorul dobândește capacitate de exercițiu anticipată, potrivit art. 40 din Codul civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 5. (1) Adopția se încheie numai dacă aceasta este în interesul superior al copilului. (2) Copilul poate fi adoptat până la împlinirea vârstei majoratului civil. (3) Persoana majoră poate fi adoptată numai dacă adoptatorul sau familia adoptatoare a crescut-o în timpul minorității sale.

Art. 456. Pluralitatea de adoptați – frați și surori. Adopția fraților, indiferent de sex, de către persoane sau familii diferite se poate face numai dacă acest lucru este în interesul lor superior.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 6. (1) În cadrul procedurii de adopție se iau măsurile necesare pentru ca frații să fie încredințați împreună. (2) Încredințarea separată a fraților în vederea adopției, precum și adopția acestora de către persoane sau familii diferite se pot face numai dacă acest lucru este în interesul lor superior.

Art. 457. Interzicerea adopției între frați. Adopția între frați, indiferent de sex, este interzisă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 8. (1) Adopția între frați este interzisă.

Art. 458. Situația soților. Adopția a 2 soți sau foști soți de către același adoptator sau familie adoptatoare, precum și adopția între soți sau foști soți sunt interzise.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 8. (2) Adopția a doi soți sau foști soți de către același adoptator sau familie adoptatoare, precum și adopția între soți sau foști soți sunt interzise.

§2. Persoanele care pot adopta

Art. 459. Capacitatea și starea de sănătate. Persoanele care nu au capacitate deplină de exercițiu, precum și persoanele cu boli psihice și handicap mintal nu pot adopta.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: ▸ Art. 8. (3) Persoanele cu boli psihice și handicap mintal nu pot adopta. ▸ Art. 9. (1) Pot adopta numai persoanele care au capacitate deplină de exercițiu și care sunt cu cel puțin 18 ani mai în vârstă decât cel pe care doresc să îl adopte.

Art. 460. Diferența de vârstă. (1) Adoptatorul trebuie să fie cu cel puțin 18 ani mai în vârstă decât adoptatul.

(2) Pentru motive temeinice, instanța de tutelă poate încuviința adopția chiar dacă diferența de vârstă dintre adoptat și adoptator este mai mică decât 18 ani, dar nu mai puțin de 16 ani.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 9. (1) Pot adopta numai persoanele care au capacitate deplină de exercițiu și care sunt cu cel puțin 18 ani mai în vârstă decât cel pe care doresc să îl adopte. (2) Pentru motive temeinice, instanța judecătorească poate încuviința adopția chiar dacă diferența de vârstă dintre adoptat și adoptatori este mai mică de 18 ani, dar în nicio situație mai puțin de 15 ani.

Art. 461. Condițiile morale și materiale. (1) Adoptatorul sau familia adoptatoare trebuie să îndeplinească garanțiile morale și condițiile materiale necesare creșterii, educării și dezvoltării armonioase a copilului.

(2) Îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (1) se atestă de către autoritățile competente, potrivit legii speciale.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 10. (1) Adoptatorul sau familia adoptatoare trebuie să îndeplinească garanțiile morale și condițiile materiale necesare dezvoltării depline și armonioase a personalității copilului. (2) Îndeplinirea garanțiilor și condițiilor prevăzute la alin. (1) se atestă de către autoritățile competente, potrivit prevederilor prezentei legi.

Art. 462. Adopția simultană sau succesivă. (1) Două persoane nu pot adopta împreună, nici simultan și nici succesiv, cu excepția cazului în care sunt soț și soție.

(2) Cu toate acestea, o nouă adopție poate fi încuviințată atunci când:

a) adoptatorul sau soții adoptatori au decedat; în acest caz, adopția anterioară se consideră desfăcută pe data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de încuviințare a noii adopții;

b) adopția anterioară a încetat din orice alt motiv.

(3) Două persoane de același sex nu pot adopta împreună.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 7. (2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), poate fi încuviințată, după caz, adopția simultană sau adopții succesive, atunci când adoptatorii sunt soț și soție. (3) Prin excepție de la prevederile alin. (1) și (2), poate fi încuviințată o nouă adopție atunci când: a) adoptatorul sau soții adoptatori au decedat; în acest caz, adopția anterioară se consideră desfăcută pe data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești de încuviințare a noii adopții; b) adopția anterioară a încetat din orice alt motiv.

§3. Consimțământul la adopție

Art. 463. Persoanele care consimt la adopție. (1) Pentru încheierea unei adopții este necesar consimțământul următoarelor persoane:

a) părinții fireşti ori, după caz, tutorele copilului ai cărui părinți fireşti sunt decedați, necunoscuți, declarați morți sau dispăruți ori puși sub interdicție, în condițiile legii;

b) adoptatul care a împlinit 10 ani;

c) adoptatorul sau, după caz, soții din familia adoptatoare, când aceştia adoptă împreună;

d) soțul celui care adoptă, cu excepția cazului în care lipsa discernământului îl pune în imposibilitatea de a-și manifesta voința.

(2) Nu este valabil consimțământul dat în considerarea promisiunii sau obținerii efective a unor foloase, indiferent de natura acestora.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 11. (1) Persoanele care trebuie să consimtă la adopție sunt următoarele: a) părinții fireşti sau, după caz, tutorele copilului ai cărui părinți fireşti sunt decedați, necunoscuți, declarați morți sau dispăruți ori puși sub interdicție, în condițiile legii; b) copilul care a împlinit vârsta

de 10 ani; c) adoptatorul sau, după caz, familia adoptatoare. (2) Nu este valabil consimțământul dat în considerarea promisiunii sau efectuării unei contra prestații, indiferent de natura acesteia, fie ea anterioară sau ulterioară.

Art. 464. Situații speciale privind consimțământul părinților. (1) Dacă unul dintre părinții fireşti este necunoscut, mort, declarat mort, precum şi dacă se află, din orice motiv, în imposibilitate de a-şi manifesta voința, consimțământul celuilalt părinte este îndestulător. Când ambii părinți se află în una dintre aceste situații, adopția se poate încheia fără consimțământul lor.

(2) Părintele sau părinții decăzuți din exercițiul drepturilor părinteşti ori cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti păstrează dreptul de a consimți la adopția copilului. În aceste cazuri, consimțământul celui care exercită autoritatea părintească este şi el obligatoriu.

(3) Persoana căsătorită care a adoptat un copil trebuie să consimtă la adopția aceluiaşi copil de către soțul său. Consimțământul părinților fireşti nu mai este necesar în acest caz.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 12. (1) Consimțământul la adopție trebuie să fie dat de către părinții fireşti ai copilului. În cazul adopției copilului şi de către soțul adoptatorului, consimțământul trebuie exprimat de către soțul care este deja părinte adoptator al copilului. (2) Părintele sau părinții decăzuți din drepturile părinteşti sau cărora li s-a aplicat pedeapsa interzicerii drepturilor părinteşti păstrează dreptul de a consimți la adopția copilului. Consimțământul reprezentantului legal este obligatoriu. (3) Dacă unul dintre părinții fireşti este decedat, necunoscut, declarat, în condițiile legii, mort sau dispărut, pus sub interdicție, precum şi dacă se află, din orice împrejurare, în imposibilitate de a-şi manifesta voința, consimțământul celuilalt părinte este îndestulător. (4) Consimțământul părinților fireşti ai copilului nu este necesar dacă ambii se găsesc în oricare dintre situațiile prevăzute la alin. (3), precum şi în cazul adopției prevăzute la art. 5 alin. (3).

Art. 465. Libertatea consimțământului părinților. Părinții fireşti ai copilului sau, după caz, tutorele trebuie să consimtă la adopție în mod liber, necondiționat şi numai după ce au fost informați în mod corespunzător asupra consecințelor adopției, în special asupra încetării legăturilor de rudenie ale copilului cu familia sa de origine.

Legislație conexă: art. 9 din Legea nr. 273/2004 (republicată în M. Of. nr. 259 din 19 aprilie 2012).

Art. 466. Darea şi revocarea consimțământului părinților. (1) Consimțământul la adopție al părinților fireşti sau, după caz, al tutorelui poate fi dat numai după trecerea unui termen de 60 de zile de la data naşterii copilului.

(2) Consimțământul dat în condițiile alin. (1) poate fi revocat în termen de 30 de zile de la data exprimării lui.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 16. (1) Consimțământul la adopție al părinților fireşti ai copilului sau, după caz, al tutorelui poate fi dat numai după trecerea unui termen de 60 de zile de la data naşterii copilului înscrisă în certificatul de naştere. (2) Părintele firesc sau, după caz, tutorele poate revoca consimțământul în termen de 30 de zile de la data exprimării lui în condițiile legii.

Art. 467. Refuzul părinților de a-şi da consimțământul. În mod excepțional, instanța de tutelă poate trece peste refuzul părinților fireşti sau, după caz, al tutorelui de a consimți la adopție, dacă se dovedeşte, cu orice mijloc de probă, că acesta este abuziv şi instanța apreciază că adopția este în interesul superior al copilului, ținând seama şi de opinia acestuia, dată în condițiile legii, cu motivarea expresă a hotărârii în această privință.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 13. În mod excepțional, instanța judecătorească poate trece peste refuzul părinților fireşti sau, după caz, al tutorelui de a consimți la adopția copilului, dacă se dovedeşte, prin orice mijloc de probă, că aceştia refuză în mod abuziv să-şi dea consimțământul la adopție şi instanța apreciază că adopția este în interesul superior al copilului, ținând seama şi de opinia acestuia dată în condițiile art. 11 alin. (1) lit. b), cu motivarea expresă a hotărârii în această privință.

Art. 468. Condițiile exprimării consimțământului. Condițiile în care își exprimă consimțământul persoanele chemate să consimtă la adopție sunt reglementate prin lege specială.

Legea de aplicare:
Art. 49. Adopțiile încuviințate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil rămân supuse, în ceea ce privește validitatea lor, legii în vigoare la data când au fost încuviințate.

Secțiunea a 3-a. Efectele adopției

Art. 469. Data adopției. Adopția produce efecte de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care a fost încuviințată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 56. (1) Adopția produce efecte numai de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești prin care a fost încuviințată.

Art. 470. Efectele asupra rudeniei. (1) Prin adopție se stabilesc filiația dintre adoptat și cel care adoptă, precum și legături de rudenie între adoptat și rudele adoptatorului.

(2) Raporturile de rudenie încetează între adoptat și descendenții săi, pe de o parte, și părinții fireşti și rudele acestora, pe de altă parte.

(3) Când adoptator este soțul părintelui firesc sau adoptiv, legăturile de rudenie ale adoptatului încetează numai în raport cu părintele firesc și rudele părintelui firesc care nu este căsătorit cu adoptatorul.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 56. (2) Prin adopție se stabilesc filiația între adoptat și cel care adoptă, precum și legături de rudenie între adoptat și rudele adoptatorului. (3) În momentul stabilirii filiației prin adopție, rudenia firească dintre adoptat și descendenții săi, pe de o parte, și părinții săi fireşti și rudele acestora, pe de altă parte, încetează, cu excepția adopției prevăzute la art. 20 lit. b), caz în care încetarea raporturilor de rudenie se aplică numai în raport cu părintele firesc și rudele părintelui firesc care nu este căsătorit cu adoptatorul.

Art. 471. Raporturile dintre adoptator și adoptat. (1) Adoptatorul are față de copilul adoptat drepturile și îndatoririle părintelui față de copilul său firesc.

(2) În cazul în care cel care adoptă este soțul părintelui firesc al adoptatului, drepturile și îndatoririle părinteşti se exercită de către adoptator și părintele firesc căsătorit cu acesta.

(3) Adoptatul are față de adoptator drepturile și îndatoririle pe care le are orice persoană față de părinții săi fireşti.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 57. (1) Adoptatorul are față de copilul adoptat drepturile și îndatoririle părintelui firesc față de copilul său. (2) În cazul în care adoptatorul este soțul părintelui firesc al adoptatului, drepturile și îndatoririle părinteşti se exercită de către adoptator și părintele firesc căsătorit cu acesta. (3) Adoptatul are față de adoptator drepturile și îndatoririle de orice natură pe care le are o persoană față de părinții săi fireşti.

Art. 472. Decăderea adoptatorului din exercițiul drepturilor părinteşti. Dacă adoptatorul este decăzut din exercițiul drepturilor părinteşti, instanța de tutelă, ținând seama de interesul superior al copilului, poate să instituie tutela sau una dintre măsurile de protecție prevăzute de lege. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Art. 473. Numele adoptatului. (1) Copilul adoptat dobândește prin adopție numele de familie al celui care adoptă.

(2) Dacă adopția se face de către 2 soți ori de către soțul care adoptă copilul celuilalt soț, iar soții au nume comun, copilul adoptat poartă acest nume. În cazul în care soții nu au nume de familie comun, ei sunt obligați să declare instanței care încuviințează adopția numele pe care

acesta urmează să îl poarte. Dacă soții nu se înțeleg, hotărăşte instanța. Dispozițiile art. 264 rămân aplicabile.

(3) Pentru motive temeinice, instanța, încuviințând adopția, la cererea adoptatorului sau a familiei adoptatoare şi cu consimțământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani, poate dispune schimbarea prenumelui copilului adoptat.

(4) În cazul adopției unei persoane căsătorite, care poartă un nume comun cu celălalt soț, soțul adoptat poate lua numele adoptatorului, cu consimțământul celuilalt soț, dat în fața instanței care încuviințează adopția.

(5) Pe baza hotărârii definitive de încuviințare a adopției, serviciul de stare civilă competent întocmeşte, în condițiile legii, un nou act de naştere al copilului, în care adoptatorii vor fi trecuți ca fiind părinții săi fireşti. Vechiul act de naştere se păstrează, menționându-se pe marginea acestuia întocmirea noului act.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 59. (1) Adoptatul dobândeşte prin adopție numele adoptatorului. (2) Dacă adopția se face de către 2 soți ori de către soțul care adoptă copilul celuilalt soț, iar soții au nume comun, adoptatul va purta acest nume. În cazul în care soții nu au nume de familie comun, ei sunt obligați să declare instanței judecătoreşti care încuviințează adopția numele pe care adoptatul urmează să-l poarte. (3) Pentru motive temeinice, instanța, încuviințând adopția, la cererea adoptatorului sau familiei adoptatoare şi cu consimțământul copilului care a împlinit vârsta de 10 ani, poate dispune schimbarea prenumelui copilului adoptat. (4) În cazul adopției unei persoane căsătorite care poartă un nume comun în timpul căsătoriei, soțul adoptat poate primi în timpul căsătoriei numele adoptatorului, cu consimțământul celuilalt soț, acordat în fața instanței care încuviințează adopția. (5) Pe baza hotărârii judecătoreşti irevocabile de încuviințare a adopției, serviciul de stare civilă competent întocmeşte, în condițiile legii, un nou act de naştere al copilului, în care adoptatorii vor fi trecuți ca fiind părinții săi fireşti. Vechiul act de naştere se va păstra, menționându-se pe marginea acestuia întocmirea noului act.

Art. 474. Informațiile cu privire la adopție. Informațiile cu privire la adopție sunt confidențiale. Modul în care adoptatul este informat cu privire la adopție şi la familia sa de origine, precum şi regimul juridic general al informațiilor privind adopția se stabilesc prin lege specială.

Legislație conexă: art. 68 din Legea nr. 273/2004 (republicată în M. Of. nr. 259 din 19 aprilie 2012).

Secțiunea a 4-a. Încetarea adopției

Art. 475. Încetarea adopției. Adopția încetează prin desfacere sau ca urmare a anulării ori a constatării nulității sale.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 60. Adopția încetează prin desfacere sau ca urmare a declarării nulității acesteia.

Art. 476. Desfacerea adopției. (1) Adopția este desfăcută de drept în cazul prevăzut la art. 462 alin. (2) lit. a).

(2) De asemenea, adopția poate fi desfăcută în cazul în care față de adoptat este necesară luarea unei măsuri de protecție prevăzute de lege, dacă desfacerea adopției este în interesul superior al copilului. În acest caz, adopția se consideră desfăcută la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti prin care se dispune măsura de protecție, în condițiile legii.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 61. Adopția se desface în cazul prevăzut la art. 7 alin. (3) lit. a). [„adoptatorul sau soții adoptatori au decedat"; în acest caz, adopția anterioară se consideră desfacută pe data ramânerii irevocabile a hotărârii judecătoreşti de încuviințare a noii adopții – n.n.].

Art. 477. Desfacerea adopției la cererea adoptatorului. (1) Adopția poate fi desfăcută la cererea adoptatorului sau a familiei adoptatoare, dacă adoptatul a atentat la viața lor sau a ascendenților ori descendenților lor, precum și atunci când adoptatul s-a făcut vinovat față de adoptatori de fapte penale pedepsite cu o pedeapsă privativă de libertate de cel puțin 2 ani.

(2) Dacă adoptatorul a decedat ca urmare a faptelor adoptatului, adopția poate fi desfăcută la cererea celor care ar fi venit la moștenire împreună cu adoptatul sau în lipsa acestuia.

(3) Adopția poate fi desfăcută la cererea adoptatorului numai după ce adoptatul a dobândit capacitate deplină de exercițiu, în condițiile legii, chiar dacă faptele au fost săvârșite anterior acestei date.

Art. 478. Desfacerea adopției la cererea adoptatului. Adopția poate fi desfăcută la cererea adoptatului dacă adoptatorul s-a făcut vinovat față de adoptat de faptele prevăzute la art. 477.

Art. 479. Anularea adopției. (1) Adopția poate fi anulată la cererea oricărei persoane chemate să consimtă la încheierea ei și al cărei consimțământ a fost viciat prin eroare asupra identității adoptatului, dol sau violență.

(2) Acțiunea poate fi formulată în termen de 6 luni de la descoperirea erorii sau a dolului ori de la data încetării violenței, dar nu mai târziu de 2 ani de la încheierea adopției.

Art. 480. Nulitatea absolută a adopției. (1) Sunt nule adopția fictivă, precum și cea încheiată cu încălcarea condițiilor de formă sau de fond, dacă, în acest din urmă caz, legea nu o sancționează cu nulitatea relativă.

(2) Adopția este fictivă dacă a fost încheiată în alt scop decât cel al ocrotirii interesului superior al copilului.

(3) Acțiunea în constatarea nulității adopției poate fi formulată de orice persoană interesată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: ▶ Art. 62. (1) Adopția este nulă, dacă a fost încheiată în alt scop decât cel al ocrotirii interesului superior al copilului sau cu încălcarea oricăror condiții de fond sau de formă prevăzute de lege. ▶ Art. 63. Acțiunea în declararea nulității adopției aparține oricărei persoane interesate. După dobândirea de către adoptat a capacității depline de exercițiu, acțiunea aparține numai acestuia.

Art. 481. Menținerea adopției. Instanța poate respinge cererea privind nulitatea dacă menținerea adopției este în interesul celui adoptat. Acesta este întotdeauna ascultat, dispozițiile art. 264 aplicându-se în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 62. (2) Cu toate acestea, instanța va putea respinge cererea de declarare a nulității adopției, dacă va constata că menținerea adopției este în interesul celui adoptat.

Art. 482. Efectele încetării adopției. (1) La încetarea adopției, părinții firești ai copilului redobândesc drepturile și îndatoririle părintești, cu excepția cazului când instanța hotărăște că este în interesul superior al copilului să instituie tutela sau o altă măsură de protecție a copilului, în condițiile legii.

(2) De asemenea, adoptatul redobândește numele de familie și, după caz, prenumele avut înainte de încuviințarea adopției. Cu toate acestea, pentru motive temeinice, instanța poate încuviința ca acesta să păstreze numele dobândit prin adopție.

(3) Adoptatul este întotdeauna ascultat în condițiile art. 264.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 273/2004: Art. 65. (1) În situația încetării adopției ca urmare a declarării nulității acesteia, adoptatul redobândește numele de familie avut înainte de încuviințarea adopției. (2) Părinții firești ai copilului redobândesc drepturile și îndatoririle părintești dacă instanța nu decide instituirea tutelei sau a altor măsuri de protecție specială a copilului, în condițiile legii.

Titlul IV. Autoritatea părintească

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 483. Autoritatea părintească. (1) *Autoritatea părintească* este ansamblul de drepturi şi îndatoriri care privesc atât persoana, cât şi bunurile copilului şi aparţin în mod egal ambilor părinţi.

(2) Părinţii exercită autoritatea părintească numai în interesul superior al copilului, cu respectul datorat persoanei acestuia, şi îl asociază pe copil la toate deciziile care îl privesc, ţinând cont de vârsta şi de gradul său de maturitate.

(3) Ambii părinţi răspund pentru creşterea copiilor lor minori.

Legislaţie conexă: art. 2 şi art. 31 alin. (1)-(2) din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului.

Art. 484. Durata autorităţii părinteşti. Autoritatea părintească se exercită până la data când copilul dobândeşte capacitatea deplină de exerciţiu.

Art. 485. Îndatorirea de respect. Copilul datorează respect părinţilor săi indiferent de vârsta sa.

Art. 486. Neînţelegerile dintre părinţi. Ori de câte ori există neînţelegeri între părinţi cu privire la exerciţiul drepturilor sau la îndeplinirea îndatoririlor părinteşti, instanţa de tutelă, după ce îi ascultă pe părinţi şi luând în considerare concluziile raportului referitor la ancheta psihosocială, hotărăşte potrivit interesului superior al copilului. Ascultarea copilului este obligatorie, dispoziţiile art. 264 fiind aplicabile.

Legislaţie conexă: art. 31 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului.

Capitolul II. Drepturile şi îndatoririle părinteşti

Art. 487. Conţinutul autorităţii părinteşti. Părinţii au dreptul şi îndatorirea de a creşte copilul, îngrijind de sănătatea şi dezvoltarea lui fizică, psihică şi intelectuală, de educaţia, învăţătura şi pregătirea profesională a acestuia, potrivit propriilor lor convingeri, însuşirilor şi nevoilor copilului; ei sunt datori să dea copilului orientarea şi sfaturile necesare exercitării corespunzătoare a drepturilor pe care legea le recunoaşte acestuia.

Reglementarea anterioară

C. fam.: Art. 101. (1) Părinţii sunt datori să îngrijească de copil. (2) Ei sunt obligaţi să crească copilul, îngrijind de sănătatea şi dezvoltarea lui fizică, de educarea, învăţătura şi pregătirea profesională a acestuia, potrivit cu însuşirile lui, în conformitate cu ţelurile statului socialist, spre a-l face folositor colectivităţii.

Art. 488. Îndatoririle specifice. (1) Părinţii au îndatorirea de a creşte copilul în condiţii care să asigure dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală şi socială în mod armonios.

(2) În acest scop, părinţii sunt obligaţi:

a) să coopereze cu copilul şi să îi respecte viaţa intimă, privată şi demnitatea;

b) să prezinte şi să permită informarea şi lămurirea copilului despre toate actele şi faptele care l-ar putea afecta şi să ia în considerare opinia acestuia;

c) să ia toate măsurile necesare pentru protejarea şi realizarea drepturilor copilului;

d) să coopereze cu persoanele fizice şi persoanele juridice cu atribuţii în domeniul îngrijirii, educării şi formării profesionale a copilului.

Legislație conexă: art. 32 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

Art. 489. Măsurile disciplinare. Măsurile disciplinare nu pot fi luate de părinți decât cu respectarea demnității copilului. Sunt interzise luarea unor măsuri, precum și aplicarea unor pedepse fizice, de natură a afecta dezvoltarea fizică, psihică sau starea emoțională a copilului.

Legislație conexă: art. 28 alin. (2) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

Art. 490. Drepturile părintelui minor. (1) Părintele minor care a împlinit vârsta de 14 ani are numai drepturile și îndatoririle părinteşti cu privire la persoana copilului.

(2) Drepturile și îndatoririle cu privire la bunurile copilului revin tutorelui sau, după caz, altei persoane, în condițiile legii.

Legislație conexă: art. 62 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

Art. 491. Religia copilului. (1) Părinții îndrumă copilul, potrivit propriilor convingeri, în alegerea unei religii, în condițiile legii, ținând seama de opinia, vârsta și de gradul de maturitate ale acestuia, fără a-l putea obliga să adere la o anumită religie sau la un anumit cult religios.

(2) Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani are dreptul să își aleagă liber confesiunea religioasă.

Legislație conexă: art. 25 din din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

Art. 492. Numele copilului. Părinții aleg prenumele și, când este cazul, numele de familie al copilului, în condițiile legii.

Legislație conexă: art. 8 alin. (3) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.

Art. 493. Supravegherea copilului. Părinții au dreptul și îndatorirea de supraveghere a copilului minor.

Art. 494. Relațiile sociale ale copilului. Părinții sau reprezentanții legali ai copilului pot, numai în baza unor motive temeinice, să împiedice corespondența și legăturile personale ale copilului în vârstă de până la 14 ani. Neînțelegerile se soluționează de către instanța de tutelă, cu ascultarea copilului, în condițiile art. 264.

Art. 495. Înapoierea copilului de la alte persoane. (1) Părinții pot cere oricând instanței de tutelă înapoierea copilului de la orice persoană care îl ține fără drept.

(2) Instanța de tutelă poate respinge cererea numai dacă înapoierea este vădit contrară interesului superior al copilului.

(3) Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Reglementarea anterioară

C. fam.: Art. 103. (1) Părinții au dreptul să ceară înapoierea copilului de la orice persoană care îl ține fără drept. (2) Instanța judecătorească va respinge cererea, dacă înapoierea este contrară intereselor copilului. Acesta va fi ascultat dacă a împlinit vârsta de zece ani.

Art. 496. Locuința copilului. (1) Copilul minor locuieşte la părinții săi.

(2) Dacă părinții nu locuiesc împreună, aceştia vor stabili, de comun acord, locuința copilului.

(3) În caz de neînțelegere între părinți, instanța de tutelă hotărăşte, luând în considerare concluziile raportului de anchetă psihosocială și ascultându-i pe părinți și pe copil, dacă a împlinit vârsta de 10 ani. Dispozițiile art. 264 rămân aplicabile.

(4) Locuința copilului, stabilită potrivit prezentului articol, nu poate fi schimbată fără acordul părinților decât în cazurile prevăzute expres de lege.

(5) Părintele la care copilul nu locuieşte în mod statornic are dreptul de a avea legături personale cu minorul, la locuința acestuia. Instanța de tutelă poate limita exercițiul acestui drept, dacă aceasta este în interesul superior al copilului.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 100. (1) Copilul minor locuieşte la părinții săi. (2) Dacă părinții nu locuiesc împreună, aceştia vor decide, de comun acord, la care dintre ei va locui copilul. (3) În caz de neînțelegere între părinți, instanța judecătorească, ascultând autoritatea tutelară, precum şi pe copil, dacă acesta a împlinit vârsta de zece ani, va decide, ținând seama de interesele copilului.

Art. 497. Schimbarea locuinței copilului. (1) Dacă afectează exercițiul autorității sau al unor drepturi părinteşti, schimbarea locuinței copilului, împreună cu părintele la care locuieşte, nu poate avea loc decât cu acordul prealabil al celuilalt părinte.

(2) În caz de neînțelegere între părinți, hotărăşte instanța de tutelă potrivit interesului superior al copilului, luând în considerare concluziile raportului de anchetă psihosocială şi ascultându-i pe părinți. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Art. 498. Schimbarea felului învățăturii ori al pregătirii profesionale. (1) Copilul care a împlinit vârsta de 14 ani poate cere părinților să îşi schimbe felul învățăturii sau al pregătirii profesionale ori locuința necesară desăvârşirii învățăturii ori pregătirii sale profesionale.

(2) Dacă părinții se opun, copilul poate sesiza instanța de tutelă, iar aceasta hotărăşte pe baza raportului de anchetă psihosocială. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 102. Autoritatea tutelară poate da încuviințare copilului, la cererea acestuia, după împlinirea vârstei de paisprezece ani, să-şi schimbe felul învățăturii ori pregătirii profesionale stabilită de părinți sau să aibă locuința pe care o cere desăvârşirea învățăturii ori pregătirii profesionale.

Art. 499. Obligația de întreținere. (1) Tatăl şi mama sunt obligați, în solidar, să dea întreținere copilului lor minor, asigurându-i cele necesare traiului, precum şi educația, învățătura şi pregătirea sa profesională.

(2) Dacă minorul are un venit propriu care nu este îndestulător, părinții au obligația de a-i asigura condițiile necesare pentru creşterea, educarea şi pregătirea sa profesională.

(3) Părinții sunt obligați să îl întrețină pe copilul devenit major, dacă se află în continuarea studiilor, până la terminarea acestora, dar fără a depăşi vârsta de 26 de ani.

(4) În caz de neînțelegere, întinderea obligației de întreținere, felul şi modalitățile executării, precum şi contribuția fiecăruia dintre părinți se stabilesc de instanța de tutelă pe baza raportului de anchetă psihosocială.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 107. (1) Copilul minor este întreținut de părinții săi. (2) Dacă minorul are un venit propriu, care nu este îndestulător, părinții au obligația să asigure condițiile necesare pentru creşterea, educarea, învățătura şi pregătirea sa profesională. (3) În caz de neînțelegere, întinderea obligației de întreținere datorată de părinți minorului, felul şi modalitățile executării precum şi contribuția fiecăruia dintre părinți, se vor stabili de instanța judecătorească cu ascultarea autorității tutelare.

Art. 500. Independența patrimonială. Părintele nu are niciun drept asupra bunurilor copilului şi nici copilul asupra bunurilor părintelui, în afară de dreptul la moştenire şi la întreținere.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 106. Părintele nu are niciun drept asupra bunurilor copilului şi nici copilul asupra bunurilor părintelui în afară de dreptul la moştenire şi la întreținere.

Art. 501. Administrarea bunurilor copilului. (1) Părinții au dreptul şi îndatorirea de a administra bunurile copilului lor minor, precum şi de a-l reprezenta în actele juridice civile ori de a-i încuviința aceste acte, după caz.

(2) După împlinirea vârstei de 14 ani minorul îşi exercită drepturile şi îşi execută obligațiile singur, în condițiile legii, însă numai cu încuviințarea părinților şi, după caz, a instanței de tutelă.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ▸ Art. 105. (1) Părinții au dreptul şi îndatorirea de a administra bunurile copilului lor minor şi de a-l reprezenta în actele civile până la data când el împlineşte vârsta de paisprezece ani. (2) După împlinirea vârstei de paisprezece ani minorul exercită singur drepturile şi îşi execută tot astfel obligațiile, însă numai cu încuviințarea prealabilă a părinților, spre a-l apăra împotriva abuzurilor din partea celui de-al treilea. ▸ Art. 124. (2) După împlinirea vârstei de paisprezece ani minorul îşi exercită drepturile şi îşi execută tot astfel obligațiile, însă numai cu încuviințarea prealabilă a tutorelui, spre a-l apăra împotriva abuzurilor din partea celor de-al treilea.

Art. 502. Alte dispoziții aplicabile. (1) Drepturile şi îndatoririle părinților cu privire la bunurile copilului sunt aceleaşi cu cele ale tutorelui, dispozițiile care reglementează tutela fiind aplicabile în mod corespunzător.

(2) Cu toate acestea, nu se întocmeşte inventarul prevăzut la art. 140, în cazul în care copilul nu are alte bunuri decât cele de uz personal.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 105. (3) Dispozițiile secțiunii a II-a din prezentul capitol vor fi aplicabile prin asemănare. Cu toate acestea nu se va întocmi inventarul prevăzut în art. 126, în cazul în care copilul nu are alte bunuri decât cele de uz personal.

Capitolul III. Exercitarea autorității părinteşti

Art. 503. Modul de exercitare a autorității părinteşti. (1) Părinții exercită împreună şi în mod egal autoritatea părintească.

(2) Față de terții de bună-credință, oricare dintre părinți, care îndeplineşte singur un act curent pentru exercitarea drepturilor şi îndeplinirea îndatoririlor părinteşti, este prezumat că are şi consimțământul celuilalt părinte.

Legea de aplicare:
Art. 50. Dispozițiile art. 503 alin. (2) din Codul civil privind prezumția de mandat tacit reciproc între părinți sunt aplicabile în cazul actelor curente încheiate de unul dintre părinți, după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 98. (1) Măsurile privitoare la persoana şi bunurile copiilor se iau de către părinți, de comun acord.

Art. 504. Exercitarea autorității părinteşti în caz de divorț. Dacă părinții sunt divorțați, autoritatea părintească se exercită potrivit dispozițiilor referitoare la efectele divorțului în raporturile dintre părinți şi copii.

Art. 505. Copilul din afara căsătoriei. (1) În cazul copilului din afara căsătoriei a cărui filiație a fost stabilită concomitent sau, după caz, succesiv față de ambii părinți, autoritatea părintească se exercită în comun şi în mod egal de către părinți, dacă aceştia conviețuiesc.

(2) Dacă părinții copilului din afara căsătoriei nu conviețuiesc, modul de exercitare a autorității părinteşti se stabileşte de către instanța de tutelă, fiind aplicabile prin asemănare dispozițiile privitoare la divorț.

(3) Instanța sesizată cu o cerere privind stabilirea filiației este obligată să dispună asupra modului de exercitare a autorității părinteşti, fiind aplicabile prin asemănare dispozițiile privitoare la divorț.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 65. Dacă filiația copilului din afara căsătoriei este stabilită față de ambii părinți, încredințarea lui, precum și contribuția părinților la cheltuielile de creștere, educare, învățătura și pregătire profesională, se vor hotărî potrivit dispozițiilor art. 42-44 inclusiv, care se aplică prin asemănare.

Art. 506. Învoiala părinților. Cu încuviințarea instanței de tutelă părinții se pot înțelege cu privire la exercitarea autorității părinteşti sau cu privire la luarea unei măsuri de protecție a copilului, dacă este respectat interesul superior al acestuia. Ascultarea copilului este obligatorie, dispozițiile art. 264 fiind aplicabile.

Art. 507. Exercitarea autorității părinteşti de către un singur părinte. Dacă unul dintre părinți este decedat, declarat mort prin hotărâre judecătorească, pus sub interdicție, decăzut din exercițiul drepturilor părinteşti sau dacă, din orice motiv, se află în neputință de a-şi exprima voința, celălalt părinte exercită singur autoritatea părintească.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 98. (2) Dacă unul dintre părinți este mort, decăzut din drepturile părinteşti, pus sub interdicție sau, din orice împrejurare, se află în neputință de a-şi manifesta voința, celălalt părinte exercită singur drepturile părinteşti.

Capitolul IV. Decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti

Art. 508. Condiții. (1) Instanța de tutelă, la cererea autorităților administrației publice cu atribuții în domeniul protecției copilului, poate pronunța decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti dacă părintele pune în pericol viața, sănătatea sau dezvoltarea copilului prin relele tratamente aplicate acestuia, prin consumul de alcool sau stupefiante, prin purtarea abuzivă, prin neglijența gravă în îndeplinirea obligațiilor părinteşti ori prin atingerea gravă a interesului superior al copilului.

(2) Cererea se judecă de urgență, cu citarea părinților şi pe baza raportului de anchetă psihosocială. Participarea procurorului este obligatorie.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 109. (1) Dacă sănătatea sau dezvoltarea fizică a copilului este primejduită prin felul de exercitare a drepturilor părinteşti, prin purtare abuzivă sau prin neglijența gravă în îndeplinirea îndatoririlor de părinte, ori dacă educarea, învățătura sau pregătirea profesională a copilului nu se face în spirit de devotament față de România, instanța judecătorească, la cererea autorității tutelare, va pronunța decăderea părintelui din drepturile părinteşti. (2) Citarea părinților şi a autorității tutelare este obligatorie.

Art. 509. Întinderea decăderii. (1) Decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti este totală şi se întinde asupra tuturor copiilor născuți la data pronunțării hotărârii.

(2) Cu toate acestea, instanța poate dispune decăderea numai cu privire la anumite drepturi părinteşti ori la anumiți copii, dar numai dacă, în acest fel, nu sunt primejduite creşterea, educarea, învățătura şi pregătirea profesională a copiilor.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 111. Autoritatea tutelară va îngădui părintelui decăzut din drepturile părinteşti să păstreze legături personale cu copilul, afară numai dacă, prin asemenea legături, creşterea, educarea, învățătura sau pregătirea profesională a copilului ar fi în primejdie.

Art. 510. Obligația de întreținere. Decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti nu scutește părintele de obligația sa de a da întreținere copilului.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 110. Decăderea din drepturile părinteşti nu scuteşte pe părinte de îndatorirea de a da întreţinere copilului.

Art. 511. Instituirea tutelei. În cazul în care, după decăderea din exerciţiul drepturilor părinteşti, copilul se află în situaţia de a fi lipsit de îngrijirea ambilor părinţi, se instituie tutela.

Reglementarea anterioară:
C. fam.: Art. 113. În cazul în care ambii părinţi fiind morţi, necunoscuţi, decăzuţi din drepturile părinteşti, puşi sub interdicţie, dispăruţi ori declaraţi morţi, copilul este lipsit de îngrijirea ambilor părinţi precum, şi în cazul prevăzut de art. 85, copilul va fi pus sub tutelă.

Art. 512. Redarea exerciţiului drepturilor părinteşti. (1) Instanţa redă părintelui exerciţiul drepturilor părinteşti, dacă au încetat împrejurările care au dus la decăderea din exerciţiul acestora şi dacă părintele nu mai pune în pericol viaţa, sănătatea şi dezvoltarea copilului.

(2) Până la soluţionarea cererii, instanţa poate îngădui părintelui să aibă legături personale cu copilul, dacă aceasta este în interesul superior al copilului.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 112. Instanţa judecătorească va reda părintelui decăzut din drepturile părinteşti exerciţiul acestor drepturi, dacă au încetat împrejurările care au dus la decădere, astfel încât, prin redarea acestor drepturi, creşterea, educarea, învăţătura, pregătirea profesională şi interesele patrimoniale ale copilului nu mai sunt în primejdie.

Titlul V. Obligaţia de întreţinere

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 513. Caracterul legal al obligaţiei de întreţinere. Obligaţia de întreţinere există numai între persoanele prevăzute de lege. Ea se datorează numai dacă sunt întrunite condiţiile cerute de lege.

Art. 514. Caracterul personal al obligaţiei de întreţinere. (1) Obligaţia de întreţinere are caracter personal.

(2) Ea se stinge prin moartea debitorului sau a creditorului obligaţiei de întreţinere, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(3) Dreptul la întreţinere nu poate fi cedat şi nu poate fi urmărit decât în condiţiile prevăzute de lege.

Art. 515. Inadmisibilitatea renunţării la întreţinere. Nimeni nu poate renunţa pentru viitor la dreptul său la întreţinere.

Capitolul II. Persoanele între care există obligaţia de întreţinere şi ordinea în care aceasta se datorează

Art. 516. Subiectele obligaţiei de întreţinere. (1) Obligaţia de întreţinere există între soţ şi soţie, rudele în linie dreaptă, între fraţi şi surori, precum şi între celelalte persoane anume prevăzute de lege.

(2) Dispoziţiile alin. (1) privind obligaţia de întreţinere între rudele în linie dreaptă, precum şi între fraţi şi surori sunt aplicabile şi în cazul adopţiei.

(3) Obligaţia de întreţinere există între foştii soţi, în condiţiile prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
C. fam.: ► Art. 24. (1) În cazul prevăzut în art. 23 alin. (1) cererea de întreținere a soțului de bună-credință și raporturile patrimoniale dintre bărbat și femeie sunt supuse, prin asemănare, dispozițiilor privitoare la divorț. ► Art. 86. (1) Obligația de întreținere există între soț și soție, părinți și copii, cel care adoptă și adoptat, bunici și nepoți, străbunici și strănepoți, frați și surori, precum și între celelalte persoane anume prevăzute de lege.

Art. 517. Întreținerea copilului de către soțul părintelui său. (1) Soțul care a contribuit la întreținerea copilului celuilalt soț este obligat să presteze întreținere copilului cât timp acesta este minor, însă numai dacă părinții săi fireşti au murit, sunt dispăruți ori sunt în nevoie.

(2) La rândul său, copilul poate fi obligat să dea întreținere celui care l-a întreținut astfel timp de 10 ani.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 87. (1) Soțul care a contribuit la întreținerea copilului celuilalt soț este obligat să continue a da întreținere copilului, cât timp acesta este minor, însă numai dacă părinții săi fireşti au murit, sunt dispăruți ori sunt în nevoie. (2) Copilul va putea fi obligat să dea întreținere celui care l-a întreținut timp de zece ani, astfel cum se arată în alineatul precedent.

Art. 518. Obligația de întreținere aparținând moştenitorilor. (1) Moştenitorii persoanei care a fost obligată la întreținerea unui minor sau care i-a dat întreținere fără a avea obligația legală sunt ținuți, în măsura valorii bunurilor moştenite, să continue întreținerea, dacă părinții minorului au murit, sunt dispăruți sau sunt în nevoie, însă numai cât timp cel întreținut este minor.

(2) În cazul în care sunt mai mulți moştenitori, obligația este solidară, fiecare dintre ei contribuind la întreținerea minorului proporțional cu valoarea bunurilor moştenite.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 96. (1) Moştenitorul persoanei care a fost obligată la întreținerea unui minor sau care i-a dat întreținerea fără a avea obligația legală este ținut, în măsura valorii bunurilor moştenite, să continue întreținerea, dacă părinții minorului au murit, sunt dispăruți sau sunt în nevoie, însă numai cât timp cel întreținut este minor. (2) În cazul în care sunt mai mulți moştenitori, obligația este solidară, fiecare dintre ei contribuind proporțional cu valoarea bunurilor moştenite.

Art. 519. Ordinea de plată a întreținerii. Întreținerea se datorează în ordinea următoare:

a) soții și foştii soți își datorează întreținere înaintea celorlalți obligați;

b) descendentul este obligat la întreținere înaintea ascendentului, iar dacă sunt mai mulți descendenți sau mai mulți ascendenți, cel în grad mai apropiat înaintea celui mai îndepărtat;

c) frații și surorile își datorează întreținere după părinți, însă înaintea bunicilor.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 89. Întreținerea se datorează în ordinea următoare: a) soții își datorează întreținerea înaintea celorlalți obligați; b) descendentul este obligat la întreținere înaintea ascendentului, iar, dacă sunt mai mulți descendenți sau mai mulți ascendenți, cel în grad mai apropiat înaintea celui mai îndepărtat; c) cel care adoptă este obligat la întreținere înaintea părinților fireşti; d) frații și surorile își datorează întreținere după părinți, însă înaintea bunicilor.

Art. 520. Întreținerea în cazul desfacerii adopției. După încetarea adopției, adoptatul poate cere întreținere numai de la rudele sale fireşti sau, după caz, de la soțul său.

Art. 521. Pluralitatea de debitori. (1) În cazul în care mai multe dintre persoanele prevăzute la art. 516 sunt obligate să întrețină aceeași persoană, ele vor contribui la plata întreținerii, proporțional cu mijloacele pe care le au.

(2) Dacă părintele are drept la întreținere de la mai mulți copii, el poate, în caz de urgență, să pornească acțiunea numai împotriva unuia dintre ei. Cel care a plătit întreținerea se poate întoarce împotriva celorlalți obligați pentru partea fiecăruia.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 90. (1) În cazul în care mai multe dintre persoanele prevăzute în art. 89 sunt obligate să întreţină aceeaşi persoană, ele vor contribui la plata întreţinerii, proporţional cu mijloacele ce au. (2) Dacă părintele are drept la întreţinere de la mai mulţi copii, el poate, în caz de urgenţă, să pornească acţiunea numai împotriva unuia dintre ei. Cel care a plătit întreţinerea se poate întoarce împotriva celorlalţi obligaţi pentru partea fiecăruia.

Art. 522. Obligaţia subsidiară. În cazul în care cel obligat în primul rând la întreţinere nu are mijloace îndestulătoare pentru a acoperi nevoile celui care o cere, instanţa de tutelă le poate obliga pe celelalte persoane îndatorate la întreţinere să o completeze, în ordinea stabilită la art. 519.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 91. În cazul în care cel obligat în primul rând la întreţinere nu are mijloace îndestulătoare pentru a acoperi nevoile celui ce o cere, instanţa judecătorească va putea obliga pe celelalte persoane îndatorate la întreţinere să o completeze, în ordinea stabilită de art. 89.

Art. 523. Divizibilitatea întreţinerii. Când cel obligat nu poate presta, în acelaşi timp, întreţinere tuturor celor îndreptăţiţi să o ceară, instanţa de tutelă, ţinând seama de nevoile fiecăreia dintre aceste persoane, poate hotărî fie ca întreţinerea să se plătească numai uneia dintre ele, fie ca întreţinerea să se împartă între mai multe sau toate persoanele îndreptăţite să o ceară. În acest caz, instanţa hotărăşte, totodată, modul în care se împarte întreţinerea între persoanele care urmează a o primi.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 92. Când cel obligat nu poate presta, în acelaşi timp, întreţinerea tuturor celor care sunt în drept să i-o ceară, instanţa judecătorească, ţinând seama de nevoile fiecăreia dintre aceste persoane, poate hotărî fie ca întreţinerea să se plătească numai uneia dintre ele, fie ca întreţinerea să se împartă între mai multe sau toate persoanele îndreptăţite să o ceară. În acest caz instanţa va hotărî, totodată, modul în care se va împărţi întreţinerea între persoanele care urmează a o primi.

Capitolul III. Condiţiile obligaţiei de întreţinere

Art. 524. Creditorul întreţinerii. Are drept la întreţinere numai cel care se află în nevoie, neputându-se întreţine din munca sau din bunurile sale.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 86. (2) Are drept la întreţinere numai acela care se află în nevoie, neavând putinţa unui câştig din muncă, din cauza incapacităţii de a munci.

Art. 525. Dreptul la întreţinere al minorului. (1) Minorul care cere întreţinere de la părinţii săi se află în nevoie dacă nu se poate întreţine din munca sa, chiar dacă ar avea bunuri.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care părinţii n-ar putea presta întreţinerea fără a-şi primejdui propria lor existenţă, instanţa de tutelă poate încuviinţa ca întreţinerea să se asigure prin valorificarea bunurilor pe care acesta le are, cu excepţia celor de strictă necesitate.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 86. (3) Descendentul, cât timp este minor, are drept la întreţinere, oricare ar fi pricina nevoii în care se află.

Art. 526. Comportamentul necorespunzător. (1) Nu poate pretinde întreţinere acela care s-a făcut vinovat faţă de cel obligat la întreţinere de fapte grave, contrare legii sau bunelor moravuri.

(2) Acela care se află în stare de nevoie din culpa sa poate cere numai întreţinerea de strictă necesitate.

Art. 527. Debitorul întreţinerii. (1) Poate fi obligat la întreţinere numai cel care are mijloacele pentru a o plăti sau are posibilitatea de a dobândi aceste mijloace.

(2) La stabilirea mijloacelor celui care datorează întreţinerea se ţine seama de veniturile şi bunurile acestuia, precum şi de posibilităţile de realizare a acestora; de asemenea, vor fi avute în vedere celelalte obligaţii ale sale.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 94. (1) Întreţinerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere şi cu mijloacele celui ce urmează a o plăti.

Art. 528. Dovada stării de nevoie. Starea de nevoie a persoanei îndreptăţite la întreţinere, precum şi mijloacele celui care datorează întreţinere pot fi dovedite prin orice mijloc de probă.

Capitolul IV. Stabilirea şi executarea obligaţiei de întreţinere

Art. 529. Cuantumul întreţinerii. (1) Întreţinerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere şi cu mijloacele celui care urmează a o plăti.

(2) Când întreţinerea este datorată de părinte, ea se stabileşte până la o pătrime din venitul său lunar net pentru un copil, o treime pentru 2 copii şi o jumătate pentru 3 sau mai mulţi copii.

(3) Cuantumul întreţinerii datorate copiilor, împreună cu întreţinerea datorată altor persoane, potrivit legii, nu poate depăşi jumătate din venitul net lunar al celui obligat.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 94. (1) Întreţinerea este datorată potrivit cu nevoia celui care o cere şi cu mijloacele celui ce urmează a o plăti. (2) Instanţa judecătorească va putea mări sau micşora obligaţia de întreţinere sau a hotărî, încetarea ei, după cum se schimbă mijloacele celui care dă întreţinerea sau nevoia celui ce o primeşte. (3) Când întreţinerea este datorată de părinte sau de cel care adoptă, ea se stabileşte până la o pătrime din câştigul sau din munca pentru un copil, o treime pentru doi copii şi o jumătate pentru trei sau mai mulţi copii.

Art. 530. Modalităţile de executare. (1) Obligaţia de întreţinere se execută în natură, prin asigurarea celor necesare traiului şi, după caz, a cheltuielilor pentru educare, învăţătură şi pregătire profesională.

(2) Dacă obligaţia de întreţinere nu se execută de bunăvoie, în natură, instanţa de tutelă dispune executarea ei prin plata unei pensii de întreţinere, stabilită în bani.

(3) Pensia de întreţinere se poate stabili sub forma unei sume fixe sau într-o cotă procentuală din venitul net lunar al celui care datorează întreţinere. Dispoziţiile art. 529 alin. (2) şi (3) rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 93. (1) Obligaţia de întreţinere se execută în natură sau prin plata unei pensii în bani. (2) Instanţa judecătorească va stabili felul şi modalităţile executării, ţinând seama de împrejurări.

Art. 531. Modificarea şi încetarea pensiei de întreţinere. (1) Dacă se iveşte o schimbare în ceea ce priveşte mijloacele celui care prestează întreţinerea şi nevoia celui care o primeşte, instanţa de tutelă, potrivit împrejurărilor, poate mări sau micşora pensia de întreţinere sau poate hotărî încetarea plăţii ei.

(2) Pensia de întreţinere stabilită într-o sumă fixă se indexează de drept, trimestrial, în funcţie de rata inflaţiei.

Legea de aplicare:
Art. 51. Dispoziţiile art. 531 din Codul civil privind modificarea şi încetarea pensiei de întreţinere sunt aplicabile şi în cazul pensiilor de întreţinere stabilite prin hotărâre judecătorească anterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. fam.: Art. 94. (2) Instanța judecătorească va putea mări sau micșora obligația de întreținere sau a hotărî încetarea ei, după cum se schimbă mijloacele celui care dă întreținerea sau nevoia celui ce o primește.

Art. 532. Data de la care se datorează pensia de întreținere. (1) Pensia de întreținere se datorează de la data cererii de chemare în judecată.

(2) Cu toate acestea, pensia poate fi acordată și pentru o perioadă anterioară, dacă introducerea cererii de chemare în judecată a fost întârziată din culpa debitorului.

Art. 533. Plata pensiei de întreținere. (1) Pensia de întreținere se plătește în rate periodice, la termenele convenite de părți sau, în lipsa acordului lor, la cele stabilite prin hotărâre judecătorească.

(2) Chiar dacă creditorul întreținerii a decedat în perioada corespunzătoare unei rate, întreținerea este datorată în întregime pentru acea perioadă.

(3) De asemenea, părțile pot conveni sau, dacă sunt motive temeinice, instanța de tutelă poate hotărî ca întreținerea să se execute prin plata anticipată a unei sume globale care să acopere nevoile de întreținere ale celui îndreptățit pe o perioadă mai îndelungată sau pe întreaga perioadă în care se datorează întreținerea, în măsura în care debitorul întreținerii are mijloacele necesare acoperirii acestei obligații.

Art. 534. Restituirea întreținerii nedatorate. Dacă, din orice motiv, se dovedește că întreținerea prestată, de bunăvoie sau ca urmare a unei hotărâri judecătorești, nu era datorată, cel care a executat obligația poate să ceară restituirea de la cel care a primit-o sau de la cel care avea, în realitate, obligația să o presteze, în acest din urmă caz, pe temeiul îmbogățirii fără justă cauză.

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CARTEA A III-A. DESPRE BUNURI[1]

Titlul I. Bunurile şi drepturile reale în general

Capitolul I. Despre bunuri în general

Secţiunea 1. Despre distincţia bunurilor

Art. 535. Noţiune. Sunt bunuri lucrurile, corporale sau necorporale, care constituie obiectul unui drept patrimonial.

Art. 536. Bunurile mobile şi imobile. Bunurile sunt mobile sau imobile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 461. Toate bunurile sunt mobile sau imobile *(C. civ., 462 şi urm., 472 şi urm., 489 şi urm., 1295, 1315 şi urm., 1685, 1727 şi urm., 1751, 1824 şi urm., 1895 şi urm., 1909).*

Legislaţie conexă: Protocolul 1 la Convenţia europeană a drepturilor omului. A se vedea şi înţelesul noţiunii de „bun" în lumina jurisprudenţei C.E.D.O.

Art. 537. Bunurile imobile. Sunt imobile terenurile, izvoarele şi cursurile de apă, plantaţiile prinse în rădăcini, construcţiile şi orice alte lucrări fixate în pământ cu caracter permanent, platformele şi alte instalaţii de exploatare a resurselor submarine situate pe platoul continental, precum şi tot ceea ce, în mod natural sau artificial, este încorporat în acestea cu caracter permanent.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 462. Bunurile sunt imobile sau prin natura lor, sau prin destinaţia lor, sau prin obiectul la care ele se aplică *[C. civ. , 463-465 alin. (1), 468-470, 471, 482-499, 576, 717, 718, 760, 765, 770, 771, 773, 783, 894, 902-903, 995, 1108, 1166, 1295, 1315, 1327, 1348, 1349, 1366, 1496, 1517, 1660, 1721, 1729, 1737-1745, 1746 şi urm. , 1777, 1818, 1895].* ▸ Art. 463. Fondurile de pământ şi clădirile sunt imobile prin natura lor *(C. civ. 464, 465, 469, 470).* Art. 464. Morile de vânt sau de apă, aşezate pe stâlpi, sunt imobile prin natura lor *(C. civ. 462, 473).* ▸ Art. 465. (1) Recoltele care încă se ţin de rădăcini şi fructele de pe arbori, neculese încă, sunt asemenea imobile *(C. civ. 463, 466, 472 şi urm. , 972, 1295, 1730).* Art. 467. Animalele ce proprietarul fondului dă arendaşului pentru cultură, sunt imobile pe cât timp li se păstrează destinaţia lor *(C. civ. 462, 468).* ▸ Art. 468. (1) Obiectele ce proprietarul unui fond a pus pe el pentru serviciul şi exploatarea acestui fond sunt imobile prin destinaţie. (2) Astfel sunt imobile prin destinaţie, când ele s-au pus de proprietar pentru serviciul şi exploatarea fondului: - animalele afectate la cultură; - instrumentele arătoare; - seminţele date arendaşilor sau colonilor parţiari; - porumbii din porumbărie; - lapinii ţinuţi pe lângă casă; - stupii cu roi; - peştele din iaz (heleşteie); - teascurile, căldările, alambicurile, căzile şi vasele; - instrumentele necesare pentru exploatarea fierăriilor, fabricilor de hârtie şi altor uzine; - paiele şi gunoaiele. (3) Mai sunt imobile prin destinaţie toate efectele mobiliare ce proprietarul a aşezat către fond în perpetuu *(C. civ. 462, 469, 1750, 1824).* ▸ Art. 470. Urloaiele sau ţevile ce servesc pentru conducerea apelor la un fond de pământ, sau la vreo casă, sunt imobile şi fac parte din proprietăţile la care servesc *(C. civ. 462).*

Art. 538. Bunurile care rămân sau devin imobile. (1) Rămân bunuri imobile materialele separate în mod provizoriu de un imobil, pentru a fi din nou întrebuinţate, atât timp cât sunt

---

[1] Dispoziţiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii a III-a sunt cuprinse în art. 55-82 din Legea nr. 71/2011.

păstrate în aceeaşi formă, precum şi părţile integrante ale unui imobil care sunt temporar detaşate de acesta, dacă sunt destinate spre a fi reintegrate.

(2) Materialele aduse pentru a fi întrebuinţate în locul celor vechi devin bunuri imobile din momentul în care au dobândit această destinaţie.

Reglementarea anterioară
Codul civil din 1864: Art. 469. (1) Proprietarul se presupune că a aşezat către fond în perpetuu efecte mobiliare, când acestea sunt întărite cu gips, var sau ciment, sau când ele nu se pot scoate fără a se strica sau deteriora, sau fără a strica sau deteriora partea fondului către care sunt aşezate.(2) Oglinzile unui apartament se presupun aşezate în perpetuu, când parchetul pe care ele stau este una cu boaseria camerei.(3) Aceasta se aplică şi la tablouri şi alte ornamente.(4) Statuile sunt imobile când ele sunt aşezate înadins, chiar când ele s-ar putea scoate fără fractură sau deteriorare *(C. civ. 468, 1325, 1750, 1824).*

Art. 539. Bunurile mobile. (1) Bunurile pe care legea nu le consideră imobile sunt bunuri mobile.

(2) Sunt bunuri mobile şi undele electromagnetice sau asimilate acestora, precum şi energia de orice fel produse, captate şi transmise, în condiţiile legii, de orice persoană şi puse în serviciul său, indiferent de natura mobiliară sau imobiliară a sursei acestora.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 471. Sunt imobile prin obiectul la care se aplică: uzufructul lucrurilor imobile, servituţile, acţiunile care tind a revendica un imobil *(C. civ. 462, 517, 565, 576, 175)* ▸ Art. 472. Bunurile sunt mobile prin natura lor, sau prin determinarea legii (*C. civ. 461, 465 alin. 2, 466, 473-474, 482-488, 504-516, 718, 772, 773, 783, 827, 894, 911, 918, 972, 995, 1316, 1587, 1593, 1685, 1718, 1721, 1726-1736, 1751, 1909*). ▸ Art. 473. Sunt mobile prin natura lor, corpurile care se pot transporta de la un loc la altul, atât acele care se mişcă de sine precum sunt animalele, precum şi cele care nu se pot strămuta din loc decât prin o putere străină, precum sunt lucrurile neînsufleţite (*C. civ. 472*). ▸ Art. 474. (1) Sunt mobile prin determinarea legii, obligaţiile şi acţiunile care au de obiect sume exigibile sau efecte mobiliare 1), acţiunile sau interesele în companii de finanţe, de comerţ sau de industrie, chiar şi când capitalul acestor companii constă în imobile. (2) Aceste acţiuni sau interese se socot ca mobile numai în privinţa fiecărui din asociaţi şi pe cât timp ţine asociaţia. (3) Sunt asemenea mobile prin determinarea legii, veniturile perpetue sau pe viaţă asupra statului sau asupra particularilor (*C. civ. 472, 1639 şi urm.*).

Art. 540. Bunurile mobile prin anticipaţie. (1) Bogăţiile de orice natură ale solului şi subsolului, fructele neculese încă, plantaţiile şi construcţiile încorporate în sol devin mobile prin anticipaţie, atunci când, prin voinţa părţilor, sunt privite în natura lor individuală în vederea detaşării lor.

(2) Pentru opozabilitate faţă de terţi, este necesară notarea în cartea funciară.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 465. (1) Recoltele care încă se ţin de rădăcini şi fructele de pe arbori, neculese încă, sunt asemenea imobile. (2) Îndată ce recoltele se vor tăia şi fructele se vor culege, sunt mobile (*C. civ. 463, 466, 472 şi urm. , 972, 1295, 1730*). ▸ Art. 466. Arborii ce se taie, devin mobile (*C. civ. 465, 473 şi 529 şi urm.*).

Legislaţie conexă: Legea nr. 357/2005 privind bursele de mărfuri (M. Of. nr. 1115 din 9 decembrie 2005).

Art. 541. Universalitatea de fapt. (1) Constituie o universalitate de fapt ansamblul bunurilor care aparţin aceleiaşi persoane şi au o destinaţie comună stabilită prin voinţa acesteia sau prin lege.

(2) Bunurile care alcătuiesc universalitatea de fapt pot, împreună sau separat, să facă obiectul unor acte sau raporturi juridice distincte.

Art. 542. Regulile aplicabile drepturilor purtând asupra bunurilor. (1) Dacă nu se prevede altfel, sunt supuse regulilor referitoare la bunurile imobile şi drepturile reale asupra acestora.

(2) Celelalte drepturi patrimoniale sunt supuse, în limitele prevăzute de lege, regulilor referitoare la bunurile mobile.

Art. 543. Bunurile fungibile şi bunurile nefungibile. (1) Bunurile sunt fungibile sau nefungibile.

(2) Sunt fungibile bunurile determinabile după număr, măsură sau greutate, astfel încât pot fi înlocuite unele prin altele în executarea unei obligaţii.

(3) Prin act juridic, un bun fungibil prin natura sa poate fi considerat ca nefungibil.

Art. 544. Bunurile consumptibile şi bunurile neconsumptibile. (1) Bunurile sunt consumptibile sau neconsumptibile.

(2) Sunt consumptibile bunurile mobile a căror întrebuinţare obişnuită implică înstrăinarea sau consumarea substanţei.

(3) Un bun consumptibil prin natura sa poate deveni neconsumptibil dacă, prin act juridic, i se schimbă întrebuinţarea.

Art. 545. Bunurile divizibile şi bunurile indivizibile. (1) Bunurile sunt divizibile sau indivizibile.

(2) Bunurile care nu pot fi împărţite în natură fără a li se schimba destinaţia sunt bunuri indivizibile.

(3) Prin act juridic, un bun divizibil prin natura lui poate fi considerat indivizibil.

Art. 546. Bunurile principale şi bunurile accesorii. (1) Bunul care a fost destinat, în mod stabil şi exclusiv, întrebuinţării economice a altui bun este accesoriu atât timp cât satisface această utilizare.

(2) Destinaţia comună poate să fie stabilită numai de proprietarul ambelor bunuri.

(3) Dacă nu se prevede altfel, bunul accesoriu urmează situaţia juridică a bunului principal, inclusiv în caz de înstrăinare sau de grevare a bunului principal.

(4) Încetarea calităţii de bun accesoriu nu poate fi însă opusă unui terţ care a dobândit anterior drepturi privitoare la bunul principal.

(5) Separarea temporară a unui bun accesoriu de bunul principal nu îi înlătură această calitate.

(6) Drepturile unui terţ privitoare la un bun nu pot fi încălcate prin transformarea acestuia în bun accesoriu.

Secţiunea a 2-a. Produsele bunurilor

Art. 547. Produsele bunurilor. Produsele bunurilor sunt fructele şi productele.

Art. 548. Fructele. (1) Fructele reprezintă acele produse care derivă din folosirea unui bun, fără a diminua substanţa acestuia. Fructele sunt: naturale, industriale şi civile. Fructele civile se numesc şi venituri.

(2) Fructele naturale sunt produsele directe şi periodice ale unui bun, obţinute fără intervenţia omului, cum ar fi acelea pe care pământul le produce de la sine, producţia şi sporul animalelor.

(3) Fructele industriale sunt produsele directe şi periodice ale unui bun, obţinute ca rezultat al intervenţiei omului, cum ar fi recoltele de orice fel.

(4) Fructele civile sunt veniturile rezultate din folosirea bunului de către o altă persoană în virtutea unui act juridic, precum chiriile, arenzile, dobânzile, venitul rentelor şi dividendele.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 522. Fructele naturale sunt acelea ce pământul produce de la sine; producţia şi prăsila (sporul animalelor) sunt asemenea fructe naturale. Fructele industriale ale unui fond sunt acelea ce se dobândesc prin cultură (*C. civ. 483 şi urm., 524 şi urm., 555, 556*). ► Art. 523.

Fructele civile sunt chiriile caselor, dobânzile sumelor exigibile, venitul rentelor; arendele intră în clasa fructelor civile (*C. civ. 525, 527, 542, 543, 994, 1411, 1587, 1589, 1639 şi urm. , 1730 pct. 1, 1907*).

Art. 549. Productele. *Productele* sunt produsele obținute dintr-un bun cu consumarea sau diminuarea substanței acestuia, precum copacii unei păduri, piatra dintr-o carieră şi altele asemenea.

Art. 550. Dobândirea fructelor şi a productelor. (1) Fructele şi productele se cuvin proprietarului, dacă prin lege nu se dispune altfel.

(2) Dreptul de proprietate asupra fructelor naturale şi industriale se dobândeşte la data separării de bunul care le-a produs.

(3) Dreptul de proprietate asupra fructelor civile se dobândeşte zi cu zi.

(4) Cel care, fără acordul proprietarului, avansează cheltuielile necesare pentru producerea şi perceperea fructelor sau productelor poate cere restituirea cheltuielilor.

(5) În acest caz, produsele sau contravaloarea acestora pot fi reținute până la restituirea cheltuielilor. Cu toate acestea, proprietarul poate cere obligarea posesorului la predarea produselor ori a contravalorii acestora dacă furnizează o garanție îndestulătoare.

Reglementarea anterioară:
C. civ. 1864: ► Art. 483. Fructele naturale sau industriale ale pământului, fructele civile, sporul animalelor (prăsila), se cuvin proprietarului în puterea dreptului de accesiune (*C. civ. 483, 484, 522 şi urm. , 1730 pct. 1*). ► Art. 484. Fructele produse de vreun lucru nu se cuvin proprietarului, decât cu îndatorire din parte-i de a plăti semănăturile, arăturile şi munca pusă de alții (*C. civ. 483, 494, 524, 552, 997*).

Capitolul II. Drepturile reale în general

Art. 551. Drepturile reale. Sunt drepturi reale:
1. dreptul de proprietate;
2. dreptul de superficie;
3. dreptul de uzufruct;
4. dreptul de uz;
5. dreptul de abitație;
6. dreptul de servitute;
7. dreptul de administrare;
8. dreptul de concesiune;
9. dreptul de folosință;
10. drepturile reale de garanție;
11. alte drepturi cărora legea le recunoaşte acest caracter.

Art. 552. Formele de proprietate. Proprietatea este publică sau privată.

Legislație conexă: art. 136 alin. (1) C. Rom.

Art. 553. Proprietatea privată. (1) Sunt obiect al proprietății private toate bunurile de uz sau de interes privat aparținând persoanelor fizice, persoanelor juridice de drept privat sau de drept public, inclusiv bunurile care alcătuiesc domeniul privat al statului şi al unităților administrativ-teritoriale.

(2) Moştenirile vacante se constată prin certificat de vacanță succesorală şi intră în domeniul privat al comunei, oraşului sau municipiului, după caz, fără înscriere în cartea funciară. Imobilele cu privire la care s-a renunțat la dreptul de proprietate conform art. 562 alin. (2) se dobândesc, fără înscriere în cartea funciară, de comună, oraş sau municipiu, după caz, şi intră în domeniul privat al acestora prin hotărârea consiliului local.

(3) Moştenirile vacante şi imobilele menţionate la alin. (2), aflate în străinătate, se cuvin statului român.

(4) Bunurile obiect al proprietăţii private, indiferent de titular, sunt şi rămân în circuitul civil, dacă prin lege nu se dispune altfel. Ele pot fi înstrăinate, pot face obiectul unei urmăriri silite şi pot fi dobândite prin orice mod prevăzut de lege.

Legea de aplicare:
Art. 55. Dispoziţiile art. 553 alin. (2) din Codul civil se aplică numai moştenirilor deschise după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 477. Toate averile vacante şi fără stăpâni, precum şi ale persoanelor care mor fără moştenitori, sau ale căror moşteniri sunt lepădate, sunt ale domeniului public (*C. civ. 538, 646, 648, 652, 680, 696*).

Art. 554. Proprietatea publică. (1) Bunurile statului şi ale unităţilor administrativ-teritoriale care, prin natura lor sau prin declaraţia legii, sunt de uz sau de interes public formează obiectul proprietăţii publice, însă numai dacă au fost legal dobândite de către acestea.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, dispoziţiile aplicabile dreptului de proprietate privată se aplică şi dreptului de proprietate publică, însă numai în măsura în care sunt compatibile cu acesta din urmă.

Legislaţie conexă: ► art. 136 alin. (3) C. Rom. ► art. 6 din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică.

Titlul II. Proprietatea privată

Capitolul I. Dispoziţii generale

Secţiunea 1. Conţinutul, întinderea şi stingerea dreptului de proprietate privată

Art. 555. Conţinutul dreptului de proprietate privată. (1) Proprietatea privată este dreptul titularului de a poseda, folosi şi dispune de un bun în mod exclusiv, absolut şi perpetuu, în limitele stabilite de lege.

(2) În condiţiile legii, dreptul de proprietate privată este susceptibil de modalităţi şi dezmembrăminte, după caz.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 480. Proprietatea este dreptul ce are cineva de a se bucura şi dispune de un lucru în mod exclusiv şi absolut, însă în limitele determinate de lege (*C. civ. 475, 479, 481 şi urm., 489 şi urm. , 585, 586, 620 şi urm. , 841 şi urm. , 1001, 1002, 1306, 1310*).

Art. 556. Limitele exercitării dreptului de proprietate privată. (1) Dreptul de proprietate poate fi exercitat în limitele materiale ale obiectului său. Acestea sunt limitele corporale ale bunului care formează obiectul dreptului de proprietate, cu îngrădirile stabilite prin lege.

(2) Prin lege poate fi limitată exercitarea atributelor dreptului de proprietate.

(3) Exercitarea dreptului de proprietate poate fi limitată şi prin voinţa proprietarului, cu excepţiile prevăzute de lege.

Art. 557. Dobândirea dreptului de proprietate. (1) Dreptul de proprietate se poate dobândi, în condiţiile legii, prin convenţie, moştenire legală sau testamentară, accesiune, uzucapiune, ca efect al posesiei de bună-credinţă în cazul bunurilor mobile şi al fructelor, prin ocupaţiune, tradiţiune, precum şi prin hotărâre judecătorească, atunci când ea este translativă de proprietate prin ea însăşi.

(2) În cazurile prevăzute de lege, proprietatea se poate dobândi prin efectul unui act administrativ.

(3) Prin lege se pot reglementa şi alte moduri de dobândire a dreptului de proprietate.

(4) Cu excepţia cazurilor anume prevăzute de lege, în cazul bunurilor imobile dreptul de proprietate se dobândeşte prin înscriere în cartea funciară, cu respectarea dispoziţiilor prevăzute la art. 888.

Legea de aplicare:

Art. 56. (1)[1] Dispoziţiile Codului civil privitoare la dobândirea drepturilor reale imobiliare prin efectul înscrierii acestora în cartea funciară se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială şi deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărţilor funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispoziţiile Legii cadastrului şi a publicităţii imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

(2) Până la data prevăzută la alin. (1), înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate şi a altor drepturi reale, pe baza actelor prin care s-au transmis, constituit ori modificat în mod valabil, se face numai în scop de opozabilitate faţă de terţi.

Reglementarea anterioară

- C. civ. 1864: ▶ Art. 644. Proprietatea bunurilor se dobândeşte şi se transmite prin succesiune, prin legate, prin convenţie şi prin tradiţiune *(C. civ. , art. 651 şi urm., art. 800 şi urm., art. 942 şi urm.).* ▶ Art. 645. Proprietatea se mai dobândeşte prin accesiune sau incorporaţiune, prin prescripţie, prin lege şi prin ocupaţiune *(C. civ. 482 şi urm., 1837 şi urm.).*

- Legea nr. 213/1998: Art. 7. Dreptul de proprietate publică se dobândeşte: a) pe cale naturală; b) prin achiziţii publice efectuate în condiţiile legii; c) prin expropriere pentru cauză de utilitate publică; d) prin acte de donaţie sau legate acceptate de Guvern, de consiliul judeţean sau de consiliul local, după caz, dacă bunul în cauză intră în domeniul public; e) prin trecerea unor bunuri din domeniul privat al statului sau al unităţilor administrativ-teritoriale în domeniul public al acestora, pentru cauză de utilitate publică; f) prin alte moduri prevăzute de lege.

Art. 558. Riscul pieirii bunului. Proprietarul suportă riscul pieirii bunului, dacă acesta n-a fost asumat de o altă persoană sau dacă prin lege nu se dispune altfel.

Art. 559. Întinderea dreptului de proprietate asupra terenurilor. (1) Proprietatea terenului se întinde şi asupra subsolului şi a spaţiului de deasupra terenului, cu respectarea limitelor legale.

(2) Proprietarul poate face, deasupra şi în subsolul terenului, toate construcţiile, plantaţiile şi lucrările pe care le găseşte de cuviinţă, în afară de excepţiile stabilite de lege, şi poate trage din ele toate foloasele pe care acestea le-ar produce. El este ţinut să respecte, în condiţiile şi în limitele determinate de lege, drepturile terţilor asupra resurselor minerale ale subsolului, izvoarelor şi apelor subterane, lucrărilor şi instalaţiilor subterane şi altora asemenea.

(3) Apele de suprafaţă şi albiile acestora aparţin proprietarului terenului pe care se formează sau curg, în condiţiile prevăzute de lege. Proprietarul unui teren are, de asemenea, dreptul de a apropria şi de a utiliza, în condiţiile legii, apa izvoarelor şi a lacurilor aflate pe terenul respectiv, apa freatică, precum şi apele pluviale.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ▶ Art. 489. Proprietatea pământului cuprinde în sine proprietatea suprafeţei şi a subfeţei lui *(C. civ. 480, 490 şi urm. , 579, 607 şi urm. , 610, 612, 613, 620)* ▶ Art. 490. Proprietarul poate face asupra pământului toate plantaţiile şi clădirile ce găseşte de cuviinţă, afară de excepţiile statornicite la capul care tratează despre servituţi *(C. civ. 480, 489, 492, 576 şi*

[1] Alin. (1) al art. 56 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 6 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei ultime modificări, textul avea următorul conţinut: *„(1) Dispoziţiile art. 557 alin. (4), art. 565, art. 885 alin. (1) şi art. 886 din Codul civil se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială şi deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărţilor funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispoziţiile Legii cadastrului şi a publicităţii imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare".*

urm. , 607 şi urm. , 1776) ▸ Art. 491. Proprietarul poate face sub faţa pământului toate construcţiile şi săpăturile ce găseşte de cuviinţă, şi trage din ele toate foloasele ce acestea ar produce, afară de modificările prescrise de legi şi regulamente privitoare la mine, precum şi de legile şi regulamentele poliţieneşti (*C. civ. 480, 489, 490, 492, 538, 607 şi urm. , 610, 612, 613, 620*).

Legislaţie conexă: Legea nr. 107/1996 a apelor (M. Of. nr. 244 din 8 octombrie 1996);

Art. 560. Obligaţia de grănituire. Proprietarii terenurilor învecinate sunt obligaţi să contribuie la grănituire prin reconstituirea hotarului şi fixarea semnelor corespunzătoare, suportând, în mod egal, cheltuielile ocazionate de aceasta.

Art. 561. Dreptul de îngrădire. Orice proprietar poate să îşi îngrădească proprietatea, suportând, în condiţiile legii, cheltuielile ocazionate.

Art. 562. Stingerea dreptului de proprietate. (1) Dreptul de proprietate privată se stinge prin pieirea bunului, dar nu se stinge prin neuz. El poate fi însă dobândit de altul prin uzucapiune sau într-un alt mod, în cazurile şi condiţiile anume determinate de lege.

(2) Proprietarul poate abandona bunul său mobil sau poate renunţa, prin declaraţie autentică, la dreptul de proprietate asupra bunului imobil, înscris în cartea funciară. Dreptul se stinge în momentul părăsirii bunului mobil, iar dacă bunul este imobil, prin înscrierea în cartea funciară, în condiţiile legii, a declaraţiei de renunţare.

(3) Exproprierea se poate face numai pentru o cauză de utilitate publică stabilită potrivit legii, cu justă şi prealabilă despăgubire, fixată de comun acord între proprietar şi expropriator. În caz de divergenţă asupra cuantumului despăgubirilor, acesta se stabileşte pe cale judecătorească.

(4) Nu pot fi supuse confiscării decât bunurile destinate sau folosite pentru săvârşirea unei infracţiuni ori contravenţii sau cele rezultate din acestea.

Legislaţie conexă: ▸ art. 44 alin. (3) şi (9) C. Rom. ▸ art. 1 din Legea nr. 33/1994 privind expropierea pentru cauză de utilitate publică (republicată în M. Of. nr. 472 din 5 iulie 2011).

Secţiunea a 2-a. Apărarea dreptului de proprietate privată

Art. 563. Acţiunea în revendicare. (1) Proprietarul unui bun are dreptul de a-l revendica de la posesor sau de la o altă persoană care îl deţine fără drept. El are, de asemenea, dreptul la despăgubiri, dacă este cazul.

(2) Dreptul la acţiunea în revendicare este imprescriptibil, cu excepţia cazurilor în care prin lege se dispune altfel.

(3) Dreptul de proprietate dobândit cu bună-credinţă, în condiţiile legii, este pe deplin recunoscut.

(4) Hotărârea judecătorească prin care s-a admis acţiunea în revendicare este opozabilă şi poate fi executată şi împotriva terţului dobânditor, în condiţiile Codului de procedură civilă.

Art. 564. Acţiunea negatorie. (1) Proprietarul poate intenta acţiunea negatorie contra oricărei persoane care pretinde că este titularul vreunui drept real, altul decât cel de proprietate, asupra bunului său.

(2) Dreptul la acţiunea negatorie este imprescriptibil.

Art. 565. Proba dreptului de proprietate asupra imobilelor înscrise în cartea funciară. În cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, dovada dreptului de proprietate se face cu extrasul de carte funciară.

Legea de aplicare:

Art. 56. (1)[1] Dispoziţiile Codului civil privitoare la dobândirea drepturilor reale imobiliare prin efectul înscrierii acestora în cartea funciară se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru

[1] Alin. (1) al art. 56 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 6 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei ultime modificări, textul avea următorul conţinut: *„(1) Dispoziţiile art. 557 alin. (4), art. 565, art. 885 alin. (1) şi art. 886 din Codul civil se aplică numai după finalizarea*

pentru fiecare unitate administrativ-teritorială şi deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărţilor funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispoziţiile Legii cadastrului şi a publicităţii imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.
(2) Până la data prevăzută la alin. (1), înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate şi a altor drepturi reale, pe baza actelor prin care s-au transmis, constituit ori modificat în mod valabil, se face numai în scop de opozabilitate faţă de terţi.

Art. 566. Efectele admiterii acţiunii în revendicare. (1) Pârâtul va fi obligat la restituirea bunului sau la despăgubiri dacă bunul a pierit din culpa sa ori a fost înstrăinat. În aceleaşi condiţii, pârâtul va fi obligat la restituirea productelor sau a contravalorii acestora. În toate cazurile, despăgubirile vor fi evaluate în raport cu momentul restituirii.

(2) Posesorul de rea-credinţă sau detentorul precar va fi obligat, la cerere, şi la restituirea fructelor produse de bun până la înapoierea acestuia către proprietar.

(3) Proprietarul poate fi obligat, la cerere, să restituie posesorului cheltuielile necesare pe care acesta le-a făcut.

(4) Cheltuielile utile se restituie, la cerere, în limita sporului de valoare, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(5) De asemenea, proprietarul va putea fi obligat, la cerere, la restituirea cheltuielilor necesare pentru producerea şi culegerea fructelor sau a productelor.

(6) Pârâtul are un drept de retenţie asupra produselor până la restituirea cheltuielilor făcute pentru producerea şi culegerea acestora, cu excepţia cazului în care proprietarul furnizează pârâtului o garanţie îndestulătoare.

(7) Dreptul de retenţie nu poate fi exercitat în niciun caz asupra bunului frugifer sau când intrarea în stăpânirea materială a bunului s-a făcut prin violenţă ori fraudă sau când produsele sunt bunuri perisabile ori sunt supuse, ca urmare a trecerii unei perioade scurte de timp, unei scăderi semnificative a valorii lor.

(8) Proprietarul nu este dator să acopere cheltuielile voluptuare. Posesorul are dreptul de a-şi însuşi lucrările efectuate cu aceste cheltuieli numai dacă prin aceasta bunul nu se deteriorează.

(9) Dispoziţiile alin. (3), (4) şi (8) se aplică numai în acele situaţii în care cheltuielile nu se concretizează într-o lucrare nouă, caz în care sunt incidente dispoziţiile corespunzătoare din materia accesiunii imobiliare artificiale.

Capitolul II. Accesiunea

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 567. Dobândirea dreptului de proprietate prin accesiune. Prin accesiune, proprietarul unui bun devine proprietarul a tot ce se alipeşte cu bunul ori se încorporează în acesta, dacă legea nu prevede altfel.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 488. Tot ce se uneşte şi se încorporează cu lucrul se cuvine proprietarului lucrului, potrivit regulilor statornicite mai jos (*C. civ. 482, 489 şi urm. , 903, 1325*).

Art. 568. Formele accesiunii. Accesiunea este naturală, când unirea sau încorporarea este urmarea unui eveniment natural, ori artificială, când rezultă din fapta proprietarului ori a unei alte persoane.

---

lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială şi deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărţilor funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispoziţiile Legii cadastrului şi a publicităţii imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare".

Secțiunea a 2-a. Accesiunea imobiliară naturală

Art. 569. Aluviunile. Adăugirile de teren la malurile apelor curgătoare revin proprietarului fondului riveran, numai dacă ele se formează treptat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 495. Creşterile de pământ ce se fac succesiv şi pe nesimțite la malurile fluviului şi ale râurilor se numesc *aluviune*. Aluviunea este în folosul proprietarului riveran, când e vorba de un fluviu sau râu navigabil, plutitor sau neplutitor, cu îndatorire însă pentru proprietar de a lăsa, pe pământul său, drumul trebuitor pentru conducerea vaselor (*C. civ. 476 şi urm. , 482, 488, 496 şi urm., 587*).

Art. 570. Terenul lăsat de apele curgătoare. Proprietarul fondului riveran dobândeşte, de asemenea, terenul lăsat de apele curgătoare care s-au retras treptat de la țărmul respectiv.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 496. (1) Tot ale proprietarului riveran sunt şi pământurile lăsate de apele curgătoare, când ele se retrag pe nesimțite de la unul din țărmuri şi se îndreaptă către celălalt țărm; proprietarul țărmului de unde apa s-a retras profită de aluviune, fără ca proprietarul țărmului opus să poată reclama pământul cel pierdut. (2) Acest drept nu are loc în privirea pământurilor părăsite de apa mării *(C. civ. 476, 495)*.

Art. 571. Terenul lăsat de apele stătătoare. (1) Proprietarul terenului înconjurat de heleşteie, iazuri, canale şi alte asemenea ape stătătoare nu devine proprietarul terenurilor apărute prin scăderea temporară a acestor ape sub înălțimea de scurgere.

(2) Tot astfel, proprietarul acestor ape nu dobândeşte niciun drept asupra terenului acoperit ca urmare a unor revărsări sporadice.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 497. Aluviunea nu are loc în privirea lacurilor, heleşteielor şi a iazurilor; proprietarul lor conservă totdeauna pământul acoperit de apă, când ea este la înălțimea scurgerii heleşteului, iazului, chiar dacă câtimea apei ar scădea în urmă; şi viceversa, proprietarul iazului nu câştigă nici un drept asupra pământului riveran ce se acoperă de apa iazului când urmează vărsături extraordinare (*C. civ. 495, 1847*).

Art. 572. Avulsiunea. Proprietarul terenului de la care o apă curgătoare a smuls brusc o porțiune de mal din teren, alipind-o la terenul altui proprietar riveran, nu pierde dreptul de proprietate asupra părții desprinse dacă o revendică în termen de un an de la data faptului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 498. Dacă un fluviu sau râu, navigabil sau nu, rupe deodată o parte mare, şi care se poate recunoaşte, de pământ, şi o lipeşte la pământul unui alt proprietar, acea parte rămâne a cui a fost pământul de la care s-a rupt; însă dacă se va reclama în termen de un an (*C. civ. 476, 495, 1894*).

Art. 573. Albiile râurilor, insulele şi prundişurile. (1) Albiile râurilor aparțin proprietarilor riverani, cu excepția acelora care, potrivit legii, fac obiectul proprietății publice.

(2) Insulele şi prundişurile care nu sunt în legătură cu terenurile având malul la nivelul mediu al apei revin proprietarului albiei.

(3) Dacă insula aparține proprietarilor riverani şi trece peste jumătatea apei, fiecare dintre ei are dreptul de proprietate asupra părții de insulă ce se întinde spre el pornind de la jumătatea apei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 499. Insulele şi prundurile, care se formează în albia fluviilor şi a râurilor navigabile sau plutitoare, sunt ale statului, dacă nu i se opune titlu sau prescripție *(C. civ. 476, 1844)*.

▸ Art. 500. Insulele şi prundurile, care se formează în râurile nenavigabile şi neplutitoare, sunt ale proprietarului ţărmului pe care ele s-au format; dacă insula formată trece peste jumătatea râului, atunci fiecare proprietar riveran are dreptul de proprietate asupra părţii de insulă ce se întinde spre el, pornind de la jumătatea râului.

Art. 574. Dreptul de proprietate asupra insulelor nou-formate. În cazul în care o apă curgătoare, formându-şi un braţ nou, înconjoară terenul unui proprietar riveran, el rămâne proprietar asupra insulei astfel create.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 501. Dacă un râu sau un fluviu, formându-şi un braţ nou, taie şi înconjoară pământul unui proprietar riveran şi face prin acest chip o insulă, proprietarul nu pierde pământul ce s-a transformat în insulă, chiar dacă el s-a făcut de un fluviu sau de un râu navigabil sau plutitor (*C. civ. 476, 499*).

Art. 575. Albiile părăsite de apele curgătoare. Albia părăsită de o apă curgătoare care şi-a format un nou curs va avea regimul juridic stabilit în legea specială.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 502. Dacă un fluviu sau un râu îşi face un nou curs părăsind vechea sa albie, această albie se împarte între proprietarii mărginari.

Legislaţie conexă: art. 3 şi art. 42 din Legea nr. 107/1996 a apelor (M. Of. nr. 244 din 8 octombrie 1996).

Art. 576. Accesiunea naturală asupra animalelor. (1) Animalele domestice rătăcite pe terenul altuia îi revin acestuia din urmă dacă proprietarul nu le revendică în termen de 30 de zile de la data declaraţiei făcute la primărie de către proprietarul terenului.

(2) Porumbeii, iepurii, peştii şi alte asemenea animale care trec pe fondul altui proprietar aparţin acestuia cât timp rămân pe fond, cu excepţia cazului în care trecerea a fost provocată prin fraudă sau prin artificii.

(3) Roiul de albine trecut pe terenul altuia revine proprietarului acestuia numai dacă proprietarul roiului nu îl urmăreşte sau încetează să îl urmărească timp de două zile.

Legea de aplicare:
Art. 57. Dispoziţiile art. 576 din Codul civil se aplică situaţiilor născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 503. Orice animale sau zburătoare sălbatice trec în cuprinsul nostru se fac ale noastre, pe cât timp rămân la noi, afară numai dacă asemenea trecere s-a ocazionat prin fraude sau prin artificii (*C. civ. 468, 998, 1898*).

Secţiunea a 3-a. Accesiunea imobiliară artificială

§1. Dispoziţii comune

Art. 577. Dobândirea lucrării de către proprietarul imobilului. (1) Construcţiile, plantaţiile şi orice alte lucrări efectuate asupra unui imobil, denumite în continuare *lucrări*, revin proprietarului acelui imobil dacă prin lege sau act juridic nu se prevede altfel.

(2) Când lucrarea este realizată de proprietarul imobilului cu materialele sale sau cu materialele altuia, dreptul de proprietate asupra lucrării se naşte în favoarea proprietarului imobilului din momentul începerii lucrării, pe măsura realizării ei, dacă prin lege sau act juridic nu se prevede altfel.

Art. 578. Categoriile de lucrări. (1) Lucrările pot fi autonome sau adăugate, cu caracter durabil sau provizoriu.

(2) Lucrările autonome sunt construcțiile, plantațiile şi orice alte lucrări cu caracter de sine stătător realizate asupra unui imobil.

(3) Lucrările adăugate nu au caracter de sine stătător. Ele pot fi:

a) necesare, atunci când în lipsa acestora imobilul ar pieri sau s-ar deteriora;

b) utile, atunci când sporesc valoarea economică a imobilului;

c) voluptuare, atunci când sunt făcute pentru simpla plăcere a celui care le-a realizat, fără a spori valoarea economică a imobilului.

Art. 579. Prezumțiile în favoarea proprietarului imobilului. (1) Orice lucrare este prezumată a fi făcută de proprietarul imobilului, cu cheltuiala sa şi că este a lui, până la proba contrară.

(2) Proba contrară se poate face când s-a constituit un drept de superficie, când proprietarul imobilului nu şi-a intabulat dreptul de proprietate asupra lucrării noi sau în alte cazuri prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 492. Orice construcție, plantație sau lucru făcut în pământ sau asupra pământului, sunt prezumate a fi făcute de către proprietarul acelui pământ cu cheltuiala sa şi că sunt ale lui, până ce se dovedeşte din contra (*C. civ. 463, 489, 493, 1202*).

§2. Realizarea lucrării cu materialele altuia

Art. 580. Regimul juridic. (1) În cazul în care a realizat lucrarea cu materialele altuia, proprietarul imobilului devine proprietarul lucrării, neputând fi obligat la desființarea acesteia şi nici la restituirea materialelor întrebuințate.

(2) Proprietarul materialelor are numai dreptul la contravaloarea materialelor, precum şi la repararea, în condițiile legii, a oricăror alte prejudicii cauzate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 493. Proprietarul pământului care a făcut construcții, plantații şi lucrări cu materiale străine, este dator să plătească valoarea materialelor. El mai poate fi osândit, după împrejurări, pentru o asemenea urmare şi la plata de daune-interese. Dar proprietarul materialelor n-are drept a le ridica (*C. civ. 492, 494, 499, 515, 998, 999, 1084, 1909*).

§3. Realizarea unei lucrări autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia

Art. 581. Lucrările autonome cu caracter durabil efectuate cu bună-credință. În cazul în care autorul lucrării autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia este de bună-credință, proprietarul imobilului are dreptul:

a) să ceară instanței să dispună înscrierea sa în cartea funciară ca proprietar al lucrării, plătind, la alegerea sa, autorului lucrării fie valoarea materialelor şi a manoperei, fie sporul de valoare adus imobilului prin efectuarea lucrării; sau

b) să ceară obligarea autorului lucrării să cumpere imobilul la valoarea de circulație pe care acesta ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat.

Legea de aplicare:
Art. 58. (1) În toate cazurile în care accesiunea imobiliară artificială presupune exercitarea unui drept de opțiune de către proprietarul imobilului, efectele accesiunii sunt guvernate de legea în vigoare la data începerii lucrării.
(2)[1] Până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), ori de câte ori proprietarul imobilului are un drept de opțiune, el dobândeşte dreptul de proprietate asupra lucrării începute după intrarea în vigoare a Codului civil de la data cererii de chemare în judecată prin care a solicitat recunoaşterea dreptului său de proprietate asupra lucrării, dacă acțiunea a fost admisă.

[1] Alin. (2) al art. 58 a fost introdus prin art. III pct. 7 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 494. (3) Dacă proprietarul voieşte a păstra pentru dânsul acele plantaţii şi clădiri, el este dator a plăti valoarea materialelor şi preţul muncii, fără ca să se ia în consideraţie sporirea valorii fondului, ocazionată prin facerea unor asemenea plantaţii şi construcţii. Cu toate acestea, dacă plantaţiile, clădirile şi operele au fost făcute de către o a treia persoană de bună-credinţă, proprietarul pământului nu va putea cere ridicarea sus-ziselor plantaţii, clădiri şi lucrări, dar va avea dreptul sau de a înapoia valoarea materialelor şi preţul muncii, sau de a plăti o sumă de bani egală cu aceea a creşterii valorii fondului (*C. civ. 766, 771, 997, 1076, 1084*).

Art. 582. Lucrările autonome cu caracter durabil efectuate cu rea-credinţă. (1) În cazul în care autorul lucrării autonome cu caracter durabil asupra imobilului altuia este de rea-credinţă, proprietarul imobilului are dreptul:

a) să ceară instanţei să dispună înscrierea sa în cartea funciară ca proprietar al lucrării, cu plata, la alegerea sa, către autorul lucrării, a jumătate din valoarea materialelor şi a manoperei ori din sporul de valoare adus imobilului; sau

b) să ceară obligarea autorului lucrării la desfiinţarea acesteia; sau

c) să ceară obligarea autorului lucrării să cumpere imobilul la valoarea de circulaţie pe care acesta ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat.

(2) Desfiinţarea lucrării se face, cu respectarea dispoziţiilor legale în materie, pe cheltuiala autorului acesteia, care este ţinut totodată să repare orice prejudicii cauzate, inclusiv pentru lipsa de folosinţă.

Legea de aplicare:
Art. 58. (1) În toate cazurile în care accesiunea imobiliară artificială presupune exercitarea unui drept de opţiune de către proprietarul imobilului, efectele accesiunii sunt guvernate de legea în vigoare la data începerii lucrării.
(2) Până la îndeplinirea condiţiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), ori de câte ori proprietarul imobilului are un drept de opţiune, el dobândeşte dreptul de proprietate asupra lucrării începute după intrarea în vigoare a Codului civil de la data cererii de chemare în judecată prin care a solicitat recunoaşterea dreptului său de proprietate asupra lucrării, dacă acţiunea a fost admisă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 494. (1) Dacă plantaţiile, construcţiile şi lucrările au fost făcute de către o a treia persoană cu materialele ei, proprietarul pământului are dreptul de a le ţine pentru dânsul, sau de a îndatora pe acea persoană să le ridice. (2) Dacă proprietarul pământului cere ridicarea plantaţiilor şi a construcţiilor, ridicarea va urma cu cheltuiala celui ce le-a făcut; el poate chiar, după împrejurări, fi condamnat la daune-interese pentru prejudiciile sau vătămările ce a putut suferi proprietarul locului. (3) Dacă proprietarul voieşte a păstra pentru dânsul acele plantaţii şi clădiri, el este dator a plăti valoarea materialelor şi preţul muncii, fără ca să se ia în consideraţie sporirea valorii fondului, ocazionată prin facerea unor asemenea plantaţii şi construcţii. Cu toate acestea, dacă plantaţiile, clădirile şi operele au fost făcute de către o a treia persoană de bună-credinţă, proprietarul pământului nu va putea cere ridicarea sus-ziselor plantaţii, clădiri şi lucrări, dar va avea dreptul sau de a înapoia valoarea materialelor şi preţul muncii, sau de a plăti o sumă de bani egală cu aceea a creşterii valorii fondului (*C. civ. 766, 771, 997, 1076, 1084*).

§4. Realizarea unei lucrări adăugate cu caracter durabil asupra imobilului altuia

Art. 583. Lucrările adăugate necesare. (1) Proprietarul imobilului dobândeşte dreptul de proprietate asupra lucrării adăugate necesare din momentul efectuării acesteia, plătind autorului cheltuielile rezonabile făcute de acesta, chiar dacă imobilul nu mai există.

(2) În cazul în care lucrarea a fost efectuată cu rea-credinţă, din sumă datorată de proprietarul imobilului se va putea deduce valoarea fructelor imobilului diminuată cu costurile necesare obţinerii acestora.

Art. 584. Lucrările adăugate utile. (1) În cazul în care autorul lucrării utile este de bună-credință, proprietarul imobilului devine proprietarul lucrării din momentul efectuării acesteia, cu plata, la alegerea sa:

a) a valorii materialelor şi a manoperei; sau

b) a sporului de valoare adus imobilului.

(2) În cazul în care autorul lucrării utile este de rea-credință, proprietarul imobilului are dreptul:

a) să devină proprietarul lucrării, în funcție de regimul acesteia, cu sau fără înscriere în cartea funciară, după caz, plătind, la alegerea sa, autorului lucrării fie jumătate din valoarea materialelor şi a manoperei, fie jumătate din sporul de valoare adus imobilului; sau

b) să ceară obligarea autorului lucrării la desființarea acesteia, cu repunerea imobilului în situația anterioară şi plata de daune-interese.

(3) În ambele cazuri, când valoarea lucrării este considerabilă, proprietarul imobilului poate cere obligarea autorului să îl cumpere la valoarea de circulație pe care imobilul ar fi avut-o dacă lucrarea nu s-ar fi efectuat.

Legea de aplicare:

Art. 58. (1) În toate cazurile în care accesiunea imobiliară artificială presupune exercitarea unui drept de opțiune de către proprietarul imobilului, efectele accesiunii sunt guvernate de legea în vigoare la data începerii lucrării.

(2) Până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), ori de câte ori proprietarul imobilului are un drept de opțiune, el dobândeşte dreptul de proprietate asupra lucrării începute după intrarea în vigoare a Codului civil de la data cererii de chemare în judecată prin care a solicitat recunoaşterea dreptului său de proprietate asupra lucrării, dacă acțiunea a fost admisă.

Art. 585. Lucrările adăugate voluptuare. (1) În cazul lucrării voluptuare, proprietarul imobilului are dreptul:

a) să devină proprietarul lucrării, fără înscriere în cartea funciară şi fără nicio obligație către autorul lucrării;

b) să ceară obligarea autorului de rea-credință al lucrării la desființarea acesteia, cu readucerea imobilului în situația anterioară şi plata de daune-interese.

(2) Autorul de bună-credință al lucrării poate să o ridice înainte de restituirea imobilului către proprietar, cu condiția de a readuce imobilul în situația anterioară.

Legea de aplicare:

Art. 58. (1) În toate cazurile în care accesiunea imobiliară artificială presupune exercitarea unui drept de opțiune de către proprietarul imobilului, efectele accesiunii sunt guvernate de legea în vigoare la data începerii lucrării.

(2) Până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), ori de câte ori proprietarul imobilului are un drept de opțiune, el dobândeşte dreptul de proprietate asupra lucrării începute după intrarea în vigoare a Codului civil de la data cererii de chemare în judecată prin care a solicitat recunoaşterea dreptului său de proprietate asupra lucrării, dacă acțiunea a fost admisă.

§5. Înțelesul unor termeni

Art. 586. Buna-credință a autorului lucrării. (1) Autorul lucrării este de bună-credință dacă se întemeiază fie pe cuprinsul cărții funciare în care, la data realizării lucrării, era înscris ca proprietar al imobilului, fie pe un mod de dobândire nesupus înscrierii în cartea funciară, dacă, în ambele cazuri, nu rezulta din cartea funciară şi nu a cunoscut pe nicio altă cale viciul titlului său.

(2) Cu toate acestea, nu poate invoca buna-credință cel care construieşte în lipsa sau cu nerespectarea autorizațiilor cerute de lege.

(3) Dispozițiile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile şi autorului lucrării care se întemeiază pe un drept de superficie sau pe orice alt drept care, potrivit legii, îi permite, realizând o lucrare asupra imobilului altuia, să devină proprietarul acesteia.

§6. Dispoziții speciale

Art. 587. Lucrările realizate parțial asupra imobilului autorului. (1) În cazul lucrării cu caracter durabil realizate cu bună-credință parțial asupra imobilului autorului și parțial pe terenul proprietarului vecin, acesta din urmă poate cere înscrierea într-o nouă carte funciară a unui drept de coproprietate al vecinilor asupra imobilului rezultat, incluzând terenul aferent, în raport cu valoarea contribuției fiecăruia.

(2) Dacă lucrarea a fost realizată cu rea-credință, proprietarul terenului vecin poate opta între a cere ridicarea lucrării de pe teren, cu obligarea autorului acesteia la plata de daune-interese, dacă este cazul, și a cere înscrierea în cartea funciară a unui drept de coproprietate al vecinilor. La stabilirea cotelor-părți se va ține seama de valoarea terenului proprietarului vecin și de jumătate din valoarea contribuției autorului lucrării.

(3) În caz de neînțelegere între părți, instanța de judecată va stabili valoarea contribuției fiecăreia la imobilul rezultat, respectiv a cotelor-părți din dreptul de proprietate.

Art. 588. Lucrările provizorii. Când lucrarea are caracter provizoriu, în absența unei înțelegeri contrare, autorul ei va fi obligat să o desființeze, cu respectarea dispozițiilor legale în materie, și, dacă este de rea-credință, să plătească despăgubiri pentru prejudiciile cauzate, inclusiv pentru lipsa de folosință.

Art. 589. Înscrierea dreptului de proprietate în cartea funciară. Ori de câte ori dobândirea dreptului de proprietate, exclusivă sau pe cote-părți, este condiționată, potrivit reglementărilor din prezenta secțiune, de înscrierea în cartea funciară, înscrierea se face în temeiul convenției părților, încheiată în formă autentică, sau, după caz, al hotărârii judecătorești.

Art. 590. Dreptul autorului lucrării la ridicarea materialelor. (1) Până la data încheierii convenției sau a introducerii acțiunii de către cel îndreptățit la înscrierea în cartea funciară, autorul lucrării își poate ridica materialele.

(2) Dacă lucrarea a fost efectuată cu rea-credință, autorul acesteia va putea fi obligat, dacă este cazul, la plata de daune-interese.

Art. 591. Regulile privind exercitarea dreptului autorului lucrării la indemnizație. (1) Prescripția dreptului la acțiune al autorului lucrării privind plata indemnizației nu curge cât timp el este lăsat de proprietar să dețină imobilul.

(2) Autorul lucrării de bună-credință are un drept de ipotecă legală asupra imobilului pentru plata indemnizației și poate cere înscrierea dreptului de ipotecă în baza convenției încheiate în formă autentică sau a unei hotărâri judecătorești, potrivit dispozițiilor art. 589.

Art. 592. Regulile privind obligarea autorului lucrării la cumpărarea imobilului. (1) Ori de câte ori proprietarul optează pentru obligarea autorului lucrării la cumpărarea imobilului, în absența înțelegerii părților, proprietarul poate cere instanței judecătorești stabilirea prețului și pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract de vânzare-cumpărare.

(2) Proprietarul inițial al imobilului are un drept de ipotecă legală asupra acestuia pentru plata prețului de către autorul lucrării.

Art. 593. Pasivitatea proprietarului pe durata realizării lucrării. Autorul de rea-credință al lucrării nu poate să opună proprietarului terenului pasivitatea pe care ar fi vădit-o pe durata realizării lucrării.

Art. 594. Autorul lucrării care folosește materialele altuia. Dacă nu sunt îndeplinite condițiile legale pentru dobândirea bunurilor mobile prin posesia de bună-credință, cel care realizează o lucrare asupra imobilului altuia folosind materialele unui terț este obligat la plata contravalorii materialelor, precum și la repararea, în condițiile legii, a oricăror alte prejudicii cauzate.

Art. 595. Stabilirea indemnizației sau a despăgubirii. Ori de câte ori, în aplicarea unei dispoziții din prezenta secțiune, instanța este învestită să stabilească întinderea indemnizației sau a despăgubirii, ea va ține seama de valoarea de circulație a bunului calculată la data hotărârii judecătorești.

Art. 596. Cazurile speciale de accesiune. (1) Titularul dreptului de superficie ori al altui drept real asupra imobilului altuia care îi permite să dobândească proprietatea asupra lucrării realizate asupra acelui imobil va avea, în caz de accesiune, în mod corespunzător, drepturile şi obligaţiile reglementate pentru proprietarul imobilului, dacă nu s-a prevăzut altfel în momentul constituirii dreptului real.

(2) Dispoziţiile art. 582 şi art. 587 alin. (2) se aplică, în mod corespunzător, şi lucrărilor autonome cu caracter durabil efectuate de titularul unui drept real asupra imobilului altuia care nu îi permite să dobândească proprietatea asupra lucrării realizate asupra acelui imobil.

(3) Pentru lucrările adăugate efectuate de titularul unui drept real asupra imobilului altuia care nu îi permite să dobândească proprietatea lucrării realizate asupra acelui imobil se aplică, în mod corespunzător, dispoziţiile art. 716, în lipsa unei prevederi contrare.

Art. 597. Lucrările efectuate de un detentor precar. Lucrările făcute de un detentor precar sunt supuse, în mod corespunzător, regulilor aplicabile autorului de rea-credinţă.

Secţiunea a 4-a. Accesiunea mobiliară

Art. 598. Accesiunea mobiliară. (1) Bunul mobil produs cu materialele altuia aparţine celui care l-a confecţionat sau, după caz, proprietarului materialelor, în funcţie de raportul dintre manoperă şi valoarea materialelor, determinat la data confecţionării bunului.

(2) Proprietarul bunului datorează despăgubiri egale cu valoarea manoperei sau, după caz, cu valoarea materialelor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ►Art. 508. Dacă un meşter sau altcineva a întrebuinţat materia care nu era a sa şi a făcut un lucru nou, atunci proprietarul materiei întrebuinţate are dreptul de a reclama lucrul format din ea, plătind preţul muncii, atât când acel obiect ar putea cât şi când el n-ar putea reveni în starea primitivă (*C. civ. 484, 509 şi urm., 514, 515, 997, 1478*). ►Art. 509. Dacă însă manopera ar fi atât de importantă încât ar întrece cu mult valoarea materiei întrebuinţate, atunci munca lucrătorului va fi considerată ca parte principală şi lucrătorul va avea dreptul de a reţine lucrul format, plătind proprietarului preţul materiei (*C. civ. 508, 514 şi urm., 1478*).

Art. 599. Raportul dintre valoarea manoperei şi valoarea materialelor. În toate cazurile în care valoarea materialelor este egală cu manopera sau există o diferenţă nesemnificativă, proprietatea asupra bunului este comună şi se exercită în condiţiile secţiunii a 2-a a cap. IV din prezentul titlu.

Art. 600. Unirea a două bunuri mobile. În cazul în care se unesc două bunuri mobile având proprietari diferiţi, fiecare poate pretinde separarea bunurilor dacă prin aceasta celălalt proprietar nu ar suferi un prejudiciu mai mare de o zecime din valoarea bunului său.

Legea de aplicare:
Art. 159. În cazul în care mai multe bunuri care se unesc prin accesiune fac obiectul mai multor ipoteci, titularul oricăreia dintre ipoteci poate pretinde separarea bunurilor în condiţiile art. 600 din Codul civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 504. Dacă două lucruri a doi deosebiţi stăpâni s-au unit împreună încât amândouă formează un singur tot, dar se pot despărţi şi conserva fiecare în parte după despărţire, atunci totul format este al proprietarului lucrului care constituie partea principală, rămânând el dator a plăti celuilalt proprietar preţul lucrului ce a fost unit cu principalul (*C. civ. 473, 505 şi urm.*).

Art. 601. Regulile aplicabile în cazul imposibilităţii de separare a bunurilor unite. Dacă nu se poate obţine separarea bunurilor mobile unite sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispoziţiile art. 598 şi 599.

Capitolul III. Limitele juridice ale dreptului de proprietate privată

Secțiunea 1. Limite legale

§1. Dispoziții comune

Art. 602. Interesul public și interesul privat. (1) Legea poate limita exercitarea dreptului de proprietate fie în interes public, fie în interes privat.

(2) Limitele legale în interes privat pot fi modificate ori desființate temporar prin acordul părților. Pentru opozabilitate față de terți este necesară îndeplinirea formalităților de publicitate prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 603. Regulile privind protecția mediului și buna vecinătate. Dreptul de proprietate obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii sau obiceiului, revin proprietarului.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

§2. Folosirea apelor

Art. 604. Regulile privind curgerea firească a apelor. (1) Proprietarul fondului inferior nu poate împiedica în niciun fel curgerea firească a apelor provenite de pe fondul superior.

(2) Dacă această curgere cauzează prejudicii fondului inferior, proprietarul acestuia poate cere autorizarea justiției spre a face pe fondul său lucrările necesare schimbării direcției apelor, suportând toate cheltuielile ocazionate.

(3) La rândul său, proprietarul fondului superior este obligat să nu efectueze nicio lucrare de natură să agraveze situația fondului inferior.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 578. (1) Locurile inferioare sunt supuse a primi apele ce curg firește din locurile superioare, fără ca mâna omului să fi contribuit la aceasta. (2) Proprietarul inferior nu poate ridica stavili ca să oprească această scurgere. (3) Proprietarul superior nu poate face nicio lucrare spre agravarea servitutii fondului inferior.

Art. 605. Regulile privind curgerea provocată a apelor. (1) Proprietarul fondului inferior nu poate împiedica nici curgerea provocată de proprietarul fondului superior sau de alte persoane, așa cum este cazul apelor care țâșnesc pe acest din urmă fond datorită unor lucrări subterane întreprinse de proprietarul acestuia, al apelor provenite din secarea terenurilor mlăștinoase, al apelor folosite într-un scop casnic, agricol sau industrial, însă numai dacă această curgere precedă vărsarea într-un curs de apă sau într-un șanț.

(2) În acest caz, proprietarul fondului superior este obligat să aleagă calea și mijloacele de scurgere de natură să aducă prejudicii minime fondului inferior, rămânând dator la plata unei despăgubiri juste și prealabile către proprietarul acestui din urmă fond.

(3) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică atunci când pe fondul inferior se află o construcție, împreună cu grădina și curtea aferentă, sau un cimitir.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 606. Cheltuielile referitoare la irigații. (1) Proprietarul care vrea să folosească pentru irigarea terenului său apele naturale şi artificiale de care poate dispune în mod efectiv are dreptul ca, pe cheltuiala sa exclusivă, să facă pe terenul riveranului opus lucrările necesare pentru captarea apei.

(2) Dispozițiile art. 605 alin. (2) şi (3) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 607. Obligația proprietarului căruia îi prisoseşte apa. (1) Proprietarul căruia îi prisoseşte apa pentru necesitățile curente este obligat ca, în schimbul unei juste şi prealabile compensații, să ofere acest surplus pentru proprietarul care nu şi-ar putea procura apa necesară pentru fondul său decât cu o cheltuială excesivă.

(2) Proprietarul nu poate fi scutit de obligația prevăzută la alin. (1) pretinzând că ar putea acorda surplusului de apă o altă destinație decât satisfacerea necesităților curente. El poate însă cere despăgubiri suplimentare proprietarului aflat în nevoie, cu condiția de a dovedi existența reală a destinației pretinse.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 608. Întrebuințarea izvoarelor. (1) Proprietarul poate acorda orice întrebuințare izvorului ce ar exista pe fondul său, sub rezerva de a nu aduce atingere drepturilor dobândite de proprietarul fondului inferior.

(2) Proprietarul fondului pe care se află izvorul nu poate să îi schimbe cursul dacă prin această schimbare ar lipsi locuitorii unei localități de apa necesară pentru satisfacerea nevoilor curente.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 579. Cel ce are un izvor pe proprietatea sa poate face orice întrebuințare cu dânsul, fără însă a vătăma dreptul ce proprietarul fondului inferior are dobândit sau prin vreun titlu sau prin prescripție asupra acelui izvor. ► Art. 581. Proprietarul izvorului nu-i poate schimba cursul când izvorul dă apa trebuincioasă locuitorilor unei comune, unui sat sau unui cătun.

Art. 609. Despăgubirile datorate proprietarului fondului pe care se află izvorul. (1) Proprietarul fondului pe care se află izvorul poate cere repararea prejudiciilor cauzate de persoana care, prin lucrările efectuate, a secat, a micşorat ori a alterat apele sale.

(2) Dacă starea de fapt o permite, proprietarul fondului poate pretinde restabilirea situației anterioare atunci când apa era indispensabilă pentru exploatarea fondului său.

(3) În cazul în care izvorul se întinde pe două fonduri învecinate, dispozițiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător, ținând seama de întinderea izvorului pe fiecare fond.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 610. Regulile speciale privind folosirea apelor. Dispozițiile prezentului paragraf se completează cu reglementările speciale în materia regimului apelor.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

§3. Picătura streşinii

Art. 611. Picătura streşinii. Proprietarul este obligat să îşi facă streaşină casei sale astfel încât apele provenind de la ploi să nu se scurgă pe fondul proprietarului vecin.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 615. Tot proprietarul este dator a-şi face streaşina casei sale astfel încât apele din ploi să se scurgă pe terenul său, sau pe ulițe, iar nu pe locul vecinului său.

§4. Distanța şi lucrările intermediare cerute pentru anumite construcții, lucrări şi plantații

Art. 612. Distanța minimă în construcții. Orice construcții, lucrări sau plantații se pot face de către proprietarul fondului numai cu respectarea unei distanțe minime de 60 de cm față de linia de hotar, dacă nu se prevede altfel prin lege sau prin regulamentul de urbanism, astfel încât să nu se aducă atingere drepturilor proprietarului vecin. Orice derogare de la distanța minimă se poate face prin acordul părților exprimat printr-un înscris autentic.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 610. Cel ce face un puț sau o privată lângă un zid fie comun sau nu; cel ce vrea să clădească un cămin sau o vatră, o fierărie, un cuptor sau o sobă, să-i alăture un ocol de vite, sau cel ce vrea să puie lângă zid un magazin de sare, sau grămezi de materii corozive; e îndatorat să lase depărtarea prescrisă de regulamente şi obiceiuri particulare asupra unor asemenea obiecte, sau să facă lucrările prescrise de aceleaşi legi şi regulamente spre a nu aduce vătămare vecinului.

Art. 613. Distanța minimă pentru arbori. (1) În lipsa unor dispoziții cuprinse în lege, regulamentul de urbanism sau a obiceiului locului, arborii trebuie sădiți la o distanță de cel puțin 2 metri de linia de hotar, cu excepția acelora mai mici de 2 metri, a plantațiilor şi a gardurilor vii.

(2) În caz de nerespectare a distanței, proprietarul vecin este îndreptățit să ceară scoaterea ori, după caz, tăierea, la înălțimea cuvenită, a arborilor, plantațiilor ori a gardurilor vii, pe cheltuiala proprietarului fondului pe care acestea sunt ridicate.

(3) Proprietarul fondului peste care se întind rădăcinile sau ramurile arborilor aparținând proprietarului vecin are dreptul de a le tăia, precum şi dreptul de a păstra fructele căzute în mod natural pe fondul său.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 607. Nu e iertat a sădi arbori care cresc înalți decât în depărtarea hotărâtă de regulamentele particulare sau de obiceiurile constante şi recunoscute şi în lipsă de regulamente şi de obiceiuri, în depărtare de doi metri, de la linia despărțitoare a celor două proprietăți pentru arborii înalți şi de o jumătate de metru pentru celelalte plantații şi garduri vii. ▸ Art. 608. (1)

Vecinul poate cere ca arborii şi gardurile vii puşi la o distanţă mai mică să se scoată. (2) Acela pe a cărui proprietate se întind crăcile arborilor vecinului poate să-l îndatoreze a le tăia. (3) Dacă rădăcinile se întind pe pământul său are drept a le tăia singur. ▸ Art. 609. Arborii ce se află în gardul comun sunt comuni ca şi gardul şi fiecare din ambii proprietari e în drept a cere să-i taie.

§5. Vederea asupra proprietăţii vecinului

Art. 614. Fereastra sau deschiderea în zidul comun. Nu este permis să se facă fereastră sau deschidere în zidul comun decât cu acordul proprietarilor.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 611. Unul din vecini nu poate face, fără consimţământul celuilalt, nici într-un chip, fereastră sau deschidere într-un zid comun.

Art. 615. Distanţa minimă pentru fereastra de vedere. (1) Este obligatorie păstrarea unei distanţe de cel puţin 2 metri între fondul, împrejmuit sau neîmprejmuit, aparţinând proprietarului vecin şi fereastra pentru vedere, balconul ori alte asemenea lucrări ce ar fi orientate către acest fond.

(2) Fereastra pentru vedere, balconul ori alte asemenea lucrări neparalele cu linia de hotar spre fondul învecinat sunt interzise la o distanţă mai mică de un metru.

(3) Distanţa se calculează de la punctul cel mai apropiat de linia de hotar, existent pe faţa zidului în care s-a deschis vederea sau, după caz, pe linia exterioară a balconului, până la linia de hotar. Distanţa, şi în cazul lucrărilor neparalele, se măsoară tot perpendicular, de la punctul cel mai apropiat al lucrării de linia de hotar şi până la această linie.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 612. Nimeni nu poate avea vedere sau ferestre spre vedere, nici balcoane sau alte asemenea asupra proprietăţii împrejmuite sau neîmprejmuite a vecinului său, de nu va fi o distanţă de 19 decimetri între zidul pe care se deschid aceste vederi şi proprietatea vecină. ▸ Art. 613. Nimeni nu poate avea vederi piezişe pe proprietatea vecinului de nu va fi o distanţă de şase decimetri.

Art. 616. Fereastra de lumină. Dispoziţiile art. 615 nu exclud dreptul proprietarului de a-şi deschide, fără limită de distanţă, ferestre de lumină dacă sunt astfel construite încât să împiedice vederea spre fondul învecinat.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

§6. Dreptul de trecere

Art. 617. Dreptul de trecere. (1) Proprietarul fondului care este lipsit de acces la calea publică are dreptul să i să permită trecerea pe fondul vecinului său pentru exploatarea fondului propriu.

(2) Trecerea trebuie să se facă în condiţii de natură să aducă o minimă stânjenire exercitării dreptului de proprietate asupra fondului ce are acces la calea publică; în cazul în care mai multe fonduri vecine au acces la calea publică, trecerea se va face pe fondul căruia i s-ar aduce cele mai puţine prejudicii.

(3) Dreptul de trecere este imprescriptibil. El se stinge în momentul în care fondul dominant dobândeşte un alt acces la calea publică.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 616. Proprietarul al cărui loc este înfundat, care nu are nicio ieşire la calea publică, poate reclama o trecere pe locul vecinului său pentru exploatarea fondului, cu îndatorire de a-l despăgubi în proporţie cu pagubele ce s-ar putea ocaziona. ▶ Art. 617. Trecerea trebuie regulat făcută pe partea ce ar scurta calea proprietarului fondului închis, ca să iasă din drum. ▶ Art. 618. Cu toate acestea trebuie a se alege trecerea prin locul ce ar pricinui o mai puţină pagubă acelui pe al cărui loc trecerea urmează a fi deschisă.

Art. 618. Exercitarea dreptului de trecere în situaţii speciale. (1) Dacă lipsa accesului provine din vânzare, schimb, partaj sau dintr-un alt act juridic, trecerea nu va putea fi cerută decât celor care au dobândit partea de teren pe care se făcea anterior trecerea.

(2) Când lipsa accesului este imputabilă proprietarului care pretinde trecerea, aceasta poate fi stabilită numai cu consimţământul proprietarului fondului care are acces la calea publică şi cu plata dublului despăgubirii.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 619. Întinderea şi modul de stabilire a dreptului de trecere. Întinderea şi modul de exercitare a dreptului de trecere sunt determinate prin înţelegerea părţilor, prin hotărâre judecătorească sau printr-o folosinţă continuă pe timp de 10 ani.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 620. Prescripţia acţiunii în despăgubire şi restituirea despăgubirii încasate. (1) Termenul de prescripţie pentru dreptul la acţiunea în despăgubire pe care o are proprietarul fondului aservit împotriva proprietarului fondului dominant începe să curgă din momentul stabilirii dreptului de trecere.

(2) În cazul în care încetează dreptul de trecere, proprietarul fondului aservit este dator să restituie despăgubirea încasată, cu deducerea pagubei suferite în raport cu durata efectivă a dreptului de trecere.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispoziţiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situaţiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 619. Acţiunea de despăgubire în cazul prevăzut prin art. 616 este prescriptibilă; iar trecerea trebuie să urmeze după prescripţie, deşi acţiunea de indemnitate nu s-ar mai putea admite.

§7. Alte limite legale

Art. 621. Dreptul de trecere pentru utilităţi. (1) Proprietarul este obligat să permită trecerea prin fondul său a reţelelor edilitare ce deservesc fonduri învecinate sau din aceeaşi zonă, de natura conductelor de apă, gaz sau altele asemenea, a canalelor şi a cablurilor electrice, subterane ori aeriene, după caz, precum şi a oricăror alte instalaţii sau materiale cu acelaşi scop.

(2) Această obligație subzistă numai pentru situația în care trecerea prin altă parte ar fi imposibilă, periculoasă sau foarte costisitoare.

(3) În toate cazurile, proprietarul are dreptul la plata unei despăgubiri juste. Dacă este vorba despre utilități noi, despăgubirea trebuie să fie și prealabilă.

(4) Clădirile, curțile și grădinile acestora sunt exceptate de la acest drept de trecere, dacă ea are ca obiect conducte și canale subterane, în cazul în care acestea sunt utilități noi.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
Legea gazelor nr. 351/2004 (M. Of. nr. 679 din 28 iulie 2004): Art. 90 (2). Exercitarea drepturilor de uz și servitute asupra proprietăților afectate de capacitățile din domeniul gazelor naturale se realizează cu titlu gratuit pe toată durata existenței acestora. Dacă, cu ocazia intervențiilor pentru retehnologizări, reparații, revizii, avarii, se produc pagube proprietarilor din vecinătatea capacitatilor din domeniul gazelor naturale, concesionarii au obligația sa plătească despăgubiri în condițiile legii.

Art. 622. Dreptul de trecere pentru efectuarea unor lucrări. (1) De asemenea, proprietarul este obligat să permită folosirea fondului său pentru efectuarea unor lucrări necesare fondului învecinat, precum și accesul vecinului pe terenul său pentru tăierea crengilor și culegerea fructelor, în schimbul unei despăgubiri, dacă este cazul.

(2) Dispozițiile art. 621 alin. (2) sunt aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 623. Dreptul de trecere pentru reintrarea în posesie. (1) Proprietarul unui fond nu poate împiedica accesul altuia pentru a redobândi posesia unui bun al său, ajuns întâmplător pe fondul respectiv, dacă a fost înștiințat în prealabil.

(2) În toate cazurile, proprietarul fondului are dreptul la o justă despăgubire pentru prejudiciile ocazionate de reintrarea în posesie, precum și pentru cele pe care bunul le-a cauzat fondului.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 624. Starea de necesitate. (1) În cazul în care o persoană a folosit sau a distrus un bun al altuia pentru a se apăra pe sine ori pe altul de un pericol iminent, proprietarul bunului are dreptul să ceară o despăgubire echitabilă numai de la cel care a fost salvat.

(2) Nu poate pretinde nicio despăgubire proprietarul care a provocat sau a favorizat apariția pericolului.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 625. Reguli speciale. Îngrădirile cuprinse în prezenta secțiune se completează cu dispozițiile legilor speciale privind regimul juridic al anumitor bunuri, cum ar fi terenurile și construcțiile de orice fel, pădurile, bunurile din patrimoniul național-cultural, bunurile sacre ale cultelor religioase, precum și altele asemenea.

Legea de aplicare:
Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Secțiunea a 2-a. Limite convenționale

Art. 626. Limitarea dreptului de proprietate prin acte juridice. Proprietarul poate să consimtă la limitarea dreptului său prin acte juridice, dacă nu încalcă ordinea publică şi bunele moravuri.

Art. 627. Clauza de inalienabilitate. Condiții. Domeniu de aplicare. (1) Prin convenție sau testament se poate interzice înstrăinarea unui bun, însă numai pentru o durată de cel mult 49 de ani şi dacă există un interes serios şi legitim. Termenul începe să curgă de la data dobândirii bunului.

(2) Dobânditorul poate fi autorizat de către instanță să dispună de bun dacă interesul care a justificat clauza de inalienabilitate a bunului a dispărut sau dacă un interes superior o impune.

(3) Nulitatea clauzei de inalienabilitate stipulate într-un contract atrage nulitatea întregului contract dacă a fost determinantă la încheierea acestuia. În contractele cu titlu oneros, caracterul determinant se prezumă, până la proba contrară.

(4) Clauza de inalienabilitate este subînțeleasă în convențiile din care se naşte obligația de a transmite în viitor proprietatea către o persoană determinată sau determinabilă.

(5) Transmiterea bunului pe cale de succesiune nu poate fi oprită prin stipularea inalienabilității.

Legea de aplicare:

Art. 60. (1) Valabilitatea şi efectele juridice ale clauzei de inalienabilitate instituite prin convenție sunt guvernate de legea în vigoare la momentul încheierii convenției. (2) Valabilitatea clauzei de inalienabilitate instituite prin testament este guvernată de legea în vigoare la data încheierii acestuia, iar efectele clauzei sunt guvernate de legea în vigoare la data deschiderii succesiunii.

Art. 60[1].[1] În categoria convențiilor prevăzute de art. 627 alin. (4) din Codul civil, din care se naşte obligația de a transmite în viitor proprietatea către o persoană determinată ori determinabilă, intră şi antecontractele având ca obiect transmiterea în viitor, prin încheierea de contracte, a dreptului de proprietate asupra unui bun mobil sau imobil, după caz, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 628. Condiții de opozabilitate. (1) Clauza de inalienabilitate nu poate fi invocată împotriva dobânditorilor bunului sau a creditorilor proprietarului care s-a obligat să nu înstrăineze decât dacă este valabilă şi îndeplineşte condițiile de opozabilitate.

(2) Pentru opozabilitate, clauza de inalienabilitate trebuie să fie supusă formalităților de publicitate prevăzute de lege, dacă este cazul.

(3) În cazul bunurilor mobile, sunt aplicabile, în mod corespunzător, regulile prevăzute pentru dobândirea proprietății prin posesia de bună-credință.

(4) În cazul în care clauza de inalienabilitate a fost prevăzută într-un contract cu titlu gratuit, ea este opozabilă şi creditorilor anteriori ai dobânditorului.

(5) Neîndeplinirea condițiilor de opozabilitate nu îl lipseşte pe beneficiarul clauzei de inalienabilitate de dreptul de a pretinde daune-interese proprietarului care nu se conformează acestei obligații.

Art. 629. Sancțiunile pentru nerespectarea clauzei de inalienabilitate. (1) Înstrăinătorul poate să ceară rezoluțiunea contractului în cazul încălcării clauzei de inalienabilitate de către dobânditor.

(2) Atât înstrăinătorul, cât şi terțul, dacă inalienabilitatea s-a stipulat în favoarea acestuia, pot să ceară anularea actului de înstrăinare subsecvent încheiat cu nerespectarea clauzei.

(3) Nu pot fi supuse urmăririi bunurile pentru care s-a stipulat inalienabilitatea, cât timp clauza produce efecte, dacă prin lege nu se prevede altfel.

---

[1] Art. 60[1] a fost introdus prin art. III pct. 8 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Secțiunea a 3-a. Limite judiciare

Art. 630. Depășirea inconvenientelor normale ale vecinătății. (1) Dacă proprietarul cauzează, prin exercitarea dreptului său, inconveniente mai mari decât cele normale în relațiile de vecinătate, instanța de judecată poate, din considerente de echitate, să îl oblige la despăgubiri în folosul celui vătămat, precum și la restabilirea situației anterioare atunci când acest lucru este posibil.

(2) În cazul în care prejudiciul cauzat ar fi minor în raport cu necesitatea sau utilitatea desfășurării activității prejudiciabile de către proprietar, instanța va putea încuviința desfășurarea acelei activități. Cel prejudiciat va avea însă dreptul la despăgubiri.

(3) Dacă prejudiciul este iminent sau foarte probabil, instanța poate să încuviințeze, pe cale de ordonanță președințială, măsurile necesare pentru prevenirea pagubei.

Legea de aplicare:
Art. 61. Dispozițiile art. 630 din Codul civil se aplică numai inconvenientelor cauzate după data intrării în vigoare a Codului civil.

Capitolul IV. Proprietatea comună

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 631. Noțiune. Dispozițiile prezentului capitol se aplică ori de câte ori, în temeiul unui act juridic sau al altui mod de dobândire prevăzut de lege, dreptul de proprietate privată are 2 sau mai mulți titulari.

Art. 632. Formele proprietății comune. (1) Formele proprietății comune sunt următoarele:
a) proprietatea pe cote-părți (coproprietatea);
b) proprietatea în devălmășie (devălmășia).
(2) Coproprietatea poate fi obișnuită sau forțată.
(3) Coproprietatea forțată nu poate înceta prin partaj judiciar.

Art. 633. Prezumția de coproprietate. Dacă bunul este stăpânit în comun, coproprietatea se prezumă, până la proba contrară.

Secțiunea a 2-a. Coproprietatea obișnuită

Art. 634. Întinderea cotelor-părți. (1) Fiecare coproprietar este titularul exclusiv al unei cote-părți din dreptul de proprietate și poate dispune în mod liber de aceasta în lipsă de stipulație contrară.

(2) Cotele-părți sunt prezumate a fi egale, până la proba contrară. Dacă bunul a fost dobândit prin act juridic, proba contrară nu se va putea face decât prin înscrisuri.

Art. 635. Repartizarea beneficiilor și a sarcinilor între coproprietari. Coproprietarii vor împărți beneficiile și vor suporta sarcinile coproprietății, proporțional cu cota lor parte din drept.

Art. 636. Exercitarea în comun a dreptului de folosință. (1) Fiecare coproprietar are dreptul de a folosi bunul comun în măsura în care nu schimbă destinația și nu aduce atingere drepturilor celorlalți coproprietari.

(2) Cel care, împotriva voinței celorlalți proprietari, exercită în mod exclusiv folosința bunului comun poate fi obligat la despăgubiri.

Art. 637. Fructele bunului comun. Fructele produse de bunul comun se cuvin tuturor coproprietarilor, proporțional cu cota lor parte din drept.

Art. 638. Dreptul la restituirea cheltuielilor. (1) Coproprietarul care a suportat singur cheltuielile producerii sau culegerii fructelor are dreptul la restituirea acestor cheltuieli de către coproprietari, în proporție cu cotele lor părți.

(2) Fructele naturale sau fructele industriale ale bunului comun însuşite de un coproprietar fac parte din masa partajabilă cât timp ele nu au fost consumate ori înstrăinate sau nu au pierit şi pot fi identificate distinct. În caz contrar, coproprietarul interesat are dreptul la despăgubiri, cu excepția cazului în care fructele au pierit în mod fortuit. Dreptul la acțiunea în despăgubiri este supus prescripției, potrivit dreptului comun.

(3) Dreptul de a reclama fructele civile ale bunului comun însuşite de un coproprietar este supus prescripției, potrivit dreptului comun.

Art. 639. Modul de folosire a bunului comun. Modul de folosire a bunului comun se stabileşte prin acordul coproprietarilor, iar în caz de neînțelegere, prin hotărâre judecătorească.

Art. 640. Actele de conservare. Fiecare coproprietar poate să facă acte de conservare cu privire la bunul comun fără acordul celorlalți coproprietari.

Art. 641. Actele de administrare şi de dispoziție. (1) Actele de administrare, precum încheierea sau denunțarea unor contracte de locațiune, cesiunile de venituri imobiliare şi altele asemenea, cu privire la bunul comun pot fi făcute numai cu acordul coproprietarilor ce dețin majoritatea cotelor-părți.

(2) Actele de administrare care limitează în mod substanțial posibilitatea unui coproprietar de a folosi bunul comun în raport cu cota sa parte ori care impun acestuia o sarcină excesivă prin raportare la cota sa parte sau la cheltuielile suportate de către ceilalți coproprietari nu vor putea fi efectuate decât cu acordul acestuia.

(3) Coproprietarul sau coproprietarii interesați pot cere instanței să suplinească acordul coproprietarului aflat în imposibilitate de a-şi exprima voința sau care se opune în mod abuziv la efectuarea unui act de administrare indispensabil menținerii utilității sau valorii bunului.

(4) Orice acte juridice de dispoziție cu privire la bunul comun, actele de folosință cu titlu gratuit, cesiunile de venituri imobiliare şi locațiunile încheiate pe termen mai mare de 3 ani, precum şi actele care urmăresc exclusiv înfrumusețarea bunului nu se pot încheia decât cu acordul tuturor coproprietarilor. Orice act juridic cu titlu gratuit va fi considerat act de dispoziție.

Legea de aplicare:
Art. 62. Dispozițiile art. 641 din Codul civil se aplică numai actelor juridice încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 642. Sancțiunile. (1) Actele juridice făcute cu nerespectarea regulilor prevăzute la art. 641 sunt inopozabile coproprietarului care nu a consimțit, expres ori tacit, la încheierea actului.

(2) Coproprietarului vătămat i se recunoaşte dreptul ca, înainte de partaj, să exercite acțiunile posesorii împotriva terțului care ar fi intrat în posesia bunului comun în urma încheierii actului. În acest caz, restituirea posesiei bunului se va face în folosul tuturor coproprietarilor, cu daune-interese, dacă este cazul, în sarcina celor care au participat la încheierea actului.

Art. 643. Acțiunile în justiție. (1) Fiecare coproprietar poate sta singur în justiție, indiferent de calitatea procesuală, în orice acțiune privitoare la coproprietate, inclusiv în cazul acțiunii în revendicare.

(2) Hotărârile judecătoreşti pronunțate în folosul coproprietății profită tuturor coproprietarilor. Hotărârile judecătoreşti potrivnice unui coproprietar nu sunt opozabile celorlalți coproprietari.

(3) Când acțiunea nu este introdusă de toți coproprietarii, pârâtul poate cere instanței de judecată introducerea în cauză a celorlalți coproprietari în calitate de reclamanți, în termenul şi condițiile prevăzute în Codul de procedură civilă pentru chemarea în judecată a altor persoane.

Legea de aplicare:
Art. 63. Dispozițiile art. 643 alin. (1) şi (2) din Codul civil se aplică şi în cazurile în care hotărârea judecătorească nu a rămas definitivă până la data intrării în vigoare a Codului civil, iar cele ale art. 643 alin. (3) se aplică şi în situațiile în care pricina nu a fost soluționată în primă instanță până la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 644. Contractele de administrare a coproprietății. (1) Se poate deroga de la dispozițiile art. 635, 636, 641 şi art. 642 alin. (1) printr-un contract de administrare a coproprietății încheiat cu acordul tuturor coproprietarilor.

(2) În cazul în care oricare dintre coproprietari denunță contractul de administrare, acesta îşi încetează existența, rămânând aplicabile regulile din prezenta secțiune.

(3) În cazul în care, printre bunurile aflate în coproprietate, se află şi bunuri imobile, contractele de administrare a coproprietății şi declarațiile de denunțare a acestora vor fi notate în cartea funciară, la cererea oricăruia dintre coproprietari.

Art. 645. Regulile aplicabile în cazul cotitularilor altor drepturi reale. Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător şi în cazul exercitării împreună, de către două sau mai multe persoane, a unui alt drept real principal.

Secțiunea a 3-a. Coproprietatea forțată

§1. Dispoziții comune

Art. 646. Cazurile de coproprietate forțată. Se află în coproprietate forțată:

1. bunurile prevăzute la art. 649, 660, 687 şi 1.141;

2. bunurile comune necesare sau utile pentru folosirea a două imobile vecine, situate pe linia de hotar între acestea, cum ar fi potecile, fântânile, drumurile şi izvoarele;

3. bunurile comune afectate utilizării a două sau a mai multor fonduri, cum ar fi o centrală termică sau alte instalații care deservesc două sau mai multe clădiri, un drum comun într-un cartier de locuințe sau alte asemenea bunuri;

4. orice alt bun comun prevăzut de lege.

Art. 647. Regimul juridic general. (1) Fiecare coproprietar poate exercita folosința bunului comun, cu condiția să respecte destinația acestuia şi să permită exercitarea folosinței de către ceilalți coproprietari.

(2) Când bunul comun are caracter accesoriu în raport cu un bun principal, fiecare coproprietar poate să dispună cu privire la cota sa parte din dreptul de proprietate asupra bunului comun numai odată cu exercitarea dreptului de dispoziție asupra bunului principal.

(3) Cheltuielile pentru întreținerea şi conservarea bunului comun se suportă în mod proporțional cu cota-parte din drept a fiecărui coproprietar. Când bunul comun are caracter accesoriu, în absența unei convenții contrare, cota-parte din drept a fiecărui coproprietar se stabileşte în funcție de întinderea bunului principal.

§2. Coproprietatea asupra părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente

I. Părțile comune

Art. 648. Noțiune. (1) Dacă într-o clădire sau într-un ansamblu rezidențial există spații cu destinație de locuință sau cu altă destinație având proprietari diferiți, părțile din clădire care, fiind destinate întrebuințării spațiilor respective, nu pot fi folosite decât în comun sunt obiectul unui drept de coproprietate forțată.

(2) Părțile comune sunt bunuri accesorii în raport cu spațiile locative, care constituie bunurile principale în sensul art. 546.

Legislație conexă: art. 28 din O.U.G. nr. 40/1999 privind protecția chiriaşilor şi stabilirea chiriei pentru spațiile cu destinația de locuințe (M. Of. nr. 148 din 8 aprilie 1999).

Art. 649. Părțile comune. (1) Sunt considerate părți comune, în măsura în care prin lege ori prin act juridic nu se prevede altfel:

a) terenul pe care se află clădirea, compus atât din suprafața construită, cât şi din cea neconstruită necesară, potrivit naturii sau destinației construcției, pentru a asigura exploatarea normală a acesteia; pentru eventuala suprafață excedentară proprietarii sunt titularii unei coproprietăți obişnuite;

b) fundația, curtea interioară, structura, structura de rezistență, pereții perimetrali şi despărțitori dintre proprietăți şi/sau spațiile comune, acoperişul, terasele, scările şi casa scărilor, holurile, pivnițele şi subsolurile necompartimentate, rezervoarele de apă, centralele termice proprii şi ascensoarele;

c) instalațiile de apă şi canalizare, electrice, de telecomunicații, de încălzire şi de gaze de la branşament/racord până la punctul de distribuție către părțile aflate în proprietate exclusivă, canalele pluviale, paratrăsnetele, antenele colective, precum şi alte asemenea părți;

d) alte bunuri care, potrivit legii sau voinței părților, sunt în folosință comună.

(2) Coşurile de fum şi de aerisire, precum şi spațiile pentru spălătorii şi uscătorii sunt considerate părți comune exclusiv pentru coproprietarii care utilizează aceste utilități în conformitate cu proiectul clădirii.

Art. 650. Atribuirea în folosință exclusivă a părților comune. (1) Părțile comune pot fi atribuite coproprietarilor în folosință exclusivă numai dacă prin aceasta nu sunt lezate drepturile celorlalți coproprietari.

(2) Decizia de atribuire în folosință exclusivă trebuie adoptată cu o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor şi al cotelor-părți. În clădirile unde sunt constituite asociații de proprietari, decizia se adoptă de către adunarea generală, cu aceeaşi majoritate.

Art. 651. Actele juridice privind cotele-părți. Cota-parte din dreptul de proprietate asupra părților comune are caracter accesoriu în raport cu dreptul de proprietate asupra spațiului din clădire care constituie bunul principal; înstrăinarea sau ipotecarea cotei-părți nu se va putea face decât odată cu dreptul asupra spațiului care constituie bunul principal.

Art. 652. Stabilirea cotelor-părți. În lipsa unei stipulații contrare existente în titlurile de proprietate, cotele-părți se stabilesc prin raportarea suprafeței utile a fiecărui spațiu locativ la totalul suprafeței utile a spațiilor locative din clădire.

II. Drepturile şi obligațiile coproprietarilor

Art. 653. Exercitarea dreptului de folosință. Fiecare coproprietar poate folosi, în condițiile acordului de asociere, atât spațiul care constituie bunul principal, cât şi părțile comune, fără a aduce atingere drepturilor celorlalți proprietari şi fără a schimba destinația clădirii. În lipsa acordului de asociere, dispozițiile art. 647 rămân aplicabile.

Art. 654. Cheltuielile legate de întreținerea, repararea şi exploatarea părților comune. (1) În lipsa unor prevederi legale sau înțelegeri contrare, fiecare coproprietar suportă cheltuielile legate de întreținerea, repararea şi exploatarea părților comune, în proporție cu cota sa parte.

(2) Cu toate acestea, cheltuielile legate de părțile comune folosite exclusiv de către unii dintre coproprietari cad în sarcina acestora din urmă.

Art. 655. Obligația de conservare a clădirii. Proprietarul este obligat să asigure întreținerea spațiului care constituie bunul principal, astfel încât clădirea să se păstreze în stare bună.

Art. 656. Obligația de a permite accesul în spațiile care constituie bunurile principale. (1) Coproprietarii sunt obligați să permită accesul în spațiile care constituie bunuri principale pentru efectuarea lucrărilor necesare conservării clădirii şi întreținerii părților comune.

(2) În această situație, pentru prejudiciile cauzate, ei vor fi despăgubiți de către asociația de proprietari sau, după caz, de către proprietarul în interesul căruia au fost efectuate lucrările.

Art. 657. Regulile aplicabile în cazul distrugerii clădirii. (1) În cazul în care clădirea a fost distrusă în întregime ori într-o proporție mai mare de jumătate din valoarea ei, orice coproprietar

poate, în lipsa unei înțelegeri contrare, să solicite vânzarea la licitație publică a terenului și a materialelor de construcție care au rezultat.

(2) În caz de distrugere a unei părți mai mici decât cea prevăzută la alin. (1), coproprietarii vor contribui la refacerea părților comune, proporțional cu cotele-părți. Dacă unul sau mai mulți coproprietari refuză sau nu pot să participe la refacere, ei sunt obligați să cedeze celorlalți coproprietari cotele lor părți din dreptul de proprietate. Prețul se stabilește de părți ori, în caz de neînțelegere, de către instanța judecătorească.

Art. 658.[1] **Încetarea destinației folosinței comune.** (1) Încetarea destinației de folosință comună pentru părțile comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente se poate hotărî cu acordul tuturor coproprietarilor.

(2) În cazul încetării destinației de folosință comună în condițiile alin. (1), devin aplicabile dispozițiile privitoare la coproprietatea obișnuită.

(3) Imobilul, respectiv partea din imobil care rezultă din încetarea destinației folosinței comune se înscrie în mod corespunzător în cartea funciară pe baza documentației cadastrale întocmite în acest scop.

III. Asociația de proprietari

Art. 659. Constituirea asociațiilor de proprietari. În cazul clădirilor cu mai multe etaje ori apartamente sau în cazul ansamblurilor rezidențiale formate din locuințe individuale, amplasate izolat, înșiruit sau cuplat, în care există proprietăți comune și proprietăți individuale, se constituie asociația de proprietari, care se organizează și funcționează în condițiile legii.

Legislație conexă: Legea nr. 230/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea asociațiilor de proprietari (M. Of. nr. 490 din 23 iulie 2007).

§3. Coproprietatea asupra despărțiturilor comune

Art. 660. Prezumția de coproprietate asupra despărțiturilor comune. (1) Zidul, șanțul, precum și orice altă despărțitură între două fonduri sunt prezumate a fi în proprietatea comună a vecinilor, dacă nu rezultă contrariul din titlul de proprietate, dintr-un semn de necomunitate ori dacă proprietatea comună nu a devenit proprietate exclusivă prin uzucapiune, în condițiile legii.

(2) Dispozițiile art. 651 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispozițiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situațiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 661. Semnele de necomunitate. (1) Există semn de necomunitate a zidului atunci când culmea acestuia este dreaptă și perpendiculară spre un fond și înclinată spre celălalt fond. Zidul este prezumat a fi în proprietatea exclusivă a proprietarului fondului către care este înclinată coama zidului.

---

[1] Art. 658 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. VII din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei modificări, textul avea următorul conținut: *„**Art. 658. Încetarea destinației folosinței comune.** (1) Încetarea destinației de folosință comună pentru părțile comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente se poate hotărî motivat cu o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor. (2) În acest caz, devin aplicabile dispozițiile privitoare la coproprietatea obișnuită și temporară. Cu toate acestea, înstrăinarea sau ipotecarea se poate realiza dacă există o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor. (3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), coproprietarii care nu au votat ori, după caz, s-au opus la înstrăinare sau ipotecare au dreptul la o despăgubire justă stabilită pe cale convențională ori, în caz de neînțelegere, pe cale judecătorească. (4) Constatarea încetării destinației de folosință comună pentru aceste părți se face prin hotărâre a adunării generale a asociației de proprietari adoptată cu o majoritate de două treimi din numărul coproprietarilor. (5) Imobilul, respectiv partea din imobil care rezultă din încetarea destinației folosinței comune se înscrie în mod corespunzător în cartea funciară pe baza documentației cadastrale întocmite în acest scop".*

(2) Există semn de necomunitate a şanţului atunci când pământul este aruncat ori înălţat exclusiv pe o parte a şanţului. Şanţul este prezumat a fi în proprietatea exclusivă a proprietarului fondului pe care este aruncat pământul.

(3) Vor fi considerate semne de necomunitate orice alte semne care fac să se prezume că zidul a fost construit exclusiv de unul dintre proprietari.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispoziţiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situaţiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 662. Obligaţia de construire a despărţiturilor comune. (1) Oricare dintre vecini îi poate obliga pe proprietarii fondurilor învecinate să contribuie la construirea unei despărţituri comune.

(2) În lipsa unor dispoziţii legale, a regulilor de urbanism sau a obiceiului locului, înălţimea zidului comun se stabileşte de părţi, dar fără a depăşi 2 metri, socotindu-se şi coama zidului.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispoziţiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situaţiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 663. Cheltuielile de întreţinere şi reparare a despărţiturilor comune. (1) Coproprietarii sunt ţinuţi să suporte cheltuielile ocazionate de întreţinerea şi repararea despărţiturii comune, proporţional cu dreptul fiecăruia.

(2) Cu toate acestea, fiecare coproprietar poate să nu participe la cheltuielile de întreţinere şi reparare, renunţând la dreptul său de proprietate asupra despărţiturii comune, dispoziţiile în materie de carte funciară fiind aplicabile. Coproprietarul nu va putea fi apărat de a participa la cheltuieli, în cazul în care are o construcţie sprijinită de zidul comun ori în cazul în care trage un alt folos din exploatarea despărţiturii comune.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispoziţiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situaţiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 664. Construcţiile şi instalaţiile aflate în legătură cu zidul comun. (1) Oricare dintre coproprietari are dreptul să sprijine construcţii ori să instaleze grinzi în zidul comun cu obligaţia de a lăsa 6 centimetri spre celălalt coproprietar şi fără a afecta dreptul acestuia de a sprijini construcţiile sale ori de a instala propriile grinzi în zidul comun.

(2) Un coproprietar va avea dreptul de a scurta grinzile puse de vecinul său până în jumătatea zidului, în cazul în care ar dori să instaleze el însuşi grinzi ori să construiască un coş de fum în acelaşi loc.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispoziţiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situaţiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 594. Fiecare coproprietar poate să zidească în contra unui zid comun şi să bage grinzi sau legături în toată grosimea zidului, lăsând 54 milimetri despre vecin, fără prejudiciul dreptului ce are vecinul ca să scurteze acele grinzi până în jumătatea zidului, în caz când şi el ar voi a pune grinzi tot în acele locuri, sau a lipi un coş (*C. civ. 599, 610, 611*).

Art. 665. Înălţarea zidului comun. (1) Oricare dintre coproprietari poate să înalţe zidul, cu îndatorirea de a suporta singur cheltuielile de înălţare peste limita zidului comun, precum şi cheltuielile de reparare a părţii comune a zidului ca urmare a înălţării acestuia.

(2) În cazul în care zidul nu poate rezista înălţării, proprietarul care doreşte să facă această înălţare este dator să reconstruiască zidul în întregime luând din fondul său suprafaţa pentru a asigura grosimea necesară zidului nou-ridicat.

(3) Vecinul care nu a contribuit la înălțare poate dobândi coproprietatea, plătind jumătate din valoarea actualizată a materialelor şi manoperei folosite, precum şi, dacă este cazul, jumătate din valoarea terenului întrebuințat pentru îngroşarea zidului.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispozițiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situațiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 595. Orice coproprietar poate să înalțe zidul comun, dar e dator a face singur cheltuiala înălțării, reparațiile de întreținere pentru partea înălțată şi totodată păgubirile pentru sarcina cauzată zidului comun în proporție cu înălțimea. ► Art. 596. Dacă zidul comun nu e în stare a purta greutatea înălțării, cel ce vrea să-l înalțe e dator a-l face din întreg din temelie, cu cheltuiala sa, şi orice adaos în grosime să-l facă pe locul său. ► Art. 597. Vecinul care n-a contribuit la înălțare poate câştiga dreptul de comunitate, plătind cheltuiala pe jumătate, precum şi prețul pe jumătate al locului ce s-ar fi întrebuințat pentru îngroşarea zidului.

Art. 666. Dobândirea coproprietății asupra despărțiturilor. Vecinul care nu a contribuit la realizarea despărțiturii comune poate dobândi un drept de coproprietate asupra despărțiturii, plătind jumătate din valoarea actualizată a materialelor şi manoperei folosite şi, după caz, jumătate din valoarea terenului pe care despărțitura a fost construită. Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 64. Dispozițiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situațiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 598. Orice vecin al unui zid poate să-l facă comun, în parte sau tot, plătind stăpânului zidului jumătatea din valoarea sa, sau jumătate din valoarea părții ce vrea să facă comună, precum şi jumătate din valoarea locului pe care este clădit zidul.

Secțiunea a 4-a. Proprietatea comună în devălmăşie

Art. 667. Proprietatea comună în devălmăşie. Există proprietate în devălmăşie atunci când, prin efectul legii sau în temeiul unui act juridic, dreptul de proprietate aparține concomitent mai multor persoane fără ca vreuna dintre acestea să fie titularul unei cote-părți determinate din dreptul de proprietate asupra bunului sau bunurilor comune.

Legea de aplicare:
Art. 65. Dispozițiile art. 667 şi 668 din Codul civil se aplică numai actelor juridice încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 668. Regulile aplicabile proprietății devălmaşe. (1) Dacă se naşte prin efectul legii, proprietatea în devălmăşie este supusă dispozițiilor acelei legi care se completează, în mod corespunzător, cu cele privind regimul comunității legale.
(2) În cazul în care izvorul proprietății în devălmăşie este un act juridic, dispozițiile privitoare la regimul comunității legale se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 65. Dispozițiile art. 667 şi 668 din Codul civil se aplică numai actelor juridice încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Secțiunea a 5-a. Partajul

Art. 669. Imprescriptibilitatea acțiunii de partaj. Încetarea coproprietății prin partaj poate fi cerută oricând, afară de cazul în care partajul a fost suspendat prin lege, act juridic ori hotărâre judecătorească.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 728. (1) Nimeni nu poate fi obligat a rămâne în indiviziune. Un coerede poate oricând cere împărțeala succesiunii, chiar când ar exista convenții sau prohibiții contrarii.

Art. 670. Felurile partajului. Partajul poate fi făcut prin bună învoială sau prin hotărâre judecătorească, în condițiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 671. Împărțeala părților comune ale clădirilor. (1) Partajul este inadmisibil în cazurile prevăzute de secțiunile a 3-a și a 4-a din prezentul capitol, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.
(2) Cu toate acestea, partajul poate fi cerut în cazul părților comune din clădirile cu mai multe etaje sau apartamente atunci când aceste părți încetează de a mai fi destinate folosinței comune.
(3) În cazul proprietății periodice și în celelalte cazuri de coproprietate forțată, partajul este posibil numai prin bună învoială.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 672. Convențiile privitoare la suspendarea partajului. Convențiile privind suspendarea partajului nu pot fi încheiate pentru o perioadă mai mare de 5 ani. În cazul imobilelor, convențiile trebuie încheiate în formă autentică și supuse formalităților de publicitate prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 728. (2) Se poate face învoire pentru suspendarea diviziunii pe termen de cinci ani. După trecerea acestui timp, învoirea se poate reînnoi *(C. civ. 5, 968, 1008, 1388)*.

Art. 673. Suspendarea pronunțării partajului prin hotărâre judecătorească. Instanța sesizată cu cererea de partaj poate suspenda pronunțarea partajului, pentru cel mult un an, pentru a nu se aduce prejudicii grave intereselor celorlalți coproprietari. Dacă pericolul acestor prejudicii este înlăturat înainte de împlinirea termenului, instanța, la cererea părții interesate, va reveni asupra măsurii.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 674. Condițiile speciale privind capacitatea de exercițiu. Dacă un coproprietar este lipsit de capacitate de exercițiu ori are capacitate de exercițiu restrânsă, partajul va putea fi făcut prin bună învoială numai cu autorizarea instanței de tutelă, precum și, dacă este cazul, a ocrotitorului legal.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 675. Inadmisibilitatea partajului în cazul uzucapiunii. Partajul poate fi cerut chiar atunci când unul dintre coproprietari a folosit exclusiv bunul, afară de cazul când acesta l-a uzucapat, în condițiile legii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 729. Diviziunea poate fi cerută chiar când unul sau mai mulți din erezi au posedat părți separate din succesiune, dacă nu a fost act de împărțeală sau dacă nu se poate opune prescripția.

Art. 676. Regulile privitoare la modul de împărțire. (1) Partajul bunurilor comune se va face în natură, proporțional cu cota-parte a fiecărui coproprietar.
(2) Dacă bunul este indivizibil ori nu este comod partajabil în natură, partajul se va face în unul dintre următoarele moduri:
a) atribuirea întregului bun, în schimbul unei sulte, în favoarea unuia ori a mai multor coproprietari, la cererea acestora;
b) vânzarea bunului în modul stabilit de coproprietari ori, în caz de neînțelegere, la licitație publică, în condițiile legii, și distribuirea prețului către coproprietari proporțional cu cota-parte a fiecăruia dintre ei.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 736. (1) Fiecare din coerezi poate cere partea sa în natură din mobilele sau imobilele succesiunii. Cu toate acestea, de sunt creditori sechestranți sau oponenți, sau dacă majoritatea coerezilor socotește necesară vinderea mobilelor pentru plata datoriilor succesiunii, ele se vând public după formele obișnuite. (2) Dacă imobilele nu se pot împărți, se vor vinde la tribunal prin licitație.

Art. 677. Datoriile născute în legătură cu bunul comun. (1) Oricare dintre coproprietari poate cere stingerea datoriilor născute în legătură cu coproprietatea și care sunt scadente ori devin scadente în cursul anului în care are loc partajul.
(2) Suma necesară pentru stingerea acestor obligații va fi preluată, în lipsa unei stipulații contrare, din prețul vânzării bunului comun cu ocazia partajului și va fi suportată de către coproprietari proporțional cu cota-parte a fiecăruia.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 678. Executarea silită privitoare la bunul comun. (1) Creditorii unui coproprietar pot urmări silit cota lui parte din dreptul asupra bunului comun sau pot cere instanței împărțeala bunului, caz în care urmărirea se va face asupra părții de bun sau, după caz, asupra sumei de bani cuvenite debitorului.

(2) În cazul vânzării silite a unei cote-părți din dreptul de proprietate asupra unui bun, executorul judecătoresc îi va notifica pe ceilalți coproprietari cu cel puțin două săptămâni înainte de data stabilită pentru vânzare, înștiințându-i despre ziua, ora și locul licitației. La preț egal, coproprietarii vor fi preferați la adjudecarea cotei-părți.

(3) Creditorii care au un drept de garanție asupra bunului comun ori cei a căror creanță s-a născut în legătură cu conservarea sau administrarea acestuia au dreptul să urmărească silit bunul, în mâinile oricui s-ar găsi, atât înainte, cât și după partaj.

(4) Convențiile de suspendare a împărțelii pot fi opuse creditorilor numai dacă, înainte de naşterea creanțelor, au dobândit dată certă în cazul bunurilor mobile sau au fost autentificate în cazul bunurilor imobile și s-au îndeplinit formalitățile de publicitate prevăzute de lege, dacă este cazul.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 679. Drepturile creditorilor personali ai coproprietarului. (1) Creditorii personali ai unui coproprietar vor putea, de asemenea, să intervină, pe cheltuiala lor, în partajul cerut de coproprietari ori de un alt creditor. Ei nu pot însă să atace un partaj efectuat, afară numai dacă acesta s-a făcut în lipsa lor și fără să se țină seama de opoziția pe care au făcut-o, precum și în cazurile când partajul a fost simulat ori s-a făcut astfel încât creditorii nu au putut să intervină în proces.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile și în cazul creditorilor care au un drept de garanție asupra bunului comun ori al celor a căror creanță s-a născut în legătură cu conservarea sau administrarea acestuia.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 680. Efectele juridice ale partajului. (1) Fiecare coproprietar devine proprietarul exclusiv al bunurilor sau, după caz, al sumelor de bani ce i-au fost atribuite numai cu începere de la data stabilită în actul de partaj, dar nu mai devreme de data încheierii actului, în cazul împărțelii voluntare, sau, după caz, de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești.

(2) În cazul imobilelor, efectele juridice ale partajului se produc numai dacă actul de partaj încheiat în formă autentică sau hotărârea judecătorească rămasă definitivă, după caz, au fost înscrise în cartea funciară.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 681. Opozabilitatea unor acte juridice. Actele încheiate, în condițiile legii, de un coproprietar cu privire la bunul comun rămân valabile și sunt opozabile celui căruia i-a fost atribuit bunul în urma partajului.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 682. Strămutarea garanțiilor. Garanțiile constituite de un coproprietar asupra cotei sale părți se strămută de drept asupra bunului atribuit acestuia sau, după caz, a sumelor de bani care i-au fost atribuite prin partaj.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 683. Garanția pentru evicțiune și vicii ascunse. (1) Coproprietarii își datorează, în limita cotelor-părți, garanție pentru evicțiune și vicii ascunse, dispozițiile legale privitoare la obligația de garanție a vânzătorului aplicându-se în mod corespunzător.
(2) Fiecare este obligat să îl despăgubească pe coproprietarul prejudiciat prin efectul evicțiunii sau al viciului ascuns. Dacă unul dintre coproprietari este insolvabil, partea datorată de acesta se va suporta, proporțional, de către ceilalți coproprietari, inclusiv de coproprietarul prejudiciat.
(3) Coproprietarii nu datorează garanție dacă prejudiciul este urmarea faptei săvârșite de un alt coproprietar sau dacă au fost scutiți prin actul de partaj.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 684. Desființarea partajului. (1) Partajul prin bună învoială poate fi desființat pentru aceleași cauze ca și contractele.
(2) Partajul făcut fără participarea tuturor coproprietarilor este lovit de nulitate absolută.
(3) Partajul este însă valabil chiar dacă nu cuprinde toate bunurile comune; pentru bunurile omise se poate face oricând un partaj suplimentar.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 685. Înstrăinarea bunurilor atribuite. Nu poate invoca nulitatea relativă a partajului prin bună învoială coproprietarul care, cunoscând cauza de nulitate, înstrăinează în tot sau în parte bunurile atribuite.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică și partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 686. Regulile aplicabile bunurilor aflate în coproprietate și în devălmășie. Prevederile prezentei secțiuni sunt aplicabile bunurilor aflate în coproprietate, indiferent de izvorul său, precum și celor aflate în devălmășie.

Legea de aplicare:
Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Capitolul V. Proprietatea periodică

Art. 687. Proprietatea periodică. Dispozițiile prezentului capitol se aplică, în absența unei reglementări speciale, ori de câte ori mai multe persoane exercită succesiv şi repetitiv atributul folosinței specific dreptului de proprietate asupra unui bun mobil sau imobil, în intervale de timp determinate, egale sau inegale.

Legea de aplicare:
Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea şi executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum şi a contractelor de schimb.

Art. 688. Temeiul proprietății periodice. Proprietatea periodică se naşte în temeiul unui act juridic, dispozițiile în materie de carte funciară aplicându-se în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea şi executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum şi a contractelor de schimb.

Art. 689. Valabilitatea actelor încheiate de coproprietar. (1) În privința intervalului de timp ce îi revine, orice coproprietar poate încheia, în condițiile legii, acte precum închirierea, vânzarea, ipotecarea şi altele asemenea.
(2) Actele de administrare sau de dispoziție privind cota-parte din dreptul de proprietate aferentă unui alt interval de timp sunt inopozabile titularului cotei-părți respective. Dispozițiile art. 642 alin. (2) şi art. 643 se aplică în mod corespunzător.
(3) În raporturile cu terții cocontractanți de bună-credință, actele de administrare sau de dispoziție menționate la alin. (2) sunt anulabile.

Legea de aplicare:
Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea şi executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum şi a contractelor de schimb.

Art. 690. Drepturile şi obligațiile coproprietarilor. (1) Fiecare coproprietar este obligat să facă toate actele de conservare, în aşa fel încât să nu împiedice ori să nu îngreuneze exercitarea drepturilor celorlalți coproprietari. Pentru reparațiile mari, coproprietarul care avansează cheltuielile necesare are dreptul la despăgubiri în raport cu valoarea drepturilor celorlalți coproprietari.
(2) Actele prin care se consumă în tot sau în parte substanța bunului pot fi făcute numai cu acordul celorlalți coproprietari.
(3) La încetarea intervalului, coproprietarul este dator să predea bunul coproprietarului îndreptățit să îl folosească în următorul interval.

(4) Coproprietarii pot încheia un contract de administrare, dispozițiile art. 644 alin. (2) aplicându-se în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb.

Art. 691. Obligația de despăgubire și excluderea. (1) Nerespectarea obligațiilor prevăzute în prezentul capitol atrage plata de despăgubiri.

(2) În cazul în care unul dintre coproprietari tulbură în mod grav exercitarea proprietății periodice, acesta va putea fi exclus, prin hotărâre judecătorească, la cererea coproprietarului vătămat.

(3) Excluderea va putea fi dispusă numai dacă unul dintre ceilalți coproprietari sau un terț cumpără cota-parte a celui exclus.

(4) În acest scop, se va pronunța, mai întâi, o încheiere de admitere în principiu a cererii de excludere, prin care se va stabili că sunt îndeplinite condițiile excluderii, încheiere care va putea fi atacată cu recurs pe cale separată.

(5) După rămânerea definitivă a încheierii de admitere în principiu, în absența înțelegerii părților, se va stabili prețul vânzării silite pe bază de expertiză. După consemnarea prețului la instituția de credit stabilită de instanță, se va pronunța hotărârea care va ține loc de contract de vânzare-cumpărare.

(6) După rămânerea definitivă a acestei hotărâri, dobânditorul își va putea înscrie dreptul în cartea funciară, iar transmițătorul va putea să ridice suma consemnată la instituția de credit stabilită de instanță.

Legea de aplicare:
Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb.

Art. 692. Încetarea proprietății periodice. Proprietatea periodică încetează prin radiere din cartea funciară în temeiul dobândirii de către o singură persoană a tuturor cotelor-părți din dreptul de proprietate periodică, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum și a contractelor de schimb.

Titlul III. Dezmembrămintele dreptului de proprietate privată

Capitolul I. Superficia

Art. 693. Noțiune. (1) Superficia este dreptul de a avea sau de a edifica o construcție pe terenul altuia, deasupra ori în subsolul acelui teren, asupra căruia superficiarul dobândește un drept de folosință.

(2) Dreptul de superficie se dobândeşte în temeiul unui act juridic, precum şi prin uzucapiune sau prin alt mod prevăzut de lege. Dispoziţiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

(3) Superficia se poate înscrie şi în temeiul unui act juridic prin care proprietarul întregului fond a transmis exclusiv construcţia ori a transmis terenul şi construcţia, în mod separat, către două persoane, chiar dacă nu s-a stipulat expres constituirea superficiei.

(4) În situaţia în care s-a construit pe terenul altuia, superficia se poate înscrie pe baza renunţării proprietarului terenului la dreptul de a invoca accesiunea, în favoarea constructorului. De asemenea, ea se poate înscrie în favoarea unui terţ pe baza cesiunii dreptului de a invoca accesiunea.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispoziţiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 694. Durata dreptului de superficie. Dreptul de superficie se poate constitui pe o durată de cel mult 99 de ani. La împlinirea termenului, dreptul de superficie poate fi reînnoit.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispoziţiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 695. Întinderea şi exercitarea dreptului de superficie. (1) Dreptul de superficie se exercită în limitele şi în condiţiile actului constitutiv. În lipsa unei stipulaţii contrare, exercitarea dreptului de superficie este delimitată de suprafaţa de teren pe care urmează să se construiască şi de cea necesară exploatării construcţiei sau, după caz, de suprafaţa de teren aferentă şi de cea necesară exploatării construcţiei edificate.

(2) În cazul prevăzut la art. 693 alin. (3), în absenţa unei stipulaţii contrare, titularul dreptului de superficie nu poate modifica structura construcţiei. El o poate însă demola, dar cu obligaţia de a o reconstrui în forma iniţială.

(3) În cazul în care superficiarul modifică structura construcţiei, proprietarul terenului poate să ceară, în termen de 3 ani, încetarea dreptului de superficie sau repunerea în situaţia anterioară. În al doilea caz, curgerea termenului de prescripţie de 3 ani este suspendată până la expirarea duratei superficiei.

(4) Titularul poate dispune în mod liber de dreptul său. Cât timp construcţia există, dreptul de folosinţă asupra terenului se poate înstrăina ori ipoteca numai odată cu dreptul de proprietate asupra construcţiei.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispoziţiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 696. Acţiunea confesorie de superficie. (1) Acţiunea confesorie de superficie poate fi intentată împotriva oricărei persoane care împiedică exercitarea dreptului, chiar şi a proprietarului terenului.

(2) Dreptul la acţiune este imprescriptibil.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispoziţiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 697. Evaluarea prestaţiei superficiarului. (1) În cazul în care superficia s-a constituit cu titlu oneros, dacă părţile nu au prevăzut alte modalităţi de plată a prestaţiei de către superficiar, titularul dreptului de superficie datorează, sub formă de rate lunare, o sumă egală cu chiria stabilită pe piaţa liberă, ţinând seama de natura terenului, de destinaţia construcţiei în cazul în care aceasta există, de zona în care se află terenul, precum şi de orice alte criterii de determinare a contravalorii folosinţei.

(2) În caz de neînțelegere între părți, suma datorată proprietarului terenului va fi stabilită pe cale judecătorească.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 698. Cazurile de încetare a superficiei. Dreptul de superficie se stinge prin radierea din cartea funciară, pentru una dintre următoarele cauze:
a) la expirarea termenului;
b) prin consolidare, dacă terenul şi construcția devin proprietatea aceleiaşi persoane;
c) prin pieirea construcției, dacă există stipulație expresă în acest sens;
d) în alte cazuri prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 699. Efectele încetării superficiei prin expirarea termenului. (1) În cazul prevăzut la art. 698 lit. a), în absența unei stipulații contrare, proprietarul terenului dobândeşte dreptul de proprietate asupra construcției edificate de superficiar prin accesiune, cu obligația de a plăti valoarea de circulație a acesteia de la data expirării termenului.

(2) Când construcția nu exista în momentul constituirii dreptului de superficie, iar valoarea acesteia este egală sau mai mare decât aceea a terenului, proprietarul terenului poate cere obligarea constructorului să cumpere terenul la valoarea de circulație pe care acesta ar fi avut-o dacă nu ar fi existat construcția. Constructorul poate refuza să cumpere terenul dacă ridică, pe cheltuiala sa, construcția clădită pe teren şi repune terenul în situația anterioară.

(3) În absența unei înțelegeri contrare încheiate cu proprietarul terenului, dezmembrămintele consimțite de superficiar se sting în momentul încetării dreptului de superficie. Ipotecile care grevează dreptul de superficie se strămută de drept asupra sumei primite de la proprietarul terenului în cazul prevăzut la alin. (1), se extind de drept asupra terenului în cazul prevăzut la alin. (2) teza I sau se strămută de drept asupra materialelor în cazul prevăzut la alin. (2) teza a II-a.

(4) Ipotecile constituite cu privire la teren pe durata existenței superficiei nu se extind cu privire la întregul imobil în momentul încetării dreptului de superficie în cazul prevăzut la alin. (1). Ele se strămută de drept asupra sumei de bani primite de proprietarul terenului în cazul prevăzut la alin. (2) teza I sau se extind de drept cu privire la întregul teren în cazul prevăzut la alin. (2) teza a II-a.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 700. Efectele încetării superficiei prin consolidare. (1) În cazul în care dreptul de superficie s-a stins prin consolidare, în absența unei stipulații contrare, dezmembrămintele consimțite de superficiar se mențin pe durata pentru care au fost constituite, dar nu mai târziu de împlinirea termenului inițial al superficiei.

(2) Ipotecile născute pe durata existenței superficiei se mențin fiecare în funcție de obiectul asupra căruia s-au constituit.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 701. Efectele încetării superficiei prin pieirea construcției. (1) În cazul stingerii dreptului de superficie prin pieirea construcției, drepturile reale care grevează dreptul de superficie se sting, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Ipotecile născute cu privire la nuda proprietate asupra terenului pe durata existenței dreptului de superficie se mențin asupra dreptului de proprietate reîntregit.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 702. Alte dispoziții aplicabile. Dispozițiile prezentului capitol sunt aplicabile şi în cazul plantațiilor, precum şi al altor lucrări autonome cu caracter durabil.

Legea de aplicare:
Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Capitolul II. Uzufructul

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 703. Noțiune. Uzufructul este dreptul de a folosi bunul altei persoane şi de a culege fructele acestuia, întocmai ca proprietarul, însă cu îndatorirea de a-i conserva substanța.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 517. Uzufructul este dreptul de a se bucura cineva de lucrurile ce sunt proprietatea altuia, întocmai ca însuşi proprietarul lor, însă cu îndatorirea de a le conserva substanța *(C. civ. 479, 480, 518 şi urm., 540 şi urm., 557 şi urm., 804, 844, 1750, 1824).*

Art. 704. Constituirea uzufructului. (1) Uzufructul se poate constitui prin act juridic, uzucapiune sau alte moduri prevăzute de lege, dispozițiile în materie de carte funciară fiind aplicabile.
(2) Uzufructul se poate constitui numai în favoarea unei persoane existente.

Legea de aplicare:
Art. 69. Drepturile de uzufruct în ființă şi după intrarea în vigoare a Codului civil se exercită potrivit dispozițiilor acestuia, dacă nu se prevede altfel prin prezenta lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 518. Uzufructul se stabileşte prin lege sau prin voința omului *(C. civ. 517, 519, 805, 844, 1801, 1846, 1890, 1895 şi urm.).*

Art. 705. Acțiunea confesorie de uzufruct. Dispozițiile art. 696 alin. (1) se aplică uzufructului în mod corespunzător.

Art. 706. Obiectul uzufructului. Pot fi date în uzufruct orice bunuri mobile sau imobile, corporale ori incorporale, inclusiv o masă patrimonială, o universalitate de fapt ori o cotă-parte din acestea.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 520. Uzufructul se poate stabili pe tot felul de bunuri mobile şi imobile (*C. civ. 462 şi urm., 472 şi urm., 526 şi urm., 1295, 1750 pct. 2*).

Art. 707. Accesoriile bunurilor ce formează obiectul uzufructului. Uzufructul poartă asupra tuturor accesoriilor bunului dat în uzufruct, precum şi asupra a tot ce se uneşte sau se încorporează în acesta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 535. Uzufructuarul se foloseşte de adăugirile făcute prin aluviune la obiectul asupra căruia are uzufruct (*C. civ. 495 şi urm.*).

Art. 708. Durata uzufructului. (1) Uzufructul în favoarea unei persoane fizice este cel mult viager.

(2) Uzufructul constituit în favoarea unei persoane juridice poate avea durata de cel mult 30 de ani. Atunci când este constituit cu depăşirea acestui termen, uzufructul se reduce de drept la 30 de ani.

(3) Dacă nu s-a prevăzut durata uzufructului, se prezumă că este viager sau, după caz, că este constituit pe o durată de 30 de ani.

(4) Uzufructul constituit până la data la care o altă persoană va ajunge la o anumită vârstă durează până la acea dată, chiar dacă acea persoană ar muri înainte de împlinirea vârstei stabilite.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 559. Uzufructul care nu e acordat particularilor nu poate trece peste 30 de ani. ► Art. 560. Uzufructul constituit până ce o altă persoană va ajunge la o vârstă hotărâtă, ţine până la acea epocă, chiar de ar muri zisa persoană înaintea vârstei hotărâte.

Secţiunea a 2-a. Drepturile şi obligaţiile uzufructuarului şi ale nudului proprietar

§1. Drepturile uzufructuarului şi ale nudului proprietar

Art. 709. Drepturile uzufructuarului. În lipsă de stipulaţie contrară, uzufructuarul are folosinţa exclusivă a bunului, inclusiv dreptul de a culege fructele acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 521. Uzufructuarul are drept de a se bucura de tot felul de fructe ce poate produce obiectul asupra căruia are uzufruct, fie naturale, fie industriale, fie civile (*C. civ. 517, 522 şi urm., 544*).

Art. 710. Fructele naturale şi industriale. Fructele naturale şi industriale percepute după constituirea uzufructului aparţin uzufructuarului, iar cele percepute după stingerea uzufructului revin nudului proprietar, fără a putea pretinde unul altuia despăgubiri pentru cheltuielile ocazionate de producerea lor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 524. Fructele naturale şi industriale, neculese în momentul când se deschide dreptul de uzufruct, sunt ale uzufructuarului. Acelea ce se găsesc în aceeaşi stare când se sfârşeşte dreptul de uzufruct sunt ale proprietarului, fără de a putea pretinde unul de la altul despăgubire pentru cheltuielile urmate pentru arături şi semănături. Drepturile colonului parţiar ce vor fi existat la începutul sau la finele uzufructului nu pot fi vătămate de dispoziţia precedentă (*C. civ. 465, 484, 522, 534*).

Art. 711. Fructele civile. Fructele civile se cuvin uzufructuarului proporţional cu durata uzufructului, dreptul de a le pretinde dobândindu-se zi cu zi.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 525. Fructele civile se socotesc dobândite zi cu zi, şi se cuvin uzufructuarului, în proporţie cu durata uzufructului său. Această regulă se aplică la arenzi şi la chiriile caselor şi la alte fructe civile (*C. civ. 523, 527, 542, 543, 994, 1411, 1413, 1586, 1587, 1639 şi urm., 1907*).

Art. 712. Cvasiuzufructul. Dacă uzufructul cuprinde, printre altele, şi bunuri consumptibile, cum ar fi bani, grâne, băuturi, uzufructuarul are dreptul de a dispune de ele, însă cu obligaţia de a restitui bunuri de aceeaşi cantitate, calitate şi valoare sau, la alegerea proprietarului, contravaloarea lor la data stingerii uzufructului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 526. Dacă uzufructul cuprinde lucruri cu care nu se poate cineva servi fără a le consuma, precum bani, grâne, băuturi, uzufructuarul are dreptul de a dispune de ele, însă cu îndatorire de a le înapoia în aceeaşi cantitate, calitate şi valoare, sau preţul, la sfârşitul uzufructului (*C. civ. 521, 557 şi urm.*).

Art. 713. Uzufructul asupra bunurilor neconsumptibile. (1) Dacă uzufructul poartă asupra unor bunuri care, fără a fi consumptibile, se uzează ca urmare a utilizării lor, uzufructuarul are dreptul de a le folosi ca un bun proprietar şi potrivit destinaţiei lor.

(2) În acest caz, el nu va fi obligat să le restituie decât în starea în care se vor afla la data stingerii uzufructului.

(3) Uzufructuarul poate să dispună, ca un bun proprietar, de bunurile care, fără a fi consumptibile, se deteriorează rapid prin utilizare. În acest caz, la sfârşitul uzufructului, uzufructuarul va restitui valoarea pe care ar fi avut-o bunul la această din urmă dată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 528. Dacă uzufructul cuprinde lucruri care, fără a se consuma îndată, se strică după o vreme prin întrebuinţarea lor, precum rufele, mobilele casei, uzufructuarul are dreptul de a se sluji de dânsele pentru întrebuinţarea la care ele sunt destinate, şi nu este obligat de a le înapoia la sfârşitul uzufructului decât în starea ce se vor afla, însă nestricate din dol sau culpă (*C. civ. 517, 534, 543, 555, 556, 998, 1102, 1156*).

Art. 714. Cesiunea uzufructului. (1) În absenţa unei prevederi contrare, uzufructuarul poate ceda dreptul său unei alte persoane fără acordul nudului proprietar, dispoziţiile în materie de carte funciară fiind aplicabile.

(2) Uzufructuarul rămâne dator exclusiv faţă de nudul proprietar numai pentru obligaţiile născute înainte de cesiune. Până la notificarea cesiunii, uzufructuarul şi cesionarul răspund solidar pentru îndeplinirea tuturor obligaţiilor faţă de nudul proprietar.

(3) După notificarea cesiunii, cesionarul este dator faţă de nudul proprietar pentru toate obligaţiile născute după notificarea cesiunii. În acest caz, uzufructuarului i se aplică, în mod corespunzător, dispoziţiile legale din materia fideiusiunii.

(4) După cesiune, dreptul de uzufruct continuă, după caz, până la împlinirea termenului iniţial sau până la decesul uzufructuarului iniţial.

Legea de aplicare:
Art. 70. Dispoziţiile art. 714 din Codul civil se aplică indiferent de data constituirii uzufructului. În cazul uzufructului constituit prin convenţie încheiată anterior intrării în vigoare a Codului civil, acesta este şi rămâne incesibil, mai puţin în cazul în care părţile convin altfel.

Art. 715. Contractele de locaţiune. (1) Uzufructuarul are dreptul de a închiria sau, după caz, de a arenda bunul primit în uzufruct.

(2) Locaţiunile de imobile încheiate de uzufructuar, înscrise în cartea funciară, sunt opozabile proprietarului sau moştenitorilor acestuia, după stingerea uzufructului prin decesul sau, după caz, încetarea existenţei juridice a uzufructuarului, până la împlinirea termenului lor, dar nu mai mult de 3 ani de la încetarea uzufructului.

(3) Reînnoirile de închirieri de imobile sau de arendări făcute de uzufructuar şi înscrise în cartea funciară înainte de expirarea contractelor iniţiale sunt opozabile proprietarului şi moştenitorilor săi pe o perioadă de cel mult 6 luni ori, după caz, de un an, dacă la data stingerii uzufructului nu au fost puse în executare. În niciun caz, locaţiunile nu pot dura mai mult de 3 ani de la data stingerii uzufructului.

(4) În cazul în care uzufructul s-a stins prin expirarea termenului, locaţiunile încetează, în toate cazurile, odată cu stingerea uzufructului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 534. Uzufructuarul se poate bucura el însuşi, sau închiria altuia, sau ceda exerciţiul dreptului său. De va închiria, urmează a se conforma pentru epocile când se preînnoiesc contractele şi pentru durata lor, regulilor întocmite pentru bărbat, în privinţa averii femeii sale la titlul *Despre contractul de căsătorie (C. civ. 523, 542, 1413, 1824 pct. 2)*.

Legea de aplicare:
Art. 71. Dispozițiile art. 715 alin. (2)-(4) din Codul civil se aplică numai în cazurile în care încheierea sau reînnoirea contractelor de locațiune ori de arendare are loc după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 716. Lucrările şi îmbunătățirile. (1) La încetarea uzufructului, uzufructuarul nu poate pretinde vreo despăgubire pentru lucrările adăugate unui bun imobil, cu excepția celor necesare, sau pentru îmbunătățirile aduse unui bun mobil, chiar atunci când prin acestea s-a sporit valoarea bunului.

(2) Dacă lucrările sau îmbunătățirile au fost făcute fără încuviințarea proprietarului, acesta poate cere obligarea uzufructuarului la ridicarea lor şi la readucerea bunului în starea în care i-a fost încredințat.

(3) Uzufructuarul va putea cere o indemnizație echitabilă pentru lucrările necesare adăugate. De asemenea, el va putea cere o indemnizație echitabilă şi pentru celelalte lucrări adăugate sau pentru îmbunătățirile făcute cu încuviințarea proprietarului, dacă prin acestea s-a sporit valoarea bunului.

(4) În cazul lucrărilor autonome făcute de uzufructuar asupra unui bun imobil, vor fi aplicabile, în mod corespunzător, în lipsă de stipulație sau dispoziție legală contrară, dispozițiile din materia accesiunii imobiliare artificiale.

Art. 717. Exploatarea pădurilor tinere. (1) Dacă uzufructul cuprinde păduri tinere destinate de proprietarul lor unor tăieri periodice, uzufructuarul este dator să păstreze ordinea şi câtimea tăierii, potrivit regulilor stabilite de proprietar în conformitate cu dispozițiile legale, fără ca uzufructuarul să poată pretinde vreo despăgubire pentru părțile lăsate netăiate în timpul uzufructului.

(2) Arborii care se scot din pepiniere fără degradarea acestora nu fac parte din uzufruct decât cu obligația uzufructuarului de a se conforma dispozițiilor legale în ce priveşte înlocuirea lor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 529. (1) Dacă uzufructul cuprinde păduri destinate de proprietarul lor la tăieri periodice, uzufructuarul este dator a păstra ordinea şi câtimea tăierii, în conformitate cu regulile stabilite de proprietar, sau cu uzul locului, fără a putea pretinde vreo despăgubire nici uzufructuarul, nici moştenitorii săi, pentru părțile lăsate netăiate în timpul uzufructului său. (2) Arborii care se pot scoate dintr-un seminariu de pomi, fără degradarea acestuia nu vor face parte din uzufruct decât cu îndatorire, pentru uzufructuar, de a se conforma obiceiului local în privirea înlocuirii lor (*C. civ. 466, 524, 530 şi urm.*).

Art. 718. Exploatarea pădurilor înalte. (1) Uzufructuarul poate, conformându-se dispozițiilor legale şi folosinței obişnuite a proprietarului, să exploateze părțile de păduri înalte care au fost destinate tăierii regulate, fie că aceste tăieri se fac periodic pe o întindere de pământ determinată, fie că se fac numai pentru un număr de arbori aleşi pe toată suprafața fondului.

(2) În celelalte cazuri, uzufructuarul nu poate tăia arborii înalți; va putea însă întrebuința, pentru a face reparațiile la care este obligat, arbori căzuți accidental; în acest scop poate chiar să taie arborii trebuincioşi, cu îndatorirea însă de a constata, în prezența nudului proprietar, această trebuință.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 530. Uzufructuarul se mai bucură, conformându-se cu epocile şi uzul vechi al proprietarului, de părțile de păduri înalte care au fost puse în tăiere regulată, sau că aceste tăieri se fac periodic pe o întindere de pământ determinată, sau că se fac numai de o câtime oarecare de arbori aleşi pe toată suprafața domeniului (*C. civ. 529, 531 şi urm.*). ▶ Art. 531. În toate celelalte cazuri, uzufructuarul nu se poate atinge de arbori înalți; va putea însă întrebuința, spre a face reparațiile la care este obligat, arborii dezrădăcinați sau sfărâmați din accidente; poate chiar a tăia pentru acest sfârşit arborii trebuincioşi, cu îndatorire însă a constata în ființa proprietarului această trebuință (*C. civ. 529 şi urm., 532 şi urm., 545, 546*).

Art. 719. Alte drepturi ale uzufructuarului asupra pădurilor ce fac obiectul uzufructului. Uzufructuarul poate lua din păduri araci pentru vii; poate, de asemenea, lua produsele anuale sau periodice ale arborilor, cu respectarea folosinței obișnuite a proprietarului, în limitele dispozițiilor legale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 532. Uzufructuarul poate lua din păduri araci pentru vii, poate asemenea lua de pe pomi producte anuale sau periodice, însă toate acestea după obiceiul locului și al proprietarului (*C. civ. 524, 529, 531*).

Art. 720. Dreptul asupra pomilor fructiferi. Pomii fructiferi ce se usucă și cei căzuți accidental se cuvin uzufructuarului cu îndatorirea de a-i înlocui cu alții.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 533. Pomii roditori care se usucă și chiar acei ce sunt dezrădăcinați sau dărâmați din accidente se cuvin uzufructuarului, cu îndatorire de a-i înlocui prin alții [*C. civ. 529 alin. (2), 531*].

Art. 721. Dreptul asupra carierelor de piatră și de nisip aflate în exploatare. În condițiile legii, uzufructuarul se folosește întocmai ca nudul proprietar de carierele de piatră și de nisip ce sunt în exploatare la constituirea dreptului de uzufruct.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 537. (1) Uzufructuarul se folosește asemenea întocmai ca proprietarul de minele, pietrăriile și nisipurile ce sunt în exploatare la deschiderea dreptului de uzufruct. (2) Dacă însă se atinge de o exploatare, care nu s-ar putea face fără o concesiune, uzufructuarul nu se va putea bucura de ea fără a dobândi mai întâi învoirea guvernului.

Art. 722. Situația carierelor de piatră și de nisip nedeschise și a comorilor. Uzufructuarul nu are niciun drept asupra carierelor nedeschise încă și nici asupra comorii ce s-ar putea descoperi în timpul uzufructului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 538. Uzufructuarul n-are nici un drept asupra minelor și pietrăriilor nedeschise încă, nici asupra nisipurilor a căror exploatare nu e încă începută, nici asupra comorii care s-ar putea găsi în cursul uzufructului său.

§2. Obligațiile uzufructuarului și ale nudului proprietar

Art. 723. Inventarierea bunurilor. (1) Uzufructuarul preia bunurile în starea în care se află la data constituirii uzufructului; acesta nu va putea intra însă în posesia lor decât după inventarierea bunurilor mobile și constatarea stării în care se află imobilele, cu excepția cazului în care uzufructul unui bun mobil este dobândit prin uzucapiune.
(2) Inventarul se întocmește numai în prezența nudului proprietar ori după notificarea acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 540. Uzufructuarul ia lucrurile în starea în care se află; el însă nu poate intra în folosința lor decât după ce va face în prezența proprietarului, sau după ce-l va chema formal, inventarul lucrurilor mișcătoare și constatarea stării în care se vor afla cele nemișcătoare, supuse uzufructului (*C. civ. 462 și urm., 472 și urm., 536, 1432*).

Art. 724. Respectarea destinației bunurilor. În exercitarea dreptului său, uzufructuarul este ținut să respecte destinația dată bunurilor de nudul proprietar, cu excepția cazului în care se asigură o creștere a valorii bunului sau cel puțin nu se prejudiciază în niciun fel interesele proprietarului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 517. Uzufructul este dreptul de a se bucura cineva de lucrurile ce sunt proprietatea altuia, întocmai ca însuşi proprietarul lor, însă cu îndatorirea de a le conserva substanţa (*C. civ. 479, 480, 518 şi urm., 540 şi urm., 557 şi urm., 804, 844, 1750, 1824*).

Art. 725. Răspunderea uzufructuarului pentru prejudicii. Uzufructuarul este obligat să îl despăgubească pe nudul proprietar pentru orice prejudiciu cauzat prin folosirea necorespunzătoare a bunurilor date în uzufruct.

Art. 726. Constituirea garanţiei pentru îndeplinirea obligaţiilor uzufructuarului. (1) În lipsa unei stipulaţii contrare, uzufructuarul este obligat să depună o garanţie pentru îndeplinirea obligaţiilor sale.

(2) Sunt scutiţi să depună garanţie vânzătorul şi donatorul care şi-au rezervat dreptul de uzufruct.

(3) În cazul în care uzufructuarul este scutit de garanţie, instanţa poate dispune depunerea unei garanţii sau luarea unei măsuri conservatorii atunci când uzufructuarul, prin fapta sa ori prin starea de insolvabilitate în care se află, pune în pericol drepturile nudului proprietar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 541. Este dator a da cauţiune că se va folosi ca un bun părinte de familie, de nu va fi scutit prin actul constitutiv al uzufructului; cu toate acestea taţii, mamele ce vor avea uzufructul legal al averii copiilor lor, vânzătorul sau donatorul care şi-au rezervat uzufructul, nu sunt obligaţi a da cauţiune (*C. civ. 540, 1080, 1652 şi urm., 1675 şi urm.*).

Art. 727. Numirea administratorului. (1) Dacă uzufructuarul nu poate oferi o garanţie, instanţa, la cererea nudului proprietar, va numi un administrator al imobilelor şi va dispune ca fructele civile încasate şi sumele ce reprezintă contravaloarea fructelor naturale şi industriale percepute să fie depuse la o instituţie de credit aleasă de părţi. În acest caz, uzufructuarul va încasa numai dobânzile aferente.

(2) Nudul proprietar poate cere vânzarea bunurilor ce se uzează prin folosinţă şi depunerea sumelor la o instituţie de credit aleasă de părţi. Dobânzile produse în cursul uzufructului revin uzufructuarului.

(3) Cu toate acestea, uzufructuarul va putea cere să îi fie lăsate o parte din bunurile mobile necesare folosinţei sale sau familiei sale, cu obligaţia de a le restitui la stingerea uzufructului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 542. Dacă uzufructuarul nu găseşte cauţiune, nemişcătoarele se dau cu arendă, sumele de bani cuprinse în uzufruct se pun la dobândă, productele se vând şi preţul lor se pune asemenea la dobândă; dobânzile acestor sume şi preţul arendelor se cuvin uzufructuarului (*C. civ. 525, 543, 544, 1411 şi urm., 1587 şi urm.*). ► Art. 543. În lipsă de cauţiune din partea uzufructuarului, proprietarul poate cere ca mobilele supuse periciunii prin întrebuinţare să se vândă spre a se pune preţul la dobândă, şi uzufructuarul se foloseşte de dobânzi în cursul uzufructului; cu toate acestea uzufructuarul va putea cere şi judecătorii vor putea ordona, după împrejurări, ca o parte din lucrurile mişcătoare necesare pentru propriile sale trebuinţe să i se lase sub simpla sa depunere de jurământ şi cu îndatorire de a le preda la curmarea uzufructului (*C. civ. 528, 542*).

Art. 728. Întârzierea în depunerea garanţiei. Întârzierea în depunerea garanţiei nu afectează dreptul uzufructuarului de a percepe fructele care i se cuvin de la data constituirii uzufructului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 544. Întârzierea de a da cauţiune nu ridică uzufructuarului dreptul de a se folosi de fructele la care el avea drept; ele i se cuvin din momentul de când s-a deschis uzufructul (*C. civ. 517, 524, 525, 542, 543*).

Art. 729. Modul de suportare a reparațiilor de către uzufructuar și nudul proprietar. (1) Uzufructuarul este obligat să efectueze reparațiile de întreținere a bunului.

(2) Reparațiile mari sunt în sarcina nudului proprietar.

(3) Sunt reparații mari acelea ce au ca obiect o parte importantă din bun și care implică o cheltuială excepțională, cum ar fi cele referitoare la consolidarea ori reabilitarea construcțiilor privind structura de rezistență, zidurile interioare și/sau exterioare, acoperișul, instalațiile electrice, termice ori sanitare aferente acestora, la înlocuirea sau repararea motorului ori caroseriei unui automobil sau a unui sistem electronic în ansamblul său.

(4) Reparațiile mari sunt în sarcina uzufructuarului atunci când sunt determinate de neefectuarea reparațiilor de întreținere.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 545. Uzufructuarul nu este obligat decât la reparațiile de întreținere. Reparațiile cele mari rămân în sarcina proprietarului, afară numai dacă acestea s-ar fi cauzat din lipsa reparațiilor de întreținere de la deschiderea uzufructului, în care caz uzufructuarul este obligat a le face și pe acestea (*C. civ. 517, 531, 540, 546 și urm., 558, 998, 999, 1447 și urm.*). ► Art. 546. Reparațiile cele mari sunt acele ale zidurilor celor mari și ale boltelor, restabilirea grinzilor și acoperișului întreg, acelea ale zăgazelor și ale zidurilor de sprijinire și de împrejmuire în total; toate celelalte reparații sunt de întreținere (*C. civ. 531, 545, 547*).

Art. 730. Efectuarea reparațiilor mari. (1) Uzufructuarul este obligat să îl înștiințeze pe nudul proprietar despre necesitatea reparațiilor mari.

(2) Atunci când nudul proprietar nu efectuează la timp reparațiile mari, uzufructuarul le poate face pe cheltuiala sa, nudul proprietar fiind obligat să restituie contravaloarea lor până la sfârșitul anului în curs, actualizată la data plății.

Art. 731. Distrugerile datorate vechimii ori cazului fortuit. Uzufructuarul și nudul proprietar nu sunt obligați să reconstruiască ceea ce s-a distrus datorită vechimii ori dintr-un caz fortuit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 547. Nici proprietarul, nici uzufructuarul nu sunt obligați a reclădi ceea ce a căzut de vechime sau s-a distruit din caz fortuit (*C. civ. 539, 540, 546, 557, 563 și urm., 1083*).

Art. 732. Uzufructul cu titlu particular. Uzufructuarul cu titlu particular nu este obligat la plata datoriilor pentru care fondul este ipotecat, iar dacă le va plăti, are acțiune contra nudului proprietar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 551. Uzufructuarul cu titlu particular nu se obligă la plata datoriilor pentru care fondul este ipotecat și, de va fi silit să le plătească, are acțiune în contra proprietarului (*C. civ. 899 și urm., 905, 991, 1746 și urm., 1790 și urm.*).

Art. 733. Suportarea sarcinilor și a cheltuielilor în caz de litigiu. (1) Uzufructuarul suportă toate sarcinile și cheltuielile ocazionate de litigiile privind folosința bunului, culegerea fructelor ori încasarea veniturilor.

(2) Dacă bunul este asigurat, pe durata uzufructului primele de asigurare sunt plătite de uzufructuar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 553. Uzufructuarul e dator a plăti numai cheltuielile proceselor ce privesc folosința și celelalte condamnațiuni la care procesele arătate pot da naștere.

Art. 734. Înștiințarea nudului proprietar. Uzufructuarul este obligat să aducă de îndată la cunoștința nudului proprietar orice uzurpare a fondului și orice contestare a dreptului de proprietate, sub sancțiunea obligării la plata de daune-interese.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 554. Dacă în cursul uzufructului, o a treia persoană face vreo uzurpare asupra fondului, sau vreo altă încercare spre a călca drepturile proprietarului, uzufructuarul este ținut a-l denunța proprietarului, căci la din contră uzufructuarul rămâne răspunzător pentru toate daunele ce ar putea rezulta pentru proprietar, precum ar fi răspunzător pentru orice stricăciune s-ar face de el însuşi.

Art. 735. Suportarea sarcinilor şi a cheltuielilor proprietății. (1) Cheltuielile şi sarcinile proprietății revin nudului proprietar.

(2) Atunci când sarcinile şi cheltuielile proprietarului au fost suportate de uzufructuar, nudul proprietar este obligat la rambursarea acestora, iar când uzufructul este cu titlu oneros, nudul proprietar datorează acestuia şi dobânda legală.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 549. În privința sarcinilor ce pot fi impuse pe proprietate, în cursul uzufructului, proprietarul şi uzufructuarul contribuie după modul următor: proprietarul este obligat a le plăti şi uzufructuarul a-i răspunde dobânzile, iar dacă uzufructuarul le-a plătit, el are dreptul de a cere capetele plătite de la proprietar, la expirarea uzufructului *(C. civ. 550, 552, 557 şi urm., 1589).*

Art. 736. Obligațiile în caz de pieire a turmei. (1) Dacă turma dată în uzufruct a pierit în întregime din cauze neimputabile uzufructuarului, acesta va restitui numai pieile ori valoarea acestora.

(2) Dacă turma nu a pierit în întregime, uzufructuarul este obligat să înlocuiască animalele pierite cu cele de prăsilă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 556. (1) Dacă turma pe care un uzufruct a fost constituit, din întâmplare sau din boală, va pieri cu totul şi fără culpa uzufructuarului, acesta nu este obligat decât a-i da seama de piei sau de valoarea lor. (2) Dacă turma nu va pieri cu totul, uzufructuarul este dator de a înlocui numărul vitelor pierdute, prin vitele ce dă sporul.

§3. Dispoziții speciale

Art. 737. Opozabilitatea uzufructului asupra creanțelor. Uzufructul asupra unei creanțe este opozabil terților în aceleaşi condiții ca şi cesiunea de creanță şi cu îndeplinirea formalităților de publicitate prevăzute de lege.

Art. 738. Drepturile şi obligațiile în cazul uzufructului asupra creanțelor. (1) Uzufructuarul are dreptul să încaseze capitalul şi să perceapă dobânzile creanței şi să îndeplinească toate actele necesare pentru conservarea ori încasarea dobânzilor. Titularul dreptului de creanță poate face toate actele de dispoziție care nu aduc atingere drepturilor uzufructuarului.

(2) După plata creanței, uzufructul continuă asupra capitalului, cu obligația uzufructuarului de a-l restitui creditorului la stingerea uzufructului.

(3) Uzufructuarul suportă toate cheltuielile şi sarcinile referitoare la dobânzi.

Art. 739. Uzufructul rentei viagere. Uzufructuarul rentei viagere are dreptul de a percepe, pe durata uzufructului său, veniturile dobândite zi cu zi. Acesta va fi obligat numai la restituirea veniturilor încasate cu anticipație.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 527. Uzufructul unei rente pe viață dă uzufructuarului, pe durata uzufructului său, dreptul de a percepe veniturile, fără de a fi obligat la nici un fel de restituire (*C. civ. 521, 523, 1639 şi urm.*).

Art. 740. Dreptul de a spori capitalul. (1) Dreptul de a spori capitalul care face obiectul uzufructului, cum ar fi cel de a dobândi valori mobiliare, aparține nudului proprietar, iar uzufructuarul are numai dreptul de a exercita uzufructul asupra bunurilor astfel dobândite.

(2) Dacă nudul proprietar cedează dreptul său, bunul dobândit în urma înstrăinării este predat uzufructuarului, care va da socoteală la sfârşitul uzufructului.

Art. 741. Dreptul de vot. (1) Dreptul de vot aferent unei acţiuni sau altei valori mobiliare, unei părţi indivize, unei cote-părţi din dreptul de proprietate sau oricărui alt bun aparţine uzufructuarului.

(2) Cu toate acestea, aparţine nudului proprietar votul care are ca efect modificarea substanţei bunului principal, cum ar fi capitalul social sau bunul deţinut în coproprietate, ori schimbarea destinaţiei acestui bun sau încetarea societăţii, reorganizarea ori încetarea persoanei juridice sau, după caz, a unei întreprinderi.

(3) Repartizarea exercitării dreptului de vot în alte condiţii decât cele prevăzute la alin. (1) şi (2) nu este opozabilă terţilor, afară de cazul în care aceştia au cunoscut-o în mod expres.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 31/1990 privind societăţile comerciale: Art. 124. (1) Dacă acţiunile sunt grevate de un drept de uzufruct, dreptul de vot conferit de aceste acţiuni aparţine uzufructuarului în adunările generale ordinare şi nudului proprietar în adunările generale extraordinare.

Art. 742. Dreptul la dividende. Dividendele a căror distribuire a fost aprobată, în condiţiile legii, de adunarea generală în timpul uzufructului se cuvin uzufructuarului de la data stabilită prin hotărârea adunării generale.

Art. 743. Obligaţia nudului proprietar de a restitui sumele avansate de uzufructuar. (1) Dacă uzufructuarul universal ori cu titlu universal plăteşte datoriile aferente masei patrimoniale sau părţii din masa patrimonială date în uzufruct, nudul proprietar trebuie să restituie sumele avansate, la stingerea uzufructului, fără nicio dobândă.

(2) În cazul în care uzufructuarul nu plăteşte datoriile prevăzute la alin. (1), nudul proprietar poate, la alegere, să le plătească el însuşi sau să vândă o parte suficientă din bunurile date în uzufruct. Dacă însă nudul proprietar plăteşte aceste datorii, uzufructuarul datorează dobânzi pe toata durata uzufructului.

(3) Legatarul uzufructului universal ori cu titlu universal este obligat să achite, în proporţie cu obiectul uzufructului şi fără niciun drept de restituire, legatele cu titlu particular având ca obiect obligaţii de întreţinere sau, după caz, rente viagere.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 552. Uzufructuarul fie universal, fie cu titlu universal, trebuie să contribuie împreună cu proprietarul la plata datoriilor după cum urmează: se preţuieşte valoarea fondului supus uzufructului, se defige în urmă câtimea cu care urmează a contribui la plata datoriilor în proporţie cu valoarea zisului fond. Dacă uzufructuarul voieşte să avanseze suma pentru care trebuie fondul să contribuie, capitalul i se înapoiază la sfârşitul uzufructului fără nicio dobândă. Iar de nu va voi uzufructuarul a face acest avans, proprietarul poate, după a sa voinţă, sau să plătească dânsul acea sumă, şi atunci uzufructuarul îi plăteşte dobânzile în tot cursul uzufructului, sau să pună în vânzare o parte din averea supusă uzufructului până se va dobândi un preţ analog sumei datorite (*C. civ. 775, 893, 896*).

Art. 744. Dreptul creditorilor asupra bunurilor uzufructului. Dacă plata datoriilor nu se va face în modul prevăzut la art. 743, creditorii pot să urmărească bunurile date în uzufruct.

Art. 745. Uzufructul fondului de comerţ. În lipsă de stipulaţie contrară, uzufructuarul unui fond de comerţ nu poate să dispună de bunurile ce îl compun. În situaţia în care dispune de aceste bunuri are obligaţia de a le înlocui cu altele similare şi de valoare egală.

Secţiunea a 3-a. Stingerea uzufructului

Art. 746. Cazurile de stingere a uzufructului. (1) Uzufructul se stinge pe cale principală prin:
a) moartea uzufructuarului ori, după caz, încetarea personalităţii juridice;

b) ajungerea la termen;

c) consolidare, atunci când calitatea de uzufructuar şi de nud proprietar se întrunesc în aceeaşi persoană;

d) renunțarea la uzufruct;

e) neuzul timp de 10 de ani sau, după caz, timp de 2 ani în cazul uzufructului unei creanțe.

(2) Uzufructul se stinge prin decesul ori, după caz, încetarea existenței juridice a uzufructuarului chiar dacă termenul nu s-a împlinit.

(3) În cazul imobilelor sunt aplicabile dispozițiile în materie de carte funciară.

Legea de aplicare:

Art. 72. Dispozițiile art. 746 alin. (1) lit. e) din Codul civil se aplică drepturilor de uzufruct constituite ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 557. Uzufructul se stinge prin moartea uzufructuarului, prin expirarea termenului pentru care uzufructul a fost acordat, prin consolidarea sau întrunirea asupra aceleiaşi persoane a ambelor calități de proprietar şi de uzufructuar; prin neuzul dreptului de uzufruct în decurs de 30 de ani; prin totala desființare a lucrului asupra cărui uzufructul era constituit (*C. civ. 969, 1154, 1156, 1890*).

Art. 747. Stingerea uzufructului în caz de abuz de folosință (1) Uzufructul poate înceta la cererea nudului proprietar atunci când uzufructuarul abuzează de folosința bunului, aduce stricăciuni acestuia ori îl lasă să se degradeze.

(2) Creditorii uzufructuarului pot interveni în proces pentru conservarea drepturilor lor; ei se pot angaja să repare stricăciunile şi pot oferi garanții pentru viitor.

(3) Instanța poate dispune, după împrejurări, fie stingerea uzufructului, fie preluarea folosinței bunului de către nudul proprietar, cu obligația acestuia de a plăti uzufructuarului o rentă pe durata uzufructului. Când bunul este imobil, pentru garantarea rentei, instanța poate dispune înscrierea unei ipoteci în cartea funciară.

Legea de aplicare:

Art. 73. Dispozițiile art. 747 din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul uzufructului constituit anterior intrării în vigoare a Codului civil, dacă abuzul de folosință este săvârşit ulterior acestei date.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 558. (1) Uzufructul poate înceta asemenea prin abuzul ce face uzufructuarul de folosința sa, sau aducând stricăciuni fondului, sau lăsându-l să se degradeze din lipsă de întreținere. Creditorii uzufructuarului pot interveni în contestațiile pornite în contră-i pentru conservarea drepturilor lor; ei pot propune repararea degradărilor făcute şi a da garanții pentru viitor. (2) Judecătorii pot, după gravitatea împrejurărilor, sau a hotărî stingerea uzufructului, sau a lăsa pe proprietar să se bucure de fructele obiectului supus la uzufruct, cu îndatorire de a plăti pe fiecare an uzufructuarului sau celor ce prezintă drepturile sale o sumă hotărâtă până în ziua când uzufructul urma să înceteze (*C. civ. 545, 974*).

Art. 748. Stingerea uzufructului în caz de pieire a bunului. (1) Uzufructul se stinge în cazul în care bunul a fost distrus în întregime dintr-un caz fortuit. Când bunul a fost distrus în parte, uzufructul continuă asupra părții rămase.

(2) În toate cazurile, uzufructul va continua asupra despăgubirii plătite de terț sau, după caz, asupra indemnizației de asigurare, dacă aceasta nu este folosită pentru repararea bunului. Dispozițiile art. 712 se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:

Art. 74. Dispozițiile art. 748 alin. (2) din Codul civil se aplică în toate cazurile în care bunul a fost distrus ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 563. Dacă o parte numai a lucrului supus la uzufruct s-a distruit, uzufructul se păstrează asupra părții rămase *(C. civ. 1156)*. Art. 564. De va fi uzufructul constituit numai asupra unei clădiri, și această clădire va arde sau se va distrui din altă întâmplare, sau se va dărâma de vechime, uzufructuarul nu va avea drept de a se folosi de pământul pe care a fost clădirea, nici de materialurile rămase. Dacă uzufructul s-ar afla constituit asupra unui domeniu din care făcea parte și clădirea, uzufructuarul se va folosi de pământ (*C. civ. 1156*).

Capitolul III. Uzul și abitația

Art. 749. Dreptul de uz. Uzul este dreptul unei persoane de a folosi lucrul altuia și de a-i culege fructele naturale și industriale numai pentru nevoile proprii și ale familiei sale.

Art. 750. Dreptul de abitație. Titularul dreptului de abitație are dreptul de a locui în locuința nudului proprietar împreună cu soțul și copiii săi, chiar dacă nu a fost căsătorit sau nu avea copii la data la care s-a constituit abitația, precum și cu părinții ori alte persoane aflate în întreținere.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 572. (1) Cel ce are un drept de abitațiune pe o casă poate ședea într-însa cu familia sa, chiar de n-ar fi fost însurat la epoca când i s-a dat acest drept. (2) Cel ce are dreptul de abitațiune poate închiria partea casei ce nu locuește.

Art. 751. Constituirea uzului și a abitației. Uzul și abitația se constituie în temeiul unui act juridic sau prin alte moduri prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 565. Drepturile de uz și de abitațiune se stabilesc și se pierd în același chip ca și uzufructul.

Art. 752. Limitele dreptului de uz și abitație. Dreptul de uz ori de abitație nu poate fi cedat, iar bunul ce face obiectul acestor drepturi nu poate fi închiriat sau, după caz, arendat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 571. Uzuarul nu poate ceda nici închiria dreptul său altuia (*C. civ. 534, 573*). ▸ Art. 573. Dreptul de abitațiune nu poate fi nici cesionat, nici închiriat, afară de excepția adusă la art. 572 (*C. civ. 534, 571*).

Art. 753. Obligația uzuarului și a titularului dreptului de abitație. (1) Dacă titularul dreptului de uz sau de abitație este îndreptățit să perceapă toate fructele naturale și industriale produse de bun ori, după caz, să ocupe întreaga locuință, este dator să plătească toate cheltuielile de cultură și reparațiile de întreținere întocmai ca și uzufructuarul.
(2) Dacă titularul dreptului de uz sau de abitație nu este îndreptățit să perceapă decât o parte din fructe ori să ocupe decât o parte din locuință, va suporta cheltuielile de cultură sau de întreținere în proporție cu partea de care se folosește.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 574. Dacă uzuarul absoarbe toate fructele fondului, sau dacă ocupă toată casa, e dator să facă cheltuielile de cultură, reparațiile de întreținere și să plătească contribuțiile ca și uzufructuarul. Dacă nu ia decât o parte din fructe sau dacă nu ocupă decât o parte din casă, el contribuie în proporție cu lucrul de care se folosește (*C. civ. 545 și urm.*).

Art. 754. Alte dispoziții aplicabile. Dispozițiile prezentului capitol se completează, în mod corespunzător, cu cele privitoare la uzufruct.

Capitolul IV. Servituțile

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 755. Noțiune. (1) Servitutea este sarcina care grevează un imobil, pentru uzul sau utilitatea imobilului unui alt proprietar.

(2) Utilitatea rezultă din destinația economică a fondului dominant sau constă într-o sporire a confortului acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 576. Servitutea este o sarcină impusă asupra unui imobil pentru uzul şi utilitatea unui imobil având un alt stăpân.

Art. 756. Constituirea servituții. Servitutea se poate constitui în temeiul unui act juridic ori prin uzucapiune, dispozițiile în materie de carte funciară rămânând aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 577. Servituțile izvorăsc sau din situația naturală a locurilor, sau din obligația impusă de lege, sau din convenția dintre proprietari (*C. civ. 578, 586 şi urm., 620 şi urm.*)

Art. 757. Acțiunea confesorie de servitute. Dispozițiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Art. 758. Constituirea servituții în vederea utilității viitoare. Servitutea se poate constitui în vederea unei utilități viitoare a fondului dominant.

Art. 759. Obligațiile în sarcina proprietarului fondului aservit. (1) Prin actul de constituire se pot impune în sarcina proprietarului fondului aservit anumite obligații pentru asigurarea uzului şi utilității fondului dominant.

(2) În acest caz, sub condiția notării în cartea funciară, obligația se transmite dobânditorilor subsecvenți ai fondului aservit.

Art. 760. Servituțile aparente şi neaparente. (1) Servituțile sunt aparente sau neaparente.

(2) Servituțile aparente sunt acelea a căror existență este atestată de un semn vizibil de servitute, cum ar fi o uşă, o fereastră, un apeduct.

(3) Servituțile neaparente sunt acelea a căror existență nu este atestată de vreun semn vizibil de servitute, cum ar fi servitutea de a nu construi ori de a nu construi peste o anumită înălțime.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 622. (3) Servituțile sunt aparente sau neaparente. Servituțile aparente sunt acelea care se cunosc prin lucrări exterioare, precum: o uşă, o fereastră, o apăducere; servituțile neaparente sunt acelea ce n-au semn exterior de existența lor, precum spre exemplu, prohibițiunea de a zidi pe un fond, sau de a nu zidi decât până la o înălțime determinată.

Art. 761. Servituțile continue şi necontinue. (1) Servituțile sunt continue sau necontinue.

(2) Servituțile continue sunt acelea al căror exercițiu este sau poate fi continuu fără a fi necesar faptul actual al omului, cum ar fi servitutea de vedere ori servitutea de a nu construi.

(3) Servituțile necontinue sunt acelea pentru a căror existență este necesar faptul actual al omului, cum ar fi servitutea de trecere cu piciorul ori cu mijloace de transport.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 622. (1) Servituțile sunt sau continue sau necontinue. (2) Servituțile continue sunt acelea al căror exercițiu este sau poate fi continuu, fără să aibă trebuință de faptul actual al omului; astfel sunt apăducele, scursurile apelor, ferestrele şi altele asemenea. Servituțile necontinue sunt acelea care au trebuință de faptul actual al omului spre a fi exercitate, astfel este dreptul de trecere, de a lua apă din fântână, de a paşte vite şi alte asemenea.

Art. 762. Servitutile pozitive şi negative. (1) Servitutile sunt pozitive sau negative.

(2) Servitutile pozitive sunt acelea prin care proprietarul fondului dominant exercită o parte din prerogativele dreptului de proprietate asupra fondului aservit, cum ar fi servitutea de trecere.

(3) Servitutile negative sunt acelea prin care proprietarul fondului aservit este obligat să se abţină de la exercitarea unora dintre prerogativele dreptului său de proprietate, cum ar fi servitutea de a nu construi.

Art. 763. Dobândirea servituţii prin uzucapiune. Prin uzucapiune tabulară poate fi dobândită orice servitute, iar prin uzucapiune extratabulară pot fi dobândite numai servitutile pozitive.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 623. Servitutile continue şi aparente se dobândesc prin titlu sau prin posesiune de 30 ani (*C. civ. 622, 1846 şi urm., 1890*).

Art. 764. Alte dispoziţii aplicabile. Modul de exerciţiu al servituţii se dobândeşte în aceleaşi condiţii ca şi dreptul de servitute.

Secţiunea a 2-a. Drepturile şi obligaţiile proprietarilor

Art. 765. Regulile privind exercitarea şi conservarea servituţii. (1) În lipsa vreunei prevederi contrare, proprietarul fondului dominant poate lua toate măsurile şi poate face, pe cheltuiala sa, toate lucrările pentru a exercita şi conserva servitutea.

(2) Cheltuielile legate de conservarea acestor lucrări revin celor 2 proprietari, proporţional cu avantajele pe care le obţin, în măsura în care lucrările efectuate pentru exerciţiul servituţii sunt necesare şi profită inclusiv fondului aservit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 630. Acela căruia se cuvine o servitute are dreptul a face toate lucrările trebuincioase spre a se sluji cu dânsa şi spre a o păstra. ▶ Art. 631. Aceste lucrări se fac cu cheltuiala sa, iar nu cu cheltuiala proprietarului fondului supus, afară numai când se va stabili altfel în titlul de stabilire a servituţii.

Art. 766. Exonerarea de răspundere. În toate cazurile în care cheltuielile lucrărilor necesare pentru exercitarea şi conservarea servituţilor revin proprietarului fondului aservit, acesta se va putea exonera de obligaţie renunţând la dreptul de proprietate asupra fondului aservit în întregime sau asupra părţii din fondul aservit necesare pentru exercitarea servituţii în favoarea proprietarului fondului dominant. Dispoziţiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 632. În cazul chiar unde proprietarul fondului supus este însărcinat prin titlu a face cu cheltuiala sa lucrările trebuincioase pentru a se servi de servitute sau a o păstra, el poate totdeauna a se scuti de această sarcină, lăsând fondul supus în dispoziţia proprietarului fondului căruia se cuvine servitutea.

Art. 767. Schimbarea locului de exercitare a servituţii. (1) Proprietarul fondului aservit este obligat să se abţină de la orice act care limitează ori împiedică exerciţiul servituţii. Astfel, el nu va putea schimba starea locurilor ori strămuta exercitarea servituţii în alt loc.

(2) Dacă are un interes serios şi legitim, proprietarul fondului aservit va putea schimba locul prin care se exercită servitutea în măsura în care exercitarea servituţii rămâne la fel de comodă pentru proprietarul fondului dominant.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 634. Proprietarul fondului supus servituţii nu poate face nimic spre a-i scădea întrebuinţarea sau a i-o îngreuna. Astfel nu poate schimba starea locurilor, nici strămuta exercitarea servituţii dintr-un loc într-altul, decât acela unde servitutea a fost din început stabilită. Cu toate acestea, dacă acea stabilire primitivă a devenit mai împovărătoare proprietarului fondului

supus, sau dacă îl opreşte a-şi face pe dânsul reparaţii folositoare, va putea oferi proprietarului celuilalt fond un loc ce ar avea aceeaşi înlesnire pentru exercitarea drepturilor sale, şi acesta nu va putea refuza.

Art. 768. Obligaţia de a nu agrava situaţia fondului aservit. Proprietarul fondului dominant nu poate agrava situaţia fondului aservit şi nu poate produce prejudicii proprietarului fondului aservit prin exercitarea servituţii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 635. Însă şi acela ce are un drept de servitute nu-l poate întrebuinţa decât după cuprinderea titlului său, fără a putea face nici în fondul supus servituţii, nici în fondul pentru care servitutea este înfiinţată, vreo schimbare împovărătoare celui dintâi fond.

Art. 769. Exercitarea servituţii în caz de împărţire a fondurilor. (1) Dacă fondul dominant se împarte, servitutea va putea fi exercitată pentru uzul şi utilitatea fiecărei părţi, fără ca situaţia fondului aservit să poată fi agravată.

(2) Dacă fondul aservit se împarte, servitutea se poate exercita, pentru uzul şi utilitatea fondului dominant, pe toate părţile rezultate din împărţire, sub rezerva prevederilor art. 768.

(3) Cu toate acestea, dacă servitutea este exercitată pentru uzul şi utilitatea exclusivă a uneia dintre părţile despărţite din fondul dominant ori nu se poate exercita decât pe una dintre părţile despărţite din fondul aservit, servitutea asupra celorlalte părţi se stinge.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 633. Dacă proprietatea pentru care s-a stabilit servitutea s-ar împărţi, servitutea rămâne tot aceeaşi pentru fiecare parte, fără ca fondul supus să se îngreuneze. Astfel, de va fi un drept de trecere, toţi devălmaşii vor fi îndatoraţi a-l exercita prin acelaşi loc.

Secţiunea a 3-a. Stingerea servituţilor

Art. 770. Cauzele de stingere a servituţilor. (1) Servituţile se sting pe cale principală prin radierea lor din cartea funciară pentru una dintre următoarele cauze:

a) consolidarea, atunci când ambele fonduri ajung să aibă acelaşi proprietar;
b) renunţarea proprietarului fondului dominant;
c) ajungerea la termen;
d) răscumpărarea;
e) imposibilitatea definitivă de exercitare;
f) neuzul timp de 10 de ani;
g) dispariţia oricărei utilităţi a acestora.

(2) Servitutea se stinge, de asemenea, prin exproprierea fondului aservit, dacă servitutea este contrară utilităţii publice căreia îi va fi afectat bunul expropriat.

Legea de aplicare:
Art. 75. Dispoziţiile art. 770 alin. (1) lit. f) din Codul civil se aplică numai drepturilor de servitute constituite ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 636. Servituţile încetează când lucrurile se găsesc în astfel de stare, încât servitutea nu se mai poate exercita. ▶ Art. 637. Ele renasc dacă lucrurile sunt restabilite într-un chip încât servituţile să se poată exercita, afară numai de nu ar fi trecut un spaţiu de timp îndestulător spre a se putea presupune că s-a desfiinţat servitutea, după cum se zice la art. 640 (*C. civ. 1798*). ▶ Art. 638. Orice servitute este stinsă când fondul către care este datorită şi acela ce o datoreşte cad în aceeaşi mână (*C. civ. 1154, 1798*).

Legislaţie conexă: art. 28 alin. (2) teza a 2-a din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică (M. Of. nr. 472 din 5 iulie 2011).

Art. 771. Stingerea servituții prin neuz. (1) Termenul de 10 de ani prevăzut la art. 770 alin. (1) lit. f) curge de la data ultimului act de exercițiu al servituților necontinue ori de la data primului act contrar servituților continue.

(2) Exercitarea servituții de către un coproprietar ori de către uzufructuar profită şi celorlalți coproprietari, respectiv nudului proprietar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 639. Servitutea este stinsă prin neuz în curs de 30 ani (*C. civ. 1890*). ► Art. 640. Aceşti treizeci de ani se numără după osebite feluri de servituți, sau din ziua de când a încetat de a se folosi de dânsa când este vorba de servituți necontinue, sau din ziua de când s-a făcut un act contrar servituții continue. ► Art. 642. Dacă proprietatea în folosul cărei s-a stabilit servitutea este a mai multor coproprietari, întrebuințarea din partea unuia popreşte prescripția în privința celorlalți (*C. civ. 1036*).

Art. 772. Răscumpărarea servituții de trecere. (1) Servitutea de trecere va putea fi răscumpărată de proprietarul fondului aservit dacă există o disproporție vădită între utilitatea care o procură fondului dominant şi inconvenientele sau deprecierea provocată fondului aservit.

(2) În caz de neînțelegere între părți, instanța poate suplini consimțământul proprietarului fondului dominant. La stabilirea prețului de răscumpărare, instanța va ține cont de vechimea servituții şi de schimbarea valorii celor două fonduri.

Titlul IV. Fiducia

Art. 773. Noțiune. Fiducia este operațiunea juridică prin care unul sau mai mulți constituitori transferă drepturi reale, drepturi de creanță, garanții ori alte drepturi patrimoniale sau un ansamblu de asemenea drepturi, prezente ori viitoare, către unul sau mai mulți fiduciari care le exercită cu un scop determinat, în folosul unuia sau mai multor beneficiari. Aceste drepturi alcătuiesc o masă patrimonială autonomă, distinctă de celelalte drepturi şi obligații din patrimoniile fiduciarilor.

Art. 774. Izvoarele fiduciei. (1) Fiducia este stabilită prin lege sau prin contract încheiat în formă autentică. Ea trebuie să fie expresă.

(2) Legea în temeiul căreia este stabilită fiducia se completează cu dispozițiile prezentului titlu, în măsura în care nu cuprinde dispoziții contrare.

Art. 775. Interdicția liberalității indirecte. Contractul de fiducie este lovit de nulitate absolută dacă prin el se realizează o liberalitate indirectă în folosul beneficiarului.

Art. 776. Părțile contractului de fiducie. (1) Orice persoană fizică sau juridică poate fi constituitor în contractul de fiducie.

(2) Pot avea calitatea de fiduciari în acest contract numai instituțiile de credit, societățile de investiții şi de administrare a investițiilor, societățile de servicii de investiții financiare, societățile de asigurare şi de reasigurare legal înființate.

(3) De asemenea, pot avea calitatea de fiduciari notarii publici şi avocații, indiferent de forma de exercitare a profesiei.

Art. 777. Beneficiarul fiduciei. Beneficiarul fiduciei poate fi constituitorul, fiduciarul sau o terță persoană.

Art. 778. Reprezentarea intereselor constituitorului. În absența unei stipulații contrare, constituitorul poate, în orice moment, să desemneze un terț care să îi reprezinte interesele în executarea contractului şi care să îi exercite drepturile născute din contractul de fiducie.

Art. 779. Conținutul contractului de fiducie. Contractul de fiducie trebuie să menționeze, sub sancțiunea nulității absolute:

a) drepturile reale, drepturile de creanță, garanțiile şi orice alte drepturi patrimoniale transferate;

b) durata transferului, care nu poate depăşi 33 de ani începând de la data încheierii sale;
c) identitatea constituitorului sau a constituitorilor;
d) identitatea fiduciarului sau a fiduciarilor;
e) identitatea beneficiarului sau a beneficiarilor ori cel puţin regulile care permit determinarea acestora;
f) scopul fiduciei şi întinderea puterilor de administrare şi de dispoziţie ale fiduciarului ori ale fiduciarilor.

Art. 780. Înregistrarea fiscală. (1) Sub sancţiunea nulităţii absolute, contractul de fiducie şi modificările sale trebuie să fie înregistrate la cererea fiduciarului, în termen de o lună de la data încheierii acestora, la organul fiscal competent să administreze sumele datorate de fiduciar bugetului general consolidat al statului.

(2) Când masa patrimonială fiduciară cuprinde drepturi reale imobiliare, acestea sunt înregistrate, în condiţiile prevăzute de lege, sub aceeaşi sancţiune, la compartimentul de specialitate al autorităţii administraţiei publice locale competent pentru administrarea sumelor datorate bugetelor locale ale unităţilor administrativ-teritoriale în raza cărora se află imobilul, dispoziţiile de carte funciară rămânând aplicabile.

(3) Desemnarea ulterioară a beneficiarului, în cazul în care acesta nu este precizat chiar în contractul de fiducie, trebuie să fie făcută, sub aceeaşi sancţiune, printr-un act scris înregistrat în aceleaşi condiţii.

(4) Dacă pentru transmiterea unor drepturi este necesară îndeplinirea unor cerinţe speciale de formă, se va încheia un act separat cu respectarea cerinţelor legale. În aceste cazuri, lipsa înregistrării fiscale atrage aplicarea sancţiunilor administrative prevăzute de lege.

Legislaţie conexă: art. 25[1], art. 42[1], art. 115 şi art. 283[1] C. fisc.

Art. 781. Opozabilitatea fiduciei. (1) Fiducia este opozabilă terţilor de la data menţionării sale în Arhiva Electronică de Garanţii Reale Mobiliare.

(2) Înscrierea drepturilor reale imobiliare, inclusiv a garanţiilor reale imobiliare, care fac obiectul contractului de fiducie se face şi în cartea funciară, pentru fiecare drept în parte.

Art. 782. Precizarea calităţii fiduciarului. (1) Când fiduciarul acţionează în contul masei patrimoniale fiduciare, el poate să facă menţiune expresă în acest sens, cu excepţia cazurilor în care acest lucru este interzis prin contractul de fiducie.

(2) De asemenea, când masa patrimonială fiduciară cuprinde drepturi a căror transmitere este supusă publicităţii, în registrul de publicitate fiduciarul poate solicita să se menţioneze denumirea fiduciarului şi calitatea în care acţionează.

(3) În toate cazurile în care constituitorul sau beneficiarul solicită acest lucru în conformitate cu contractul de fiducie, fiduciarul va trebui să îşi precizeze calitatea în care acţionează. În caz contrar, dacă actul este păgubitor pentru constituitor, se va considera că actul a fost încheiat de fiduciar în nume propriu.

Art. 783. Obligaţia de a da socoteală. Contractul de fiducie trebuie să cuprindă condiţiile în care fiduciarul dă socoteală constituitorului cu privire la îndeplinirea obligaţiilor sale. De asemenea, fiduciarul trebuie să dea socoteală, la intervale precizate în contractul de fiducie, beneficiarului şi reprezentantului constituitorului, la cererea acestora.

Art. 784. Puterile şi remunerarea fiduciarului. (1) În raporturile cu terţii, se consideră că fiduciarul are puteri depline asupra masei patrimoniale fiduciare, acţionând ca un veritabil şi unic titular al drepturilor în cauză, cu excepţia cazului în care se dovedeşte că terţii aveau cunoştinţă de limitarea acestor puteri.

(2) Fiduciarul va fi remunerat potrivit înţelegerii părţilor, iar în lipsa acesteia, potrivit regulilor care cârmuiesc administrarea bunurilor altuia.

Art. 785. Insolvența fiduciarului. Deschiderea procedurii insolvenței împotriva fiduciarului nu afectează masa patrimonială fiduciară.

Art. 786. Limitarea răspunderii în funcție de separația maselor patrimoniale. (1) Bunurile din masa patrimonială fiduciară pot fi urmărite, în condițiile legii, de titularii de creanțe născute în legătură cu aceste bunuri sau de acei creditori ai constituitorului care au o garanție reală asupra bunurilor acestuia şi a cărei opozabilitate este dobândită, potrivit legii, anterior stabilirii fiduciei. Dreptul de urmărire poate fi exercitat şi de ceilalți creditori ai constituitorului, însă numai în temeiul hotărârii judecătoreşti definitive de admitere a acțiunii prin care a fost desființat sau a devenit inopozabil, în orice mod, cu efect retroactiv, contractul de fiducie.

(2) Titularii creanțelor născute în legătură cu bunurile din masa patrimonială fiduciară nu pot urmări decât aceste bunuri, cu excepția cazului în care, prin contractul de fiducie, s-a prevăzut obligația fiduciarului sau/şi a constituitorului de a răspunde pentru o parte sau pentru tot pasivul fiduciei. În acest caz, va fi urmărit mai întâi activul masei patrimoniale fiduciare, iar apoi, dacă este necesar, bunurile fiduciarului sau/şi ale constituitorului, în limita şi în ordinea prevăzute în contractul de fiducie.

Art. 787. Răspunderea fiduciarului pentru prejudiciile cauzate. Pentru prejudiciile cauzate prin actele de conservare sau administrare a masei patrimoniale fiduciare, fiduciarul răspunde numai cu celelalte drepturi cuprinse în patrimoniul său.

Art. 788. Înlocuirea fiduciarului. (1) Dacă fiduciarul nu îşi îndeplineşte obligațiile sau pune în pericol interesele care i-au fost încredințate, constituitorul, reprezentantul său sau beneficiarul poate cere în justiție înlocuirea fiduciarului.

(2) Până la soluționarea cererii de înlocuire, constituitorul, reprezentantul său sau, în lipsa acestora, beneficiarul va numi un administrator provizoriu al masei patrimoniale fiduciare. În cazul în care constituitorul, reprezentantul său sau beneficiarul desemnează concomitent un administrator provizoriu, va prevala desemnarea făcută de constituitorul ori de reprezentantul său legal.

(3) Mandatul administratorului provizoriu încetează în momentul înlocuirii fiduciarului sau în momentul respingerii definitive a cererii de înlocuire. Soluționarea cererii de înlocuire a fiduciarului se realizează de urgență şi cu precădere.

(4) Numirea noului fiduciar şi a administratorului provizoriu poate fi dispusă de instanța de judecată numai cu acordul acestora.

(5) În cazul în care instanța de judecată a numit un nou fiduciar, acesta va avea toate drepturile şi obligațiile prevăzute în contractul de fiducie.

(6) Constituitorul, reprezentatul acestuia, noul fiduciar sau administratorul provizoriu poate să înregistreze această modificare a fiduciei, aplicându-se în mod corespunzător dispozițiile art. 780 şi 781. Înlocuirea fiduciarului se produce numai după această înregistrare.

Art. 789. Denunțarea, modificarea şi revocarea contractului de fiducie. (1) Cât timp nu a fost acceptat de către beneficiar, contractul de fiducie poate fi denunțat unilateral de către constituitor.

(2) După acceptarea de către beneficiar, contractul nu poate fi modificat sau revocat de către părți ori denunțat unilateral de către constituitor decât cu acordul beneficiarului sau, în absența acestuia, cu autorizarea instanței judecătoreşti.

Art. 790. Încetarea contractului de fiducie. (1) Contractul de fiducie încetează prin împlinirea termenului sau prin realizarea scopului urmărit când aceasta intervine înainte de împlinirea termenului.

(2) El încetează, de asemenea, în cazul în care toți beneficiarii renunță la fiducie, iar în contract nu s-a precizat cum vor continua raporturile fiduciare într-o asemenea situație. Declarațiile de renunțare sunt supuse aceloraşi formalități de înregistrare ca şi contractul de fiducie. Încetarea se produce la data finalizării formalităților de înregistrare pentru ultima declarație de renunțare.

(3) Contractul de fiducie încetează şi în momentul în care s-a dispus deschiderea procedurii insolvenței împotriva fiduciarului sau în momentul în care se produc, potrivit legii, efectele reorganizării persoanei juridice.

Art. 791. Efectele încetării contractului de fiducie. (1) Când contractul de fiducie încetează, masa patrimonială fiduciară existentă în acel moment se transferă la beneficiar, iar în absența acestuia, la constituitor.

(2) Contopirea masei patrimoniale fiduciare în patrimoniul beneficiarului sau al constituitorului se va produce numai după plata datoriilor fiduciare.

Titlul V. Administrarea bunurilor altuia

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 792. Calitatea de administrator al bunurilor altuia. (1) Persoana care este împuternicită, prin legat sau convenție, cu administrarea unuia sau mai multor bunuri, a unei mase patrimoniale sau a unui patrimoniu care nu îi aparține are calitatea de administrator al bunurilor altuia.

(2) Împuternicirea prin legat produce efecte dacă este acceptată de administratorul desemnat.

(3) Prevederile prezentului titlu sunt aplicabile oricărei administrări a bunurilor altuia, cu excepția cazului în care legea, actul constitutiv sau împrejurările concrete impun aplicarea unui alt regim juridic de administrare.

(4) Administratorul persoană fizică trebuie să aibă capacitate deplină de exercițiu.

Art. 793. Remunerația administratorului. (1) Cu excepția cazului în care, potrivit legii, actului constitutiv sau înțelegerii ulterioare a părților ori împrejurărilor concrete, administrarea se realizează cu titlu gratuit, administratorul are dreptul la o remunerație stabilită prin actul constitutiv sau prin înțelegerea ulterioară a părților, prin lege ori, în lipsă, prin hotărâre judecătorească. În acest ultim caz, se va ține seama de uzanțe şi, în lipsa unui asemenea criteriu, de valoarea serviciilor prestate de administrator.

(2) Persoana care acționează fără a avea acest drept sau fără a fi autorizată în acest sens nu are dreptul la remunerație, rămânând aplicabile, dacă este cazul, regulile de la gestiunea de afaceri.

Art. 794. Domeniul de aplicare. În absența unor dispoziții legale speciale, prevederile prezentului titlu se aplică în toate cazurile de administrare a bunurilor altuia.

Capitolul II. Formele de administrare

Secțiunea 1. Administrarea simplă

Art. 795. Noțiune. Persoana împuternicită cu administrarea simplă este ținută să efectueze toate actele necesare pentru conservarea bunurilor, precum şi actele utile pentru ca acestea să poată fi folosite conform destinației lor obişnuite.

Art. 796. Atribuțiile administratorului. (1) Cel împuternicit cu administrarea simplă este ținut să culeagă fructele bunurilor şi să exercite drepturile aferente administrării acestora.

(2) Administratorul încasează creanțele administrate, eliberând în mod valabil chitanțele corespunzătoare, şi exercită drepturile aferente valorilor mobiliare pe care le are în administrare, precum dreptul de vot, de conversie şi de răscumpărare.

Art. 797. Menținerea destinației bunurilor. Administratorul este obligat să continue modul de folosire sau de exploatare a bunurilor frugifere fără a schimba destinația acestora, cu excepția

cazului în care este autorizat de către beneficiar sau, în caz de împiedicare a acestuia, de către instanța judecătorească.

Art. 798. Investirea sumelor de bani. (1) Administratorul este obligat să investească sumele de bani aflate în administrarea sa în conformitate cu dispozițiile prezentului titlu referitoare la plasamentele considerate sigure.

(2) Administratorul poate, totodată, să modifice investițiile efectuate anterior dobândirii de către acesta a calității sale ori efectuate de el însuşi în calitate de administrator.

Art. 799. Autorizarea actelor de dispoziție. (1) Când administrarea are ca obiect un bun individual determinat, administratorul va putea să înstrăineze cu titlu oneros bunul sau să îl greveze cu o garanție reală, atunci când este necesar pentru conservarea valorii bunului, achitarea datoriilor ori menținerea modului de folosință potrivit destinației obişnuite a bunului, numai cu autorizarea beneficiarului sau, în caz de împiedicare a acestuia ori în cazul în care acesta nu a fost încă determinat, a instanței judecătoreşti.

(2) Un bun supus pericolului deprecierii sau pieirii imediate poate fi înstrăinat fără această autorizare.

(3) Când administrarea are ca obiect o masă patrimonială sau un patrimoniu, administratorul poate să înstrăineze un bun individual determinat sau să îl greveze cu o garanție reală ori de câte ori este necesar pentru buna administrare a universalității. În celelalte cazuri, este necesară autorizarea prealabilă a beneficiarului sau, după caz, a instanței judecătoreşti.

(4) Încheierea actului de înstrăinare în lipsa autorizării prealabile cerute potrivit prezentului articol atrage, în cazul în care cauzează prejudicii, obligația de reparare integrală şi reprezintă motiv de înlocuire a administratorului.

Secțiunea a 2-a. Administrarea deplină

Art. 800. Atribuțiile administratorului. Persoana împuternicită cu administrarea deplină este ținută să conserve şi să exploateze în mod profitabil bunurile, să sporească patrimoniul sau să realizeze afectațiunea masei patrimoniale, în măsura în care aceasta este în interesul beneficiarului.

Art. 801. Întinderea puterilor administratorului. Pentru aducerea la îndeplinire a obligațiilor sale, administratorul va putea să înstrăineze, cu titlu oneros, bunurile sau să le greveze cu un drept real ori chiar să le schimbe destinația, precum şi să efectueze orice alte acte necesare sau utile, inclusiv orice formă de investiție.

Capitolul III. Regimul juridic al administrării

Secțiunea 1. Obligațiile administratorului față de beneficiar

Art. 802. Limitele răspunderii administratorului. (1) Administratorul bunurilor altuia acționează numai în limitele puterilor ce îi sunt conferite şi este ținut, în exercitarea atribuțiilor sale, să respecte obligațiile ce îi incumbă potrivit legii, actului constitutiv sau înțelegerii ulterioare a părților.

(2) Administratorul nu va fi răspunzător pentru pieirea bunurilor pricinuită de forța majoră, vechimea sau natura perisabilă a bunurilor ori de folosirea obişnuită şi autorizată a acestora.

Art. 803. Obligația de diligență, onestitate şi loialitate. (1) Administratorul trebuie să acționeze cu diligența pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale.

(2) Administratorul trebuie, totodată, să acționeze cu onestitate şi loialitate în vederea realizării optime a intereselor beneficiarului sau a scopului urmărit.

Art. 804. Evitarea conflictului de interese. (1) Administratorul nu îşi poate exercita atribuțiile în interesul său propriu sau al unei terțe persoane.

(2) Administratorul este obligat să evite apariția unui conflict între interesul său propriu şi obligațiile sale de administrator.

(3) În măsura în care administratorul însuşi este şi beneficiar, acesta este ținut să îşi exercite atribuțiile în interesul comun al tuturor beneficiarilor, prin acordarea unui tratament egal interesului său şi celui al celorlalți beneficiari.

Art. 805. Anunțarea conflictului de interese. Administratorul este obligat să îl anunțe de îndată pe beneficiar despre orice interes pe care l-ar avea într-o anumită activitate şi care este de natură să îl pună într-o situație de conflict de interese, precum şi drepturile pe care le-ar putea invoca împotriva beneficiarului sau a bunurilor administrate, indicând, după caz, natura şi valoarea drepturilor respective, cu excepția intereselor şi drepturilor născute din actul constitutiv al administrării.

Art. 806. Interdicția dobândirii de drepturi în legătură cu bunurile administrate. (1) În timpul exercitării calității sale, administratorul nu va putea deveni parte la niciun contract având ca obiect bunurile administrate sau să dobândească, altfel decât prin succesiune, orice fel de drepturi asupra bunurilor respective sau împotriva beneficiarului.

(2) Prin excepție de la dispozițiile alin. (1), administratorul va putea încheia actele menționate, cu împuternicirea expresă a beneficiarului sau, în caz de împiedicare a acestuia sau în cazul în care acesta nu a fost încă determinat, a instanței judecătoreşti.

Art. 807. Separația bunurilor administrate. Administratorul este obligat să țină o evidență a bunurilor sale proprii distinctă de cea a bunurilor preluate în administrare. Această obligație subzistă şi în cazul în care, la preluarea bunurilor beneficiarului administrării, nu a fost întocmit un inventar.

Art. 808. Interdicția folosirii bunurilor administrate în interes propriu. În absența acordului beneficiarului sau a împuternicirii conferite prin lege, prin actul constitutiv ori prin înțelegerea ulterioară a părților, administratorul este obligat a nu folosi în propriul său avantaj bunurile administrate, precum şi datele sau informațiile care îi parvin în virtutea administrării.

Art. 809. Interdicția actelor de dispoziție cu titlu gratuit. Administratorul nu va putea dispune cu titlu gratuit de bunurile sau drepturile care îi sunt încredințate, cu excepția cazului în care interesul unei bune administrări o impune.

Art. 810. Dreptul de a reprezenta în justiție. Administratorul poate sta în justiție pentru orice cerere sau acțiune referitoare la administrarea bunurilor şi poate interveni în orice cerere sau acțiune având drept obiect bunurile administrate.

Art. 811. Imparțialitatea administratorului. Dacă există mai mulți beneficiari, concomitenți sau succesivi, administratorul este ținut să acționeze cu imparțialitate, ținând cont de drepturile şi interesele fiecăruia dintre ei.

Art. 812. Atenuarea răspunderii administratorului. În aprecierea limitelor răspunderii administratorului şi a despăgubirilor datorate de acesta, instanța judecătorească va putea reduce întinderea acestora, ținând cont de circumstanțele asumării administrării sau de caracterul gratuit al serviciului administratorului.

Secțiunea a 2-a. Obligațiile administratorului şi ale beneficiarului în raporturile cu terții

Art. 813. Răspunderea personală a administratorului. (1) Administratorul care, în limitele puterilor conferite, îşi asumă obligații în numele beneficiarului sau al fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară, nu va fi ținut personal răspunzător față de terții contractanți.

(2) Administratorul este personal răspunzător față de terții cu care contractează dacă se obligă în nume propriu, sub rezerva drepturilor deținute de aceştia împotriva beneficiarului sau, după caz, a fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară.

Art. 814. Răspunderea personală a administratorului în cazul depăşirii puterilor conferite. Administratorul care îşi depăşeşte puterile este ţinut personal faţă de terţii cu care a contractat, în măsura în care aceştia nu au cunoscut faptul depăşirii puterilor ori beneficiarul nu a ratificat în mod expres sau tacit actul încheiat de administrator cu depăşirea puterilor conferite.

Art. 815. Depăşirea puterilor încredinţate mai multor persoane. (1) Se consideră o depăşire a puterilor conferite fapta administratorului de a exercita în mod individual atribuţiile pe care trebuie să le exercite împreună cu altcineva.

(2) Prin excepţie de la prevederile alin. (1), nu constituie o încălcare a puterilor exercitarea acestora într-un mod mai avantajos decât acela care îi era impus prin actul de împuternicire.

Art. 816. Limitarea răspunderii beneficiarului faţă de terţi. (1) Beneficiarul răspunde faţă de terţi pentru prejudiciile pricinuite în mod culpabil de administrator în exercitarea atribuţiilor sale numai până la concurenţa câştigului obţinut.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, în cazul masei patrimoniale fiduciare.

Art. 817. Administratorul aparent. Orice persoană care, având capacitate deplină de exerciţiu, creează aparenţa despre o altă persoană că este administratorul bunurilor sale va fi ţinută de toate contractele pe care această din urmă persoană le încheie cu terţii de bună-credinţă.

Secţiunea a 3-a. Inventar, garanţii şi asigurare

Art. 818. Izvorul obligaţiei privind inventarul, garanţiile şi asigurarea. (1) Administratorul nu este obligat să facă inventarul, să subscrie o poliţă de asigurare sau să furnizeze o altă garanţie pentru buna executare a îndatoririlor sale, în absenţa unei clauze a actului constitutiv, a înţelegerii ulterioare a părţilor, a unei dispoziţii legale contrare sau a unei hotărâri judecătoreşti pronunţate la cererea beneficiarului sau a oricărei persoane interesate.

(2) În cazul în care o asemenea obligaţie a fost stabilită în sarcina administratorului prin lege sau prin hotărâre judecătorească, administratorul va putea solicita instanţei judecătoreşti, pentru motive temeinice, să fie dispensat de îndeplinirea ei.

Art. 819. Criteriile pentru aprecierea motivelor temeinice. (1) În soluţionarea cererilor prevăzute la art. 818, instanţa judecătorească va ţine seama de valoarea bunurilor, de situaţia părţilor, precum şi de alte circumstanţe.

(2) Instanţa nu va putea admite cererea de stabilire a obligaţiei administratorului privind inventarul, garanţiile sau asigurarea, dacă pe această cale s-ar încălca o clauză contrară din actul constitutiv sau din înţelegerea ulterioară a părţilor.

Art. 820. Cuprinsul inventarului. (1) În cazurile în care administratorul este obligat să întocmească un inventar, acesta trebuie să cuprindă o enumerare completă a bunurilor încredinţate sau a conţinutului masei patrimoniale ori a patrimoniului supus administrării.

(2) Inventarul conţine, ori de câte ori este cazul:

a) datele de identificare a bunurilor imobile şi descrierea bunurilor mobile, cu indicarea valorii acestora, iar în cazul unei universalităţi de bunuri mobile, o identificare corespunzătoare a universalităţii respective;

b) identificarea sumelor de bani;

c) lista instrumentelor financiare.

(3) De asemenea, în cazul administrării unei mase patrimoniale sau a unui patrimoniu, inventarul cuprinde lista datoriilor şi se încheie cu o recapitulaţie a activului şi pasivului.

(4) Administratorul are obligaţia să notifice beneficiarului, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, data şi locul întocmirii inventarului.

(5) Inventarul se întocmeşte fie prin înscris autentic, fie prin înscris sub semnătură privată cuprinzând data şi locul întocmirii şi semnat de autor şi de beneficiar, iar în absenţa acestuia din urmă, de 2 martori. Constatările cu privire la care beneficiarul nu a făcut obiecţiuni au deplină forţă probantă faţă de acesta din urmă.

Art. 821. Bunurile de uz personal. În măsura în care patrimoniul administrat cuprinde bunuri de uz personal ale titularului sau, după caz, ale defunctului, în inventar se face o mențiune de ordin general cu privire la acestea, descriindu-se doar obiectele de îmbrăcăminte, înscrisurile personale, bijuteriile sau obiectele de uz curent a căror valoare individuală depășește echivalentul în lei al sumei de 100 euro.

Art. 822. Starea bunurilor indicate în inventar. Bunurile indicate în inventar sunt prezumate a fi în bună stare la data întocmirii acestuia, cu excepția cazului în care inventarul cuprinde o mențiune contrară agreată de beneficiar sau, în absența acordului beneficiarului, mențiunea este însoțită de un document doveditor.

Art. 823. Comunicarea și contestarea inventarului. (1) O copie a inventarului va fi predată de administrator persoanei care l-a desemnat și beneficiarului, precum și oricărei alte persoane interesate despre care acesta are cunoștință.

(2) Inventarul poate fi făcut public numai în cazurile și potrivit procedurii prevăzute de lege.

(3) Orice persoană interesată poate contesta în justiție inventarul sau oricare dintre mențiunile conținute de acesta și va putea solicita întocmirea unui nou inventar, cu participarea unui expert judiciar.

Art. 824. Asigurarea facultativă. (1) Chiar în absența unei obligații stabilite prin lege, prin actul constitutiv sau prin înțelegerea părților ori prin hotărâre judecătorească, administratorul poate asigura bunurile încredințate împotriva riscurilor obișnuite, precum furtul sau incendiul, pe cheltuiala beneficiarului sau a patrimoniului fiduciar.

(2) Administratorul poate subscrie totodată o poliță de asigurare profesională pentru buna executare a obligațiilor sale.

(3) Cheltuielile prilejuite de asigurarea prevăzută la alin. (2) sunt în sarcina beneficiarului sau a patrimoniului fiduciar, în cazul în care administrarea este efectuată cu titlu gratuit.

Secțiunea a 4-a. Administrarea colectivă și delegarea

Art. 825. Adoptarea hotărârilor. În cazul în care sunt desemnate mai multe persoane în calitate de administratori, dacă legea sau actul de desemnare nu prevede altfel, hotărârile se iau prin voința majorității acestora.

Art. 826. Adoptarea hotărârilor în situații speciale. (1) Administratorii vor putea efectua în mod individual acte de conservare.

(2) În cazul în care nu se pot lua hotărâri în mod valabil din cauza opunerii constante a unora dintre administratori, celelalte acte de administrare a bunurilor altuia vor putea fi făcute, în caz de urgență, cu autorizarea instanței judecătorești.

(3) În măsura în care neînțelegerile dintre administratori persistă, iar administrarea este serios afectată, instanța va putea dispune, la solicitarea oricărei persoane interesate, una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

a) stabilirea unui mecanism simplificat de adoptare a hotărârilor;

b) repartizarea atribuțiilor între administratori;

c) conferirea votului decisiv, în caz de paritate de voturi, unuia dintre administratori;

d) înlocuirea administratorului sau, după caz, a administratorilor cărora le este imputabilă situația creată.

Art. 827. Răspunderea solidară. (1) Administratorii sunt răspunzători în mod solidar pentru îndeplinirea atribuțiilor lor.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care atribuțiile sunt repartizate prin lege, actul de desemnare sau hotărâre judecătorească, iar repartizarea a fost respectată, fiecare administrator este răspunzător doar pentru partea sa de administrare.

Art. 828. Prezumția de aprobare a hotărârilor. (1) Se prezumă că administratorul a aprobat toate hotărârile adoptate de ceilalți administratori şi va răspunde pentru acestea în solidar cu ei în măsura în care nu s-a opus în momentul adoptării hotărârii şi nu a notificat această opoziție beneficiarului într-un termen rezonabil.

(2) Se prezumă că administratorul a aprobat hotărârea adoptată în absența sa în măsura în care nu îşi face cunoscută opoziția celorlalți administratori şi beneficiarului într-un termen rezonabil de la data la care a luat cunoştință de hotărârea respectivă.

(3) Administratorul nu va răspunde în situația în care nu a putut, pentru motive temeinice, să notifice opoziția sa în condițiile alin. (1).

Art. 829. Delegarea. (1) Administratorul îşi poate delega parțial atribuțiile sau poate împuternici un terț să îl reprezinte la încheierea unui act determinat.

(2) Administratorul nu poate delega unei terțe persoane administrarea generală sau exercițiul unei puteri discreționare, cu excepția cazului în care delegarea se face către un coadministrator.

(3) Administratorul răspunde pentru faptele celui substituit în măsura în care beneficiarul nu a autorizat în mod expres substituirea, iar în cazul în care autorizarea există, răspunde numai pentru lipsa de diligență în alegerea şi îndrumarea înlocuitorului.

Art. 830. Răspunderea reprezentantului administratorului. (1) Actele prin care reprezentantul administratorului a încălcat prevederile actului de desemnare sau uzanțele sunt inopozabile beneficiarului.

(2) De asemenea, beneficiarul se poate îndrepta împotriva reprezentantului administratorului pentru prejudiciile suferite, chiar dacă era autorizat expres să încredințeze reprezentarea.

Secțiunea a 5-a. Plasamentele considerate sigure

Art. 831. Categoriile de plasamente considerate sigure. Sunt prezumate a fi sigure plasamentele stabilite periodic de Banca Națională a României şi de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare.

Legislație conexă: Ordinul comun al Băncii Naționale a României şi al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 11/71 din 30 septembrie 2011 privind aprobarea Regulamentului BNR şi al C.N.V.M. nr. 15/10/2011 referitor la plasamentele prevăzute de art. 831 din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 694 din 30 septembrie 2011).

Art. 832. Limitele prudențiale ale efectuării plasamentelor. (1) Administratorul hotărăşte cu privire la efectuarea plasamentelor în funcție de randament şi de creşterea estimată a valorii. Administratorul va căuta să realizeze un portofoliu diversificat, care să producă venituri fixe şi, respectiv, variabile, într-o proporție stabilită în funcție de conjunctura economică.

(2) Administratorul nu va putea achiziționa mai mult de 5% din acțiunile aceleiaşi societăți comerciale şi nici nu va putea achiziționa acțiuni, obligațiuni sau alte valori mobiliare ale unei persoane juridice care nu şi-a îndeplinit obligația de plată a dividendelor ori dobânzilor sau acorda împrumuturi persoanei juridice respective.

Art. 833. Plasarea sumelor de bani. (1) Administratorul va putea depozita sumele de bani care îi sunt încredințate la o instituție de credit sau de asigurare ori la un organism de plasament colectiv, în măsura în care depozitul este rambursabil la vedere sau în urma unui aviz de maximum 30 de zile.

(2) Administratorul va putea efectua totodată depuneri pe perioade mai lungi în măsura în care acestea sunt garantate integral de Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar sau, după caz, de Fondul de protejare a asiguraților.

(3) În lipsa garanției prevăzute la alin. (2), administratorul nu va putea efectua depuneri pe perioade mai lungi, cu excepția cazului în care instanța îl autorizează în acest sens şi în conformitate cu regulile determinate de aceasta.

Art. 834. Menținerea plasamentelor anterioare. (1) Administratorul va putea menține plasamentele existente la data preluării funcției chiar dacă acestea nu sunt considerate sigure.

(2) Administratorul va putea totodată să dețină valori mobiliare care le înlocuiesc pe cele deținute anterior ca urmare a reorganizării, lichidării sau fuziunii persoanei juridice emitente.

Art. 835. Obligația de reparare a prejudiciului pentru plasamentele nesigure. (1) Se prezumă că un administrator acționează prudent dacă își îndeplinește atribuțiile în conformitate cu prevederile prezentei secțiuni.

(2) Administratorul care efectuează un alt plasament decât cele menționate la art. 831 și care nu a fost autorizat expres de către beneficiar va fi ținut să repare prejudiciul rezultat fără a se ține seama de existența vreunei culpe.

Art. 836. Obligația administratorului de a-și arăta calitatea. (1) Administratorul trebuie să indice calitatea sa și persoana beneficiarului pentru plasamentele făcute în cursul administrării.

(2) În caz contrar, plasamentul și profitul aferent vor reveni tot beneficiarului. Dacă plasamentele sunt nerentabile, administratorul va acoperi personal pierderile cauzate beneficiarului.

Secțiunea a 6-a. Repartiția profiturilor și a pierderilor

Art. 837. Repartiția profitului și a pierderilor. (1) Repartiția profitului și a pierderilor între beneficiarul fructelor și cel al capitalului se va realiza în conformitate cu prevederile actului constitutiv.

(2) În lipsa unei indicații exprese în act, repartiția se face echitabil, ținând seama de obiectul administrării, de circumstanțele care au dat naștere la administrare, precum și de practicile contabile general acceptate.

Art. 838. Debitarea contului de venituri. (1) Contul de venituri se va debita cu sumele reprezentând următoarele cheltuieli și alte cheltuieli de natură similară, în următoarea ordine:

a) impozitele și taxele plătite, aferente bunurilor administrate;

b) jumătate din remunerația administratorului și din cheltuielile rezonabile efectuate de acesta pentru administrarea comună a capitalului și a dobânzilor;

c) primele de asigurare, costurile reparațiilor minore, precum și celelalte cheltuieli obișnuite ale administrării;

d) cheltuielile efectuate pentru conservarea drepturilor beneficiarului fructelor și jumătate din costurile prilejuite de descărcarea judiciară de gestiune, în măsura în care instanța judecătorească nu dispune altfel;

e) costurile amortizării bunurilor, cu excepția celor utilizate în scop personal de către beneficiar.

(2) Administratorul va putea repartiza cheltuielile importante pe o perioadă de timp rezonabilă, pentru a menține veniturile la un nivel constant.

Art. 839. Debitarea contului de capital. (1) Contul de capital se va debita cu sumele reprezentând cheltuieli care nu sunt trecute în debitul contului de venituri, precum cheltuielile referitoare la investițiile de capital, înstrăinarea de bunuri, conservarea drepturilor beneficiarului capitalului sau a dreptului de proprietate a bunurilor administrate.

(2) Contul de capital se va debita totodată cu sumele reprezentând taxe și impozite plătite asupra câștigurilor din capital, chiar și atunci când legea specială le califică impozite pe venit.

Art. 840. Momentul nașterii dreptului beneficiarului la venitul net. Beneficiarul fructelor este îndreptățit la venitul net rezultat din administrarea bunurilor începând cu data prevăzută în actul constitutiv sau, în lipsa unei asemenea date, de la momentul începerii administrării ori, după caz, al decesului testatorului.

Art. 841. Dobândirea fructelor. (1) Când beneficiarul este proprietarul bunului frugifer, fructele se dobândesc potrivit regulilor prevăzute la art. 550 alin. (2) și (3). În cazul în care

beneficiarul este o terță persoană, se aplică în mod corespunzător regulile prevăzute la art. 710 și 711.

(2) Dividendele și distribuțiile unei persoane juridice se datorează de la data indicată în hotărârea de distribuție sau, în lipsa acesteia, de la data hotărârii respective. Beneficiarul nu va avea dreptul la plata dividendelor stabilite ulterior momentului încetării dreptului său.

Secțiunea a 7-a. Darea de seamă anuală

Art. 842. Obligația privind darea de seamă. Cel puțin o dată pe an administratorul îi va prezenta beneficiarului o dare de seamă a gestiunii sale.

Art. 843. Conținutul și auditarea dării de seamă. (1) Darea de seamă trebuie să cuprindă toate informațiile necesare verificării exactității acesteia.

(2) La cererea persoanei interesate, darea de seamă poate fi auditată de către un expert independent.

(3) În cazul în care administratorul se opune auditării, persoana interesată poate să solicite instanței judecătorești desemnarea unui expert independent pentru a verifica darea de seamă.

Art. 844. Darea de seamă în ipoteza în care sunt mai mulți administratori. Dacă sunt mai mulți administratori, aceștia vor întocmi o singură dare de seamă, cu excepția cazului în care atribuțiile lor au fost repartizate prin lege, prin actul constitutiv sau de către instanța judecătorească, iar această repartizare a fost respectată.

Art. 845. Examinarea registrelor. Administratorul este obligat să îi permită beneficiarului, în orice moment, examinarea registrelor și a documentelor justificative ce au legătură cu gestiunea sa.

Capitolul IV. Încetarea administrării

Secțiunea 1. Cauzele de încetare

Art. 846. Cazurile de încetare. Administrarea încetează:

a) prin stingerea dreptului beneficiarului asupra bunurilor administrate;

b) prin expirarea termenului sau împlinirea condiției stipulate în actul constitutiv;

c) prin îndeplinirea scopului administrării sau prin încetarea cauzei care a dat naștere administrării;

d) prin denunțarea de către beneficiar a actului de desemnare, ca urmare a solicitării comunicate administratorului, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, de a restitui bunurile de îndată;

e) prin înlocuirea administratorului de către beneficiar sau de către instanța judecătorească, la cererea altei persoane interesate;

f) prin decesul, punerea sub interdicție judecătorească, renunțarea administratorului ori supunerea acestuia la procedura insolvenței;

g) prin punerea sub interdicție judecătorească a beneficiarului sau supunerea acestuia la procedura insolvenței, în măsura în care aceasta afectează bunurile administrate.

Art. 847. Notificarea renunțării. (1) Administratorul poate renunța la atribuțiile sale, pe baza notificării adresate, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire, beneficiarului și, după caz, celorlalți administratori sau persoanei împuternicite să desemneze un înlocuitor.

(2) Notificarea va cuprinde un termen de preaviz rezonabil, care să îi permită beneficiarului să numească un alt administrator sau să preia el însuși administrarea bunurilor. În caz contrar, administratorul va repara prejudiciul cauzat prin renunțarea sa intempestivă.

(3) Renunțarea administratorului produce efecte de la data expirării termenului de preaviz.

Art. 848. Moartea sau punerea sub interdicție a administratorului. (1) Moartea sau punerea sub interdicție a administratorului va fi comunicată beneficiarului şi, după caz, celorlalți administratori, de către moştenitorii acestuia sau executorul testamentar ori de către tutorele administratorului.

(2) Moştenitorii, executorul testamentar şi tutorele, după caz, sunt obligați să întreprindă, în privința oricărei afaceri începute, orice măsură imediată care este necesară pentru prevenirea producerii unei pierderi, precum şi să dea socoteală şi să predea bunurile către persoana îndreptățită.

Art. 849. Obligațiile asumate ulterior încetării administrării. (1) Obligațiile asumate față de terți, ulterior încetării administrării, de un administrator de bună-credință sunt pe deplin valabile şi îl obligă pe beneficiar sau, după caz, pe fiduciar.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică şi în cazul obligațiilor asumate de administrator ulterior încetării administrării, atunci când aceasta este o consecință necesară sau o măsură necesară pentru prevenirea pierderilor.

(3) Beneficiarul sau fiduciarul este de asemenea ținut de obligațiile asumate față de terții care nu au cunoscut faptul încetării administrării.

(4) Fiduciarul răspunde numai în limitele activului masei patrimoniale fiduciare.

Secțiunea a 2-a. Darea de seamă şi predarea bunurilor

Art. 850. Darea de seamă finală. (1) La încetarea raporturilor de administrare, administratorul va prezenta o dare de seamă finală beneficiarului şi, după caz, administratorului înlocuitor sau celorlalți administratori. În cazul încetării simultane a raporturilor de administrare ale mai multor administratori, aceştia vor prezenta o singură dare de seamă, cu excepția cazului în care atribuțiile acestora sunt separate.

(2) Darea de seamă va cuprinde toate datele necesare pentru a permite verificarea exactității sale. Registrele şi celelalte documente justificative vor putea fi consultate de persoanele interesate.

(3) Acceptarea dării de seamă de către beneficiar îl descarcă pe administrator.

Art. 851. Descărcarea judiciară de gestiune. (1) În cazul în care oricare dintre beneficiari nu acceptă darea de seamă, administratorul poate cere instanței judecătoreşti să o încuviințeze.

(2) Ori de câte ori se consideră necesar, instanța judecătorească va dispune efectuarea unei expertize de specialitate.

Art. 852. Locul predării bunurilor. În lipsa unei stipulații contrare, administratorul predă bunurile administrate la locul unde se găsesc acestea.

Art. 853. Întinderea obligației de restituire. (1) Administratorul este obligat să predea tot ce a primit în exercitarea atribuțiilor sale, chiar dacă plata primită de la terț este nedatorată beneficiarului sau, după caz, fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară.

(2) Administratorul este, de asemenea, obligat să restituie orice profit sau orice alt avantaj patrimonial realizat în folos personal prin utilizarea, fără permisiune, a datelor şi a informațiilor obținute în virtutea calității sale.

(3) Administratorul care a folosit, fără permisiune, un bun este obligat să îl indemnizeze pe beneficiar sau, după caz, pe fiduciar, în contul masei patrimoniale fiduciare cu echivalentul folosinței bunului.

Art. 854. Suportarea cheltuielilor administrării. (1) Cheltuielile administrării, inclusiv cele ocazionate de prezentarea dării de seamă şi de predarea bunurilor, sunt în sarcina beneficiarului sau, după caz, a fiduciarului, pentru masa patrimonială fiduciară.

(2) În cazul renunțării, denunțării actului de desemnare sau al înlocuirii administratorului, beneficiarul ori fiduciarul, în contul masei patrimoniale fiduciare, are în sarcină, pe lângă cheltuielile menționate la alin. (1), şi plata remunerației cuvenite administratorului în raport cu durata activității sale.

Art. 855. Data curgerii dobânzilor. (1) Administratorul datorează dobânzi asupra soldului de la data acceptării ori a încuviințării judiciare a dării de seamă sau, după caz, de la data notificării prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau prin orice alt mijloc prevăzut de lege.

(2) Beneficiarul sau fiduciarul, pentru masa patrimonială fiduciară, datorează dobânzi pentru sumele cuvenite administratorului doar de la punerea în întârziere potrivit alin. (1).

Art. 856. Deducerea remunerației. (1) Administratorul poate deduce din soldul administrării remunerația care îi este datorată de beneficiar sau de fiduciar, în contul masei patrimoniale fiduciare, pentru activitatea sa.

(2) Administratorul are drept de retenție asupra bunului administrat până la plata integrală a datoriei față de el.

Art. 857. Solidaritatea beneficiarilor. În caz de pluralitate de beneficiari, aceştia sunt ținuți solidar la îndeplinirea obligațiilor față de administrator.

Titlul VI. Proprietatea publică

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 858. Definiția dreptului de proprietate publică. Proprietatea publică este dreptul de proprietate ce aparține statului sau unei unități administrativ-teritoriale asupra bunurilor care, prin natura lor sau prin declarația legii, sunt de uz ori de interes public, cu condiția să fie dobândite prin unul dintre modurile prevăzute de lege.

> **Reglementarea anterioară**
> **Legea nr. 213/1998:** Art. 1. Dreptul de proprietate publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale, asupra bunurilor care, potrivit legii sau prin natura lor, sunt de uz sau de interes public.

Legislație conexă: art. 136 alin. (2) C. Rom.

Art. 859. Obiectul proprietății publice. Delimitarea de domeniul privat. (1) Constituie obiect exclusiv al proprietății publice bogățiile de interes public ale subsolului, spațiul aerian, apele cu potențial energetic valorificabil, de interes național, plajele, marea teritorială, resursele naturale ale zonei economice şi ale platoului continental, precum şi alte bunuri stabilite prin lege organică.

(2) Celelalte bunuri care aparțin statului ori unităților administrativ-teritoriale fac parte, după caz, din domeniul public sau din domeniul privat al acestora, însă numai dacă au fost, la rândul lor, dobândite prin unul dintre modurile prevăzute de lege.

Legislație conexă: ▶ art. 136 alin. (3) C. Rom. ▶ art. 3 alin. (1) din Legea nr. 213/1998

Art. 860. Domeniul public național, județean şi local. (1) Bunurile proprietate publică fac parte din domeniul public național, județean sau, după caz, local.

(2) Delimitarea dintre domeniul public național, județean şi local se face în condițiile legii.

(3) Bunurile care formează obiectul exclusiv al proprietății publice a statului sau a unităților administrativ-teritoriale potrivit unei legi organice nu pot fi trecute din domeniul public al statului în domeniul public al unității administrativ-teritoriale sau invers decât ca urmare a modificării legii organice. În celelalte cazuri, trecerea unui bun din domeniul public al statului în domeniul public al unității administrativ-teritoriale şi invers se face în condițiile legii.

Legislație conexă: art. 3 alin. (2), (3) şi (4) din Legea nr. 213/1998.

Art. 861. Caracterele dreptului de proprietate publică. (1) Bunurile proprietate publică sunt inalienabile, imprescriptibile şi insesizabile.

(2) Proprietatea asupra acestor bunuri nu se stinge prin neuz şi nu poate fi dobândită de terţi prin uzucapiune sau, după caz, prin posesia de bună-credinţă asupra bunurilor mobile.

(3) În condiţiile legii, bunurile proprietate publică pot fi date în administrare sau în folosinţă şi pot fi concesionate ori închiriate.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 213/1998: Art. 11. (1) Bunurile din domeniul public sunt inalienabile, insesizabile şi imprescriptibile, după cum urmează: a) nu pot fi înstrăinate; ele pot fi date numai în administrare, concesionate sau închiriate, în condiţiile legii; b) nu pot fi supuse executării silite şi asupra lor nu se pot constitui garanţii reale; c) nu pot fi dobândite de către alte persoane prin uzucapiune sau prin efectul posesiei de bună-credinţă asupra bunurilor mobile. (2) Actele juridice încheiate cu încălcarea prevederilor alin. (1) privind regimul juridic al bunurilor din domeniul public sunt lovite de nulitate absolută.

Legislaţie conexă: art. 136 alin. (4) C. Rom.

Art. 862. Limitele exercitării dreptului de proprietate publică. (1) Dreptul de proprietate publică este susceptibil de orice limite reglementate de lege sau de prezentul cod pentru dreptul de proprietate privată, în măsura în care acestea sunt compatibile cu uzul sau interesul public căruia îi sunt destinate bunurile afectate.

(2) Incompatibilitatea se constată prin acordul dintre titularul proprietăţii publice şi persoana interesată sau, în caz de divergenţă, pe cale judecătorească.

(3) În aceste cazuri, persoana interesată are dreptul la o justă şi promptă despăgubire din partea titularului proprietăţii publice.

Art. 863. Cazurile de dobândire a dreptului de proprietate publică. Dreptul de proprietate publică se dobândeşte:

a) prin achiziţie publică, efectuată în condiţiile legii;

b) prin expropriere pentru cauză de utilitate publică, în condiţiile legii;

c) prin donaţie sau legat, acceptat în condiţiile legii, dacă bunul, prin natura lui sau prin voinţa dispunătorului, devine de uz ori de interes public;

d) prin convenţie cu titlu oneros, dacă bunul, prin natura lui sau prin voinţa dobânditorului, devine de uz ori de interes public;

e) prin transferul unui bun din domeniul privat al statului în domeniul public al acestuia sau din domeniul privat al unei unităţi administrativ-teritoriale în domeniul public al acesteia, în condiţiile legii;

f) prin alte moduri stabilite de lege.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 213/1998: Art. 7. Dreptul de proprietate publică se dobândeşte: a) pe cale naturală; b) prin achiziţii publice efectuate în condiţiile legii; c) prin expropriere pentru cauză de utilitate publică; d) prin acte de donaţie sau legate acceptate de Guvern, de consiliul judeţean sau de consiliul local, după caz, dacă bunul în cauză intră în domeniul public; e) prin trecerea unor bunuri din domeniul privat al statului sau al unităţilor administrativ-teritoriale în domeniul public al acestora, pentru cauză de utilitate publică; f) prin alte moduri prevăzute de lege.

Legislaţie conexă: ▸ Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică (republicată în M. Of. nr. 472 din 5 iulie 2011) ▸ Legea nr. 255/2010 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, necesară realizării unor obiective de interes naţional, judeţean şi local (M. Of. nr. 853 din 20 decembrie 2010) ▸ O.U.G. nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziţie publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice şi a contractelor de concesiune de servicii (M. Of. nr. 418 din 15 mai 2006).

Art. 864. Stingerea dreptului de proprietate publică. Dreptul de proprietate publică se stinge dacă bunul a pierit ori a fost trecut în domeniul privat, dacă a încetat uzul sau interesul public, cu respectarea condiţiilor prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 213/1998: Art. 10. (1) Dreptul de proprietate publică încetează, dacă bunul a pierit ori a fost trecut în domeniul privat.

Legislație conexă: art. 10 alin. (2) şi (3) din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică (M. Of. nr. 448 din 24 noiembrie 1998).

Art. 865. Apărarea dreptului de proprietate publică. (1) Obligația apărării în justiție a proprietății publice revine titularului.

(2) Titularii drepturilor corespunzătoare proprietății publice sunt obligați:

a) să îl informeze pe proprietar cu privire la orice tulburare adusă dreptului de proprietate publică;

b) să îl introducă în proces pe titularul dreptului de proprietate publică, în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

(3) Dispozițiile art. 563 se aplică în mod corespunzător.

Capitolul II. Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 866. Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice. Drepturile reale corespunzătoare proprietății publice sunt dreptul de administrare, dreptul de concesiune şi dreptul de folosință cu titlu gratuit.

Legislație conexă: art. 136 alin. (4) C. Rom.

Secțiunea a 2-a. Dreptul de administrare

Art. 867. Constituirea dreptului de administrare. (1) Dreptul de administrare se constituie prin hotărâre a Guvernului, a consiliului județean sau, după caz, a consiliului local.

(2) Autoritățile prevăzute la alin. (1) controlează modul de exercitare a dreptului de administrare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 213/1998: Art. 12. (2) Darea în administrare se realizează, după caz, prin hotărâre a Guvernului sau a consiliului județean, respectiv a Consiliului General al Municipiului Bucureşti sau a consiliului local.

Art. 868. Exercitarea dreptului de administrare. (1) Dreptul de administrare aparține regiilor autonome sau, după caz, autorităților administrației publice centrale sau locale şi altor instituții publice de interes național, județean ori local.

(2) Titularul dreptului de administrare poate folosi şi dispune de bunul dat în administrare în condițiile stabilite de lege şi, dacă este cazul, de actul de constituire.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 213/1998: Art. 12. (1) Bunurile din domeniul public pot fi date, după caz, în administrarea regiilor autonome, a prefecturilor, a autorităților administrației publice centrale şi locale, a altor instituții publice de interes național, județean sau local. (3) Titularul dreptului de administrare poate să posede, să folosească bunul şi să dispună de acesta, în condițiile actului prin care i-a fost dat bunul în administrare. Dreptul de administrare va putea fi revocat numai dacă titularul său nu-şi exercită drepturile şi nu-şi execută obligațiile născute din actul de transmitere.

Art. 869. Stingerea dreptului de administrare. Dreptul de administrare încetează odată cu încetarea dreptului de proprietate publică sau prin actul de revocare emis, în condițiile legii, dacă interesul public o impune, de organul care l-a constituit.

Art. 870. Apărarea dreptului de administrare. (1) Apărarea în justiție a dreptului de administrare revine titularului dreptului.

(2) Dispozițiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 213/1998: Art. 12. (4) În litigiile privitoare la dreptul de administrare, în instanță titularul acestui drept va sta în nume propriu. În litigiile referitoare la dreptul de proprietate asupra bunului, titularul dreptului de administrare are obligația să arate instanței cine este titularul dreptului de proprietate, potrivit prevederilor Codului de procedură civilă. Titularul dreptului de administrare răspunde, în condițiile legii, pentru prejudiciile cauzate ca urmare a neîndeplinirii acestei obligații. De asemenea, neîndeplinirea acestei obligații poate atrage revocarea dreptului de administrare.

Secțiunea a 3-a. Dreptul de concesiune

Art. 871. Conținutul dreptului de concesiune. (1) Concesionarul are dreptul și, în același timp, obligația de exploatare a bunului, în schimbul unei redevențe și pentru o durată determinată, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege și a contractului de concesiune.

(2) Calitatea de concesionar o poate avea orice persoană fizică sau persoană juridică.

(3) Procedura de concesionare, precum și încheierea, executarea și încetarea contractului de concesiune sunt supuse condițiilor prevăzute de lege.

Legislație conexă: O.U.G. nr. 54/2006 privind regimul contractelor de concesiune de bunuri proprietate publică (M. Of. nr. 569 din 30 iunie 2006).

Art. 872. Exercitarea dreptului de concesiune. (1) Concesionarul poate efectua orice acte materiale sau juridice necesare pentru a asigura exploatarea bunului. Cu toate acestea, sub sancțiunea nulității absolute, concesionarul nu poate înstrăina și nici greva bunul dat în concesiune sau, după caz, bunurile destinate ori rezultate din realizarea concesiunii și care trebuie, potrivit legii sau actului constitutiv, să fie predate concedentului la încetarea, din orice motive, a concesiunii.

(2) Fructele, precum și, în limitele prevăzute de lege și în actul de constituire, productele bunului concesionat revin concesionarului.

(3) În toate cazurile, exercitarea dreptului de concesiune este supusă controlului din partea concedentului, în condițiile legii și ale contractului de concesiune.

Art. 873. Apărarea dreptului de concesiune. (1) Apărarea în justiție a dreptului de concesiune revine concesionarului.

(2) Dispozițiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 4-a. Dreptul de folosință cu titlu gratuit

Art. 874. Conținutul și limitele dreptului de folosință cu titlu gratuit. (1) Dreptul de folosință asupra bunurilor proprietate publică se acordă, cu titlu gratuit, pe termen limitat, în favoarea instituțiilor de utilitate publică.

(2) În lipsa unor dispoziții contrare în actul de constituire, titularul nu beneficiază de fructele civile ale bunului.

(3) Dispozițiile privind constituirea și încetarea dreptului de administrare se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 213/1998: Art. 17. Statul și unitățile administrativ-teritoriale pot da imobile din patrimoniul lor, în folosință gratuită, pe termen limitat, persoanelor juridice fără scop lucrativ, care desfășoară activitate de binefacere sau de utilitate publică, ori serviciilor publice.

Legislație conexă: art. 124 din Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale (M. Of. nr. 123 din 20 februarie 2007).

Art. 875. Apărarea dreptului de folosință cu titlu gratuit. (1) Apărarea în justiție a dreptului de folosință cu titlu gratuit revine titularului dreptului.

(2) Dispozițiile art. 696 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Titlul VII. Cartea funciară

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 876. Scopul şi obiectul cărții funciare. (1) Cartea funciară descrie imobilele şi arată drepturile reale ce au ca obiect aceste bunuri.

(2) În cazurile prevăzute de lege pot fi înscrise în cartea funciară şi alte drepturi, fapte sau raporturi juridice, dacă au legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară.

(3) Prin *imobil*, în sensul prezentului titlu, se înțelege una sau mai multe parcele de teren alăturate, indiferent de categoria de folosință, cu sau fără construcții, aparținând aceluiaşi proprietar, situate pe teritoriul unei unități administrativ-teritoriale şi care sunt identificate printr-un număr cadastral unic.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Legislație conexă: art. 1 din Legea nr. 7/1996.

Art. 877. Drepturile tabulare. Drepturile reale imobiliare înscrise în cartea funciară sunt drepturi tabulare. Ele se dobândesc, se modifică şi se sting numai cu respectarea regulilor de carte funciară.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 878. Obiectul drepturilor tabulare. (1) Obiectul drepturilor tabulare este imobilul, definit la art. 876 alin. (3), care după înscrierea în cartea funciară nu mai poate să fie modificat decât cu respectarea regulilor de carte funciară.

(2) Aceeaşi carte funciară nu poate cuprinde decât un singur imobil.

(3) Mai mulți proprietari nu pot fi înscrişi în aceeaşi carte funciară decât dacă se află în coproprietate pe cote-părți ori în devălmăşie.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Legislație conexă: art. 4 alin. (3) din Ordinul nr. 633/2006 pentru aprobarea Regulamentului de organizare şi funcționare a birourilor de cadastru şi publicitate imobiliară (M. Of. nr. 1049 din 29 decembrie 2006).

Art. 879. Modificarea imobilului înscris în cartea funciară. (1) Imobilul înscris în cartea funciară se poate modifica prin alipiri, dacă mai multe imobile alăturate se unesc într-un singur

imobil sau dacă se adaugă o parte dintr-un imobil la un alt imobil ori, după caz, se măreşte întinderea acestuia.

(2) De asemenea, imobilul înscris în cartea funciară se modifică şi prin dezlipiri, dacă se desparte o parte din imobil sau se micşorează întinderea acestuia.

(3) Alipirea sau dezlipirea unui imobil grevat cu sarcini nu se poate face decât cu consimţământul titularilor acelor sarcini. Refuzul titularilor sarcinilor nu trebuie să fie abuziv, el putând fi cenzurat de către instanţa judecătorească.

(4) Dacă însă creditorii ipotecari consimt la alipirea sau, după caz, atât la dezlipirea, cât şi la alipirea imobilului grevat la un alt imobil, în lipsă de convenţie contrară, ipotecile vor lua rang după cele ce grevează imobilul la care s-a făcut alipirea.

(5) Operaţiunile de modificare a imobilului înscris în cartea funciară, prin alipiri sau dezlipiri, au caracter material şi nu implică niciun transfer de proprietate.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 42. (1) Imobilul înscris în cartea funciară se poate modifica prin alipiri, dezlipiri sau prin mărirea sau micşorarea întinderii acestuia. (2) Imobilul se modifică prin dezlipire, dacă se desparte o parte dintr-un imobil. Dezlipirea unei părţi dintr-un imobil se face, în lipsa unei convenţii contrare, împreună cu sarcinile care grevează imobilul. Proprietarii unor imobile învecinate, în vederea unei mai bune exploatări a acestora, pot să le alipească într-un imobil, în baza unei documentaţii cadastrale şi a actului autentic, întocmite în condiţiile legii. Dacă imobilele sunt grevate cu sarcini reale, operaţia de alipire nu se poate face decât cu acordul titularilor acestor sarcini.

Art. 880. Înscrierile în caz de alipire sau dezlipire. (1) În caz de alipire sau dezlipire, imobilele rezultate se vor transcrie în cărţi funciare noi, cu menţionarea noului număr cadastral pentru fiecare imobil, iar cartea funciară sau, după caz, vechile cărţi funciare se vor închide, fără a se mai putea redeschide pentru alte înscrieri.

(2) Dacă întregul imobil înscris în cartea funciară a fost transcris, aceasta se va închide şi nu va mai putea fi redeschisă pentru noi înscrieri.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 43. (1) În caz de alipire sau dezlipire, se vor efectua transcrieri, dacă un imobil trece dintr-o carte funciară în alta, sau reînscrieri, dacă, transcriindu-se o parte din imobil într-o altă carte funciară, restul se trece în vechea carte funciară, cu menţionarea noului număr cadastral. (2) Dacă întregul imobil înscris în cartea funciară a fost transcris, aceasta se va închide şi nu va mai putea fi redeschisă pentru noi înscrieri.

Art. 881. Felurile înscrierilor. (1) Înscrierile sunt de 3 feluri: intabularea, înscrierea provizorie şi notarea.

(2) Intabularea şi înscrierea provizorie au ca obiect drepturile tabulare, iar notarea se referă la înscrierea altor drepturi, acte, fapte sau raporturi juridice în legătură cu imobilele cuprinse în cartea funciară.

(3) Înscrierea provizorie şi notarea se fac numai în cazurile anume prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 26. (4) Înscrierile sunt de trei feluri: a) intabularea, având ca obiect înscrierea definitivă a drepturilor reale; b) înscrierea provizorie a drepturilor reale sub condiția justificării ulterioare; c) notarea, având ca obiect înscrierea drepturilor personale, a actelor și faptelor juridice referitoare la starea și capacitatea persoanelor, acțiunilor și căilor de atac în justiție, precum și a măsurilor de indisponibilizare, în legătură cu imobilele din cartea funciară.

Art. 882. Înscrierea drepturilor reale afectate de modalități. (1) Drepturile reale sub condiție suspensivă sau rezolutorie nu se intabulează. Ele se pot însă înscrie provizoriu.
(2) Termenul extinctiv sau sarcina liberalității se va putea arăta atât în cuprinsul intabulării, cât și al înscrierii provizorii.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 883. Cercetarea cărții funciare. (1) Orice persoană, fără a fi ținută să justifice vreun interes, poate cerceta orice carte funciară, precum și celelalte documente cu care aceasta se întregește, potrivit legii. Mapa cu înscrisurile care au stat la baza efectuării înscrierilor în cartea funciară poate fi consultată de orice persoană interesată, cu respectarea dispozițiilor legale cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date.
(2) La cerere, se vor elibera extrase sau copii certificate, conforme cu exemplarul original aflat în arhivă.
(3) Nimeni nu va putea invoca faptul că nu a avut cunoștință de existența vreunei înscrieri efectuate în cartea funciară sau, după caz, a unei cereri de înscriere înregistrate la biroul de cadastru și publicitate imobiliară.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 41. (1) Orice persoană poate cerceta cartea funciară și celelalte evidențe care alcătuiesc registrul cadastral de publicitate imobiliară, cu excepția evidențelor care privesc siguranța națională. (2) La cerere, se vor elibera extrase, certificate sau copii certificate conform cu originalul de pe cărțile funciare, planuri sau înscrisuri, cu dovada plății tarifelor legale. (3) Nici o autoritate nu va putea cere trimiterea originalului cărții funciare sau a planurilor de identificare a imobilelor. (4) Mapa înscrisurilor privind înscrierea atacată poate fi cercetată de către instanța de judecată și organele de cercetare penală, în condițiile legii.

Art. 884. Procedura de înscriere. Procedura de înscriere în cartea funciară se va stabili prin lege specială.

Legislație conexă: Legea nr. 7/1996 a cadastrului și a publicității mobiliare (republicată M. Of. nr. 201 din 3 martie 2006, cu modificările și completările ulterioare).

Capitolul II. Înscrierea drepturilor tabulare

Art. 885. Dobândirea şi stingerea drepturilor reale asupra imobilelor. (1) Sub rezerva unor dispoziţii legale contrare, drepturile reale asupra imobilelor cuprinse în cartea funciară se dobândesc, atât între părţi, cât şi faţă de terţi, numai prin înscrierea lor în cartea funciară, pe baza actului sau faptului care a justificat înscrierea.

(2) Drepturile reale se vor pierde sau stinge numai prin radierea lor din cartea funciară, cu consimţământul titularului, dat prin înscris autentic notarial. Acest consimţământ nu este necesar dacă dreptul se stinge prin împlinirea termenului arătat în înscriere ori prin decesul sau, după caz, prin încetarea existenţei juridice a titularului, dacă acesta era o persoană juridică.

(3) Dacă dreptul ce urmează să fie radiat este grevat în folosul unei terţe persoane, radierea se va face cu păstrarea dreptului acestei persoane, cu excepţia cazurilor anume prevăzute de lege.

(4) Hotărârea judecătorească definitivă sau, în cazurile prevăzute de lege, actul autorităţii administrative va înlocui acordul de voinţă sau, după caz, consimţământul titularului.

Legea de aplicare:

Art. 56. (1)[1] Dispoziţiile Codului civil privitoare la dobândirea drepturilor reale imobiliare prin efectul înscrierii acestora în cartea funciară se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială şi deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărţilor funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispoziţiile Legii cadastrului şi a publicităţii imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

(2) Până la data prevăzută la alin. (1), înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate şi a altor drepturi reale, pe baza actelor prin care s-au transmis, constituit ori modificat în mod valabil, se face numai în scop de opozabilitate faţă de terţi.

Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 77. Înscrierile în cartea funciară efectuate în temeiul unor acte ori fapte juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse anterior intrării în vigoare a Codului civil vor produce efectele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii acestor acte ori, după caz, la data săvârşirii sau producerii acestor fapte, chiar dacă aceste înscrieri sunt efectuate după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 78. (1) Privilegiile speciale imobiliare şi ipotecile legale născute până la intrarea în vigoare a Codului civil pot fi înscrise şi după această dată, fie în vechile registre de publicitate imobiliară, dacă pentru imobilele grevate nu sunt deschise cărţi funciare noi în condiţiile art. 581 din Legea nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, fie în noile cărţi funciare, potrivit dispoziţiilor acestei din urmă legi.

(2) Privilegiile speciale imobiliare, înscrise fie în vechile registre de publicitate imobiliară, fie în noile cărţi funciare până la intrarea în vigoare a Codului civil sau, după caz, în condiţiile prevăzute la alin. (1), se convertesc de plin drept în ipoteci legale după expirarea unui termen de un an de la intrarea în vigoare a Codului civil sau, după caz, de la data înscrierii şi se vor supune dispoziţiilor Codului civil.

(3) De la data intrării în vigoare a Codului civil, privilegiile speciale imobiliare prevăzute în legi speciale devin ipoteci legale şi vor fi supuse regimului prevăzut de Codul civil pentru ipoteci legale.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 7/1996: Art. 20. (1) Dreptul de proprietate şi celelalte drepturi reale asupra unui imobil se vor înscrie în cartea funciară pe baza actului prin care s-au constituit ori s-au transmis în

[1] Alin. (1) al art. 56 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 6 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei ultime modificări, textul avea următorul conţinut: *„(1) Dispoziţiile art. 557 alin. (4), art. 565, art. 885 alin. (1) şi art. 886 din Codul civil se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială şi deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărţilor funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispoziţiile Legii cadastrului şi a publicităţii imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare".*

mod valabil. (2) Drepturile reale se sting numai prin înscrierea radierii lor din cartea funciară, cu consimțământul titularului dreptului; acest consimțământ nu este necesar dacă dreptul se stinge prin moartea titularului dreptului sau prin împlinirea termenului arătat în înscriere; dacă dreptul ce urmează să fie radiat este grevat în folosul unei persoane, radierea se va face cu păstrarea dreptului acestei persoane. (3) Hotărârea judecătorească definitivă şi irevocabilă sau, în cazurile prevăzute de lege, actul autorității administrative va înlocui acordul de voință cerut în vederea înscrierii drepturilor reale, dacă sunt opozabile titularilor.

Art. 886. Modificarea drepturilor reale asupra imobilelor. Modificarea unui drept real imobiliar se face potrivit regulilor stabilite pentru dobândirea sau stingerea drepturilor reale, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Legea de aplicare:
Art. 56. (1) Dispozițiile Codului civil privitoare la dobândirea drepturilor reale imobiliare prin efectul înscrierii acestora în cartea funciară se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială şi deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărților funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispozițiile Legii cadastrului şi a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.
(2) Până la data prevăzută la alin. (1), înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate şi a altor drepturi reale, pe baza actelor prin care s-au transmis, constituit ori modificat în mod valabil, se face numai în scop de opozabilitate față de terți.
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 21. Modificarea conținutului unui drept ce grevează un drept real imobiliar se înscrie, dacă legea nu dispune altfel, potrivit regulilor stabilite pentru dobândirea şi stingerea drepturilor reale.

Art. 887. Dobândirea unor drepturi reale fără înscriere. (1) Drepturile reale se dobândesc fără înscriere în cartea funciară când provin din moştenire, accesiune naturală, vânzare silită, expropriere pentru cauză de utilitate publică, precum şi în alte cazuri expres prevăzute de lege.
(2) Cu toate acestea, în cazul vânzării silite, dacă urmărirea imobilului nu a fost în prealabil notată în cartea funciară, drepturile reale astfel dobândite nu vor putea fi opuse terților dobânditori de bună-credință.
(3) În cazurile prevăzute la alin. (1), titularul drepturilor astfel dobândite nu va putea însă dispune de ele prin cartea funciară decât după ce s-a făcut înscrierea.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 26. (1) Dreptul de proprietate şi celelalte drepturi reale sunt opozabile față de terți, fără înscrierea în cartea funciară, când provin din succesiune, accesiune, vânzare silită şi uzucapiune. Aceste drepturi se vor înscrie, în prealabil, dacă titularul înțelege să dispună de ele. (2) În aceleaşi condiții sunt opozabile față de terți şi drepturile reale dobândite de stat şi de orice persoană, prin efectul legii, prin expropriere sau prin hotărâri judecătoreşti. (3) Titularul drepturilor dobândite prin modurile enumerate nu poate însă dispune de ele decât după ce acestea au fost înscrise în prealabil în cartea funciară.

Art. 888. Condiții de înscriere. Înscrierea în cartea funciară se efectuează în baza înscrisului autentic notarial, a hotărârii judecătoreşti rămase definitivă, a certificatului de moştenitor sau în baza unui alt act emis de autoritățile administrative, în cazurile în care legea prevede aceasta.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 51. (1) Înscrierile și radierile efectuate în cărțile funciare nu pot fi rectificate decât pe baza hotărârii instanței judecătorești definitive și irevocabile sau pe cale amiabilă, în baza unei declarații date în formă autentică, de titularul tabular, respectiv de titular, în baza unei documentații cadastrale. (2) Prevederile art. 50 se vor aplica în mod corespunzător.

Art. 889. Renunțarea la dreptul de proprietate. (1) Proprietarul poate renunța la dreptul său printr-o declarație autentică notarială înregistrată la biroul de cadastru și publicitate imobiliară pentru a se înscrie radierea dreptului.

(2) În acest caz, comuna, orașul sau municipiul, după caz, poate cere înscrierea dreptului de proprietate în folosul său, în baza hotărârii consiliului local, cu respectarea dispozițiilor legale privind transferul drepturilor reale imobiliare, dacă o altă persoană nu a solicitat înscrierea în temeiul uzucapiunii.

(3) În situația bunurilor grevate de sarcini reale, unitatea administrativ-teritorială care a preluat bunul este ținută în limita valorii bunului.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 890. Data producerii efectelor înscrierilor. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, înscrierile în cartea funciară își vor produce efectele de la data înregistrării cererilor, ținându-se însă cont de data, ora și minutul înregistrării acestora în toate cazurile în care cererea a fost depusă personal, prin mandatar ori notar public sau, după caz, comunicată prin telefax, poștă electronică ori prin alte mijloace ce asigură transmiterea textului și confirmarea primirii cererii de înscriere cu toate documentele justificative.

(2) În cazul drepturilor de ipotecă, ordinea înregistrării cererilor va determina și rangul acestora.

(3) Dacă mai multe cereri s-au primit în aceeași zi prin poștă sau curier, drepturile de ipotecă vor avea același rang, iar celelalte drepturi vor dobândi numai provizoriu rang egal, urmând ca instanța să se pronunțe, la cererea oricărei persoane interesate, asupra rangului și, dacă va fi cazul, asupra radierii înscrierii nevalabile.

(4) În cazul în care două sau mai multe drepturi au primit provizoriu rang egal, potrivit dispozițiilor alin. (3), va fi preferat, indiferent de data certă a titlurilor aflate în concurs, cel care a fost pus în posesia bunului sau, după caz, cel față de care debitorul și-a executat cel dintâi obligațiile ce îi incumbă, cu excepția drepturilor de ipotecă care vor avea același rang. În situația în care niciunul din dobânditori n-a fost pus în posesia bunului sau, după caz, debitorul nu și-a executat obligațiile față de niciunul dintre ei, va fi preferat cel care a sesizat cel dintâi instanța de judecată în temeiul dispozițiilor prezentului articol.

(5) Dispozițiile alin. (3) și (4) se aplică și atunci când, în aceeași zi, o cerere de înscriere a fost depusă ori comunicată în condițiile alin. (1), iar alta primită prin poștă sau curier.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 25. (1) Înscrierile în cartea funciară îşi vor produce efectele de opozabilitate faţă de terţi de la data înregistrării cererilor; ordinea înregistrării cererilor va determina rangul înscrierilor. (2) Dacă mai multe cereri de înscriere a drepturilor reale au fost depuse deodată la biroul teritorial, ele vor primi provizoriu acelaşi rang, urmând ca instanţa să hotărască asupra rangului fiecăreia. (3) Dacă au fost depuse deodată mai multe cereri având ca obiect înscrierea mai multor drepturi de ipotecă asupra aceluiaşi imobil, ele vor primi acelaşi rang.

Art. 891. Conflictul dintre terţii dobânditori de la un autor comun. În cazul în care două sau mai multe persoane au fost îndreptăţite să dobândească, prin acte încheiate cu acelaşi autor, drepturi asupra aceluiaşi imobil care se exclud reciproc, cel care şi-a înscris primul dreptul va fi socotit titularul dreptului tabular, indiferent de data titlului în temeiul căruia s-a săvârşit înscrierea în cartea funciară.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 892. Situaţia terţului dobânditor de rea-credinţă. (1) Cel care a fost îndreptăţit, printr-un act juridic valabil încheiat, să înscrie un drept real în folosul său poate cere radierea din cartea funciară a unui drept concurent sau, după caz, acordarea de rang preferenţial faţă de înscrierea efectuată de altă persoană, însă numai dacă sunt întrunite următoarele 3 condiţii:

a) actul juridic în temeiul căruia se solicită radierea sau acordarea rangului preferenţial să fie anterior aceluia în baza căruia terţul şi-a înscris dreptul;

b) dreptul reclamantului şi cel al terţului dobânditor să provină de la un autor comun;

c) înscrierea dreptului în folosul reclamantului să fi fost împiedicată de terţul dobânditor prin violenţă sau viclenie, după caz.

(2) Radierea sau acordarea rangului preferenţial poate fi cerută şi dacă violenţa ori viclenia a provenit de la o altă persoană decât terţul dobânditor, dar numai dacă acesta din urmă a cunoscut sau, după caz, trebuia să cunoască această împrejurare la data încheierii contractului în baza căruia a dobândit dreptul intabulat în folosul său.

(3) Dreptul la acţiune se prescrie în termen de 3 ani de la data înscrierii de către terţ a dreptului în folosul său.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 893. Persoanele împotriva cărora se poate face înscrierea drepturilor tabulare. Înscrierea unui drept real se poate efectua numai:

a) împotriva aceluia care, la data înregistrării cererii, este înscris ca titular al dreptului asupra căruia înscrierea urmează să fie făcută;

b) împotriva aceluia care, înainte de a fi fost înscris, şi-a grevat dreptul, dacă amândouă înscrierile se cer deodată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 22. Înscrierea unui drept se poate efectua numai: a) împotriva aceluia care, la înregistrarea cererii sale, era înscris ca titular al dreptului asupra căruia înscrierea urmează să fie făcută; b) împotriva aceluia care, înainte de a fi înscris, şi-a grevat dreptul, dacă amândouă înscrierile se cer deodată.

Art. 894. Înscrierea drepturilor reale în cazul actelor juridice succesive. În cazul în care un drept supus înscrierii în cartea funciară a făcut obiectul unor cesiuni succesive fără ca înscrierile să fi fost efectuate, cel din urmă îndreptăţit nu va putea cere înscrierea dreptului în

folosul său decât dacă solicită, odată cu înscrierea acestuia, şi înscrierea dobândirilor succesive anterioare pe care le va dovedi cu înscrisuri originale sau copii legalizate, după caz.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 23. Dacă mai multe persoane şi-au cedat succesiv una celeilalte dreptul real asupra unui imobil, iar înscrierile nu s-au făcut, cel din urmă îndreptăţit va putea cere înscrierea dobândirilor succesive odată cu aceea a dreptului său, dovedind prin înscrisuri originale întreg şirul actelor juridice pe care se întemeiază înscrierile.

Art. 895. Înscrierile întemeiate pe obligaţiile defunctului. Înscrierile întemeiate pe obligaţiile defunctului se vor putea săvârşi şi după ce dreptul a fost înscris pe numele moştenitorului, însă numai în măsura în care moştenitorul este ţinut de aceste obligaţii.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 24. Înscrierile întemeiate pe obligaţiile defunctului se vor putea face şi după ce dreptul moştenitorului a fost înscris, în măsura în care se dovedeşte că moştenitorul este ţinut de aceste obligaţii.

Art. 896. Acţiunea în prestaţie tabulară. (1) În cazurile în care cel obligat să transmită, să constituie ori să modifice în folosul altuia un drept real asupra unui imobil nu îşi execută obligaţiile necesare pentru înscrierea în cartea funciară, se va putea cere instanţei judecătoreşti să dispună înscrierea; dreptul la acţiune este prescriptibil în condiţiile legii.

(2) Dacă acţiunea în prestaţie tabulară a fost notată în cartea funciară, hotărârea judecătorească se va înscrie, din oficiu, şi împotriva acelora care au dobândit vreun drept tabular după notare.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispoziţiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condiţiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 27. (1) Cel care s-a obligat să strămute sau să constituie în folosul altuia un drept real asupra unui imobil este dator să îi predea toate înscrisurile necesare pentru înscrierea acelui drept. (2) Dacă un drept înscris în cartea funciară se stinge, titularul este obligat să predea celui îndreptăţit înscrisurile necesare radierii. (3) În situaţia în care cel obligat nu predă înscrisurile, persoana interesată va putea solicita instanţei să dispună înscrierea în cartea funciară. Hotărârea instanţei de judecată va suplini consimţământul la înscriere al părţii care are obligaţia de a preda înscrisurile necesare înscrierii. (4) Dreptul la acţiunea în prestaţie tabulară este imprescriptibil. (5) Acţiunea în prestaţie tabulară se va îndrepta şi împotriva terţului dobânditor înscris în cartea funciară, dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiţii: a) actul juridic în baza căruia se solicită prestaţia tabulară să fie încheiat anterior celui în baza căruia a fost înscris dreptul terţului în cartea funciară; b) terţul să fi dobândit imobilul cu titlu gratuit sau, dacă l-a dobândit cu titlu oneros, să fie de rea-credinţă.

Art. 897. Efectele acţiunii în prestaţie tabulară faţă de terţul dobânditor de rea-credinţă. (1) Acţiunea în prestaţie tabulară se va putea îndrepta şi împotriva terţului dobânditor înscris anterior în cartea funciară, dacă actul juridic invocat de reclamant este anterior celui în temeiul

căruia a fost înscris dreptul terțului dobânditor, iar acesta a fost de rea-credință la data încheierii actului.

(2) Dreptul la acțiune împotriva terțului se prescrie în termen de 3 ani de la data înscrierii de către acesta a dreptului în folosul său, cu excepția cazului în care dreptul la acțiune al reclamantului contra antecesorului tabular s-a prescris mai înainte.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 28. Dobânditorul anterior poate cere instanței judecătorești să acorde înscrierii sale rang preferențial față de înscrierea efectuată la cererea unui terț care a dobândit ulterior imobilul cu titlu gratuit sau care a fost de rea-credință la data încheierii actului.

Art. 898. Înscrierea provizorie. În afara altor cazuri prevăzute de lege, înscrierea provizorie în cartea funciară se va putea cere:

1. dacă dreptul real dobândit este afectat de o condiție suspensivă ori rezolutorie sau dacă privește ori grevează o construcție viitoare; în cazul înscrierii provizorii având ca obiect o construcție viitoare, justificarea acesteia se face în condițiile legii;

2. dacă, în temeiul unei hotărâri care nu este încă definitivă, partea căzută în pretenții a fost obligată la strămutarea, constituirea sau stingerea unui drept tabular ori cel care administrează bunurile unei alte persoane a fost obligat să dea o garanție ipotecară;

3. dacă debitorul a consemnat sumele pentru care a fost înscrisă ipoteca;

4. dacă se dobândește un drept tabular înscris provizoriu;

5. dacă ambele părți consimt doar pentru efectuarea unei înscrieri provizorii.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 29. (2) Înscrierea provizorie poate fi cerută în următoarele situații: a) când dreptul real ce se cere a fi înscris este afectat de o condiție suspensivă; b) când se solicită intabularea unui drept real în temeiul unei hotărâri judecătorești ce nu a rămas irevocabilă; c) dacă se dobândește un drept tabular care, anterior, a fost înscris provizoriu; d) dacă debitorul a consemnat sumele pentru care a fost înscrisă ipoteca ori privilegiul imobiliar; e) dacă pentru soluționarea cererii sunt necesare înscrisuri suplimentare, care nu aduc însă atingere fondului dreptului ce se cere a fi înscris și nu fundamentează noi capete de cerere.

Art. 899. Efectele înscrierii provizorii. (1) Înscrierea provizorie are ca efect dobândirea, modificarea sau stingerea unui drept tabular de la data înregistrării cererii, sub condiția și în măsura justificării ei.

(2) Justificarea unei înscrieri provizorii se face cu consimțământul celui împotriva căruia s-a efectuat înscrierea provizorie, dat în formă autentică, sau în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive. În acest din urmă caz, dispozițiile art. 896 și 897 se aplică, în mod corespunzător, și acțiunii în justificare tabulară.

(3) Justificarea radierii dreptului de ipotecă se face în temeiul hotărârii judecătorești de validare rămase definitivă, al consimțământului creditorului dat în formă autentică, al procesului-verbal întocmit de executorul judecătoresc prin care se constată acceptarea plății sau, după caz, al încheierii întocmite de acesta prin care se constată efectuarea plății, rămasă definitivă.

(4) Justificarea unei înscrieri provizorii își întinde efectul asupra tuturor înscrierilor care s-au făcut condiționat de justificarea ei; nejustificarea unei înscrieri provizorii atrage, la cererea celui interesat, radierea ei și a tuturor înscrierilor care s-au făcut condiționat de justificarea ei.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 29. (4) Justificarea înscrierii provizorii se va face în temeiul consimțământului celui în contra căruia s-a efectuat înscrierea provizorie, a unei hotărâri judecătorești irevocabile ori a încheierii registratorului de carte funciară, în situația ultimului caz de înscriere provizorie menționat. (5) Justificarea radierii dreptului de ipotecă se va face în baza consimțământului dat în formă autentică al titularului dreptului de ipotecă ori în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile.

Art. 900. Prezumția existenței sau inexistenței unui drept tabular. (1) Dacă în cartea funciară s-a înscris un drept real în folosul unei persoane, se prezumă că dreptul există în folosul ei.

(2) Dacă un drept real s-a radiat din cartea funciară, se prezumă că acel drept nu există.

(3) Dovada contrară se poate face numai în cazurile prevăzute la art. 887, precum și pe calea acțiunii în rectificare.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 30. (1) Dacă în cartea funciară s-a înscris un drept real, în condițiile prezentei legi, în folosul unei persoane, se prezumă că dreptul există în folosul ei, dacă a fost dobândit sau constituit cu bună-credință, cât timp nu se dovedește contrariul. (2) Dacă un drept s-a radiat din cartea funciară, se prezumă că acel drept nu există.

Art. 901. Dobândirea cu bună-credință a unui drept tabular. (1) Sub rezerva unor dispoziții legale contrare, oricine a dobândit cu bună-credință vreun drept real înscris în cartea funciară, în temeiul unui act juridic cu titlu oneros, va fi socotit titularul dreptului înscris în folosul său, chiar dacă, la cererea adevăratului titular, dreptul autorului său este radiat din cartea funciară.

(2) Terțul dobânditor este considerat de bună-credință numai dacă, la data înregistrării cererii de înscriere a dreptului în folosul său, sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) nu a fost înregistrată nicio acțiune prin care se contestă cuprinsul cărții funciare;

b) din cuprinsul cărții funciare nu rezultă nicio cauză care să justifice rectificarea acesteia în favoarea altei persoane; și

c) nu a cunoscut, pe altă cale, inexactitatea cuprinsului cărții funciare.

(3) Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile și terțului care a dobândit cu bună-credință un drept de ipotecă în temeiul unui act juridic încheiat cu titularul de carte funciară ori cu succesorul său în drepturi, după caz.

(4) Dispozițiile prezentului articol nu pot fi însă opuse de o parte contractantă celeilalte și nici de succesorii lor universali sau cu titlu universal, după caz.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.
Art. 79. (1) În cazul în care, pentru prima dată, s-au înscris în cartea funciară, fără cauză legitimă, drepturi reale potrivit art. 58[1] din Legea nr. 7/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, terții dobânditori cu titlu oneros ai vreunui drept real imobiliar, întemeindu-se, cu bună-credință, pe cuprinsul cărții funciare, nu se pot prevala contra adevăraților proprietari, străini de cartea funciară, de dispozițiile art. 901 din Codul civil sau ale art. 31 din Legea nr. 7/1996,

republicată, cu modificările şi completările ulterioare, după caz, cât timp nu s-a împlinit termenul de uzucapiune tabulară prevăzut de Codul civil sau dacă în acest termen s-a înscris o acţiune prin care se contestă cuprinsul cărţii funciare.

(2) Dispoziţiile prezentului articol nu sunt aplicabile şi înscrierilor efectuate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil. În acest caz, sunt aplicabile dispoziţiile de drept comun privitoare la uzucapiune, în vigoare la data intrării în posesia imobilului.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 7/1996: Art. 31. (1) Cuprinsul cărţii funciare, în afara îngrădirilor şi excepţiilor legale, se consideră exact numai în folosul acelei persoane care, în virtutea unui act juridic cu titlul legal, a dobândit cu bună-credinţă un drept real înscris în cartea funciară. (2) Dobânditorul este considerat de bună-credinţă dacă, la data înregistrării cererii de înscriere a dreptului în folosul său, nu a fost notată nici o acţiune prin care se contestă cuprinsul cărţii funciare sau dacă din titlul transmiţătorului şi din cuprinsul cărţii funciare nu reiese vreo neconcordanţă între aceasta şi situaţia juridică reală.

Capitolul III. Notarea unor drepturi, fapte şi raporturi juridice

Art. 902. Actele sau faptele supuse notării. (1) Drepturile, faptele sau alte raporturi juridice prevăzute la art. 876 alin. (2) devin opozabile terţelor persoane exclusiv prin notare, dacă nu se dovedeşte că au fost cunoscute pe altă cale, în afara cazului în care din lege rezultă că simpla cunoaştere a acestora nu este suficientă pentru a suplini lipsa de publicitate. În caz de conflict de drepturi care provin de la un autor comun, dispoziţiile art. 890-892, 896 şi 897 se aplică în mod corespunzător.

(2) În afara altor cazuri prevăzute de lege, sunt supuse notării în cartea funciară:

1. punerea sub interdicţie judecătorească şi ridicarea acestei măsuri;
2. cererea de declarare a morţii unei persoane fizice, hotărârea judecătorească de declarare a morţii şi cererea de anulare sau de rectificare a hotărârii judecătoreşti de declarare a morţii;
3. calitatea de bun comun a unui imobil;
4. convenţia matrimonială, precum şi modificarea sau, după caz, înlocuirea ei;
5. destinaţia unui imobil de locuinţă a familiei;
6. locaţiunea şi cesiunea de venituri;
7. aportul de folosinţă la capitalul social al unei societăţi;
8. interdicţia convenţională de înstrăinare sau de grevare a unui drept înscris;
9. vânzarea făcută cu rezerva dreptului de proprietate;
10. dreptul de a revoca sau denunţa unilateral contractul;
11. pactul comisoriu şi declaraţia de rezoluţiune sau de reziliere unilaterală a contractului;
12. antecontractul şi pactul de opţiune;
13. dreptul de preempţiune născut din convenţii;
14. intenţia de a înstrăina sau de a ipoteca;
15. schimbarea rangului ipotecii, poprirea, gajul sau constituirea altei garanţii reale asupra creanţei ipotecare;
16. deschiderea procedurii insolvenţei, ridicarea dreptului de administrare al debitorului supus acestei măsuri, precum şi închiderea acestei proceduri;
17. sechestrul, urmărirea imobilului, a fructelor ori veniturilor sale;
18. acţiunea în prestaţie tabulară, acţiunea în justificare şi acţiunea în rectificare;
19. acţiunile pentru apărarea drepturilor reale înscrise în cartea funciară, acţiunea în partaj, acţiunile în desfiinţarea actului juridic pentru nulitate, rezoluţiune ori alte cauze de ineficacitate, acţiunea revocatorie, precum şi orice alte acţiuni privitoare la alte drepturi, fapte, alte raporturi juridice în legătură cu imobilele înscrise;
20. punerea în mişcare a acţiunii penale pentru o înscriere în cartea funciară săvârşită printr-o faptă prevăzută de legea penală.

(3) În sensul prezentului articol, prin *terți* se înțelege orice persoană care a dobândit un drept real sau un alt drept în legătură cu imobilul înscris în cartea funciară.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Legislație conexă: art. 42 din Ordinul nr. 633/2006 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a birourilor de cadastru și publicitate imobiliară (M. Of. nr. 1049 din 29 decembrie 2006).

Art. 903. Actele sau faptele care pot fi notate în cartea funciară. Se vor putea nota în cartea funciară, fără însă ca opozabilitatea față de terți să depindă de această înscriere:
1. incapacitatea sau restrângerea, prin efectul legii, a capacității de exercițiu ori de folosință;
2. declarația de utilitate publică în vederea exproprierii unui imobil;
3. orice alte fapte sau raporturi juridice care au legătură cu imobilul și care sunt prevăzute în acest scop de lege.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 904. Notarea intenției de a înstrăina sau de a ipoteca. (1) Proprietarul unui imobil poate cere ca intenția sa de a înstrăina sau de a ipoteca în folosul unei anumite persoane să fie notată, arătând în acest din urmă caz și suma ce corespunde obligației garantate.
(2) Dacă înstrăinarea sau ipotecarea se realizează în termen de 3 luni de la notarea intenției de a înstrăina sau de a ipoteca, dreptul înscris va avea rangul notării.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 39. (1) Proprietarul unui imobil poate cere ca intenția sa de a înstrăina sau de a ipoteca să fie înscrisă, arătând, în acest din urmă caz, suma ce urmează să se garanteze prin ipotecă. (2) Dacă se săvârșește înstrăinarea sau ipotecarea, dreptul înscris va avea rangul înscrierii intenției.

Art. 905. Pierderea efectului notării. (1) Notarea intenției de a înstrăina sau de a ipoteca își pierde efectul prin trecerea unui termen de 3 luni de la data înregistrării cererii.
(2) Anul, luna și ziua în care notarea își pierde efectul vor fi menționate atât în notare, cât și în încheierea ce a dispus-o.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 906. Notarea antecontractelor și a pactelor de opțiune. (1) Promisiunea de a încheia un contract având ca obiect dreptul de proprietate asupra imobilului sau un alt drept în legătură cu acesta se poate nota în cartea funciară, dacă promitentul este înscris în cartea funciară ca titularul dreptului care face obiectul promisiunii, iar antecontractul, sub sancțiunea respingerii cererii de notare, prevede termenul în care urmează a fi încheiat contractul. Notarea se poate

efectua oricând în termenul stipulat în antecontract pentru executarea sa, dar nu mai târziu de 6 luni de la expirarea lui.

(2) Promisiunea se va putea radia, dacă cel îndreptățit nu a cerut instanței pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract, în termen de 6 luni de la trecerea termenului fixat pentru încheierea lui sau dacă, între timp, imobilul a fost definitiv adjudecat în cadrul vânzării silite de către un terț care nu este ținut să răspundă de obligațiile promitentului.

(3) Radierea se va dispune din oficiu, dacă, până la expirarea termenului de 6 luni prevăzut la alin. (2), n-a fost cerută înscrierea dreptului care a făcut obiectul promisiunii, cu excepția cazului când cel îndreptățit a cerut notarea în cartea funciară a acțiunii prevăzute la alin. (2). De asemenea, promisiunea se va radia din oficiu în toate cazurile când, până la încheierea contractului amintit mai sus ori până la soluționarea definitivă a acțiunii prevăzute la alin. (2), imobilul a fost definitiv adjudecat în cadrul vânzării silite de către un terț care nu este ținut să răspundă de obligațiile promitentului.

(4) Dispozițiile prezentului articol se aplică prin asemănare şi pactelor de opțiune notate în cartea funciară. În aceste cazuri, dacă, până la expirarea termenului stipulat în contract pentru exercitarea opțiunii, beneficiarul pactului nu solicită, în baza declarației de opțiune şi a dovezii comunicării sale către cealaltă parte, intabularea dreptului ce urmează a fi dobândit, se va dispune din oficiu radierea pactului înscris în folosul său.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Capitolul IV. Rectificarea înscrierilor de carte funciară

Art. 907. Noțiune. (1) Când o înscriere făcută în cartea funciară nu corespunde cu situația juridică reală, se poate cere rectificarea acesteia.

(2) Prin *rectificare* se înțelege radierea, îndreptarea sau corectarea oricărei înscrieri inexacte efectuate în cartea funciară.

(3) Situația juridică reală trebuie să rezulte dintr-o recunoaştere făcută de titularul înscrierii a cărei rectificare se solicită, prin declarație dată în formă autentică notarială, ori dintr-o hotărâre judecătorească definitivă pronunțată împotriva acestuia, prin care s-a admis acțiunea de fond. Acțiunea de fond poate fi, după caz, o acțiune în anulare, rezoluțiune, reducțiune sau orice altă acțiune întemeiată pe o cauză de ineficacitate a actului juridic.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 51. (1) Înscrierile şi radierile efectuate în cărțile funciare nu pot fi rectificate decât pe baza hotărârii instanței judecătoreşti definitive şi irevocabile sau pe cale amiabilă, în baza unei declarații date în formă autentică, de titularul tabular, respectiv de titular, în baza unei documentații cadastrale. (2) Prevederile art. 50 se vor aplica în mod corespunzător.

Art. 908. Rectificarea intabulării sau înscrierii provizorii. (1) Orice persoană interesată poate cere rectificarea unei intabulări sau înscrieri provizorii, dacă:

1. înscrierea sau încheierea nu este valabilă ori actul în temeiul căruia a fost efectuată înscrierea a fost desființat, în condițiile legii, pentru cauze ori motive anterioare sau concomitente încheierii ori, după caz, emiterii lui;

2. dreptul înscris a fost greşit calificat;

3. nu mai sunt întrunite condițiile de existență a dreptului înscris sau au încetat efectele actului juridic în temeiul căruia s-a făcut înscrierea;

4. înscrierea în cartea funciară nu mai este, din orice alte motive, în concordanță cu situația juridică reală a imobilului.

(2) Rectificarea înscrierilor în cartea funciară se poate face fie pe cale amiabilă, prin declarația autentică notarială a titularului dreptului ce urmează a fi radiat sau modificat, fie, în caz de litigiu, prin hotărâre judecătorească definitivă.

(3) Când dreptul înscris în cartea funciară urmează a fi rectificat, titularul lui este obligat să predea celui îndreptățit, odată cu consimțământul dat în formă autentică notarială pentru efectuarea rectificării, şi înscrisurile necesare, iar în caz contrar, persoana interesată va putea solicita instanței să dispună înscrierea în cartea funciară. În acest din urmă caz, hotărârea instanței de judecată va suplini consimțământul la înscriere al părții care are obligația de a preda înscrisurile necesare rectificării.

(4) Acțiunea în rectificare poate fi introdusă concomitent sau separat, după ce a fost admisă acțiunea de fond, când este cazul. Ea poate fi formulată atât împotriva dobânditorului nemijlocit, cât şi împotriva terților dobânditori, cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, în condițiile prevăzute la art. 909, cu excepția acțiunii întemeiate pe dispozițiile alin. (1) pct. 3 şi 4, care nu poate fi pornită împotriva terților care şi-au înscris vreun drept real, dobândit cu bună-credință şi printr-un act juridic cu titlu oneros sau, după caz, în temeiul unui contract de ipotecă, întemeindu-se pe cuprinsul cărții funciare.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 34. Orice persoană interesată poate cere rectificarea înscrierilor din cartea funciară dacă printr-o hotărâre judecătorească definitivă şi irevocabilă s-a constatat că: 1. înscrierea sau actul în temeiul căruia s-a efectuat înscrierea nu a fost valabil; 2. dreptul înscris a fost greşit calificat; 3. nu mai sunt întrunite condițiile de existență a dreptului înscris sau au încetat efectele actului juridic în temeiul căruia s-a făcut înscrierea; 4. înscrierea din cartea funciară nu mai este în concordanță cu situația reală actuală a imobilului.

Art. 909. Termenele de exercitare a acțiunii în rectificare. (1) Sub rezerva prescripției dreptului la acțiunea în fond, acțiunea în rectificare este imprescriptibilă față de dobânditorul nemijlocit, precum şi față de terțul care a dobândit cu rea-credință dreptul înscris în folosul său. Dacă acțiunea de fond introdusă pe cale separată a fost admisă, acțiunea în rectificare este, de asemenea, imprescriptibilă atât împotriva celor care au fost chemați în judecată, cât şi împotriva terților care au dobândit un drept real după ce acțiunea de fond a fost notată în cartea funciară.

(2) Față de terțele persoane care au dobândit cu bună-credință un drept real prin donație sau legat cu titlu particular, acțiunea în rectificare, sub rezerva prescripției dreptului la acțiunea de fond, nu se va putea introduce decât în termen de 5 ani, socotiți de la înregistrarea cererii lor de înscriere.

(3) De asemenea, sub rezerva prescripției dreptului la acțiunea în fond, acțiunea în rectificare, întemeiată exclusiv pe dispozițiile art. 908 alin. (1) pct. 1 şi 2, se va putea îndrepta şi împotriva terțelor persoane care şi-au înscris vreun drept real, dobândit cu bună-credință şi printr-un act juridic cu titlu oneros sau, după caz, în temeiul unui contract de ipotecă, întemeindu-se pe cuprinsul cărții funciare. În aceste cazuri, termenul va fi de 3 ani, socotiți de la data înregistrării cererii de înscriere formulate de către dobânditorul nemijlocit al dreptului a cărui rectificare se cere, cu excepția cazului când încheierea, prin care s-a ordonat înscrierea care face obiectul acțiunii în rectificare, a fost comunicată celui îndreptățit, caz în care termenul va fi de un an de la comunicarea acesteia.

(4) Termenele prevăzute la alin. (2) şi (3) sunt termene de decădere.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 35. (1) Acțiunea în rectificare, sub rezerva prescripției dreptului material la acțiunea în fond, va fi imprescriptibilă. (2) Față de terțele persoane care au dobândit cu bună-credință un drept real prin donație sau legat, acțiunea în rectificare nu se va putea porni decât în termen de 10 ani, socotiți din ziua când s-a înregistrat cererea lor de înscriere, cu excepția cazului în care dreptul material la acțiunea în fond nu s-a prescris mai înainte.

Art. 910. Efectele admiterii acțiunii în rectificare. (1) Hotărârea prin care se admite rectificarea unei înscrieri nu va aduce atingere drepturilor înscrise în folosul celor care nu au fost părți în cauză.

(2) Dacă însă acțiunea în rectificare a fost notată în cartea funciară, hotărârea judecătorească de admitere se va înscrie, din oficiu, și împotriva acelora care au dobândit vreun drept tabular după notare, care se va radia odată cu dreptul autorului lor.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 37. (1) Hotărârea prin care s-a admis rectificarea unei înscrieri nu va fi opozabilă persoanelor împotriva cărora acțiunea nu a fost admisă. (2) Dacă acțiunea în rectificare a fost înscrisă în cartea funciară, hotărârea judecătorească va fi opozabilă și terților persoane care au dobândit dreptul după înscriere.

Art. 911. Rectificarea notării în cartea funciară. (1) În lipsa consimțământului titularului, orice persoană interesată va putea cere rectificarea unei notări în cazurile prevăzute la art. 908, precum și ori de câte ori, din alte cauze, notarea nu este sau a încetat să fie exactă.

(2) Rectificarea se va încuviința în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive; dreptul la acțiune este imprescriptibil.

(3) Dispozițiile art. 910 rămân aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 912. Radierea drepturilor condiționale. (1) Dreptul afectat de o condiție suspensivă se va radia din oficiu, dacă nu se dovedește îndeplinirea condiției care afectează dreptul, în termen de 5 ani de la înscriere.

(2) Tot astfel se va radia condiția rezolutorie, dacă nu s-a cerut, în temeiul ei, radierea dreptului înscris sub o asemenea modalitate, timp de 10 ani de la înscriere.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 913. Îndreptarea erorilor materiale. Erorile materiale săvârșite cu prilejul înscrierilor efectuate în cartea funciară, altele decât cele care constituie cazuri de rectificare, se pot îndrepta la cerere sau din oficiu. Dispozițiile art. 909-911 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 33. (5) Erorile materiale săvârșite cu prilejul înscrierilor în cartea funciară pot fi îndreptate la cerere sau din oficiu.

Legislație conexă: art. 88 din Ordinul nr. 633/2006 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a birourilor de cadastru și publicitate imobiliară (M. Of. nr. 1049 din 29 decembrie 2006).

Art. 914. Modificarea descrierii imobilului. Proprietarul imobilului înscris în cartea funciară va putea cere oricând modificarea mențiunilor din cartea funciară privitoare la descrierea, destinația sau suprafața acestuia, în condițiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 7/1996: Art. 33. (3) Prin *modificare* se înțelege orice schimbare privitoare la aspecte tehnice ale imobilului, schimbare care nu afectează esența dreptului care poartă asupra acelui imobil. Modificarea nu se poate face decât la cererea titularului dreptului de proprietate.

Legislație conexă: art. 89 alin. (5) din Ordinul nr. 633/2006 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a birourilor de cadastru și publicitate imobiliară (M. Of. nr. 1049 din 29 decembrie 2006).

Art. 915. Răspunderea pentru ținerea defectuoasă a cărții funciare. (1) Cel prejudiciat printr-o faptă săvârșită, chiar din culpă, în păstrarea și administrarea cărții funciare va putea cere obligarea, în solidar, la plata de despăgubiri a oficiului teritorial de cadastru și publicitate imobiliară de la locul situării imobilului și a persoanei răspunzătoare de prejudiciul astfel cauzat, dacă prejudiciul nu a putut fi înlăturat, în tot sau în parte, prin exercitarea acțiunilor și căilor de atac prevăzute de lege.

(2) Dreptul la acțiune se prescrie într-un termen de un an, socotit din ziua în care cel vătămat a cunoscut faptul păgubitor, însă nu mai târziu de 3 ani de la data când s-a săvârșit fapta prin care s-a cauzat prejudiciul. Prescripția este suspendată prin exercitarea acțiunilor și căilor de atac prevăzute de lege pentru înlăturarea efectelor faptei păgubitoare.

Legea de aplicare:
Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele și regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor și faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârșite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Legislație conexă: art. 18 alin. (7) din Legea nr. 7/1996.

Titlul VIII. Posesia

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 916. Noțiune. (1) Posesia este exercitarea în fapt a prerogativelor dreptului de proprietate asupra unui bun de către persoana care îl stăpânește și care se comportă ca un proprietar.

(2) Dispozițiile prezentului titlu se aplică, în mod corespunzător, și în privința posesorului care se comportă ca un titular al altui drept real, cu excepția drepturilor reale de garanție.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1846. (2) Posesiunea este deținerea unui lucru sau folosirea de un drept, exercitată, una sau alta, de noi înșine sau de altul în numele nostru *(C. civ. 485, 486, 487, 1847 și urm., 1909).*

Art. 917. Exercitarea posesiei. (1) Posesorul poate exercita prerogativele dreptului de proprietate asupra bunului fie în mod nemijlocit, prin putere proprie, fie prin intermediul unei alte persoane.

(2) Persoanele lipsite de capacitate de exercițiu și persoanele juridice exercită posesia prin reprezentantul lor legal.

Art. 918. Cazurile care nu constituie posesie. (1) Nu constituie posesie stăpânirea unui bun de către un detentor precar, precum:

a) locatarul, comodatarul, depozitarul, creditorul gajist;

b) titularul dreptului de superficie, uzufruct, uz, abitație sau servitute, față de nuda proprietate;

c) fiecare coproprietar, în proporție cu cotele-părți ce revin celorlalți coproprietari;

d) orice altă persoană care, deținând temporar un bun al altuia, este obligată să îl restituie sau care îl stăpânește cu îngăduința acestuia.

(2) Detentorul precar poate invoca efectele recunoscute posesiei numai în cazurile și limitele prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1853. (1) Actele ce exercităm sau asupra unui lucru al altuia, sub nume precar, adică în calitate de locatari, depozitari, uzufructuari etc., sau asupra unui lucru comun, în puterea destinației legale a aceluia, nu constituie o posesiune sub nume de proprietar. (2) Tot asemenea este posesiunea ce am exercita asupra unui lucru al altuia, prin simpla îngăduință a proprietarului său *(C. civ. 1858).*

Art. 919. Prezumția de posesie și prezumția de proprietate. (1) Până la proba contrară, acela care stăpânește bunul este prezumat posesor.

(2) Detenția precară, odată dovedită, este prezumată că se menține până la proba intervertirii sale.

(3) Până la proba contrară, posesorul este considerat proprietar, cu excepția imobilelor înscrise în cartea funciară.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1854. Posesorul este presupus că posedă pentru sine, sub nume de proprietar, dacă nu este probat că a început a poseda pentru altul *(C. civ. 1200, 1202, 1850, 1853).* ▸ Art. 1855. Când posesorul a început a poseda pentru altul, se presupune că a conservat aceeași calitate, dacă nu este probă contrarie *(C. civ. 1200, 1202, 1850, 1853).* ▸ Art. 1857. Posesorul care posedă nu sub nume de proprietar nu poate să schimbe el însuși, fie prin sine singur, fie prin alte persoane interpuse, calitatea unei asemenea posesiuni *(C. civ. 1855).*

Art. 920. Intervertirea precarității în posesie. (1) Intervertirea detenției precare în posesie nu se poate face decât în următoarele cazuri:

a) dacă detentorul precar încheie cu bună-credință un act translativ de proprietate cu titlu particular cu altă persoană decât cu proprietarul bunului;

b) dacă detentorul precar săvârșește împotriva posesorului acte de rezistență neechivoce în privința intenției sale de a începe să se comporte ca un proprietar; în acest caz, intervertirea nu se va produce însă mai înainte de împlinirea termenului prevăzut pentru restituirea bunului;

c) dacă detentorul precar înstrăinează bunul, printr-un act translativ de proprietate cu titlu particular, cu condiția ca dobânditorul să fie de bună-credință.

(2) În cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, dobânditorul este de bună-credință dacă înscrie dreptul în folosul său întemeindu-se pe cuprinsul cărții funciare. În celelalte cazuri, este de bună-credință dobânditorul care nu cunoştea şi nici nu trebuia, după împrejurări, să cunoască lipsa calității de proprietar a celui de la care a dobândit bunul.

Legea de aplicare:
Art. 81. Dispozițiile art. 920 din Codul civil se aplică numai cazurilor de intervertire apărute ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1858. Posesiunea care se exercită nu sub nume de proprietar, nu se poate schimba în posesiune utilă, decât prin vreunul din următoarele patru moduri: 1. când deținătorul lucrului primeşte cu bună-credință de la o a treia persoană, alta decât adevăratul proprietar, un titlu translativ de proprietate în privința lucrului ce deține; 2. când deținătorul lucrului neagă dreptul celui de la care ține posesiunea prin acte de rezistență la exercițiul dreptului său; 3. când deținătorul strămută posesiunea lucrului, printr-un act cu titlu particular translativ de proprietate, la altul care este de bună-credință; 4. când transmisiunea posesiunii din partea deținătorului la altul se face printr-un act cu titlu universal, dacă acest succesor universal este de bună-credință *(C. civ. 1855, 1857, 1859, 1861).*

Art. 921. Încetarea posesiei. Posesia încetează prin:
a) transformarea sa în detenție precară;
b) înstrăinarea bunului;
c) abandonarea bunului mobil sau înscrierea în cartea funciară a declarației de renunțare la dreptul de proprietate asupra unui bun imobil;
d) pieirea bunului;
e) trecerea bunului în proprietate publică;
f) înscrierea dreptului de proprietate al comunei, oraşului sau municipiului, după caz, conform art. 889 alin. (2);
g) deposedare, dacă posesorul rămâne lipsit de posesia bunului mai mult de un an.

Capitolul II. Viciile posesiei

Art. 922. Viciile posesiei. (1) În afara situațiilor prevăzute de lege, nu poate produce efecte juridice decât posesia utilă.
(2) Nu este utilă posesia discontinuă, tulburată sau clandestină. Până la proba contrară, posesia este prezumată a fi utilă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1847. Ca să se poată prescrie, se cere o posesiune continuă, neîntreruptă, netulburată, publică şi sub nume de proprietar, după cum se explică în următoarele articole *(C. civ. 1853, 1854, 1863).*

Art. 923. Discontinuitatea. Posesia este discontinuă atât timp cât posesorul o exercită cu intermitențe anormale în raport cu natura bunului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1848. Posesiunea este discontinuă când posesorul o exercită în mod neregulat, adică cu intermitențe anormale *(C. civ. 1847, 1850).*

Art. 924. Violența. Posesia este tulburată atât timp cât este dobândită sau conservată prin acte de violență, fizică sau morală, care nu au fost provocate de o altă persoană.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1851. Posesiunea este tulburată când este fundată sau conservată prin acte de violență în contra sau din partea adversarului *(C. civ. 953, 955, 1847, 1900).*

Art. 925. Clandestinitatea. Posesia este clandestină, dacă se exercită astfel încât nu poate fi cunoscută.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1852. Posesiunea este clandestină când posesorul o exercită în ascuns de adversarul său încât acesta nu este în stare de a putea să o cunoască *(C. civ. 1847).*

Art. 926. Invocarea viciilor posesiei. (1) Discontinuitatea poate fi opusă posesorului de către orice persoană interesată.

(2) Numai persoana față de care posesia este tulburată sau clandestină poate invoca aceste vicii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1862. (1) Dacă viciul posesiunii consistă în discontinuitatea, în interupțiunea sau în precaritatea sa, oricine are interes ca să nu fie prescripția împlinită îl poate opune. (2) Dară clandestinitatea şi tulburarea posesiunii sunt vicii numai relative şi nu pot fi, prin urmare, opuse decât numai de cei în privința cărora posesiunea a avut asemenea caracter *(C. civ. 1847, 1853 şi urm.).*

Art. 927. Încetarea viciilor posesiei. Posesia viciată devine utilă îndată ce viciul încetează.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1856. Posesiunea viciată prin vreuna din cauzele arătate în art. 1847 devine posesiune utilă, îndată ce acel viciu încetează în vreun mod oarecare *(C. civ. 953, 955 şi urm., 1847, 1900).*

Capitolul III. Efectele posesiei

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 928. Uzucapiunea şi dobândirea fructelor. În condițiile prezentului capitol, posesorul poate dobândi proprietatea asupra bunului posedat sau, după caz, asupra fructelor produse de acesta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 485. Posesorul nu câştigă proprietatea fructelor decât când posedă cu bună-credință; la cazul contrariu, el este dator de a înapoia productele, împreună cu lucrul, proprietarului care-l revendică (*C. civ. 486, 487, 494, 522, 523, 525, 994 şi urm., 1090, 1846 şi urm., 1898, 1909*).

Art. 929. Bunurile care nu pot fi uzucapate. Nu pot fi uzucapate bunurile care, înainte sau după intrarea în posesie, au fost declarate prin lege inalienabile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1844. Nu se poate prescrie domeniul lucrurilor care, din natura lor proprie, sau printr-o declarație a legii, nu pot fi obiecte de proprietate privată, ci sunt scoase afară din comerț *(C. civ. 476, 963, 1310).*

Secțiunea a 2-a. Uzucapiunea imobiliară

Art. 930. Uzucapiunea extratabulară. (1) Dreptul de proprietate asupra unui imobil şi dezmembrămintele sale pot fi înscrise în cartea funciară, în temeiul uzucapiunii, în folosul celui care l-a posedat timp de 10 ani, dacă:

a) proprietarul înscris în cartea funciară a decedat ori, după caz, şi-a încetat existența;

b) a fost înscrisă în cartea funciară declarația de renunțare la proprietate;

c) imobilul nu era înscris în nicio carte funciară.

(2) În toate cazurile, uzucapantul poate dobândi dreptul numai dacă şi-a înregistrat cererea de înscriere în cartea funciară înainte ca o terță persoană să îşi fi înregistrat propria cerere

de înscriere a dreptului în folosul său, pe baza unei cauze legitime, în cursul sau chiar după împlinirea termenului de uzucapiune.

Legea de aplicare:
Art. 82.[1] (1) Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. Cu privire la imobilele pentru care, la data începerii posesiei, înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.
(2) În cazul posesiilor începute după intrarea în vigoare a Codului civil, dacă erau deschise cărți funciare, până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), uzucapiunea extratabulară prevăzută în art. 930 din Codul civil își produce efectele de la data introducerii cererii de chemare în judecată prin care s-a solicitat constatarea îndeplinirii cerințelor legale ale acestui mod de dobândire, dacă acțiunea a fost admisă, respectiv de la data invocării excepției uzucapiunii, dacă această excepție a fost admisă.

Art. 931. Uzucapiunea tabulară. (1) Drepturile celui care a fost înscris, fără cauză legitimă, în cartea funciară, ca proprietar al unui imobil sau titular al unui alt drept real, nu mai pot fi contestate când cel înscris cu bună-credință a posedat imobilul timp de 5 ani după momentul înregistrării cererii de înscriere, dacă posesia sa a fost neviciată.
(2) Este suficient ca buna-credință să existe în momentul înregistrării cererii de înscriere și în momentul intrării în posesie.

Legea de aplicare:
Art. 82. (1) Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. Cu privire la imobilele pentru care, la data începerii posesiei, înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.
(2) În cazul posesiilor începute după intrarea în vigoare a Codului civil, dacă erau deschise cărți funciare, până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), uzucapiunea extratabulară prevăzută în art. 930 din Codul civil își produce efectele de la data introducerii cererii de chemare în judecată prin care s-a solicitat constatarea îndeplinirii cerințelor legale ale acestui mod de dobândire, dacă acțiunea a fost admisă, respectiv de la data invocării excepției uzucapiunii, dacă această excepție a fost admisă.

Art. 932. Curgerea termenului uzucapiunii. (1) În cazurile prevăzute la art. 930 alin. (1) lit. a) și b), termenul uzucapiunii nu începe să curgă înainte de data decesului sau, după caz, a încetării existenței juridice a proprietarului, respectiv înainte de data înscrierii declarației de renunțare la proprietate, chiar dacă intrarea în posesie s-a produs la o dată anterioară.
(2) Viciile posesiei suspendă cursul uzucapiunii.

Legea de aplicare:
Art. 82. (1) Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. Cu privire la imobilele pentru care, la data începerii

[1] Art. 82 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 10 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei modificări, textul avea următorul conținut: *„Art. 82. Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată, sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. În cazul imobilelor pentru care, la data începerii posesiei, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864".*

posesiei, înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.
(2) În cazul posesiilor începute după intrarea în vigoare a Codului civil, dacă erau deschise cărți funciare, până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), uzucapiunea extratabulară prevăzută în art. 930 din Codul civil își produce efectele de la data introducerii cererii de chemare în judecată prin care s-a solicitat constatarea îndeplinirii cerințelor legale ale acestui mod de dobândire, dacă acțiunea a fost admisă, respectiv de la data invocării excepției uzucapiunii, dacă această excepție a fost admisă.

Art. 933. Joncțiunea posesiilor. (1) Fiecare posesor este considerat că începe în persoana sa o nouă posesie, indiferent dacă bunul a fost transmis cu titlu universal sau particular.
(2) Cu toate acestea, pentru a invoca uzucapiunea, posesorul actual poate să unească propria posesie cu aceea a autorului său.

Legea de aplicare:
Art. 82. (1) Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. Cu privire la imobilele pentru care, la data începerii posesiei, înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.
(2) În cazul posesiilor începute după intrarea în vigoare a Codului civil, dacă erau deschise cărți funciare, până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), uzucapiunea extratabulară prevăzută în art. 930 din Codul civil își produce efectele de la data introducerii cererii de chemare în judecată prin care s-a solicitat constatarea îndeplinirii cerințelor legale ale acestui mod de dobândire, dacă acțiunea a fost admisă, respectiv de la data invocării excepției uzucapiunii, dacă această excepție a fost admisă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1859. În toate cazurile când posesiunea aceluiași lucru trece pe rând în mai multe mâini, fiecare posesor începe, în persoana sa, o nouă posesiune, fără a distinge dacă strămutarea posesiunii s-a făcut în mod singular sau universal, lucrativ sau oneros *(C. civ. 1858, 1860, 1861).* ► Art. 1860. Orice posesor posterior are facultatea, spre a putea opune prescripția, să unească posesiunea sa cu posesiunea autorului său *(C. civ. 653, 1859 și urm.).*

Art. 934. Alte dispoziții aplicabile. Dispozițiile prezentei secțiuni se completează, în mod corespunzător, cu cele privitoare la prescripția extinctivă.

Legea de aplicare:
Art. 82. (1) Dispozițiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată sunt aplicabile dispozițiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. Cu privire la imobilele pentru care, la data începerii posesiei, înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, nu erau deschise cărți funciare, rămân aplicabile dispozițiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.
(2) În cazul posesiilor începute după intrarea în vigoare a Codului civil, dacă erau deschise cărți funciare, până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), uzucapiunea extratabulară prevăzută în art. 930 din Codul civil își produce efectele de la data introducerii cererii de chemare în judecată prin care s-a solicitat constatarea îndeplinirii cerințelor legale ale acestui mod de dobândire, dacă acțiunea a fost admisă, respectiv de la data invocării excepției uzucapiunii, dacă această excepție a fost admisă.

Secțiunea a 3-a. Dobândirea proprietății mobiliare prin posesia de bună-credință

Art. 935. Prezumția de titlu de proprietate. Oricine se află la un moment dat în posesia unui bun mobil este prezumat că are un titlu de dobândire a dreptului de proprietate asupra bunului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1909. (1) Lucrurile mişcătoare se prescriu prin faptul posesiunii lor, fără să fie trebuinţă de vreo curgere de timp.

Art. 936. Opozabilitatea faţă de terţi. Cu excepţia cazurilor prevăzute de lege, posesia de bună-credinţă a bunului mobil asigură opozabilitatea faţă de terţi a actelor juridice constitutive sau translative de drepturi reale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 972. Dacă lucrul ce cineva s-a obligat succesiv a da la două persoane este mobil, persoana pusă în posesiune este preferită şi rămâne proprietară, chiar când titlul său este cu dată posterioară, numai posesiunea să fie de bună-credinţă *(C. civ. 1846, 1899, 1909).*

Art. 937. Dobândirea proprietăţii mobiliare prin posesia de bună-credinţă. (1) Persoana care, cu bună-credinţă, încheie cu un neproprietar un act translativ de proprietate cu titlu oneros având ca obiect un bun mobil devine proprietarul acelui bun din momentul luării sale în posesie efectivă.

(2) Cu toate acestea, bunul pierdut sau furat poate fi revendicat de la posesorul de bună-credinţă, dacă acţiunea este intentată, sub sancţiunea decăderii, în termen de 3 ani de la data la care proprietarul a pierdut stăpânirea materială a bunului.

(3) Dacă bunul pierdut sau furat a fost cumpărat dintr-un loc ori de la o persoană care vinde în mod obişnuit bunuri de acelaşi fel ori dacă a fost adjudecat la o licitaţie publică, iar acţiunea în revendicare a fost introdusă înăuntrul termenului de 3 ani, posesorul de bună-credinţă poate reţine bunul până la indemnizarea sa integrală pentru preţul plătit vânzătorului.

(4) Dispoziţiile prezentului articol nu se aplică bunurilor mobile care sunt accesorii unui imobil.

(5) Dispoziţiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător şi în legătură cu dobândirea dreptului de uzufruct şi a dreptului de uz asupra unui bun mobil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1909. (2) Cu toate acestea, cel ce a pierdut sau cel cărui s-a furat un lucru, poate să-l revendice, în curs de trei ani, din ziua când l-a pierdut sau când i s-a furat, de la cel la care-l găseşte, rămânând acestuia recurs în contra celui de la care îl are *(C. civ. 472, 485, 972, 1156, 1598, 1730, 1751, 1846, 1910).* ▶ Art. 1910. Dacă posesorul actual al lucrului furat sau pierdut l-a cumpărat la bâlci sau la târg, sau la o vindere publică, sau de la un negutător care vinde asemenea lucruri, proprietarul originar nu poate să ia lucrul înapoi decât întorcând posesorului preţul ce l-a costat.

Art. 938. Buna-credinţă. (1) Este de bună-credinţă posesorul care nu cunoştea şi nici nu trebuia, după împrejurări, să cunoască lipsa calităţii de proprietar a înstrăinătorului.

(2) Buna-credinţă trebuie să existe la data intrării în posesia efectivă a bunului.

Art. 939. Dobândirea bunului mobil în temeiul uzucapiunii. Acela care posedă bunul altuia timp de 10 ani, în alte condiţii decât cele prevăzute în prezenta secţiune, poate dobândi dreptul de proprietate, în temeiul uzucapiunii. Dispoziţiile art. 932 alin. (2), art. 933 şi 934 se aplică în mod corespunzător.

Art. 940. Posesia titlurilor la purtător. Dispoziţiile prezentei secţiuni se aplică şi titlurilor la purtător, în măsura în care prin legi speciale nu se dispune altfel.

Secţiunea a 4-a. Ocupaţiunea

Art. 941. Dobândirea bunului prin ocupaţiune. (1) Posesorul unui lucru mobil care nu aparţine nimănui devine proprietarul acestuia, prin ocupaţiune, de la data intrării în posesie, însă numai dacă aceasta se face în condiţiile legii.

(2) Sunt lucruri fără stăpân bunurile mobile abandonate, precum şi bunurile care, prin natura lor, nu au un proprietar, cum sunt animalele sălbatice, peştele şi resursele acvatice vii din bazinele piscicole naturale, fructele de pădure, ciupercile comestibile din flora spontană, plantele medicinale şi aromatice şi altele asemenea.

(3) Lucrurile mobile de valoare foarte mică sau foarte deteriorate care sunt lăsate într-un loc public, inclusiv pe un drum public sau într-un mijloc de transport în comun, sunt considerate lucruri abandonate.

Art. 942. Proprietatea bunului găsit. (1) Bunul mobil pierdut continuă să aparţină proprietarului său.

(2) Găsitorul bunului este obligat ca, în termen de 10 zile, să îl restituie proprietarului ori, dacă acesta nu poate fi cunoscut, să îl predea organului de poliţie din localitatea în care a fost găsit. Acesta are obligaţia de a păstra bunul timp de 6 luni, fiind aplicabile în acest sens dispoziţiile privitoare la depozitul necesar.

(3) Organul de poliţie va afişa la sediul său şi pe pagina de internet un anunţ privitor la pierderea bunului, cu menţionarea tuturor elementelor de descriere a acestuia.

Legislaţie conexă: art. 216 Codul penal.

Art. 943. Proprietatea asupra bunului găsit în loc public. Dacă bunul a fost găsit într-un loc public, el va fi predat, pe bază de proces-verbal, persoanei care deţine un titlu, altul decât titlul de proprietate publică, asupra locului respectiv. În termen de 3 zile de la data preluării bunului pierdut, această persoană este obligată să îl predea, pe bază de proces-verbal, organelor de poliţie din localitate. În acelaşi termen, anunţul menţionat la art. 942 alin. (3) se va afişa la locul unde a fost găsit bunul.

Art. 944. Vânzarea bunului găsit. Dacă, datorită împrejurărilor sau naturii bunului, păstrarea sa tinde să îi diminueze valoarea ori devine prea costisitoare, el va fi vândut prin licitaţie publică, conform legii. În acest caz, drepturile şi obligaţiile legate de bun se vor exercita în legătură cu preţul obţinut în urma vânzării.

Art. 945. Restituirea bunului găsit către proprietar. (1) Bunul sau preţul obţinut din valorificarea lui se va remite proprietarului, dacă acesta îl pretinde, sub sancţiunea decăderii, în termenul prevăzut la art. 942 alin. (2) teza a II-a, însă nu mai înainte de a se achita cheltuielile legate de păstrarea bunului.

(2) De asemenea, în cazul bunurilor cu valoare comercială, proprietarul este obligat să plătească găsitorului o recompensă reprezentând a zecea parte din preţ sau din valoarea actuală a bunului. Obligaţia de plată a recompensei nu există în cazul prevăzut la art. 943, dacă găsitorul este persoana care deţine spaţiul ori un reprezentant sau un angajat al acesteia.

(3) În cazul în care proprietarul a făcut o ofertă publică de recompensă, găsitorul are dreptul de a opta între suma la care s-a obligat proprietarul prin această ofertă şi recompensa fixată de lege ori stabilită de către instanţa judecătorească.

(4) Dacă bunul ori preţul nu este pretins de proprietarul originar, el va fi considerat lucru fără stăpân şi remis găsitorului pe bază de proces-verbal. În acest caz, găsitorul dobândeşte dreptul de proprietate prin ocupaţiune. Dovada ocupaţiunii se poate face prin procesul-verbal menţionat sau prin orice alt mijloc de probă.

(5) Dacă găsitorul refuză să preia bunul sau preţul, acesta revine comunei, oraşului sau municipiului pe teritoriul căruia a fost găsit şi intră în domeniul privat al acestuia.

Art. 946. Drepturile asupra tezaurului găsit. (1) Tezaurul este orice bun mobil ascuns sau îngropat, chiar involuntar, în privinţa căruia nimeni nu poate dovedi că este proprietar.

(2) Dreptul de proprietate asupra tezaurului descoperit într-un bun imobil sau într-un bun mobil aparţine, în cote egale, proprietarului bunului imobil sau al bunului mobil în care a fost descoperit şi descoperitorului.

(3) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică bunurilor mobile culturale, calificate astfel potrivit legii, care sunt descoperite fortuit sau ca urmare a unor cercetări arheologice sistematice, și nici acelor bunuri care, potrivit legii, fac obiectul proprietății publice.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 649. (1) Proprietatea unui tezaur este a acelui ce l-a găsit în propriul său fond; dacă tezaurul este găsit în fond străin, se împarte pe din două între cel ce l-a descoperit și între proprietarul fondului. (2) Tezaurul este orice lucru ascuns sau îngropat, pe care nimeni nu poate justifica că este proprietar și care este descoperit printr-un pur efect al hazardului *(C. civ. 489, 490, 491)*.

Art. 947. Alte dispoziții aplicabile. Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător și persoanelor care, pe un alt temei, au dreptul la restituirea bunului pierdut.

Secțiunea a 5-a. Dobândirea fructelor prin posesia de bună-credință

Art. 948. Condițiile dobândirii fructelor bunului posedat. (1) Posesorul de bună-credință dobândește dreptul de proprietate asupra fructelor bunului posedat.

(2) Posesorul trebuie să fie de bună-credință la data perceperii fructelor. Fructele civile percepute anticipat revin posesorului în măsura în care buna sa credință se menține la data scadenței acestora.

(3) În cazul fructelor produse de imobile înscrise în cartea funciară, buna-credință se apreciază în raport cu condițiile cerute terților dobânditori pentru a respinge acțiunea în rectificare.

(4) În celelalte cazuri, posesorul este de bună-credință atunci când are convingerea că este proprietarul bunului în temeiul unui act translativ de proprietate ale cărui cauze de ineficacitate nu le cunoaște și nici nu ar trebui, după împrejurări, să le cunoască. Buna-credință încetează din momentul în care cauzele de ineficacitate îi sunt cunoscute.

(5) Posesorul de rea-credință trebuie să restituie fructele percepute, precum și contravaloarea acelora pe care a omis să le perceapă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 485. Posesorul nu câștigă proprietatea fructelor decât când posedă cu bună-credință; la cazul contrariu, el este dator de a înapoia productele, împreună cu lucrul, proprietarului care-l revendică (*C. civ. 486, 487, 494, 522, 523, 525, 994 și urm., 1090, 1846 și urm., 1898, 1909*). ▸ Art. 486. Posesorul este de bună-credință când posedă ca proprietar în puterea unui titlu translativ de proprietate, ale cărui viciuri nu-i sunt cunoscute (*C. civ. 485, 487, 494, 995, 997, 1854 și urm., 1858, 1890, 1894, 1898*). ▸ Art. 487. El încetează de a fi cu bună-credință din momentul când aceste viciuri îi sunt cunoscute (*C. civ. 486, 994*).

Capitolul IV. Acțiunile posesorii

Art. 949. Acțiunile posesorii. (1) Cel care a posedat un bun cel puțin un an poate solicita instanței de judecată prevenirea ori înlăturarea oricărei tulburări a posesiei sale sau, după caz, restituirea bunului. De asemenea, posesorul este îndreptățit să pretindă despăgubiri pentru prejudiciile cauzate.

(2) Exercițiul acțiunilor posesorii este recunoscut și detentorului precar.

Legislație conexă: art. 674-676 C. proc. civ.

Art. 950. Persoanele împotriva cărora se pot introduce acțiunile posesorii. (1) Acțiunile posesorii pot fi introduse și împotriva proprietarului.

(2) Acțiunea posesorie nu poate fi însă introdusă împotriva persoanei față de care există obligația de restituire a bunului.

Art. 951. Termenul de exercitare a acțiunii posesorii. (1) În caz de tulburare ori de deposedare, pașnică sau violentă, acțiunea se introduce în termenul de prescripție de un an de la data tulburării sau deposedării.

(2) Dacă tulburarea ori deposedarea este violentă, acțiunea poate fi introdusă și de cel care exercită o posesie viciată, indiferent de durata posesiei sale.

Art. 952. Luarea măsurilor pentru conservarea bunului posedat. (1) Dacă există motive temeinice să se considere că bunul posedat poate fi distrus ori deteriorat de un lucru aflat în posesia unei alte persoane sau ca urmare a unor lucrări, precum ridicarea unei construcții, tăierea unor arbori ori efectuarea unor săpături pe fondul învecinat, posesorul poate să ceară luarea măsurilor necesare pentru evitarea pericolului sau, dacă este cazul, încetarea lucrărilor.

(2) Până la soluționarea cererii, posesorul ori, după caz, cealaltă persoană poate fi obligată la plata unei cauțiuni, lăsate la aprecierea instanței, numai în următoarele situații:

a) dacă instanța dispune, în mod provizoriu, deplasarea lucrului ori încetarea lucrărilor, cauțiunea se stabilește în sarcina posesorului, astfel încât să se poată repara prejudiciul ce s-ar cauza pârâtului prin această măsură;

b) dacă instanța încuviințează menținerea lucrului în starea sa actuală ori continuarea lucrărilor, cauțiunea se stabilește în sarcina pârâtului astfel încât să se asigure posesorului sumele necesare pentru restabilirea situației anterioare.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CARTEA A IV-A. DESPRE MOŞTENIRE ŞI LIBERALITĂŢI[1]

Titlul I. Dispoziţii referitoare la moştenire în general

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 953. Noţiune. Moştenirea este transmiterea patrimoniului unei persoane fizice decedate către una sau mai multe persoane în fiinţă.

Legislaţie conexă: art. 44 C. Rom.

Art. 954. Deschiderea moştenirii. (1) Moştenirea unei persoane se deschide în momentul decesului acesteia.

(2) Moştenirea se deschide la ultimul domiciliu al defunctului. Dovada ultimului domiciliu se face cu certificatul de deces sau, după caz, cu hotărârea judecătorească declarativă de moarte rămasă definitivă.

(3) Dacă ultimul domiciliu al defunctului nu este cunoscut sau nu se află pe teritoriul României, moştenirea se deschide la locul din ţară aflat în circumscripţia notarului public celui dintâi sesizat, cu condiţia ca în această circumscripţie să existe cel puţin un bun imobil al celui care lasă moştenirea. În cazul în care în patrimoniul succesoral nu există bunuri imobile, locul deschiderii moştenirii este în circumscripţia notarului public celui dintâi sesizat, cu condiţia ca în această circumscripţie să se afle bunuri mobile ale celui ce lasă moştenirea. Atunci când în patrimoniul succesoral nu există bunuri situate în România, locul deschiderii moştenirii este în circumscripţia notarului public celui dintâi sesizat.

(4) Dispoziţiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător atunci când primul organ sesizat în vederea desfăşurării procedurii succesorale este instanţa judecătorească.

Legea de aplicare:
Art. 91. Moştenirile deschise înainte de intrarea în vigoare a Codului civil sunt supuse legii în vigoare la data deschiderii moştenirii.
Art. 92. Dispoziţiile art. 954 alin. (3) şi (4) din Codul civil se aplică numai procedurilor succesorale notariale sau judiciare începute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 651. Succesiunile se deschid prin moarte.

Art. 955. Felurile moştenirii. (1) Patrimoniul defunctului se transmite prin moştenire legală, în măsura în care cel care lasă moştenirea nu a dispus altfel prin testament.

(2) O parte din patrimoniul defunctului se poate transmite prin moştenire testamentară, iar cealaltă parte prin moştenire legală.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 650. Succesiunea se deferă sau prin lege, sau după voinţa omului, prin testament *(C. civ. 651 şi urm., 800 şi urm.)*.

Legislaţie conexă: Secţiunea a III-a – Procedura succesorală – art. 69-85 – din Legea nr. 36/1995 a notarilor publici şi a activităţii notariale (republicată în M. Of. nr. 732 din 18 octombrie 2011).

---

[1] Dispoziţiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii a IV-a sunt cuprinse în art. 91-98 din Legea nr. 71/2011.

Art. 956. Actele juridice asupra moştenirii nedeschise. Dacă prin lege nu se prevede altfel, sunt lovite de nulitate absolută actele juridice având ca obiect drepturi eventuale asupra unei moşteniri nedeschise încă, precum actele prin care se acceptă moştenirea sau se renunţă la aceasta, înainte de deschiderea ei, ori actele prin care se înstrăinează sau se promite înstrăinarea unor drepturi care s-ar putea dobândi la deschiderea moştenirii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 702. Nici chiar prin contractul căsătoriei nu se poate renunţa la succesiunea unui om în viaţă, nici nu se pot înstrăina drepturile eventuale ce s-ar putea dobândi asupra succesiunii *(C. civ. 5, 965, 1526)*. ► Art. 965. (2) Nu se poate face renunţare la o succesiune ce nu este deschisă, nici se pot face învoiri asupra unei astfel de succesiuni, chiar de s-ar da consimţământul celui a cărui succesiune este în chestiune *(C. civ. 702, 821, 1526)*.

Capitolul II. Condiţiile generale ale dreptului de a moşteni

Art. 957. Capacitatea de a moşteni. (1) O persoană poate moşteni dacă există la momentul deschiderii moştenirii. Dispoziţiile art. 36, 53 şi 208 sunt aplicabile.

(2) Dacă, în cazul morţii mai multor persoane, nu se poate stabili că una a supravieţuit alteia, acestea nu au capacitatea de a se moşteni una pe alta.

Reglementarea anterioară
- C. civ. 1864: Art. 654. (1) Pentru a succede trebuie neapărat ca persoana ce succede să existe în momentul deschiderii succesiunii.
- Decretul nr. 31/1954: Art. 21. În cazul în care mai multe persoane au murit în aceeaşi împrejurare, fără să se poată stabili dacă una a supravieţuit alteia, ele sunt socotite că au murit deodată.

Art. 958. Nedemnitatea de drept. (1) Este de drept nedemnă de a moşteni:

a) persoana condamnată penal pentru săvârşirea unei infracţiuni cu intenţia de a-l ucide pe cel care lasă moştenirea;

b) persoana condamnată penal pentru săvârşirea, înainte de deschiderea moştenirii, a unei infracţiuni cu intenţia de a-l ucide pe un alt succesibil care, dacă moştenirea ar fi fost deschisă la data săvârşirii faptei, ar fi înlăturat sau ar fi restrâns vocaţia la moştenire a făptuitorului.

(2) În cazul în care condamnarea pentru faptele menţionate la alin. (1) este împiedicată prin decesul autorului faptei, prin amnistie sau prin prescripţia răspunderii penale, nedemnitatea operează dacă acele fapte au fost constatate printr-o hotărâre judecătorească civilă definitivă.

(3) Nedemnitatea de drept poate fi constatată oricând, la cererea oricărei persoane interesate sau din oficiu de către instanţa de judecată ori de către notarul public, pe baza hotărârii judecătoreşti din care rezultă nedemnitatea.

Legea de aplicare:
Art. 93. Prevederile art. 958 şi 959 din Codul civil se aplică numai faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 655. Sunt nedemni de a succede şi prin urmare excluşi de la succesiune: 1. Condamnatul pentru că a omorât sau a încercat să omoare pe defunct. 2. Acela care a făcut în contra defunctului o acuzaţie capitală, declarată de judecată calomnioasă. 3. Moştenitorul major care, având cunoştinţă de omorul defunctului, nu a denunţat aceasta justiţiei *(C. civ. 656)*.

Art. 959. Nedemnitatea judiciară. (1) Poate fi declarată nedemnă de a moşteni:

a) persoana condamnată penal pentru săvârşirea, cu intenţie, împotriva celui care lasă moştenirea a unor fapte grave de violenţă, fizică sau morală, ori, după caz, a unor fapte care au avut ca urmare moartea victimei;

b) persoana care, cu rea-credinţă, a ascuns, a alterat, a distrus sau a falsificat testamentul defunctului;

c) persoana care, prin dol sau violenţă, l-a împiedicat pe cel care lasă moştenirea să întocmească, să modifice sau să revoce testamentul.

(2) Sub sancţiunea decăderii, orice succesibil poate cere instanţei judecătoreşti să declare nedemnitatea în termen de un an de la data deschiderii moştenirii. Introducerea acţiunii constituie un act de acceptare tacită a moştenirii de către succesibilul reclamant.

(3) Dacă hotărârea de condamnare pentru faptele prevăzute la alin. (1) lit. a) se pronunţă ulterior datei deschiderii moştenirii, termenul de un an se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

(4) Atunci când condamnarea pentru faptele menţionate la alin. (1) lit. a) este împiedicată prin decesul autorului faptei, prin amnistie sau prin prescripţia răspunderii penale, nedemnitatea se poate declara dacă acele fapte au fost constatate printr-o hotărâre judecătorească civilă definitivă. În acest caz, termenul de un an curge de la apariţia cauzei de împiedicare a condamnării, dacă aceasta a intervenit după deschiderea moştenirii.

(5) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. b) şi c), termenul de un an curge de la data când succesibilul a cunoscut motivul de nedemnitate, dacă această dată este ulterioară deschiderii moştenirii.

(6) Comuna, oraşul sau, după caz, municipiul în a cărui rază teritorială se aflau bunurile la data deschiderii moştenirii poate introduce acţiunea prevăzută la alin. (2), în cazul în care, cu excepţia autorului uneia dintre faptele prevăzute la alin. (1), nu mai există alţi succesibili. Dispoziţiile alin. (2)-(5) se aplică în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 93. Prevederile art. 958 şi 959 din Codul civil se aplică numai faptelor săvârşite după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 960. Efectele nedemnităţii. (1) Nedemnul este înlăturat atât de la moştenirea legală, cât şi de la cea testamentară.

(2) Posesia exercitată de nedemn asupra bunurilor moştenirii este considerată posesie de rea-credinţă.

(3) Actele de conservare, precum şi actele de administrare, în măsura în care profită moştenitorilor, încheiate între nedemn şi terţi, sunt valabile. De asemenea, se menţin şi actele de dispoziţie cu titlu oneros încheiate între nedemn şi terţii dobânditori de bună-credinţă, regulile din materia cărţii funciare fiind însă aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 655. Sunt nedemni de a succede şi prin urmare excluşi de la succesiune: 1. Condamnatul pentru că a omorât sau a încercat să omoare pe defunct. 2. Acela care a făcut în contra defunctului o acuzaţie capitală, declarată de judecată calomnioasă. 3. Moştenitorul major care, având cunoştinţă de omorul defunctului, nu a denunţat aceasta justiţiei *(C. civ. 656)*. ▸ Art. 657. Moştenitorul depărtat de la succesiune ca nedemn este obligat a întoarce toate fructele şi veniturile a căror folosinţă a avut-o de la deschiderea succesiunii.

Art. 961. Înlăturarea efectelor nedemnităţii. (1) Efectele nedemnităţii de drept sau judiciare pot fi înlăturate expres prin testament sau printr-un act autentic notarial de către cel care lasă moştenirea. Fără o declaraţie expresă, nu constituie înlăturare a efectelor nedemnităţii legatul lăsat nedemnului după săvârşirea faptei care atrage nedemnitatea.

(2) Efectele nedemnităţii nu pot fi înlăturate prin reabilitarea nedemnului, amnistie intervenită după condamnare, graţiere sau prin prescripţia executării pedepsei penale.

Art. 962. Vocaţia la moştenire. Pentru a putea moşteni, o persoană trebuie să aibă calitatea cerută de lege sau să fi fost desemnată de către defunct prin testament.

Titlul II. Moştenirea legală

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 963. Moştenitorii legali. (1) Moştenirea se cuvine, în ordinea şi după regulile stabilite în prezentul titlu, soţului supravieţuitor şi rudelor defunctului, şi anume descendenţilor, ascendenţilor şi colateralilor acestuia, după caz.

(2) Descendenţii şi ascendenţii au vocaţie la moştenire indiferent de gradul de rudenie cu defunctul, iar colateralii numai până la gradul al patrulea inclusiv.

(3) În lipsa moştenitorilor legali sau testamentari, patrimoniul defunctului se transmite comunei, oraşului sau, după caz, municipiului în a cărui rază teritorială se aflau bunurile la data deschiderii moştenirii.

Reglementarea anterioară
- C. civ. 1864: ► Art. 659. Succesiunile sunt deferite copiilor şi descendenţilor defunctului, ascendenţilor şi rudelor sale colaterale, în ordinea şi după regulile mai jos determinate *(C. civ. 652, 669 şi urm.).* ► Art. 680. În lipsă de moştenitori legali sau testamentari, bunurile lăsate de defunct trec în proprietatea statului.
- Legea nr. 319/1944: Art. 1. Soţul supravieţuitor moşteneşte din averea celuilalt soţ, după cum urmează: a) când vine la succesiune cu copiii legitimi şi recunoscuţi sau numai cu unii din ei, ori cu descendenţii lor, moşteneşte o pătrime; b) când vine la succesiune în concurs cu tatăl şi cu mama defunctului, ori numai cu unul din ei, în ambele cazuri împreună cu fraţii şi surorile soţului încetat din viaţă şi descendenţii lor, sau numai cu unii din ei, moşteneşte o treime; c) când vine la succesiune cu tatăl şi mama defunctului, ori numai cu unul din ei, sau numai cu fraţii şi surorile acestuia şi descendenţi de ai lor, ori numai cu unii din ei, moşteneşte o jumătate; d) când vine la succesiune cu ceilalţi ascendenţi sau colaterali până la gradul al IV-lea inclusiv, moşteneşte trei pătrimi; e) în lipsa rudelor mai sus arătate, soţul supravieţuitor moşteneşte averea întreagă.

Art. 964. Principiile generale ale devoluţiunii legale a moştenirii. (1) Rudele defunctului vin la moştenire în următoarea ordine:
a) clasa întâi: descendenţii;
b) clasa a doua: ascendenţii privilegiaţi şi colateralii privilegiaţi;
c) clasa a treia: ascendenţii ordinari;
d) clasa a patra: colateralii ordinari.

(2) Dacă în urma dezmoştenirii rudele defunctului din clasa cea mai apropiată nu pot culege întreaga moştenire, atunci partea rămasă se atribuie rudelor din clasa subsecventă care îndeplinesc condiţiile pentru a moşteni.

(3) Înăuntrul fiecărei clase, rudele de gradul cel mai apropiat cu defunctul înlătură de la moştenire rudele de grad mai îndepărtat, cu excepţia cazurilor pentru care legea dispune altfel.

(4) Între rudele din aceeaşi clasă şi de acelaşi grad, moştenirea se împarte în mod egal, dacă legea nu prevede altfel.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 659. Succesiunile sunt deferite copiilor şi descendenţilor defunctului, ascendenţilor şi rudelor sale colaterale, în ordinea şi după regulile mai jos determinate *(C. civ. 652, 669 şi urm.).* ► Art. 669. Copiii sau descendenţii lor succed tatălui, mamei, moşilor, moaşelor şi oricărui alt ascendent, fără deosebire de sex şi chiar de ar fi născuţi din deosebite căsătorii. Ei succed în părţi egale când se găsesc toţi în gradul dintâi şi sunt chemaţi după propriul lor drept; ei succed pe tulpină când sunt chemaţi toţi sau unul din ei prin reprezentare. ► Art. 670. (1) Dacă defunctul n-a lăsat posteritate, nici frate, nici sororă, nici descendenţi dintr-aceştia, succesiunea se cuvine ascendenţilor din gradul de rudenie cel mai aproape. (2) Ascendenţii de acelaşi grad moştenesc părţi egale *(C. civ. 659 şi urm., 675).* ► Art. 671. Dacă tatăl şi mama unei persoane moarte fără descendenţi i-au supravieţuit, lăsând acea persoană fraţi, surori, sau descendenţi ai acestora, succesiunea se divide în două porţiuni egale, din care jumătate numai se cuvine

tatălui şi mamei şi se împarte deopotrivă între dânşii *(C. civ. 673)*. ▶ Art. 672. În caz de a muri mai dinainte tatăl şi mama unei persoane moarte fără posteritate, fraţii, surorile sau descendenţii lor sunt chemaţi la succesiune, depărtând pe ascendenţi şi pe ceilalţi colaterali. Ei succed sau după propriul lor drept, sau prin reprezentare, în modul regulat în secţiunea II a acestui cap. *(C. civ. 659 şi urm., 666, 698)*. ▶ Art. 673. Dacă tatăl şi mama persoanei moarte fără posteritate i-au supravieţuit, fraţii, surorile sau reprezentanţii lor iau jumătate succesiunea. Dacă numai tatăl sau numai mama i-a supravieţuit, fraţii, surorile sau reprezentanţii lor iau trei pătrimi ale succesiunii *(C. civ. 671)*.

Capitolul II. Reprezentarea succesorală

Art. 965. Noţiune. Prin reprezentare succesorală, un moştenitor legal de un grad mai îndepărtat, numit reprezentant, urcă, în virtutea legii, în drepturile ascendentului său, numit reprezentat, pentru a culege partea din moştenire ce i s-ar fi cuvenit acestuia dacă nu ar fi fost nedemn faţă de defunct sau decedat la data deschiderii moştenirii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 664. Reprezentarea este o ficţiune a legii, care are de efect de a pune pe reprezentanţi în locul, în gradul şi în dreptul reprezentatului *(C. civ. 672, 698, 755)*.

Art. 966. Domeniul de aplicare. (1) Pot veni la moştenire prin reprezentare succesorală numai descendenţii copiilor defunctului şi descendenţii fraţilor sau surorilor defunctului.

(2) În limitele prevăzute la alin. (1) şi dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la art. 967, reprezentarea operează în toate cazurile, fără a deosebi după cum reprezentanţii sunt rude de acelaşi grad ori de grade diferite în raport cu defunctul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 665. (1) Reprezentarea se întinde nemărginit în linie directă descendentă. (2) Ea este admisă în toate cazurile, concure copiii defunctului cu descendenţii unui copil mort mai dinainte, întâmple-se ca toţi copiii defunctului fiind morţi înaintea lui, descendenţii zişilor copii să se găsească între ei în grade egale sau neegale. ▶ Art. 666. În linie colaterală, reprezentarea este admisă în privinţa copiilor şi descendenţilor fraţilor sau surorilor defunctului, vie ei la succesiunea sa în concurs cu unchi sau mătuşe, întâmple-se ca toţi fraţii şi surorile defunctului, fiind morţi mai dinainte, succesiunea să se găsească trecută la descendenţii lor, în grade egale sau neegale *(C. civ. 672 şi urm.)*.

Art. 967. Condiţii. (1) Poate fi reprezentată persoana lipsită de capacitatea de a moşteni, precum şi nedemnul, chiar aflat în viaţă la data deschiderii moştenirii.

(2) Pentru a veni prin reprezentare succesorală la moştenirea defunctului, reprezentantul trebuie să îndeplinească toate condiţiile generale pentru a-l moşteni pe acesta.

(3) Reprezentarea operează chiar dacă reprezentantul este nedemn faţă de reprezentat sau a renunţat la moştenirea lăsată de acesta ori a fost dezmoştenit de el.

Art. 968. Efectul general al reprezentării succesorale. (1) În cazurile în care operează reprezentarea succesorală, moştenirea se împarte pe tulpină.

(2) Prin *tulpină* se înţelege:

– înăuntrul clasei întâi, descendentul de gradul întâi care culege moştenirea sau este reprezentat la moştenire;

– înăuntrul clasei a doua, colateralul privilegiat de gradul al doilea care culege moştenirea sau este reprezentat la moştenire.

(3) Dacă aceeaşi tulpină a produs mai multe ramuri, în cadrul fiecărei ramuri subdivizarea se face tot pe tulpină, partea cuvenită descendenţilor de acelaşi grad din aceeaşi ramură împărţindu-se între ei în mod egal.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 667. În toate cazurile în care reprezentarea este admisă, partajul se face pe tulpină (*souche*); dacă aceeaşi tulpină a produs mai multe ramuri, subdivizia se face iarăşi pe tulpină în fiecare ramură, şi membrii aceleiaşi ramuri se împart egal între dânşii.

Art. 969. Efectul particular al reprezentării succesorale. (1) Copiii nedemnului concepuţi înainte de deschiderea moştenirii de la care nedemnul a fost exclus vor raporta la moştenirea acestuia din urmă bunurile pe care le-au moştenit prin reprezentarea nedemnului, dacă vin la moştenirea lui în concurs cu alţi copii ai săi, concepuţi după deschiderea moştenirii de la care a fost înlăturat nedemnul. Raportul se face numai în cazul şi în măsura în care valoarea bunurilor primite prin reprezentarea nedemnului a depăşit valoarea pasivului succesoral pe care reprezentantul a trebuit să îl suporte ca urmare a reprezentării.

(2) Raportul se face potrivit dispoziţiilor prevăzute în secţiunea a 2-a a cap. IV din titlul IV al prezentei cărţi.

Capitolul III. Moştenitorii legali

Secţiunea 1. Soţul supravieţuitor

Art. 970. Condiţii. Soţul supravieţuitor îl moşteneşte pe soţul decedat dacă, la data deschiderii moştenirii, nu există o hotărâre de divorţ definitivă.

Art. 971. Vocaţia la moştenire a soţului supravieţuitor. (1) Soţul supravieţuitor este chemat la moştenire în concurs cu oricare dintre clasele de moştenitori legali.

(2) În absenţa persoanelor prevăzute la alin. (1) sau dacă niciuna dintre ele nu vrea ori nu poate să vină la moştenire, soţul supravieţuitor culege întreaga moştenire.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 319/1944: Art. 1. Soţul supravieţuitor moşteneşte din averea celuilalt soţ, după cum urmează: e) în lipsa rudelor mai sus arătate, soţul supravieţuitor moşteneşte averea întreagă.

Art. 972. Cota succesorală a soţului supravieţuitor. (1) Cota soţului supravieţuitor este de:

a) un sfert din moştenire, dacă vine în concurs cu descendenţii defunctului;

b) o treime din moştenire, dacă vine în concurs atât cu ascendenţi privilegiaţi, cât şi cu colaterali privilegiaţi ai defunctului;

c) o jumătate din moştenire, dacă vine în concurs fie numai cu ascendenţi privilegiaţi, fie numai cu colaterali privilegiaţi ai defunctului;

d) trei sferturi din moştenire, dacă vine în concurs fie cu ascendenţi ordinari, fie cu colaterali ordinari ai defunctului.

(2) Cota soţului supravieţuitor în concurs cu moştenitori legali aparţinând unor clase diferite se stabileşte ca şi când acesta ar fi venit în concurs numai cu cea mai apropiată dintre ele.

(3) Dacă, în urma căsătoriei putative, două sau mai multe persoane au situaţia unui soţ supravieţuitor, cota stabilită potrivit alin. (1) şi (2) se împarte în mod egal între acestea.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 319/1944: Art. 1. Soţul supravieţuitor moşteneşte din averea celuilalt soţ, după cum urmează: a) când vine la succesiune cu copiii legitimi şi recunoscuţi sau numai cu unii din ei, ori cu descendenţii lor, moşteneşte o pătrime; b) când vine la succesiune în concurs cu tatăl şi cu mama defunctului, ori numai cu unul din ei, în ambele cazuri împreună cu fraţii şi surorile soţului încetat din viaţă şi descendenţii lor, sau numai cu unii din ei, moşteneşte o treime; c) când vine la succesiune cu tatăl şi mama defunctului, ori numai cu unul din ei, sau numai cu fraţii şi surorile acestuia şi descendenţi de ai lor, ori numai cu unii din ei, moşteneşte o jumătate; d) când vine la succesiune cu ceilalţi ascendenţi sau colaterali până la gradul al IV-lea inclusiv, moşteneşte trei pătrimi.

Art. 973. Dreptul de abitaţie al soţului supravieţuitor. (1) Soţul supravieţuitor care nu este titular al niciunui drept real de a folosi o altă locuinţă corespunzătoare nevoilor sale beneficiază de un drept de abitaţie asupra casei în care a locuit până la data deschiderii moştenirii, dacă această casă face parte din bunurile moştenirii.

(2) Dreptul de abitaţie este gratuit, inalienabil şi insesizabil.

(3) Oricare dintre moştenitori poate cere fie restrângerea dreptului de abitaţie, dacă locuinţa nu este necesară în întregime soţului supravieţuitor, fie schimbarea obiectului abitaţiei, dacă pune la dispoziţia soţului supravieţuitor o altă locuinţă corespunzătoare.

(4) Dreptul de abitaţie se stinge la partaj, dar nu mai devreme de un an de la data deschiderii moştenirii. Acest drept încetează, chiar înainte de împlinirea termenului de un an, în caz de recăsătorire a soţului supravieţuitor.

(5) Toate litigiile cu privire la dreptul de abitaţie reglementat prin prezentul articol se soluţionează de către instanţa competentă să judece partajul moştenirii, care va hotărî de urgenţă, în camera de consiliu.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 319/1944: Art. 4. (1) Soţul supravieţuitor care nu are o altă locuinţă proprie, va avea până la executarea ieşirii din indiviziune, şi, în orice caz, cel puţin timp de un an de la încetarea din viaţă a soţului său, în afară de dreptul de moştenire potrivit dispoziţiilor de mai sus, un drept de abitaţie asupra casei în care a locuit, dacă aceasta face parte din succesiune. (2) Soţul supravieţuitor nu va fi obligat să dea cauţiunea prevăzută de art. 566 din Codul civil. Dreptul de abitaţie nu va putea fi cedat sau închiriat, chiar şi în cazul prevăzut de art. 572 alin. (2) Cod civil. (3) Comoştenitorii soţului supravieţuitor vor putea cere restrângerea dreptului de abitaţie, în cazul când locuinţa nu va fi necesară în întregime. (4) De asemenea, ei vor avea dreptul de a procura soţului supravieţuitor locuinţă în altă parte. (5) Dacă soţul supravieţuitor şi moştenitorii nu se înţeleg asupra procurării locuinţei sau restrângerii abitaţiei, instanţa competentă a judeca împărţeala averii, va hotărî de urgenţă, în camera de consiliu. (6) Dreptul de abitaţie încetează, dacă soţul supravieţuitor se recăsătoreşte înainte de executarea ieşirii din indiviziune.

Art. 974. Dreptul special de moştenire al soţului supravieţuitor. Când nu vine în concurs cu descendenţii defunctului, soţul supravieţuitor moşteneşte, pe lângă cota stabilită potrivit art. 972, mobilierul şi obiectele de uz casnic care au fost afectate folosinţei comune a soţilor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 319/1944: Art. 5. În cazurile prevăzute la art. 1 pct. b)-d) inclusiv, soţul supravieţuitor va moşteni, în afară de partea sa succesorală, mobilele şi obiectele aparţinând gospodăriei casnice, precum şi darurile de nuntă.

Secţiunea a 2-a. Descendenţii defunctului

Art. 975. Dreptul de moştenire al descendenţilor. (1) Descendenţii sunt copiii defunctului şi urmaşii lor în linie dreaptă la nesfârşit.

(2) Descendenţii defunctului înlătură moştenitorii din celelalte clase şi vin la moştenire în ordinea proximităţii gradului de rudenie. Dispoziţiile art. 964 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) În concurs cu soţul supravieţuitor, descendenţii defunctului, indiferent de numărul lor, culeg împreună trei sferturi din moştenire.

(4) Moştenirea sau partea din moştenire care li se cuvine descendenţilor se împarte între aceştia în mod egal, când vin la moştenire în nume propriu, ori pe tulpină, când vin la moştenire prin reprezentare succesorală.

Reglementarea anterioară
- C. civ. 1864: Art. 669. Copiii sau descendenţii lor succed tatălui, mamei, moşilor, moaşelor şi oricărui alt ascendent, fără deosebire de sex şi chiar de ar fi născuţi din deosebite căsătorii. Ei

succed în părți egale când se găsesc toți în gradul dintâi și sunt chemați după propriul lor drept; ei succed pe tulpină când sunt chemați toți sau unul din ei prin reprezentare.
- Legea nr. 319/1944: Art. 1. Soțul supraviețuitor moștenește din averea celuilalt soț, după cum urmează: a) când vine la succesiune cu copiii legitimi și recunoscuți sau numai cu unii din ei, ori cu descendenții lor, moștenește o pătrime.

Secțiunea a 3-a. Ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați

Art. 976. Vocația la moștenire a ascendenților privilegiați și a colateralilor privilegiați. (1) Ascendenții privilegiați sunt tatăl și mama defunctului.

(2) Colateralii privilegiați sunt frații și surorile defunctului, precum și descendenții acestora, până la al patrulea grad inclusiv cu defunctul.

(3) Ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați vin la moștenire dacă descendenții nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a moșteni. Dispozițiile art. 963 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 670. (1) Dacă defunctul n-a lăsat posteritate, nici frate, nici sororă, nici descendenți dintr-aceștia, succesiunea se cuvine ascendenților din gradul de rudenie cel mai aproape. (2) Ascendenții de același grad moștenesc părți egale *(C. civ. 659 și urm., 675).*

Art. 977. Împărțirea moștenirii între soțul supraviețuitor, ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați. (1) Dacă soțul supraviețuitor vine la moștenire în concurs atât cu ascendenți privilegiați, cât și cu colaterali privilegiați ai defunctului, partea cuvenită clasei a doua este de două treimi din moștenire.

(2) Dacă soțul supraviețuitor vine la moștenire în concurs fie numai cu ascendenți privilegiați, fie numai cu colaterali privilegiați ai defunctului, partea cuvenită clasei a doua este de o jumătate din moștenire.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 319/1944: Art. 1. Soțul supraviețuitor moștenește din averea celuilalt soț, după cum urmează: b) când vine la succesiune în concurs cu tatăl și cu mama defunctului, ori numai cu unul din ei, în ambele cazuri împreună cu frații și surorile soțului încetat din viață și descendenții lor, sau numai cu unii din ei, moștenește o treime; c) când vine la succesiune cu tatăl și mama defunctului, ori numai cu unul din ei, sau numai cu frații și surorile acestuia și descendenți de ai lor, ori numai cu unii din ei, moștenește o jumătate;

Art. 978. Împărțirea moștenirii între ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați. Moștenirea sau partea din moștenire cuvenită ascendenților privilegiați și colateralilor privilegiați se împarte între aceștia în funcție de numărul ascendenților privilegiați care vin la moștenire, după cum urmează:

a) în cazul în care la moștenire vine un singur părinte, acesta va culege un sfert, iar colateralii privilegiați, indiferent de numărul lor, vor culege trei sferturi;

b) în cazul în care la moștenire vin 2 părinți, aceștia vor culege împreună o jumătate, iar colateralii privilegiați, indiferent de numărul lor, vor culege cealaltă jumătate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 671. Dacă tatăl și mama unei persoane moarte fără descendenți i-au supraviețuit, lăsând acea persoană frați, surori, sau descendenți ai acestora, succesiunea se divide în două porțiuni egale, din care jumătate numai se cuvine tatălui și mamei și se împarte deopotrivă între dânșii *(C. civ. 673).* ▸ Art. 673. Dacă tatăl și mama persoanei moarte fără posteritate i-au supraviețuit, frații, surorile sau reprezentanții lor iau jumătate succesiunea. Dacă numai tatăl sau numai mama i-a supraviețuit, frații, surorile sau reprezentanții lor iau trei pătrimi ale succesiunii *(C. civ. 671).*

Art. 979. Absenţa ascendenţilor privilegiaţi sau a colateralilor privilegiaţi. (1) În cazul în care colateralii privilegiaţi nu îndeplinesc condiţiile necesare pentru a moşteni, ascendenţii privilegiaţi vor culege moştenirea sau partea din moştenire cuvenită clasei a doua.

(2) În cazul în care ascendenţii privilegiaţi nu îndeplinesc condiţiile necesare pentru a moşteni, colateralii privilegiaţi vor culege moştenirea sau partea din moştenire cuvenită clasei a doua.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 672. În caz de a muri mai dinainte tatăl şi mama unei persoane moarte fără posteritate, fraţii, surorile sau descendenţii lor sunt chemaţi la succesiune, depărtând pe ascendenţi şi pe ceilalţi colaterali. Ei succed sau după propriul lor drept, sau prin reprezentare, în modul regulat în secţiunea II a acestui cap. *(C. civ. 659 şi urm., 666, 698).*

Art. 980. Împărţirea moştenirii între ascendenţii privilegiaţi. Moştenirea sau partea din moştenire cuvenită ascendenţilor privilegiaţi se împarte între aceştia în mod egal.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 670. (1) Dacă defunctul n-a lăsat posteritate, nici frate, nici sororă, nici descendenţi dintr-aceştia, succesiunea se cuvine ascendenţilor din gradul de rudenie cel mai aproape. (2) Ascendenţii de acelaşi grad moştenesc părţi egale *(C. civ. 659 şi urm., 675).*

Art. 981. Împărţirea moştenirii între colateralii privilegiaţi. (1) Moştenirea sau partea din moştenire cuvenită colateralilor privilegiaţi se împarte între aceştia în mod egal.

(2) În cazul în care colateralii privilegiaţi vin la moştenire prin reprezentare succesorală, moştenirea sau partea din moştenire ce li se cuvine se împarte între ei pe tulpină.

(3) În cazul în care colateralii privilegiaţi sunt rude cu defunctul pe linii colaterale diferite, moştenirea sau partea din moştenire ce li se cuvine se împarte, în mod egal, între linia maternă şi cea paternă. În cadrul fiecărei linii, sunt aplicabile dispoziţiile alin. (1) şi (2).

(4) În ipoteza prevăzută la alin. (3), colateralii privilegiaţi care sunt rude cu defunctul pe ambele linii vor culege, pe fiecare dintre acestea, partea din moştenire ce li se cuvine.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 674. Partajul jumătăţii sau celor trei pătrimi cuvenite fraţilor sau surorilor, după conţinerea articolului precedent, se face între ei în porţiuni egale, dacă sunt toţi dintr-aceeaşi căsătorie; de sunt din căsătorii diferite, diviziunea se face pe jumătate între cele două linii paternă şi maternă a defunctului; fraţii primari iau parte în amândouă liniile, uterinii sau consângenii, fiecare în linia sa numai. Dacă sunt fraţi sau surori numai într-o linie, ei succed în total, excluzând pe toate rudele din cealaltă linie *(C. civ. 672 şi urm.).*

Secţiunea a 4-a. Ascendenţii ordinari

Art. 982. Dreptul de moştenire al ascendenţilor ordinari. (1) Ascendenţii ordinari sunt rudele în linie dreaptă ascendentă ale defunctului, cu excepţia părinţilor acestuia.

(2) Ascendenţii ordinari vin la moştenire dacă descendenţii, ascendenţii privilegiaţi şi colateralii privilegiaţi nu îndeplinesc condiţiile necesare pentru a moşteni. Dispoziţiile art. 964 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(3) Ascendenţii ordinari vin la moştenire în ordinea gradelor de rudenie cu defunctul.

(4) În concurs cu soţul supravieţuitor, ascendenţii ordinari ai defunctului, indiferent de numărul lor, culeg împreună un sfert din moştenire.

(5) Moştenirea sau partea din moştenire cuvenită ascendenţilor ordinari de acelaşi grad se împarte între aceştia în mod egal.

Reglementarea anterioară
– **C. civ. 1864:** Art. 675. (1) În lipsă de fraţi sau surori sau de descendenţi dintr-înşii şi în lipsă de ascendenţi, succesiunea se dă rudelor colaterale din gradul de rudenie cel mai apropiat.

(2) Când sunt mai multe rude colaterale în acelaşi grad, succesiunea se împarte egal între dânsele *(C. civ. 663)*.
– **Legea nr. 319/1944:** Art. 1. Soţul supravieţuitor moşteneşte din averea celuilalt soţ, după cum urmează: [...] d) când vine la succesiune cu ceilalţi ascendenţi sau colaterali până la gradul al IV-lea inclusiv, moşteneşte trei pătrimi.

Secţiunea a 5-a. Colateralii ordinari

Art. 983. Dreptul de moştenire al colateralilor ordinari. (1) Colateralii ordinari sunt rudele colaterale ale defunctului până la gradul al patrulea inclusiv, cu excepţia colateralilor privilegiaţi.
(2) Colateralii ordinari vin la moştenire dacă descendenţii, ascendenţii privilegiaţi, colateralii privilegiaţi şi ascendenţii ordinari nu îndeplinesc condiţiile necesare pentru a moşteni. Dispoziţiile art. 964 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.
(3) Colateralii ordinari vin la moştenire în ordinea gradelor de rudenie cu defunctul.
(4) În concurs cu soţul supravieţuitor, colateralii ordinari ai defunctului, indiferent de numărul lor, culeg împreună un sfert din moştenire.
(5) Moştenirea sau partea din moştenire cuvenită colateralilor ordinari de acelaşi grad se împarte între aceştia în mod egal.

Reglementarea anterioară
– **C. civ. 1864:** Art. 675. (1) În lipsă de fraţi sau surori sau de descendenţi dintr-înşii şi în lipsă de ascendenţi, succesiunea se dă rudelor colaterale din gradul de rudenie cel mai apropiat.
(2) Când sunt mai multe rude colaterale în acelaşi grad, succesiunea se împarte egal între dânsele *(C. civ. 663)*.
– **Legea nr. 319/1944:** Art. 1. Soţul supravieţuitor moşteneşte din averea celuilalt soţ, după cum urmează: [...] d) când vine la succesiune cu ceilalţi ascendenţi sau colaterali până la gradul al IV-lea inclusiv, moşteneşte trei pătrimi.

Titlul III. Liberalităţile

Capitolul I. Dispoziţii comune

Secţiunea 1. Dispoziţii preliminare

Art. 984. Noţiune şi categorii. (1) Liberalitatea este actul juridic prin care o persoană dispune cu titlu gratuit de bunurile sale, în tot sau în parte, în favoarea unei alte persoane.
(2) Nu se pot face liberalităţi decât prin donaţie sau prin legat cuprins în testament.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 800. Nimeni nu va putea dispune de avutul său, cu titlu gratuit, decât cu formele prescrise de lege pentru donaţiuni între vii sau prin testament *(C. civ. 644, 794 şi urm., 801 şi urm., 813 şi urm., 856 şi urm.)*.

Art. 985. Donaţia. Donaţia este contractul prin care, cu intenţia de a gratifica, o parte, numită donator, dispune în mod irevocabil de un bun în favoarea celeilalte părţi, numită donatar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 801. Donaţiunea este un act de liberalitate prin care donatorele dă irevocabil un lucru donatarului care-l primeşte *(C. civ. 813 şi urm., 829 şi urm., 937)*.

Art. 986. Legatul. Legatul este dispoziţia testamentară prin care testatorul stipulează ca, la decesul său, unul sau mai mulţi legatari să dobândească întregul său patrimoniu, o fracţiune din acesta sau anumite bunuri determinate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 802. Testamentul este un act revocabil prin care testatorul dispune, pentru timpul încetării sale din viaţă, de tot sau parte din avutul său *(C. civ. 856 şi urm., 920 şi urm.)*.

Secţiunea a 2-a. Capacitatea în materie de liberalităţi

Art. 987. Capacitatea de folosinţă. (1) Orice persoană poate face şi primi liberalităţi, cu respectarea regulilor privind capacitatea.

(2) Condiţia capacităţii de a dispune prin liberalităţi trebuie îndeplinită la data la care dispunătorul îşi exprimă consimţământul.

(3) Condiţia capacităţii de a primi o donaţie trebuie îndeplinită la data la care donatarul acceptă donaţia.

(4) Condiţia capacităţii de a primi un legat trebuie îndeplinită la data deschiderii moştenirii testatorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 808. (1) Este capabil de a primi prin donaţiune între vii oricine este conceput în momentul donaţiunii. (2) Este capabil de a primi prin testament oricine este conceput la epoca morţii testatorului *(C. civ. 654)*.

Art. 988. Lipsa capacităţii depline de exerciţiu a dispunătorului. (1) Cel lipsit de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă nu poate dispune de bunurile sale prin liberalităţi, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege.

(2) Sub sancţiunea nulităţii relative, nici chiar după dobândirea capacităţii depline de exerciţiu persoana nu poate dispune prin liberalităţi în folosul celui care a avut calitatea de reprezentant ori ocrotitor legal al său, înainte ca acesta să fi primit de la instanţa de tutelă descărcare pentru gestiunea sa. Se exceptează situaţia în care reprezentantul ori, după caz, ocrotitorul legal este ascendentul dispunătorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 806. Minorul mai mic de 16 ani nu poate dispune nici într-un fel, afară de excepţiile regulate la capitolul VII al acestui titlu *(C. civ. 807)*. ▶ Art. 807. Minorul de 16 ani poate dispune prin testament şi numai pentru jumătate din bunurile de care după lege poate dispune majorele *(C. civ. 806, 809, 814)*. ▶ Art. 809. (2) Minorul, ajuns la majoritate, nu poate dispune nici prin donaţiune între vii, nici prin testament, în favoarea fostului său tutore, dacă socotelile definitive ale tutelei n-au fost prealabil date şi primite. (3) Sunt exceptaţi în amândouă cazurile de mai sus ascendenţii minorilor, care sunt sau au fost tutori ai lor *(C. civ. 807, 812)*.

Art. 989. Desemnarea beneficiarului liberalităţii. (1) Sub sancţiunea nulităţii absolute, dispunătorul trebuie să îl determine pe beneficiarul liberalităţii ori cel puţin să prevadă criteriile pe baza cărora acest beneficiar să poată fi determinat la data la care liberalitatea produce efecte juridice.

(2) Persoana care nu există la data întocmirii liberalităţii poate beneficia de o liberalitate dacă aceasta este făcută în favoarea unei persoane capabile, cu sarcina pentru aceasta din urmă de a transmite beneficiarului obiectul liberalităţii îndată ce va fi posibil.

(3) Sub sancţiunea nulităţii absolute, dispunătorul nu poate lăsa unui terţ dreptul de a-l desemna pe beneficiarul liberalităţii sau de a stabili obiectul acesteia. Cu toate acestea, repartizarea bunurilor transmise prin legat unor persoane desemnate de testator poate fi lăsată la aprecierea unui terţ.

(4) Este valabilă liberalitatea făcută unei persoane desemnate de dispunător, cu o sarcină în favoarea unei persoane alese fie de gratificat, fie de un terţ desemnat, la rândul său, tot de către dispunător.

Art. 990. Incapacităţile speciale. (1) Sunt anulabile liberalităţile făcute medicilor, farmaciştilor sau altor persoane, în perioada în care, în mod direct sau indirect, îi acordau îngrijiri de specialitate dispunătorului pentru boala care este cauză a decesului.

(2) Sunt exceptate de la prevederile alin. (1):

a) liberalităţile făcute soţului, rudelor în linie dreaptă sau colateralilor privilegiaţi;

b) liberalităţile făcute altor rude până la al patrulea grad inclusiv, dacă, la data liberalităţii, dispunătorul nu are soţ şi nici rude în linie dreaptă sau colaterali privilegiaţi.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile şi în privinţa preoţilor sau a altor persoane care acordau asistenţă religioasă în timpul bolii care este cauză a decesului.

(4) Dacă dispunătorul a decedat din cauza bolii, termenul de prescripţie a dreptului la acţiunea în anulare curge de la data la care moştenitorii au luat cunoştinţă de existenţa liberalităţii.

(5) În cazul în care dispunătorul s-a restabilit, legatul devine valabil, iar acţiunea în anularea donaţiei poate fi introdusă în termen de 3 ani de la data la care dispunătorul s-a restabilit.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 810. (1) Doctorii în medicină sau chirurgie, ofiţerii de sănătate şi spiţerii, care au tratat pe o persoană în boala din care moare, nu pot profita de dispoziţiile între vii sau testamentare, ce dânsa a făcut-o în favoare-le în cursul acestei boli. (2) Sunt exceptate: 1. Dispoziţiile remuneratorii făcute cu titlul particular; se va ţine însă seamă de starea dispunătorului şi de serviciile făcute. 2. Dispoziţiile universale, în caz de rudenie până la al patrulea grad inclusiv, afară numai dacă mortul va avea erezi în linie dreaptă şi dacă acela, în profitul căruia s-a făcut dispoziţia, nu este el chiar erede în linie dreaptă. (3) Aceleaşi reguli sunt aplicabile în privinţa preoţilor *(C. civ. 660 şi urm., 812).*

Art. 991. Incapacităţile speciale în materia legatelor. Sunt anulabile legatele în favoarea:

a) notarului public care a autentificat testamentul;

b) interpretului care a participat la procedura de autentificare a testamentului;

c) martorilor, în cazurile prevăzute la art. 1.043 alin. (2) şi art. 1.047 alin. (3);

d) agenţilor instrumentatori, în cazurile prevăzute la art. 1.047;

e) persoanelor care au acordat, în mod legal, asistenţă juridică la redactarea testamentului.

Art. 992. Simulaţia. (1) Sancţiunea nulităţii relative prevăzute la art. 988 alin. (2), art. 990 şi 991 se aplică şi liberalităţilor deghizate sub forma unui contract cu titlu oneros sau făcute unei persoane interpuse.

(2) Sunt prezumate până la proba contrară ca fiind persoane interpuse ascendenţii, descendenţii şi soţul persoanei incapabile de a primi liberalităţi, precum şi ascendenţii şi descendenţii soţului acestei persoane.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 812. (1) Dispoziţiile în favoarea unui incapabil sunt nule, fie ele deghizate sub forma unui contract oneros, fie făcute în numele unor persoane interpuse. (2) Sunt reputate ca persoane interpuse tatăl şi mama, copiii şi descendenţii şi soţul persoanei incapabile *(C. civ. 940, 941, 1200, 1202).*

Secţiunea a 3-a. Substituţiile fideicomisare

Art. 993. Noţiune. Dispoziţia prin care o persoană, denumită *instituit,* este însărcinată să administreze bunul sau bunurile care constituie obiectul liberalităţii şi să le transmită unui terţ, denumit *substituit,* desemnat de dispunător, nu produce efecte decât în cazul în care este permisă de lege.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 803. Substituţiile sau fideicomisele sunt prohibite; orice dispoziţii prin care donatarul, eredele instituit sau legatarul va fi însărcinat de a conserva şi a remite la o a treia persoană, va fi nulă, chiar în privirea donatarului, a eredelui numit sau a legatarului *(C. civ. 804, 805, 812, 941).*

Art. 994. Substituţia fideicomisară. (1) O liberalitate poate fi grevată de o sarcină care constă în obligaţia instituitului, donatar sau legatar, de a administra bunurile care constituie obiectul liberalităţii şi de a le transmite, la decesul său, substituitului desemnat de dispunător.

(2) Instituitului i se aplică în mod corespunzător dispoziţiile din prezentul cod referitoare la fiduciar.

(3) Incapacităţile de a dispune se apreciază în raport cu dispunătorul, iar cele de a primi, în raport cu instituitul şi cu substituitul.

Art. 995. Efectele cu privire la bunuri. (1) Sarcina prevăzută la art. 994 produce efecte numai cu privire la bunurile care au constituit obiectul liberalităţii şi care la data decesului instituitului pot fi identificate şi se află în patrimoniul său.

(2) Atunci când liberalitatea are ca obiect valori mobiliare, sarcina produce efecte şi asupra valorilor mobiliare care le înlocuiesc.

(3) Dacă liberalitatea are ca obiect drepturi supuse formalităţilor de publicitate, sarcina trebuie să respecte aceleaşi formalităţi. În cazul imobilelor, sarcina este supusă notării în cartea funciară.

Art. 996. Drepturile substituitului. (1) Drepturile substituitului se nasc la moartea instituitului.

(2) Substituitul dobândeşte bunurile care constituie obiectul liberalităţii ca efect al voinţei dispunătorului.

(3) Substituitul nu poate fi, la rândul său, supus obligaţiei de administrare şi de transmitere a bunurilor.

Art. 997. Garanţiile şi asigurările. În vederea executării sarcinii, dispunătorul poate impune instituitului constituirea de garanţii şi încheierea unor contracte de asigurare.

Art. 998. Imputarea sarcinii asupra cotităţii disponibile. Dacă instituitul este moştenitor rezervatar al dispunătorului, sarcina nu poate încălca rezerva sa succesorală.

Art. 999. Acceptarea donaţiei după decesul dispunătorului. Oferta de donaţie făcută substituitului poate fi acceptată de acesta şi după decesul dispunătorului.

Art. 1.000. Ineficacitatea substituţiei. Atunci când substituitul predecedează instituitului sau renunţă la beneficiul liberalităţii, bunul revine instituitului, cu excepţia cazului în care s-a prevăzut că bunul va fi cules de moştenitorii substituitului ori a fost desemnat un al doilea substituit.

Secţiunea a 4-a. Liberalităţile reziduale

Art. 1.001. Noţiune. Dispunătorul poate stipula ca substituitul să fie gratificat cu ceea ce rămâne, la data decesului instituitului, din donaţiile sau legatele făcute în favoarea acestuia din urmă.

Art. 1.002. Dreptul de dispoziţie al instituitului. Liberalitatea reziduală nu îl împiedică pe instituit să încheie acte cu titlu oneros şi nici să reţină bunurile ori sumele obţinute în urma încheierii acestora.

Art. 1.003. Interdicţia de a dispune cu titlu gratuit. (1) Instituitul nu poate dispune prin testament de bunurile care au constituit obiectul unei liberalităţi reziduale.

(2) Dispunătorul poate interzice instituitului să dispună de bunuri prin donaţie. Cu toate acestea, atunci când este moştenitor rezervatar al dispunătorului, instituitul păstrează posibilitatea de a dispune prin acte între vii sau pentru cauză de moarte de bunurile care au constituit obiectul donaţiilor imputate asupra rezervei sale succesorale.

Art. 1.004. Independenţa patrimonială a instituitului. Instituitul nu este ţinut să dea socoteală dispunătorului ori moştenitorilor acestuia.

Art. 1.005. Aplicarea regulilor substituției fideicomisare. Dispozițiile prevăzute la art. 995, art. 996 alin. (2), art. 997, 999 și 1.000 sunt aplicabile liberalităților reziduale.

Secțiunea a 5-a. Revizuirea condițiilor și sarcinilor

Art. 1.006. Domeniul de aplicare. Dacă, din cauza unor situații imprevizibile și neimputabile beneficiarului, survenite acceptării liberalității[1], îndeplinirea condițiilor sau executarea sarcinilor care afectează liberalitatea a devenit extrem de dificilă ori excesiv de oneroasă pentru beneficiar, acesta poate cere revizuirea sarcinilor sau a condițiilor.

Art. 1.007. Soluționarea cererii de revizuire. (1) Cu respectarea, pe cât posibil, a voinței dispunătorului, instanța de judecată sesizată cu cererea de revizuire poate să dispună modificări cantitative sau calitative ale condițiilor sau ale sarcinilor care afectează liberalitatea ori să le grupeze cu acelea similare provenind din alte liberalități.

(2) Instanța de judecată poate autoriza înstrăinarea parțială sau totală a obiectului liberalității, stabilind ca prețul să fie folosit în scopuri conforme cu voința dispunătorului, precum și orice alte măsuri care să mențină pe cât posibil destinația urmărită de acesta.

Art. 1.008. Înlăturarea efectelor revizuirii. Dacă motivele care au determinat revizuirea condițiilor sau a sarcinilor nu mai subzistă, persoana interesată poate cere înlăturarea pentru viitor a efectelor revizuirii.

Secțiunea a 6-a. Dispoziții speciale

Art. 1.009. Clauzele considerate nescrise. (1) Este considerată nescrisă clauza prin care, sub sancțiunea desființării liberalității sau restituirii obiectului acesteia, beneficiarul este obligat să nu conteste validitatea unei clauze de inalienabilitate ori să nu solicite revizuirea condițiilor sau a sarcinilor.

(2) De asemenea, este considerată nescrisă dispoziția testamentară prin care se prevede dezmoștenirea ca sancțiune pentru încălcarea obligațiilor prevăzute la alin. (1) sau pentru contestarea dispozițiilor din testament care aduc atingere drepturilor moștenitorilor rezervatari ori sunt contrare ordinii publice sau bunelor moravuri.

Art. 1.010. Confirmarea liberalităților. Confirmarea unei liberalități de către moștenitorii universali ori cu titlu universal ai dispunătorului atrage renunțarea la dreptul de a opune viciile de formă sau orice alte motive de nulitate, fără ca prin această renunțare să se prejudicieze drepturile terților.

Capitolul II. Donația

Secțiunea 1. Încheierea contractului

Art. 1.011. Forma donației. (1) Donația se încheie prin înscris autentic, sub sancțiunea nulității absolute.

(2) Nu sunt supuse dispoziției alin. (1) donațiile indirecte, cele deghizate și darurile manuale.

(3) Bunurile mobile care constituie obiectul donației trebuie enumerate și evaluate într-un înscris, chiar sub semnătură privată, sub sancțiunea nulității absolute a donației.

(4) Bunurile mobile corporale cu o valoare de până la 25.000 lei pot face obiectul unui dar manual, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Darul manual se încheie valabil prin acordul de voințe al părților, însoțit de tradițiunea bunului.

---

[1] *N.r.* Credem că, dintr-o eroare de redactare, a fost omis cuvântul „*ulterior*", din ansamblul reglementării acestei instituții deducându-se însă faptul că situațiile imprevizibile și neimputabile beneficiarului trebuie să intervină „*ulterior* acceptării liberalității".

Legea de aplicare:
Art. 94. Plafonul valoric al bunurilor mobile corporale prevăzut la art. 1.011 alin. (4) din Codul civil va fi actualizat periodic, prin hotărâre a Guvernului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 813. Toate donaţiunile se fac prin act autentic *(C. civ. 1171 şi urm., 1167, 1168).*

Art. 1.012. Înregistrarea donaţiei autentice. În scop de informare a persoanelor care justifică existenţa unui interes legitim, notarul care autentifică un contract de donaţie are obligaţia să înscrie de îndată acest contract în registrul naţional notarial, ţinut în format electronic, potrivit legii. Dispoziţiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

Art. 1.013. Formarea contractului. (1) Oferta de donaţie poate fi revocată cât timp ofertantul nu a luat cunoştinţă de acceptarea destinatarului. Incapacitatea sau decesul ofertantului atrage caducitatea acceptării.

(2) Oferta nu mai poate fi acceptată după decesul destinatarului ei. Moştenitorii destinatarului pot însă comunica acceptarea făcută de acesta.

(3) Oferta de donaţie făcută unei persoane lipsite de capacitate de exerciţiu se acceptă de către reprezentantul legal.

(4) Oferta de donaţie făcută unei persoane cu capacitate de exerciţiu restrânsă poate fi acceptată de către aceasta, cu încuviinţarea ocrotitorului legal.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 814. (1) Donaţiunea nu obligă pe donator şi nu va produce niciun efect decât din ziua în care va fi fost acceptată. (2) Acceptarea poate fi făcută sau în act, sau printr-un act autentic posterior, mai înainte însă de moartea celui ce dăruieşte; în acest din urmă caz, donaţiunea n-are efect decât din ziua din care se va fi comunicat donatorelui actul de acceptare *(C. civ. 820, 827).* ► Art. 815. (1) Donaţiunile făcute unor minori sau unui interzis, se acceptă de tutore sau de părinte. (2) Mama, cu toate că tatăl ar fi în viaţă, şi ceilalţi ascendenţi, cu toate că genitorii ar fi în viaţă, vor putea asemenea să accepte donaţiunea făcută minorelui şi interzisului, deşi ei n-ar avea calitatea de tutori *(C. civ. 820, 1166).*

Art. 1.014. Promisiunea de donaţie. (1) Sub sancţiunea nulităţii absolute, promisiunea de donaţie este supusă formei autentice.

(2) În caz de neexecutare din partea promitentului, promisiunea de donaţie nu conferă beneficiarului decât dreptul de a pretinde daune-interese echivalente cu cheltuielile pe care le-a făcut şi avantajele pe care le-a acordat terţilor în considerarea promisiunii.

Art. 1.015. Principiul irevocabilităţii. (1) Donaţia nu este valabilă atunci când cuprinde clauze ce permit donatorului să o revoce prin voinţa sa.

(2) Astfel, este lovită de nulitate absolută donaţia care:

a) este afectată de o condiţie a cărei realizare depinde exclusiv de voinţa donatorului;

b) impune donatarului plata datoriilor pe care donatorul le-ar contracta în viitor, dacă valoarea maximă a acestora nu este determinată în contractul de donaţie;

c) conferă donatorului dreptul de a denunţa unilateral contractul;

d) permite donatorului să dispună în viitor de bunul donat, chiar dacă donatorul moare fără să fi dispus de acel bun. Dacă dreptul de a dispune vizează doar o parte din bunurile donate, nulitatea operează numai în privinţa acestei părţi.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 801. Donaţiunea este un act de liberalitate prin care donatorele dă irevocabil un lucru donatarului care-l primeşte *(C. civ. 813 şi urm., 829 şi urm., 937).* ► Art. 822. Este nulă orice donaţiune făcută cu condiţii a căror îndeplinire atârnă numai de voinţa donatorului *(C. civ. 1006, 1010).* ► Art. 823. Este asemenea nulă, dacă s-a făcut sub condiţia de a se satisface datorii sau sarcini care nu existau la epoca donaţiunii sau care nu erau arătate în actul de donaţiune. ► Art. 824. Când donatorul şi-a rezervat dreptul de a dispune de un obiect cuprins în donaţiune,

sau de o sumă determinată din bunurile dăruite, dacă moare, fără să fi dispus de dânsele, un asemenea obiect sau asemenea sumă rămâne erezilor donatorului.

Art. 1.016. Întoarcerea convențională. (1) Contractul poate să prevadă întoarcerea bunurilor dăruite, fie pentru cazul când donatarul ar predeceda donatorului, fie pentru cazul când atât donatarul, cât şi descendenții săi ar predeceda donatorului.

(2) În cazul în care donația are ca obiect bunuri supuse unor formalități de publicitate, atât dreptul donatarului, cât şi dreptul de întoarcere sunt supuse acestor formalități.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 825. (1) Donatorul poate stipula întoarcerea bunurilor dăruite, atât în cazul când donatarul ar muri înaintea lui, cât şi în cazul când donatarul şi descendenții săi ar muri înaintea sa. (2) Aceste stipulații însă nu se pot face decât în favoarea donatorului.

Secțiunea a 2-a. Efectele donației

Art. 1.017. Răspunderea donatorului. În executarea donației, dispunătorul răspunde numai pentru dol şi culpă gravă.

Art. 1.018. Garanția contra evicțiunii. (1) Donatorul nu răspunde pentru evicțiune decât dacă a promis expres garanția sau dacă evicțiunea decurge din fapta sa ori dintr-o împrejurare care afectează dreptul transmis, pe care a cunoscut-o şi nu a comunicat-o donatarului la încheierea contractului.

(2) În cazul donației cu sarcini, în limita valorii acestora, donatorul răspunde pentru evicțiune ca şi vânzătorul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 828. (1) Donatorul nu este responsabil de evicțiune către donatar pentru lucrurile dăruite. (2) Donatorul este responsabil de evicțiune când el a promis expres garanția. (3) Este asemenea responsabil când evicțiunea provine din faptul său, când este în chestiune o donațiune care impune sarcini donatorului; într-acest caz însă, garanția este obligatorie numai până la suma sarcinilor *(C. civ. 1337 şi urm.)*.

Art. 1.019. Garanția contra viciilor ascunse. (1) Donatorul nu răspunde pentru viciile ascunse ale bunului donat.

(2) Totuşi, dacă a cunoscut viciile ascunse şi nu le-a adus la cunoştința donatarului la încheierea contractului, donatorul este ținut să repare prejudiciul cauzat donatarului prin aceste vicii.

(3) În cazul donației cu sarcini, în limita valorii acestora, donatorul răspunde pentru viciile ascunse ca şi vânzătorul.

Secțiunea a 3-a. Revocarea donației

§1. Dispoziții comune

Art. 1.020. Cauzele de revocare. Donația poate fi revocată pentru ingratitudine şi pentru neexecutarea fără justificare a sarcinilor la care s-a obligat donatarul.

Legea de aplicare:
Art. 96. Prevederile art. 829 din Codul civil din 1864 nu se aplică în cazul în care copilul s-a născut după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 829. Donațiunea între vii se revocă, pentru neîndeplinirea condițiilor cu care s-a făcut, pentru ingratitudine şi pentru naştere de copii în urma donațiunii *(C. civ. 801, 830 şi urm., 937, 1011, 1020, 1021)*.

Art. 1.021. Modul de operare. Revocarea pentru ingratitudine şi pentru neîndeplinirea sarcinilor nu operează de drept.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 832. Revocarea pentru neîndeplinirea condiţiilor şi pentru ingratitudine nu se face de drept niciodată *(C. civ. 1020).*

Art. 1.022. Revocarea promisiunii de donaţie. (1) Promisiunea de donaţie se revocă de drept dacă anterior executării sale se iveşte unul dintre cazurile de revocare pentru ingratitudine prevăzute la art. 1023.

(2) De asemenea, promisiunea de donaţie se revocă de drept şi atunci când, anterior executării sale, situaţia materială a promitentului s-a deteriorat într-o asemenea măsură încât executarea promisiunii a devenit excesiv de oneroasă pentru acesta ori promitentul a devenit insolvabil.

§2. Revocarea pentru ingratitudine

Art. 1.023. Cazuri. Donaţia se revocă pentru ingratitudine în următoarele cazuri:

a) dacă donatarul a atentat la viaţa donatorului, a unei persoane apropiate lui sau, ştiind că alţii intenţionează să atenteze, nu l-a înştiinţat;

b) dacă donatarul se face vinovat de fapte penale, cruzimi sau injurii grave faţă de donator;

c) dacă donatarul refuză în mod nejustificat să asigure alimente donatorului ajuns în nevoie, în limita valorii actuale a bunului donat, ţinându-se însă seama de starea în care se afla bunul la momentul donaţiei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 831. Donaţiunea între vii se revocă pentru ingratitudine în cazurile următoare: 1. Dacă donatarul a atentat la viaţa donatorului. 2. Dacă este culpabil în privinţă-i de delicte, cruzimi sau injurii grave. 3. Dacă fără cuvânt îi refuză alimente *(C. civ. 655, 930).*

Art. 1.024. Cererea de revocare. (1) Dreptul la acţiunea prin care se solicită revocarea pentru ingratitudine se prescrie în termen de un an din ziua în care donatorul a ştiut că donatarul a săvârşit fapta de ingratitudine.

(2) Acţiunea în revocare pentru ingratitudine poate fi exercitată numai împotriva donatarului. Dacă donatarul moare după introducerea acţiunii, aceasta poate fi continuată împotriva moştenitorilor.

(3) Cererea de revocare nu poate fi introdusă de moştenitorii donatorului, cu excepţia cazului în care donatorul a decedat în termenul prevăzut la alin. (1) fără să îl fi iertat pe donatar. De asemenea, moştenitorii pot introduce acţiunea în revocare în termen de un an de la data morţii donatorului, dacă acesta a decedat fără să fi cunoscut cauza de revocare.

(4) Acţiunea pornită de donator poate fi continuată de moştenitorii acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 833. (1) Cererea de revocare pentru ingratitudine trebuie făcută în termen de un an din ziua faptului, sau din ziua când donatorul a cunoscut faptul. (2) Acţiunea de revocare nu se poate intenta în contra erezilor donatarului, nici de erezii donatorului în contra donatarului, afară numai dacă, în acest caz, acţiunea s-a intentat de donator, sau donatorul a murit în anul în care se putea intenta acţiunea *(C. civ. 931).*

Art. 1.025. Efectele generale ale revocării. (1) În caz de revocare pentru ingratitudine, dacă restituirea în natură a bunului donat nu este posibilă, donatarul va fi obligat să plătească valoarea acestuia, socotită la data soluţionării cauzei.

(2) În urma revocării donaţiei pentru ingratitudine, donatarul va fi obligat să restituie fructele pe care le-a perceput începând cu data introducerii cererii de revocare a donaţiei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 834. (2) În caz de revocare, donatarul se condamnă a întoarce valoarea obiectelor înstrăinate, după estimația ce li s-ar face în timpul cererii; se condamnă asemenea a întoarce veniturile din ziua cererii *(C. civ. 854, 1770)*.

Art. 1.026. Efectele speciale ale revocării. Revocarea pentru ingratitudine nu are niciun efect în privința drepturilor reale asupra bunului donat dobândite de la donatar, cu titlu oneros, de către terții de bună-credință și nici asupra garanțiilor constituite în favoarea acestora. În cazul bunurilor supuse unor formalități de publicitate, dreptul terțului trebuie să fi fost înscris anterior înregistrării cererii de revocare în registrele de publicitate aferente.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 834. (1) Revocarea pentru ingratitudine nu poate infirma nici înstrăinările făcute de donatar, nici ipotecile sau alte sarcini reale, cu care el ar fi putut greva obiectul dăruit; este neapărat ca acestea să se fi făcut înaintea inscripției extractului cererii de revocare pe marginea transcripției prescrisă prin art. 818.

§3. Revocarea pentru neexecutarea sarcinii

Art. 1.027. Acțiunile în caz de neexecutare a sarcinii. (1) Dacă donatarul nu îndeplinește sarcina la care s-a obligat, donatorul sau succesorii săi în drepturi pot cere fie executarea sarcinii, fie revocarea donației.

(2) În cazul în care sarcina a fost stipulată în favoarea unui terț, acesta poate cere numai executarea sarcinii.

(3) Dreptul la acțiunea prin care se solicită executarea sarcinii sau revocarea donației se prescrie în termen de 3 ani de la data la care sarcina trebuia executată.

Art. 1.028. Întinderea obligației de executare. Donatarul este ținut să îndeplinească sarcina numai în limita valorii bunului donat, actualizată la data la care sarcina trebuia îndeplinită.

Art. 1.029. Efecte. Când donația este revocată pentru neîndeplinirea sarcinilor, bunul reintră în patrimoniul donatorului liber de orice drepturi constituite între timp asupra lui, sub rezerva dispozițiilor art. 1.648.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 830. Când donațiunea este revocată pentru neîndeplinirea condițiilor, bunurile reintră în mâna donatorului, libere de orice sarcină și ipotecă *(C. civ. 834, 855, 930, 1770)*.

Secțiunea a 4-a. Donațiile făcute viitorilor soți în vederea căsătoriei și donațiile între soți

Art. 1.030. Caducitatea donațiilor. Donațiile făcute viitorilor soți sau unuia dintre ei, sub condiția încheierii căsătoriei, nu produc efecte în cazul în care căsătoria nu se încheie.

Art. 1.031. Revocabilitatea donației între soți. Orice donație încheiată între soți este revocabilă numai în timpul căsătoriei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 937. (1) Orice donațiune făcută între soți în timpul maritagiului este revocabilă. (2) Revocarea se poate cere de femeie, fără nicio autorizație. (3) O asemenea donațiune nu este revocabilă pentru că în urmă s-au născut copii *(C. civ. 801, 829, 836)*.

Art. 1.032. Nulitatea donației între soți. Nulitatea căsătoriei atrage nulitatea relativă a donației făcute soțului de rea-credință.

Art. 1.033. Donațiile simulate. (1) Este lovită de nulitate orice simulație în care donația reprezintă contractul secret în scopul de a eluda revocabilitatea donațiilor între soți.

(2) Este prezumată persoană interpusă, până la proba contrară, orice rudă a donatarului la a cărei moştenire acesta ar avea vocaţie în momentul donaţiei şi care nu a rezultat din căsătoria cu donatorul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 938. Soţii nu pot, în timpul maritagiului, să-şi facă, nici prin acte între vii, nici prin testament, vreo donaţiune mutuală şi reciprocă printr-unul şi acelaşi act *(C. civ. 857).*

Capitolul III. Testamentul

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 1.034. Noţiune. Testamentul este actul unilateral, personal şi revocabil prin care o persoană, numită testator, dispune, în una dintre formele cerute de lege, pentru timpul când nu va mai fi în viaţă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 802. Testamentul este un act revocabil prin care testatorul dispune, pentru timpul încetării sale din viaţă, de tot sau parte din avutul său *(C. civ. 856 şi urm., 920 şi urm.).*

Art. 1.035. Conţinutul testamentului. Testamentul conţine dispoziţii referitoare la patrimoniul succesoral sau la bunurile ce fac parte din acesta, precum şi la desemnarea directă sau indirectă a legatarului. Alături de aceste dispoziţii sau chiar şi în lipsa unor asemenea dispoziţii, testamentul poate să conţină dispoziţii referitoare la partaj, revocarea dispoziţiilor testamentare anterioare, dezmoştenire, numirea de executori testamentari, sarcini impuse legatarilor sau moştenitorilor legali şi alte dispoziţii care produc efecte după decesul testatorului.

Art. 1.036. Testamentul reciproc. Sub sancţiunea nulităţii absolute a testamentului, două sau mai multe persoane nu pot dispune, prin acelaşi testament, una în favoarea celeilalte sau în favoarea unui terţ.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 857. Două sau mai multe persoane nu pot testa prin acelaşi act, una în favoarea celeilalte, sau în favoarea unei a treia persoane *(C. civ. 886, 938).*

Art. 1.037. Proba testamentului. (1) Orice persoană care pretinde un drept ce se întemeiază pe un testament trebuie să dovedească existenţa şi conţinutul lui în una dintre formele prevăzute de lege.

(2) Dacă testamentul a dispărut printr-un caz fortuit sau de forţă majoră ori prin fapta unui terţ, fie după moartea testatorului, fie în timpul vieţii sale, însă fără ca acesta să îi fi cunoscut dispariţia, valabilitatea formei şi cuprinsul testamentului vor putea fi dovedite prin orice mijloc de probă.

Art. 1.038. Consimţământul testatorului. (1) Testamentul este valabil numai dacă testatorul a avut discernământ şi consimţământul său nu a fost viciat.

(2) Dolul poate atrage anularea testamentului chiar dacă manoperele dolosive nu au fost săvârşite de beneficiarul dispoziţiilor testamentare şi nici nu au fost cunoscute de către acesta.

Art. 1.039. Interpretarea testamentului. (1) Regulile de interpretare a contractelor sunt aplicabile şi testamentului, în măsura în care sunt compatibile cu caracterele juridice ale acestuia.

(2) Elementele extrinseci înscrisului testamentar pot fi folosite numai în măsura în care se sprijină pe cele intrinseci.

(3) Legatul în favoarea creditorului nu este prezumat a fi făcut în compensaţia creanţei sale.

Secțiunea a 2-a. Formele testamentului

Art. 1.040. Formele testamentului ordinar. Testamentul ordinar poate fi olograf sau autentic.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 858. Un testament poate fi sau olograf, sau făcut prin act autentic, sau în formă mistică *(C. civ. 802, 868 şi urm.)*.

Art. 1.041. Testamentul olograf. Sub sancțiunea nulității absolute, testamentul olograf trebuie scris în întregime, datat şi semnat de mâna testatorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 859. Testamentul olograf nu este valabil decât când este scris în tot, datat şi subsemnat de mâna testatorului *(C. civ. 886)*.

Art. 1.042. Deschiderea testamentului olograf. (1) Înainte de a fi executat, testamentul olograf se va prezenta unui notar public pentru a fi vizat spre neschimbare.

(2) În cadrul procedurii succesorale, notarul public procedează, în condițiile legii speciale, la deschiderea şi validarea testamentului olograf şi îl depune în dosarul succesoral. Deschiderea testamentului şi starea în care se găseşte se constată prin proces-verbal.

(3) Cei interesați pot primi, după vizarea spre neschimbare, pe cheltuiala lor, copii legalizate ale testamentului olograf.

(4) După finalizarea procedurii succesorale, originalul testamentului se predă legatarilor, potrivit înțelegerii dintre ei, iar în lipsa acesteia, persoanei desemnate prin hotărâre judecătorească.

Art. 1.043. Testamentul autentic. (1) Testamentul este autentic dacă a fost autentificat de un notar public sau de o altă persoană învestită cu autoritate publică de către stat, potrivit legii.

(2) Cu ocazia autentificării, testatorul poate fi asistat de unul sau de 2 martori.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 860. Testamentul autentic este acela care s-a adeverit de judecătoria competentă *(C. civ. 886)*.

Art. 1.044. Întocmirea testamentului autentic. (1) Testatorul îşi dictează dispozițiile în fața notarului, care se îngrijeşte de scrierea actului şi apoi i-l citeşte sau, după caz, i-l dă să îl citească, menționându-se expres îndeplinirea acestor formalități. Dacă dispunătorul îşi redactase deja actul de ultimă voință, testamentul autentic îi va fi citit de către notar.

(2) După citire, dispunătorul trebuie să declare că actul exprimă ultima sa voință.

(3) Testamentul este apoi semnat de către testator, iar încheierea de autentificare de către notar.

Art. 1.045. Autentificarea în situații particulare. (1) În cazul acelora care, din pricina infirmității, a bolii sau din orice alte cauze, nu pot semna, notarul public, îndeplinind actul, va face mențiune despre această împrejurare în încheierea pe care o întocmeşte, mențiunea astfel făcută ținând loc de semnătură. Mențiunea va fi citită testatorului de către notar, în prezența a 2 martori, această formalitate suplinind absența semnăturii testatorului.

(2) Declarația de voință a surdului, mutului sau surdomutului, ştiutori de carte, se va da în scris în fața notarului public, prin înscrierea de către parte, înaintea semnăturii, a mențiunii „consimt la prezentul act, pe care l-am citit".

(3) Dacă surdul, mutul sau surdomutul este, din orice motiv, în imposibilitate de a scrie, declarația de voință se va lua prin interpret, dispozițiile alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător.

(4) Pentru a lua consimțământul unui nevăzător, notarul public va întreba dacă a auzit bine când i s-a citit cuprinsul testamentului, consemnând aceasta în încheierea de autentificare.

Art. 1.046. Înregistrarea testamentului autentic. În scop de informare a persoanelor care justifică existența unui interes legitim, notarul care autentifică testamentul are obligația să îl înscrie, de îndată, în Registrul național notarial ținut în format electronic, potrivit legii. Informații cu privire la existența unui testament se pot da numai după decesul testatorului.

Legea de aplicare:
Art. 95. Înlăturarea efectelor nedemnității prin testament autentic sau printr-un act autentic notarial este supusă înscrierii în Registrul național notarial prevăzut la art. 1.046 din Codul civil.

Art. 1.047. Testamentele privilegiate. (1) Se poate întocmi în mod valabil un testament în următoarele situații speciale:

a) în fața unui funcționar competent al autorității civile locale, în caz de epidemii, catastrofe, războaie sau alte asemenea împrejurări excepționale;

b) în fața comandantului vasului sau a celui care îl înlocuieşte, dacă testatorul se află la bordul unui vas sub pavilionul României, în cursul unei călătorii maritime sau fluviale. Testamentul întocmit la bordul unei aeronave este supus aceloraşi condiții;

c) în fața comandantului unității militare ori a celui care îl înlocuieşte, dacă testatorul este militar sau, fără a avea această calitate, este salariat ori prestează servicii în cadrul forțelor armate ale României şi nu se poate adresa unui notar public;

d) în fața directorului, medicului şef al instituției sanitare sau a medicului şef al serviciului ori, în lipsa acestora, în fața medicului de gardă, cât timp dispunătorul este internat într-o instituție sanitară în care notarul public nu are acces.

(2) În toate cazurile prevăzute la alin. (1) este obligatoriu ca testamentul să se întocmească în prezența a 2 martori.

(3) Testamentul privilegiat se semnează de testator, de agentul instrumentator şi de cei 2 martori. Dacă testatorul sau unul dintre martori nu poate semna, se va face mențiune despre cauza care l-a împiedicat să semneze.

(4) Dispozițiile alin. (3) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității absolute.

(5) Prevederile art. 1.042 se aplică în mod corespunzător şi în privința testamentului privilegiat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 868. Testamentele militarilor şi ale indivizilor întrebuințați în armată sunt în orice țară valabil făcute în prezența unui cap de batalion sau de escadron, sau în prezența oricărui alt ofițer superior, asistat de doi martori, sau în prezența a doi comisari de război, sau în prezența unui din comisari asistat de doi martori *(C. civ. 886).* ▸ Art. 869. Sunt asemenea, dacă testatorul este bolnav sau rănit, valabil făcute în prezența capului ofițerului de sănătate asistat de comandantul militar, însărcinat cu poliția ospiciului *(C. civ. 886).* ▸ Art. 870. Dispozițiile articolelor precedente nu sunt admisibile decât în privința acelor ce sunt în expediție militară, sau în cuartier, sau în garnizoană afară din teritoriul român, sau prizonieri la inamici, fără ca cei ce sunt în cuartier sau în garnizoană înăuntrul țării să poată profita de această latitudine, de nu se găsesc în o cetate asediată, sau în alte locuri ale căror porți să fie închise şi comunicațiile întrerupte din cauza războiului *(C. civ. 886).* ▸ Art. 872. Testamentul făcut într-un loc care este scos din comunicație din cauza ciumei sau altei boli contagioase, se poate face înaintea unui membru al consiliului municipal, asistat de doi martori *(C. civ. 886).* ▸ Art. 873. Testamentul menționat în articolul precedent este nul după trecerea de şase luni de la deschiderea comunicațiilor cu locul unde se găseşte testatorul, sau după şase luni de la trecerea sa într-un loc unde comunicațiile nu sunt întrerupte *(C. civ. 886).* ▸ Art. 874. (1) Testamentele făcute pe mare în timp de voiaj sunt valabile: (2) Pe corăbii şi alte bastimente ale țării, când sunt făcute în prezența ofițerului comandant al bastimentului, sau în lipsă-i în prezența acelui ce-l înlocuieşte după ordinea serviciului, însă şi unul şi altul asistați de ofițerul de administrație, sau de ofițerul ce îndeplineşte funcțiunile acestuia. (3) Pe bastimentele de comerț, când sunt făcute în prezența scribului bastimentului sau în prezența acelui ce-l înlocuieşte, însă şi unul şi altul asistați de căpitanul sau de patronul, sau în lipsă le, de acei ce-i înlocuiesc. (4) În toate cazurile, funcționarii în prezența căror se fac aceste

testamente vor fi asistați de către doi martori *(C. civ. 886)*. ▸ Art. 875. Pe bastimentele statului, testamentul căpitanului, sau acela al ofițerului însărcinat cu administrația, pe bastimentele de comerț, testamentul căpitanului, al patronului, sau al scribului se pot face în prezența acelora ce, în ordinea serviciului, vin după dânşii, conformându-se pentru celelalte formalități cu dispozițiile articolului precedent *(C. civ. 886)*. ▸ Art. 876. În toate cazurile, testamentele menționate în cele două articole precedente se vor face fiecare în două exemplare originale *(C. civ. 886)*. ▸ Art. 877. Dacă bastimentul intră într-un port străin, unde se găseşte un agent d-ai țării, funcționarii, în prezența cărora s-a făcut testamentul, sunt datori să depună unul din exemplarele originale, închis şi pecetluit în mâinile acestui agent, care-l va trimite Ministerului de Interne, spre a fi înaintat la grefa judecătoriei domiciliului testatorului *(C. civ. 886)*. ▸ Art. 878. După întoarcerea bastimentului în țară, fie în portul armamentului, fie în orice alt port, cele două exemplare originale ale testamentului închise şi pecetluite sau exemplarul original rămas, dacă după articolul precedent celălalt a fost depus în cursul voiajului, vor fi date la biroul comandantului de port, care le va trimite fără întârziere Ministerului de Interne, ce va face depozitul conform articolului precedent *(C. civ. 886)*. ▸ Art. 879. Se va înscrie pe marginea rolului bastimentului numele testatorului, menționându-se despre remiterea originalelor testamentului în mâinile agentului, sau la biroul comandantului de port *(C. civ. 886)*. ▸ Art. 880. Testamentul nu va fi reputat ca făcut pe mare, deşi s-ar fi făcut în cursul voiajului, dacă în timpul în care s-a fost făcut, bastimentul s-ar fi apropiat de un țărm străin, unde s-ar afla un agent al României. În acest caz testamentul nu este valabil decât dacă s-a făcut după formele prescrise de legea României, sau după acelea întrebuințate în țara unde a fost făcut *(C. civ. 886)*. ▸ Art. 881. Dispozițiile de mai sus se aplică şi la testamentele pasagerilor, care nu fac parte din echipaj *(C. civ. 808)*. ▸ Art. 883. Testamentul făcut pe mare nu va putea cuprinde nici o dispoziție în favoarea ofițerilor bastimentului, dacă dânşii nu sunt rude cu testatorul *(C. civ. 808, 886)*. ▸ Art. 884. (1) Testamentele cuprinse în articolele precedente ale prezentei secțiuni vor fi subscrise de testatori şi de ofițerii publici, în prezența căror s-au făcut. (2) Dacă testatorul declară că nu ştie sau nu poate subscrie, se face mențiune de declarația sa şi de cauza ce l-a împiedicat de a subscrie. (3) În cazurile în care se cere asistența de doi martori, testamentul va fi subscris cel puțin de unul dintr-înşii şi se va face mențiune de cauza ce a împiedicat pe celălalt de a subscrie *(C. civ. 886)*. ▸ Art. 885. Românul ce s-ar afla în țară străină va putea face testamentul său, sau în forma olografă, sau în forma autentică întrebuințată în locul unde se face testamentul. ▸ Art. 886. Formalitățile la care sunt supuse deosebitele testamente prin dispozițiile prezentei secțiuni şi acelea ale secțiunii precedente se vor observa sub pedeapsă de nulitate *(C. civ. 859 şi urm., 868 şi urm., 874 şi urm.)*.

Art. 1.048. Caducitatea testamentelor privilegiate. (1) Testamentul privilegiat devine caduc la 15 zile de la data când dispunătorul ar fi putut să testeze în vreuna dintre formele ordinare. Termenul se suspendă dacă testatorul a ajuns într-o stare în care nu îi este cu putință să testeze.

(2) Prevederile alin. (1) nu se aplică dispoziției testamentare prin care se recunoaşte un copil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 871. Testamentul făcut în forma mai sus arătată este nul după şase luni de la întoarcerea testatorului într-un loc unde are libertatea de a testa cu formele ordinare. ▸ Art. 882. Testamentul făcut pe mare cu formele articolului 874 nu este valabil decât dacă testatorul moare pe mare, sau după trei luni de la întoarcerea lui pe uscat, într-un loc unde ar fi putut să-l refacă cu formele ordinare *(C. civ. 886)*.

Art. 1.049. Testamentul sumelor şi valorilor depozitate. (1) Dispozițiile testamentare privind sumele de bani, valorile sau titlurile de valoare depuse la instituții specializate sunt valabile cu respectarea condițiilor de formă prevăzute de legile speciale aplicabile acestor instituții.

(2) Instituțiile specializate nu vor putea proceda la predarea legatului având ca obiect sume de bani, valori sau titluri de valoare decât în baza hotărârii judecătoreşti ori a certificatului de moştenitor care constată valabilitatea dispoziției testamentare şi calitatea de legatar, prevederile referitoare la raport şi reducțiune fiind aplicabile.

(3) Instituţiile de credit au obligaţia ca, la instituirea de către clienţii acestora a unei dispoziţii testamentare, să comunice, de îndată, menţiunea acesteia în registrul prevăzut la art. 1.046.

Legislaţie conexă: art. 117[1] din O.U.G. nr. 99/2006 privind instituţiile de credit şi adecvarea capitalului (M. Of. nr. 1.027 din 27 decembrie 2006)

Art. 1.050. Conversiunea formei testamentare. Un testament nul din cauza unui viciu de formă produce efecte dacă îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege pentru altă formă testamentară.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 978. Când o clauză este primitoare de două înţelesuri, ea se interpretează în sensul ce poate avea un efect, iar nu în acela ce n-ar putea produce nici unul.

Secţiunea a 3-a. Revocarea voluntară a testamentului

Art. 1.051. Revocarea voluntară expresă. (1) Un testament nu poate fi revocat expres, în tot sau în parte, decât printr-un act autentic notarial sau printr-un testament ulterior.

(2) Testamentul care revocă un testament anterior poate fi întocmit într-o formă diferită de aceea a testamentului revocat.

(3) Revocarea expresă a testamentului făcută printr-un act autentic notarial sau printr-un testament autentic se va înscrie de îndată de către notar în registrul naţional notarial prevăzut la art. 1.046.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 920. Un testament nu poate fi revocat, în tot sau în parte, decât sau prin un act legalizat de judecătoria competentă, care act va cuprinde mutarea voinţei testatorului, sau prin un testament posterior *(C. civ. 802)*.

Art. 1.052. Revocarea voluntară tacită. (1) Testatorul poate revoca testamentul olograf şi prin distrugerea, ruperea sau ştergerea sa. Ştergerea unei dispoziţii a testamentului olograf de către testator implică revocarea acelei dispoziţii. Modificările realizate prin ştergere se semnează de către testator.

(2) Distrugerea, ruperea sau ştergerea testamentului olograf, cunoscută de testator, atrage de asemenea revocarea, cu condiţia ca acesta să fi fost în măsură să îl refacă.

(3) Testamentul ulterior nu îl revocă pe cel anterior decât în măsura în care conţine dispoziţii contrare sau incompatibile cu acesta. Efectele revocării nu sunt înlăturate în caz de caducitate sau revocare a testamentului ulterior.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 921. Testamentul posterior care nu revocă anume pe cel anterior, nu desfiinţează din acesta, decât numai acele dispoziţii care sunt necompatibile sau contrarii cu acelea ale testamentului posterior. ► Art. 922. Revocarea făcută prin testamentul posterior va avea toată validitatea ei, cu toate că acest act a rămas fără efect din cauza necapacităţii eredelui, sau a legatarului, sau din cauză că aceştia nu au voit a primi ereditatea.

Art. 1.053. Retractarea revocării. (1) Dispoziţia revocatorie poate fi retractată în mod expres prin act autentic notarial sau prin testament.

(2) Retractarea unei dispoziţii revocatorii înlătură efectele revocării, cu excepţia cazului în care testatorul şi-a manifestat voinţa în sens contrar sau dacă această intenţie a testatorului rezultă din împrejurările concrete. Dispoziţiile art. 1.051 alin. (3) rămân aplicabile.

(3) Retractarea unei dispoziţii revocatorii făcută printr-un act autentic notarial sau printr-un testament autentic se va înscrie de îndată de către notar în registrul naţional notarial prevăzut la art. 1.046.

Secțiunea a 4-a. Legatul

§1. Categorii de legate

Art. 1.054. Clasificarea legatelor. (1) Legatele sunt universale, cu titlu universal sau cu titlu particular.

(2) Legatul poate fi pur și simplu, cu termen, sub condiție sau cu sarcină.

Art. 1.055. Legatul universal. Legatul universal este dispoziția testamentară care conferă uneia sau mai multor persoane vocație la întreaga moștenire.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 888. Legatul universal este dispoziția prin care testatorul lasă după moarte-i, la una sau mai multe persoane, universalitatea bunurilor sale.

Art. 1.056. Legatul cu titlu universal. (1) Legatul cu titlu universal este dispoziția testamentară care conferă uneia sau mai multor persoane vocație la o fracțiune a moștenirii.

(2) Prin *fracțiune a moștenirii* se înțelege:

a) fie proprietatea unei cote-părți din aceasta;

b) fie un dezmembrământ al proprietății asupra totalității sau a unei cote-părți din moștenire;

c) fie proprietatea sau un dezmembrământ asupra totalității ori asupra unei cote-părți din universalitatea bunurilor determinate după natura sau proveniența lor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 894. (1) Acest legat poate avea de obiect o fracțiune a moștenirii, precum jumătate, a treia parte sau toate imobilele sau toate mobilele, sau o fracțiune din imobile sau mobile.

Art. 1.057. Legatul cu titlu particular. Orice legat care nu este universal sau cu titlu universal este un legat cu titlu particular.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 894. (2) Orice alt legat este singular *(C. civ. 887, 899).*

§2. Efectele legatelor

Art. 1.058. Fructele bunurilor ce constituie obiectul legatului. Legatarul are dreptul la fructele bunurilor moștenirii care i se cuvin din ziua deschiderii moștenirii sau din ziua în care legatul produce efecte în privința sa, cu excepția cazului în care cel care a posedat bunurile ce constituie obiectul legatului a fost de bună-credință.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 890. Legatarul universal are drept a pretinde fructele bunurilor cuprinse în testament, din ziua cererii în judecată, sau din ziua în care eredele a consimțit a-i da legatul. ► Art. 898. Legatarul unei fracțiuni de moștenire poate pretinde fructele din ziua cererii în judecată, sau din ziua în care i s-a oferit de bună voie darea legatului *(C. civ. 890, 895).*

Art. 1.059. Drepturile legatarului cu titlu particular. (1) Legatarul cu titlu particular al unui bun individual determinat dobândește proprietatea acestuia de la data deschiderii moștenirii.

(2) Legatarul cu titlu particular al unor bunuri de gen este titularul unei creanțe asupra moștenirii. Dacă testatorul nu a prevăzut altfel, cel însărcinat cu executarea acestui legat este obligat a preda bunuri de calitate medie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 899. (1) Orice legat pur și simplu dă legatarului, din ziua morții testatorului, un drept asupra lucrului legat, drept transmisibil erezilor și reprezentanților săi. ► Art. 908. Când legatul dat este un lucru nedeterminat, însărcinatul cu legatul nu este obligat a da un lucru de calitatea cea mai bună, nu poate oferi însă nici lucrul cel mai rău *(C. civ. 1103).*

Art. 1.060. Sarcina excesivă a legatului cu titlu particular. (1) Dacă legatarul nu poate îndeplini sarcina cu care este grevat legatul său fără a depăşi valoarea bunurilor primite în temeiul acestuia, se va putea libera predând beneficiarului sarcinii bunurile ce i-au fost lăsate prin legat sau valoarea lor.

(2) Valoarea bunurilor lăsate prin legat şi a sarcinilor va fi aceea de la data deschiderii moştenirii.

Art. 1.061. Accesoriile bunului care constituie obiectul unui legat cu titlu particular. (1) Bunul care constituie obiectul unui legat cu titlu particular se predă cu accesoriile sale, în starea în care se găseşte la data deschiderii moştenirii.

(2) Legatul cuprinde şi dreptul la acţiunea în despăgubire pentru prejudiciul adus bunului de către un terţ după întocmirea testamentului.

(3) Legatul unui bun care, după întocmirea testamentului, a cunoscut creşteri cantitative, calitative sau valorice prin alipire, lucrări autonome, lucrări adăugate sau achiziţionarea altor bunuri în cadrul unei universalităţi se prezumă, până la proba contrară, a viza întreg bunul ori universalitatea rezultată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 903. Lucrul legat se va preda cu accesoriile necesare, în starea în care se găsea la moartea donatorului *(C. civ. 465, 468 şi urm., 482 şi urm., 904, 923, 927, 1325).* ▶ Art. 904. (1) Când cel ce a dat legat un imobil, a mărit în urmă acest imobil prin alte achiziţii, aceste achiziţii, şi de ar fi alăturea cu imobilele, nu pot fi socotite ca parte a legatului, de nu se face o nouă dispoziţie pentru aceasta. (2) Înfrumuseţările şi construcţiile noi, făcute asupra fondului legat, fac parte dintr-însul. (3) Asemenea face parte din legat adausul ce testatorul a făcut unui loc închis, întinzând îngrădirile sale.

Art. 1.062. Legatul rentei viagere sau al unei creanţe de întreţinere. Când obiectul legatului cuprinde o rentă viageră sau o creanţă de întreţinere, executarea acestuia este datorată din ziua deschiderii moştenirii.

Art. 1.063. Legatul alternativ. În cazul în care legatarului cu titlu particular i-a fost lăsat fie un bun, fie altul, dreptul de alegere revine celui ţinut să execute legatul, dacă testatorul nu a conferit acest drept legatarului sau unui terţ.

Art. 1.064. Legatul bunului altuia. (1) Când bunul individual determinat care a făcut obiectul unui legat cu titlu particular aparţine unei alte persoane decât testatorul şi nu este cuprins în patrimoniul acestuia la data deschiderii moştenirii, atunci se aplică dispoziţiile prezentului articol.

(2) Dacă, la data întocmirii testamentului, testatorul nu a ştiut că bunul nu este al său, legatul este anulabil.

(3) În cazul în care testatorul a ştiut că bunul nu este al său, cel însărcinat cu executarea legatului este obligat, la alegerea sa, să dea fie bunul în natură, fie valoarea acestuia de la data deschiderii moştenirii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 906. Când testatorul, ştiind, a dat legat lucrul altuia, însărcinatul cu acel legat este dator a da, sau lucrul în natură sau valoarea lui din epoca morţii testatorului. ▶ Art. 907. Când testatorul, neştiind, a legat un lucru străin, legatul este nul.

Art. 1.065. Legatul conjunctiv. (1) Legatul cu titlu particular este prezumat a fi conjunctiv atunci când testatorul a lăsat, prin acelaşi testament, un bun determinat individual sau generic mai multor legatari cu titlu particular, fără a preciza partea fiecăruia.

(2) În cazul legatului conjunctiv, dacă unul dintre legatari nu vrea sau nu poate să primească legatul, partea lui va profita celorlalţi legatari.

(3) Prevederile alin. (2) se aplică şi atunci când obiectul legatului conjunctiv îl constituie un dezmembrământ al dreptului de proprietate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 929. Când din dispoziţiile testamentare va rezulta că cugetul testatorului a fost de a da legatarilor dreptul la totalitatea obiectului legat, atunci acela din legatari, care vine la legat, ia totalitatea; iar de primesc mai mulţi legatari, legatul se împarte între ei, fără a se scădea părţile legatarilor necapabili, sau ale acelora care n-au primit legatul, sau care au murit înaintea testatorului *(C. civ. 808 şi urm., 1057 şi urm.)*.

Art. 1.066. Cheltuielile predării legatului. În lipsa unei dispoziţii testamentare sau legale contrare, cheltuielile predării legatului sunt în sarcina moştenirii, fără ca prin aceasta să se aducă atingere rezervei succesorale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 901. (1) Cheltuielile cererii pentru predare sunt în sarcina succesiunii, fără ca cu aceasta să se poată reduce rezerva legală. (2) În caz când testatorul ar ordona altfel prin testament, se va urma după voinţa lui.

Art. 1.067. Dreptul de preferinţă al creditorilor moştenirii faţă de legatari. (1) Creditorii moştenirii au dreptul să fie plătiţi cu prioritate faţă de legatari.

(2) Dacă legatele cu titlu particular depăşesc activul net al moştenirii, ele vor fi reduse în măsura depăşirii, la cererea creditorilor moştenirii sau a celui care este obligat să le execute.

(3) În cazul în care, fără a se cunoaşte anumite datorii sau sarcini ale moştenirii, a fost executat un legat, moştenitorul legal sau testamentar, creditorii sau orice persoană interesată poate solicita restituirea de la legatarul plătit, în măsura în care legatul urmează a fi redus.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 909. Legatarul singular nu este obligat a plăti datoriile succesiunii *(C. civ. 847 şi urm., 1746 şi urm.)*.

§3. Ineficacitatea legatelor

Art. 1.068. Revocarea voluntară a legatului. (1) Legatele sunt supuse dispoziţiilor privind revocarea voluntară a testamentului.

(2) Orice înstrăinare a bunului ce constituie obiectul unui legat cu titlu particular, consimţită de către testator, chiar dacă este afectată de modalităţi, revocă implicit legatul pentru tot ceea ce s-a înstrăinat.

(3) Ineficacitatea înstrăinării nu afectează revocarea decât dacă:

a) este determinată de incapacitatea sau vicierea voinţei testatorului; ori

b) înstrăinarea reprezintă o donaţie în favoarea beneficiarului legatului şi nu s-a făcut sub condiţii sau cu sarcini substanţial diferite de acelea care afectează legatul.

(4) Distrugerea voluntară de către testator a bunului ce constituie obiectul legatului cu titlu particular revocă implicit legatul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 923. Orice înstrăinare a obiectului legatului, făcută cu orice mod sau condiţie, revocă legatul pentru tot ce s-a înstrăinat, chiar când înstrăinarea va fi nulă, sau când obiectul legat va fi reintrat în starea testatorului *(C. civ. 903 şi urm.)*. ▶ Art. 927. Legatul va fi caduc, dacă lucrul legat a pierit de tot în viaţa testatorului *(C. civ. 1091, 1156)*.

Art. 1.069. Revocarea judecătorească. (1) Revocarea judecătorească a legatului poate fi cerută în cazul neîndeplinirii, fără justificare, a sarcinii instituite de testator. Neîndeplinirea fortuită a sarcinii poate atrage revocarea numai dacă, potrivit voinţei testatorului, eficacitatea legatului este condiţionată de executarea sarcinii.

(2) Revocarea judecătorească a legatului poate fi solicitată şi pentru ingratitudine în următoarele cazuri:

a) dacă legatarul a atentat la viaţa testatorului, a unei persoane apropiate lui sau, ştiind că alţii intenţionează să atenteze, nu l-a înştiinţat;

b) dacă legatarul se face vinovat de fapte penale, cruzimi sau injurii grave faţă de testator ori de injurii grave la adresa memoriei testatorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 930. Aceleaşi cauze care, după art. 830 şi după cele dintâi două dispoziţii ale art. 831, autorizează cererea de revocare a donaţiunilor între vii, vor fi primite şi la cererea revocării dispoziţiilor testamentare.

Art. 1.070. Termenul de prescripţie. Dreptul la acţiunea în revocarea judecătorească a legatului se prescrie în termen de un an de la data la care moştenitorul a cunoscut fapta de ingratitudine sau, după caz, de la data la care sarcina trebuia executată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 931. Dacă cererea de revocare este întemeiată pe o injurie gravă, făcută memoriei testatorului, acţiunea va trebui să fie intentată în curs de un an din ziua delictului *(C. civ. 833).*

Art. 1.071. Caducitatea legatului. Orice legat devine caduc atunci când:

a) legatarul nu mai este în viaţă la data deschiderii moştenirii;

b) legatarul este incapabil de a primi legatul la data deschiderii moştenirii;

c) legatarul este nedemn;

d) legatarul renunţă la legat;

e) legatarul decedează înaintea împlinirii condiţiei suspensive ce afectează legatul, dacă aceasta avea un caracter pur personal;

f) bunul ce formează obiectul legatului cu titlu particular a pierit în totalitate din motive care nu ţin de voinţa testatorului, în timpul vieţii testatorului sau înaintea împlinirii condiţiei suspensive ce afectează legatul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 924. Orice dispoziţie testamentară devine caducă, când acela în favoarea căruia a fost făcută a murit înaintea testatorului. ▸ Art. 925. Orice dispoziţie testamentară, făcută sub condiţie suspensivă, cade când eredele sau legatarul a murit înaintea îndeplinirii condiţiei *(C. civ. 1004 şi urm., 1019).* ▸ Art. 927. Legatul va fi caduc, dacă lucrul legat a pierit de tot în viaţa testatorului *(C. civ. 1091, 1156).* ▸ Art. 928. Orice dispoziţie testamentară cade când eredele numit sau legatarul nu va primi-o sau va fi necapabil a o primi *(C. civ. 686, 808 şi urm.).*

Art. 1.072. Destinaţia bunurilor constituind obiectul unui legat ineficace. Ineficacitatea legatului din cauza nulităţii, revocării, caducităţii sau desfiinţării pentru nerealizarea condiţiei suspensive ori pentru îndeplinirea condiţiei rezolutorii profită moştenitorilor ale căror drepturi succesorale ar fi fost micşorate sau, după caz, înlăturate prin existenţa legatului sau care aveau obligaţia să execute legatul.

Art. 1.073. Regimul legatului-sarcină. Cu excepţia cazului prevăzut la art. 1.071 lit. f), caducitatea sau revocarea judecătorească a unui legat grevat cu un legat-sarcină în favoarea unui terţ nu atrage ineficacitatea acestui din urmă legat. Moştenitorii care beneficiază de ineficacitatea legatului sunt obligaţi să execute legatul-sarcină.

Secţiunea a 5-a. Dezmoştenirea

Art. 1.074. Noţiune. (1) Dezmoştenirea este dispoziţia testamentară prin care testatorul îi înlătură de la moştenire, în tot sau în parte, pe unul sau mai mulţi dintre moştenitorii săi legali.

(2) Dezmoştenirea este directă atunci când testatorul dispune prin testament înlăturarea de la moştenire a unuia sau mai multor moştenitori legali şi indirectă atunci când testatorul instituie unul sau mai mulţi legatari.

Art. 1.075. Efectele. (1) În cazul dezmoştenirii soţului supravieţuitor, moştenitorii din clasa cu care acesta vine în concurs culeg partea din moştenire rămasă după atribuirea cotei cuvenite soţului supravieţuitor ca urmare a dezmoştenirii.

(2) Dacă, în urma dezmoştenirii, pe lângă soţul supravieţuitor, vin la moştenire atât cel dezmoştenit, cât şi acela care beneficiază de dezmoştenire, acesta din urmă culege partea rămasă după atribuirea cotei soţului supravieţuitor şi a cotei celui dezmoştenit.

(3) Atunci când, în urma dezmoştenirii, un moştenitor primeşte o cotă inferioară cotei sale legale, moştenitorul cu care vine în concurs culege partea care ar fi revenit celui dezmoştenit.

(4) Dacă, în urma dezmoştenirii, o persoană este înlăturată total de la moştenire, cota ce i s-ar fi cuvenit se atribuie moştenitorilor cu care ar fi venit în concurs sau, în lipsa acestora, moştenitorilor subsecvenţi.

(5) Dispoziţiile prevăzute la alin. (1)-(4) nu pot profita persoanelor incapabile de a primi legate.

Art. 1.076. Nulitatea. (1) Dispoziţia testamentară prin care moştenitorii legali au fost dezmoşteniţi este supusă cauzelor de nulitate, absolută sau relativă, prevăzute de lege.

(2) Termenul de prescripţie a dreptului la acţiunea în anulare curge de la data la care cei dezmoşteniţi au luat cunoştinţă de dispoziţia testamentară prin care au fost înlăturaţi de la moştenire, dar nu mai devreme de data deschiderii moştenirii.

Secţiunea a 6-a. Execuţiunea testamentară

Art. 1.077. Desemnarea şi misiunea executorului. (1) Testatorul poate numi una sau mai multe persoane, conferindu-le împuternicirea necesară executării dispoziţiilor testamentare. Executorul testamentar poate fi desemnat şi de către un terţ determinat prin testament.

(2) Dacă au fost desemnaţi mai mulţi executori testamentari, oricare dintre ei poate acţiona fără concursul celorlalţi, cu excepţia cazului în care testatorul a dispus altfel sau le-a împărţit atribuţiile.

(3) Puterile executorului testamentar pot fi exercitate de la data acceptării misiunii prin declaraţie autentică notarială.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 910. Testatorul poate numi unul sau mai mulţi executori testamentari. ► Art. 918. (1) Dacă sunt mai mulţi executori testamentari care au primit această sarcină, unul singur va putea lucra în lipsă-le. (2) Ei vor fi responsabili solidar de a da socoteală de mişcătoarele ce li s-au încredinţat, afară numai dacă testatorul a despărţit funcţiile lor şi dacă fiecare din ei s-a mărginit în ceea ce i s-a încredinţat (C. civ. 1039 şi urm.).

Art. 1.078. Capacitatea executorului. Persoana lipsită de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă nu poate fi executor testamentar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 913. Acela ce nu se poate obliga nu poate fi nici executor testamentar *(C. civ. 915, 950).* ► Art. 915. Minorele nu poate fi executor testamentar, chiar cu autorizaţia tutorelui *(C. civ. 913, 950).*

Art. 1.079. Dreptul de administrare. (1) Executorul testamentar are dreptul să administreze patrimoniul succesoral pe o perioadă de cel mult 2 ani de la data deschiderii moştenirii, chiar dacă testatorul nu i-a conferit în mod expres acest drept.

(2) Prin testament, dreptul de administrare poate fi restrâns doar la o parte din patrimoniul succesoral sau la un termen mai scurt.

(3) Termenul de 2 ani poate fi prelungit de instanța de judecată, pentru motive temeinice, prin acordarea unor termene succesive de câte un an.

Legea de aplicare:
Art. 97. Execuțiunile testamentare începute înainte de data intrării în vigoare a Codului civil nu pot dura mai mult de 2 ani calculați de la această dată, cu posibilitatea de prelungire în condițiile art. 1.079 alin. (3) din Codul civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 911. El poate să le dea de drept în posesiune, toată sau parte numai din averea sa mobilă, pentru un timp care nu va trece peste un an de la moartea sa (C. civ. 653, 889, 891, 912).

Art. 1.080. Puterile executorului. (1) Executorul testamentar:
a) va cere, în condițiile legii, punerea sigiliilor, dacă printre moștenitori sunt și minori, persoane puse sub interdicție judecătorească sau dispărute;
b) va stărui a se face inventarul bunurilor moștenirii în prezența sau cu citarea moștenitorilor;
c) va cere instanței să încuviințeze vânzarea bunurilor, în lipsă de sume suficiente pentru executarea legatelor. Instanța va putea încuviința vânzarea imobilelor succesorale numai dacă nu există moștenitori rezervatari;
d) va depune diligențe pentru executarea testamentului, iar în caz de contestație, pentru a apăra validitatea sa;
e) va plăti datoriile moștenirii dacă a fost împuternicit în acest sens prin testament. În lipsa unei asemenea împuterniciri, executorul testamentar va putea achita datoriile numai cu încuviințarea instanței;
f) va încasa creanțele moștenirii.
(2) Testatorul poate dispune ca executorul testamentar să procedeze la partajarea bunurilor moștenirii. Partajul produce efecte numai dacă proiectul prezentat de către executor a fost aprobat de toți moștenitorii.

Legea de aplicare:
Art. 98. În cazul moștenirilor care se deschid după data intrării în vigoare a Codului civil, executorii cu sau fără sezină, instituiți prin testamente anterioare acestei date, au atribuțiile prevăzute la art. 1.080 din Codul civil, cu excepția cazului în care atribuțiile au fost limitate expres de testator.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 916. (1) Executorii testamentari vor cere punerea peceților, dacă sunt și erezi minori, interzișI sau absenți. (2) Ei vor stărui a se face inventarul bunurilor succesiunii în prezența eredelui prezumtiv, sau în lipsă-i, după ce i s-au făcut chemările legiuite. (3) Ei vor cere vinderea mișcătoarelor în lipsă de sumă îndestulătoare pentru plata legatelor. (4) Ei vor îngriji ca testamentele să se execute și, în caz de contestație asupra execuției, ei pot să intervină ca să susțină validitatea lor.

Art. 1.081. Transmiterea execuțiunii. (1) Puterile executorului testamentar nu pot fi transmise.
(2) Misiunea executorului testamentar numit în considerarea unei funcții determinate poate fi continuată de către persoana care preia acea funcție.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 917. Dreptul executorului testamentar nu trece la erezii săi.

Art. 1.082. Obligația de a da socoteală și răspunderea executorului. (1) La sfârșitul fiecărui an și la încetarea misiunii sale, executorul testamentar este obligat să dea socoteală pentru gestiunea sa, chiar dacă nu există moștenitori rezervatari. Această obligație se transmite moștenitorilor executorului.
(2) Executorul testamentar răspunde ca un mandatar în legătură cu executarea dispozițiilor testamentare.

(3) Dacă au fost desemnați mai mulți executori testamentari, răspunderea acestora este solidară, cu excepția cazului în care testatorul le-a împărțit atribuțiile și fiecare dintre ei s-a limitat la misiunea încredințată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 916. (5) Ei sunt datori, după trecere de un an de la moartea testatorului, a da socoteală despre gestiunea lor *(C. civ. 472 și urm., 557 și urm., 809 și urm., 819, 854 și urm.).* ► Art. 918. (2) Ei vor fi responsabili solidar de a da socoteală de mișcătoarele ce li s-au încredințat, afară numai dacă testatorul a despărțit funcțiile lor și dacă fiecare din ei s-a mărginit în ceea ce i s-a încredințat *(C. civ. 1039 și urm.).*

Art. 1.083. Remunerația executorului. Misiunea executorului testamentar este gratuită, dacă testatorul nu a stabilit o remunerație în sarcina moștenirii.

Art. 1.084. Suportarea cheltuielilor. Cheltuielile făcute de executorul testamentar în exercitarea puterilor sale sunt în sarcina moștenirii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 919. Cheltuielile făcute de executorul testamentar pentru punerea peceților, pentru inventar, pentru socoteli și alte cheltuieli relative la funcțiunile sale sunt în sarcina succesiunii.

Art. 1.085. Încetarea execuțiunii. Execuțiunea testamentară poate înceta:
a) prin îndeplinirea sau imposibilitatea aducerii la îndeplinire a misiunii primite;
b) prin renunțare în forma unei declarații autentice notariale;
c) prin decesul executorului testamentar;
d) prin punerea sub interdicție judecătorească a executorului testamentar;
e) prin revocarea de către instanță a executorului testamentar care nu își îndeplinește misiunea ori o îndeplinește în mod necorespunzător;
f) prin expirarea termenului în care se exercită dreptul de administrare, afară de cazul în care instanța decide prelungirea termenului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 917. Dreptul executorului testamentar nu trece la erezii săi.

Capitolul IV. Rezerva succesorală, cotitatea disponibilă și reducțiunea liberalităților excesive

Secțiunea 1. Rezerva succesorală și cotitatea disponibilă

Art. 1.086. Noțiunea de rezervă succesorală. Rezerva succesorală este partea din bunurile moștenirii la care moștenitorii rezervatari au dreptul în virtutea legii, chiar împotriva voinței defunctului, manifestată prin liberalități ori dezmoșteniri.

Art. 1.087. Moștenitorii rezervatari. Sunt moștenitori rezervatari soțul supraviețuitor, descendenții și ascendenții privilegiați ai defunctului.

Reglementarea anterioară
- C. civ. 1864: ► Art. 841. Liberalitățile, fie făcute prin acte între vii, fie făcute prin testament, nu pot trece peste jumătatea bunurilor dispunătorului dacă la moarte-i lasă un copil legitim; peste o a treia parte, dacă lasă doi copii; peste a patra parte, dacă lasă trei sau mai mulți *(C. civ. 664 și urm., 874 și urm., 939).* ► Art. 842. Sunt cuprinși în articolul precedent sub nume de copii, descendenții de orice grad *(C. civ. 670 și urm.).* ► Art. 843. Liberalitățile, prin acte între vii sau prin testament, nu pot trece peste jumătatea bunurilor, dacă în lipsă de descendenți, defunctul lasă tată și mamă sau peste trei sferturi, dacă lasă numai pe unul din părinți.
- Legea nr. 319/1944: Art. 2. Liberalitățile făcute de soțul predecedat nu vor putea trece peste jumătate din drepturile prevăzute la art. 1, în favoarea soțului supraviețuitor.

Art. 1.088. Întinderea rezervei succesorale. Rezerva succesorală a fiecărui moştenitor rezervatar este de jumătate din cota succesorală care, în absenţa liberalităţilor sau dezmoştenirilor, i s-ar fi cuvenit ca moştenitor legal.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 843. Liberalităţile, prin acte între vii sau prin testament, nu pot trece peste jumătatea bunurilor, dacă în lipsă de descendenţi, defunctul lasă tată şi mamă sau peste trei sferturi, dacă lasă numai pe unul din părinţi.

Art. 1.089. Noţiunea de cotitate disponibilă. Cotitatea disponibilă este partea din bunurile moştenirii care nu este rezervată prin lege şi de care defunctul putea dispune în mod neîngrădit prin liberalităţi.

Art. 1.090. Cotitatea disponibilă specială a soţului supravieţuitor. (1) Liberalităţile neraportabile făcute soţului supravieţuitor, care vine la moştenire în concurs cu alţi descendenţi decât cei comuni lor, nu pot depăşi un sfert din moştenire şi nici partea descendentului care a primit cel mai puţin.

(2) Dacă defunctul nu a dispus prin liberalităţi de diferenţa dintre cotitatea disponibilă stabilită potrivit art. 1.089 şi cotitatea disponibilă specială, atunci această diferenţă revine descendenţilor.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător atunci când descendentul menţionat la alin. (1) a fost dezmoştenit direct, iar de această dezmoştenire ar beneficia soţul supravieţuitor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 939. Bărbatul sau femeia care, având copii dintr-alt maritagiu, va trece în al doilea sau subsecvent maritagiu, nu va putea dărui soţului din urmă decât o parte egală cu partea legitimă a copilului ce a luat mai puţin, şi fără ca, nici într-un caz, donaţiunea să treacă peste cuartul bunurilor *(C. civ. 841)*.

Secţiunea a 2-a. Reducţiunea liberalităţilor excesive

Art. 1.091. Stabilirea rezervei succesorale şi a cotităţii disponibile. (1) Valoarea masei succesorale, în funcţie de care se determină rezerva succesorală şi cotitatea disponibilă, se stabileşte astfel:

a) determinarea activului brut al moştenirii, prin însumarea valorii bunurilor existente în patrimoniul succesoral la data deschiderii moştenirii;

b) determinarea activului net al moştenirii, prin scăderea pasivului succesoral din activul brut;

c) reunirea fictivă, doar pentru calcul, la activul net, a valorii donaţiilor făcute de cel care lasă moştenirea.

(2) În vederea aplicării alin. (1) lit. c), se ia în considerare valoarea la data deschiderii moştenirii a bunurilor donate, ţinându-se însă cont de starea lor în momentul donaţiei, din care se scade valoarea sarcinilor asumate prin contractele de donaţie. Dacă bunurile au fost înstrăinate de donatar, se ţine seama de valoarea lor la data înstrăinării. Dacă bunurile donate au fost înlocuite cu altele, se ţine cont de valoarea, la data deschiderii moştenirii, a bunurilor intrate în patrimoniu şi de starea lor la momentul dobândirii. Totuşi, dacă devalorizarea bunurilor intrate în patrimoniu era inevitabilă la data dobândirii, în virtutea naturii lor, înlocuirea bunurilor nu este luată în considerare. În măsura în care bunul donat sau cel care l-a înlocuit pe acesta a pierit fortuit, indiferent de data pieirii, donaţia nu se va supune reunirii fictive. Sumele de bani sunt supuse indexării în raport cu indicele inflaţiei, corespunzător perioadei cuprinse între data intrării lor în patrimoniul donatarului şi data deschiderii moştenirii.

(3) Nu se va ţine seama în stabilirea rezervei de darurile obişnuite, de donaţiile remuneratorii şi, în măsura în care nu sunt excesive, nici de sumele cheltuite pentru întreţinerea sau, dacă

este cazul, pentru formarea profesională a descendenților, a părinților sau a soțului și nici de cheltuielile de nuntă.

(4) Până la dovada contrară, înstrăinarea cu titlu oneros către un descendent ori un ascendent privilegiat sau către soțul supraviețuitor este prezumată a fi donație dacă înstrăinarea s-a făcut cu rezerva uzufructului, uzului ori abitației sau în schimbul întreținerii pe viață ori a unei rente viagere. Prezumția operează numai în favoarea descendenților, ascendenților privilegiați și a soțului supraviețuitor ai defunctului, dacă aceștia nu au consimțit la înstrăinare.

(5) Rezerva succesorală și cotitatea disponibilă se calculează în funcție de valoarea stabilită potrivit alin. (1). La stabilirea rezervei nu se ține seama de cei care au renunțat la moștenire, cu excepția celor obligați la raport, potrivit art. 1.147 alin. (2).

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 759. Cheltuielile de nutriment, întreținere, educație, de învățătura unui meșteșug, cheltuielile ordinare pentru îmbrăcăminte și alte obiecte trebuincioase la intrarea în armată, cheltuielile de nuntă și prezenturile obișnuite nu sunt supuse raportului. ► Art. 845. Valoarea bunurilor înstrăinate unui succesibil în linie dreaptă, cu sarcina unei rendite viagere sau cu rezervă de uzufruct va fi socotită în porțiunea disponibilă și excedentele, de este, se va trece în masa succesiunii. Imputația și raportul nu pot fi cerute de succesibilul în linie dreaptă care a consimțit la aceste înstrăinări *(C. civ. 738, 751 și urm., 841, 1167).* ► Art. 849. Partea disponibilă se calculează cu chipul următor: pe lângă bunurile ce a lăsat donatorul sau testatorul în momentul morții sale, se adaugă prin calcul și bunurile de care a dispus prin donațiuni între vii, după starea lor din momentul donațiunii și după valoarea ce au avut în momentul morții donatorului. Din această masă de bunuri, scăzându-se datoriile, pe ceea ce va rămânea se calculează partea disponibilă, după numărul și calitatea erezilor *(C. civ. 752, 766 și urm., 772).*

Art. 1.092. Modul de operare. După deschiderea moștenirii, liberalitățile care încalcă rezerva succesorală sunt supuse reducțiunii, la cerere.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 847. Liberalitățile prin act sau între vii sau prin testament, când vor trece peste partea disponibilă, vor fi reduse la această parte *(C. civ. 841 și urm., 1641).*

Art. 1.093. Persoanele care pot cere reducțiunea. Reducțiunea liberalităților excesive poate fi cerută numai de către moștenitorii rezervatari, de succesorii lor, precum și de către creditorii chirografari ai moștenitorilor rezervatari.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 848. Reducțiunea liberalităților între vii nu va putea fi cerută decât numai de erezii rezervatari, de erezii acestora sau de cei care înfățișează drepturile lor *(C. civ. 763, 841 și urm., 855, 974).*

Art. 1.094. Căile de realizare a reducțiunii. (1) Reducțiunea liberalităților excesive se poate realiza prin buna învoială a celor interesați.

(2) În lipsa unei asemenea învoieli, reducțiunea poate fi invocată în fața instanței de judecată pe cale de excepție sau pe cale de acțiune, după caz.

(3) În cazul pluralității de moștenitori rezervatari, reducțiunea operează numai în limita cotei de rezervă cuvenite celui care a cerut-o și profită numai acestuia.

Art. 1.095. Termenul de prescripție. (1) Dreptul la acțiunea în reducțiune a liberalităților excesive se prescrie în termen de 3 ani de la data deschiderii moștenirii sau, după caz, de la data la care moștenitorii rezervatari au pierdut posesia bunurilor care formează obiectul liberalităților.

(2) În cazul liberalităților excesive a căror existență nu a fost cunoscută de moștenitorii rezervatari, termenul de prescripție începe să curgă de la data când au cunoscut existența acestora și caracterul lor excesiv.

(3) Excepția de reducțiune este imprescriptibilă extinctiv.

Art. 1.096. Ordinea reducţiunii. (1) Legatele se reduc înaintea donaţiilor.

(2) Legatele se reduc toate deodată şi proporţional, afară dacă testatorul a dispus că anumite legate vor avea preferinţă, caz în care vor fi reduse mai întâi celelalte legate.

(3) Donaţiile se reduc succesiv, în ordinea inversă a datei lor, începând cu cea mai nouă.

(4) Donaţiile concomitente se reduc toate deodată şi proporţional, afară dacă donatorul a dispus că anumite donaţii vor avea preferinţă, caz în care vor fi reduse mai întâi celelalte donaţii.

(5) Dacă beneficiarul donaţiei care ar trebui redusă este insolvabil, se va proceda la reducţiunea donaţiei anterioare.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ▸ Art. 850. (1) Întâi se vor reduce dispoziţiile testamentare; când bunurile cuprinse în aceste dispoziţii nu vor mai fi, atunci numai se va face reducţiunea donaţiunilor. (2) Reducţiunea va începe de la cea din urmă donaţiune, după săvârşirea acesteia se va trece îndată la cea a doua după dânsa, şi aşa pe rând până la cea mai veche donaţiune. ▸ Art. 851. Când donaţiunea între vii, supusă la reducţiune, s-a făcut la unul din cei cu drept de moştenire, acesta va putea scădea partea cu care ar trebui să se reducă donaţiunea, din partea ce i s-ar cuveni ca erede în bunurile nedisponibile, dacă aceste bunuri sunt de aceeaşi natură cu cele dăruite *(C. civ. 765, 770).* ▸ Art. 852. Se vor reduce cu analogie atât legatele universale cât şi cele particulare, fără distincţie *(C. civ. 888 şi urm., 899 şi urm.).* ▸ Art. 853. Când testatorul va declara ca un legat să fie plătit preferându-se celorlalte, acest legat nu va fi supus la reducţiune, decât după ce valoarea celorlalte legate nu va împlini rezerva legală *(C. civ. 847).*

Art. 1.097. Efectele reducţiunii. (1) Reducţiunea are ca efect ineficacitatea legatelor sau, după caz, desfiinţarea donaţiilor în măsura necesară întregirii rezervei succesorale.

(2) Întregirea rezervei, ca urmare a reducţiunii, se realizează în natură.

(3) Reducţiunea se realizează prin echivalent în cazul în care, înainte de deschiderea moştenirii, donatarul a înstrăinat bunul ori a constituit asupra lui drepturi reale, precum şi atunci când bunul a pierit dintr-o cauză imputabilă donatarului.

(4) Când donaţia supusă reducţiunii a fost făcută unui moştenitor rezervatar care nu este obligat la raportul donaţiei, acesta va putea păstra în contul rezervei sale partea care depăşeşte cotitatea disponibilă.

(5) Dacă donatarul este un succesibil obligat la raport, iar partea supusă reducţiunii reprezintă mai puţin de jumătate din valoarea bunului donat, donatarul rezervatar poate păstra bunul, iar reducţiunea necesară întregirii rezervei celorlalţi moştenitori rezervatari se va face prin luare mai puţin sau prin echivalent bănesc.

(6) În cazul întregirii rezervei în natură, gratificatul păstrează fructele părţii din bun care depăşeşte cotitatea disponibilă, percepute până la data la care cei îndreptăţiţi au cerut reducţiunea.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ▸ Art. 765. (1) Raportul se poate pretinde în natură pentru imobile; când cel ce a primit imobilul l-a înstrăinat sau ipotecat, înaintea deschiderii succesiunii, raportul în natură nu este obligatoriu. (2) Raportul în acest caz se preţuieşte după valoarea ce imobilul a avut în momentul deschiderii succesiunii *(C. civ. 651).* ▸ Art. 770. (2) În caz contrar, dacă excedentul trece peste jumătatea valorii imobilului, donatarul raportă imobilul în întregimea lui şi prelevă asupra mesei valoarea porţiunii disponibile; dacă această porţiune trece peste jumătatea valorii imobilului, donatarul poate ţine imobilul în întregimea lui, ia însă mai puţin din celelalte bunuri ale succesiunii, şi recompensează pe coerezii săi, sau în bani, sau oricum altfel *(C. civ. 739, 741, 764 şi urm., 794 şi urm. 841 şi urm.).* ▸ Art. 854. Donatarul va restitui fructele porţiunii ce trece peste partea disponibilă, din momentul morţii donatorului *(C. civ. 522 şi urm., 762, 890).*

Art. 1.098. Reducţiunea unor liberalităţi speciale. (1) Dacă donaţia sau legatul are ca obiect un uzufruct, uz ori abitaţie sau o rentă ori întreţinere viageră, moştenitorii rezervatari au facultatea fie de a executa liberalitatea astfel cum a fost stipulată, fie de a abandona proprietatea cotităţii disponibile în favoarea beneficiarului liberalităţii, fie de a solicita reducţiunea potrivit dreptului comun.

(2) Dacă moştenitorii rezervatari nu se înţeleg asupra opţiunii, reducţiunea se va face potrivit dreptului comun.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 844. Dacă dispoziţia prin acte între vii sau prin testament, constituie un uzufruct sau o rentă viageră, a cărei valoare trece peste cantitatea disponibilă, erezii rezervatari au facultatea de a executa aceste dispoziţii sau de a abandona proprietatea cantităţii disponibile.

Art. 1.099. Imputarea liberalităţilor. (1) Dacă beneficiarul liberalităţii nu este moştenitor rezervatar, liberalitatea primită se impută asupra cotităţii disponibile, iar dacă o depăşeşte, este supusă reducţiunii.

(2) Dacă gratificatul este moştenitor rezervatar şi liberalitatea nu este supusă raportului, ea se impută asupra cotităţii disponibile. Dacă este cazul, excedentul se impută asupra cotei de rezervă la care are dreptul gratificatul şi, dacă o depăşeşte, este supus reducţiunii.

(3) Dacă gratificatul este moştenitor rezervatar şi liberalitatea este supusă raportului, ea se impută asupra rezervei celui gratificat, iar dacă există, excedentul se impută asupra cotităţii disponibile, afară de cazul în care dispunătorul a stipulat imputarea sa asupra rezervei globale. În acest ultim caz, numai partea care excedează rezervei globale se impută asupra cotităţii disponibile. În toate cazurile, dacă se depăşeşte cotitatea disponibilă, liberalitatea este supusă reducţiunii.

(4) Dacă există mai multe liberalităţi, imputarea se face potrivit alin. (1)-(3), ţinând seama şi de ordinea reducţiunii liberalităţilor excesive.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 770. (1) Când un succesibil primeşte, cu dispensă de raport, un dar care excede porţiunea disponibilă, raportul excedentului se face în natură, dacă întoarcerea excedentului este posibilă. ► Art. 847. Liberalităţile prin act sau între vii sau prin testament, când vor trece peste partea disponibilă, vor fi reduse la această parte *(C. civ. 841 şi urm., 1641).* ► Art. 851. Când donaţiunea între vii, supusă la reducţiune, s-a făcut la unul din cei cu drept de moştenire, acesta va putea scădea partea cu care ar trebui să se reducă donaţiunea, din partea ce i s-ar cuveni ca erede în bunurile nedisponibile, dacă aceste bunuri sunt de aceeaşi natură cu cele dăruite *(C. civ. 765, 770).*

Titlul IV. Transmisiunea şi partajul moştenirii

Capitolul I. Transmisiunea moştenirii

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 1.100. Noţiunile de opţiune succesorală şi de succesibil. (1) Cel chemat la moştenire în temeiul legii sau al voinţei defunctului poate accepta moştenirea sau poate renunţa la ea.

(2) Prin *succesibil* se înţelege persoana care îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege pentru a putea moşteni, dar care nu şi-a exercitat încă dreptul de opţiune succesorală.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 685. Succesiunea poate fi acceptată curat şi simplu, sau sub beneficiu de inventar *(C. civ. 686 şi urm., 699 şi urm., 704 şi urm.).* ► Art. 686. Nimeni nu este obligat de a face acceptarea unei moşteniri ce i se cuvine *(C. civ. 693, 703, 712).*

Art. 1.101. Caracterele juridice ale opţiunii. Sub sancţiunea nulităţii absolute, opţiunea succesorală este indivizibilă şi nu poate fi afectată de nicio modalitate.

Art. 1.102. Vocaţia multiplă la moştenire. (1) Moştenitorul care, în baza legii sau a testamentului, cumulează mai multe vocaţii la moştenire are, pentru fiecare dintre ele, un drept de opţiune distinct.

(2) Legatarul chemat la moştenire şi ca moştenitor legal îşi va putea exercita opţiunea în oricare dintre aceste calităţi. Dacă, deşi nu a fost încălcată rezerva, din testament rezultă că defunctul a dorit să diminueze cota ce i s-ar fi cuvenit legatarului ca moştenitor legal, acesta din urmă poate opta doar ca legatar.

Art. 1.103. Termenul de opţiune succesorală. (1) Dreptul de opţiune succesorală se exercită în termen de un an de la data deschiderii moştenirii.

(2) Termenul de opţiune curge:

a) de la data naşterii celui chemat la moştenire, dacă naşterea s-a produs după deschiderea moştenirii;

b) de la data înregistrării morţii în registrul de stare civilă, dacă înregistrarea se face în temeiul unei hotărâri judecătoreşti de declarare a morţii celui care lasă moştenirea, afară numai dacă succesibilul a cunoscut faptul morţii sau hotărârea de declarare a morţii la o dată anterioară, caz în care termenul curge de la această din urmă dată;

c) de la data la care legatarul a cunoscut sau trebuia să cunoască legatul său, dacă testamentul cuprinzând acest legat este descoperit după deschiderea moştenirii;

d) de la data la care succesibilul a cunoscut sau trebuia să cunoască legătura de rudenie pe care se întemeiază vocaţia sa la moştenire, dacă această dată este ulterioară deschiderii moştenirii.

(3) Termenului prevăzut la alin. (1) i se aplică prevederile cuprinse în cartea a VI-a referitoare la suspendarea şi repunerea în termenul de prescripţie extinctivă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 700. (1) Dreptul de a accepta succesiunea se prescrie printr-un termen de 6 luni socotit de la deschiderea succesiunii. (2) În cazul când moştenitorul a fost împiedicat de a se folosi de dreptul său, din motive de forţă majoră, instanţa judecătorească, la cererea moştenitorului, poate prelungi termenul cu cel mult 6 luni de la data când a luat sfârşit împiedicarea *(C. civ. 692, 709)*.

Art. 1.104. Prorogarea termenului. (1) În cazul în care succesibilul a cerut întocmirea inventarului anterior exercitării dreptului de opţiune succesorală, termenul de opţiune nu se va împlini mai devreme de două luni de la data la care i se comunică procesul-verbal de inventariere.

(2) Pe durata efectuării inventarului, succesibilul nu poate fi considerat moştenitor, cu excepţia cazului în care a acceptat moştenirea.

Art. 1.105. Retransmiterea dreptului de opţiune. (1) Moştenitorii celui care a decedat fără a fi exercitat dreptul de opţiune succesorală îl exercită separat, fiecare pentru partea sa, în termenul aplicabil dreptului de opţiune privind moştenirea autorului lor.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), partea succesibilului care renunţă profită celorlalţi moştenitori ai autorului său.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 692. Când acela cărui se cuvine o succesiune a murit fără să se fi lepădat de dânsa, sau fără să o fi acceptat expres sau tacit, erezii săi pot de-a dreptul să accepte sau să se lepede de dânsa *(C. civ. 689, 700)*.

Secţiunea a 2-a. Acceptarea moştenirii

Art. 1.106. Libertatea acceptării moştenirii. Nimeni nu poate fi obligat să accepte o moştenire ce i se cuvine.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 686. Nimeni nu este obligat de a face acceptarea unei moşteniri ce i se cuvine *(C. civ. 693, 703, 712).*

Art. 1.107. Acceptarea moştenirii de către creditori. Creditorii succesibilului pot accepta moştenirea, pe cale oblică, în limita îndestulării creanţei lor.

Art. 1.108. Felurile acceptării. (1) Acceptarea poate fi expresă sau tacită.
(2) Acceptarea este expresă când succesibilul îşi însuşeşte explicit titlul sau calitatea de moştenitor printr-un înscris autentic sau sub semnătură privată.
(3) Acceptarea este tacită când succesibilul face un act sau fapt pe care nu ar putea să îl facă decât în calitate de moştenitor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 689. Acceptarea poate fi sau expresă sau tacită. Este expresă când se însuşeşte titlul sau calitatea de erede într-un act autentic sau privat; este tacită când eredele face un act, pe care n-ar putea să-l facă decât în calitatea sa de erede, şi care lasă a se presupune neapărat intenţia sa de acceptare *(C. civ. 690 şi urm., 703, 712, 1171 şi urm., 1176 şi urm.).*

Art. 1.109. Înregistrarea actelor de acceptare. În situaţia în care acceptarea este făcută printr-un înscris autentic, declaraţia de acceptare se va înscrie în registrul naţional notarial, ţinut în format electronic, potrivit legii.

Art. 1.110. Actele cu valoare de acceptare tacită. (1) Actele de dispoziţie juridică privind o parte sau totalitatea drepturilor asupra moştenirii atrag acceptarea tacită a acesteia. Sunt astfel de acte:
a) înstrăinarea, cu titlu gratuit sau oneros, de către succesibil a drepturilor asupra moştenirii;
b) renunţarea, chiar gratuită, în folosul unuia sau mai multor moştenitori determinaţi;
c) renunţarea la moştenire, cu titlu oneros, chiar în favoarea tuturor comoştenitorilor sau moştenitorilor subsecvenţi.
(2) De asemenea, pot avea valoare de acceptare tacită a moştenirii actele de dispoziţie, administrare definitivă ori folosinţă a unor bunuri din moştenire.
(3) Actele de conservare, supraveghere şi de administrare provizorie nu valorează acceptare, dacă din împrejurările în care acestea s-au efectuat nu rezultă că succesibilul şi-a însuşit prin ele calitatea de moştenitor.
(4) Sunt considerate a fi de administrare provizorie actele de natură urgentă a căror îndeplinire este necesară pentru normala punere în valoare, pe termen scurt, a bunurilor moştenirii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 690. Actele curat conservatorii, de îngrijire şi de administraţie provizorie, nu sunt acte de primirea moştenirii, dacă cel ce le-a făcut n-a luat titlu sau calitate de erede. ► Art. 691. (1) Donaţiunea, vinderea sau transportul drepturilor succesorale făcute de un erede, trage după sine acceptarea succesiunii. (2) Tot asemenea se întâmplă: 1. Când unul din erezi renunţă chiar gratuit în folosul unui sau a mai mulţi din coerezi. 2. Când renunţarea se face în folosul tuturor coerezilor fără deosebire, şi se primeşte de renunţător preţul renunţării *(C. civ. 707).*

Art. 1.111. Declaraţia de neacceptare. Succesibilul care intenţionează să îndeplinească un act ce poate avea semnificaţia acceptării moştenirii, dar care doreşte ca prin aceasta să nu fie considerat acceptant, trebuie să dea în acest sens, anterior îndeplinirii actului, o declaraţie autentică notarială.

Art. 1.112. Prezumţia de renunţare. (1) Este prezumat, până la proba contrară, că a renunţat la moştenire succesibilul care, deşi cunoştea deschiderea moştenirii şi calitatea lui de succesibil, ca urmare a citării sale în condiţiile legii, nu acceptă moştenirea în termenul prevăzut la art. 1.103. Citaţia trebuie să cuprindă, sub sancţiunea nulităţii acesteia, pe lângă elementele prevăzute de Codul de procedură civilă, şi precizarea că, dacă succesibilul nu îşi

exercită dreptul de a accepta moştenirea în termenul prevăzut la art. 1.103, va fi prezumat că renunţă la moştenire.

(2) Prezumţia de renunţare operează numai dacă citaţia i-a fost comunicată succesibilului cu cel puţin 30 de zile înainte de expirarea termenului de opţiune succesorală.

Art. 1.113. Reducerea termenului de opţiune. (1) Pentru motive temeinice, la cererea oricărei persoane interesate, un succesibil poate fi obligat, cu aplicarea procedurii prevăzute de lege pentru ordonanţa preşedinţială, să îşi exercite dreptul de opţiune succesorală înăuntrul unui termen stabilit de instanţa judecătorească, mai scurt decât cel prevăzut la art. 1.103.

(2) Succesibilul care nu optează în termenul stabilit de instanţa judecătorească este considerat că a renunţat la moştenire.

Art. 1.114. Efectele acceptării. (1) Acceptarea consolidează transmisiunea moştenirii realizată de plin drept la data decesului.

(2) Moştenitorii legali şi legatarii universali sau cu titlu universal răspund pentru datoriile şi sarcinile moştenirii numai cu bunurile din patrimoniul succesoral, proporţional cu cota fiecăruia.

(3) Legatarul cu titlu particular nu este obligat să suporte datoriile şi sarcinile moştenirii. Prin excepţie, el răspunde pentru pasivul moştenirii, însă numai cu bunul sau bunurile ce formează obiectul legatului, dacă:

a) testatorul a dispus în mod expres în acest sens;

b) dreptul lăsat prin legat are ca obiect o universalitate, cum ar fi o moştenire culeasă de către testator şi nelichidată încă; în acest caz, legatarul răspunde pentru pasivul acelei universalităţi;

c) celelalte bunuri ale moştenirii sunt insuficiente pentru plata datoriilor şi sarcinilor moştenirii.

(4) În cazul înstrăinării bunurilor moştenirii după deschiderea acesteia, bunurile intrate în patrimoniul succesoral prin efectul subrogaţiei pot fi afectate stingerii datoriilor şi sarcinilor moştenirii.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ▶ Art. 688. Efectul acceptării se suie până la ziua deschiderii succesiunii *(C. civ. 651)*. ▶ Art. 774. Coerezii contribuie la plata datoriilor şi sarcinilor succesiunii, fiecare în proporţie cu ce ia *(C. civ. 653, 775 şi urm., 893, 896, 909, 1060)*. ▶ Art. 775. Legatarul cu titlul universal contribuie deopotrivă cu erezii, în proporţie cu emolumentul său. Cel particular nu contribuie *(C. civ. 896, 909)*.

Art. 1.115. Întocmirea inventarului. (1) Succesibilii, creditorii moştenirii şi orice persoană interesată pot cere notarului competent să dispună efectuarea unui inventar al bunurilor din patrimoniul succesoral, toate cheltuielile care se vor face în acest scop fiind în sarcina moştenirii.

(2) Dacă succesibilii sau persoanele care deţin bunuri din patrimoniul succesoral se opun, efectuarea inventarului este dispusă de către instanţa judecătorească de la locul deschiderii moştenirii.

(3) Inventarul se efectuează de către persoana desemnată prin acordul succesibililor şi al creditorilor sau, în lipsa unui asemenea acord, de către persoana desemnată fie de notar, fie, după caz, de instanţa de judecată competentă.

Art. 1.116. Procesul-verbal de inventariere. (1) Procesul-verbal de inventariere cuprinde enumerarea, descrierea şi evaluarea provizorie a bunurilor ce se aflau în posesia defunctului la data deschiderii moştenirii.

(2) Bunurile a căror proprietate este contestată se vor menţiona separat.

(3) În inventar se cuprind menţiuni privind pasivul succesoral.

(4) Bunurile moştenirii care se găsesc în posesia altei persoane vor fi inventariate cu precizarea locului unde se află şi a motivului pentru care se găsesc acolo.

(5) În cazul în care, cu ocazia inventarierii, se va găsi vreun testament lăsat de defunct, acesta va fi vizat spre neschimbare şi va fi depus în depozit la biroul notarului public.

(6) Inventarul se semnează de cel care l-a întocmit, de succesibilii aflați la locul inventarului, iar în lipsa acestora sau în cazul refuzului lor de a semna, inventarul va fi semnat de 2 martori.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 36/1995: Art. 71. (1) Procesul-verbal de inventariere va cuprinde enumerarea, descrierea şi evaluarea provizorie a bunurilor ce se aflau în posesia defunctului la data decesului. (2) Bunurile a căror proprietate este contestată se vor menționa separat. (3) În inventar se cuprind mențiuni privind pasivul succesoral. (4) Bunurile defunctului care se găsesc în posesia altei persoane vor fi inventariate cu precizarea locului unde se află şi a motivului pentru care se găsesc acolo. (4) În cazul în care, cu ocazia inventarierii, se va găsi testament lăsat de defunct, va fi vizat spre neschimbare şi va fi depus în depozit la biroul notarului public. (5) Inventarul se semnează de cel care l-a întocmit, de succesibilii aflați la locul inventarului, iar în lipsa acestora sau a refuzului lor de a semna, inventarul va fi semnat de martorii prezenți.

Art. 1.117. Măsurile speciale de conservare a bunurilor. (1) Dacă există pericol de înstrăinare, pierdere, înlocuire sau distrugere a bunurilor, notarul va putea pune bunurile sub sigiliu sau le va preda unui custode.

(2) Poate fi numit custode, cu acordul tuturor celor interesați, unul dintre succesibili, iar în caz contrar, o altă persoană aleasă de către notar.

(3) În cazul în care conservarea bunurilor moştenirii necesită anumite cheltuieli, acestea vor fi făcute, cu încuviințarea notarului, de către custodele prevăzut la alin. (1) sau, în lipsa custodelui, de un curator special, numit de notar pentru administrarea bunurilor.

(4) Bunurile date în custodie sau în administrare se predau pe bază de proces-verbal semnat de notar şi de custode sau curator. Dacă predarea are loc concomitent cu inventarierea, se va face mențiune în procesul-verbal, un exemplar al acestuia predându-se custodelui sau curatorului.

(5) Custodele sau curatorul este obligat să restituie bunurile şi să dea socoteală notarului asupra cheltuielilor de conservare sau administrare a acestor bunuri la finalizarea procedurii succesorale sau atunci când notarul consideră necesar.

(6) Oricine se consideră vătămat prin inventarul întocmit sau prin măsurile de conservare şi administrare luate de notarul public poate face plângere la instanța judecătorească competentă.

Reglementarea anterioară
- Legea nr. 36/1995: Art. 72. (1) Dacă există pericol de înstrăinare, pierdere, înlocuire sau distrugere a bunurilor, notarul public va putea pune bunurile sub sigiliu sau le va preda unui custode. (2) În cazul în care conservarea bunurilor succesorale necesită anumite cheltuieli, acestea vor fi făcute, cu încuviințarea notarului public, de custodele prevăzut la alin. (1) sau, în lipsa custodelui, de un curator special, numit de notar pentru administrarea bunurilor. (3) Bunurile date în custodie sau în administrare se predau pe bază de proces-verbal semnat de notar şi de custode sau curator. (4) Dacă predarea are loc o dată cu inventarierea, se va menționa în procesul-verbal de inventariere, un exemplar al procesului-verbal predându-se custodelui sau curatorului. (5) Custodele sau curatorul este obligat să restituie bunurile şi să depună conturile la biroul notarului public la finalizarea procedurii succesorale sau atunci când notarul consideră necesar.
- Decretul nr. 31/1954: Art. 15. (1) În cazul în care s-a instituit o curatelă asupra bunurilor celui care a dispărut, cel dispărut are domiciliul la curator, în masura în care acesta este îndreptățit să-l reprezinte. (2) Dacă un custode sau un curator a fost numit asupra unor bunuri succesorale, cei chemati la moştenire au domiciliul la custode sau la curator, în măsura în care acesta este îndreptățit să-i reprezinte.

Art. 1.118. Măsurile speciale privind sumele de bani şi alte valori. (1) Dacă în timpul efectuării inventarului se vor găsi sume de bani, hârtii de valoare, cecuri sau alte valori, se vor depune în depozitul notarial sau la o instituție specializată, făcându-se mențiune despre aceasta şi în procesul-verbal de inventariere.

(2) Din sumele de bani găsite la inventariere se vor lăsa moştenitorilor sau celor care locuiau cu defunctul şi gospodăreau împreună cu acesta sumele necesare pentru:

a) întreţinerea persoanelor ce erau în sarcina celui decedat, pentru maximum 6 luni;

b) plata sumelor datorate în baza contractelor individuale de muncă sau pentru plata asigurărilor sociale;

c) acoperirea cheltuielilor pentru conservarea şi administrarea bunurilor moştenirii.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 36/1995: Art. 73. (1) Dacă în timpul efectuării inventarului se vor găsi sume de bani, hârtii de valoare, cecuri sau alte valori, se vor depune în depozitul notarial sau la o instituţie specializată, făcându-se menţiune despre aceasta şi în procesul-verbal de inventariere. (2) Din sumele de bani găsite la inventariere se vor lăsa moştenitorilor sau celor care locuiau cu defunctul şi gospodăreau împreună cu acesta sumele necesare pentru: a) întreţinerea persoanelor ce era în sarcina celui decedat, pentru maximum 6 luni; b) plata sumelor datorate în baza contractelor de muncă sau plata asigurărilor sociale; c) acoperirea cheltuielilor pentru păstrarea şi administrarea averii succesorale.

Art. 1.119. Acceptarea forţată. (1) Succesibilul care, cu rea-credinţă, a sustras ori a ascuns bunuri din patrimoniul succesoral sau a ascuns o donaţie supusă raportului ori reducţiunii este considerat că a acceptat moştenirea, chiar dacă anterior renunţase la ea. El nu va avea însă niciun drept cu privire la bunurile sustrase sau ascunse şi, după caz, va fi obligat să raporteze ori să reducă donaţia ascunsă fără a participa la distribuirea bunului donat.

(2) Moştenitorul aflat în situaţia prevăzută la alin. (1) este ţinut să plătească datoriile şi sarcinile moştenirii proporţional cu cota sa din moştenire, inclusiv cu propriile sale bunuri.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ▶ Art. 703. Erezii care au dat la o parte, sau au ascuns lucruri ale unei succesiuni, nu mai au facultatea de a se lepăda de dânsa; cu toată renunţarea lor, ei rămân erezi şi nu pot lua nicio parte din lucrurile date la o parte sau ascunse *(C. civ. 686, 689, 712).* ▶ Art. 712. Eredele care a ascuns obiecte de ale succesiunii sau care cu ştiinţă şi rea credinţă n-a trecut în inventar efecte dintr-însa, nu se poate folosi de beneficiul de inventar *(C. civ. 703).*

Secţiunea a 3-a. Renunţarea la moştenire

Art. 1.120. Forma renunţării. (1) Renunţarea la moştenire nu se presupune, cu excepţia cazurilor prevăzute la art. 1.112 şi art. 1.113 alin. (2).

(2) Declaraţia de renunţare se face în formă autentică la orice notar public sau, după caz, la misiunile diplomatice şi oficiile consulare ale României, în condiţiile şi limitele prevăzute de lege.

(3) Pentru informarea terţilor, declaraţia de renunţare se va înscrie, pe cheltuiala renunţătorului, în registrul naţional notarial, ţinut în format electronic, potrivit legii.

Art. 1.121. Efectele renunţării. (1) Succesibilul care renunţă este considerat că nu a fost niciodată moştenitor.

(2) Partea renunţătorului profită moştenitorilor pe care i-ar fi înlăturat de la moştenire sau celor a căror parte ar fi diminuat-o dacă ar fi acceptat moştenirea.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ▶ Art. 696. Eredele ce renunţă este considerat că n-a fost niciodată erede. ▶ Art. 697. Partea renunţătorului profită coerezilor săi; dacă este singur, succesiunea trece la gradul următor *(C. civ. 660 şi urm., 701).*

Art. 1.122. Renunţarea frauduloasă. (1) Creditorii succesibilului care a renunţat la moştenire în frauda lor pot cere instanţei revocarea renunţării în ceea ce îi priveşte, însă numai în termen de 3 luni de la data la care au cunoscut renunţarea.

(2) Admiterea acţiunii în revocare produce efectele acceptării moştenirii de către succesibilul debitor numai în privinţa creditorului reclamant şi în limita creanţei acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 699. (1) Creditorii acelui ce renunță în paguba lor pot să ia autorizația justiției ca să accepte succesiunea pentru debitorele lor, în locul și rândul său. (2) Într-acest caz renunțarea este anulată numai în favorul creditorilor și numai până la concurența creanțelor lor. Acceptarea nu se face în folosul eredelui care a renunțat *(C. civ. 974, 975)*.

Art. 1.123. Revocarea renunțării. (1) În tot cursul termenului de opțiune, renunțătorul poate revoca renunțarea, dacă moștenirea nu a fost deja acceptată de alți succesibili care au vocație la partea care i-ar reveni, dispozițiile art. 1.120 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Revocarea renunțării valorează acceptare, bunurile moștenirii fiind preluate în starea în care se găsesc și sub rezerva drepturilor dobândite de terți asupra acelor bunuri.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 701. În tot timpul în care prescripția dreptului de a accepta nu este dobândită în contra erezilor ce au renunțat, ei au încă facultatea de a accepta succesiunea, dacă succesiunea nu este deja acceptată de alți erezi. Nu se pot vătăma însă drepturile care ar fi dobândite de alte persoane asupra bunurilor succesiunii, sau prin prescripție, sau prin acte valabile, făcute de curatorele succesiunii vacante *(C. civ. 1882, 1890)*.

Art. 1.124. Termenul de prescripție. Dreptul la acțiunea în anularea acceptării sau renunțării se prescrie în termen de 6 luni, calculat în caz de violență de la încetarea acesteia, iar în celelalte cazuri din momentul în care titularul dreptului la acțiune a cunoscut cauza de nulitate relativă.

Secțiunea a 4-a. Sezina

Art. 1.125. Noțiune. Pe lângă stăpânirea de fapt exercitată asupra patrimoniului succesoral, sezina le conferă moștenitorilor sezinari și dreptul de a administra acest patrimoniu și de a exercita drepturile și acțiunile defunctului.

Art. 1.126. Moștenitorii sezinari. Sunt moștenitori sezinari soțul supraviețuitor, descendenții și ascendenții privilegiați.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 653. (1) Descendenții și ascendenții au de drept posesiunea succesiunii din momentul morții defunctului.

Art. 1.127. Dobândirea sezinei de către moștenitorii legali nesezinari. (1) Moștenitorii legali nesezinari dobândesc sezina numai prin eliberarea certificatului de moștenitor, dar cu efect retroactiv din ziua deschiderii moștenirii.

(2) Până la intrarea în stăpânirea de fapt a moștenirii, moștenitorul legal nesezinar nu poate fi urmărit în calitate de moștenitor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 653. (2) Ceilalți moștenitori intră în posesiunea succesiunii cu permisiunea justiției *(C. civ. 889 și urm., 911, 917, 1860)*.

Art. 1.128. Intrarea legatarului universal sau cu titlu universal în stăpânirea moștenirii. (1) Legatarul universal poate cere intrarea în stăpânirea de fapt a moștenirii de la moștenitorii rezervatari. Dacă asemenea moștenitori nu există sau refuză, legatarul universal intră în stăpânirea moștenirii prin eliberarea certificatului de moștenitor.

(2) Legatarul cu titlu universal poate cere intrarea în stăpânirea de fapt a moștenirii de la moștenitorii rezervatari sau, după caz, de la legatarul universal intrat în stăpânirea moștenirii ori de la moștenitorii legali nerezervatari care au intrat în stăpânirea moștenirii, fie de drept, fie prin eliberarea certificatului de moștenitor. Dacă asemenea moștenitori nu există sau refuză, legatarul cu titlu universal intră în stăpânirea moștenirii prin eliberarea certificatului de moștenitor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 889. Când testatorul are erezi rezervatari, legatarul universal va cere de la aceştia punerea în posesiune a bunurilor cuprinse în testament *(C. civ. 653, 895, 899).* ► Art. 890. Legatarul universal are drept a pretinde fructele bunurilor cuprinse în testament, din ziua cererii în judecată, sau din ziua în care eredele a consimțit a-i da legatul. ► Art. 891. Când testatorul nu a lăsat erezi rezervatari, legatarul universal va cere de la justiție posesiunea bunurilor cuprinse în testament.

Art. 1.129. Predarea legatului cu titlu particular. Legatarul cu titlu particular intră în posesia obiectului legatului din ziua în care acesta i-a fost predat de bunăvoie sau, în lipsă, din ziua depunerii la instanță a cererii de predare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 899. (2) Cu toate acestea, legatarul singular nu va putea intra în posesia lucrului legat, nici a pretinde fructele sau interesele, decât din ziua în care a făcut cererea în judecată sau din ziua în care predarea legatului i s-a încuviințat de bună voie *(C. civ. 485, 522 şi urm., 894).*

Secțiunea a 5-a. Petiția de ereditate

Art. 1.130. Persoanele care pot obține recunoaşterea calității de moştenitor. Moştenitorul cu vocație universală sau cu titlu universal poate obține oricând recunoaşterea calității sale de moştenitor contra oricărei persoane care, pretinzând că se întemeiază pe titlul de moştenitor, posedă toate sau o parte din bunurile din patrimoniul succesoral.

Art. 1.131. Efectele recunoaşterii calității de moştenitor. (1) Recunoaşterea calității de moştenitor îl obligă pe deținătorul fără titlu al bunurilor din patrimoniul succesoral la restituirea acestor bunuri cu aplicarea regulilor prevăzute la art. 1.635-1.649.

(2) În privința actelor juridice încheiate între deținătorul fără titlu al bunurilor succesorale şi terți, dispozițiile art. 960 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 6-a. Certificatul de moştenitor

Art. 1.132. Noțiune. Certificatul de moştenitor se eliberează de către notarul public şi cuprinde constatări referitoare la patrimoniul succesoral, numărul şi calitatea moştenitorilor şi cotele ce le revin din acest patrimoniu, precum şi alte mențiuni prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 36/1995: Art. 83. (1) Pe baza încheierii finale, în termen de 20 de zile, se redactează certificatul de moştenitor sau de legatar, care va cuprinde constatările din această încheiere referitoare la masa succesorală, numărul şi calitatea moştenitorilor şi cotele ce le revin din patrimoniul defunctului.

Art. 1.133. Efecte. (1) Certificatul de moştenitor face dovada calității de moştenitor, legal sau testamentar, precum şi dovada dreptului de proprietate al moştenitorilor acceptanți asupra bunurilor din masa succesorală, în cota care se cuvine fiecăruia.

(2) În vederea stabilirii componenței patrimoniului succesoral, notarul public procedează, mai întâi, la lichidarea regimului matrimonial.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 36/1995: Art. 88. (1) Cei care se consideră vătămați în drepturile lor prin emiterea certificatului de moştenitor pot cere instanței judecătoreşti anularea acestuia şi stabilirea drepturilor lor, conform legii. Până la anularea sa prin hotărâre judecătorească, certificatul de moştenitor face dovada deplină în privința calității de moştenitor şi a cotei sau bunurilor care se cuvin fiecărui moştenitor în parte.

Art. 1.134. Nulitatea. Cei care se consideră vătămați în drepturile lor prin eliberarea certificatului de moștenitor pot cere instanței judecătorești constatarea sau, după caz, declararea nulității acestuia și stabilirea drepturilor lor, conform legii.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 36/1995: Art. 83. (1) Pe baza încheierii finale, în termen de 20 de zile, se redactează certificatul de moștenitor sau de legatar, care va cuprinde constatările din această încheiere referitoare la masa succesorală, numărul și calitatea moștenitorilor și cotele ce le revin din patrimoniul defunctului.

Capitolul II. Moștenirea vacantă

Art. 1.135. Noțiune. (1) Dacă nu sunt moștenitori legali sau testamentari, moștenirea este vacantă.

(2) Dacă prin legat s-a atribuit numai o parte a moștenirii și nu există moștenitori legali ori vocația acestora a fost restrânsă ca efect al testamentului lăsat de defunct, partea din moștenire rămasă neatribuită este vacantă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 680. În lipsă de moștenitori legali sau testamentari, bunurile lăsate de defunct trec în proprietatea statului.

Art. 1.136. Administrarea provizorie a bunurilor moștenirii. (1) Cât timp moștenirea nu a fost acceptată sau dacă succesibilul nu este cunoscut, notarul public competent poate să numească un curator special al moștenirii, pentru apărarea drepturilor moștenitorului eventual, având drepturile și îndatoririle de administrare prevăzute la art. 1.117 alin. (3)-(5).

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), acțiunile împotriva moștenirii se vor îndrepta împotriva unui curator special, numit de notarul public competent, la cererea reclamantului.

(3) Dacă există indicii că moștenirea urmează a fi declarată vacantă, notarul public competent încunoștințează și organul care reprezintă comuna, orașul sau, după caz, municipiul.

Art. 1.137. Somarea succesibililor. (1) Dacă în termen de un an și 6 luni de la deschiderea moștenirii nu s-a înfățișat niciun succesibil, notarul, la cererea oricărei persoane interesate, îi va soma pe toți succesibilii, printr-o publicație făcută la locul deschiderii moștenirii, la locul unde se află imobilele din patrimoniul succesoral, precum și într-un ziar de largă circulație, pe cheltuiala moștenirii, să se înfățișeze la biroul său în termen de cel mult două luni de la publicare.

(2) Dacă niciun succesibil nu se prezintă în termenul fixat în publicație, notarul va constata că moștenirea este vacantă.

Art. 1.138. Dreptul de a culege moștenirea vacantă. Moștenirile vacante revin comunei, orașului sau, după caz, municipiului în a cărui rază teritorială se aflau bunurile la data deschiderii moștenirii și intră în domeniul lor privat. Este considerată nescrisă orice dispoziție testamentară care, fără a stipula transmiterea bunurilor moștenirii, urmărește să înlăture această regulă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 680. În lipsă de moștenitori legali sau testamentari, bunurile lăsate de defunct trec în proprietatea statului.

Art. 1.139. Intrarea în stăpânirea moștenirii vacante și răspunderea pentru pasiv. (1) Comuna, orașul sau, după caz, municipiul intră în stăpânirea de fapt a moștenirii de îndată ce toți succesibilii cunoscuți au renunțat la moștenire ori, la împlinirea termenului prevăzut la art. 1.137, dacă niciun moștenitor nu este cunoscut. Moștenirea se dobândește retroactiv de la data deschiderii sale.

(2) Comuna, orașul sau, după caz, municipiul suportă pasivul moștenirii vacante numai în limita valorii bunurilor din patrimoniul succesoral.

Art. 1.140. Desfiinţarea vacanţei moştenirii. Dacă, deşi s-a constatat vacanţa moştenirii, există moştenitori, atunci aceştia pot exercita petiţia de ereditate împotriva comunei, oraşului sau, după caz, municipiului.

Capitolul III. Amintirile de familie

Art. 1.141. Bunurile care constituie amintiri de familie. (1) Constituie amintiri de familie bunurile ce au aparţinut membrilor familiei şi stau mărturie istoriei acesteia.

(2) Sunt incluse în această categorie bunuri precum corespondenţa purtată de membrii familiei, arhivele familiale, decoraţiile, armele de colecţie, portretele de familie, documentele, precum şi orice alte bunuri cu semnificaţie morală deosebită pentru respectiva familie.

Art. 1.142. Regimul juridic al amintirilor de familie. (1) Moştenitorii pot ieşi din indiviziune cu privire la bunurile care constituie amintiri de familie numai prin partaj voluntar.

(2) În cazul în care nu se realizează partajul voluntar, bunurile care constituie amintiri de familie rămân în indiviziune.

(3) Pe durata indiviziunii, prin acordul moştenitorilor sau, în lipsa acestuia, prin hotărârea instanţei, amintirile de familie sunt depozitate în interesul familiei la unul ori mai mulţi dintre moştenitori sau în locul convenit de ei.

(4) Moştenitorul desemnat ca depozitar poate revendica bunurile care constituie amintiri de familie de la cel care le deţine pe nedrept, dar nu le poate înstrăina, împrumuta sau da în locaţiune fără acordul unanim al coindivizarilor.

Capitolul IV. Partajul succesoral şi raportul

Secţiunea 1. Dispoziţii generale referitoare la partajul succesoral

Art. 1.143. Starea de indiviziune. (1) Nimeni nu poate fi obligat a rămâne în indiviziune. Moştenitorul poate cere oricând ieşirea din indiviziune, chiar şi atunci când există convenţii sau clauze testamentare care prevăd altfel.

(2) Dispoziţiile art. 669-686 se aplică şi partajului succesoral în măsura în care nu sunt incompatibile cu acesta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 728. (1) Nimeni nu poate fi obligat a rămâne în indiviziune. Un coerede poate oricând cere împărţeala succesiunii, chiar când ar exista convenţii sau prohibiţii contrarii.

Art. 1.144. Partajul voluntar. (1) Dacă toţi moştenitorii sunt prezenţi şi au capacitate de exerciţiu deplină, partajul se poate realiza prin bună învoială, în forma şi prin actul pe care părţile le convin. Dacă printre bunurile succesorale se află imobile, convenţia de partaj trebuie încheiată în formă autentică, sub sancţiunea nulităţii absolute.

(2) Dacă nu sunt prezenţi toţi moştenitorii ori dacă printre ei se află minori sau persoane puse sub interdicţie judecătorească ori persoane dispărute, atunci se vor pune sigilii pe bunurile moştenirii în cel mai scurt termen, iar partajul voluntar se va realiza cu respectarea regulilor referitoare la protecţia persoanelor lipsite de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă ori privitoare la persoanele dispărute.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 730. (1) Dacă toţi erezii sunt prezenţi şi majori, se pot împărţi între dânşii, oricum ar voi, fără îndeplinirea vreunei formalităţi. (2) Dacă toţi erezii nu sunt prezenţi sau dacă între dânşii sunt minori sau interzişi, atunci se vor pune peceţi 1) pe efectele succesiunii în cel

mai scurt termen, sau după cererea erezilor sau după aceea a procurorului tribunalului de primă instanță (C. civ. 747).

Art. 1.145. Măsuri conservatorii. Bunurile moștenirii pot să facă obiectul unor măsuri conservatorii, în tot sau în parte, la cererea persoanelor interesate, în condițiile legii.

Secțiunea a 2-a. Raportul donațiilor

Art. 1.146. Noțiune. (1) Raportul donațiilor este obligația pe care o au între ei soțul supraviețuitor și descendenții defunctului care vin efectiv și împreună la moștenirea legală de a readuce la moștenire bunurile care le-au fost donate fără scutire de raport de către cel ce lasă moștenirea.

(2) În lipsă de stipulație contrară din partea donatorului, cei menționați la alin. (1) sunt obligați la raport numai dacă ar fi avut vocație concretă la moștenirea defunctului în cazul în care aceasta s-ar fi deschis la data donației.

Reglementarea anterioară
- C. civ. 1864: Art. 751. Fiul sau descendentele care vine la succesiune, chiar sub beneficiu de inventar, împreună cu frații ori surorile sale, sau cu descendenții acestora, trebuie a raporta coerezilor săi tot ce a primit de la defunct prin dar, atât direct cât și indirect, afară de cazul când donatorele a dispus altfel *(C. civ. 738, 752 și urm., 845, 846).*
- Legea nr. 319/1944: Art. 3. (1) Soțul supraviețuitor este obligat să raporteze liberalitățile ce a primit prin acte între vii de la soțul său, când vine în concurs cu copiii sau cu descendenții lor.
(2) Aceeași obligație o au și copiii și descendenții lor față de soțul supraviețuitor.

Art. 1.147. Scutirea de raport a renunțătorului la moștenirea legală. (1) În caz de renunțare la moștenirea legală, descendentul sau soțul supraviețuitor nu mai are obligația de raport, putând păstra liberalitatea primită în limitele cotității disponibile.

(2) Prin stipulație expresă în contractul de donație, donatarul poate fi obligat la raportul donației și în cazul renunțării la moștenire. În acest caz, donatarul va readuce la moștenire numai valoarea bunului donat care depășește partea din bunurile defunctului la care ar fi avut dreptul ca moștenitor legal.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 752. Eredele ce renunță la succesiune poate popri darul, sau a cere legatul ce i s-a făcut, în limitele părții disponibile *(C. civ. 696 și urm., 763, 841, 846, 851).* ▸ Art. 764. Raportul se face sau în natură, sau scăzându-se valoarea sa din partea celui obligat a face raport *(C. civ. 738, 739, 765 și urm., 772 și urm.).* ▸ Art. 765. (1) Raportul se poate pretinde în natură pentru imobile; când cel ce a primit imobilul l-a înstrăinat sau ipotecat, înaintea deschiderii succesiunii, raportul în natură nu este obligatoriu. (2) Raportul în acest caz se prețuiește după valoarea ce imobilul a avut în momentul deschiderii succesiunii *(C. civ. 651).* ▸ Art. 772. Raportul mobilelor se face luându-se mai puțin din celelalte bunuri ale succesiunii. El se calculează pe valoarea ce mobilele aveau în momentul facerii darului, după statul estimației anexat actului de dar; în lipsa acestui stat, după estimația experților, făcută pe prețul cel mai just *(C. civ. 739, 764).*

Art. 1.148. Persoanele care pot cere raportul donației. Dreptul de a cere raportul îl au numai descendenții și soțul supraviețuitor, precum și, pe cale oblică, creditorii personali ai acestora.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 763. Legatarii și creditorii nu pot pretinde ca erezii să facă raport *(C. civ. 757, 848).*

Art. 1.149. Caracterul personal al obligației de raport. (1) Moștenitorul datorează raportul numai pentru donațiile pe care le-a primit personal de la donator.

(2) Dacă descendentul donatarului vine în nume propriu la moştenirea donatorului, nu este obligat să raporteze donaţia făcută ascendentului său, chiar dacă a acceptat moştenirea acestuia din urmă.

(3) Descendentul care vine la moştenire prin reprezentare succesorală este obligat să raporteze donaţia primită de la defunct de către ascendentul său pe care îl reprezintă, chiar dacă nu l-a moştenit pe acesta din urmă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 754. Donaţiile şi legatele făcute fiului unei persoane, care are calitatea de erede în momentul deschiderii succesiunii, sunt prezumate că s-au făcut cu scutirea de raport. ▶ Art. 755. Fiul care vine cu dreptul său propriu la succesiunea donatorului nu este obligat a raporta darul făcut părintelui său, chiar când ar primi succesiunea acestuia; dar când fiul vine la succesiune cu dreptul de reprezentare, atunci este dator să raporteze aceea ce s-a dăruit părintelui său, chiar în cazul când ar fi renunţat la succesiunea părintelui. ▶ Art. 756. (1) Donaţiile şi legatele făcute soţului unui descendent succesibil sunt socotite ca făcute cu scutirea de raport. (2) Dacă darurile sau legatele s-au făcut la doi soţi împreună, din care numai unul este descendente cu drept de succesiune, partea dăruită acestuia din urmă este supusă raportului.

Art. 1.150. Excepţiile de la obligaţia de raport. (1) Nu sunt supuse raportului:

a) donaţiile pe care defunctul le-a făcut cu scutire de raport. Scutirea poate fi făcută prin chiar actul de donaţie sau printr-un act ulterior, întocmit în una dintre formele prevăzute pentru liberalităţi;

b) donaţiile deghizate sub forma unor înstrăinări cu titlu oneros sau efectuate prin persoane interpuse, cu excepţia cazului în care se dovedeşte că cel care a lăsat moştenirea a urmărit un alt scop decât scutirea de raport;

c) darurile obişnuite, donaţiile remuneratorii şi, în măsura în care nu sunt excesive, sumele cheltuite pentru întreţinerea sau, dacă este cazul, pentru formarea profesională a descendenţilor, a părinţilor sau a soţului şi nici cheltuielile de nuntă, în măsura în care cel care lasă moştenirea nu a dispus altfel;

d) fructele culese, veniturile scadente până în ziua deschiderii moştenirii şi echivalentul bănesc al folosinţei exercitate de donatar asupra bunului donat.

(2) De asemenea, raportul nu este datorat nici în cazul în care bunul donat a pierit fără culpa donatarului. Cu toate acestea, dacă bunul a fost reconstituit prin folosirea unei indemnizaţii încasate ca urmare a pieirii sale, donatarul este ţinut să facă raportul bunului în măsura în care indemnizaţia a servit la reconstituirea acelui bun. În cazul în care indemnizaţia nu a fost utilizată în acest scop, ea însăşi este supusă raportului. Dacă indemnizaţia rezultă dintr-un contract de asigurare, aceasta se raportează numai în măsura în care depăşeşte cuantumul total al primelor plătite de donatar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 759. Cheltuielile de nutriment, întreţinere, educaţie, de învăţătura unui meşteşug, cheltuielile ordinare pentru îmbrăcăminte şi alte obiecte trebuincioase la intrarea în armată, cheltuielile de nuntă şi prezenturile obişnuite nu sunt supuse raportului. ▶ Art. 760. Imobilul care s-a pierdut din caz fortuit şi fără greşeala donatarului nu este supus raportului *(C. civ. 1018, 1102, 1156)*. ▶ Art. 762. Fructele şi interesele lucrurilor supuse raportului nu sunt debite decât din ziua deschiderii succesiunii *(C. civ. 482 şi urm., 522 şi urm., 651, 854, 1589)*.

Art. 1.151. Modul de efectuare a raportului. (1) Raportul se face prin echivalent. Este considerată ca nescrisă dispoziţia care impune donatarului raportul în natură.

(2) Cu toate acestea, donatarul poate efectua raportul în natură dacă la data cererii de raport este încă proprietarul bunului şi nu l-a grevat cu o sarcină reală şi nici nu l-a dat în locaţiune pentru o perioadă mai mare de 3 ani.

(3) Raportul prin echivalent se poate realiza prin preluare, prin imputaţie sau în bani.

(4) Raportul prin preluare se realizează prin luarea din masa succesorală de către moştenitorii îndreptăţiţi la raport a unor bunuri, pe cât posibil de aceeaşi natură şi calitate cu cele care au format obiectul donaţiei, ţinând seama de cotele succesorale ale fiecăruia.

(5) În cazul raportului prin imputaţie, valoarea donaţiei se scade din partea moştenitorului obligat la raport.

(6) În cazul raportului în bani, cel obligat la raport va depune la dispoziţia celorlalţi moştenitori o sumă de bani care reprezintă diferenţa dintre valoarea bunului donat şi partea din această valoare ce corespunde cotei sale succesorale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 764. Raportul se face sau în natură, sau scăzându-se valoarea sa din partea celui obligat a face raport *(C. civ. 738, 739, 765 şi urm., 772 şi urm.).* ► Art. 765. (1) Raportul se poate pretinde în natură pentru imobile; când cel ce a primit imobilul l-a înstrăinat sau ipotecat, înaintea deschiderii succesiunii, raportul în natură nu este obligatoriu. (2) Raportul în acest caz se preţuieşte după valoarea ce imobilul a avut în momentul deschiderii succesiunii *(C. civ. 651).* ► Art. 770. (1) Când un succesibil primeşte, cu dispensă de raport, un dar care excede porţiunea disponibilă, raportul excedentului se face în natură, dacă întoarcerea excedentului este posibilă. (2) În caz contrar, dacă excedentul trece peste jumătatea valorii imobilului, donatarul raportă imobilul în întregimea lui şi prelevă asupra mesei valoarea porţiunii disponibile; dacă această porţiune trece peste jumătatea valorii imobilului, donatarul poate ţine imobilul în întregimea lui, ia însă mai puţin din celelalte bunuri ale succesiunii, şi recompensează pe coerezii săi, sau în bani, sau oricum altfel *(C. civ. 739, 741, 764 şi urm., 794 şi urm. 841 şi urm.).* ► Art. 772. Raportul mobilelor se face luându-se mai puţin din celelalte bunuri ale succesiunii. El se calculează pe valoarea ce mobilele aveau în momentul facerii darului, după statul estimaţiei anexat actului de dar; în lipsa acestui stat, după estimaţia experţilor, făcută pe preţul cel mai just *(C. civ. 739, 764).*

Art. 1.152. Căile de realizare a raportului. (1) Raportul se realizează în cadrul partajului, prin bună învoială sau pe cale judecătorească.

(2) Raportul cerut de unul dintre moştenitori profită şi celorlalţi moştenitori îndreptăţiţi să solicite raportul, cu excepţia celor care au renunţat în mod expres la raport.

Art. 1.153. Evaluarea bunului în cazul raportului prin echivalent. (1) În vederea efectuării raportului prin echivalent, se ia în considerare valoarea bunului donat la momentul judecăţii, ţinându-se însă cont de starea lui în momentul donaţiei, din care se scade valoarea, la momentul judecăţii, a sarcinilor asumate prin contractul de donaţie.

(2) Dacă bunul a fost înstrăinat de donatar anterior cererii de raport, se ţine seama de valoarea lui la data înstrăinării. Dacă bunul donat a fost înlocuit cu altul, se ţine cont de valoarea, la data raportului, a bunului intrat în patrimoniu şi de starea lui la momentul dobândirii. Totuşi, dacă devalorizarea bunului intrat în patrimoniu era inevitabilă la data dobândirii, în virtutea naturii sale, înlocuirea bunului nu este luată în considerare.

(3) Sumele de bani sunt supuse indexării în raport cu indicele inflaţiei, corespunzător perioadei cuprinse între data intrării lor în patrimoniul donatarului şi data realizării raportului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 765. (2) Raportul în acest caz se preţuieşte după valoarea ce imobilul a avut în momentul deschiderii succesiunii *(C. civ. 651).*

Art. 1.154. Ameliorările şi degradările bunului donat în cazul raportului în natură. (1) Donatarul are dreptul să recupereze, proporţional cu cotele succesorale, cheltuielile rezonabile pe care le-a făcut cu lucrările adăugate, precum şi cu lucrările autonome necesare şi utile până la data raportului.

(2) Totodată, donatarul este răspunzător de toate degradările şi deteriorările care au micşorat valoarea bunului ca urmare a faptei sale culpabile.

(3) Donatarul poate reţine bunul până la plata efectivă a sumelor ce îi sunt datorate pentru cheltuielile prevăzute la alin. (1), afară de cazul în care creanţa lui se compensează cu despăgubirile pe care le datorează potrivit alin. (2).

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 766. În orice caz, trebuie să se ţină socoteală donatarului de cheltuielile necesare şi utile *(C. civ. 494, 539, 771, 1345).* ▶ Art. 767. Donatarul este răspunzător de toate degradările şi deteriorările care au micşorat valoarea imobilului, prin faptul, culpa sau neglijenţa sa *(C. civ. 998 şi urm., 1342 şi urm.).* ▶ Art. 771. Coeredele care raportează imobilul în natură poate să reţină posesiunea până la plata efectivă a sumelor ce-i sunt datorite pentru cheltuieli sau ameliorăţiuni *(C. civ. 766).*

Secţiunea a 3-a. Plata datoriilor

Art. 1.155. Plata pasivului. Excepţiile de la divizarea de drept a pasivului moştenirii. (1) Moştenitorii universali şi cu titlu universal contribuie la plata datoriilor şi sarcinilor moştenirii proporţional cu cota succesorală ce îi revine fiecăruia.

(2) Înainte de partajul succesoral, creditorii ale căror creanţe provin din conservarea sau din administrarea bunurilor moştenirii ori s-au născut înainte de deschiderea moştenirii pot cere să fie plătiţi din bunurile aflate în indiviziune. De asemenea, ei pot solicita executarea silită asupra acestor bunuri.

(3) Regula divizării de drept a pasivului succesoral nu se aplică dacă:

a) obligaţia este indivizibilă;

b) obligaţia are ca obiect un bun individual determinat ori o prestaţie determinată asupra unui astfel de bun;

c) obligaţia este garantată cu o ipotecă sau o altă garanţie reală, caz în care moştenitorul care primeşte bunul afectat garanţiei va fi obligat pentru tot, însă numai în limita valorii acelui bun, iar participarea sa la restul pasivului moştenirii se reduce corespunzător;

d) unul dintre moştenitori este însărcinat, prin titlu, să execute singur obligaţia. În acest caz, dacă titlul îl reprezintă testamentul, scutirea celorlalţi moştenitori constituie o liberalitate, supusă reducţiunii dacă este cazul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 774. Coerezii contribuie la plata datoriilor şi sarcinilor succesiunii, fiecare în proporţie cu ce ia *(C. civ. 653, 775 şi urm., 893, 896, 909, 1060).* ▶ Art. 775. Legatarul cu titlul universal contribuie deopotrivă cu erezii, în proporţie cu emolumentul său. ▶ Art. 777. Coerezii plătesc datoriile şi sarcinile succesiunii, fiecare în proporţie cu partea sa ereditară *(C. civ. 653, 774, 893, 1060).* ▶ Art. 1060. Obligaţia primitoare de diviziune trebuie să se execute între creditor şi debitor ca şi cum ar fi nedivizibilă. Divizibilitatea nu se aplică decât în privinţa erezilor lor, care nu pot cere creanţa, sau care nu sunt ţinuţi de a o plăti decât în proporţie cu părţile lor ereditare *(C. civ. 653, 774 şi urm., 893, 896, 918, 1052, 1061, 1072, 1101, 1611, 1695).* ▶ Art. 1061. (1) Principiul din articolul precedent nu se aplică în privinţa erezilor debitorului: 1. când debitul are de obiect un corp cert; 2. când unul din erezi este însărcinat singur, prin titlu, cu executarea obligaţiei; 3. când rezultă sau din natura obligaţiei, sau din aceea a lucrului ce ea are de obiect, sau din scopul ce părţile îşi au propus prin contract, că intenţia lor a fost ca debitul să nu se poată achita în părţi. (2) În cel dintâi caz, eredele, care posedă lucrul debit, poate fi acţionat pentru totalitate, rămânându-i recurs în contra celorlalţi erezi. (3) În cel de al doilea caz, numai eredele însărcinat cu plata debitului, şi în cel de al treilea caz, fiecare erede poate fi acţionat pentru totalitate, rămânându-i recurs în contra coerezilor săi *(C. civ. 776 şi urm., 977, 1011, 1026 şi urm., 1058, 1062 şi urm., 1611, 1695, 1746).*

Art. 1.156. Situaţia creditorilor personali ai moştenitorilor. (1) Înainte de partajul succesoral, creditorii personali ai unui moştenitor nu pot urmări partea acestuia din bunurile moştenirii.

(2) Creditorii personali ai moştenitorilor şi orice persoană ce justifică un interes legitim pot să ceară partajul în numele debitorului lor, pot pretinde să fie prezenţi la partajul prin bună învoială sau pot să intervină în procesul de partaj.

(3) Ceilalţi moştenitori pot obţine respingerea acţiunii de partaj introduse de către creditor, plătind datoria în numele şi pe seama moştenitorului debitor.

(4) Creditorii pot solicita revocarea partajului fără a fi obligaţi să dovedească frauda copărtaşilor numai dacă, deşi au cerut să fie prezenţi, partajul s-a realizat în lipsa lor şi fără să fi fost convocaţi. În toate celelalte cazuri, acţiunea în revocarea partajului rămâne supusă dispoziţiilor art. 1.562.

(5) Din bunurile moştenirii atribuite la partaj, precum şi din cele care le iau locul în patrimoniul moştenitorului, creditorii moştenirii vor fi plătiţi cu preferinţă faţă de creditorii personali ai moştenitorului.

(6) Dispoziţiile alin. (5) sunt aplicabile şi legatarilor cu titlu particular ori de câte ori obiectul legatului nu constă într-un bun individual determinat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 784. Creditorii eredelui nu pot cere separaţia patrimoniilor în contra creditorilor succesiunii *(C. civ. 781).* ▸ Art. 785. Creditorii unui din compărţitori, ca nu cumva împărţeala să se facă cu vicleníe în vătămarea drepturilor lor, pot pretinde să fie prezenţi la împărţeală, pot dar să intervină cu spezele lor; nu pot însă să atace o împărţeală săvârşită, afară numai de s-a făcut în lipsă-le şi fără să se ţină seamă de opoziţia lor *(C. civ. 731 şi urm., 769, 974, 975, 976, 1825).*

Art. 1.157. Regresul între moştenitori. Insolvabilitatea unuia dintre moştenitori. (1) Moştenitorul universal sau cu titlu universal care, din cauza garanţiei reale sau din orice altă cauză, a plătit din datoria comună mai mult decât partea sa are drept de regres împotriva celorlalţi moştenitori, însă numai pentru partea din datoria comună ce revenea fiecăruia, chiar şi atunci când moştenitorul care a plătit datoria ar fi fost subrogat în drepturile creditorilor.

(2) Când unul dintre moştenitorii universali sau cu titlu universal este insolvabil, partea lui din pasivul moştenirii se împarte între toţi ceilalţi în proporţie cu cotele succesorale ale fiecăruia.

(3) Moştenitorul are dreptul de a cere plata creanţelor pe care le are faţă de moştenire de la ceilalţi moştenitori, ca orice alt creditor al moştenirii. În privinţa părţii din datorie care îi revine ca moştenitor, dispoziţiile art. 1.620-1.624 sunt aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 778. Coeredele sau succesorul cu titlu universal care, din cauza ipotecii, a plătit din datoria comună mai mult decât partea sa, are recurs, în contra celorlalţi coerezi sau succesori cu titlu universal, numai pentru partea ce fiecare din ei era obligat a plăti, chiar când coeredele ce a desfăcut datoria ar fi fost subrogat în drepturile creditorilor. Coeredele însă, ce a acceptat succesiunea sub beneficiu de inventar, conservă facultatea de a cere plata creanţelor sale personale, ca orice alt creditor al succesiunii *(C. civ. 713, 774 şi urm., 893, 896, 902, 1106 şi urm., 1674, 1746 şi urm.).*

Art. 1.158. Raportul datoriilor. (1) Dacă, la data partajului succesoral, un moştenitor are o datorie certă şi lichidă faţă de moştenire, aceasta se lichidează prin luare mai puţin.

(2) Dacă moştenitorul are mai multe datorii faţă de moştenire care nu sunt acoperite cu partea sa din bunurile moştenirii, aceste datorii se sting proporţional prin raport în limita părţii respective.

(3) Raportul nu operează în privinţa creanţei pe care un moştenitor o are faţă de moştenire. Însă moştenitorul care este atât creditor, cât şi debitor al moştenirii se poate prevala de compensaţia legală, chiar dacă nu ar fi întrunite condiţiile acesteia.

(4) Prin acordul tuturor moştenitorilor, raportul datoriilor se poate realiza şi înainte de partajul succesoral.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 738. Fiecare erede raportează la masa succesiunii, conform cu regulile mai jos prescrise, donaţiunile ce a primit şi sumele ce este dator către succesiune *(C. civ. 739 şi urm., 751 şi urm.).*

Art. 1.159. Titlurile executorii obţinute împotriva defunctului. Titlurile executorii obţinute împotriva defunctului pot fi executate şi împotriva moştenitorilor săi, în condiţiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 780. Titlurile executorii, obţinute în contra defunctului, sunt personal executorii şi în contra eredelui. Cu toate acestea, creditorii nu pot urmări execuţia decât după opt zile de la notificarea acestor titluri făcute persoanei, sau la domiciliul eredelui *(C. civ. 653, 731 şi urm.).*

Secţiunea a 4-a. Partajul de ascendent

Art. 1.160. Subiecte. Ascendenţii pot face partajul bunurilor lor între descendenţi.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 794. Tatăl, mama şi ceilalţi ascendenţi pot face împărţeala bunurilor lor între fii şi ceilalţi descendenţi *(C. civ. 770).*

Art. 1.161. Forme. (1) Partajul de ascendent se poate realiza prin donaţie sau prin testament, cu respectarea formelor, condiţiilor şi regulilor prevăzute de lege pentru aceste acte juridice.

(2) Partajul realizat prin donaţie nu poate avea ca obiect decât bunurile prezente.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 795. (1) Această împărţeală se poate face prin acte între vii, sau prin testament cu formele, condiţiile şi regulile prescrise pentru donaţiuni între vii şi pentru testamente. (2) Împărţeala făcută prin acte între vii nu poate avea de obiect decât bunurile prezente *(C. civ. 659 şi urm., 728 şi urm.).*

Art. 1.162. Cuprins. Dacă în partajul de ascendent nu au fost cuprinse toate bunurile moştenirii, bunurile necuprinse se vor partaja conform legii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 796. Dacă toate bunurile, ce ascendentele a lăsat la moartea sa, nu au fost cuprinse în împărţeală, bunurile necuprinse se vor împărţi conform cu legea *(C. civ. 669, 728).*

Art. 1.163. Ineficacitate. (1) Este lovit de nulitate absolută partajul în care nu s-au cuprins toţi descendenţii care îndeplinesc condiţiile pentru a veni la moştenire, fie în nume propriu, fie prin reprezentare succesorală.

(2) Dispoziţiile alin. (1) nu se aplică partajului în care nu a fost inclus un descendent care vine la moştenire prin reprezentare succesorală, însă a fost cuprins acela pe care îl reprezintă.

(3) Dacă prin partajul de ascendent se încalcă rezerva succesorală a vreunui descendent sau a soţului supravieţuitor, sunt aplicabile dispoziţiile privitoare la reducţiunea liberalităţilor excesive.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 797. (1) Este nulă împărţeala în care nu s-au cuprins toţi copiii în viaţă la deschiderea moştenirii şi descendenţii fiilor premuriţi. (2) Acţiunea de nulitate se poate exercita de toţi erezii fără distincţie *(C. civ. 790).* ▸ Art. 798. Împărţeala făcută de ascendent se poate ataca, când ar rezulta dintr-însa sau dintr-alte acte că, prin dispoziţia făcută de ascendent, vreunul din acei între care s-au împărţit bunurile s-ar găsi vătămat în partea legitimă *(C. civ. 841 şi urm.).*

CARTEA A V-A. DESPRE OBLIGAȚII[1]

Titlul I. Dispoziții generale

Art. 1.164. Conținutul raportului obligațional. Obligația este o legătură de drept în virtutea căreia debitorul este ținut să procure o prestație creditorului, iar acesta are dreptul să obțină prestația datorată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1073. Creditorul are dreptul de a dobândi îndeplinirea exactă a obligației, şi în caz contrar are dreptul la dezdăunare *(C. civ. 1021, 1074 şi urm., 1081 şi urm., 1084).*

Art. 1.165. Izvoarele obligațiilor. Obligațiile izvorăsc din contract, act unilateral, gestiunea de afaceri, îmbogățirea fără justă cauză, plata nedatorată, fapta ilicită, precum şi din orice alt act sau fapt de care legea leagă naşterea unei obligații.

Legea de aplicare:
Art. 103. Obligațiile născute din faptele juridice extracontractuale sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data producerii ori, după caz, a săvârşirii lor.

Titlul II. Izvoarele obligațiilor

Capitolul I. Contractul

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.166. Noțiune. Contractul este acordul de voințe dintre două sau mai multe persoane cu intenția de a constitui, modifica sau stinge un raport juridic.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 942. Contractul este acordul între două sau mai multe persoane spre a constitui sau a stinge între dânşii un raport juridic *(C. civ. 962, 969 şi urm.).*

Art. 1.167. Regulile aplicabile contractelor. (1) Toate contractele se supun regulilor generale din prezentul capitol.
(2) Regulile particulare privitoare la anumite contracte sunt prevăzute în prezentul cod sau în legi speciale.

Legea de aplicare:
Art. 102. (1) Contractul este supus dispozițiilor legii în vigoare la data când a fost încheiat în tot ceea ce priveşte încheierea, interpretarea, efectele, executarea şi încetarea sa.
(2) Modificarea contractului se face cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de legea în vigoare la data modificării. În privința elementelor ce nu fac obiectul modificării, sunt aplicabile dispozițiile alin. (1).

Art. 1.168. Regulile aplicabile contractelor nenumite. Contractelor nereglementate de lege li se aplică prevederile prezentului capitol, iar dacă acestea nu sunt îndestulătoare, regulile speciale privitoare la contractul cu care se aseamănă cel mai mult.

---

[1] Dispozițiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a V-a sunt cuprinse în art. 102-189 din Legea nr. 71/2011.

Art. 1.169. Libertatea de a contracta. Părțile sunt libere să încheie orice contracte şi să determine conținutul acestora, în limitele impuse de lege, de ordinea publică şi de bunele moravuri.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 969. (1) Convențiile legal făcute au putere de lege între părțile contractante. (2) Ele se pot revoca prin consimțământul mutual sau din cauze autorizate de lege *(C. civ. 5, 970 şi urm.)*.

Art. 1.170. Buna-credință. Părțile trebuie să acționeze cu bună-credință atât la negocierea şi încheierea contractului, cât şi pe tot timpul executării sale. Ele nu pot înlătura sau limita această obligație.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 970. (1) Convențiile trebuie executate cu bună-credință. (2) Ele obligă nu numai la ceea ce este expres într-însele, dar la toate urmările, ce echitatea, obiceiul sau legea dă obligației, după natura sa.

Secțiunea a 2-a. Diferite categorii de contracte

Art. 1.171. Contractul sinalagmatic şi contractul unilateral. Contractul este sinalagmatic atunci când obligațiile născute din acesta sunt reciproce şi interdependente. În caz contrar, contractul este unilateral chiar dacă executarea lui presupune obligații în sarcina ambelor părți.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 943. Contractul este bilateral sau sinalagmatic când părțile se obligă reciproc una către alta *(C. civ. 1020, 1179)*. ▸ Art. 944. Contractul este unilateral, când una sau mai multe persoane se obligă către una sau mai multe persoane, fără ca acestea din urmă să se oblige.

Art. 1.172. Contractul cu titlu oneros şi contractul cu titlu gratuit. (1) Contractul prin care fiecare parte urmăreşte să îşi procure un avantaj în schimbul obligațiilor asumate este cu titlu oneros.

(2) Contractul prin care una dintre părți urmăreşte să procure celeilalte părți un beneficiu, fără a obține în schimb vreun avantaj, este cu titlu gratuit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 945. Contractul oneros este acela în care fiecare parte voieşte a-şi procura un avantaj *(C. civ. 812, 947, 1639, 1646, 1859)*. ▸ Art. 946. Contractul gratuit sau de binefacere este acela în care una din părți voieşte a procura, fără echivalent, un avantaj celeilalte *(C. civ. 813 şi urm., 1593, 1561)*.

Art. 1.173. Contractul comutativ şi contractul aleatoriu. (1) Este comutativ contractul în care, la momentul încheierii sale, existența drepturilor şi obligațiilor părților este certă, iar întinderea acestora este determinată sau determinabilă.

(2) Este aleatoriu contractul care, prin natura lui sau prin voința părților, oferă cel puțin uneia dintre părți şansa unui câştig şi o expune totodată la riscul unei pierderi, ce depind de un eveniment viitor şi incert.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 947. (1) Contractul cu titlu oneros este comutativ, atunci când obligația unei părți este echivalentul obligației celeilalte. (2) Contractul este aleatoriu când echivalentul depinde, pentru una sau toate părțile, de un eveniment incert *(C. civ. 1635)*.

Art. 1.174. Contractul consensual, solemn sau real. (1) Contractul poate fi consensual, solemn sau real.

(2) Contractul este consensual atunci când se formează prin simplul acord de voință al părților.

(3) Contractul este solemn atunci când validitatea sa este supusă îndeplinirii unor formalități prevăzute de lege.

(4) Contractul este real atunci când, pentru validitatea sa, este necesară remiterea bunului.

Art. 1.175. Contractul de adeziune. Contractul este de adeziune atunci când clauzele sale esențiale sunt impuse ori sunt redactate de una dintre părți, pentru aceasta sau ca urmare a instrucțiunilor sale, cealaltă parte neavând decât să le accepte ca atare.

Art. 1.176. Contractul-cadru. (1) Contractul-cadru este acordul prin care părțile convin să negocieze, să încheie sau să mențină raporturi contractuale ale căror elemente esențiale sunt determinate de acesta.

(2) Modalitatea de executare a contractului-cadru, în special termenul şi volumul prestațiilor, precum şi, dacă este cazul, prețul acestora sunt precizate prin convenții ulterioare.

Art. 1.177. Contractul încheiat cu consumatorii. Contractul încheiat cu consumatorii este supus legilor speciale şi, în completare, dispozițiilor prezentului cod.

Secțiunea a 3-a. Încheierea contractului

§1. Dispoziții preliminare

Art. 1.178. Libertatea formei. Contractul se încheie prin simplul acord de voințe al părților dacă legea nu impune o anumită formalitate pentru încheierea sa valabilă.

Art. 1.179. Condițiile esențiale pentru validitatea contractului. (1) Condițiile esențiale pentru validitatea unui contract sunt:

1. capacitatea de a contracta;
2. consimțământul părților;
3. un obiect determinat şi licit;
4. o cauză licită şi morală.

(2) În măsura în care legea prevede o anumită formă a contractului, aceasta trebuie respectată, sub sancțiunea prevăzută de dispozițiile legale aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 948. Condițiile esențiale pentru validitatea unei convenții sunt:1. capacitatea de a contracta; 2. consimțământul valabil al părții ce se obligă; 3. un obiect determinat; 4. o cauză licită *(C. civ. 949 şi urm., 953 şi urm., 962 şi urm., 966 şi urm.).*

§2. Capacitatea părților

Art. 1.180. Capacitatea părților. Poate contracta orice persoană care nu este declarată incapabilă de lege şi nici oprită să încheie anumite contracte.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 949. Poate contracta orice persoană ce nu este declarată necapabilă de lege *(C. civ. 948, 950-952, 1163, 1164, 1167, 1190, 1666).*

Art. 1.181. Reguli aplicabile. Regulile privitoare la capacitatea de a contracta sunt reglementate în principal în cartea I.

§3. Consimțământul

I. Formarea contractului

Art. 1.182. Încheierea contractului. (1) Contractul se încheie prin negocierea lui de către părți sau prin acceptarea fără rezerve a unei oferte de a contracta.

(2) Este suficient ca părţile să se pună de acord asupra elementelor esenţiale ale contractului, chiar dacă lasă unele elemente secundare spre a fi convenite ulterior ori încredinţează determinarea acestora unei alte persoane.

(3) În condiţiile prevăzute la alin. (2), dacă părţile nu ajung la un acord asupra elementelor secundare ori persoana căreia i-a fost încredinţată determinarea lor nu ia o decizie, instanţa va dispune, la cererea oricăreia dintre părţi, completarea contractului, ţinând seama, după împrejurări, de natura acestuia şi de intenţia părţilor.

Legea de aplicare:
Art. 105. Dispoziţiile art. 1.182 alin. (2) şi (3) din Codul civil nu sunt aplicabile contractelor a căror negociere a început înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.183. Buna-credinţă în negocieri. (1) Părţile au libertatea iniţierii, desfăşurării şi ruperii negocierilor şi nu pot fi ţinute răspunzătoare pentru eşecul acestora.

(2) Partea care se angajează într-o negociere este ţinută să respecte exigenţele bunei-credinţe. Părţile nu pot conveni limitarea sau excluderea acestei obligaţii.

(3) Este contrară exigenţelor bunei-credinţe, între altele, conduita părţii care iniţiază sau continuă negocieri fără intenţia de a încheia contractul.

(4) Partea care iniţiază, continuă sau rupe negocierile contrar bunei-credinţe răspunde pentru prejudiciul cauzat celeilalte părţi. Pentru stabilirea acestui prejudiciu se va ţine seama de cheltuielile angajate în vederea negocierilor, de renunţarea de către cealaltă parte la alte oferte şi de orice împrejurări asemănătoare.

Art. 1.184. Obligaţia de confidenţialitate în negocierile precontractuale. Când o informaţie confidenţială este comunicată de către o parte în cursul negocierilor, cealaltă parte este ţinută să nu o divulge şi să nu o folosească în interes propriu, indiferent dacă se încheie sau nu contractul. Încălcarea acestei obligaţii atrage răspunderea părţii în culpă.

Art. 1.185. Elementele de care depinde încheierea contractului. Atunci când, în timpul negocierilor, o parte insistă să se ajungă la un acord asupra unui anumit element sau asupra unei anumite forme, contractul nu se încheie până nu se ajunge la un acord cu privire la acestea.

Art. 1.186. Momentul şi locul încheierii contractului. (1) Contractul se încheie în momentul şi în locul în care acceptarea ajunge la ofertant, chiar dacă acesta nu ia cunoştinţă de ea din motive care nu îi sunt imputabile.

(2) De asemenea, contractul se consideră încheiat în momentul în care destinatarul ofertei săvârşeşte un act sau un fapt concludent, fără a-l înştiinţa pe ofertant, dacă, în temeiul ofertei, al practicilor statornicite între părţi, al uzanţelor sau potrivit naturii afacerii, acceptarea se poate face în acest mod.

Legea de aplicare:
Art. 106. Dispoziţiile art. 1.186 alin. (1) şi ale art. 1.193 alin. (2) din Codul civil nu sunt aplicabile contractelor în cazul în care oferta de a contracta a fost expediată înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 36. Când propuitorul cere executarea imediată a contractului şi un răspuns prealabil de acceptare nu este cerut şi nici chiar necesar după natura contractului, atunci contractul este perfect îndată ce partea cealaltă a întreprins executarea lui.

Art. 1.187. Forma ofertei şi a acceptării. Oferta şi acceptarea trebuie emise în forma cerută de lege pentru încheierea valabilă a contractului.

Art. 1.188. Oferta de a contracta. (1) O propunere constituie ofertă de a contracta dacă aceasta conţine suficiente elemente pentru formarea contractului şi exprimă intenţia ofertantului de a se obliga în cazul acceptării ei de către destinatar.

(2) Oferta poate proveni de la persoana care are inițiativa încheierii contractului, care îi determină conținutul sau, după împrejurări, care propune ultimul element esențial al contractului.

(3) Dispozițiile art. 1.182-1.203 se aplică în mod corespunzător şi atunci când împrejurările în care se încheie contractul nu permit identificarea ofertei sau a acceptării.

Art. 1.189. Propunerea adresată unor persoane nedeterminate. (1) Propunerea adresată unor persoane nedeterminate, chiar dacă este precisă, nu valorează ofertă, ci, după împrejurări, solicitare de ofertă sau intenție de negociere.

(2) Cu toate acestea, propunerea valorează ofertă dacă aceasta rezultă astfel din lege, din uzanțe ori, în mod neîndoielnic, din împrejurări. În aceste cazuri, revocarea ofertei adresate unor persoane nedeterminate produce efecte numai dacă este făcută în aceeaşi formă cu oferta însăşi sau într-o modalitate care permite să fie cunoscută în aceeaşi măsură cu aceasta.

Art. 1.190. Solicitarea de oferte. Solicitarea de a formula oferte, adresată uneia sau mai multor persoane determinate, nu constituie, prin ea însăşi, ofertă de a contracta.

Art. 1.191. Oferta irevocabilă. (1) Oferta este irevocabilă de îndată ce autorul ei se obligă să o mențină un anumit termen. Oferta este, de asemenea, irevocabilă atunci când poate fi considerată astfel în temeiul acordului părților, al practicilor statornicite între acestea, al negocierilor, al conținutului ofertei ori al uzanțelor.

(2) Declarația de revocare a unei oferte irevocabile nu produce niciun efect.

Art. 1.192. Termenul de acceptare. Termenul de acceptare curge din momentul în care oferta ajunge la destinatar.

Art. 1.193. Oferta fără termen adresată unei persoane absente. (1) Oferta fără termen de acceptare, adresată unei persoane care nu este prezentă, trebuie menținută un termen rezonabil, după împrejurări, pentru ca destinatarul să o primească, să o analizeze şi să expedieze acceptarea.

(2) Revocarea ofertei nu împiedică încheierea contractului decât dacă ajunge la destinatar înainte ca ofertantul să primească acceptarea sau, după caz, înaintea săvârşirii actului ori faptului care, potrivit prevederilor art. 1.186 alin. (2), determină încheierea contractului.

(3) Ofertantul răspunde pentru prejudiciul cauzat prin revocarea ofertei înaintea expirării termenului prevăzut la alin. (1).

> **Reglementarea anterioară**
> **C. com.:** Art. 37. Până ce contractul nu este perfect, propunerea şi acceptarea sunt revocabile. Cu toate acestea, deşi revocarea împiedică ca contractul să devie perfect, dacă ea însă ajunge la cunoştința celeilalte părți după ce aceasta întreprinsese executarea lui, atunci cel ce revocă contractul răspunde de daune-interese.

Art. 1.194. Oferta fără termen adresată unei persoane prezente. (1) Oferta fără termen de acceptare, adresată unei persoane prezente rămâne fără efecte dacă nu este acceptată de îndată.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică şi în cazul ofertei transmise prin telefon sau prin alte asemenea mijloace de comunicare la distanță.

Art. 1.195. Caducitatea ofertei. (1) Oferta devine caducă dacă:

a) acceptarea nu ajunge la ofertant în termenul stabilit sau, în lipsă, în termenul prevăzut la art. 1.193 alin. (1);

b) destinatarul o refuză.

(2) Decesul sau incapacitatea ofertantului atrage caducitatea ofertei irevocabile numai atunci când natura afacerii sau împrejurările o impun.

Art. 1.196. Acceptarea ofertei. (1) Orice act sau fapt al destinatarului constituie acceptare dacă indică în mod neîndoielnic acordul său cu privire la ofertă, astfel cum aceasta a fost formulată, şi ajunge în termen la autorul ofertei. Dispozițiile art. 1.186 rămân aplicabile.

(2) Tăcerea sau inacțiunea destinatarului nu valorează acceptare decât atunci când aceasta rezultă din lege, din acordul părților, din practicile statornicite între acestea, din uzanțe sau din alte împrejurări.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 36. Când propuitorul cere executarea imediată a contractului şi un răspuns prealabil de acceptare nu este cerut şi nici chiar necesar după natura contractului, atunci contractul este perfect îndată ce partea cealaltă a întreprins executarea lui.

Art. 1.197. Acceptarea necorespunzătoare a ofertei. (1) Răspunsul destinatarului nu constituie acceptare atunci când:
a) cuprinde modificări sau completări care nu corespund ofertei primite;
b) nu respectă forma cerută anume de ofertant;
c) ajunge la ofertant după ce oferta a devenit caducă.
(2) Răspunsul destinatarului, exprimat potrivit alin. (1), poate fi considerat, după împrejurări, ca o contraofertă.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 39. Acceptarea condiționată sau limitată se consideră ca un refuz al primei propuneri şi formează o nouă propunere.

Art. 1.198. Acceptarea tardivă. (1) Acceptarea tardivă produce efecte numai dacă autorul ofertei îl înştiințează de îndată pe acceptant despre încheierea contractului.
(2) Acceptarea făcută în termen, dar ajunsă la ofertant după expirarea termenului, din motive neimputabile acceptantului, produce efecte dacă ofertantul nu îl înştiințează despre aceasta de îndată.

Art. 1.199. Retragerea ofertei sau a acceptării. Oferta sau acceptarea poate fi retrasă dacă retragerea ajunge la destinatar anterior ori concomitent cu oferta sau, după caz, cu acceptarea.

Art. 1.200. Comunicarea ofertei, acceptării şi revocării. (1) Oferta, acceptarea, precum şi revocarea acestora produc efecte numai din momentul în care ajung la destinatar, chiar dacă acesta nu ia cunoştință de ele din motive care nu îi sunt imputabile.
(2) Comunicarea acceptării trebuie făcută prin mijloace cel puțin la fel de rapide ca cele folosite de ofertant, dacă din lege, din acordul părților, din practicile statornicite între acestea sau din alte asemenea împrejurări nu rezultă contrariul.

Art. 1.201. Clauze externe. Dacă prin lege nu se prevede altfel, părțile sunt ținute de clauzele extrinseci la care contractul face trimitere.

Art. 1.202. Clauze standard. (1) Sub rezerva prevederilor art. 1.203, dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător şi atunci când la încheierea contractului sunt utilizate clauze standard.
(2) Sunt clauze standard stipulațiile stabilite în prealabil de una dintre părți pentru a fi utilizate în mod general şi repetat şi care sunt incluse în contract fără să fi fost negociate cu cealaltă parte.
(3) Clauzele negociate prevalează asupra clauzelor standard.
(4) Atunci când ambele părți folosesc clauze standard şi nu ajung la o înțelegere cu privire la acestea, contractul se încheie totuşi pe baza clauzelor convenite şi a oricăror clauze standard comune în substanța lor, cu excepția cazului în care una dintre părți notifică celeilalte părți, fie anterior momentului încheierii contractului, fie ulterior şi de îndată, că nu intenționează să fie ținută de un astfel de contract.

Art. 1.203. Clauze neuzuale. Clauzele standard care prevăd în folosul celui care le propune limitarea răspunderii, dreptul de a denunța unilateral contractul, de a suspenda executarea obligațiilor sau care prevăd în detrimentul celeilalte părți decăderea din drepturi ori din beneficiul termenului, limitarea dreptului de a opune excepții, restrângerea libertății de a contracta cu alte

persoane, reînnoirea tacită a contractului, legea aplicabilă, clauze compromisorii sau prin care se derogă de la normele privitoare la competența instanțelor judecătorești nu produc efecte decât dacă sunt acceptate, în mod expres, în scris, de cealaltă parte.

II. Valabilitatea consimțământului

Art. 1.204. Condiții. Consimțământul părților trebuie să fie serios, liber și exprimat în cunoștință de cauză.

Art. 1.205. Lipsa discernământului. (1) Este anulabil contractul încheiat de o persoană care, la momentul încheierii acestuia, se afla, fie și numai vremelnic, într-o stare care o punea în neputință de a-și da seama de urmările faptei sale.

(2) Contractul încheiat de o persoană pusă ulterior sub interdicție poate fi anulat dacă, la momentul când actul a fost făcut, cauzele punerii sub interdicție existau și erau îndeobște cunoscute.

III. Viciile consimțământului

Art. 1.206. Cazuri. (1) Consimțământul este viciat când este dat din eroare, surprins prin dol sau smuls prin violență.

(2) De asemenea, consimțământul este viciat în caz de leziune.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 951. Minorele nu poate ataca angajamentul său pentru cauză de necapacitate, decât în caz de leziune *(C. civ. 1157-1160, 1162-1164).* ► Art. 953. Consimțământul nu este valabil, când este dat prin eroare, smuls prin violență, sau surprins prin dol *(C. civ. 948, 954 și urm.).*

Art. 1.207. Eroarea. (1) Partea care, la momentul încheierii contractului, se afla într-o eroare esențială poate cere anularea acestuia, dacă cealaltă parte știa sau, după caz, trebuia să știe că faptul asupra căruia a purtat eroarea era esențial pentru încheierea contractului.

(2) Eroarea este esențială:

1. când poartă asupra naturii sau obiectului contractului;

2. când poartă asupra identității obiectului prestației sau asupra unei calități a acestuia ori asupra unei alte împrejurări considerate esențiale de către părți în absența căreia contractul nu s-ar fi încheiat;

3. când poartă asupra identității persoanei sau asupra unei calități a acesteia în absența căreia contractul nu s-ar fi încheiat.

(3) Eroarea de drept este esențială atunci când privește o normă juridică determinantă, potrivit voinței părților, pentru încheierea contractului.

(4) Eroarea care privește simplele motive ale contractului nu este esențială, cu excepția cazului în care prin voința părților asemenea motive au fost considerate hotărâtoare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 954. (1) Eroarea nu produce nulitate decât când cade asupra substanței obiectului convenției. (2) Eroarea nu produce nulitate când cade asupra persoanei cu care s-a contractat, afară numai când considerația persoanei este cauza principală, pentru care s-a făcut convenția *(C. civ. 953, 961, 993, 1092, 1167, 1190, 1712).*

Art. 1.208. Eroarea nescuzabilă. (1) Contractul nu poate fi anulat dacă faptul asupra căruia a purtat eroarea putea fi, după împrejurări, cunoscut cu diligențe rezonabile.

(2) Eroarea de drept nu poate fi invocată în cazul dispozițiilor legale accesibile și previzibile.

Art. 1.209. Eroarea asumată. Nu atrage anularea contractului eroarea care poartă asupra unui element cu privire la care riscul de eroare a fost asumat de cel care o invocă sau, după împrejurări, trebuia să fie asumat de acesta.

Art. 1.210. Eroarea de calcul. Simpla eroare de calcul nu atrage anularea contractului, ci numai rectificarea, afară de cazul în care, concretizându-se într-o eroare asupra cantității, a fost esențială pentru încheierea contractului. Eroarea de calcul trebuie corectată la cererea oricăreia dintre părți.

Art. 1.211. Eroarea de comunicare sau de transmitere. Dispozițiile privitoare la eroare se aplică în mod corespunzător şi atunci când eroarea poartă asupra declarației de voință ori când declarația a fost transmisă inexact prin intermediul unei alte persoane sau prin mijloace de comunicare la distanță.

Art. 1.212. Invocarea erorii cu bună-credință. Partea care este victima unei erori nu se poate prevala de aceasta contrar exigențelor bunei-credințe.

Art. 1.213. Adaptarea contractului. (1) Dacă o parte este îndreptățită să invoce anulabilitatea contractului pentru eroare, dar cealaltă parte declară că doreşte să execute ori execută contractul aşa cum acesta fusese înțeles de partea îndreptățită să invoce anulabilitatea, contractul se consideră că a fost încheiat aşa cum l-a înțeles această din urmă parte.

(2) În acest caz, după ce a fost informată asupra felului în care partea îndreptățită să invoce anulabilitatea a înțeles contractul şi înainte ca aceasta să fi obținut anularea, cealaltă parte trebuie, în termen de cel mult 3 luni de la data când a fost notificată ori de la data când i s-a comunicat cererea de chemare în judecată, să declare că este de acord cu executarea sau să execute fără întârziere contractul, astfel cum a fost înțeles de partea aflată în eroare.

(3) Dacă declarația a fost făcută şi comunicată părții aflate în eroare în termenul prevăzut la alin. (2) sau contractul a fost executat, dreptul de a obține anularea este stins şi notificarea prevăzută la alin. (2) este considerată lipsită de efecte.

Art. 1.214. Dolul. (1) Consimțământul este viciat prin dol atunci când partea s-a aflat într-o eroare provocată de manoperele frauduloase ale celeilalte părți ori când aceasta din urmă a omis, în mod fraudulos, să îl informeze pe contractant asupra unor împrejurări pe care se cuvenea să i le dezvăluie.

(2) Partea al cărei consimțământ a fost viciat prin dol poate cere anularea contractului, chiar dacă eroarea în care s-a aflat nu a fost esențială.

(3) Contractul este anulabil şi atunci când dolul provine de la reprezentantul, prepusul ori gerantul afacerilor celeilalte părți.

(4) Dolul nu se presupune.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 960. (1) Dolul este o cauză de nulitate a convenției când mijloacele viclene, întrebuințate de una din părți, sunt astfel, încât este evident că, fără aceste maşinații, cealaltă parte n-ar fi contractat. (2) Dolul nu se presupune *(C. civ. 953, 961, 1167, 1190, 1203, 1638).*

Art. 1.215. Dolul comis de un terț. (1) Partea care este victima dolului unui terț nu poate cere anularea decât dacă cealaltă parte a cunoscut sau, după caz, ar fi trebuit să cunoască dolul la încheierea contractului.

(2) Independent de anularea contractului, autorul dolului răspunde pentru prejudiciile ce ar rezulta.

Art. 1.216. Violența. (1) Poate cere anularea contractului partea care a contractat sub imperiul unei temeri justificate induse, fără drept, de cealaltă parte sau de un terț.

(2) Există violență când temerea insuflată este de aşa natură încât partea amenințată putea să creadă, după împrejurări, că, în lipsa consimțământului său, viața, persoana, onoarea sau bunurile sale ar fi expuse unui pericol grav şi iminent.

(3) Violența poate atrage anularea contractului şi atunci când este îndreptată împotriva unei persoane apropiate, precum soțul, soția, ascendenții ori descendenții părții al cărei consimțământ a fost viciat.

(4) În toate cazurile, existența violenței se apreciază ținând seama de vârsta, starea socială, sănătatea şi caracterul celui asupra căruia s-a exercitat violența, precum şi de orice altă împrejurare ce a putut influența starea acestuia la momentul încheierii contractului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 955. Violența în contra celui ce s-a obligat este cauză de nulitate, chiar când este exercitată de altă persoană decât aceea în folosul căreia s-a făcut convenția *(C. civ. 953, 956-959, 961, 1167, 1190, 1203).* ▸ Art. 956. (1) Este violență totdeauna când, spre a face pe o persoană a contracta, i s-a insuflat temerea, raționabilă după dânsa, că va fi expusă persoana sau averea sa unui rău considerabil şi prezent. (2) Se ține cont în această materie de etate, de sex şi de condiția persoanelor *(C. civ. 953, 955, 957-959, 961, 1167, 1190, 1203).* ▸ Art. 957. Violența este cauză de nulitate a convenției şi când s-a exercitat asupra soțului sau a soției, asupra descendenților şi ascendenților *(C. civ. 953, 956, 958, 959, 961, 1167, 1190-1203).*

Art. 1.217. Amenințarea cu exercițiul unui drept. Constituie violență şi temerea insuflată prin amenințarea cu exercițiul unui drept făcută cu scopul de a obține avantaje injuste.

Art. 1.218. Starea de necesitate. Contractul încheiat de o parte aflată în stare de necesitate nu poate fi anulat decât dacă cealaltă parte a profitat de această împrejurare.

Art. 1.219. Temerea reverențiară. Simpla temere izvorâtă din respect, fără să fi fost violență, nu atrage anularea contractului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 958. Simpla temere reverențiară, fără violență, nu poate anula convenția *(C. civ. 953, 956, 957, 959, 961, 1167, 1190, 1203).*

Art. 1.220. Violența săvârşită de un terț. (1) Violența atrage anularea contractului şi atunci când este exercitată de un terț, însă numai dacă partea al cărei consimțământ nu a fost viciat cunoştea sau, după caz, ar fi trebuit să cunoască violența săvârşită de către terț.

(2) Independent de anularea contractului, autorul violenței răspunde pentru prejudiciile ce ar rezulta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 955. Violența în contra celui ce s-a obligat este cauză de nulitate, chiar când este exercitată de altă persoană decât aceea în folosul căreia s-a făcut convenția *(C. civ. 953, 956-959, 961, 1167, 1190, 1203).*

Art. 1.221. Leziunea. (1) Există leziune atunci când una dintre părți, profitând de starea de nevoie, de lipsa de experiență ori de lipsa de cunoştințe a celeilalte părți, stipulează în favoarea sa ori a unei alte persoane o prestație de o valoare considerabil mai mare, la data încheierii contractului, decât valoarea propriei prestații.

(2) Existența leziunii se apreciază şi în funcție de natura şi scopul contractului.

(3) Leziunea poate exista şi atunci când minorul îşi asumă o obligație excesivă prin raportare la starea sa patrimonială, la avantajele pe care le obține din contract ori la ansamblul circumstanțelor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 951. Minorele nu poate ataca angajamentul său pentru cauză de necapacitate, decât în caz de leziune *(C. civ. 1157-1160, 1162-1164).*

Art. 1.222. Sancțiune. (1) Partea al cărei consimțământ a fost viciat prin leziune poate cere, la alegerea sa, anularea contractului sau reducerea obligațiilor sale cu valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptățită.

(2) Cu excepția cazului prevăzut de art. 1.221 alin. (3), acțiunea în anulare este admisibilă numai dacă leziunea depăşeşte jumătate din valoarea pe care o avea, la momentul încheierii

contractului, prestaţia promisă sau executată de partea lezată. Disproporţia trebuie să subziste până la data cererii de anulare.

(3) În toate cazurile, instanţa poate să menţină contractul dacă cealaltă parte oferă, în mod echitabil, o reducere a propriei creanţe sau, după caz, o majorare a propriei obligaţii. Dispoziţiile art. 1.213 privitoare la adaptarea contractului se aplică în mod corespunzător.

Art. 1.223. Termenul de prescripţie. (1) Dreptul la acţiunea în anulare sau în reducerea obligaţiilor pentru leziune se prescrie în termen de un an de la data încheierii contractului.

(2) Anulabilitatea contractului nu poate să fie opusă pe cale de excepţie când dreptul la acţiune este prescris.

Art. 1.224. Inadmisibilitatea leziunii. Nu pot fi atacate pentru leziune contractele aleatorii, tranzacţia, precum şi alte contracte anume prevăzute de lege.

§4. Obiectul contractului

Art. 1.225. Obiectul contractului. (1) Obiectul contractului îl reprezintă operaţiunea juridică, precum vânzarea, locaţiunea, împrumutul şi altele asemenea, convenită de părţi, astfel cum aceasta reiese din ansamblul drepturilor şi obligaţiilor contractuale.

(2) Obiectul contractului trebuie să fie determinat şi licit, sub sancţiunea nulităţii absolute.

(3) Obiectul este ilicit atunci când este prohibit de lege sau contravine ordinii publice ori bunelor moravuri.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** ► Art. 948. Condiţiile esenţiale pentru validitatea unei convenţii sunt: [...] 3. un obiect determinat; ► Art. 962. Obiectul convenţiilor este acela la care părţile sau numai una din părţi se obligă *(C. civ. 948, 954, 963-965, 971, 972, 1018, 1026-1033, 1074-1075).*

Art. 1.226. Obiectul obligaţiei. (1) Obiectul obligaţiei este prestaţia la care se angajează debitorul.

(2) Sub sancţiunea nulităţii absolute, el trebuie să fie determinat sau cel puţin determinabil şi licit.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 964. (1) Obligaţia trebuie să aibă de obiect un lucru determinat, cel puţin în specia sa. (2) Cantitatea obiectului poate fi necertă, de este posibilă determinarea sa.

Art. 1.227. Imposibilitatea iniţială a obiectului obligaţiei. Contractul este valabil chiar dacă, la momentul încheierii sale, una dintre părţi se află în imposibilitate de a-şi executa obligaţia, afară de cazul în care prin lege se prevede altfel.

Art. 1.228. Bunurile viitoare. În lipsa unei prevederi legale contrare, contractele pot purta şi asupra bunurilor viitoare.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 965. (1) Lucrurile viitoare pot fi obiectul obligaţiei. (2) Nu se poate face renunţare la o succesiune ce nu este deschisă, nici se pot face învoiri asupra unei astfel de succesiuni, chiar de s-ar da consimţământul celui a cărui succesiune este în chestiune *(C. civ. 702, 821, 1526).*

Art. 1.229. Bunurile care nu sunt în circuitul civil. Numai bunurile care sunt în circuitul civil pot face obiectul unei prestaţii contractuale.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 963. Numai lucrurile ce sunt în comerţ pot fi obiectul unui contract (*C. civ. 476 şi urm., 647, 965, 1310, 1844*).

Art. 1.230. Bunurile care aparţin altuia. Dacă prin lege nu se prevede altfel, bunurile unui terţ pot face obiectul unei prestaţii, debitorul fiind obligat să le procure şi să le transmită

creditorului sau, după caz, să obțină acordul terțului. În cazul neexecutării obligației, debitorul răspunde pentru prejudiciile cauzate.

Art. 1.231. Determinarea calității obiectului. Atunci când nu poate fi stabilită potrivit contractului, calitatea prestației sau a obiectului acesteia trebuie să fie rezonabilă sau, după împrejurări, cel puțin de nivel mediu.

Art. 1.232. Determinarea obiectului de către un terț. (1) Atunci când prețul sau orice alt element al contractului urmează să fie determinat de un terț, acesta trebuie să acționeze în mod corect, diligent și echidistant.

(2) Dacă terțul nu poate sau nu dorește să acționeze ori aprecierea sa este în mod manifest nerezonabilă, instanța, la cererea părții interesate, va stabili, după caz, prețul sau elementul nedeterminat de către părți.

Art. 1.233. Determinarea prețului între profesioniști. Dacă un contract încheiat între profesioniști nu stabilește prețul și nici nu indică o modalitate pentru a-l determina, se presupune că părțile au avut în vedere prețul practicat în mod obișnuit în domeniul respectiv pentru aceleași prestații realizate în condiții comparabile sau, în lipsa unui asemenea preț, un preț rezonabil.

Art. 1.234. Raportarea la un factor de referință. Atunci când, potrivit contractului, prețul se determină prin raportare la un factor de referință, iar acest factor nu există, a încetat să mai existe ori nu mai este accesibil, el se înlocuiește, în absența unei convenții contrare, cu factorul de referință cel mai apropiat.

§5. Cauza

Art. 1.235. Noțiune. Cauza este motivul care determină fiecare parte să încheie contractul.

Art. 1.236. Condiții. (1) Cauza trebuie să existe, să fie licită și morală.

(2) Cauza este ilicită când este contrară legii și ordinii publice.

(3) Cauza este imorală când este contrară bunelor moravuri.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 948. Condițiile esențiale pentru validitatea unei convenții sunt: 4. o cauză licită *(C. civ. 949 și urm., 953 și urm., 962 și urm., 966 și urm.)*. ► Art. 966. Obligația fără cauză sau fondată pe o cauză falsă, sau nelicită, nu poate avea nici un efect *(C. civ. 948, 954, 967, 968, 1347, 1349, 1352)*. ► Art. 968. Cauza este nelicită când este prohibită de legi, când este contrarie bunelor moravuri și ordinii publice *(C. civ. 5, 728, 1008, 1636, 1689)*.

Art. 1.237. Frauda la lege. Cauza este ilicită și atunci când contractul este doar mijlocul pentru a eluda aplicarea unei norme legale imperative.

Art. 1.238. Sancțiune. (1) Lipsa cauzei atrage anulabilitatea contractului, cu excepția cazului în care contractul a fost greșit calificat și poate produce alte efecte juridice.

(2) Cauza ilicită sau imorală atrage nulitatea absolută a contractului dacă este comună ori, în caz contrar, dacă cealaltă parte a cunoscut-o sau, după împrejurări, trebuia s-o cunoască.

Art. 1.239. Proba cauzei. (1) Contractul este valabil chiar atunci când cauza nu este expres prevăzută.

(2) Existența unei cauze valabile se prezumă până la proba contrară.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 967. (1) Convenția este valabilă, cu toate că cauza nu este expresă. (2) Cauza este prezumată până la dovada contrarie.

§6. Forma contractului

Art. 1.240. Formele de exprimare a consimțământului. (1) Voința de a contracta poate fi exprimată verbal sau în scris.

(2) Voinţa poate fi manifestată şi printr-un comportament care, potrivit legii, convenţiei părţilor, practicilor statornicite între acestea sau uzanţelor, nu lasă nicio îndoială asupra intenţiei de a produce efectele juridice corespunzătoare.

Art. 1.241. Forma scrisă. Înscrisul care constată încheierea contractului poate fi sub semnătură privată sau autentic, având forţa probantă prevăzută de lege.

Art. 1.242. Sancţiune. (1) Este lovit de nulitate absolută contractul încheiat în lipsa formei pe care, în chip neîndoielnic, legea o cere pentru încheierea sa valabilă.

(2) Dacă părţile s-au învoit ca un contract să fie încheiat într-o anumită formă, pe care legea nu o cere, contractul se socoteşte valabil chiar dacă forma nu a fost respectată.

Art. 1.243. Modificarea contractului. Dacă prin lege nu se prevede altfel, orice modificare a contractului este supusă condiţiilor de formă cerute de lege pentru încheierea sa.

Art. 1.244. Forma cerută pentru înscrierea în cartea funciară. În afara altor cazuri prevăzute de lege, trebuie să fie încheiate prin înscris autentic, sub sancţiunea nulităţii absolute, convenţiile care strămută sau constituie drepturi reale care urmează a fi înscrise în cartea funciară.

Art. 1.245. Forma contractelor electronice. Contractele care se încheie prin mijloace electronice sunt supuse condiţiilor de formă prevăzute de legea specială.

Legislaţie conexă: Legea nr. 365/2002 privind comerţul electronic, republicată (M. Of. nr. 959 din 29 noiembrie 2006).

Secţiunea a 4-a. Nulitatea contractului

§1. Dispoziţii generale

Art. 1.246. Nulitatea. (1) Orice contract încheiat cu încălcarea condiţiilor cerute de lege pentru încheierea sa valabilă este supus nulităţii, dacă prin lege nu se prevede o altă sancţiune.

(2) Nulitatea poate fi absolută sau relativă.

(3) Dacă prin lege nu se prevede altfel, nulitatea contractului poate fi constatată sau declarată prin acordul părţilor.

(4) Prin acordul părţilor nu pot fi instituite şi nici suprimate cauze de nulitate. Orice convenţie sau clauză contrară este considerată nescrisă.

Art. 1.247. Nulitatea absolută. (1) Este nul contractul încheiat cu încălcarea unei dispoziţii legale instituite pentru ocrotirea unui interes general.

(2) Nulitatea absolută poate fi invocată de orice persoană interesată, pe cale de acţiune sau de excepţie.

(3) Instanţa este obligată să invoce din oficiu nulitatea absolută.

(4) Contractul lovit de nulitate absolută nu este susceptibil de confirmare decât în cazurile prevăzute de lege.

Art. 1.248. Nulitatea relativă. (1) Contractul încheiat cu încălcarea unei dispoziţii legale instituite pentru ocrotirea unui interes particular este anulabil.

(2) Nulitatea relativă poate fi invocată numai de cel al cărui interes este ocrotit prin dispoziţia legală încălcată.

(3) Nulitatea relativă nu poate fi invocată din oficiu de instanţa judecătorească.

(4) Contractul anulabil este susceptibil de confirmare.

Art. 1.249. Prescripţia. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, nulitatea absolută poate fi invocată oricând, fie pe cale de acţiune, fie pe cale de excepţie.

(2) Nulitatea relativă poate fi invocată pe cale de acţiune numai în termenul de prescripţie stabilit de lege. Cu toate acestea, partea căreia i se cere executarea contractului poate opune

oricând nulitatea relativă a contractului, chiar şi după împlinirea termenului de prescripţie a dreptului la acţiunea în anulare.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 2. Nulitatea unui act juridic poate fi invocată oricând, fie pe cale de acţiune, fie pe cale de excepţie.

§2. Cauzele de nulitate

Art. 1.250. Cauzele de nulitate absolută. Contractul este lovit de nulitate absolută în cazurile anume prevăzute de lege, precum şi atunci când rezultă neîndoielnic din lege că interesul ocrotit este unul general.

Art. 1.251. Cauzele de nulitate relativă. Contractul este anulabil când au fost nesocotite dispoziţiile legale privitoare la capacitatea de exerciţiu, când consimţământul uneia dintre părţi a fost viciat, precum şi în alte cazuri anume prevăzute de lege.

Art. 1.252. Prezumţia de nulitate relativă. În cazurile în care natura nulităţii nu este determinată ori nu reiese în chip neîndoielnic din lege, contractul este anulabil.

Art. 1.253. Nulitatea virtuală. În afara cazurilor în care legea prevede sancţiunea nulităţii, contractul se desfiinţează şi atunci când sancţiunea nulităţii absolute sau, după caz, relative trebuie aplicată pentru ca scopul dispoziţiei legale încălcate să fie atins.

§3. Efectele nulităţii

Art. 1.254. Desfiinţarea contractului şi a actelor subsecvente. (1) Contractul lovit de nulitate absolută sau anulat este considerat a nu fi fost niciodată încheiat.

(2) Desfiinţarea contractului atrage, în condiţiile legii, şi desfiinţarea actelor subsecvente încheiate în baza lui.

(3) În cazul în care contractul este desfiinţat, fiecare parte trebuie să restituie celeilalte, în natură sau prin echivalent, prestaţiile primite, potrivit prevederilor art. 1.639-1.647, chiar dacă acestea au fost executate succesiv sau au avut un caracter continuu.

Art. 1.255. Nulitatea parţială. (1) Clauzele contrare legii, ordinii publice sau bunelor moravuri şi care nu sunt considerate nescrise atrag nulitatea contractului în întregul său numai dacă sunt, prin natura lor, esenţiale sau dacă, în lipsa acestora, contractul nu s-ar fi încheiat.

(2) În cazul în care contractul este menţinut în parte, clauzele nule sunt înlocuite de drept cu dispoziţiile legale aplicabile.

(3) Dispoziţiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător şi clauzelor care contravin unor dispoziţii legale imperative şi sunt considerate de lege nescrise.

Art. 1.256. Nulitatea contractului plurilateral. În cazul contractelor cu mai multe părţi în care prestaţia fiecărei părţi este făcută în considerarea unui scop comun, nulitatea contractului în privinţa uneia dintre părţi nu atrage desfiinţarea în întregime a contractului, afară de cazul în care participarea acesteia este esenţială pentru existenţa contractului.

Art. 1.257. Daunele-interese. Reducerea prestaţiilor. În caz de violenţă sau dol, cel al cărui consimţământ este viciat are dreptul de a pretinde, în afară de anulare, şi daune-interese sau, dacă preferă menţinerea contractului, de a solicita numai reducerea prestaţiei sale cu valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptăţit.

Art. 1.258. Repararea prejudiciului în cazul nulităţii contractului încheiat în formă autentică. În cazul anulării sau constatării nulităţii contractului încheiat în formă autentică pentru o cauză de nulitate a cărei existenţă rezultă din însuşi textul contractului, partea prejudiciată poate cere obligarea notarului public la repararea prejudiciilor suferite, în condiţiile răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie.

Legea de aplicare:
Art. 106¹.[1] Răspunderea prevăzută de art. 1.258 din Codul civil poate fi angajată numai în limita prejudiciului nereparat prin anularea sau constatarea nulității contractului ce a fost dispusă prin hotărâre judecătorească definitivă. Angajarea acestei răspunderi nu înlătură angajarea răspunderii și a altor persoane, în condițiile legii.

Art. 1.259. Refacerea contractului nul. Contractul nul poate fi refăcut, în tot sau în parte, cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de lege la data refacerii lui. În toate cazurile, contractul refăcut nu va produce efecte decât pentru viitor, iar nu și pentru trecut.

Art. 1.260. Conversiunea contractului nul. (1) Un contract lovit de nulitate absolută va produce totuși efectele actului juridic pentru care sunt îndeplinite condițiile de fond și de formă prevăzute de lege.

(2) Cu toate acestea, dispozițiile alin. (1) nu se aplică dacă intenția de a exclude aplicarea conversiunii este stipulată în contractul lovit de nulitate sau reiese, în chip neîndoielnic, din scopurile urmărite de părți la data încheierii contractului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1167. (1) În lipsa unui act de confirmare sau de ratificare, este destul ca obligația să se execute voluntar, după epoca în care obligația putea fi valabil confirmată sau ratificată. (2) Confirmarea, ratificarea sau executarea voluntară, în forma și epoca determinată de lege, ține loc de renunțare în privința mijloacelor și excepțiilor ce puteau fi opuse acestui act, fără a se vătăma însă drepturile persoanelor a treia. (3) Confirmarea sau ratificarea, sau executarea voluntară a unei donațiuni, făcută de către erezi sau reprezentanții donatorului, după moartea sa, ține loc de renunțare, atât în privința viciilor de formă, cât și în privința oricărei alte excepții *(C. civ. 959 și urm., 1163, 1546, 1713, 1843).*

§4. Validarea contractului

Art. 1.261. Cauzele de validare. (1) Contractul afectat de o cauză de nulitate este validat atunci când nulitatea este acoperită.

(2) Nulitatea poate fi acoperită prin confirmare sau prin alte moduri anume prevăzute de lege.

Art. 1.262. Confirmarea contractului. (1) Confirmarea unui contract anulabil rezultă din voința, expresă sau tacită, de a renunța la dreptul de a invoca nulitatea.

(2) Voința de a renunța trebuie să fie certă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1167. (1) În lipsa unui act de confirmare sau de ratificare, este destul ca obligația să se execute voluntar, după epoca în care obligația putea fi valabil confirmată sau ratificată. (2) Confirmarea, ratificarea sau executarea voluntară, în forma și epoca determinată de lege, ține loc de renunțare în privința mijloacelor și excepțiilor ce puteau fi opuse acestui act, fără a se vătăma însă drepturile persoanelor a treia. (3) Confirmarea sau ratificarea, sau executarea voluntară a unei donațiuni, făcută de către erezi sau reprezentanții donatorului, după moartea sa, ține loc de renunțare, atât în privința viciilor de formă, cât și în privința oricărei alte excepții *(C. civ. 959 și urm., 1163, 1546, 1713, 1843).*

Art. 1.263. Condițiile confirmării. (1) Un contract anulabil poate fi confirmat dacă în momentul confirmării condițiile sale de validitate sunt întrunite.

(2) Persoana care poate invoca nulitatea poate confirma contractul numai cunoscând cauza de nulitate și, în caz de violență, numai după încetarea acesteia.

(3) Persoana chemată de lege să încuviințeze actele minorului poate, în numele și în interesul acestuia, cere anularea contractului făcut fără încuviințarea sa ori să confirme contractul atunci când această încuviințare era suficientă pentru încheierea valabilă a acestuia.

---

[1] Art. 106¹ a fost introdus prin art. III pct. 14 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

(4) Dispozițiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător și în cazul actelor încheiate fără autorizarea instanței de tutelă.

(5) În lipsa confirmării exprese, este suficient ca obligația să fie executată în mod voluntar la data la care ea putea fi valabil confirmată de către partea interesată.

(6) Cel care trebuie să confirme poate să fie pus în întârziere printr-o notificare prin care partea interesată să îi solicite fie să confirme contractul anulabil, fie să exercite acțiunea în anulare, în termen de 6 luni de la notificare, sub sancțiunea decăderii din dreptul de a cere anularea contractului.

Art. 1.264. Cuprinsul actului confirmativ. Pentru a fi valabil, actul confirmativ trebuie să cuprindă obiectul, cauza și natura obligației și să facă mențiune despre motivul acțiunii în anulare, precum și despre intenția de a repara viciul pe care se întemeiază acea acțiune.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1190. Actul de confirmarea sau ratificarea unei obligații, în contra cărei legea admite acțiunea în nulitate, nu este valabil, decât atunci când cuprinde obiectul, cauza și natura obligației, și când face mențiune de motivul acțiunii în nulitate, precum și despre intenția de a repara viciul pe care se întemeia acea acțiune *(C. civ. 959, 1163, 1173, 1546, 1843).*

Art. 1.265. Efectele confirmării. (1) Confirmarea își produce efectele din momentul încheierii contractului și atrage renunțarea la mijloacele și excepțiile ce puteau fi opuse, sub rezerva însă a drepturilor dobândite și conservate de terții de bună-credință.

(2) Când fiecare dintre părți poate invoca nulitatea contractului sau mai multe părți o pot invoca împotriva alteia, confirmarea făcută de una dintre acestea nu împiedică invocarea nulității de către celelalte părți.

(3) Confirmarea unui contract anulabil pentru vicierea consimțământului prin dol sau violență nu implică prin ea însăși renunțarea la dreptul de a cere daune-interese.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1167. (1) În lipsa unui act de confirmare sau de ratificare, este destul ca obligația să se execute voluntar, după epoca în care obligația putea fi valabil confirmată sau ratificată. (2) Confirmarea, ratificarea sau executarea voluntară, în forma și epoca determinată de lege, ține loc de renunțare în privința mijloacelor și excepțiilor ce puteau fi opuse acestui act, fără a se vătăma însă drepturile persoanelor a treia. (3) Confirmarea sau ratificarea, sau executarea voluntară a unei donațiuni, făcută de către erezi sau reprezentanții donatorului, după moartea sa, ține loc de renunțare, atât în privința viciilor de formă, cât și în privința oricărei alte excepții *(C. civ. 959 și urm., 1163, 1546, 1713, 1843).*

Secțiunea a 5-a. Interpretarea contractului

Art. 1.266. Interpretarea după voința concordantă a părților. (1) Contractele se interpretează după voința concordantă a părților, iar nu după sensul literal al termenilor.

(2) La stabilirea voinței concordante se va ține seama, între altele, de scopul contractului, de negocierile purtate de părți, de practicile statornicite între acestea și de comportamentul lor ulterior încheierii contractului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 977. Interpretarea contractelor se face după intenția comună a părților contractante, iar nu după sensul literal al termenilor.

Art. 1.267. Interpretarea sistematică. Clauzele se interpretează unele prin altele, dând fiecăreia înțelesul ce rezultă din ansamblul contractului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 982. Toate clauzele convențiilor se interpretează unele prin altele, dându-se fiecărei înțelesul ce rezultă din actul întreg.

Art. 1.268. Interpretarea clauzelor îndoielnice. (1) Clauzele susceptibile de mai multe înțelesuri se interpretează în sensul ce se potrivește cel mai bine naturii și obiectului contractului.

(2) Clauzele îndoielnice se interpretează ținând seama, între altele, de natura contractului, de împrejurările în care a fost încheiat, de interpretarea dată anterior de părți, de sensul atribuit în general clauzelor și expresiilor în domeniu și de uzanțe.

(3) Clauzele se interpretează în sensul în care pot produce efecte, iar nu în acela în care nu ar putea produce niciunul.

(4) Contractul nu cuprinde decât lucrul asupra căruia părțile și-au propus a contracta, oricât de generali ar fi termenii folosiți.

(5) Clauzele destinate să exemplifice sau să înlăture orice îndoială asupra aplicării contractului la un caz particular nu îi restrâng aplicarea în alte cazuri care nu au fost expres prevăzute.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 978. Când o clauză este primitoare de două înțelesuri, ea se interpretează în sensul ce poate avea un efect, iar nu în acela ce n-ar putea produce nici unul. ▸ Art. 979. Termenii susceptibili de două înțelesuri se interpretează în înțelesul ce se potrivește mai mult cu natura contractului. ▸ Art. 980. Dispozițiile îndoioase se interpretează după obiceiul locului unde s-a încheiat contractul *(C. civ. 583, 607, 610, 970, 1359, 1450 și urm.).* ▸ Art. 984. Convenția nu cuprinde decât lucrurile asupra cărora se pare că părțile și-au propus a contracta, oricât de generali ar fi termenii cu care s-a încheiat. ▸ Art. 985. Când într-un contract s-a pus anume un caz pentru a se explica obligația, nu se poate susține că printr-aceasta s-a restrâns întinderea ce angajamentul ar avea de drept în cazurile neexprese.

Art. 1.269. Regulile subsidiare de interpretare. (1) Dacă, după aplicarea regulilor de interpretare, contractul rămâne neclar, acesta se interpretează în favoarea celui care se obligă.

(2) Stipulațiile înscrise în contractele de adeziune se interpretează împotriva celui care le-a propus.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 983. Când este îndoială, convenția se interpretează în favoarea celui ce se obligă *(C. civ. 1312).*

Secțiunea a 6-a. Efectele contractului

§1. Efectele între părți

Art. 1.270. Forța obligatorie. (1) Contractul valabil încheiat are putere de lege între părțile contractante.

(2) Contractul se modifică sau încetează numai prin acordul părților ori din cauze autorizate de lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 969. (1) Convențiile legal făcute au putere de lege între părțile contractante. (2) Ele se pot revoca prin consimțământul mutual sau din cauze autorizate de lege *(C. civ. 5, 970 și urm.).*

Art. 1.271. Impreviziunea. (1) Părțile sunt ținute să își execute obligațiile, chiar dacă executarea lor a devenit mai oneroasă, fie datorită creșterii costurilor executării propriei obligații, fie datorită scăderii valorii contraprestației.

(2) Cu toate acestea, dacă executarea contractului a devenit excesiv de oneroasă datorită unei schimbări excepționale a împrejurărilor care ar face vădit injustă obligarea debitorului la executarea obligației, instanța poate să dispună:

a) adaptarea contractului, pentru a distribui în mod echitabil între părți pierderile și beneficiile ce rezultă din schimbarea împrejurărilor;

b) încetarea contractului, la momentul și în condițiile pe care le stabilește.

(3) Dispozițiile alin. (2) sunt aplicabile numai dacă:

a) schimbarea împrejurărilor a intervenit după încheierea contractului;

b) schimbarea împrejurărilor, precum şi întinderea acesteia nu au fost şi nici nu puteau fi avute în vedere de către debitor, în mod rezonabil, în momentul încheierii contractului;

c) debitorul nu şi-a asumat riscul schimbării împrejurărilor şi nici nu putea fi în mod rezonabil considerat că şi-ar fi asumat acest risc;

d) debitorul a încercat, într-un termen rezonabil şi cu bună-credință, negocierea adaptării rezonabile şi echitabile a contractului.

Legea de aplicare:

Art. 107. Dispozițiile art. 1.271 din Codul civil privitoare la impreviziune se aplică numai contractelor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

[...]

Art. 148. Dispozițiile art. 2.252 alin. (2) din Codul civil nu împiedică aplicarea în cazul contractului de rentă viageră a art. 1.271 din Codul civil în privința împrejurărilor survenite pe parcursul executării contractului, care nu sunt determinate de durata vieții persoanei până la decesul căreia a fost constituită renta.

Art. 1.272. Conținutul contractului. (1) Contractul valabil încheiat obligă nu numai la ceea ce este expres stipulat, dar şi la toate urmările pe care practicile statornicite între părți, uzanțele, legea sau echitatea le dau contractului, după natura lui.

(2) Clauzele obişnuite într-un contract se subînțeleg, deşi nu sunt stipulate în mod expres.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ► Art. 970. (1) Convențiile trebuie executate cu bună-credință. (2) Ele obligă nu numai la ceea ce este expres într-însele, dar la toate urmările, ce echitatea, obiceiul sau legea dă obligației, după natura sa. ► Art. 981. Clauzele obişnuite într-un contract se subînțeleg, deşi nu sunt exprese într-însul *(C. civ. 970)*.

Art. 1.273. Constituirea şi transferul drepturilor reale. (1) Drepturile reale se constituie şi se transmit prin acordul de voință al părților, chiar dacă bunurile nu au fost predate, dacă acest acord poartă asupra unor bunuri determinate, ori prin individualizarea bunurilor, dacă acordul poartă asupra unor bunuri de gen.

(2) Fructele bunului sau dreptului transmis se cuvin dobânditorului de la data transferului proprietății bunului ori, după caz, a cesiunii dreptului, afară de cazul în care prin lege sau prin voința părților se dispune altfel.

(3) Dispozițiile în materie de carte funciară, precum şi dispozițiile speciale referitoare la transferul anumitor categorii de bunuri mobile rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 971. În contractele ce au de obiect translația proprietății, sau unui alt drept real, proprietatea sau dreptul se transmite prin efectul consimțământului părților, şi lucrul rămâne în rizico-pericolul dobânditorului, chiar când nu i s-a făcut tradițiunea lucrului *(C. civ. 1079 şi urm., 1156, 1295, 1406, 1479 şi urm.)*.

Art. 1.274. Riscul în contractul translativ de proprietate. (1) În lipsă de stipulație contrară, cât timp bunul nu este predat, riscul contractului rămâne în sarcina debitorului obligației de predare, chiar dacă proprietatea a fost transferată dobânditorului. În cazul pieirii fortuite a bunului, debitorul obligației de predare pierde dreptul la contraprestație, iar dacă a primit-o, este obligat să o restituie.

(2) Cu toate acestea, creditorul pus în întârziere preia riscul pieirii fortuite a bunului. El nu se poate libera chiar dacă ar dovedi că bunul ar fi pierit şi dacă obligația de predare ar fi fost executată la timp.

Legea de aplicare:
Art. 108. Dispozițiile art. 1.274 din Codul civil privitoare la transferul riscurilor în contractele translative de proprietate se aplică numai contractelor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 971. În contractele ce au de obiect translația proprietății, sau unui alt drept real, proprietatea sau dreptul se transmite prin efectul consimțământului părților, și lucrul rămâne în rizico-pericolul dobânditorului, chiar când nu i s-a făcut tradițiunea lucrului *(C. civ. 1079 și urm., 1156, 1295, 1406, 1479 și urm.)*.

Art. 1.275. Transmiterea succesivă a unui bun mobil. (1) Dacă cineva a transmis succesiv către mai multe persoane proprietatea unui bun mobil corporal, cel care a dobândit cu bună-credință posesia efectivă a bunului este titular al dreptului, chiar dacă titlul său are dată ulterioară.

(2) Este de bună-credință dobânditorul care, la data intrării în posesie, nu a cunoscut și nici nu putea să cunoască obligația asumată anterior de înstrăinător.

(3) Dacă niciunul dintre dobânditori nu a obținut posesia efectivă a bunului mobil corporal și creanța fiecăruia de predare a bunului este exigibilă, va fi preferat cel care a sesizat cel dintâi instanța de judecată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 972. Dacă lucrul ce cineva s-a obligat succesiv a da la două persoane este mobil, persoana pusă în posesiune este preferită și rămâne proprietară, chiar când titlul său este cu dată posterioară, numai posesiunea să fie de bună-credință *(C. civ. 1846, 1899, 1909)*.

Art. 1.276. Denunțarea unilaterală. (1) Dacă dreptul de a denunța contractul este recunoscut uneia dintre părți, acesta poate fi exercitat atât timp cât executarea contractului nu a început.

(2) În contractele cu executare succesivă sau continuă, acest drept poate fi exercitat cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz, chiar și după începerea executării contractului, însă denunțarea nu produce efecte în privința prestațiilor executate sau care se află în curs de executare.

(3) Dacă s-a stipulat o prestație în schimbul denunțării, aceasta produce efecte numai atunci când prestația este executată.

(4) Dispozițiile prezentului articol se aplică în lipsă de convenție contrară.

Art. 1.277. Contractul pe durată nedeterminată. Contractul încheiat pe durată nedeterminată poate fi denunțat unilateral de oricare dintre părți cu respectarea unui termen rezonabil de preaviz. Orice clauză contrară sau stipularea unei prestații în schimbul denunțării contractului se consideră nescrisă.

Art. 1.278. Pactul de opțiune. (1) Atunci când părțile convin ca una dintre ele să rămână legată de propria declarație de voință, iar cealaltă să o poată accepta sau refuza, acea declarație se consideră o ofertă irevocabilă și produce efectele prevăzute la art. 1.191.

(2) Dacă părțile nu au convenit un termen pentru acceptare, acesta poate fi stabilit de instanță prin ordonanță președințială, cu citarea părților.

(3) Pactul de opțiune trebuie să conțină toate elementele contractului pe care părțile urmăresc să îl încheie, astfel încât acesta să se poată încheia prin simpla acceptare a beneficiarului opțiunii.

(4) Contractul se încheie prin exercitarea opțiunii în sensul acceptării de către beneficiar a declarației de voință a celeilalte părți, în condițiile convenite prin pact.

(5) Atât pactul de opțiune, cât și declarația de acceptare trebuie încheiate în forma prevăzută de lege pentru contractul pe care părțile urmăresc să îl încheie.

Art. 1.279. Promisiunea de a contracta. (1) Promisiunea de a contracta trebuie să conțină toate acele clauze ale contractului promis, în lipsa cărora părțile nu ar putea executa promisiunea.

(2) În caz de neexecutare a promisiunii, beneficiarul are dreptul la daune-interese.

(3) De asemenea, dacă promitentul refuză să încheie contractul promis, instanța, la cererea părții care şi-a îndeplinit propriile obligații, poate să pronunțe o hotărâre care să țină loc de contract, atunci când natura contractului o permite, iar cerințele legii pentru validitatea acestuia sunt îndeplinite. Prevederile prezentului alineat nu sunt aplicabile în cazul promisiunii de a încheia un contract real, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(4) Convenția prin care părțile se obligă să negocieze în vederea încheierii sau modificării unui contract nu constituie promisiune de a contracta.

§2. Efectele față de terți

I. Dispoziții generale

Art. 1.280. Relativitatea efectelor contractului. Contractul produce efecte numai între părți, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 973. Convențiile n-au efect decât între părțile contractante *(C. civ. 969, 974, 975, 976, 1175, 1554).*

Art. 1.281. Opozabilitatea efectelor contractului. Contractul este opozabil terților, care nu pot aduce atingere drepturilor şi obligațiilor născute din contract. Terții se pot prevala de efectele contractului, însă fără a avea dreptul de a cere executarea lui, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Art. 1.282. Transmisiunea drepturilor şi obligațiilor către succesori. (1) La moartea unei părți, drepturile şi obligațiile contractuale ale acesteia se transmit succesorilor săi universali sau cu titlu universal, dacă din lege, din stipulația părților ori din natura contractului nu rezultă contrariul.

(2) Drepturile, precum şi, în cazurile prevăzute de lege, obligațiile contractuale în strânsă legătură cu un bun se transmit, odată cu acesta, succesorilor cu titlu particular ai părților.

II. Promisiunea faptei altuia

Art. 1.283. Efecte. (1) Cel care se angajează la a determina un terț să încheie sau să ratifice un act este ținut să repare prejudiciul cauzat dacă terțul refuză să se oblige sau, atunci când s-a obligat şi ca fideiusor, dacă terțul nu execută prestația promisă.

(2) Cu toate acestea, promitentul nu răspunde dacă asigură executarea obligației terțului, fără a se produce vreun prejudiciu creditorului.

(3) Intenția promitentului de a se angaja personal nu se prezumă, ci trebuie să reiasă neîndoielnic din contract sau din împrejurările în care acesta a fost încheiat.

III. Stipulația pentru altul

Art. 1.284. Efecte. (1) Oricine poate stipula în numele său, însă în beneficiul unui terț.

(2) Prin efectul stipulației, beneficiarul dobândeşte dreptul de a cere direct promitentului executarea prestației.

Art. 1.285. Condițiile privind terțul beneficiar. Beneficiarul trebuie să fie determinat sau, cel puțin, determinabil la data încheierii stipulației şi să existe în momentul în care promitentul trebuie să îşi execute obligația. În caz contrar, stipulația profită stipulantului, fără a agrava însă sarcina promitentului.

Art. 1.286. Acceptarea stipulației. (1) Dacă terțul beneficiar nu acceptă stipulația, dreptul său se consideră a nu fi existat niciodată.

(2) Stipulația poate fi revocată cât timp acceptarea beneficiarului nu a ajuns la stipulant sau la promitent. Stipulația poate fi acceptată şi după decesul stipulantului sau al promitentului.

Art. 1.287. Revocarea stipulației. (1) Stipulantul este singurul îndreptățit să revoce stipulația, creditorii sau moştenitorii săi neputând să o facă. Stipulantul nu poate însă revoca stipulația fără acordul promitentului dacă acesta din urmă are interesul să o execute.

(2) Revocarea stipulației produce efecte din momentul în care ajunge la promitent. Dacă nu a fost desemnat un alt beneficiar, revocarea profită stipulantului sau moștenitorilor acestuia, fără a agrava însă sarcina promitentului.

Art. 1.288. Mijloacele de apărare ale promitentului. Promitentul poate opune beneficiarului numai apărările întemeiate pe contractul care cuprinde stipulația.

IV. Simulația

Art. 1.289. Efecte între părți. (1) Contractul secret produce efecte numai între părți și, dacă din natura contractului ori din stipulația părților nu rezultă contrariul, între succesorii lor universali sau cu titlu universal.

(2) Cu toate acestea, contractul secret nu produce efecte nici între părți dacă nu îndeplinește condițiile de fond cerute de lege pentru încheierea sa valabilă.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1175. Actul secret, care modifică un act public, nu poate avea putere decât între părțile contractante și succesorii lor universali; un asemenea act nu poate avea nici un efect în contra altor persoane *(C. civ. 973)*.

Art. 1.290. Efecte față de terți. (1) Contractul secret nu poate fi invocat de părți, de către succesorii lor universali, cu titlu universal sau cu titlu particular și nici de către creditorii înstrăinătorului aparent împotriva terților care, întemeindu-se cu bună-credință pe contractul public, au dobândit drepturi de la achizitorul aparent.

(2) Terții pot invoca împotriva părților existența contractului secret, atunci când acesta le vatămă drepturile.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.291. Raporturile cu creditorii. (1) Existența contractului secret nu poate fi opusă de părți creditorilor dobânditorului aparent care, cu bună-credință, au notat începerea urmăririi silite în cartea funciară sau au obținut sechestru asupra bunurilor care au făcut obiectul simulației.

(2) Dacă există un conflict între creditorii înstrăinătorului aparent și creditorii dobânditorului aparent, sunt preferați cei dintâi, în cazul în care creanța lor este anterioară contractului secret.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.292. Proba simulației. Dovada simulației poate fi făcută de terți sau de creditori cu orice mijloc de probă. Părțile pot dovedi și ele simulația cu orice mijloc de probă, atunci când pretind că aceasta are caracter ilicit.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.293. Actele unilaterale. Dispozițiile referitoare la simulație se aplică în mod corespunzător și actelor juridice unilaterale destinate unei persoane determinate, care au fost simulate prin acordul dintre autorul actului și destinatarul său.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.294. Actele nepatrimoniale. Dispozițiile referitoare la simulație nu se aplică actelor juridice nepatrimoniale.

Legea de aplicare:
Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Secțiunea a 7-a. Reprezentarea

Art. 1.295. Temeiul reprezentării. Puterea de a reprezenta poate rezulta fie din lege, fie dintr-un act juridic ori dintr-o hotărâre judecătorească, după caz.

Art. 1.296. Efecte. Contractul încheiat de reprezentant, în limitele împuternicirii, în numele reprezentatului produce efecte direct între reprezentat şi cealaltă parte.

Art. 1.297. Nearătarea calității de reprezentant. (1) Contractul încheiat de reprezentant în limita puterilor conferite, atunci când terțul contractant nu cunoştea şi nici nu ar fi trebuit să cunoască faptul că reprezentantul acționa în această calitate, îi obligă numai pe reprezentant şi pe terț, dacă prin lege nu se prevede altfel.
(2) Cu toate acestea, dacă reprezentantul, atunci când contractează cu terțul în limita puterilor conferite, pe seama unei întreprinderi, pretinde că este titularul acesteia, terțul care descoperă ulterior identitatea adevăratului titular poate să exercite şi împotriva acestuia din urmă drepturile pe care le are împotriva reprezentantului.

Art. 1.298. Capacitatea părților. În cazul reprezentării convenționale, atât reprezentatul, cât şi reprezentantul trebuie să aibă capacitatea de a încheia actul pentru care reprezentarea a fost dată.

Art. 1.299. Viciile de consimțământ. Contractul este anulabil atunci când consimțământul reprezentantului este viciat. Dacă însă viciul de consimțământ priveşte elemente stabilite de reprezentat, contractul este anulabil numai dacă voința acestuia din urmă a fost viciată.

Art. 1.300. Buna-credință. (1) Afară de cazul în care sunt relevante pentru elementele stabilite de reprezentat, buna sau reaua-credință, cunoaşterea sau necunoaşterea unei anumite împrejurări se apreciază în persoana reprezentantului.
(2) Reprezentatul de rea-credință nu poate invoca niciodată buna-credință a reprezentantului.

Art. 1.301. Forma împuternicirii. Împuternicirea nu produce efecte decât dacă este dată cu respectarea formelor cerute de lege pentru încheierea valabilă a contractului pe care reprezentantul urmează să îl încheie.

Art. 1.302. Justificarea puterii de a reprezenta. Contractantul poate întotdeauna cere reprezentantului să facă dovada puterilor încredințate de reprezentat şi, dacă reprezentarea este cuprinsă într-un înscris, să îi remită o copie a înscrisului, semnată pentru conformitate.

Art. 1.303. Conflictul de interese. Contractul încheiat de un reprezentant aflat în conflict de interese cu reprezentatul poate fi anulat la cererea reprezentatului, atunci când conflictul era cunoscut sau trebuia să fie cunoscut de contractant la data încheierii contractului.

Art. 1.304. Contractul cu sine însuşi şi dubla reprezentare. (1) Contractul încheiat de reprezentant cu sine însuşi, în nume propriu, este anulabil numai la cererea reprezentatului, cu excepția cazului în care reprezentantul a fost împuternicit în mod expres în acest sens sau cuprinsul contractului a fost determinat în asemenea mod încât să excludă posibilitatea unui conflict de interese.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică şi în cazul dublei reprezentări.

Art. 1.305. Încetarea împuternicirii. Puterea de reprezentare încetează prin renunţarea de către reprezentant la împuternicire sau prin revocarea acesteia de către reprezentat.

Art. 1.306. Modificarea şi revocarea împuternicirii. Modificarea şi revocarea împuternicirii trebuie aduse la cunoştinţa terţilor prin mijloace corespunzătoare. În caz contrar, acestea nu sunt opozabile terţilor decât dacă se dovedeşte că aceştia le cunoşteau ori puteau să le cunoască în momentul încheierii contractului.

Art. 1.307. Alte cauze de încetare a puterii de a reprezenta. (1) Puterea de a reprezenta încetează prin decesul sau incapacitatea reprezentantului ori a reprezentatului, dacă din convenţie ori din natura afacerii nu rezultă contrariul.

(2) Dacă reprezentantul sau reprezentatul este persoană juridică, puterea de a reprezenta încetează la data la care persoana juridică îşi încetează existenţa.

(3) În cazul deschiderii procedurii insolvenţei asupra reprezentantului sau reprezentatului, puterea de a reprezenta încetează în condiţiile prevăzute de lege.

(4) Încetarea puterii de a reprezenta nu produce efecte în privinţa terţilor care, în momentul încheierii contractului, nu cunoşteau şi nici nu trebuiau să cunoască această împrejurare.

Art. 1.308. Obligaţiile reprezentantului la încetarea împuternicirii. (1) La încetarea puterilor încredinţate, reprezentantul este obligat să restituie reprezentatului înscrisul care constată aceste puteri.

(2) Reprezentantul nu poate reţine acest înscris drept garanţie a creanţelor sale asupra reprezentatului, dar poate să ceară o copie a înscrisului, certificată de reprezentat, cu menţiunea că puterea de reprezentare a încetat.

Art. 1.309. Lipsa sau depăşirea puterii de reprezentare. (1) Contractul încheiat de persoana care acţionează în calitate de reprezentant, însă fără a avea împuternicire sau cu depăşirea puterilor conferite, nu produce efecte între reprezentat şi terţ.

(2) Dacă însă, prin comportamentul său, reprezentatul l-a determinat pe terţul contractant să creadă în mod rezonabil că reprezentantul are puterea de a-l reprezenta şi că acţionează în limita puterilor conferite, reprezentatul nu se poate prevala faţă de terţul contractant de lipsa puterii de a reprezenta.

Art. 1.310. Răspunderea reprezentantului. Cel care încheie un contract în calitate de reprezentant, neavând împuternicire ori depăşind limitele puterilor care i-au fost încredinţate, răspunde pentru prejudiciile cauzate terţului contractant care s-a încrezut, cu bună-credinţă, în încheierea valabilă a contractului.

Art. 1.311. Ratificarea. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.309, cel în numele căruia s-a încheiat contractul poate să îl ratifice, respectând formele cerute de lege pentru încheierea sa valabilă.

(2) Terţul contractant poate, printr-o notificare, să acorde un termen rezonabil pentru ratificare, după a cărui împlinire contractul nu mai poate fi ratificat.

Art. 1.312. Efectele ratificării. Ratificarea are efect retroactiv, fără a afecta însă drepturile dobândite de terţi între timp.

Art. 1.313. Transmisiunea facultăţii de a ratifica. Facultatea de a ratifica se transmite moştenitorilor.

Art. 1.314. Desfiinţarea contractului înaintea ratificării. Terţul contractant şi cel care a încheiat contractul în calitate de reprezentant pot conveni desfiinţarea contractului cât timp acesta nu a fost ratificat.

Secțiunea a 8-a. Cesiunea contractului

Art. 1.315. Noțiune. (1) O parte poate să își substituie un terț în raporturile născute dintr-un contract numai dacă prestațiile nu au fost încă integral executate, iar cealaltă parte consimte la aceasta.

(2) Sunt exceptate cazurile anume prevăzute de lege.

Art. 1.316. Forma cesiunii. Cesiunea contractului și acceptarea acesteia de către contractantul cedat trebuie încheiate în forma cerută de lege pentru validitatea contractului cedat.

Art. 1.317. Momentul cesiunii. (1) Dacă o parte a consimțit în mod anticipat ca partea cealaltă să își poată substitui un terț în raporturile născute din contract, cesiunea produce efecte față de acea parte din momentul în care substituirea îi este notificată ori, după caz, din momentul în care o acceptă.

(2) În cazul în care toate elementele contractului rezultă dintr-un înscris în care este cuprinsă clauza „la ordin" sau o altă mențiune echivalentă, dacă prin lege nu se prevede altfel, girarea înscrisului produce efectul substituirii giratarului în toate drepturile și obligațiile girantului.

(3) Dispozițiile în materie de carte funciară, precum și dispozițiile referitoare la transferul ori publicitatea anumitor categorii de bunuri mobile rămân aplicabile.

Art. 1.318. Liberarea cedentului. (1) Cedentul este liberat de obligațiile sale față de contractantul cedat din momentul în care substituirea își produce efectele față de acesta.

(2) În cazul în care a declarat că nu îl liberează pe cedent, contractantul cedat se poate îndrepta împotriva acestuia atunci când cesionarul nu își execută obligațiile. În acest caz, contractantul cedat trebuie, sub sancțiunea pierderii dreptului de regres împotriva cedentului, să îi notifice neexecutarea obligațiilor de către cesionar, în termen de 15 zile de la data neexecutării sau, după caz, de la data la care a cunoscut faptul neexecutării.

Art. 1.319. Excepțiile contractantului cedat. Contractantul cedat poate opune cesionarului toate excepțiile ce rezultă din contract. Contractantul cedat nu poate invoca însă față de cesionar vicii de consimțământ, precum și orice apărări sau excepții născute din raporturile sale cu cedentul decât dacă și-a rezervat acest drept atunci când a consimțit la substituire.

Art. 1.320. Obligația de garanție. (1) Cedentul garantează validitatea contractului.

(2) Atunci când cedentul garantează executarea contractului, acesta va fi ținut ca un fideiusor pentru obligațiile contractantului cedat.

Secțiunea a 9-a. Încetarea contractului

Art. 1.321. Cauzele de încetare. Contractul încetează, în condițiile legii, prin executare, acordul de voință al părților, denunțare unilaterală, expirarea termenului, îndeplinirea sau, după caz, neîndeplinirea condiției, imposibilitate fortuită de executare, precum și din orice alte cauze prevăzute de lege.

Art. 1.322. Efectele încetării. La încetarea contractului părțile sunt liberate de obligațiile asumate. Ele pot fi însă ținute la repararea prejudiciilor cauzate și, după caz, la restituirea, în natură sau prin echivalent, a prestațiilor primite în urma încheierii contractului.

Art. 1.323. Restituirea prestațiilor. Restituirea prestațiilor primite se face potrivit dispozițiilor art. 1.635-1.649.

Capitolul II. Actul juridic unilateral

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.324. Noțiune. Este unilateral actul juridic care presupune numai manifestarea de voință a autorului său.

Art. 1.325. Regimul juridic. Dacă prin lege nu se prevede altfel, dispoziţiile legale privitoare la contracte se aplică în mod corespunzător actelor unilaterale.

Art. 1.326. Actele unilaterale supuse comunicării. (1) Actul unilateral este supus comunicării atunci când constituie, modifică sau stinge un drept al destinatarului şi ori de câte ori informarea destinatarului este necesară potrivit naturii actului.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, comunicarea se poate face în orice modalitate adecvată, după împrejurări.

(3) Actul unilateral produce efecte din momentul în care comunicarea ajunge la destinatar, chiar dacă acesta nu a luat cunoştinţă de aceasta din motive care nu îi sunt imputabile.

Secţiunea a 2-a. Actul unilateral ca izvor de obligaţii

Art. 1.327. Promisiunea unilaterală. (1) Promisiunea unilaterală făcută cu intenţia de a se obliga independent de acceptare îl leagă numai pe autor.

(2) Destinatarul actului poate să refuze dreptul astfel născut.

(3) Dacă autorul actului nu a stipulat expres un termen, promisiunea se consideră făcută pentru o anumită durată, potrivit cu natura obligaţiei şi cu împrejurările în care a fost asumată.

Art. 1.328. Promisiunea publică de recompensă. (1) Cel care promite în mod public o recompensă în schimbul executării unei prestaţii este obligat să facă plata, chiar dacă prestaţia a fost executată fără a se cunoaşte promisiunea.

(2) Dacă prestaţia a fost executată de mai multe persoane împreună, recompensa se împarte între ele, potrivit contribuţiei fiecăreia la obţinerea rezultatului, iar dacă aceasta nu se poate stabili, recompensa se împarte în mod egal.

(3) Atunci când prestaţia a fost executată separat de mai multe persoane, recompensa se cuvine aceleia care a comunicat cea dintâi rezultatul.

Art. 1.329. Revocarea promisiunii publice de recompensă. (1) Promisiunea poate fi revocată în aceeaşi formă în care a fost făcută publică sau într-o formă echivalentă.

(2) Revocarea nu produce efecte faţă de cel care, mai înainte de publicarea ei, a executat prestaţia.

(3) Dacă revocarea a fost făcută fără justă cauză, autorul promisiunii datorează o despăgubire echitabilă, care nu va putea depăşi recompensa promisă, celor care înainte de publicarea revocării au făcut cheltuieli în vederea executării prestaţiei. Cu toate acestea, promitentul nu datorează despăgubiri, dacă dovedeşte că rezultatul cerut nu putea fi obţinut.

(4) Dreptul la acţiunea în despăgubire se prescrie în termen de un an de la data publicării revocării.

Capitolul III. Faptul juridic licit

Secţiunea 1. Gestiunea de afaceri

Art. 1.330. Condiţii. (1) Există gestiune de afaceri atunci când, fără să fie obligată, o persoană, numită gerant, gestionează în mod voluntar şi oportun afacerile altei persoane, numită gerat, care nu cunoaşte existenţa gestiunii sau, cunoscând gestiunea, nu este în măsură să desemneze un mandatar ori să se îngrijească în alt fel de afacerile sale.

(2) Cel care, fără să ştie, lucrează în interesul altuia nu este ţinut de obligaţiile ce îi revin, potrivit legii, gerantului. El este îndreptăţit la restituire potrivit regulilor aplicabile îmbogăţirii fără justă cauză.

(3) Nu există gestiune de afaceri atunci când cel care administrează afacerile unei alte persoane acţionează cu intenţia de a o gratifica.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 986. Cvasi-contractul este un fapt licit şi voluntar, din care se naşte o obligaţie către o altă persoană sau obligaţii reciproce între părţi *(C. civ. 1198).* ▶ Art. 987. Acela care, cu voinţă, gere interesele altuia, fără cunoştinţa proprietarului, se obligă tacit a continua gestiunea ce a început şi a o săvârşi, până ce proprietarul va putea îngriji el însuşi *(C. civ. 988 şi urm., 1198, 1532, 1539 şi urm.).*

Art. 1.331. Obligația de înștiințare. Gerantul trebuie să îl înștiințeze pe gerat despre gestiunea începută de îndată ce acest lucru este posibil.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 1.332. Continuarea gestiunii. Gestiunea de afaceri îl obligă pe gerant să continue gestiunea începută până când o poate abandona fără riscul vreunei pierderi ori până când geratul, personal sau prin reprezentant, ori, după caz, moştenitorii acestuia sunt în măsură să o preia.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 987. Acela care, cu voinţă, gere interesele altuia, fără cunoştinţa proprietarului, se obligă tacit a continua gestiunea ce a început şi a o săvârşi, până ce proprietarul va putea îngriji el însuşi *(C. civ. 988 şi urm., 1198, 1532, 1539 şi urm.).* ▶ Art. 988. Gerantul este obligat, cu toate că stăpânul a murit înaintea săvârşirii afacerii, a continua gestiunea până ce eredele va putea lua direcţiunea afacerii *(C. civ. 1539).*

Art. 1.333. Continuarea gestiunii de către moștenitorii gerantului. Moştenitorii gerantului care cunosc gestiunea sunt ținuți să continue afacerile începute de acesta din urmă, în aceleași condiții ca şi gerantul.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 988. Gerantul este obligat, cu toate că stăpânul a murit înaintea săvârşirii afacerii, a continua gestiunea până ce eredele va putea lua direcţiunea afacerii *(C. civ. 1539).*

Art. 1.334. Diligența datorată de gerant. (1) Gerantul este dator să se îngrijească de interesele geratului cu diligența pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale.
(2) Când gestiunea a urmărit să îl apere pe gerat de o pagubă iminentă, gerantul nu răspunde decât pentru prejudiciile cauzate geratului cu intenție sau din culpă gravă.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 989. Gerantul este obligat a da gestiunii îngrijirea unui bun proprietar *(C. civ. 1801 şi urm., 1540).* ▶ Art. 990. Gerantul nu răspunde decât numai de dol, dacă fără intervenţia lui, afacerea s-ar fi putut compromite *(C. civ. 715, 989, 1540).*

Art. 1.335. Obligațiile gerantului. La încetarea gestiunii, gerantul trebuie să dea socoteală geratului şi să îi remită acestuia toate bunurile obținute cu ocazia gestiunii.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 1.336. Actele încheiate de gerant. (1) Gerantul care acționează în nume propriu este ținut față de terții cu care a contractat, fără a limita dreptul oricăruia dintre aceştia de a se regresa împotriva geratului.

(2) Atunci când acționează în numele geratului, gerantul nu este ținut față de terții cu care a contractat decât dacă geratul nu este obligat față de aceştia.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 1.337. Obligațiile geratului. (1) Atunci când condițiile gestiunii de afaceri sunt întrunite, chiar dacă rezultatul nu a fost atins, geratul trebuie să ramburseze gerantului cheltuielile necesare, precum şi, în limita sporului de valoare, cheltuielile utile făcute de gerant, împreună cu dobânzile din ziua în care au fost efectuate, şi să îl despăgubească pentru prejudiciul pe care, fără culpa sa, gerantul l-a suferit din cauza gestiunii.

(2) Geratul trebuie să execute şi obligațiile născute din actele necesare şi utile care, în numele ori în beneficiul său, au fost încheiate de gerant.

(3) Caracterul necesar sau util al actelor şi cheltuielilor se apreciază la momentul la care gerantul le-a făcut.

(4) În vederea garantării cheltuielilor necesare, gerantul are dreptul de a cere instanței, în urma unei expertize dispuse de aceasta cu procedura prevăzută de lege pentru ordonanța preşedințială, înscrierea în cartea funciară a unei ipoteci legale, în condițiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 991. Stăpânul ale cărui afaceri au fost bine administrate este dator a îndeplini obligațiile contractate în numele său de gerant, a-l indemniza de toate acele ce el a contractat personalmente şi a-i plăti toate cheltuielile utile şi necesare ce a făcut *(C. civ. 1547 şi urm.)*.

Art. 1.338. Împotrivirea beneficiarului gestiunii. (1) Cel care începe sau continuă o gestiune, cunoscând sau trebuind să cunoască împotrivirea titularului afacerii, poate cere numai restituirea cheltuielilor necesare. În acest caz, instanța, la cererea titularului afacerii, poate acorda un termen pentru executarea obligației de restituire.

(2) Cel care ignoră împotrivirea titularului este răspunzător pentru prejudiciile cauzate chiar şi din cea mai uşoară culpă.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 1.339. Gestiunea inoportună. Actele şi cheltuielile care, fără a fi necesare sau utile, au fost efectuate pe perioada gestiunii îl obligă pe gerat la restituire numai în măsura în care i-au procurat vreun avantaj.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 1.340. Ratificarea gestiunii. În privința actelor juridice, gestiunea ratificată produce, de la data când a fost începută, efectele unui mandat.

Legea de aplicare:
Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Secțiunea a 2-a. Plata nedatorată

Art. 1.341. Noțiune. (1) Cel care plătește fără a datora are dreptul la restituire.
(2) Nu este supus restituirii ceea ce s-a plătit cu titlu de liberalitate sau gestiune de afaceri.
(3) Se prezumă, până la proba contrară, că plata s-a făcut cu intenția de a stinge o datorie proprie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 992. Cel ce, din eroare sau cu știință, primește aceea ce nu-i este debit, este obligat a-l restitui aceluia de la care l-a primit *(C. civ. 954, 993, 997, 1092, 1198, 1588).* ► Art. 1092. (1) Orice plată presupune o datorie; ceea ce s-a plătit fără să fie debit este supus repetițiunii. (2) Repetițiunea nu este admisă în privința obligațiilor naturale, care au fost achitate de bună voie *(C. civ. 966 și urm., 992 și urm., 1023, 1053, 1408, 1638, 1671).*

Art. 1.342. Plata primită cu bună-credință de creditor. (1) Restituirea nu poate fi dispusă atunci când, în urma plății, cel care a primit-o cu bună-credință a lăsat să se împlinească termenul de prescripție ori s-a lipsit, în orice mod, de titlul său de creanță sau a renunțat la garanțiile creanței.
(2) În acest caz, cel care a plătit are drept de regres împotriva adevăratului debitor în temeiul subrogației legale în drepturile creditorului plătit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 993. (1) Acela care, din eroare, crezându-se debitor, a plătit o datorie, are drept de repetițiune în contra creditorului. (2) Acest drept încetează când creditorul, cu bună-credință, a desființat titlul său de creanță; dar atunci cel ce a plătit are recurs în contra adevăratului debitor *(C. civ. 992, 1092, 1588, 1638).*

Art. 1.343. Restituirea plății anticipate. Ceea ce debitorul a plătit înainte de împlinirea termenului suspensiv nu se poate restitui decât atunci când plata s-a făcut prin dol sau violență. De asemenea, este supusă restituirii și plata făcută înainte de îndeplinirea condiției suspensive.

Art. 1.344. Reguli aplicabile restituirii. Restituirea plății nedatorate se face potrivit dispozițiilor art. 1.635-1.649.

Secțiunea a 3-a. Îmbogățirea fără justă cauză

Art. 1.345. Condiții. Cel care, în mod neimputabil, s-a îmbogățit fără justă cauză în detrimentul altuia este obligat la restituire, în măsura pierderii patrimoniale suferite de cealaltă persoană, dar fără a fi ținut dincolo de limita propriei sale îmbogățiri.

Art. 1.346. Îmbogățirea justificată. Îmbogățirea este justificată atunci când rezultă:
a) din executarea unei obligații valabile;
b) din neexercitarea de către cel păgubit a unui drept contra celui îmbogățit;
c) dintr-un act îndeplinit de cel păgubit în interesul său personal și exclusiv, pe riscul său ori, după caz, cu intenția de a gratifica.

Art. 1.347. Condițiile și întinderea restituirii. (1) Restituirea nu este datorată decât dacă îmbogățirea subzistă la data sesizării instanței.
(2) Cel care s-a îmbogățit este obligat la restituire, în condițiile prevăzute la art. 1.639 și următoarele.

Art. 1.348. Caracterul subsidiar. Cererea de restituire nu poate fi admisă, dacă cel prejudiciat are dreptul la o altă acțiune pentru a obține ceea ce îi este datorat.

Capitolul IV. Răspunderea civilă

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.349. Răspunderea delictuală. (1) Orice persoană are îndatorirea să respecte regulile de conduită pe care legea sau obiceiul locului le impune şi să nu aducă atingere, prin acțiunile ori inacțiunile sale, drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane.

(2) Cel care, având discernământ, încalcă această îndatorire răspunde de toate prejudiciile cauzate, fiind obligat să le repare integral.

(3) În cazurile anume prevăzute de lege, o persoană este obligată să repare prejudiciul cauzat de fapta altuia, de lucrurile ori animalele aflate sub paza sa, precum şi de ruina edificiului.

(4) Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de produsele cu defecte se stabileşte prin lege specială.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ► Art. 998. Orice faptă a omului, care cauzează altuia prejudiciu, obligă pe acela din a cărui greşeală s-a ocazionat, a-l repara *(C. civ. 767, 1014, 1162, 1198, 1435, 1483, 1902).* ► Art. 999. Omul este responsabil nu numai de prejudiciul ce a cauzat prin fapta sa, dar şi de acela ce a cauzat prin neglijența sau prin imprudența sa *(C. civ. 998).* ►Art. 1000. (1) Suntem asemenea responsabili de prejudiciul cauzat prin fapta persoanelor pentru care suntem obligați a răspunde sau de lucrurile ce sunt sub paza noastră. (2) Tatăl şi mama, după moartea bărbatului, sunt responsabili de prejudiciul cauzat de copiii lor minori ce locuiesc cu dânşii. (3) Stăpânii şi comitenții, de prejudiciul cauzat de servitorii şi prepuşii lor în funcțiile ce li s-au încredințat. (4) Institutorii şi artizanii, de prejudiciul cauzat de elevii şi ucenicii lor, în tot timpul ce se găsesc sub a lor priveghere. (5) Tatăl şi mama, institutorii şi artizanii sunt apărați de responsabilitatea arătată mai sus, dacă probează că n-au putut împiedica faptul prejudiciabil *(C. civ. 1471, 1487)* **(Nota redacției:** Cu privire la art. 1000 alin. (2), partea din text *„după moartea bărbatului"* a fost abrogată implicit prin art. 16, 21 şi 105 ale Constituției din 1948 care a instituit egalitatea în drepturi între sexe). ►Art. 1001. Proprietarul unui animal, sau acela care se serveşte cu dânsul, în cursul serviciului, este responsabil de prejudiciul cauzat de animal, sau că animalul se află sub paza sa, sau că a scăpat. ►Art. 1002. Proprietarul unui edificiu este responsabil pentru prejudiciul cauzat prin ruina edificiului, când ruina este urmarea lipsei de întreținere sau a unui viciu de construcție. ►Art. 1003. Când delictul sau cvasi-delictul este imputabil mai multor persoane, aceste persoane sunt ținute solidar pentru despăgubire *(C. civ. 918, 1039 şi urm.).*

Legislație conexă: Legea nr. 240/2004 privind răspunderea producătorilor pentru pagubele generate de produsele cu defecte (M. Of. nr. 313 din 22 aprilie 2008).

Art. 1.350. Răspunderea contractuală. (1) Orice persoană trebuie să îşi execute obligațiile pe care le-a contractat.

(2) Atunci când, fără justificare, nu îşi îndeplineşte această îndatorire, ea este răspunzătoare de prejudiciul cauzat celeilalte părți şi este obligată să repare acest prejudiciu, în condițiile legii.

(3) Dacă prin lege nu se prevede altfel, niciuna dintre părți nu poate înlătura aplicarea regulilor răspunderii contractuale pentru a opta în favoarea altor reguli care i-ar fi mai favorabile.

Secțiunea a 2-a. Cauze exoneratoare de răspundere

Art. 1.351. Forța majoră şi cazul fortuit. (1) Dacă legea nu prevede altfel sau părțile nu convin contrariul, răspunderea este înlăturată atunci când prejudiciul este cauzat de forță majoră sau de caz fortuit.

(2) Forța majoră este orice eveniment extern, imprevizibil, absolut invincibil şi inevitabil.

(3) Cazul fortuit este un eveniment care nu poate fi prevăzut şi nici împiedicat de către cel care ar fi fost chemat să răspundă dacă evenimentul nu s-ar fi produs.

(4) Dacă, potrivit legii, debitorul este exonerat de răspundere contractuală pentru un caz fortuit, el este, de asemenea, exonerat şi în caz de forţă majoră.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1083. Nu poate fi loc la daune-interese când, din o forţă majoră sau din un caz fortuit, debitorul a fost poprit de a da sau a face aceea la care se obligase, sau a făcut aceea ce-i era poprit *(C. civ. 1082, 1156, 1435, 1475, 1624, 1625).*

Art. 1.352. Fapta victimei sau a terţului. Fapta victimei înseşi şi fapta terţului înlătură răspunderea chiar dacă nu au caracteristicile forţei majore, ci doar pe cele ale cazului fortuit, însă numai în cazurile în care, potrivit legii sau convenţiei părţilor, cazul fortuit este exonerator de răspundere.

Art. 1.353. Exerciţiul drepturilor. Cel care cauzează un prejudiciu prin chiar exerciţiul drepturilor sale nu este obligat să îl repare, cu excepţia cazului în care dreptul este exercitat abuziv.

Legislaţie conexă: art. 57 C. Rom.

Art. 1.354. Alte cauze de exonerare. Victima nu poate obţine repararea prejudiciului cauzat de persoana care i-a acordat ajutor în mod dezinteresat sau de lucrul, animalul ori edificiul de care s-a folosit cu titlu gratuit decât dacă dovedeşte intenţia sau culpa gravă a celui care, potrivit legii, ar fi fost chemat să răspundă.

Art. 1.355. Clauze privind răspunderea. (1) Nu se poate exclude sau limita, prin convenţii sau acte unilaterale, răspunderea pentru prejudiciul material cauzat altuia printr-o faptă săvârşită cu intenţie sau din culpă gravă.

(2) Sunt valabile clauzele care exclud răspunderea pentru prejudiciile cauzate, printr-o simplă imprudenţă sau neglijenţă, bunurilor victimei.

(3) Răspunderea pentru prejudiciile cauzate integrităţii fizice sau psihice ori sănătăţii nu poate fi înlăturată ori diminuată decât în condiţiile legii.

(4) Declaraţia de acceptare a riscului producerii unui prejudiciu nu constituie, prin ea însăşi, renunţarea victimei la dreptul de a obţine plata despăgubirilor.

Art. 1.356. Anunţuri privitoare la răspundere. (1) Un anunţ care exclude sau limitează răspunderea contractuală, indiferent dacă este adus ori nu la cunoştinţa publicului, nu are niciun efect decât dacă acela care îl invocă face dovada că cel prejudiciat cunoştea existenţa anunţului la momentul încheierii contractului.

(2) Printr-un anunţ nu poate fi exclusă sau limitată răspunderea delictuală pentru prejudiciile cauzate victimei. Un asemenea anunţ poate avea însă valoarea semnalării unui pericol, fiind aplicabile, după împrejurări, dispoziţiile art. 1.371 alin. (1).

Secţiunea a 3-a. Răspunderea pentru fapta proprie

Art. 1.357. Condiţiile răspunderii. (1) Cel care cauzează altuia un prejudiciu printr-o faptă ilicită, săvârşită cu vinovăţie, este obligat să îl repare.

(2) Autorul prejudiciului răspunde pentru cea mai uşoară culpă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 998. Orice faptă a omului, care cauzează altuia prejudiciu, obligă pe acela din a cărui greşeală s-a ocazionat, a-l repara *(C. civ. 767, 1014, 1162, 1198, 1435, 1483, 1902).* ▸ Art. 999. Omul este responsabil nu numai de prejudiciul ce a cauzat prin fapta sa, dar şi de acela ce a cauzat prin neglijenţa sau prin imprudenţa sa *(C. civ. 998).*

Art. 1.358. Criterii particulare de apreciere a vinovăţiei. Pentru aprecierea vinovăţiei se va ţine seama de împrejurările în care s-a produs prejudiciul, străine de persoana autorului faptei, precum şi, dacă este cazul, de faptul că prejudiciul a fost cauzat de un profesionist în exploatarea unei întreprinderi.

Art. 1.359. Repararea prejudiciului constând în vătămarea unui interes. Autorul faptei ilicite este obligat să repare prejudiciul cauzat şi când acesta este urmare a atingerii aduse unui interes al altuia, dacă interesul este legitim, serios şi, prin felul în care se manifestă, creează aparenţa unui drept subiectiv.

Art. 1.360. Legitima apărare. (1) Nu datorează despăgubire cel care, fiind în legitimă apărare, a cauzat agresorului un prejudiciu.

(2) Cu toate acestea, va putea fi obligat la plata unei indemnizaţii adecvate şi echitabile cel care a săvârşit o infracţiune prin depăşirea limitelor legitimei apărări.

Art. 1.361. Starea de necesitate. Cel care, aflat în stare de necesitate, a distrus sau a deteriorat bunurile altuia pentru a se apăra pe sine ori bunurile proprii de un prejudiciu sau pericol iminent este obligat să repare prejudiciul cauzat, potrivit regulilor aplicabile îmbogăţirii fără justă cauză.

Art. 1.362. Obligaţia terţului de reparare a prejudiciului. Dacă, în cazurile prevăzute la art. 1.360 alin. (2) şi art. 1.361, fapta păgubitoare a fost săvârşită în interesul unei terţe persoane, cel prejudiciat se va îndrepta împotriva acesteia în temeiul îmbogăţirii fără justă cauză.

Art. 1.363. Divulgarea secretului comercial. O persoană se poate exonera de răspundere pentru prejudiciul cauzat prin divulgarea secretului comercial dovedind că divulgarea a fost impusă de împrejurări grave ce priveau sănătatea sau siguranţa publică.

Legea de aplicare:

Art. 110[1].[1] Clauza exoneratoare de răspundere prevăzută la art. 1.363 din Codul civil privitoare la divulgarea secretului comercial sau profesional de care sunt ţinuţi profesioniştii se aplică atât în cazul răspunderii delictuale pentru fapta proprie, cât şi în cazul răspunderii contractuale.

Art. 1.364. Îndeplinirea unei activităţi impuse ori permise de lege. Îndeplinirea unei activităţi impuse ori permise de lege sau ordinul superiorului nu îl exonerează de răspundere pe cel care putea să îşi dea seama de caracterul ilicit al faptei sale săvârşite în asemenea împrejurări.

Art. 1.365. Efectele hotărârii penale. Instanţa civilă nu este legată de dispoziţiile legii penale şi nici de hotărârea definitivă de achitare sau de încetare a procesului penal în ceea ce priveşte existenţa prejudiciului ori a vinovăţiei autorului faptei ilicite.

Art. 1.366. Răspunderea minorului şi a celui pus sub interdicţie judecătorească. (1) Minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani sau persoana pusă sub interdicţie judecătorească nu răspunde de prejudiciul cauzat, dacă nu se dovedeşte discernământul său la data săvârşirii faptei.

(2) Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani răspunde de prejudiciul cauzat, în afară de cazul în care dovedeşte că a fost lipsit de discernământ la data săvârşirii faptei.

Art. 1.367. Răspunderea altor persoane lipsite de discernământ. (1) Cel care a cauzat un prejudiciu nu este răspunzător dacă în momentul în care a săvârşit fapta păgubitoare era într-o stare, chiar vremelnică, de tulburare a minţii care l-a pus în neputinţă de a-şi da seama de urmările faptei sale.

(2) Cu toate acestea, cel care a cauzat prejudiciul este răspunzător, dacă starea vremelnică de tulburare a minţii a fost provocată de el însuşi, prin beţia produsă de alcool, de stupefiante sau de alte substanţe.

---

[1] Art. 110[1] a fost introdus prin art. III pct. 15 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Art. 1.368. Obligația subsidiară de indemnizare a victimei. (1) Lipsa discernământului nu îl scutește pe autorul prejudiciului de plata unei indemnizații către victimă ori de câte ori nu poate fi angajată răspunderea persoanei care avea, potrivit legii, îndatorirea de a-l supraveghea.

(2) Indemnizația va fi stabilită într-un cuantum echitabil, ținându-se seama de starea patrimonială a părților.

Art. 1.369. Răspunderea altor persoane. (1) Cel care l-a îndemnat sau l-a determinat pe altul să cauzeze un prejudiciu, l-a ajutat în orice fel să îl pricinuiască sau, cu bună știință, a tăinuit bunuri ce proveneau dintr-o faptă ilicită ori a tras foloase din prejudicierea altuia răspunde solidar cu autorul faptei.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în privința celui care, în orice fel, a împiedicat ori a întârziat chemarea în judecată a autorului faptei ilicite.

Art. 1.370. Imposibilitatea de individualizare a autorului faptei ilicite. Dacă prejudiciul a fost cauzat prin acțiunea simultană sau succesivă a mai multor persoane, fără să se poată stabili că a fost cauzat sau, după caz, că nu putea fi cauzat prin fapta vreuneia dintre ele, toate aceste persoane vor răspunde solidar față de victimă.

Art. 1.371. Vinovăția comună. Pluralitatea de cauze. (1) În cazul în care victima a contribuit cu intenție sau din culpă la cauzarea ori la mărirea prejudiciului sau nu le-a evitat, în tot sau în parte, deși putea să o facă, cel chemat să răspundă va fi ținut numai pentru partea de prejudiciu pe care a pricinuit-o.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul în care la cauzarea prejudiciului au contribuit atât fapta săvârșită de autor, cu intenție sau din culpă, cât și forța majoră, cazul fortuit ori fapta terțului pentru care autorul nu este obligat să răspundă.

Secțiunea a 4-a. Răspunderea pentru fapta altuia

Art. 1.372. Răspunderea pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție. (1) Cel care în temeiul legii, al unui contract ori al unei hotărâri judecătorești este obligat să supravegheze un minor sau o persoană pusă sub interdicție răspunde de prejudiciul cauzat altuia de către aceste din urmă persoane.

(2) Răspunderea subzistă chiar în cazul când făptuitorul, fiind lipsit de discernământ, nu răspunde pentru fapta proprie.

(3) Cel obligat la supraveghere este exonerat de răspundere numai dacă dovedește că nu a putut împiedica fapta prejudiciabilă. În cazul părinților sau, după caz, al tutorilor, dovada se consideră a fi făcută numai dacă ei probează că fapta copilului constituie urmarea unei alte cauze decât modul în care și-au îndeplinit îndatoririle decurgând din exercițiul autorității părintești.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1000. (2) Tatăl și mama, după moartea bărbatului, sunt responsabili de prejudiciul cauzat de copiii lor minori ce locuiesc cu dânșii.

Art. 1.373. Răspunderea comitenților pentru prepuși. (1) Comitentul este obligat să repare prejudiciul cauzat de prepușii săi ori de câte ori fapta săvârșită de aceștia are legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate.

(2) Este comitent cel care, în virtutea unui contract sau în temeiul legii, exercită direcția, supravegherea și controlul asupra celui care îndeplinește anumite funcții sau însărcinări în interesul său ori al altuia.

(3) Comitentul nu răspunde dacă dovedește că victima cunoștea sau, după împrejurări, putea să cunoască, la data săvârșirii faptei prejudiciabile, că prepusul a acționat fără nicio legătură cu atribuțiile sau cu scopul funcțiilor încredințate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1000. (3) Stăpânii şi comitenții, de prejudiciul cauzat de servitorii şi prepuşii lor în funcțiile ce li s-au încredințat.

Art. 1.374. Corelația formelor de răspundere pentru fapta altei persoane. (1) Părinții nu răspund dacă fac dovada că sunt îndeplinite cerințele răspunderii persoanei care avea obligația de supraveghere a minorului.

(2) Nicio altă persoană, în afara comitentului, nu răspunde pentru fapta prejudiciabilă săvârşită de minorul care avea calitatea de prepus. Cu toate acestea, în cazul în care comitentul este părintele minorului care a săvârşit fapta ilicită, victima are dreptul de a opta asupra temeiului răspunderii.

Secțiunea a 5-a. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat de animale sau de lucruri

Art. 1.375. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale. Proprietarul unui animal sau cel care se serveşte de el răspunde, independent de orice culpă, de prejudiciul cauzat de animal, chiar dacă acesta a scăpat de sub paza sa.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1001. Proprietarul unui animal, sau acela care se serveşte cu dânsul, în cursul serviciului, este responsabil de prejudiciul cauzat de animal, sau că animalul se află sub paza sa, sau că a scăpat.

Art. 1.376. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri. (1) Oricine este obligat să repare, independent de orice culpă, prejudiciul cauzat de lucrul aflat sub paza sa.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile şi în cazul coliziunii unor vehicule sau în alte cazuri similare. Cu toate acestea, în astfel de cazuri, sarcina reparării tuturor prejudiciilor va reveni numai celui a cărui faptă culpabilă întruneşte, față de ceilalți, condițiile forței majore.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1000. (1) Suntem asemenea responsabili de prejudiciul cauzat prin fapta persoanelor pentru care suntem obligați a răspunde sau de lucrurile ce sunt sub paza noastră.

Art. 1.377. Noțiunea de pază. În înțelesul dispozițiilor art. 1.375 şi 1.376, are paza animalului sau a lucrului proprietarul ori cel care, în temeiul unei dispoziții legale sau al unui contract ori chiar numai în fapt, exercită în mod independent controlul şi supravegherea asupra animalului sau a lucrului şi se serveşte de acesta în interes propriu.

Art. 1.378. Răspunderea pentru ruina edificiului. Proprietarul unui edificiu sau al unei construcții de orice fel este obligat să repare prejudiciul cauzat prin ruina lor ori prin desprinderea unor părți din ele, dacă aceasta este urmarea lipsei de întreținere sau a unui viciu de construcție.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1002. Proprietarul unui edificiu este responsabil pentru prejudiciul cauzat prin ruina edificiului, când ruina este urmarea lipsei de întreținere sau a unui viciu de construcție.

Art. 1.379. Alte cazuri de răspundere. (1) Cel care ocupă un imobil, chiar fără niciun titlu, răspunde pentru prejudiciul cauzat prin căderea sau aruncarea din imobil a unui lucru.

(2) Dacă, în cazul prevăzut la alin. (1), sunt îndeplinite şi condițiile răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri, victima are un drept de opțiune în vederea reparării prejudiciului.

Art. 1.380. Cauze de exonerare. În cazurile prevăzute la art. 1.375, 1.376, 1.378 şi 1.379 nu există obligație de reparare a prejudiciului, atunci când acesta este cauzat exclusiv de fapta victimei înseşi ori a unui terț sau este urmarea unui caz de forță majoră.

Secțiunea a 6-a. Repararea prejudiciului în cazul răspunderii delictuale

Art. 1.381. Obiectul reparației. (1) Orice prejudiciu dă dreptul la reparație.

(2) Dreptul la reparație se naște din ziua cauzării prejudiciului, chiar dacă acest drept nu poate fi valorificat imediat.

(3) Dreptului la reparație îi sunt aplicabile, de la data nașterii sale, toate dispozițiile legale privind executarea, transmisiunea, transformarea și stingerea obligațiilor.

Art. 1.382. Răspunderea solidară. Cei care răspund pentru o faptă prejudiciabilă sunt ținuți solidar la reparație față de cel prejudiciat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1003. Când delictul sau cvasi-delictul este imputabil mai multor persoane, aceste persoane sunt ținute solidar pentru despăgubire *(C. civ. 918, 1039 și urm.).*

Art. 1.383. Raporturile dintre debitori. Între cei care răspund solidar, sarcina reparației se împarte proporțional în măsura în care fiecare a participat la cauzarea prejudiciului ori potrivit cu intenția sau cu gravitatea culpei fiecăruia, dacă această participare nu poate fi stabilită. În cazul în care nici astfel nu se poate împărți sarcina reparației, fiecare va contribui în mod egal la repararea prejudiciului.

Art. 1.384. Dreptul de regres. (1) Cel care răspunde pentru fapta altuia se poate întoarce împotriva aceluia care a cauzat prejudiciul, cu excepția cazului în care acesta din urmă nu este răspunzător pentru prejudiciul cauzat.

(2) Când cel care răspunde pentru fapta altuia este statul, Ministerul Finanțelor Publice se va întoarce în mod obligatoriu, pe cale judiciară, împotriva aceluia care a cauzat prejudiciul, în măsura în care acesta din urmă este răspunzător, potrivit legii speciale, pentru producerea acelui prejudiciu.

(3) Dacă prejudiciul a fost cauzat de mai multe persoane, cel care, fiind răspunzător pentru fapta uneia dintre ele, a plătit despăgubirea se poate întoarce și împotriva celorlalte persoane care au contribuit la cauzarea prejudiciului sau, dacă va fi cazul, împotriva celor care răspund pentru acestea. În toate cazurile, regresul va fi limitat la ceea ce depășește partea ce revine persoanei pentru care se răspunde și nu poate depăși partea din despăgubire ce revine fiecăreia dintre persoanele împotriva cărora se exercită regresul.

(4) În toate cazurile, cel care exercită regresul nu poate recupera partea din despăgubire care corespunde propriei sale contribuții la cauzarea prejudiciului.

Art. 1.385. Întinderea reparației. (1) Prejudiciul se repară integral, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Se vor putea acorda despăgubiri și pentru un prejudiciu viitor dacă producerea lui este neîndoielnică.

(3) Despăgubirea trebuie să cuprindă pierderea suferită de cel prejudiciat, câștigul pe care în condiții obișnuite el ar fi putut să îl realizeze și de care a fost lipsit, precum și cheltuielile pe care le-a făcut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.

(4) Dacă fapta ilicită a determinat și pierderea șansei de a obține un avantaj sau de a evita o pagubă, reparația va fi proporțională cu probabilitatea obținerii avantajului ori, după caz, a evitării pagubei, ținând cont de împrejurări și de situația concretă a victimei.

Art. 1.386. Formele reparației. (1) Repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situației anterioare, iar dacă aceasta nu este cu putință ori dacă victima nu este interesată de reparația în natură, prin plata unei despăgubiri, stabilite prin acordul părților sau, în lipsă, prin hotărâre judecătorească.

(2) La stabilirea despăgubirii se va avea în vedere, dacă prin lege nu se prevede altfel, data producerii prejudiciului.

(3) Dacă prejudiciul are un caracter de continuitate, despăgubirea se acordă sub formă de prestații periodice.

(4) În cazul prejudiciului viitor, despăgubirea, indiferent de forma în care s-a acordat, va putea fi sporită, redusă sau suprimată, dacă, după stabilirea ei, prejudiciul s-a mărit, s-a micșorat ori a încetat.

Art. 1.387. Vătămarea integrității corporale sau a sănătății. (1) În caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății unei persoane, despăgubirea trebuie să cuprindă, în condițiile art. 1.388 și 1.389, după caz, echivalentul câștigului din muncă de care cel păgubit a fost lipsit sau pe care este împiedicat să îl dobândească, prin efectul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă. În afară de aceasta, despăgubirea trebuie să acopere cheltuielile de îngrijire medicală și, dacă va fi cazul, cheltuielile determinate de sporirea nevoilor de viață ale celui păgubit, precum și orice alte prejudicii materiale.

(2) Despăgubirea pentru pierderea sau nerealizarea câștigului din muncă se acordă, ținându-se seama și de sporirea nevoilor de viață ale celui prejudiciat, sub formă de prestații băneşti periodice. La cererea victimei, instanța va putea acorda despăgubirea, pentru motive temeinice, sub forma unei sume globale.

(3) În toate cazurile, instanța va putea acorda celui păgubit o despăgubire provizorie pentru acoperirea nevoilor urgente.

Art. 1.388. Stabilirea pierderii și a nerealizării câștigului din muncă. (1) Despăgubirea pentru pierderea sau nerealizarea câștigului din muncă se va stabili pe baza venitului mediu lunar net din muncă al celui păgubit din ultimul an înainte de pierderea sau reducerea capacității sale de muncă ori, în lipsă, pe baza venitului lunar net pe care l-ar fi putut realiza, ținându-se seama de calificarea profesională pe care o avea sau ar fi avut-o la terminarea pregătirii pe care era în curs să o primească.

(2) Cu toate acestea, dacă cel păgubit face dovada posibilității obținerii unui venit din muncă mai mare în baza unui contract încheiat în ultimul an, iar acesta nu a fost pus în executare, se va ține seama în stabilirea despăgubirii de aceste venituri.

(3) Dacă cel păgubit nu avea o calificare profesională și nici nu era în curs să o primească, despăgubirea se va stabili pe baza salariului minim net pe economie.

Art. 1.389. Vătămarea minorului. (1) Dacă cel care a suferit vătămarea integrității corporale sau a sănătății este un minor, despăgubirea stabilită potrivit prevederilor art. 1.388 alin. (1) va fi datorată de la data când, în mod normal, minorul și-ar fi terminat pregătirea profesională pe care o primea.

(2) Până la acea dată, dacă minorul avea un câștig la momentul vătămării, despăgubirea se va stabili pe baza câștigului de care a fost lipsit, iar dacă nu avea un câștig, potrivit dispozițiilor art. 1.388, care se aplică în mod corespunzător. Această din urmă despăgubire va fi datorată de la data când minorul a împlinit vârsta prevăzută de lege pentru a putea fi parte într-un raport de muncă.

Art. 1.390. Persoana îndreptățită la despăgubire în caz de deces. (1) Despăgubirea pentru prejudiciile cauzate prin decesul unei persoane se cuvine numai celor îndreptățiți, potrivit legii, la întreținere din partea celui decedat.

(2) Cu toate acestea, instanța, ținând seama de împrejurări, poate acorda despăgubire și celui căruia victima, fără a fi obligată de lege, îi presta întreținere în mod curent.

(3) La stabilirea despăgubirii se va ține seama de nevoile celui păgubit, precum și de veniturile pe care, în mod normal, cel decedat le-ar fi avut pe timpul pentru care s-a acordat despăgubirea. Dispozițiile art. 1.387-1.389 se aplică în mod corespunzător.

Art. 1.391. Repararea prejudiciului nepatrimonial. (1) În caz de vătămare a integrității corporale sau a sănătății, poate fi acordată și o despăgubire pentru restrângerea posibilităților de viață familială și socială.

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

(2) Instanța judecătorească va putea, de asemenea, să acorde despăgubiri ascendenților, descendenților, fraților, surorilor și soțului, pentru durerea încercată prin moartea victimei, precum și oricărei alte persoane care, la rândul ei, ar putea dovedi existența unui asemenea prejudiciu.

(3) Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor inerente personalității oricărui subiect de drept va putea fi cedat numai în cazul când a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

(4) Dreptul la despăgubire, recunoscut potrivit dispozițiilor prezentului articol, nu trece la moștenitori. Aceștia îl pot însă exercita, dacă acțiunea a fost pornită de defunct.

(5) Dispozițiile art. 253-256 rămân aplicabile.

Art. 1.392. Cheltuieli de îngrijire a sănătății. Cheltuieli de înmormântare. Cel care a făcut cheltuieli pentru îngrijirea sănătății victimei sau, în caz de deces al acesteia, pentru înmormântare are dreptul la înapoierea lor de la cel care răspunde pentru fapta ce a prilejuit aceste cheltuieli.

Art. 1.393. Despăgubirea în raport cu ajutorul și pensia. (1) Dacă în cadrul asigurărilor sociale s-a recunoscut dreptul la un ajutor sau la o pensie, reparația este datorată numai în măsura în care paguba suferită prin vătămare sau moarte depășește ajutorul ori pensia.

(2) Cât timp ajutorul sau pensia nu a fost efectiv acordată sau, după caz, refuzată celui păgubit, instanța nu îl poate obliga pe cel chemat să răspundă decât la o despăgubire provizorie, în condițiile dispozițiilor art. 1.387 alin. (3).

Art. 1.394. Prorogarea termenului prescripției. În toate cazurile în care despăgubirea derivă dintr-un fapt supus de legea penală unei prescripții mai lungi decât cea civilă, termenul de prescripție a răspunderii penale se aplică și dreptului la acțiunea în răspundere civilă.

Art. 1.395. Suspendarea prescripției. Prescripția dreptului la acțiune cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin vătămarea integrității corporale sau a sănătății ori prin decesul unei persoane este suspendată până la stabilirea pensiei sau a ajutoarelor ce s-ar cuveni, în cadrul asigurărilor sociale, celui îndreptățit la reparație.

Titlul III. Modalitățile obligațiilor

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1.396. Categorii de obligații. (1) Obligațiile pot fi pure și simple, obligații simple sau afectate de modalități.

(2) Obligațiile pure și simple nu sunt susceptibile de modalități.

Art. 1.397. Obligații simple. (1) Obligația simplă nu este afectată de termen sau condiție și poate fi executată imediat, din proprie inițiativă sau la cererea creditorului.

(2) Obligația este simplă, iar nu condițională, dacă eficacitatea sau desființarea ei depinde de un eveniment care, fără ca părțile să știe, avusese deja loc în momentul în care debitorul s-a obligat sub condiție.

Art. 1.398. Obligații afectate de modalități. Obligațiile pot fi afectate de termen sau condiție.

Capitolul II. Condiția

Art. 1.399. Obligația condițională. Este afectată de condiție obligația a cărei eficacitate sau desființare depinde de un eveniment viitor și nesigur.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1004. Obligația este condițională când perfectarea ei depinde de un eveniment viitor și necert *(C. civ. 925, 926, 1017, 1019, 1770).*

Art. 1.400. Condiția suspensivă. Condiția este suspensivă atunci când de îndeplinirea sa depinde eficacitatea obligației.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1017. Obligația, sub condiție suspensivă, este aceea care depinde de un eveniment viitor și necert. Obligația condițională nu se perfectează decât după îndeplinirea evenimentului *(C. civ. 1004, 1012 și urm., 1022, 1115 pct. 5, 1296, 1770, 1885).*

Art. 1.401. Condiția rezolutorie. (1) Condiția este rezolutorie atunci când îndeplinirea ei determină desființarea obligației.

(2) Până la proba contrară, condiția se prezumă a fi rezolutorie ori de câte ori scadența obligațiilor principale precedă momentul la care condiția s-ar putea îndeplini.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1019. (1) Condiția rezolutorie este aceea care supune desființarea obligației la un eveniment viitor și necert. (2) Ea nu suspendă executarea obligației, ci numai obligă pe creditor a restitui aceea ce a primit, în caz de neîndeplinire a evenimentului prevăzut în condiție *(C. civ. 1012 și urm., 1091, 1296, 1320, 1365, 1770).* ▶ Art. 1020. Condiția rezolutorie este subînțeleasă totdeauna în contractele sinalagmatice, în caz când una din părți nu îndeplinește angajamentul său *(C. civ. 830, 832, 943, 1075, 1081 și urm., 1012 și urm., 1021, 1101, 1320, 1365, 1439).*

Art. 1.402. Condiția imposibilă, ilicită sau imorală. Condiția imposibilă, contrară legii sau bunelor moravuri este considerată nescrisă, iar dacă este însăși cauza contractului, atrage nulitatea absolută a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1008. Condiția imposibilă sau contrarie bunelor moravuri, sau prohibită de lege, este nulă și desființează convenția ce depinde de dânsa *(C. civ. 5, 620, 728, 839, 968, 1009 și urm., 1492).* ▶ Art. 1009. Condiția de a nu face un lucru imposibil nu face ca obligația contractată sub această condiție să fie nulă.

Art. 1.403. Condiția pur potestativă. Obligația contractată sub o condiție suspensivă ce depinde exclusiv de voința debitorului nu produce niciun efect.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1010. Obligația este nulă când s-a contractat sub o condiție potestativă din partea acelui ce se obligă *(C. civ. 1006).*

Art. 1.404. Constatarea îndeplinirii condiției. (1) Îndeplinirea condiției se apreciază după criteriile stabilite de părți sau pe care acestea este probabil să le fi avut în vedere după împrejurări.

(2) Când obligația este contractată sub condiția producerii unui eveniment într-un anumit termen, condiția este socotită neîndeplinită dacă termenul s-a împlinit fără ca evenimentul să se producă. În lipsa unui termen, condiția se consideră neîndeplinită numai atunci când este sigur că evenimentul nu se va produce.

(3) Atunci când obligația este contractată sub condiția că un eveniment nu se va produce într-un anumit termen, condiția se consideră îndeplinită dacă este sigur că evenimentul nu se va produce. În lipsa unui termen, condiția nu se consideră îndeplinită decât atunci când este sigur că evenimentul nu se va produce.

(4) Partea interesată poate cere oricând instanței să constate îndeplinirea sau neîndeplinirea condiției.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1011. Împlinirea condiției trebuie să se facă astfel cum au înțeles părțile să fie făcută *(C. civ. 970, 977 şi urm.).* ▸ Art. 1012. (1) Când obligația este contractată sub condiția că un eveniment oarecare se va întâmpla într-un timp fixat, condiția este considerată ca neîndeplinită, dacă timpul a expirat fără ca evenimentul să se întâmple. (2) Când timpul nu este fixat, condiția nu este considerată ca căzută, decât când este sigur că evenimentul nu se va mai întâmpla. ▸ Art. 1013. Când obligația este contractată sub condiția că un eveniment n-are să se întâmple, într-un timp defipt, această condiție este îndeplinită, dacă timpul a expirat, fără ca evenimentul să se fi întâmplat; este asemenea îndeplinită, dacă înaintea termenului este sigur că evenimentul nu se va mai întâmpla; dacă nu este timp determinat, condiția este îndeplinită numai când va fi sigur că evenimentul n-are să se mai întâmple.

Legislație conexă: art. 111 C. proc. civ.

Art. 1.405. Determinarea îndeplinirii sau neîndeplinirii condiției. (1) Condiția se consideră îndeplinită dacă debitorul obligat sub această condiție împiedică realizarea ei.

(2) Condiția se consideră neîndeplinită dacă partea interesată de îndeplinirea condiției determină, cu rea-credință, realizarea evenimentului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1014. Condiția este reputată ca îndeplinită, când debitorul obligat, sub această condiție, a împiedicat îndeplinirea ei.

Art. 1.406. Renunțarea la condiție. (1) Partea în al cărei interes exclusiv a fost stipulată condiția este liberă să renunțe unilateral la aceasta atât timp cât condiția nu s-a îndeplinit.

(2) Renunțarea la condiție face ca obligația să fie simplă.

Art. 1.407. Efectele îndeplinirii condiției. (1) Condiția îndeplinită este prezumată a produce efecte retroactiv, din momentul încheierii contractului, dacă din voința părților, natura contractului ori dispozițiile legale nu rezultă contrariul.

(2) În cazul contractelor cu executare continuă sau succesivă afectate de o condiție rezolutorie, îndeplinirea acesteia, în lipsa unei stipulații contrare, nu are niciun efect asupra prestațiilor deja executate.

(3) Atunci când condiția suspensivă produce efecte retroactive, în caz de îndeplinire, debitorul este obligat la executare ca şi cum obligația ar fi fost simplă. Actele încheiate de proprietarul sub condiție suspensivă sunt valabile şi, în cazul îndeplinirii condiției, produc efecte de la data încheierii lor.

(4) Atunci când condiția rezolutorie produce efecte retroactive, în caz de îndeplinire, fiecare dintre părți este obligată să restituie celeilalte prestațiile pe care le-a primit în temeiul obligației ca şi cum aceasta nu ar fi existat niciodată. Dispozițiile privitoare la restituirea prestațiilor se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1015. Condiția îndeplinită are efect din ziua în care angajamentul s-a contractat. Dacă creditorul a murit înaintea îndeplinirii condiției, drepturile sale trec erezilor săi *(C. civ. 653).*

Art. 1.408. Transmiterea obligației condiționale. (1) Obligația afectată de condiție este transmisibilă, drepturile dobânditorului fiind însă supuse aceleiaşi condiții.

(2) Obligația afectată de condiție se poate prelua, dispozițiile art. 1.599-1.608 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 1.409. Actele conservatorii. Creditorul poate, chiar înainte de îndeplinirea condiției, să facă orice acte de conservare a dreptului său.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1016. Creditorul poate, înaintea îndeplinirii condiției, să exercite toate actele conservatoare dreptului său.

Art. 1.410. Fructele culese înaintea îndeplinirii condiţiei. În lipsă de stipulaţie sau prevedere legală contrară, fructele culese ori încasate înaintea îndeplinirii condiţiei se cuvin proprietarului sub condiţie rezolutorie.

Capitolul III. Termenul

Art. 1.411. Obligaţia afectată de termen. (1) Obligaţia este afectată de termen atunci când executarea sau stingerea ei depinde de un eveniment viitor şi sigur.

(2) Termenul poate fi stabilit de părţi sau de instanţă ori prevăzut de lege.

Art. 1.412. Categorii de termene. (1) Termenul este suspensiv atunci când, până la împlinirea lui, este amânată scadenţa obligaţiei.

(2) Termenul este extinctiv atunci când, la împlinirea lui, obligaţia se stinge.

Art. 1.413. Beneficiul termenului. (1) Termenul profită debitorului, afară de cazul când din lege, din voinţa părţilor sau din împrejurări rezultă că a fost stipulat în favoarea creditorului sau a ambelor părţi.

(2) Cel ce are beneficiul exclusiv al termenului poate renunţa oricând la acesta, fără consimţământul celeilalte părţi.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1024. Termenul este presupus totdeauna că s-a stipulat în favoarea debitorului, dacă nu rezultă din stipulaţie sau din circumstanţe că este primit şi în favoarea creditorului.

Art. 1.414. Efectul termenului suspensiv. Ceea ce este datorat cu termen nu se poate cere înainte de împlinirea acestuia, dar ceea ce s-a executat de bunăvoie şi în cunoştinţă de cauză înainte de împlinirea termenului nu este supus restituirii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1023. Aceea ce se datoreşte cu termen nu se poate cere înaintea termenului, dar ceea ce se plăteşte înainte nu se mai poate repeti *(C. civ. 1092, 1572, 1581, 1584, 1616, 1649).*

Art. 1.415. Stabilirea judiciară a termenului. (1) Atunci când părţile convin să amâne stabilirea termenului sau lasă uneia dintre ele sarcina de a-l stabili şi când, după o durată rezonabilă de timp, termenul nu a fost încă stabilit, instanţa poate, la cererea uneia dintre părţi, să fixeze termenul ţinând seama de natura obligaţiei, de situaţia părţilor şi de orice alte împrejurări.

(2) Instanţa poate, de asemenea, să fixeze termenul atunci când, prin natura sa, obligaţia presupune un termen şi nu există nicio convenţie prin care acesta să poată fi determinat.

(3) Cererea pentru stabilirea termenului se soluţionează potrivit regulilor aplicabile ordonanţei preşedinţiale, fiind supusă prescripţiei, care începe să curgă de la data încheierii contractului.

Legea de aplicare:
Art. 110^{2}.[1] Dispoziţiile art. 1.415 din Codul civil sunt aplicabile ori de câte ori, potrivit legii sau contractului, debitorul sau, după caz, titularul unui drept ori facultăţi trebuie să execute o obligaţie sau o prestaţie, să accepte ori să exercite un drept sau o facultate ori, după caz, să adere la un contract, deşi nici legea şi nici contractul nu prevăd un termen în acest scop.

Art. 1.416. Calculul termenelor. Calculul termenelor, indiferent de durata şi izvorul lor, se face potrivit regulilor stabilite în titlul III din cartea a VI-a.

Art. 1.417. Decăderea din beneficiul termenului. (1) Debitorul decade din beneficiul termenului dacă se află în stare de insolvabilitate sau, după caz, de insolvenţă declarată în

[1] Art. 110^{2} a fost introdus prin art. III pct. 15 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

condițiile legii, precum și atunci când, cu intenție sau dintr-o culpă gravă, diminuează prin fapta sa garanțiile constituite în favoarea creditorului sau nu constituie garanțiile promise.

(2) În sensul prevederilor alin. (1), starea de insolvabilitate rezultă din inferioritatea activului patrimonial ce poate fi supus, potrivit legii, executării silite, față de valoarea totală a datoriilor exigibile. Dacă prin lege nu se prevede altfel, această stare se constată de instanță, care, în acest scop, poate ține seama de anumite împrejurări, precum dispariția intempestivă a debitorului, neplata unor datorii devenite scadente, declanșarea împotriva sa a unei proceduri de executare silită și altele asemenea.

(3) Decăderea din beneficiul termenului poate fi cerută și atunci când, din culpa sa, debitorul ajunge în situația de a nu mai satisface o condiție considerată esențială de creditor la data încheierii contractului. În acest caz, este necesar să se fi stipulat expres caracterul esențial al condiției și posibilitatea sancțiunii decăderii, precum și să fi existat un interes legitim pentru creditor să considere condiția respectivă drept esențială.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1025. Debitorul nu mai poate reclama beneficiul termenului, când este căzut în deconfitură, sau când, cu fapta sa, a micșorat siguranțele ce prin contract dăduse creditorului său *(C. civ. 1323)*.

Art. 1.418. Exigibilitatea anticipată. Renunțarea la termen sau decăderea din beneficiul termenului face ca obligația să devină de îndată exigibilă.

Art. 1.419. Inopozabilitatea decăderii din termen. Decăderea din beneficiul termenului a unui debitor, chiar solidar, nu este opozabilă celorlalți codebitori.

Art. 1.420. Nerealizarea evenimentului. Dacă un eveniment pe care părțile îl consideră ca fiind un termen nu se realizează, obligația devine exigibilă în ziua în care evenimentul ar fi trebuit în mod normal să se producă. În acest caz, sunt aplicabile prevederile prezentului capitol.

Legea de aplicare:
Art. 111. Dispozițiile art. 1.420 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul contractelor încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, dacă ziua în care evenimentul ar fi trebuit să se realizeze este ulterioară acelei date.

Titlul IV. Obligațiile complexe

Capitolul I. Obligațiile divizibile și obligațiile indivizibile

Art. 1.421. Categorii. Obligațiile pot fi divizibile sau indivizibile.

Art. 1.422. Obligația divizibilă. (1) Obligația este divizibilă între mai mulți debitori atunci când aceștia sunt obligați față de creditor la aceeași prestație, dar fiecare dintre ei nu poate fi constrâns la executarea obligației decât separat și în limita părții sale din datorie.

(2) Obligația este divizibilă între mai mulți creditori atunci când fiecare dintre aceștia nu poate să ceară de la debitorul comun decât executarea părții sale din creanță.

Art. 1.423. Prezumția de egalitate. Dacă prin lege ori prin contract nu se dispune altfel, debitorii unei obligații divizibile sunt ținuți față de creditor în părți egale. Această regulă se aplică, în mod similar, și în privința creditorilor.

Art. 1.424. Prezumția de divizibilitate. Excepții. Obligația este divizibilă de plin drept, cu excepția cazului în care indivizibilitatea a fost stipulată în mod expres ori obiectul obligației nu este, prin natura sa, susceptibil de divizare materială sau intelectuală.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1057. Obligația este nedivizibilă când obiectul ei, fără a fi denaturat, nu se poate face în părți nici materiale nici intelectuale *(C. civ. 1052, 1060 şi urm., 1695, 1746, 1872).* ► Art. 1058. Obligația este încă nedivizibilă, când obiectul este divizibil, dar părțile contractante l-au privit sub un raport de nedivizibilitate.

Art. 1.425. Efectele obligației indivizibile. (1) Obligația indivizibilă nu se divide între debitori, între creditori şi nici între moştenitorii acestora.

(2) Fiecare dintre debitori sau dintre moştenitorii acestora poate fi constrâns separat la executarea întregii obligații şi, respectiv, fiecare dintre creditori sau dintre moştenitorii acestora poate cere executarea integrală.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1062. Fiecare din cei care au contractat împreună un debit nedivizibil este obligat pentru totalitate, cu toate că obligația nu este contractată solidar *(C. civ. 1039 şi urm., 1059, 1017, 1611, 1695).* ► art. 1063. Sunt obligați asemenea în tot şi erezii aceluia care a contractat obligația nedivizibilă *(C. civ. 653, 776 şi urm., 908).* ► Art. 1064. (1) Fiecare din erezii creditorului poate pretinde în totalitate executarea obligației nedivizibile. (2) Un singur erede nu poate face remisiunea totalității debitului, nu poate primi prețul în locul lucrului. (3) Dacă unul din erezi a remis singur debitul sau a primit prețul lucrului, coeredele său nu poate pretinde lucrul nedivizibil decât cu scăderea părții eredelui, care a făcut remisiunea sau care a primit prețul *(C. civ. 1034 şi urm., 1042, 1049 şi urm., 1138 şi urm., 1611).*

Art. 1.426. Solidaritatea şi indivizibilitatea. (1) Solidaritatea debitorilor sau creditorilor nu atrage, prin ea însăşi, indivizibilitatea obligațiilor.

(2) În lipsă de stipulație contrară, creditorii şi debitorii unei obligații indivizibile nu sunt legați solidar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1059. Solidaritatea contractată nu dă unei obligații caracterul de nedivizibilitate *(C. civ. 1034 şi urm.).*

Art. 1.427. Divizibilitatea obligației între moştenitori. Obligația divizibilă prin natura ei care nu are decât un singur debitor şi un singur creditor trebuie să fie executată între aceştia ca şi cum ar fi indivizibilă, însă ea rămâne divizibilă între moştenitorii fiecăruia dintre ei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1060. Obligația primitoare de diviziune trebuie să se execute între creditor şi debitor ca şi cum ar fi nedivizibilă. Divizibilitatea nu se aplică decât în privința erezilor lor, care nu pot cere creanța, sau care nu sunt ținuți de a o plăti decât în proporție cu părțile lor ereditare *(C. civ. 653, 774 şi urm., 893, 896, 918, 1052, 1061, 1072, 1101, 1611, 1695).* ► Art. 1061. (1) Principiul din articolul precedent nu se aplică în privința erezilor debitorului: 1. când debitul are de obiect un corp cert; 2. când unul din erezi este însărcinat singur, prin titlu, cu executarea obligației; 3. când rezultă sau din natura obligației, sau din aceea a lucrului ce ea are de obiect, sau din scopul ce părțile îşi au propus prin contract, că intenția lor a fost ca debitul să nu se poată achita în părți. (2) În cel dintâi caz, eredele, care posedă lucrul debit, poate fi acționat pentru totalitate, rămânându-i recurs în contra celorlalți erezi. (3) În cel de al doilea caz, numai eredele însărcinat cu plata debitului, şi în cel de al treilea caz, fiecare erede poate fi acționat pentru totalitate, rămânându-i recurs în contra coerezilor săi *(C. civ. 776 şi urm., 977, 1011, 1026 şi urm., 1058, 1062 şi urm., 1611, 1695, 1746).*

Art. 1.428. Executarea în natură. Când executarea obligației indivizibile are loc în natură, fiecare creditor nu poate cere şi primi prestația datorată decât în întregime.

Art. 1.429. Restituirea prestațiilor. Obligația de restituire a prestațiilor efectuate în temeiul unei obligații indivizibile este divizibilă, afară de cazul în care indivizibilitatea obligației de restituire rezultă din chiar natura ei.

Art. 1.430. Daunele-interese. (1) Obligația de a executa prin echivalent o obligație indivizibilă este divizibilă.

(2) Daunele-interese suplimentare nu pot fi cerute decât debitorului vinovat de neexecutarea obligației. Ele se cuvin creditorilor numai în proporție cu partea din creanță ce revine fiecăruia dintre ei.

Art. 1.431. Existența mai multor creditori. (1) Creditorii şi debitorii unei obligații indivizibile nu sunt prezumați a-şi fi încredințat reciproc puterea de a acționa pentru ceilalți în privința creanței.

(2) Novația, remiterea de datorie, compensația ori confuziunea consimțită sau care operează față de un creditor nu stinge obligația decât pentru partea din creanță ce revine acestuia. Față de ceilalți creditori, debitorul rămâne obligat pentru tot.

(3) Debitorul care a plătit celorlalți creditori este îndreptățit să primească de la aceştia echivalentul părții din obligație cuvenite creditorului care a consimțit la stingerea creanței sau față de care aceasta a operat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1064. (1) Fiecare din erezii creditorului poate pretinde în totalitate executarea obligației nedivizibile. (2) Un singur erede nu poate face remisiunea totalității debitului, nu poate primi prețul în locul lucrului. (3) Dacă unul din erezi a remis singur debitul sau a primit prețul lucrului, coeredele său nu poate pretinde lucrul nedivizibil decât cu scăderea părții eredelui, care a făcut remisiunea sau care a primit prețul *(C. civ. 1034 şi urm., 1042, 1049 şi urm., 1138 şi urm., 1611).*

Art. 1.432. Existența mai multor debitori. (1) Novația, remiterea de datorie, compensația ori confuziunea consimțită sau care operează în privința unui debitor stinge obligația indivizibilă şi îi liberează pe ceilalți debitori, aceştia rămânând însă ținuți să plătească celui dintâi echivalentul părților lor.

(2) Creditorul poate să ceară oricăruia dintre debitori executarea întregii obligații, oricare ar fi partea din obligație ce revine acestuia. Creditorul poate, de asemenea, să ceară ca toți debitorii să efectueze plata în acelaşi timp.

(3) Debitorul chemat în judecată pentru totalitatea obligației poate cere un termen pentru a-i introduce în cauză pe ceilalți debitori, cu excepția cazului în care prestația nu poate fi realizată decât de cel chemat în judecată, care, în acest caz, poate fi obligat să execute singur întreaga prestație, având însă drept de regres împotriva celorlalți debitori.

(4) Punerea în întârziere a unuia dintre debitori, de drept sau la cererea creditorului, nu produce efecte împotriva celorlalți debitori.

(5) Îndată ce cauza indivizibilității încetează, obligația devine divizibilă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1065. Eredele debitorului, fiind chemat în judecată pentru totalitatea obligației, poate cere un termen ca să pună în cauză şi pe coerezii săi, afară numai dacă debitul va fi de natură a nu putea fi achitat decât de eredele tras în judecată, care atunci poate să fie osândit singur, rămânându-i recurs în contra coerezilor *(C. civ. 774, 777, 1042 şi urm., 1071).*

Art. 1.433. Prescripția. (1) Suspendarea prescripției față de unul dintre creditorii sau debitorii unei obligații indivizibile produce efecte şi față de ceilalți.

(2) Tot astfel, întreruperea prescripției în privința unuia dintre creditorii sau debitorii unei obligații indivizibile produce efecte şi față de ceilalți.

Capitolul II. Obligațiile solidare

Secțiunea 1. Obligațiile solidare între creditori

Art. 1.434. Solidaritatea dintre creditori. (1) Obligația solidară conferă fiecărui creditor dreptul de a cere executarea întregii obligații şi de a da chitanță liberatorie pentru tot.

(2) Executarea obligației în beneficiul unuia dintre creditorii solidari îl liberează pe debitor în privința celorlalți creditori solidari.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1034. Obligația este solidară între mai mulți creditori, când titlul creanței dă anume drept fiecărui din ei a cere plata în tot a creanței și când plata făcută unuia din creditori liberează pe debitor *(C. civ. 1059, 1064).*

Art. 1.435. Izvorul solidarității. Solidaritatea dintre creditori nu există decât dacă este stipulată în mod expres.

Art. 1.436. Reprezentarea reciprocă a creditorilor. (1) Creditorii solidari sunt prezumați a-și fi încredințat reciproc puterea de a acționa pentru gestionarea și satisfacerea interesului lor comun.

(2) Orice acte prin care unul dintre creditorii solidari ar consimți la reducerea ori înlăturarea drepturilor, accesoriilor sau beneficiilor creanței ori ar prejudicia în orice alt mod interesele celorlalți creditori sunt inopozabile acestora din urmă.

(3) Hotărârea judecătorească obținută de unul dintre creditori împotriva debitorului comun profită și celorlalți creditori.

(4) Hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea debitorului comun nu poate fi invocată și împotriva creditorilor care nu au fost parte în proces.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1038. Creditorul solidar reprezintă pe ceilalți cocreditori, în toate actele care pot avea de efect conservarea obligației *(C. civ. 1036, 1056).*

Art. 1.437. Alegerea debitorului. Debitorul poate plăti, la alegerea sa, oricăruia dintre creditorii solidari, liberându-se astfel față de toți, însă numai atât timp cât niciunul dintre creditori nu l-a urmărit în justiție. În acest din urmă caz, debitorul nu se poate libera decât plătind creditorului reclamant.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1035. (1) Poate debitorul plăti la oricare din creditorii solidari, pe cât timp nu s-a făcut împotrivă-i cerere în judecată din partea unuia din creditori. (2) Cu toate acestea remisiunea făcută de unul din creditorii solidari, nu liberează pe debitor decât pentru partea acelui creditor *(C. civ. 1064, 1138 și urm.).*

Art. 1.438. Compensația. Debitorul poate opune unui creditor solidar compensația care a operat în raport cu un alt creditor solidar, însă numai în proporție cu partea din creanță ce revine acestuia din urmă.

Art. 1.439. Confuziunea. Dacă unul dintre creditorii solidari dobândește și calitatea de debitor, confuziunea nu stinge creanța solidară decât în proporție cu partea din creanță ce îi revine acelui creditor. Ceilalți creditori solidari își păstrează dreptul de regres împotriva creditorului în persoana căruia a operat confuziunea, proporțional cu partea din creanță ce îi revine fiecăruia dintre ei.

Art. 1.440. Remiterea de datorie. Remiterea de datorie consimțită de unul dintre creditorii solidari nu îl liberează pe debitor decât pentru partea din creanță ce îi revine acelui creditor.

Art. 1.441. Prescripția. (1) Suspendarea prescripției în folosul unuia dintre creditorii solidari poate fi invocată și de către ceilalți creditori solidari.

(2) Întreruperea prescripției în privința unuia dintre creditorii solidari profită tuturor creditorilor solidari.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1036. Actul care întrerupe prescripția în privința unuia din creditorii solidari, profită la toți creditorii *(C. civ. 643, 1045, 1051, 1872).*

Art. 1.442. Divizibilitatea obligației între moștenitori. Obligația în favoarea unui creditor solidar se împarte de drept între moștenitorii săi.

Secțiunea a 2-a. Obligațiile solidare între debitori

§1. Dispoziții generale

Art. 1.443. Solidaritatea dintre debitori. Obligația este solidară între debitori atunci când toți sunt obligați la aceeași prestație, astfel încât fiecare poate să fie ținut separat pentru întreaga obligație, iar executarea acesteia de către unul dintre codebitori îi liberează pe ceilalți față de creditor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1039. Obligația este solidară din partea debitorilor, când toți s-au obligat la acelaşi lucru, astfel că fiecare poate fi constrâns pentru totalitate, şi că plata făcută de unul din debitori liberează şi pe ceilalți către creditor *(C. civ. 1059, 1062 şi urm., 1136, 1140 şi urm., 1155, 1551, 1872).*

Art. 1.444. Obligațiile solidare afectate de modalități. Există solidaritate chiar dacă debitorii sunt obligați sub modalități diferite.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1040. Debitorii solidari se pot obliga sub diferite modalități, adică: unii pur, alții sub o condiție şi alții cu termen *(C. civ. 1004 şi urm., 1022).*

Art. 1.445. Izvoarele solidarității. Solidaritatea dintre debitori nu se prezumă. Ea nu există decât atunci când este stipulată expres de părți ori este prevăzută de lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1041. Obligația solidară nu se prezumă, trebuie să fie stipulată expres; această regulă nu încetează decât numai când obligația solidară are loc de drept, în virtutea legii *(C. civ. 918, 1062 şi urm., 1520, 1543, 1551, 1571, 1662, 1666 şi urm., 1671).*

Art. 1.446. Prezumție de solidaritate. Solidaritatea se prezumă între debitorii unei obligații contractate în exercițiul activității unei întreprinderi, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 42. (1) În obligațiile comerciale codebitorii sunt ținuți solidar, afară de stipulație contrarie. (2) Aceeaşi prezumție există şi contra fidejusorului, chiar necomerciant, care garantează o obligație comercială. (3) Ea nu se aplică la necomercianți pentru operațiuni care, în cât îi priveşte, nu sunt fapte de comerț.

§2. Efectele solidarității în raporturile dintre creditor şi debitorii solidari

I. Efectele principale în raporturile dintre creditor şi debitorii solidari

Art. 1.447. Drepturile creditorului. (1) Creditorul poate cere plata oricăruia dintre debitorii solidari, fără ca acesta să îi poată opune beneficiul de diviziune.

(2) Urmărirea pornită contra unuia dintre debitorii solidari nu îl împiedică pe creditor să se îndrepte împotriva celorlalți codebitori. Debitorul urmărit poate însă cere introducerea în cauză a celorlalți codebitori.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1042. Creditorul unei obligații solidare se poate adresa la acela care va voi dintre debitori, fără ca debitorul să poată opune beneficiul de diviziune *(C. civ. 1039, 1065, 1662 şi urm.).* ► Art. 1043. Acțiunea intentată contra unuia din debitori nu popreşte pe creditor de a exercita asemenea acțiune şi în contra celorlalți debitori.

Art. 1.448. Excepții și apărări contra creditorului comun. (1) Debitorul solidar poate să opună creditorului toate mijloacele de apărare care îi sunt personale, precum și pe cele care sunt comune tuturor codebitorilor. El nu poate însă folosi mijloacele de apărare care sunt pur personale altui codebitor.

(2) Debitorul solidar care, prin fapta creditorului, este lipsit de o garanție sau de un drept pe care ar fi putut să îl valorifice prin subrogație este liberat de datorie până la concurența valorii acelor garanții sau drepturi.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1047. (1) Codebitorul solidar, în contra cărui creditorul a intentat acțiune, poate opune toate excepțiile care îi sunt personale, precum și acelea care sunt comune tuturor debitorilor. (2) Debitorul acționat nu poate opune acele excepții care sunt curat personale ale vreunui din ceilalți codebitori *(C. civ. 1065 și urm., 1136 și urm., 1148, 1155, 1653, 1681).*

Art. 1.449. Prescripția. (1) Suspendarea și întreruperea prescripției față de unul dintre debitorii solidari produc efecte și față de ceilalți codebitori.

(2) Întreruperea prescripției față de un moștenitor al debitorului solidar nu produce efecte față de ceilalți codebitori decât pentru partea acelui moștenitor, chiar dacă este vorba despre o creanță ipotecară.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1045. Acțiunea intentată în contra unuia din debitori întrerupe prescripția în contra tuturor debitorilor *(C. civ. 1036, 1872).*

Art. 1.450. Compensația. (1) Compensația nu operează între creditor și un debitor solidar decât în limita părții din datorie ce revine acestuia din urmă.

(2) În acest caz, ceilalți codebitori nu sunt ținuți solidar decât pentru partea rămasă din datorie după ce a operat compensația.

Art. 1.451. Remiterea de datorie. (1) Remiterea de datorie consimțită unuia dintre debitorii solidari nu îi liberează pe ceilalți codebitori, cu excepția cazului în care creditorul declară aceasta în mod expres sau remite de bunăvoie debitorului originalul înscrisului sub semnătură privată constatator al creanței. Dacă unui codebitor îi este remis originalul înscrisului autentic constatator al creanței, creditorul poate dovedi că nu a consimțit remiterea de datorie decât în privința acelui debitor.

(2) Dacă remiterea de datorie s-a făcut numai în favoarea unuia dintre codebitorii solidari, ceilalți rămân ținuți solidar față de creditor, dar cu scăderea părții din datorie pentru care a operat remiterea. Cu toate acestea, ei continuă să răspundă pentru tot atunci când, la data remiterii de datorie, creditorul și-a rezervat în mod expres această posibilitate, caz în care ceilalți codebitori își păstrează dreptul de regres împotriva debitorului beneficiar al remiterii de datorie.

Art. 1.452. Confuziunea. Confuziunea îi liberează pe ceilalți codebitori solidari pentru partea aceluia care reunește în persoana sa calitățile de creditor și debitor al obligației solidare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1048. Când unul din debitori devine erede unic al creditorului, sau când creditorul devine unic erede al unui din debitori, confuziunea nu stinge creanța decât pentru partea debitorului sau a creditorului *(C. civ. 1154).*

Art. 1.453. Renunțarea la solidaritate. (1) Renunțarea la solidaritate în privința unuia dintre codebitorii solidari nu afectează existența obligației solidare în raport cu ceilalți. Codebitorul solidar care beneficiază de renunțarea la solidaritate rămâne ținut pentru partea sa atât față de creditor, cât și față de ceilalți codebitori în cazul regresului acestora din urmă.

(2) Renunțarea la solidaritate trebuie să fie expresă.

(3) De asemenea, creditorul renunță la solidaritate atunci când:

a) fără a-şi rezerva beneficiul solidarității în raport cu debitorul solidar care a făcut plata, menționează în chitanță că plata reprezintă partea acestuia din urmă din obligația solidară. Dacă plata are ca obiect numai o parte din dobânzi, renunțarea la solidaritate nu se întinde şi asupra dobânzilor neplătite ori asupra capitalului decât dacă plata separată a dobânzilor, astfel menționată în chitanță, se face timp de 3 ani;

b) îl cheamă în judecată pe unul dintre codebitorii solidari pentru partea acestuia, iar cererea având acest obiect este admisă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1049. Creditorul, care consimte a se împărți datoria în privința unuia din codebitori, conservă acțiunea solidară în contra celorlalți debitori, dar cu scăzământul părții debitorului, pe care l-a liberat de solidaritate *(C. civ. 1050, 1064, 1141);* ► Art. 1050. (1) Creditorul care primeşte separat partea unuia din debitori, fără ca în chitanță să-şi rezerve solidaritatea sau drepturile sale în genere, nu renunță la solidaritate decât în privința acestui debitor. (2) Nu se înțelege că creditorul a renunțat la solidaritate în favoarea unui debitor, când primeşte de la el o sumă egală cu partea ce e dator, dacă chitanța nu zice că acea sumă este primită pentru partea debitorului. (3) Asemenea, din simpla cerere în judecată formată în contra unuia din debitori pentru partea sa, dacă acesta n-a aderat la cerere sau dacă nu s-a dat o sentință de condamnațiune, nu se prezumă renunțarea la solidaritatea în favoarea acelui debitor (*C. civ. 1049*); ► Art. 1051. Creditorul, care primeşte separat şi fără rezerva solidarității porțiunea unuia din codebitori din venitul renditei sau în dobânzile unei datorii solidare, nu pierde solidaritatea decât pentru venitul şi dobânda trecută, iar nu şi pentru cele viitoare, nici pentru capital, afară dacă plata separată nu s-a urmat în curs de 10 ani consecutivi.

II. Efectele secundare în raporturile dintre creditor şi debitorii solidari

Art. 1.454. Imposibilitatea executării obligației în natură. (1) Atunci când executarea în natură a unei obligații devine imposibilă din fapta unuia sau mai multor debitori solidari sau după ce aceştia au fost puşi personal în întârziere, ceilalți codebitori nu sunt liberați de obligația de a-i plăti creditorului prin echivalent, însă nu răspund de daunele-interese suplimentare care i s-ar cuveni.

(2) Creditorul nu poate cere daune-interese suplimentare decât codebitorilor solidari din a căror culpă obligația a devenit imposibil de executat în natură, precum şi celor care se aflau în întârziere atunci când obligația a devenit imposibil de executat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1044. (1) Dacă lucrul debit a pierit din culpa unui sau mai multor debitori solidari, ceilalți debitori nu rămân liberați de obligația de a plăti prețul lucrului, dar nu sunt răspunzători pentru daune. (2) Debitorii care au întârziat de a plăti sunt în culpă. (3) Creditorul nu poate cere daune decât numai în contra debitorilor în culpă *(C. civ. 1018, 1081, 1156).*

Art. 1.455. Efectele hotărârii judecătoreşti. (1) Hotărârea judecătorească pronunțată împotriva unuia dintre codebitorii solidari nu are autoritate de lucru judecat față de ceilalți codebitori.

(2) Hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea unuia dintre codebitorii solidari profită şi celorlalți, cu excepția cazului în care s-a întemeiat pe o cauză ce putea fi invocată numai de acel codebitor.

§3. Efectele solidarității în raporturile dintre debitori

Art. 1.456. Regresul între codebitori. (1) Debitorul solidar care a executat obligația nu poate cere codebitorilor săi decât partea din datorie ce revine fiecăruia dintre ei, chiar dacă se subrogă în drepturile creditorului.

(2) Părțile ce revin codebitorilor solidari sunt prezumate ca fiind egale, dacă din convenție, lege sau din împrejurări nu rezultă contrariul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1053. (1) Codebitorul solidar care a plătit debitul în totalitate nu poate repeti de la ceilalţi decât numai de la fiecare partea sa.

Art. 1.457. Insolvabilitatea codebitorilor. (1) Pierderea ocazionată de insolvabilitatea unuia dintre codebitorii solidari se suportă de către ceilalţi codebitori în proporţie cu partea din datorie ce revine fiecăruia dintre ei.

(2) Cu toate acestea, creditorul care renunţă la solidaritate sau care consimte o remitere de datorie în favoarea unuia dintre codebitori suportă partea din datorie ce ar fi revenit acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1053. (2) Dacă unul dintre codebitori este nesolvabil, atunci pierderea cauzată de nesolvabilitatea acestuia se împarte cu analogie între ceilalţi codebitori solvabili şi între acela care a făcut plata *(C. civ. 1052, 1054, 1667).* ▶ Art. 1054. Când creditorul a renunţat la solidaritate, în favoarea unui sau mai mulţi din debitori, dacă unul sau mai mulţi din ceilalţi codebitori devin nesolvabili, partea acestora se va împărţi cu analogie între toţi ceilalţi codebitori, cuprinzându-se şi acei care au fost descărcaţi de solidaritate *(C. civ. 779, 1668).*

Art. 1.458. Mijloacele de apărare ale debitorului urmărit. Debitorul urmărit pentru partea sa din datoria plătită poate opune codebitorului solidar care a făcut plata toate mijloacele de apărare comună pe care acesta din urmă nu le-a opus creditorului. Acesta poate, de asemenea, să opună codebitorului care a executat obligaţia mijloacele de apărare care îi sunt personale, însă nu şi pe acelea care sunt pur personale altui codebitor.

Art. 1.459. Solidaritatea contractată în interesul unui codebitor. Dacă obligaţia solidară este contractată în interesul exclusiv al unuia dintre codebitori sau rezultă din fapta unuia dintre ei, acesta este ţinut singur de întreaga datorie faţă de ceilalţi codebitori, care, în acest caz, sunt consideraţi, în raport cu acesta, fideiusori.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1055. Dacă datoria solidară era făcută numai în interesul unuia din debitorii solidari, acesta în faţă cu ceilalţi codebitori răspunde pentru toată datoria căci, în raport cu el, ei nu sunt priviţi decât ca fidejusori *(C. civ. 1669 şi urm., 1674).*

Art. 1.460. Divizibilitatea obligaţiei solidare între moştenitori. Obligaţia unui debitor solidar se împarte de drept între moştenitorii acestuia, afară de cazul în care obligaţia este indivizibilă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1052. Obligaţia solidară, în privinţa creditorului, se împarte de drept între debitori; fiecare din ei nu este dator unul către altul decât numai partea sa *(C. civ. 778, 1057 şi urm.).*

Capitolul III. Obligaţiile alternative şi facultative

Secţiunea 1. Obligaţiile alternative

Art. 1.461. Obligaţia alternativă. (1) Obligaţia este alternativă atunci când are ca obiect două prestaţii principale, iar executarea uneia dintre acestea îl liberează pe debitor de întreaga obligaţie.

(2) Obligaţia rămâne alternativă chiar dacă, la momentul la care se naşte, una dintre prestaţii era imposibil de executat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1026. Debitorul unei obligaţii alternative este liberat prin predarea unuia din două lucruri ce erau cuprinse în obligaţie *(C. civ. 964).* ▶ Art. 1029. Obligaţia este simplă, deşi contractată cu mod alternativ, dacă unul din două lucruri promise nu poate fi obiectul obligaţiei.

Art. 1.462. Alegerea prestației. (1) Alegerea prestației prin care se va stinge obligația revine debitorului, cu excepția cazului în care este acordată în mod expres creditorului.

(2) Dacă partea căreia îi aparține alegerea prestației nu își exprimă opțiunea în termenul care îi este acordat în acest scop, alegerea prestației va aparține celeilalte părți.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1027. Alegerea o are debitorul, dacă nu s-a acordat expres creditorului *(C. civ. 983).*

Art. 1.463. Limitele alegerii. Debitorul nu poate executa și nici nu poate fi constrâns să execute o parte dintr-o prestație și o parte din cealaltă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1028. Debitorul se poate libera predând sau pe unul sau pe altul din lucrurile promise; nu poate însă sili pe creditor a primi parte dintr-unul și parte dintr-altul *(C. civ. 1100, 1101).*

Art. 1.464. Alegerea prestației de către debitor. (1) Debitorul care are alegerea prestației este obligat, atunci când una dintre prestații a devenit imposibil de executat chiar din culpa sa, să execute cealaltă prestație.

(2) Dacă, în același caz, ambele prestații devin imposibil de executat, iar imposibilitatea cu privire la una dintre prestații este cauzată de culpa debitorului, acesta este ținut să plătească valoarea prestației care a devenit ultima imposibil de executat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1030. (1) Obligația alternativă devine simplă, dacă unul din lucrurile promise piere, sau nu mai poate fi predat din orice altă cauză, și chiar când aceasta s-a întâmplat din greșeala debitorului. Prețul acestui lucru nu poate fi oferit în locu-i. (2) Dacă amândouă lucrurile au pierit, însă unul dintr-însele prin greșeala debitorului, el va plăti prețul celui care a pierit în urmă *(C. civ. 1156, 1311).*

Art. 1.465. Alegerea prestației de către creditor. În cazul în care alegerea prestației revine creditorului:

a) dacă una dintre prestații a devenit imposibil de executat, fără culpa vreuneia dintre părți, creditorul este obligat să o primească pe cealaltă;

b) dacă creditorului îi este imputabilă imposibilitatea de executare a uneia dintre prestații, el poate fie să pretindă executarea celeilalte prestații, despăgubindu-l pe debitor pentru prejudiciile cauzate, fie să îl libereze pe acesta de executarea obligației;

c) dacă debitorului îi este imputabilă imposibilitatea de a executa una dintre prestații, creditorul poate cere fie despăgubiri pentru prestația imposibil de executat, fie cealaltă prestație;

d) dacă debitorului îi este imputabilă imposibilitatea de a executa ambele prestații, creditorul poate cere despăgubiri pentru oricare dintre acestea.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1031. Când, în cazul prevăzut de articolul precedent, alegerea este, prin convenție, lăsată creditorului și numai unul din lucruri a pierit, dacă lucrul a pierit fără greșeala debitorului, creditorul va lua pe cel rămas; dacă a pierit prin greșeala debitorului, creditorul poate cere sau lucrul rămas, sau prețul aceluia ce a pierit; dacă amândouă lucrurile au pierit prin greșeala debitorului, creditorul, după alegerea sa, poate să ceară prețul unuia din ele; dacă însă numai unul din ele a pierit prin greșeala debitorului, creditorul nu poate cere decât prețul acestui lucru.

Art. 1.466. Stingerea obligației. Obligația se stinge dacă toate prestațiile devin imposibil de executat fără culpa debitorului și înainte ca acesta să fi fost pus în întârziere.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1032. Dacă amândouă lucrurile au pierit, fără greşeala debitorului, obligația este stinsă.

Art. 1.467. Pluralitatea de prestații. Dispozițiile acestei secțiuni se aplică în mod corespunzător în cazul în care obligația alternativă are ca obiect mai mult de două prestații principale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1033. Aceleaşi principii se aplică, când obligația alternativă cuprinde mai mult de două lucruri.

Secțiunea a 2-a. Obligațiile facultative

Art. 1.468. Regim juridic. (1) Obligația este facultativă atunci când are ca obiect o singură prestație principală de care debitorul se poate însă libera executând o altă prestație determinată.
(2) Debitorul este liberat dacă, fără culpa sa, prestația principală devine imposibil de executat.

Titlul V. Executarea obligațiilor

Capitolul I. Plata

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.469. Noțiune. (1) Obligația se stinge prin plată atunci când prestația datorată este executată de bunăvoie.
(2) Plata constă în remiterea unei sume de bani sau, după caz, în executarea oricărei alte prestații care constituie obiectul însuşi al obligației.

Art. 1.470. Temeiul plății. Orice plată presupune o datorie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1092. (1) Orice plată presupune o datorie; ceea ce s-a plătit fără să fie debit este supus repetițiunii.

Art. 1.471. Plata obligației naturale. Restituirea nu este admisă în privința obligațiilor naturale care au fost executate de bunăvoie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1092. (2) Repetițiunea nu este admisă în privința obligațiilor naturale, care au fost achitate de bună voie *(C. civ. 966 şi urm., 992 şi urm., 1023, 1053, 1408, 1638, 1671).*

Secțiunea a 2-a. Subiectele plății

Art. 1.472. Persoanele care pot face plata. Plata poate să fie făcută de orice persoană, chiar dacă este un terț în raport cu acea obligație.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1093. (1) Obligația poate fi achitată de orice persoană interesată, precum de un coobligat sau de un fidejusor. (2) Obligația poate fi achitată chiar de o persoană neinteresată; această persoană trebuie însă să lucreze în numele şi pentru achitarea debitorului, sau de lucrează în numele ei propriu, să nu se subroge în drepturile creditorului *(C. civ. 973, 987, 1094, 1106 şi urm., 1655, 1669).*

Art. 1.473. Plata făcută de un incapabil. Debitorul care a executat prestația datorată nu poate cere restituirea invocând incapacitatea sa la data executării.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1095. (1) Plata, ca să fie valabilă, trebuie făcută de proprietarul capabil de a înstrăina lucrul dat în plată. (2) Cu toate acestea, plata unei sume în bani, sau altor lucruri ce se consumă prin întrebuințare, nu poate fi repetită contra creditorului ce le-a consumat de bună-credință, deşi plata s-a făcut de o persoană ce nu era proprietar sau care nu era capabilă de a înstrăina *(C. civ. 946 şi urm., 992, 1097, 1899).*

Art. 1.474. Plata obligației de către un terț. (1) Creditorul este dator să refuze plata oferită de terț dacă debitorul l-a încunoştințat în prealabil că se opune la aceasta, cu excepția cazului în care un asemenea refuz l-ar prejudicia pe creditor.

(2) În celelalte cazuri, creditorul nu poate refuza plata făcută de un terț decât dacă natura obligației sau convenția părților impune ca obligația să fie executată numai de debitor.

(3) Plata făcută de un terț stinge obligația dacă este făcută pe seama debitorului. În acest caz, terțul nu se subrogă în drepturile creditorului plătit decât în cazurile şi condițiile prevăzute de lege.

(4) Dispozițiile prezentului capitol privind condițiile plății se aplică în mod corespunzător atunci când plata este făcută de un terț.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1093. (1) Obligația poate fi achitată de orice persoană interesată, precum de un coobligat sau de un fidejusor. (2) Obligația poate fi achitată chiar de o persoană neinteresată; această persoană trebuie însă să lucreze în numele şi pentru achitarea debitorului, sau de lucrează în numele ei propriu, să nu se subroge în drepturile creditorului *(C. civ. 973, 987, 1094, 1106 şi urm., 1655, 1669).*

Art. 1.475. Persoanele care pot primi plata. Plata trebuie făcută creditorului, reprezentantului său, legal sau convențional, persoanei indicate de acesta ori persoanei autorizate de instanță să o primească.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1096. (1) Plata trebuie să se facă creditorului sau împuternicitului său, sau aceluia ce este autorizat de justiție sau de lege a primi pentru dânsul. (2) Plata dată aceluia ce n-are împuternicire de a primi pentru creditor, este valabilă, dacă acest din urmă o ratifică sau profită de dânsa *(C. civ. 1097 şi urm., 1190, 1532 şi urm., 1609).*

Art. 1.476. Plata făcută unui incapabil. Plata făcută unui creditor care este incapabil de a o primi nu liberează pe debitor decât în măsura în care profită creditorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1098. Dacă creditorul este necapabil de a primi, plata ce i se face nu este valabilă, afară numai dacă debitorul probează că lucrul plătit a profitat creditorului *(C. civ. 1096).*

Art. 1.477. Plata făcută unui terț. (1) Plata făcută unei alte persoane decât cele menționate la art. 1.475 este totuşi valabilă dacă:

a) este ratificată de creditor;

b) cel care a primit plata devine ulterior titularul creanței;

c) a fost făcută celui care a pretins plata în baza unei chitanțe liberatorii semnate de creditor.

(2) Plata făcută în alte condiții decât cele menționate la alin. (1) stinge obligația numai în măsura în care profită creditorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1096. (1) Plata trebuie să se facă creditorului sau împuternicitului său, sau aceluia ce este autorizat de justiție sau de lege a primi pentru dânsul. (2) Plata dată aceluia ce n-are împuternicire de a primi pentru creditor, este valabilă, dacă acest din urmă o ratifică sau profită de dânsa *(C. civ. 1097 şi urm., 1190, 1532 şi urm., 1609).*

Art. 1.478. Plata făcută unui creditor aparent. (1) Plata făcută cu bună-credință unui creditor aparent este valabilă, chiar dacă ulterior se stabileşte că acesta nu era adevăratul creditor.

(2) Creditorul aparent este ținut să restituie adevăratului creditor plata primită, potrivit regulilor stabilite pentru restituirea prestațiilor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1097. Plata făcută cu bună-credință acelui ce are creanța în posesiunea sa, este valabilă chiar dacă în urmă posesorul ar fi evins.

Art. 1.479. Plata bunurilor indisponibilizate. Plata făcută cu nesocotirea unui sechestru, a unei popriri ori a unei opoziții formulate, în condițiile legii, pentru a opri efectuarea plății de către debitor nu îi împiedică pe creditorii care au obținut luarea unei asemenea măsuri să ceară din nou plata. În acest caz, debitorul păstrează dreptul de regres împotriva creditorului care a primit plata nevalabil făcută.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1099. Plata făcută de debitor creditorului său în urma unui sechestru sau opoziții nu este valabilă în privința creditorilor sechestranți şi oponenți; aceştia pot, în virtutea dreptului lor, să-l silească a plăti din nou; debitorul însă, în acest caz, are recurs în contra creditorului *(C. civ. 1152, 1616).*

Secțiunea a 3-a. Condițiile plății

Art. 1.480. Diligența cerută în executarea obligațiilor. (1) Debitorul este ținut să își execute obligațiile cu diligența pe care un bun proprietar o depune în administrarea bunurilor sale, afară de cazul în care prin lege sau prin contract s-ar dispune altfel.

(2) În cazul unor obligații inerente unei activități profesionale, diligența se apreciază ținând seama de natura activității exercitate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1080. (1) Diligența ce trebuie să se pună în îndeplinirea unei obligații este totdeauna aceea a unui bun proprietar. (2) Această regulă se aplică cu mai mare sau mai mică rigoare în cazurile anume determinate de această lege *(C. civ. 541, 715, 989, 1018, 1429, 1479, 1540, 1564, 1566, 1599, 1633, 1691).*

Art. 1.481. Obligațiile de mijloace şi obligațiile de rezultat. (1) În cazul obligației de rezultat, debitorul este ținut să procure creditorului rezultatul promis.

(2) În cazul obligațiilor de mijloace, debitorul este ținut să folosească toate mijloacele necesare pentru atingerea rezultatului promis.

(3) Pentru a stabili dacă o obligație este de mijloace sau de rezultat se va ține seama îndeosebi de:

a) modul în care obligația este stipulată în contract;

b) existența şi natura contraprestației şi celelalte elemente ale contractului;

c) gradul de risc pe care îl presupune atingerea rezultatului;

d) influența pe care cealaltă parte o are asupra executării obligației.

Art. 1.482. Obligația de a preda bunuri individual determinate. (1) Debitorul unui bun individual determinat este liberat prin predarea acestuia în starea în care se afla la momentul naşterii obligației.

(2) Dacă însă, la data executării, debitorul nu este titularul dreptului ce trebuia transmis ori cedat sau, după caz, nu poate dispune de acesta în mod liber, obligația debitorului nu se stinge, dispozițiile art. 1.230 aplicându-se în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1102. Debitorul unui corp cert şi determinat este liberat prin trădarea lucrului în starea în care se găsea la predare, dacă deteriorările ulterioare nu sunt ocazionate prin faptul sau

greşeala sa, nici prin aceea a persoanelor pentru care este responsabil, sau dacă înaintea acestor deteriorări n-a fost în întârziere *(C. civ. 903, 998 şi urm., 1074 şi urm., 1083, 1324, 1434, 1605).*

Art. 1.483. Obligaţia de a strămuta proprietatea. (1) Obligaţia de a strămuta proprietatea implică şi obligaţiile de a preda lucrul şi de a-l conserva până la predare.

(2) În ceea ce priveşte imobilele înscrise în cartea funciară, obligaţia de a strămuta proprietatea o cuprinde şi pe aceea de a preda înscrisurile necesare pentru efectuarea înscrierii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1074. (1) Obligaţia de a da cuprinde pe aceea de a preda lucrul şi de a-l conserva până la predare. (2) Lucrul este în rizico-pericolul creditorului, afară numai când debitorul este în întârziere; în acest caz rizico-pericolul este al debitorului *(C. civ. 942, 1079 şi urm., 1081 şi urm., 1156, 1314 şi urm., 1391, 1406, 1479 şi urm).*

Art. 1.484. Cedarea drepturilor sau acţiunilor. Dacă bunul a pierit, s-a pierdut sau a fost scos din circuitul civil, fără culpa debitorului, acesta este dator să cedeze creditorului drepturile sau acţiunile în despăgubire pe care le are cu privire la bunul respectiv.

Art. 1.485. Obligaţia de a preda un bun. Obligaţia de a preda un bun individual determinat o cuprinde şi pe aceea de a-l conserva până la predare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1074. (1) Obligaţia de a da cuprinde pe aceea de a preda lucrul şi de a-l conserva până la predare. (2) Lucrul este în rizico-pericolul creditorului, afară numai când debitorul este în întârziere; în acest caz rizico-pericolul este al debitorului *(C. civ. 942, 1079 şi urm., 1081 şi urm., 1156, 1314 şi urm., 1391, 1406, 1479 şi urm).*

Art. 1.486. Obligaţia de a da bunuri de gen. Dacă obligaţia are ca obiect bunuri de gen, debitorul are dreptul să aleagă bunurile ce vor fi predate. El nu este însă liberat decât prin predarea unor bunuri de calitate cel puţin medie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1103. Dacă datoria este un lucru determinat numai prin specia sa, debitorul, ca să se libereze, nu este dator a-l da de cea mai bună specie, nici însă de cea mai rea.

Art. 1.487. Obligaţia de a constitui o garanţie. Cel care este ţinut să constituie o garanţie, fără ca modalitatea şi forma acesteia să fie determinate, poate oferi, la alegerea sa, o garanţie reală sau personală ori o altă garanţie suficientă.

Art. 1.488. Obligaţia de a da o sumă de bani. (1) Debitorul unei sume de bani este liberat prin remiterea către creditor a sumei nominale datorate.

(2) Plata se poate face prin orice mijloc folosit în mod obişnuit în locul unde aceasta trebuie efectuată.

(3) Cu toate acestea, creditorul care acceptă în condiţiile alin. (2) un cec ori un alt instrument de plată este prezumat că o face numai cu condiţia ca acesta să fie onorat.

Art. 1.489. Dobânzile sumelor de bani. (1) Dobânda este cea convenită de părţi sau, în lipsă, cea stabilită de lege.

(2) Dobânzile scadente produc ele însele dobânzi numai atunci când legea sau contractul, în limitele permise de lege, o prevede ori, în lipsă, atunci când sunt cerute în instanţă. În acest din urmă caz, dobânzile curg numai de la data cererii de chemare în judecată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1089. (1) Dobânda pe timpul trecut poate produce dobândă, sau prin cerere în judecată sau prin convenţie specială, numai ca, sau în cerere sau în convenţie, să fie chestiune de dobândă debită cel puţin pentru un an întreg. (2) Clauza prin care, de mai înainte şi în momentul formării unei convenţii alta decât o convenţie comercială, se va stipula dobânda la dobânzile datorite pentru un an sau pentru mai puţin, ori mai mult de un an, sau la alte venituri viitoare, se va declara nulă.

Art. 1.490. Plata parțială. (1) Creditorul poate refuza să primească o executare parțială, chiar dacă prestația ar fi divizibilă.

(2) Cheltuielile suplimentare cauzate creditorului de faptul executării parțiale sunt în sarcina debitorului, chiar şi atunci când creditorul acceptă o asemenea executare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1101. (1) Debitorul nu poate sili pe creditor a primi parte din datorie, fie datoria divizibilă chiar. (2) Cu toate acestea, judecătorii pot, în considerarea poziției debitorului, să acorde mici termene pentru plată şi să oprească executarea urmăririlor, lăsând lucrurile în starea în care se găsesc. (3) Judecătorii însă nu vor uza de această facultate decât cu mare rezervă *(C. civ. 1057 şi urm., 1115 pct. 3, 1582, 1831).*

Art. 1.491. Plata făcută cu bunul altuia. (1) Atunci când, în executarea obligației sale, debitorul predă un bun care nu îi aparține sau de care nu poate dispune, el nu poate cere creditorului restituirea bunului predat decât dacă se angajează să execute prestația datorată cu un alt bun de care acesta poate dispune.

(2) Creditorul de bună-credință poate însă restitui bunul primit şi solicita, dacă este cazul, daune-interese pentru repararea prejudiciului suferit.

Art. 1.492. Darea în plată. (1) Debitorul nu se poate libera executând o altă prestație decât cea datorată, chiar dacă valoarea prestației oferite ar fi egală sau mai mare, decât dacă creditorul consimte la aceasta. În acest din urmă caz, obligația se stinge atunci când noua prestație este efectuată.

(2) Dacă prestația oferită în schimb constă în transferul proprietății sau al unui alt drept, debitorul este ținut de garanția contra evicțiunii şi de garanția contra viciilor lucrului, potrivit regulilor aplicabile în materia vânzării, cu excepția cazului în care creditorul preferă să ceară prestația inițială şi repararea prejudiciului. În aceste cazuri, garanțiile oferite de terți nu renasc.

Legea de aplicare:
Art. 112. Dispozițiile art. 1.492 alin. (2) şi ale art. 1.493 din Codul civil se aplică şi în cazul în care obligația s-a născut înainte de data intrării în vigoare a acestuia, dacă darea în plată are loc ulterior acestei date.

Art. 1.493. Cesiunea de creanță în locul executării. (1) Atunci când, în locul prestației inițiale, este cedată o creanță, obligația se stinge în momentul satisfacerii creanței cedate. Dispozițiile art. 1.568-1.584 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Dacă, potrivit înțelegerii părților, obligația în locul căreia debitorul îşi cedează propria creanță se stinge încă de la data cesiunii, dispozițiile art. 1.586 sunt aplicabile în mod corespunzător, cu excepția cazului în care creditorul preferă să ceară prestația inițială.

Legea de aplicare:
Art. 112. Dispozițiile art. 1.492 alin. (2) şi ale art. 1.493 din Codul civil se aplică şi în cazul în care obligația s-a născut înainte de data intrării în vigoare a acestuia, dacă darea în plată are loc ulterior acestei date.

Art. 1.494. Locul plății. (1) În lipsa unei stipulații contrare ori dacă locul plății nu se poate stabili potrivit naturii prestației sau în temeiul contractului, al practicilor statornicite între părți ori al uzanțelor:

a) obligațiile băneşti trebuie executate la domiciliul sau, după caz, sediul creditorului de la data plății;

b) obligația de a preda un lucru individual determinat trebuie executată în locul în care bunul se afla la data încheierii contractului;

c) celelalte obligații se execută la domiciliul sau, după caz, sediul debitorului la data încheierii contractului.

(2) Partea care, după încheierea contractului, își schimbă domiciliul sau, după caz, sediul determinat, potrivit prevederilor alin. (1), ca loc al plății, suportă cheltuielile suplimentare pe care această schimbare le cauzează.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1104. (1) Plata trebuie a se face în locul arătat în convenție. (2) Dacă locul nu este arătat, plata, în privința lucrurilor certe şi determinate, se va face în locul în care se găsea obiectul obligației în timpul contractării. (3) În orice alt caz, plata se face la domiciliul debitorului *(C. civ. 1115 pct. 6, 1121, 1319, 1362, 1615).*

Art. 1.495. Data plății. (1) În lipsa unui termen stipulat de părți sau determinat în temeiul contractului, al practicilor statornicite între acestea ori al uzanțelor, obligația trebuie executată de îndată.

(2) Instanța poate stabili un termen atunci când natura prestației sau locul unde urmează să se facă plata o impune.

Art. 1.496. Plata anticipată. (1) Debitorul este liber să execute obligația chiar înaintea scadenței dacă părțile nu au convenit contrariul ori dacă aceasta nu rezultă din natura contractului sau din împrejurările în care a fost încheiat.

(2) Cu toate acestea, creditorul poate refuza executarea anticipată dacă are un interes legitim ca plata să fie făcută la scadență.

(3) În toate cazurile, cheltuielile suplimentare cauzate creditorului de faptul executării anticipate a obligației sunt în sarcina debitorului.

Art. 1.497. Data plății prin virament bancar. Dacă plata se face prin virament bancar, data plății este aceea la care contul creditorului a fost alimentat cu suma de bani care a făcut obiectul plății.

Art. 1.498. Cheltuielile plății. Cheltuielile plății sunt în sarcina debitorului, în lipsă de stipulație contrară.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1105. Cheltuielile pentru efectuarea plății sunt în sarcina debitorului *(C. civ. 1117, 1305, 1317, 1614).*

Secțiunea a 4-a. Dovada plății

Art. 1.499. Mijloace de dovadă. Dacă prin lege nu se prevede altfel, dovada plății se face cu orice mijloc de probă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1170. Dovada se poate face prin înscrisuri, prin martori, prin prezumții, prin mărturisirea unei din părți şi prin jurământ.

Art. 1.500. Chitanța liberatorie. (1) Cel care plătește are dreptul la o chitanță liberatorie, precum şi, dacă este cazul, la remiterea înscrisului original al creanței.

(2) Cheltuielile întocmirii chitanței sunt în sarcina debitorului, în lipsă de stipulație contrară.

(3) În cazul în care creditorul refuză, în mod nejustificat, să elibereze chitanța, debitorul are dreptul să suspende plata.

Art. 1.501. Prezumția executării prestației accesorii. Chitanța în care se consemnează primirea prestației principale face să se prezume, până la proba contrară, executarea prestațiilor accesorii.

Art. 1.502. Prezumția executării prestațiilor periodice. Chitanța dată pentru primirea uneia dintre prestațiile periodice care fac obiectul obligației face să se prezume, până la proba contrară, executarea prestațiilor devenite scadente anterior.

Art. 1.503. Remiterea înscrisului original al creanței. (1) Remiterea voluntară a înscrisului original constatator al creanței, făcută de creditor către debitor, unul din codebitori sau fideiusor, naşte prezumția stingerii obligației prin plată. Proba contrară revine celui interesat să dovedească stingerea obligației pe altă cale.

(2) Dacă înscrisul original remis volúntar este întocmit în formă autentică, creditorul are dreptul să probeze că remiterea s-a făcut pentru un alt motiv decât stingerea obligației.

(3) Se prezumă, până la proba contrară, că intrarea persoanelor menționate la alin. (1) în posesia înscrisului original al creanței s-a făcut printr-o remitere voluntară din partea creditorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1138. (1) Remiterea voluntară a titlului original făcută de creditor debitorului dă proba liberațiunii. (2) Remiterea voluntară a copiei legalizate a titlului lasă a se presupune remiterea datoriei sau plata, până la proba contrarie.

Art. 1.504. Plata prin virament bancar. (1) Dacă plata se face prin virament bancar, ordinul de plată semnat de debitor şi vizat de instituția de credit plătitoare prezumă efectuarea plății, până la proba contrară.

(2) Debitorul are oricând dreptul să solicite instituției de credit a creditorului o confirmare, în scris, a efectuării plății prin virament. Această confirmare face dovada plății.

Art. 1.505. Liberarea garanțiilor. Dacă părțile nu au convenit că garanțiile vor asigura executarea unei alte obligații, creditorul care a primit plata trebuie să consimtă la liberarea bunurilor afectate de garanțiile reale constituite pentru satisfacerea creanței sale, precum şi să restituie bunurile deținute în garanție, dacă este cazul.

Secțiunea a 5-a. Imputația plății

Art. 1.506. Imputația plății făcută prin acordul părților. (1) Plata efectuată de debitorul mai multor datorii față de acelaşi creditor, care au acelaşi obiect, se impută asupra acestora conform acordului părților.

(2) În lipsa acordului părților, se aplică dispozițiile prezentei secțiuni.

Legea de aplicare:
Art. 113. Imputația plății este supusă dispozițiilor art. 1.506-1.509 din Codul civil dacă plata se face după data intrării în vigoare a acestuia, indiferent de data naşterii obligațiilor.

Art. 1.507. Imputația făcută de debitor. (1) Debitorul mai multor datorii care au ca obiect bunuri de acelaşi fel are dreptul să indice, atunci când plăteşte, datoria pe care înțelege să o execute. Plata se impută mai întâi asupra cheltuielilor, apoi asupra dobânzilor şi, la urmă, asupra capitalului.

(2) Debitorul nu poate, fără consimțământul creditorului, să impute plata asupra unei datorii care nu este încă exigibilă cu preferință față de o datorie scadentă, cu excepția cazului în care s-a prevăzut că debitorul poate plăti anticipat.

(3) În cazul plății efectuate prin virament bancar, debitorul face imputația prin mențiunile corespunzătoare consemnate de el pe ordinul de plată.

Legea de aplicare:
Art. 113. Imputația plății este supusă dispozițiilor art. 1.506-1.509 din Codul civil dacă plata se face după data intrării în vigoare a acestuia, indiferent de data naşterii obligațiilor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1110. Debitorul, având mai multe datorii, al căror obiect este de aceeaşi speță, are dreptul de a declara, când plăteşte, care este datoria ce voieşte a desface *(C. civ. 1506).*

Art. 1.508. Imputația făcută de creditor. (1) În lipsa unei indicații din partea debitorului, creditorul poate, într-un termen rezonabil după ce a primit plata, să indice debitorului datoria

asupra căreia aceasta se va imputa. Creditorul nu poate imputa plata asupra unei datorii neexigibile ori litigioase.

(2) Atunci când creditorul remite debitorului o chitanță liberatorie, el este dator să facă imputația prin acea chitanță.

Legea de aplicare:
Art. 113. Imputația plății este supusă dispozițiilor art. 1.506-1.509 din Codul civil dacă plata se face după data intrării în vigoare a acestuia, indiferent de data nașterii obligațiilor.

Art. 1.509. Imputația legală. (1) Dacă niciuna dintre părți nu face imputația plății, vor fi aplicate, în ordine, următoarele reguli:

a) plata se impută cu prioritate asupra datoriilor ajunse la scadență;

b) se vor considera stinse, în primul rând, datoriile negarantate sau cele pentru care creditorul are cele mai puține garanții;

c) imputația se va face mai întâi asupra datoriilor mai oneroase pentru debitor;

d) dacă toate datoriile sunt deopotrivă scadente, precum și, în egală măsură, garantate și oneroase, se vor stinge datoriile mai vechi;

e) în lipsa tuturor criteriilor menționate la lit. a)-d), imputația se va face proporțional cu valoarea datoriilor.

(2) În toate cazurile, plata se va imputa mai întâi asupra cheltuielilor de judecată și executare, apoi asupra ratelor, dobânzilor și penalităților, în ordinea cronologică a scadenței acestora, și, în final, asupra capitalului, dacă părțile nu convin altfel.

Legea de aplicare:
Art. 113. Imputația plății este supusă dispozițiilor art. 1.506-1.509 din Codul civil dacă plata se face după data intrării în vigoare a acestuia, indiferent de data nașterii obligațiilor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1113. (1) Când în chitanță nu se zice nimic despre imputație, plata trebuie să se impute asupra aceleia din datorii ajunse la termen, pe care debitorul, în acel timp, avea mai mare interes a o desface. În caz de o datorie ajunsă la termen și alta neajunsă, deși aceasta din urmă ar fi mai oneroasă, imputația se face asupra celei ajunse la termen. (2) Dacă datoriile sunt de egală natură, imputația se face asupra celei mai vechi; dacă datoriile sunt în toate egale, imputația se face proporțional asupra tuturora *(C. civ. 1151, 1506)*.

Secțiunea a 6-a. Punerea în întârziere a creditorului

Art. 1.510. Cazuri de punere în întârziere a creditorului. Creditorul poate fi pus în întârziere atunci când refuză, în mod nejustificat, plata oferită în mod corespunzător sau când refuză să îndeplinească actele pregătitoare fără de care debitorul nu își poate executa obligația.

Art. 1.511. Efectele punerii în întârziere a creditorului. (1) Creditorul pus în întârziere preia riscul imposibilității de executare a obligației, iar debitorul nu este ținut să restituie fructele culese după punerea în întârziere.

(2) Creditorul este ținut la repararea prejudiciilor cauzate prin întârziere și la acoperirea cheltuielilor de conservare a bunului datorat.

Art. 1.512. Drepturile debitorului. Debitorul poate consemna bunul pe cheltuiala și riscurile creditorului, liberându-se astfel de obligația sa.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1114. (1) Când creditorul unei sume de bani refuză de a primi plata, debitorul poate să-i facă oferte reale, și, refuzând creditorul de a primi, să consemneze suma. (2) Ofertele reale, urmate de consemnațiune, liberează pe debitor; ele, în privința-i, țin loc de plată, de sunt valabil făcute, și suma consemnată, cu acest mod, este în rizico-pericolul creditorului.

Art. 1.513. Procedură. Procedura ofertei de plată şi a consemnațiunii este prevăzută de Codul de procedură civilă.

Legislație conexă: art. 586-590[3] C. proc. civ.

Art. 1.514. Vânzarea publică. (1) Dacă natura bunului face imposibilă consemnarea, dacă bunul este perisabil sau dacă depozitarea lui necesită costuri de întreținere ori cheltuieli considerabile, debitorul poate porni vânzarea publică a bunului şi poate consemna prețul, notificând în prealabil creditorului şi primind încuviințarea instanței judecătoreşti.

(2) Dacă bunul este cotat la bursă sau pe o altă piață reglementată, dacă are un preț curent sau are o valoare prea mică față de cheltuielile unei vânzări publice, instanța poate încuviința vânzarea bunului fără notificarea creditorului.

Art. 1.515. Retragerea bunului consemnat. Debitorul are dreptul să retragă bunul consemnat cât timp creditorul nu a declarat că acceptă consemnarea sau aceasta nu a fost validată de instanță. Creanța renaşte cu toate garanțiile şi toate celelalte accesorii ale sale din momentul retragerii bunului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1118. Pe cât timp consemnațiunea nu s-a primit de creditor, debitorul poate să ia înapoi suma depusă, şi într-acest caz codebitorii sau fidejusorii săi nu sunt liberați.

Capitolul II. Executarea silită a obligațiilor

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.516. Drepturile creditorului. (1) Creditorul are dreptul la îndeplinirea integrală, exactă şi la timp a obligației.

(2) Atunci când, fără justificare, debitorul nu îşi execută obligația şi se află în întârziere, creditorul poate, la alegerea sa şi fără a pierde dreptul la daune-interese, dacă i se cuvin:

1. să ceară sau, după caz, să treacă la executarea silită a obligației;

2. să obțină, dacă obligația este contractuală, rezoluțiunea sau rezilierea contractului ori, după caz, reducerea propriei obligații corelative;

3. să folosească, atunci când este cazul, orice alt mijloc prevăzut de lege pentru realizarea dreptului său.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1073. Creditorul are dreptul de a dobândi îndeplinirea exactă a obligației, şi în caz contrar are dreptul la dezdăunare *(C. civ. 1021, 1074 şi urm., 1081 şi urm., 1084).*

Art. 1.517. Neexecutarea imputabilă creditorului. O parte nu poate invoca neexecutarea obligațiilor celeilalte părți în măsura în care neexecutarea este cauzată de propria sa acțiune sau omisiune.

Art. 1.518. Răspunderea debitorului. (1) Dacă prin lege nu se dispune altfel, debitorul răspunde personal de îndeplinirea obligațiilor sale.

(2) Răspunderea debitorului poate fi limitată numai în cazurile şi condițiile prevăzute de lege.

Art. 1.519. Răspunderea pentru fapta terților. Dacă părțile nu convin altfel, debitorul răspunde pentru prejudiciile cauzate din culpa persoanei de care se foloseşte pentru executarea obligațiilor contractuale.

Art. 1.520. Răspunderea terților. Creditorul poate urmări şi bunurile care aparțin terților, dacă acestea sunt afectate pentru plata datoriilor debitorului ori au făcut obiectul unor acte juridice care au fost revocate ca fiind încheiate în frauda creditorului.

Secțiunea a 2-a. Punerea în întârziere a debitorului

Art. 1.521. Moduri. Punerea în întârziere a debitorului poate opera de drept sau la cererea creditorului.

Legea de aplicare:
Art. 114.[1] Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil privitoare la punerea în întârziere a debitorului sunt aplicabile în cazul obligațiilor născute după data intrării sale în vigoare.

Art. 1.522. Punerea în întârziere de către creditor. (1) Debitorul poate fi pus în întârziere fie printr-o notificare scrisă prin care creditorul îi solicită executarea obligației, fie prin cererea de chemare în judecată.

(2) Dacă prin lege sau prin contract nu se prevede altfel, notificarea se comunică debitorului prin executor judecătoresc sau prin orice alt mijloc care asigură dovada comunicării.

(3) Prin notificare trebuie să se acorde debitorului un termen de executare, ținând seama de natura obligației și de împrejurări. Dacă prin notificare nu se acordă un asemenea termen, debitorul poate să execute obligația într-un termen rezonabil, calculat din ziua comunicării notificării.

(4) Până la expirarea termenului prevăzut la alin. (3), creditorul poate suspenda executarea propriei obligații, poate cere daune-interese, însă nu poate exercita celelalte drepturi prevăzute la art. 1.516, dacă prin lege nu se prevede altfel. Creditorul poate exercita aceste drepturi dacă debitorul îl informează că nu va executa obligațiile în termenul stabilit sau dacă, la expirarea termenului, obligația nu a fost executată.

(5) Cererea de chemare în judecată formulată de creditor, fără ca anterior debitorul să fi fost pus în întârziere, conferă debitorului dreptul de a executa obligația într-un termen rezonabil, calculat de la data când cererea i-a fost comunicată. Dacă obligația este executată în acest termen, cheltuielile de judecată rămân în sarcina creditorului.

Legea de aplicare:
Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil privitoare la punerea în întârziere a debitorului sunt aplicabile în cazul obligațiilor născute după data intrării sale în vigoare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1079. (1) Dacă obligația consistă în a da sau în a face, debitorul se va pune în întârziere prin o notificare ce i se va face prin tribunalul domiciliului său.

Art. 1.523. Întârzierea de drept în executarea obligației. (1) Debitorul se află de drept în întârziere atunci când s-a stipulat că simpla împlinire a termenului stabilit pentru executare produce un asemenea efect.

(2) De asemenea, debitorul se află de drept în întârziere în cazurile anume prevăzute de lege, precum și atunci când:

a) obligația nu putea fi executată în mod util decât într-un anumit timp, pe care debitorul l-a lăsat să treacă, sau când nu a executat-o imediat, deși exista urgență;

b) prin fapta sa, debitorul a făcut imposibilă executarea în natură a obligației sau când a încălcat o obligație de a nu face;

c) debitorul și-a manifestat în mod neîndoielnic față de creditor intenția de a nu executa obligația sau când, fiind vorba de o obligație cu executare succesivă, refuză ori neglijează să își execute obligația în mod repetat;

d) nu a fost executată obligația de a plăti o sumă de bani, asumată în exercițiul activității unei întreprinderi;

---

[1] Art. 114 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 16 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei ultime modificări, textul avea următorul conținut: *„Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil sunt aplicabile în cazul obligațiilor devenite scadente după data intrării sale în vigoare, indiferent de data nașterii obligației".*

e) obligația se naște din săvârșirea unei fapte ilicite extracontractuale.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), dacă obligația devine scadentă după decesul debitorului, moștenitorii acestuia nu sunt în întârziere decât după trecerea a 15 zile de la data la care creditorul i-a notificat sau, după caz, de la data notificării curatorului desemnat în condițiile art. 1.136.

(4) Cazurile în care debitorul se află de drept în întârziere trebuie dovedite de creditor. Orice declarație sau stipulație contrară se consideră nescrisă.

Legea de aplicare:
Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil privitoare la punerea în întârziere a debitorului sunt aplicabile în cazul obligațiilor născute după data intrării sale în vigoare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1079. (2) Debitorul este de drept în întârziere:1. în cazurile anume determinate de lege; 2. când s-a contractat expres că debitorul va fi în întârziere la împlinirea termenului, fără a fi necesitatea de notificare; 3. când obligația nu putea fi îndeplinită decât în un timp determinat, ce debitorul a lăsat să treacă.

Art. 1.524. Oferta de executare. Debitorul nu este în întârziere dacă a oferit, când se cuvenea, prestația datorată, chiar fără a respecta formalitățile prevăzute la art. 1.510-1.515, însă creditorul a refuzat, fără temei legitim, să o primească.

Legea de aplicare:
Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil privitoare la punerea în întârziere a debitorului sunt aplicabile în cazul obligațiilor născute după data intrării sale în vigoare.

Art. 1.525. Efectele întârzierii debitorului. Debitorul răspunde, de la data la care se află în întârziere, pentru orice pierdere cauzată de un caz fortuit, cu excepția situației în care cazul fortuit îl liberează pe debitor de însăși executarea obligației.

Legea de aplicare:
Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil privitoare la punerea în întârziere a debitorului sunt aplicabile în cazul obligațiilor născute după data intrării sale în vigoare.

Art. 1.526. Cazul obligațiilor solidare. (1) Notificarea prin care creditorul pune în întârziere pe unul dintre codebitorii solidari produce efecte și în privința celorlalți.

(2) Notificarea făcută de unul dintre creditorii solidari produce, tot astfel, efecte și în privința celorlalți creditori.

Legea de aplicare:
Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil privitoare la punerea în întârziere a debitorului sunt aplicabile în cazul obligațiilor născute după data intrării sale în vigoare.

Secțiunea a 3-a. Executarea silită în natură

Art. 1.527. Dreptul la executarea în natură. (1) Creditorul poate cere întotdeauna ca debitorul să fie constrâns să execute obligația în natură, cu excepția cazului în care o asemenea executare este imposibilă.

(2) Dreptul la executare în natură cuprinde, dacă este cazul, dreptul la repararea sau înlocuirea bunului, precum și orice alt mijloc pentru a remedia o executare defectuoasă.

Art. 1.528. Executarea obligației de a face. (1) În cazul neexecutării unei obligații de a face, creditorul poate, pe cheltuiala debitorului, să execute el însuși ori să facă să fie executată obligația.

(2) Cu excepția cazului în care debitorul este de drept în întârziere, creditorul poate să exercite acest drept numai dacă îl înștiințează pe debitor fie odată cu punerea în întârziere, fie ulterior acesteia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1077. Nefiind îndeplinită obligația de a face, creditorul poate asemenea să fie autorizat de a o aduce el la îndeplinire, cu cheltuiala debitorului.

Art. 1.529. Executarea obligației de a nu face. În cazul neexecutării obligației de a nu face, creditorul poate cere instanței încuviințarea să înlăture ori să ridice ceea ce debitorul a făcut cu încălcarea obligației, pe cheltuiala debitorului, în limita stabilită prin hotărâre judecătorească.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1076. Creditorul poate cere a se distrui ceea ce s-a făcut, călcându-se obligația de a nu face şi poate cere a fi autorizat a distrui el însuşi, cu cheltuiala debitorului, afară de dezdăunări.

Legislație conexă: art. 580²-580⁵ C. proc. civ.

Secțiunea a 4-a. Executarea prin echivalent

§1. Dispoziții generale

Art. 1.530. Dreptul la daune-interese. Creditorul are dreptul la daune-interese pentru repararea prejudiciului pe care debitorul i l-a cauzat şi care este consecința directă şi necesară a neexecutării fără justificare sau, după caz, culpabile a obligației.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1082. Debitorul este osândit, de se cuvine, la plata de daune-interese sau pentru neexecutarea obligației, sau pentru întârzierea executării, cu toate că nu este rea-credință din parte-i, afară numai dacă nu va justifica că neexecutarea provine din o cauză străină, care nu-i poate fi imputată.

§2. Prejudiciul

I. Evaluarea prejudiciului

Art. 1.531. Repararea integrală. (1) Creditorul are dreptul la repararea integrală a prejudiciului pe care l-a suferit din faptul neexecutării.

(2) Prejudiciul cuprinde pierderea efectiv suferită de creditor şi beneficiul de care acesta este lipsit. La stabilirea întinderii prejudiciului se ține seama şi de cheltuielile pe care creditorul le-a făcut, într-o limită rezonabilă, pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.

(3) Creditorul are dreptul şi la repararea prejudiciului nepatrimonial.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1084. Daunele-interese ce sunt debite creditorului cuprind în genere pierderea ce a suferit şi beneficiul de care a fost lipsit, afară de excepțiile şi modificările mai jos menționate.

Art. 1.532. Caracterul cert al prejudiciului. (1) La stabilirea daunelor-interese se ține seama de prejudiciile viitoare, atunci când acestea sunt certe.

(2) Prejudiciul ce ar fi cauzat prin pierderea unei şanse de a obține un avantaj poate fi reparat proporțional cu probabilitatea obținerii avantajului, ținând cont de împrejurări şi de situația concretă a creditorului.

(3) Prejudiciul al cărui cuantum nu poate fi stabilit cu certitudine se determină de instanța de judecată.

Art. 1.533. Previzibilitatea prejudiciului. Debitorul răspunde numai pentru prejudiciile pe care le-a prevăzut sau pe care putea să le prevadă ca urmare a neexecutării la momentul încheierii contractului, afară de cazul în care neexecutarea este intenționată ori se datorează culpei grave a acestuia. Chiar şi în acest din urmă caz, daunele-interese nu cuprind decât ceea ce este consecința directă şi necesară a neexecutării obligației.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1085. Debitorul nu răspunde decât de daunele-interese care au fost prevăzute sau care au putut fi prevăzute la facerea contractului, când neîndeplinirea obligaţiei nu provine din dolul său *(C. civ. 960)*.

Art. 1.534. Prejudiciul imputabil creditorului. (1) Dacă, prin acţiunea sau omisiunea sa culpabilă, creditorul a contribuit la producerea prejudiciului, despăgubirile datorate de debitor se vor diminua în mod corespunzător. Această dispoziţie se aplică şi atunci când prejudiciul este cauzat în parte de un eveniment al cărui risc a fost asumat de creditor.

(2) Debitorul nu datorează despăgubiri pentru prejudiciile pe care creditorul le-ar fi putut evita cu o minimă diligenţă.

Art. 1.535. Daunele moratorii în cazul obligaţiilor băneşti. (1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadenţă, creditorul are dreptul la daune moratorii, de la scadenţă până în momentul plăţii, în cuantumul convenit de părţi sau, în lipsă, în cel prevăzut de lege, fără a trebui să dovedească vreun prejudiciu. În acest caz, debitorul nu are dreptul să facă dovada că prejudiciul suferit de creditor ca urmare a întârzierii plăţii ar fi mai mic.

(2) Dacă, înainte de scadenţă, debitorul datora dobânzi mai mari decât dobânda legală, daunele moratorii sunt datorate la nivelul aplicabil înainte de scadenţă.

(3) Dacă nu sunt datorate dobânzi moratorii mai mari decât dobânda legală, creditorul are dreptul, în afara dobânzii legale, la daune-interese pentru repararea integrală a prejudiciului suferit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1088. (1) La obligaţiile care au de obiect o sumă oarecare, daunele-interese pentru neexecutare nu pot cuprinde decât dobânda legală, afară de regulile speciale în materie de comerţ, de fidejusiune şi societate. (2) Aceste daune-interese se cuvin fără ca creditorul să fie ţinut a justifica despre vreo pagubă; nu sunt debite decât din ziua cererii în judecată, afară de cazurile în care, după lege, dobânda curge de drept *(C. civ. 1081 şi urm., 1589)*.

Legislaţie conexă: O.U.G. nr. 119/2007 privind măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligaţiilor de plată rezultate din contracte între profesionişti (M. Of. nr. 738 din 31 octombrie 2007).

Art. 1.536. Daunele moratorii în cazul obligaţiilor de a face. În cazul altor obligaţii decât cele având ca obiect plata unei sume de bani, executarea cu întârziere dă întotdeauna dreptul la daune-interese egale cu dobânda legală, calculată de la data la care debitorul este în întârziere asupra echivalentului în bani al obligaţiei, cu excepţia cazului în care s-a stipulat o clauză penală ori creditorul poate dovedi un prejudiciu mai mare cauzat de întârzierea în executarea obligaţiei.

Art. 1.537. Dovada prejudiciului. Dovada neexecutării obligaţiei nu îl scuteşte pe creditor de proba prejudiciului, cu excepţia cazului în care prin lege sau prin convenţia părţilor se prevede altfel.

II. Clauza penală şi arvuna

Art. 1.538. Clauza penală. (1) Clauza penală este aceea prin care părţile stipulează că debitorul se obligă la o anumită prestaţie în cazul neexecutării obligaţiei principale.

(2) În caz de neexecutare, creditorul poate cere fie executarea silită în natură a obligaţiei principale, fie clauza penală.

(3) Debitorul nu se poate libera oferind despăgubirea convenită.

(4) Creditorul poate cere executarea clauzei penale fără a fi ţinut să dovedească vreun prejudiciu.

(5) Dispoziţiile privitoare la clauza penală sunt aplicabile convenţiei prin care creditorul este îndreptăţit ca, în cazul rezoluţiunii sau rezilierii contractului din culpa debitorului, să păstreze plata parţială făcută de acesta din urmă. Sunt exceptate dispoziţiile privitoare la arvună.

Legea de aplicare:
Art. 115. Clauza penală convenită după intrarea în vigoare a Codului civil produce efectele prevăzute de acesta, indiferent de data naşterii obligaţiei principale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1066. Clauza penală este aceea prin care o persoană, spre a da asigurare pentru executarea unei obligaţii, se leagă a da un lucru în caz de neexecutare din parte-i *(C. civ. 1087, 1708).*

Art. 1.539. Cumulul penalităţii cu executarea în natură. Creditorul nu poate cere atât executarea în natură a obligaţiei principale, cât şi plata penalităţii, afară de cazul în care penalitatea a fost stipulată pentru neexecutarea obligaţiilor la timp sau în locul stabilit. În acest din urmă caz, creditorul poate cere atât executarea obligaţiei principale, cât şi a penalităţii, dacă nu renunţă la acest drept sau dacă nu acceptă, fără rezerve, executarea obligaţiei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1069. (1) Clauza penală este o compensaţie a daunelor-interese, ce creditorul suferă din neexecutarea obligaţiei principale. (2) Nu poate dar creditorul cere deodată şi penalitatea şi obiectul obligaţiei principale, afară dacă penalitatea nu s-a stipulat pentru simpla întârziere a executării *(C. civ. 1075 şi urm., 1081 şi urm., 1087).*

Art. 1.540. Nulitatea clauzei penale. (1) Nulitatea obligaţiei principale o atrage pe aceea a clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu o atrage pe aceea a obligaţiei principale.
(2) Penalitatea nu poate fi cerută atunci când executarea obligaţiei a devenit imposibilă din cauze neimputabile debitorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1067. Nulitatea obligaţiei principale atrage pe aceea a clauzei penale. Nulitatea clauzei penale nu atrage pe aceea a obligaţiei principale *(C. civ. 1008).*

Art. 1.541. Reducerea cuantumului penalităţii. (1) Instanţa nu poate reduce penalitatea decât atunci când:
a) obligaţia principală a fost executată în parte şi această executare a profitat creditorului;
b) penalitatea este vădit excesivă faţă de prejudiciul ce putea fi prevăzut de părţi la încheierea contractului.
(2) În cazul prevăzut la alin. (1) lit. b), penalitatea astfel redusă trebuie însă să rămână superioară obligaţiei principale.
(3) Orice stipulaţie contrară se consideră nescrisă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1070. Penalitatea poate fi împuţinată de judecător, când obligaţia principală a fost executată în parte *(C. civ. 1087, 1101).*

Art. 1.542. Obligaţia principală indivizibilă. Atunci când obligaţia principală este indivizibilă, fără a fi solidară, iar neexecutarea acesteia rezultă din fapta unuia dintre codebitori, penalitatea poate fi cerută fie în totalitate celui care nu a executat, fie celorlalţi codebitori, fiecăruia pentru partea sa. Aceştia păstrează dreptul de regres în contra celui care a provocat neexecutarea.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1071. (1) Când obligaţia principală, contractată cu o clauză penală, este nedivizibilă, penalitatea este debită prin contravenţia unuia singur din erezi, şi se va putea cere sau în totalitate, în contra aceluia care a comis contravenţia, sau de la fiecare erede în proporţie cu partea sa ereditară, iar ipotecar pentru tot. (2) Acela din erezi care a plătit are recurs în contra eredelui din faptul cărui s-a îndeplinit condiţia penalităţii *(C. civ. 653, 774 şi urm., 1062 şi urm.).*

Art. 1.543. Obligaţia principală divizibilă. (1) Atunci când obligaţia principală este divizibilă, penalitatea este, de asemenea, divizibilă, fiind suportată numai de codebitorul care este vinovat de neexecutare şi numai pentru partea de care acesta este ţinut.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică atunci când clauza penală a fost stipulată pentru a împiedica o plată parțială, iar unul dintre codebitori a împiedicat executarea obligației în totalitate. În acest caz, întreaga penalitate poate fi cerută acestuia din urmă, iar de la ceilalți codebitori numai proporțional cu partea fiecăruia din datorie, fără a limita regresul acestora împotriva celui care nu a executat obligația.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1072. (1) Când obligația principală contractată cu o clauză penală este divizibilă, nu rămâne supus la penalitate decât acel erede al debitorului care a călcat legământul, şi acesta numai pentru partea la care este ținut în obligația principală, fără a avea creditorul vreo acțiune în contra acelora care au executat obligația principală. (2) Această regulă primeşte excepție în cazul când cugetul părților a fost ca plata obligației principale să nu poată fi făcută în părți, şi unul din coerezi a împiedicat executarea obligației pentru totalitate. În acest caz creditorul poate cere de la acesta penalitatea întreagă, iar de la ceilalți coerezi numai pentru partea lor ereditară, rămânând recursul ce au în contra eredelui care a împiedicat executarea obligației *(C. civ. 1061)*.

Art. 1.544. Arvuna confirmatorie. (1) Dacă, la momentul încheierii contractului, o parte dă celeilalte, cu titlu de arvună, o sumă de bani sau alte bunuri fungibile, în caz de executare arvuna trebuie imputată asupra prestației datorate sau, după caz, restituită.

(2) Dacă partea care a dat arvuna nu execută obligația fără justificare, cealaltă parte poate declara rezoluțiunea contractului, reținând arvuna. Atunci când neexecutarea provine de la partea care a primit arvuna, cealaltă parte poate declara rezoluțiunea contractului şi poate cere dublul acesteia.

(3) Creditorul obligației neexecutate poate însă opta pentru executare sau pentru rezoluțiunea contractului şi repararea prejudiciului potrivit dreptului comun.

Art. 1.545. Arvuna penalizatoare. Dacă în contract este stipulat expres dreptul uneia dintre părți sau dreptul ambelor părți de a se dezice de contract, cel care denunță contractul pierde arvuna dată sau, după caz, trebuie să restituie dublul celei primite.

Art. 1.546. Restituirea arvunei. Arvuna se restituie când contractul încetează din cauze ce nu atrag răspunderea vreuneia dintre părți.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864 ▸ Art. 1297. (1) În caz de vindere făcută prin dare de arvună, convenția accesorie a arvunei nu va putea avea niciun efect:1. dacă convenția principală a vinderii este nulă; 2. dacă vinderea se execută; 3. dacă vinderea se reziliază prin comun consimțământ; 4. dacă executarea vinderii a devenit imposibilă fără culpa nici uneia din părți. (2) Arvuna în aceste cazuri se va înapoia sau se va prinde în prestațiunile reciproce, după împrejurări. ▸ Art. 1298. Dacă vinderea nu s-a executat prin culpa unei din părțile contractante, aceasta va pierde arvuna dată sau o va întoarce îndoită, având-o primită, dacă partea care nu este în culpă nu ar alege mai bine să ceară executarea vinderii.

§3. Vinovăția debitorului

Art. 1.547. Vinovăția debitorului. Debitorul este ținut să repare prejudiciul cauzat cu intenție sau din culpă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1082. Debitorul este osândit, de se cuvine, la plata de daune-interese sau pentru neexecutarea obligației, sau pentru întârzierea executării, cu toate că nu este rea-credință din parte-i, afară numai dacă nu va justifica că neexecutarea provine din o cauză străină, care nu-i poate fi imputată.

Art. 1.548. Prezumția de culpă. Culpa debitorului unei obligații contractuale se prezumă prin simplul fapt al neexecutării.

Secțiunea a 5-a. Rezoluțiunea, rezilierea și reducerea prestațiilor

Art. 1.549. Dreptul la rezoluțiune sau reziliere. (1) Dacă nu cere executarea silită a obligațiilor contractuale, creditorul are dreptul la rezoluțiunea sau, după caz, rezilierea contractului, precum și la daune-interese, dacă i se cuvin.

(2) Rezoluțiunea poate avea loc pentru o parte a contractului, numai atunci când executarea sa este divizibilă. De asemenea, în cazul contractului plurilateral, neîndeplinirea de către una dintre părți a obligației nu atrage rezoluțiunea contractului față de celelalte părți, cu excepția cazului în care prestația neexecutată trebuia, după circumstanțe, să fie considerată esențială.

(3) Dacă nu se prevede altfel, dispozițiile referitoare la rezoluțiune se aplică și în cazul rezilierii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1020. Condiția rezolutorie este subînțeleasă totdeauna în contractele sinalagmatice, în caz când una din părți nu îndeplinește angajamentul său *(C. civ. 830, 832, 943, 1075, 1081 și urm., 1012 și urm., 1021, 1101, 1320, 1365, 1439).*

Art. 1.550. Modul de operare. (1) Rezoluțiunea poate fi dispusă de instanță, la cerere, sau, după caz, poate fi declarată unilateral de către partea îndreptățită.

(2) De asemenea, în cazurile anume prevăzute de lege sau dacă părțile au convenit astfel, rezoluțiunea poate opera de plin drept.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1021. Într-acest caz, contractul nu este desființat de drept. Partea în privința căreia angajamentul nu s-a executat are alegerea sau să silească pe cealaltă a executa convenția, când este posibil, sau să-i ceară desființarea, cu daune-interese. Desființarea trebuie să se ceară înaintea justiției, care, după circumstanțe, poate acorda un termen părții acționate *(C. civ. 1020).*

Art. 1.551. Reducerea prestațiilor. (1) Creditorul nu are dreptul la rezoluțiune atunci când neexecutarea este de mică însemnătate. În cazul contractelor cu executare succesivă, creditorul are dreptul la reziliere, chiar dacă neexecutarea este de mică însemnătate, însă are un caracter repetat. Orice stipulație contrară este considerată nescrisă.

(2) El are însă dreptul la reducerea proporțională a prestației sale dacă, după împrejurări, aceasta este posibilă.

(3) Dacă reducerea prestațiilor nu poate avea loc, creditorul nu are dreptul decât la daune-interese.

Art. 1.552. Rezoluțiunea unilaterală. (1) Rezoluțiunea sau rezilierea contractului poate avea loc prin notificarea scrisă a debitorului atunci când părțile au convenit astfel, când debitorul se află de drept în întârziere ori când acesta nu a executat obligația în termenul fixat prin punerea în întârziere.

(2) Declarația de rezoluțiune sau de reziliere trebuie făcută în termenul de prescripție prevăzut de lege pentru acțiunea corespunzătoare acestora.

(3) În toate cazurile, declarația de rezoluțiune sau de reziliere se înscrie în cartea funciară ori, după caz, în alte registre publice, pentru a fi opozabilă terților.

(4) Declarația de rezoluțiune este irevocabilă de la data comunicării ei către debitor sau, după caz, de la data expirării termenului prevăzut la alin. (1).

Art. 1.553. Pactul comisoriu. (1) Pactul comisoriu produce efecte dacă prevede, în mod expres, obligațiile a căror neexecutare atrage rezoluțiunea sau rezilierea de drept a contractului.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), rezoluțiunea sau rezilierea este subordonată punerii în întârziere a debitorului, afară de cazul în care s-a convenit că ea va rezulta din simplul fapt al neexecutării.

(3) Punerea în întârziere nu produce efecte decât dacă indică în mod expres condițiile în care pactul comisoriu operează.

Art. 1.554. Efectele rezoluțiunii şi ale rezilierii. (1) Contractul desființat prin rezoluțiune se consideră că nu a fost niciodată încheiat. Dacă prin lege nu se prevede altfel, fiecare parte este ținută, în acest caz, să restituie celeilalte părți prestațiile primite.

(2) Rezoluțiunea nu produce efecte asupra clauzelor referitoare la soluționarea diferendelor ori asupra celor care sunt destinate să producă efecte chiar în caz de rezoluțiune.

(3) Contractul reziliat încetează doar pentru viitor.

Secțiunea a 6-a. Cauze justificate de neexecutare a obligațiilor contractuale

Art. 1.555. Ordinea executării obligațiilor. (1) Dacă din convenția părților sau din împrejurări nu rezultă contrariul, în măsura în care obligațiile pot fi executate simultan, părțile sunt ținute să le execute în acest fel.

(2) În măsura în care executarea obligației unei părți necesită o perioadă de timp, acea parte este ținută să execute contractul prima, dacă din convenția părților sau din împrejurări nu rezultă altfel.

Art. 1.556. Excepția de neexecutare. (1) Atunci când obligațiile născute dintr-un contract sinalagmatic sunt exigibile, iar una dintre părți nu execută sau nu oferă executarea obligației, cealaltă parte poate, într-o măsură corespunzătoare, să refuze executarea propriei obligații, afară de cazul în care din lege, din voința părților sau din uzanțe rezultă că cealaltă parte este obligată să execute mai întâi.

(2) Executarea nu poate fi refuzată dacă, potrivit împrejurărilor şi ținând seama de mica însemnătate a prestației neexecutate, acest refuz ar fi contrar bunei-credințe.

Art. 1.557. Imposibilitatea de executare. (1) Atunci când imposibilitatea de executare este totală şi definitivă şi priveşte o obligație contractuală importantă, contractul este desființat de plin drept şi fără vreo notificare, chiar din momentul producerii evenimentului fortuit. Dispozițiile art. 1.274 alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Dacă imposibilitatea de executare a obligației este temporară, creditorul poate suspenda executarea propriilor obligații ori poate obține desființarea contractului. În acest din urmă caz, regulile din materia rezoluțiunii sunt aplicabile în mod corespunzător.

Capitolul III. Mijloacele de protecție a drepturilor creditorului

Secțiunea 1. Măsurile conservatorii

Art. 1.558. Măsurile conservatorii. Creditorul poate să ia toate măsurile necesare sau utile pentru conservarea drepturilor sale, precum asigurarea dovezilor, îndeplinirea unor formalități de publicitate şi informare pe contul debitorului, exercitarea acțiunii oblice ori luarea unor măsuri asigurătorii.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică şi creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Art. 1.559. Măsurile asigurătorii. Principalele măsuri asigurătorii sunt sechestrul şi poprirea asigurătorie. Măsurile asigurătorii se iau în conformitate cu dispozițiile Codului de procedură civilă.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică şi creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Secțiunea a 2-a. Acțiunea oblică

Art. 1.560. Noțiune. (1) Creditorul a cărui creanță este certă şi exigibilă poate să exercite drepturile şi acțiunile debitorului atunci când acesta, în prejudiciul creditorului, refuză sau neglijează să le exercite.

(2) Creditorul nu va putea exercita drepturile şi acțiunile care sunt strâns legate de persoana debitorului.

(3) Cel împotriva căruia se exercită acțiunea oblică poate opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune debitorului.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică şi creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 974. Creditorii pot exercita toate drepturile şi acțiunile debitorului lor, afară de acelea care îi sunt exclusiv personale *(C. civ. 558, 699, 732, 769, 780 şi urm., 848, 1825, 1843).*

Art. 1.561. Efectele admiterii acțiunii oblice. Hotărârea judecătorească de admitere a acțiunii oblice profită tuturor creditorilor, fără nicio preferință în favoarea creditorului care a exercitat acțiunea.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică şi creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Secțiunea a 3-a. Acțiunea revocatorie

Art. 1.562. Noțiune. (1) Dacă dovedeşte un prejudiciu, creditorul poate cere să fie declarate inopozabile față de el actele juridice încheiate de debitor în frauda drepturilor sale, cum sunt cele prin care debitorul îşi creează sau îşi măreşte o stare de insolvabilitate.

(2) Un contract cu titlu oneros sau o plată făcută în executarea unui asemenea contract poate fi declarată inopozabilă numai atunci când terțul contractant ori cel care a primit plata cunoştea faptul că debitorul îşi creează sau îşi măreşte starea de insolvabilitate.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică şi creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 975. Ei pot asemenea, în numele lor personal, să atace actele viclene, făcute de debitor în prejudiciul drepturilor lor *(C. civ. 562, 699, 769, 785).*

Art. 1.563. Condiții privitoare la creanță. Creanța trebuie să fie certă la data introducerii acțiunii.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică şi creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Art. 1.564. Termen de prescripție. Dacă prin lege nu se prevede altfel, dreptul la acțiune se prescrie în termen de un an de la data la care creditorul a cunoscut sau trebuia să cunoască prejudiciul ce rezultă din actul atacat.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică şi creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Art. 1.565. Efectele admiterii acțiunii. (1) Actul atacat va fi declarat inopozabil atât față de creditorul care a introdus acțiunea, cât și față de toți ceilalți creditori care, putând introduce acțiunea, au intervenit în cauză. Aceștia vor avea dreptul de a fi plătiți din prețul bunului urmărit, cu respectarea cauzelor de preferință existente între ei.

(2) Terțul dobânditor poate păstra bunul plătind creditorului căruia profită admiterea acțiunii o sumă de bani egală cu prejudiciul suferit de acesta din urmă prin încheierea actului. În caz contrar, hotărârea judecătorească de admitere a acțiunii revocatorii indisponibilizează bunul până la încetarea executării silite a creanței pe care s-a întemeiat acțiunea, dispozițiile privitoare la publicitatea și efectele clauzei de inalienabilitate aplicându-se în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică și creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Titlul VI. Transmisiunea și transformarea obligațiilor

Capitolul I. Cesiunea de creanță

Secțiunea 1. Cesiunea de creanță în general

Art. 1.566. Noțiune. (1) Cesiunea de creanță este convenția prin care creditorul cedent transmite cesionarului o creanță împotriva unui terț.

(2) Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică:

a) transferului creanțelor în cadrul unei transmisiuni universale sau cu titlu universal;

b) transferului titlurilor de valoare și altor instrumente financiare, cu excepția dispozițiilor secțiunii a 2-a din prezentul capitol.

Legea de aplicare:
Art. 117. (1) Creanța transmisă prin cesiune sau subrogație, intervenită după data intrării în vigoare a Codului civil, își păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data nașterii creanței.
(2) Obligația transmisă prin preluare de datorie își păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data nașterii obligației.

Art. 1.567. Felurile cesiunii. (1) Cesiunea de creanță poate fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit.

(2) Dacă cesiunea este cu titlu gratuit, dispozițiile prezentei secțiuni se completează în mod corespunzător cu cele din materia contractului de donație.

(3) Dacă cesiunea este cu titlu oneros, dispozițiile prezentului capitol se completează în mod corespunzător cu cele din materia contractului de vânzare-cumpărare sau, după caz, cu cele care reglementează orice altă operațiune juridică în cadrul căreia părțile au convenit să se execute prestația constând în transmiterea unei creanțe.

Art. 1.568. Transferul drepturilor. (1) Cesiunea de creanță transferă cesionarului:

a) toate drepturile pe care cedentul le are în legătură cu creanța cedată;

b) drepturile de garanție și toate celelalte accesorii ale creanței cedate.

(2) Cu toate acestea, cedentul nu poate să predea cesionarului, fără acordul constituitorului, posesia bunului luat în gaj. În cazul în care constituitorul se opune, bunul gajat rămâne în custodia cedentului.

Art. 1.569. Creanțe care nu pot fi cedate. (1) Nu pot face obiectul unei cesiuni creanțele care sunt declarate netransmisibile de lege.

(2) Creanța ce are ca obiect o altă prestație decât plata unei sume de bani poate fi cedată numai dacă cesiunea nu face ca obligația să fie, în mod substanțial, mai oneroasă.

Art. 1.570. Clauza de inalienabilitate. (1) Cesiunea care este interzisă sau limitată prin convenția cedentului cu debitorul nu produce efecte în privința debitorului decât dacă:

a) debitorul a consimțit la cesiune;

b) interdicția nu este expres menționată în înscrisul constatator al creanței, iar cesionarul nu a cunoscut și nu trebuia să cunoască existența interdicției la momentul cesiunii;

c) cesiunea privește o creanță ce are ca obiect o sumă de bani.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu limitează răspunderea cedentului față de debitor pentru încălcarea interdicției de a ceda creanța.

Art. 1.571. Cesiunea parțială. (1) Creanța privitoare la o sumă de bani poate fi cedată în parte.

(2) Creanța ce are ca obiect o altă prestație nu poate fi cedată în parte decât dacă obligația este divizibilă, iar cesiunea nu face ca aceasta să devină, în mod substanțial, mai oneroasă pentru debitor.

Art. 1.572. Creanțe viitoare. (1) În caz de cesiune a unei creanțe viitoare, actul trebuie să cuprindă elementele care permit identificarea creanței cedate.

(2) Creanța se consideră transferată din momentul încheierii contractului de cesiune.

Art. 1.573. Forma cesiunii. (1) Creanța este cedată prin simpla convenție a cedentului și a cesionarului, fără notificarea debitorului.

(2) Consimțământul debitorului nu este cerut decât atunci când, după împrejurări, creanța este legată în mod esențial de persoana creditorului.

Art. 1.574. Predarea înscrisului constatator al creanței. (1) Cedentul este obligat să remită cesionarului titlul constatator al creanței aflat în posesia sa, precum și orice alte înscrisuri doveditoare ale dreptului transmis.

(2) În caz de cesiune parțială a creanței, cesionarul are dreptul la o copie legalizată a înscrisului constatator al creanței, precum și la menționarea cesiunii, cu semnătura părților, pe înscrisul original. Dacă cesionarul dobândește și restul creanței, devin aplicabile dispozițiile alin. (1).

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1391. La strămutarea unei creanțe, a unui drept sau a unei acțiuni, predarea între cedente și cesionar se face prin remiterea titlului *(C. civ. 1132, 1318, 1393 și urm.).*

Art. 1.575. Efectele cesiunii înainte de notificare. (1) Cesiunea de creanță produce efecte între cedent și cesionar, iar acesta din urmă poate pretinde tot ceea ce primește cedentul de la debitor, chiar dacă cesiunea nu a fost făcută opozabilă debitorului.

(2) Cesionarul poate, în aceleași împrejurări, să facă acte de conservare cu privire la dreptul cedat.

Art. 1.576. Dobânzile scadente și neîncasate. Dacă nu s-a convenit altfel, dobânzile și orice alte venituri aferente creanței, devenite scadente, dar neîncasate încă de cedent, se cuvin cesionarului, cu începere de la data cesiunii.

Art. 1.577. Costuri suplimentare. Debitorul are dreptul să fie despăgubit de cedent și de cesionar pentru orice cheltuieli suplimentare cauzate de cesiune.

Art. 1.578. Comunicarea și acceptarea cesiunii. (1) Debitorul este ținut să plătească cesionarului din momentul în care:

a) acceptă cesiunea printr-un înscris cu dată certă;

b) primește o comunicare scrisă a cesiunii, pe suport hârtie sau în format electronic, în care se arată identitatea cesionarului, se identifică în mod rezonabil creanța cedată și se solicită debitorului să plătească cesionarului. În cazul unei cesiuni parțiale, trebuie indicată și întinderea cesiunii.

(2) Înainte de acceptare sau de primirea comunicării, debitorul nu se poate libera decât plătind cedentului.

(3) Atunci când comunicarea cesiunii este făcută de cesionar, debitorul îi poate cere acestuia să îi prezinte dovada scrisă a cesiunii.

(4) Până la primirea unei asemenea dovezi, debitorul poate să suspende plata.

(5) Comunicarea cesiunii nu produce efecte dacă dovada scrisă a cesiunii nu este comunicată debitorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1393. (1) Cesionarul nu poate opune dreptul său la o a treia persoană decât după ce a notificat debitorului cesiunea. (2) Acelaşi efect va avea acceptarea cesiunii făcută de debitor într-un act autentic *(C. civ. 973, 1149, 1833).*

Art. 1.579. Opozabilitatea cesiunii unei universalități de creanțe. Cesiunea unei universalități de creanțe, actuale sau viitoare, nu este opozabilă terților decât prin înscrierea cesiunii în arhivă. Cu toate acestea, cesiunea nu este opozabilă debitorilor decât din momentul comunicării ei.

Art. 1.580. Comunicarea odată cu cererea de chemare în judecată. Atunci când cesiunea se comunică odată cu acțiunea intentată împotriva debitorului, acesta nu poate fi obligat la cheltuieli de judecată dacă plăteşte până la primul termen, afară de cazul în care, la momentul comunicării cesiunii, debitorul se afla deja în întârziere.

Art. 1.581. Opozabilitatea cesiunii față de fideiusor. Cesiunea nu este opozabilă fideiusorului decât dacă formalitățile prevăzute pentru opozabilitatea cesiunii față de debitor au fost îndeplinite şi în privința fideiusorului însuşi.

Art. 1.582. Efectele cesiunii între cesionar şi debitorul cedat. (1) Debitorul poate să opună cesionarului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut invoca împotriva cedentului. Astfel, el poate să opună plata făcută cedentului înainte ca cesiunea să îi fi devenit opozabilă, indiferent dacă are sau nu cunoştință de existența altor cesiuni, precum şi orice altă cauză de stingere a obligațiilor survenită înainte de acel moment.

(2) Debitorul poate, de asemenea, să opună cesionarului plata pe care el însuşi ori fideiusorul său a făcut-o cu bună-credință unui creditor aparent, chiar dacă au fost îndeplinite formalitățile cerute pentru a face opozabilă cesiunea debitorului şi terților.

(3) În cazul în care cesiunea i-a devenit opozabilă prin acceptare, debitorul cedat nu mai poate opune cesionarului compensația pe care o putea invoca în raporturile cu cedentul.

Legea de aplicare:
Art. 158. În cazul cesiunii de creanță încheiate în scop de garanție, dispozițiile privind executarea din titlul XI al cărții a V-a a Codului civil vizează numai executarea drepturilor cesionarului cu privire la transferul creanței cedate, iar nu drepturile cesionarului asupra debitorului cedat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1395. Dacă mai înainte de notificarea cesiunii făcută de cedent sau de cesionar debitorului, acesta plătise cedentului, liberarea sa va fi valabilă *(C. civ. 1097).*

Art. 1.583. Cesiuni succesive. (1) Atunci când cedentul a transmis aceeaşi creanță mai multor cesionari succesivi, debitorul se liberează plătind în temeiul cesiunii care i-a fost comunicată mai întâi sau pe care a acceptat-o mai întâi printr-un înscris cu dată certă.

(2) În raporturile dintre cesionarii succesivi ai aceleiaşi creanțe este preferat cel care şi-a înscris mai întâi cesiunea la arhivă, indiferent de data cesiunii sau a comunicării acesteia către debitor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999: Art. 99. (1) Între cesiunea notificată debitorului sau acceptată de către acesta şi cesiunea înscrisă la arhivă, potrivit prezentului titlu, va avea prioritate cesiunea înscrisă. (2) În

cazul unor cesiuni succesive va avea rang de prioritate față de terți cesionarul care și-a înscris primul cesiunea la arhivă, indiferent dacă are sau nu cunoștință de existența altor cesiuni.

Art. 1.584. Efectele cesiunii parțiale între cesionarii creanței. În cazul unei cesiuni parțiale, cedentul și cesionarul sunt plătiți proporțional cu valoarea creanței fiecăruia dintre ei. Această regulă se aplică în mod corespunzător cesionarilor care dobândesc împreună aceeași creanță.

Art. 1.585. Obligația de garanție. (1) Dacă cesiunea este cu titlu oneros, cedentul are, de drept, obligația de garanție față de cesionar.

(2) Astfel, cedentul garantează existența creanței în raport cu data cesiunii, fără a răspunde și de solvabilitatea debitorului cedat. Dacă cedentul s-a obligat expres să garanteze pentru solvabilitatea debitorului cedat, se prezumă, în lipsa unei stipulații contrare, că s-a avut în vedere numai solvabilitatea de la data cesiunii.

(3) Răspunderea pentru solvabilitatea debitorului cedat se întinde până la concurența prețului cesiunii, la care se adaugă cheltuielile suportate de cesionar în legătură cu cesiunea.

(4) De asemenea, dacă cedentul cunoștea, la data cesiunii, starea de insolvabilitate a debitorului cedat, sunt aplicabile, în mod corespunzător, dispozițiile legale privind răspunderea vânzătorului de rea-credință pentru viciile ascunse ale bunului vândut.

(5) În lipsă de stipulație contrară, cedentul cu titlu gratuit nu garantează nici măcar existența creanței la data cesiunii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1392. Cel ce vinde o creanță, sau orice alt lucru necorporal, este dator să răspundă de existența sa valabilă în folosul său, în momentul vânzării, deși vânzarea n-ar cuprinde această îndatorire de răspundere *(C. civ. 1337 și urm., 1397 și urm.).* ▸ Art. 1397. Vânzătorul sau cedentul unei creanțe nu răspunde de solvabilitatea debitorului, decât dacă s-a îndatorat anume la aceasta și numai până la suma prețului de dânsul primit *(C. civ. 1133).*

Art. 1.586. Răspunderea cedentului pentru evicțiune. (1) În toate cazurile, cedentul răspunde dacă, prin fapta sa proprie, singură ori concurentă cu fapta unei alte persoane, cesionarul nu dobândește creanța în patrimoniul său ori nu poate să o facă opozabilă terților.

(2) Într-un asemenea caz, întinderea răspunderii cedentului se determină potrivit dispozițiilor art. 1.585 alin. (4).

Secțiunea a 2-a. Cesiunea unei creanțe constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător

Art. 1.587. Noțiune și feluri. (1) Creanțele încorporate în titluri nominative, la ordin ori la purtător nu se pot transmite prin simplul acord de voință al părților.

(2) Regimul titlurilor menționate la alin. (1), precum și al altor titluri de valoare se stabilește prin lege specială.

Legislație conexă: ▸ Legea nr.58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin (M. Of. nr. 100 din 1 mai 1934) ▸ Legea nr.59/1934 asupra cecului (M. Of. nr. 100 din 1 mai 1934) ▸ Legea nr.31/1990 privind societățile comerciale (republicată în M. Of. nr. 1066 din 17 noiembrie 2004) ▸ Legea nr.297/2004 privind piața de capital (M. Of. nr. 571 din 29 iunie 2004), cu modificările și completările ulterioare.

Art. 1.588. Modalități de transmitere. (1) În cazul titlurilor nominative, transmisiunea se menționează atât pe înscrisul respectiv, cât și în registrul ținut pentru evidența acestora.

(2) Pentru transmiterea titlurilor la ordin este necesar girul, efectuat potrivit dispozițiilor aplicabile în materia cambiilor.

(3) Creanța încorporată într-un titlu la purtător se transmite prin remiterea materială a titlului. Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

Art. 1.589. Mijloace de apărare. (1) Debitorul nu poate opune deținătorului titlului alte excepții decât cele care privesc nulitatea titlului, cele care reies neîndoielnic din cuprinsul acestuia, precum şi cele care pot fi invocate personal împotriva deținătorului.

(2) Cu toate acestea, deținătorul care a dobândit titlul în frauda debitorului nu se poate prevala de dispozițiile alin. (1).

Art. 1.590. Plata creanței. Debitorul care a emis titlul la purtător este ținut să plătească creanța constatată prin acel titlu oricărui deținător care îi remite titlul, cu excepția cazului în care i s-a comunicat o hotărâre judecătorească prin care este obligat să refuze plata.

Art. 1.591. Punerea în circulație fără voia emitentului. Debitorul care a emis titlul la purtător rămâne ținut față de orice deținător de bună-credință, chiar dacă demonstrează că titlul a fost pus în circulație împotriva voinței sale.

Art. 1.592. Acțiunea deținătorului deposedat în mod nelegitim. Cel care a fost deposedat în mod nelegitim de un titlu la purtător nu îl poate împiedica pe debitor să plătească creanța celui care îi prezintă titlul decât prin comunicarea unei hotărâri judecătoreşti. În acest caz, instanța se va pronunța pe cale de ordonanță preşedințială.

Capitolul II. Subrogația

Art. 1.593. Felurile subrogației. (1) Oricine plăteşte în locul debitorului poate fi subrogat în drepturile creditorului, fără a putea însă dobândi mai multe drepturi decât acesta.

(2) Subrogația poate fi convențională sau legală.

(3) Subrogația convențională poate fi consimțită de debitor sau de creditor. Ea trebuie să fie expresă şi, pentru a fi opusă terților, trebuie constatată prin înscris.

Legea de aplicare:
Art. 117. (1) Creanța transmisă prin cesiune sau subrogație, intervenită după data intrării în vigoare a Codului civil, îşi păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data naşterii creanței.
(2) Obligația transmisă prin preluare de datorie îşi păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data naşterii obligației.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1106. Subrogația în drepturile creditorului, făcută în folosul unei a treia persoane ce îi plăteşte, este sau convențională sau legală *(C. civ. 1093, 1670, 1682).*

Art. 1.594. Subrogația consimțită de creditor. (1) Subrogația este consimțită de creditor atunci când, primind plata de la un terț, îi transmite acestuia, la momentul plății, toate drepturile pe care le avea împotriva debitorului.

(2) Subrogația operează fără consimțământul debitorului. Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1107. Această subrogare este convențională:1. când creditorul, primind plata sa de la o altă persoană, dă acestei persoane drepturile, acțiunile, privilegiile sau ipotecile sale, în contra debitorului; această subrogație trebuie să fie expresă şi făcută tot într-un timp cu plata;

Art. 1.595. Subrogația consimțită de debitor. (1) Subrogația este consimțită de debitor atunci când acesta se împrumută spre a-şi plăti datoria şi, pe această cale, transmite împrumutătorului drepturile creditorului față de care avea datoria respectivă.

(2) Subrogația este valabilă numai dacă actul de împrumut şi chitanța de plată a datoriei au dată certă, în actul de împrumut se declară că suma a fost împrumutată spre a se plăti datoria, iar în chitanță se menționează că plata a fost făcută cu banii împrumutați de noul creditor.

(3) Subrogația consimțită de debitor are loc fără consimțământul creditorului inițial, în lipsă de stipulație contrară.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1107. Această subrogare este convențională:2. când debitorul se împrumută cu o sumă spre a-şi plăti datoria şi subrogă pe împrumutător în drepturile creditorului. Ca să fie valabilă această subrogație, trebuie să se facă actul de împrumut şi chitanța înaintea tribunalului, să se declare în actul de împrumut că suma s-a luat pentru a face plata, şi în chitanță să fie declarat că plata s-a făcut cu banii dați pentru aceasta de noul creditor. Această subrogație se operează fără concursul voinței creditorului *(C. civ. 1093)*.

Art. 1.596. Subrogația legală. În afară de alte cazuri prevăzute de lege, subrogația se produce de drept:

a) în folosul creditorului, chiar chirografar, care plătește unui creditor care are un drept de preferință, potrivit legii;

b) în folosul dobânditorului unui bun care îl plătește pe titularul creanței însoțite de o garanție asupra bunului respectiv;

c) în folosul celui care, fiind obligat împreună cu alții sau pentru alții, are interes să stingă datoria;

d) în folosul moştenitorului care plătește din bunurile sale datoriile succesiunii;

e) în alte cazuri stabilite de lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1108. Subrogația se face de drept:1. În folosul aceluia care, fiind el însuşi creditor, plătește altui creditor, ce are preferință; 2. În folosul aceluia care, dobândind un imobil, plătește creditorilor căror acest imobil era ipotecat; 3. În folosul aceluia care, fiind obligat cu alții sau pentru alții la plata datoriei, are interes de a o desface; 4. În folosul eredelui beneficiar, care a plătit din starea sa datoriile succesiunii *(C. civ. 713, 777 şi urm., 1053 şi urm., 1510, 1670, 1722, 1746, 1778, 1799, 1812)*.

Art. 1.597. Efectele subrogației. (1) Subrogația îşi produce efectele din momentul plății pe care terțul o face în folosul creditorului.

(2) Subrogația produce efecte împotriva debitorului principal şi a celor care au garantat obligația. Aceştia pot opune noului creditor mijloacele de apărare pe care le aveau împotriva creditorului inițial.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1109. Subrogația stabilită prin articolele precedente se operează atât în contra fidejusorului, cât şi în contra debitorului. Ea nu poate desființa dreptul creditorului, când plata i s-a făcut numai pentru parte din datorie; în acest caz el poate exercita, pentru ce are a mai lua, aceleaşi drepturi ce exercită şi subrogatul, pentru partea plătită, celui cui a făcut o plată parțială *(C. civ. 1652 şi urm.)*.

Art. 1.598. Subrogația parțială. (1) În caz de subrogație parțială, creditorul inițial, titular al unei garanții, poate exercita drepturile sale pentru partea neplătită din creanță cu preferință față de noul creditor.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care creditorul inițial s-a obligat față de noul creditor să garanteze suma pentru care a operat subrogația, cel din urmă este preferat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1109. Subrogația stabilită prin articolele precedente se operează atât în contra fidejusorului, cât şi în contra debitorului. Ea nu poate desființa dreptul creditorului, când plata i s-a făcut numai pentru parte din datorie; în acest caz el poate exercita, pentru ce are a mai lua, aceleaşi drepturi ce exercită şi subrogatul, pentru partea plătită, celui cui a făcut o plată parțială *(C. civ. 1652 şi urm.)*.

Capitolul III. Preluarea datoriei

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.599. Condiții. Obligația de a plăti o sumă de bani ori de a executa o altă prestație poate fi transmisă de debitor unei alte persoane:

a) fie printr-un contract încheiat între debitorul inițial şi noul debitor, sub rezerva dispozițiilor art. 1.605;

b) fie printr-un contract încheiat între creditor şi noul debitor, prin care acesta din urmă îşi asumă obligația.

Legea de aplicare:

Art. 117. (1) Creanța transmisă prin cesiune sau subrogație, intervenită după data intrării în vigoare a Codului civil, îşi păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data naşterii creanței.

(2) Obligația transmisă prin preluare de datorie îşi păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data naşterii obligației.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ► Art. 1131. Novațiunea, prin substituirea unui nou debitor, poate să se opereze fără concursul primului debitor. ► Art. 1132. Delegația, prin care un debitor dă creditorului un alt debitor ce se obligă către dânsul, nu operează novațiunea, dacă creditorul n-a declarat expres, că descarcă pe debitorul ce a făcut delegația *(C. civ. 1107, 1393).*

Art. 1.600. Efecte. Prin încheierea contractului de preluare a datoriei, noul debitor îl înlocuieşte pe cel vechi, care, dacă nu s-a stipulat altfel şi sub rezerva art. 1.601, este liberat.

Art. 1.601. Insolvabilitatea noului debitor. Debitorul inițial nu este liberat prin preluarea datoriei, dacă se dovedeşte că noul debitor era insolvabil la data când a preluat datoria, iar creditorul a consimțit la preluare, fără a cunoaşte această împrejurare.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1133. Creditorul ce a descărcat pe debitorul de care s-a făcut delegația n-are recurs în contra acestui debitor, dacă debitorul delegat devine nesolvabil, afară de cazul când prin act se rezervă expres acest drept, sau când delegatul este declarat falit sau căzut în deconfitură, în momentul delegației.

Art. 1.602. Accesoriile creanței. (1) Creditorul se poate prevala în contra noului debitor de toate drepturile pe care le are în legătură cu datoria preluată.

(2) Preluarea datoriei nu are niciun efect asupra existenței garanțiilor creanței, afară de cazul când acestea nu pot fi despărțite de persoana debitorului.

(3) Cu toate acestea, obligația fideiusorului sau a terțului care a constituit o garanție pentru realizarea creanței se va stinge dacă aceste persoane nu şi-au dat acordul la preluare.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1134. Privilegiile şi ipotecile creanței celei vechi nu le are şi creanța ce-i este substituită, afară de cazul când creditorul le-a rezervat expres.

Art. 1.603. Mijloacele de apărare. (1) Dacă din contract nu rezultă altfel, noul debitor poate opune creditorului toate mijloacele de apărare pe care le-ar fi putut opune debitorul inițial, în afară de compensație sau orice altă excepție personală a acestuia din urmă.

(2) Noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare întemeiate pe raportul juridic dintre noul debitor şi debitorul inițial, chiar dacă acest raport a fost motivul determinant al preluării.

Art. 1.604. Ineficacitatea preluării datoriei. (1) Când contractul de preluare este desființat, obligația debitorului inițial renaşte, cu toate accesoriile sale, sub rezerva drepturilor dobândite de terții de bună-credință.

(2) Creditorul poate, de asemenea, cere daune-interese celui ce a preluat datoria, afară numai dacă acesta din urmă dovedeşte că nu poartă răspunderea desfiinţării contractului şi a prejudiciilor suferite de creditor.

Secţiunea a 2-a. Preluarea datoriei prin contract încheiat cu debitorul

Art. 1.605. Acordul creditorului. Preluarea datoriei convenită cu debitorul îşi va produce efectele numai dacă creditorul îşi dă acordul.

Art. 1.606. Comunicarea preluării. (1) Oricare dintre contractanţi poate comunica creditorului contractul de preluare, cerându-i să îşi dea acordul.

(2) Creditorului nu i se poate cere acordul cât timp nu a primit comunicarea.

(3) Cât timp creditorul nu şi-a dat acordul, contractanţii pot modifica sau denunţa contractul.

Art. 1.607. Termenul de acceptare. (1) Contractantul care comunică preluarea datoriei creditorului îi poate stabili un termen rezonabil pentru răspuns.

(2) Dacă ambii contractanţi au comunicat creditorului preluarea datoriei, stabilind termene diferite, răspunsul urmează să fie dat în termenul care se împlineşte cel din urmă.

(3) Preluarea datoriei este considerată refuzată dacă creditorul nu a răspuns în termen.

Art. 1.608. Obligaţiile terţului. (1) Cât timp creditorul nu şi-a dat acordul sau dacă a refuzat preluarea, cel care a preluat datoria este obligat să îl libereze pe debitor, executând la timp obligaţia.

(2) Creditorul nu dobândeşte un drept propriu împotriva celui obligat să îl libereze pe debitor, cu excepţia cazului în care se face dovada că părţile contractante au voit altfel.

Capitolul IV. Novaţia

Art. 1.609. Noţiune şi feluri. (1) Novaţia are loc atunci când debitorul contractează faţă de creditor o obligaţie nouă, care înlocuieşte şi stinge obligaţia iniţială.

(2) De asemenea, novaţia se produce atunci când un debitor nou îl înlocuieşte pe cel iniţial, care este liberat de creditor, stingându-se astfel obligaţia iniţială. În acest caz, novaţia poate opera fără consimţământul debitorului iniţial.

(3) Novaţia are loc şi atunci când, ca efect al unui contract nou, un alt creditor este substituit celui iniţial, faţă de care debitorul este liberat, stingându-se astfel obligaţia veche.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1128. Novaţiunea se operează în trei feluri:1. când debitorul contractează în privinţa creditorului său o datorie nouă ce se substituie celei vechi care este stinsă; 2. când un nou debitor este substituit celui vechi, care este descărcat de creditor; 3. când, prin efectul unui nou angajament, un nou creditor este substituit celui vechi, către care debitorul este descărcat *(C. civ. 782, 1107, 1120, 1129 şi urm., 1391 şi urm.).*

Art. 1.610. Proba novaţiei. Novaţia nu se prezumă. Intenţia de a nova trebuie să fie neîndoielnică.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1130. Novaţiunea nu se prezumă. Voinţa de a o face trebuie să rezulte evident din act.

Art. 1.611. Garanţiile creanţei novate. (1) Ipotecile care garantează creanţa iniţială nu vor însoţi noua creanţă decât dacă aceasta s-a prevăzut în mod expres.

(2) În cazul novaţiei prin schimbarea debitorului, ipotecile legate de creanţa iniţială nu subzistă asupra bunurilor debitorului iniţial fără consimţământul acestuia din urmă şi nici nu se strămută asupra bunurilor noului debitor fără acordul său.

(3) Atunci când novația operează între creditor și unul dintre debitorii solidari, ipotecile legate de vechea creanță nu pot fi transferate decât asupra bunurilor codebitorului care contractează noua datorie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1134. Privilegiile și ipotecile creanței celei vechi nu le are și creanța ce-i este substituită, afară de cazul când creditorul le-a rezervat expres. ► Art. 1135. Când novațiunea se operează prin substituirea unui nou debitor, privilegiile și ipotecile primitive ale creanței nu pot trece asupra bunurilor noului debitor. ► Art. 1136. Când novațiunea se operează între creditor și unul din debitorii solidari, privilegiile și ipotecile vechii creanțe nu se pot rezerva decât asupra bunurilor acelui care contractă noua datorie.

Art. 1.612. Mijloacele de apărare. Atunci când novația are loc prin schimbarea debitorului, noul debitor nu poate opune creditorului mijloacele de apărare pe care le avea împotriva debitorului inițial și nici cele pe care acesta din urmă le avea împotriva creditorului, cu excepția situației în care, în acest ultim caz, debitorul poate invoca nulitatea absolută a actului din care s-a născut obligația inițială.

Art. 1.613. Efectele novației asupra debitorilor solidari și fideiusorilor. (1) Novația care operează între creditor și unul dintre debitorii solidari îi liberează pe ceilalți codebitori cu privire la creditor. Novația care operează cu privire la debitorul principal îi liberează pe fideiusori.

(2) Cu toate acestea, atunci când creditorul a cerut acordul codebitorilor sau, după caz, al fideiusorilor ca aceștia să fie ținuți de noua obligație, creanța inițială subzistă în cazul în care debitorii sau fideiusorii nu își exprimă acordul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1137. (1) Codebitorii sunt liberați prin novațiunea făcută între creditori și unul din debitorii solidari. (2) Novațiunea făcută în privința debitorului principal liberează cauțiunile.

Art. 1.614. Efectele novației asupra creditorilor solidari. Novația consimțită de un creditor solidar nu este opozabilă celorlalți creditori decât pentru partea din creanță ce revine acelui creditor.

Titlul VII. Stingerea obligațiilor

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1.615. Moduri de stingere a obligațiilor. Obligațiile se sting prin plată, compensație, confuziune, remitere de datorie, imposibilitate fortuită de executare, precum și prin alte moduri expres prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 118. Obligațiile extracontractuale născute înainte de intrarea în vigoare a Codului civil sunt supuse modurilor de stingere prevăzute de acesta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1091. Obligațiile se sting prin plată, prin novațiune, prin remitere voluntară, prin compensație, prin confuziune; prin pierderea lucrului, prin anulare sau resciziune, prin efectul condiției rezolutorii și prin prescripție *(C. civ. 1019, 1092 și urm., 1128 și urm., 1138 și urm., 1143 și urm., 1154, 1156, 1837 și urm., 1900).*

Capitolul II. Compensația

Art. 1.616. Noțiune. Datoriile reciproce se sting prin compensație până la concurența celei mai mici dintre ele.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1143. Când două persoane sunt datoare una alteia, se operează între dânsele o compensaţie care stinge amândouă datoriile în felul şi cazurile exprese mai jos *(C. civ. 1144 şi urm., 1508, 1570).* ► Art. 1145. (1) Compensaţia n-are loc decât între două datorii care deopotrivă au ca obiect o sumă de bani, o cantitate oarecare de lucruri fungibile de aceeaşi specie şi care sunt deopotrivă lichide şi exigibile. (2) Prestaţiile în fructe, al căror preţ este regulat prin mercuriale, se compensează cu sumele lichide şi exigibile.

Art. 1.617. Condiţii. (1) Compensaţia operează de plin drept de îndată ce există două datorii certe, lichide şi exigibile, oricare ar fi izvorul lor, şi care au ca obiect o sumă de bani sau o anumită cantitate de bunuri fungibile de aceeaşi natură.
(2) O parte poate cere lichidarea judiciară a unei datorii pentru a putea opune compensaţia.
(3) Oricare dintre părţi poate renunţa, în mod expres ori tacit, la compensaţie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1144. Compensaţia se operează de drept, în puterea legii, şi chiar când debitorii n-ar şti nimic despre aceasta; cele două datorii se sting reciproc în momentul când ele se găsesc existând deodată şi până la concurenţa cotităţilor lor respective.

Art. 1.618. Cazuri în care compensaţia este exclusă. Compensaţia nu are loc atunci când:
a) creanţa rezultă dintr-un act făcut cu intenţia de a păgubi;
b) datoria are ca obiect restituirea bunului dat în depozit sau cu titlu de comodat;
c) are ca obiect un bun insesizabil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1147. Compensaţia se operează oricare ar fi cauzele unei sau celeilalte datorii, afară de cazurile:1. unei cereri pentru restituţiunea unui lucru ce pe nedrept s-a luat de la proprietar; 2. unei cereri pentru restituţiunea unui depozit neregulat; 3. unei datorii declarate nesesizabile *(C. civ. 1560 şi urm., 1570, 1591 şi urm.).*

Art. 1.619. Termenul de graţie. Termenul de graţie acordat pentru plata uneia dintre datorii nu împiedică realizarea compensaţiei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1146. Termenul de graţie nu împiedică compensaţia *(C. civ. 1101).*

Art. 1.620. Imputaţia. Atunci când mai multe obligaţii susceptibile de compensaţie sunt datorate de acelaşi debitor, regulile stabilite pentru imputaţia plăţii se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1151. Când sunt mai multe datorii compensabile, datorite de aceeaşi persoană, se urmează, pentru compensaţie, regulile stabilite pentru imputaţie de art. 1113.

Art. 1.621. Fideiusiunea. (1) Fideiusorul poate opune în compensaţie creanţa pe care debitorul principal o dobândeşte împotriva creditorului obligaţiei garantate.
(2) Debitorul principal nu poate, pentru a se libera faţă de creditorul său, să opună compensaţia pentru ceea ce acesta din urmă datorează fideiusorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1148. (1) Compensaţia se operează în privinţa cauţiunii, pentru ceea ce creditorul datoreşte debitorului principal. (2) Compensaţia n-are loc, în privinţa debitorului principal pentru ceea ce creditorul datoreşte cauţiunii *(C. civ. 1039 şi urm., 1047, 1141, 1142, 1681).*

Art. 1.622. Efectele compensaţiei faţă de terţi. (1) Compensaţia nu are loc şi nici nu se poate renunţa la ea în detrimentul drepturilor dobândite de un terţ.
(2) Astfel, debitorul care, fiind terţ poprit, dobândeşte o creanţă asupra creditorului popritor nu poate opune compensaţia împotriva acestuia din urmă.

(3) Debitorul care putea să opună compensația și care a plătit datoria nu se mai poate prevala, în detrimentul terților, de privilegiile sau de ipotecile creanței sale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1152. Compensația n-are loc în prejudiciul drepturilor dobândite de alte persoane. Astfel cel ce, fiind debitor, a devenit creditor în urma sechestrului ce i s-a făcut de o altă persoană, nu poate invoca compensația în prejudiciul sechestrantului *(C. civ. 1099)*.

Art. 1.623. Cesiunea sau ipoteca asupra unei creanțe. (1) Debitorul care acceptă pur și simplu cesiunea sau ipoteca asupra creanței consimțită de creditorul său unui terț nu mai poate opune acelui terț compensația pe care ar fi putut să o invoce împotriva creditorului inițial înainte de acceptare.

(2) Cesiunea sau ipoteca pe care debitorul nu a acceptat-o, dar care i-a devenit opozabilă, nu împiedică decât compensația datoriilor creditorului inițial care sunt ulterioare momentului în care cesiunea sau ipoteca i-a devenit opozabilă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1149. (1) Debitorul, care a acceptat pur și simplu ca un creditor să facă cesiunea drepturilor sale unei alte persoane, nu mai poate invoca în contra cesionarului compensația care ar fi avut loc în privința cedentului, înaintea acceptării. (2) Când cesiunea s-a notificat debitorului, dar nu s-a acceptat de dânsul, nu se împiedică decât compensația posterioară acestei notificări *(C. civ. 1391 și urm.)*.

Capitolul III. Confuziunea

Art. 1.624. Noțiune. (1) Atunci când, în cadrul aceluiași raport obligațional, calitățile de creditor și debitor se întrunesc în aceeași persoană, obligația se stinge de drept prin confuziune.

(2) Confuziunea nu operează dacă datoria și creanța se găsesc în același patrimoniu, dar în mase de bunuri diferite.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1154. Când calități necompatibile se întâlnesc pe capul aceleiași persoane se face o confuziune, care stinge amândouă drepturile, activ și pasiv *(C. civ. 557, 565, 638, 1048, 1155, 1617, 1680)*.

Art. 1.625. Confuziunea și ipoteca. (1) Ipoteca se stinge prin confuziunea calităților de creditor ipotecar și de proprietar al bunului ipotecat.

(2) Ea renaște dacă creditorul este evins din orice cauză independentă de el.

Art. 1.626. Fideiusiunea. Confuziunea ce operează prin reunirea calităților de creditor și debitor profită fideiusorilor. Cea care operează prin reunirea calităților de fideiusor și creditor ori de fideiusor și debitor principal nu stinge obligația principală.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1155. (1) Confuziúnea, ce se operează prin concursul calităților de creditor și debitor principal, liberează cauțiunile. (2) Aceea ce se operează prin concursul calităților de creditor sau debitor și cauțiune, nu aduce stingerea obligației principale; aceea ce se operează prin concursul calităților de creditor și debitor nu profită codebitorilor săi solidari, decât pentru porțiunea datorată de dânsul *(C. civ. 713, 781, 1039, 1048, 1141, 1142, 1148, 1680)*.

Art. 1.627. Efectele confuziunii față de terți. Confuziunea nu aduce atingere drepturilor dobândite anterior de terți în legătură cu creanța stinsă pe această cale.

Art. 1.628. Desființarea confuziunii. Dispariția cauzei care a determinat confuziunea face să renască obligația cu efect retroactiv.

Capitolul IV. Remiterea de datorie

Art. 1.629. Noțiune. (1) Remiterea de datorie are loc atunci când creditorul îl liberează pe debitor de obligația sa.

(2) Remiterea de datorie este totală, dacă nu se stipulează contrariul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1138. (1) Remiterea voluntară a titlului original făcută de creditor debitorului dă proba liberațiunii. (2) Remiterea voluntară a copiei legalizate a titlului lasă a se presupune remiterea datoriei sau plata, până la proba contrarie.

Art. 1.630. Feluri. (1) Remiterea de datorie poate fi expresă sau tacită.

(2) Ea poate fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, potrivit naturii actului prin care aceasta se realizează.

Art. 1.631. Dovada. Dovada remiterii de datorie se face în condițiile art. 1.499.

Art. 1.632. Garanții. Renunțarea expresă la un privilegiu sau la o ipotecă făcută de creditor nu prezumă remiterea de datorie în privința creanței garantate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1139. Remiterea lucrului dat ca siguranță nu este de ajuns ca să facă a se presupune remiterea datoriei.

Art. 1.633. Fideiusiunea. (1) Remiterea de datorie făcută debitorului principal liberează pe fideiusor, ca şi pe oricare alte persoane ținute pentru el.

(2) Remiterea de datorie consimțită în favoarea fideiusorului nu liberează pe debitorul principal.

(3) Dacă remiterea de datorie este convenită cu unul dintre fideiusori, ceilalți rămân obligați să garanteze pentru tot, cu includerea părții garantate de acesta, numai dacă au consimțit expres la exonerarea lui.

(4) Prestația pe care a primit-o creditorul de la un fideiusor pentru a-l exonera de obligația de garanție se impută asupra datoriei, profitând, în proporția valorii acelei prestații, atât debitorului principal, cât şi celorlalți fideiusori.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1140. Remiterea titlului original sau a copiei legalizate a titlului făcută unuia din debitori are acelaşi efect în folosul codebitorilor. ► Art. 1141. (1) Remiterea sau descărcarea expresă făcută în folosul unuia din codebitorii solidari liberează pe toți ceilalți, afară numai dacă creditorul şi-a rezervat anume drepturile sale în contra acestor din urmă. (2) În cazul din urmă, creditorul nu poate cere plata datoriei decât scăzând partea celui cărui a făcut remitere *(C. civ. 1039, 1049).* ► Art. 1142. (1) Remiterea sau descărcarea expresă făcută debitorului principal liberează cauțiunile. (2) Aceea acordată cauțiunii nu liberează pe debitorul principal. (3) Aceea acordată unei din cauțiuni nu liberează în totul pe celelalte. (4) Aceea acordată unei cauțiuni dată în urmă prin act separat, nu liberează în nimic pe celelalte. (5) Aceea ce creditorul a primit de la o cauțiune pentru a o descărca din chezăşia sa trebuie să se impute asupra datoriei şi să descarce pe debitorul principal şi pe celelalte cauțiuni.

Capitolul V. Imposibilitatea fortuită de executare

Art. 1.634. Noțiune. Condiții. (1) Debitorul este liberat atunci când obligația sa nu mai poate fi executată din cauza unei forțe majore, a unui caz fortuit ori a unor alte evenimente asimilate acestora, produse înainte ca debitorul să fie pus în întârziere.

(2) Debitorul este, de asemenea, liberat, chiar dacă se află în întârziere, atunci când creditorul nu ar fi putut, oricum, să beneficieze de executarea obligației din cauza împrejurărilor prevăzute la alin. (1), afară de cazul în care debitorul a luat asupra sa riscul producerii acestora.

(3) Atunci când imposibilitatea este temporară, executarea obligaţiei se suspendă pentru un termen rezonabil, apreciat în funcţie de durata şi urmările evenimentului care a provocat imposibilitatea de executare.

(4) Dovada imposibilităţii de executare revine debitorului.

(5) Debitorul trebuie să notifice creditorului existenţa evenimentului care provoacă imposibilitatea de executare a obligaţiilor. Dacă notificarea nu ajunge la creditor într-un termen rezonabil din momentul în care debitorul a cunoscut sau trebuia să cunoască imposibilitatea de executare, debitorul răspunde pentru prejudiciul cauzat, prin aceasta, creditorului.

(6) Dacă obligaţia are ca obiect bunuri de gen, debitorul nu poate invoca imposibilitatea fortuită de executare.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1156. (1) Când obiectul obligaţiei este un corp cert şi determinat, de piere, de se scoate din comerţ, sau se pierde astfel încât absolut să nu se ştie de existenţa lui, obligaţia este stinsă, dacă lucrul a pierit sau s-a pierdut, fără greşeala debitorului, şi înainte de a fi pus în întârziere. (2) Chiar când debitorul este pus în întârziere, dacă nu a luat asupra-şi cazurile fortuite, obligaţia se stinge, în caz când lucrul ar fi pierit şi la creditor, dacă i s-ar fi dat. (3) Debitorul este ţinut de a proba cazurile fortuite ce alegă. Ori în ce chip ar pieri sau s-ar pierde lucrul furat, pierderea sa nu liberează pe cel ce l-a sustras de a face restituţiunea preţului. (4) Obligaţia se stinge totdeauna când printr-un eveniment oarecare, ce nu se poate imputa debitorului, se face imposibilă îndeplinirea acestei obligaţii *(C. civ. 557, 565, 636, 760, 927, 998 şi urm., 1030, 1083, 1156, 1311, 1434, 1439, 1479 şi urm., 1566, 1624, 1625).*

Titlul VIII. Restituirea prestaţiilor

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 1.635. Cauzele restituirii. (1) Restituirea prestaţiilor are loc ori de câte ori cineva este ţinut, în virtutea legii, să înapoieze bunurile primite fără drept ori din eroare sau în temeiul unui act juridic desfiinţat ulterior cu efect retroactiv ori ale cărui obligaţii au devenit imposibil de executat din cauza unui eveniment de forţă majoră, a unui caz fortuit ori a unui alt eveniment asimilat acestora.

(2) Ceea ce a fost prestat în temeiul unei cauze viitoare, care nu s-a înfăptuit, este, de asemenea, supus restituirii, afară numai dacă cel care a prestat a făcut-o ştiind că înfăptuirea cauzei este cu neputinţă sau, după caz, a împiedicat cu ştiinţă realizarea ei.

(3) Obligaţia de restituire beneficiază de garanţiile constituite pentru plata obligaţiei iniţiale.

Art. 1.636. Persoana îndreptăţită la restituire. Dreptul de restituire aparţine celui care a efectuat prestaţia supusă restituirii sau, după caz, unei alte persoane îndreptăţite, potrivit legii.

Art. 1.637. Formele restituirii. (1) Restituirea se face în natură sau prin echivalent.

(2) Restituirea prestaţiilor are loc chiar dacă, potrivit legii, nu sunt datorate daune-interese.

Art. 1.638. Restituirea pentru cauză ilicită. Prestaţia primită sau executată în temeiul unei cauze ilicite sau imorale rămâne întotdeauna supusă restituirii.

Capitolul II. Modalităţile de restituire

Art. 1.639. Restituirea în natură. Restituirea prestaţiilor se face în natură, prin înapoierea bunului primit.

Art. 1.640. Restituirea prin echivalent. (1) Dacă restituirea nu poate avea loc în natură din cauza imposibilităţii sau a unui impediment serios ori dacă restituirea priveşte prestarea unor servicii deja efectuate, restituirea se face prin echivalent.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), valoarea prestațiilor se apreciază la momentul în care debitorul a primit ceea ce trebuie să restituie.

Art. 1.641. Pieirea sau înstrăinarea bunului. În cazul pieirii totale sau înstrăinării bunului supus restituirii, debitorul obligației de restituire este ținut să plătească valoarea bunului, considerată fie la momentul primirii sale, fie la acela al pierderii ori al înstrăinării, în funcție de cea mai mică dintre aceste valori. Dacă debitorul este de rea-credință ori obligația de restituire provine din culpa sa, atunci restituirea se face în funcție de valoarea cea mai mare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 996. (1) Când cel ce a primit lucrul cu rea-credință l-a înstrăinat, este dator a întoarce valoarea lucrului din ziua cererii în restituțiune. (2) Când cel care l-a primit era de bună-credință, nu este obligat a restitui decât numai prețul cu care a vândut lucrul *(C. civ. 1095, 1611, 1899).*

Art. 1.642. Pieirea fortuită a bunului. Dacă bunul supus restituirii a pierit fortuit, debitorul obligației de restituire este liberat de această obligație, însă el trebuie să cedeze creditorului, după caz, fie indemnizația încasată pentru această pieire, fie, atunci când nu a încasat-o încă, dreptul de a primi această indemnizație. Dacă debitorul este de rea-credință ori obligația de restituire provine din culpa sa, el nu este liberat de restituire decât dacă dovedește că bunul ar fi pierit și în cazul în care, la data pieirii, ar fi fost deja predat creditorului.

Legea de aplicare:
Art. 118¹.[1] (1) În cazul restituirii prestațiilor reciproce, dispuse în temeiul legii sau al unui contract, dacă bunul piere în mod fortuit și nu a fost asigurat, iar debitorul obligației de restituire a fost de bună-credință sau obligația de restituire nu provine din culpa sa, obligația de restituire se stinge potrivit art. 1.642 din Codul civil, caz în care și creditorul este liberat de propria obligație de restituire, însă numai dacă a fost de bună-credință sau cauza restituirii nu îi este imputabilă.
(2) Dacă bunul arătat la alin. (1) a pierit numai în parte, creditorul are dreptul de a reduce propria prestație până la limita a ceea ce el primește.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 995. (1) Când lucrul plătit nedebit era un imobil sau un mobil corporal, cel ce l-a primit cu rea-credință este obligat a-l restitui în natură, dacă există, sau valoarea lucrului dacă a pierit sau s-a deteriorat chiar în cazuri fortuite, afară numai de va proba că la aceste cazuri ar fi fost expus lucrul fiind și în posesiunea proprietarului. (2) Cel care a primit lucrul, cu bună-credință, este obligat a-l restitui, dacă există, dar este liberat prin pierderea lui, și nu răspunde de deteriorări *(C. civ. 960, 1083, 1156).*

Art. 1.643. Pierderea parțială. (1) Dacă bunul ce face obiectul restituirii a suferit o pierdere parțială, cum este o deteriorare sau o altă scădere de valoare, cel obligat la restituire este ținut să îl indemnizeze pe creditor, cu excepția cazului în care pierderea rezultă din folosința normală a bunului sau dintr-o împrejurare neimputabilă debitorului.
(2) Atunci când cauza restituirii este imputabilă creditorului, bunul ce face obiectul restituirii trebuie înapoiat în starea în care se găsește la momentul introducerii acțiunii, fără despăgubiri, afară de cazul când această stare este cauzată din culpa debitorului restituirii.

Art. 1.644. Cheltuielile privitoare la bun. Dreptul la rambursarea cheltuielilor făcute cu bunul ce face obiectul restituirii este supus regulilor prevăzute în materia accesiunii pentru posesorul de bună-credință sau, dacă cel obligat la restituire este de rea-credință ori cauza restituirii îi este imputabilă, regulilor prevăzute în materia accesiunii pentru posesorul de rea-credință.

[1] Art. 118¹ a fost introdus prin art. III pct. 17 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 997. Acela cărui se face restituțiunea, trebuie să despăgubească pe posesorul chiar de rea-credință de toate cheltuielile făcute pentru conservarea lucrului, sau care au crescut prețul lui *(C. civ. 991, 1574, 1730 pct. 4)*.

Art. 1.645. Restituirea fructelor şi a contravalorii folosinței bunului. (1) Dacă a fost de bună-credință, cel obligat la restituire dobândeşte fructele produse de bunul supus restituirii şi suportă cheltuielile angajate cu producerea lor. El nu datorează nicio indemnizație pentru folosința bunului, cu excepția cazului în care această folosință a fost obiectul principal al prestației şi a cazului în care bunul era, prin natura lui, supus unei deprecieri rapide.

(2) Atunci când cel obligat la restituire a fost de rea-credință ori când cauza restituirii îi este imputabilă, el este ținut, după compensarea cheltuielilor angajate cu producerea lor, să restituie fructele pe care le-a dobândit sau putea să le dobândească şi să îl indemnizeze pe creditor pentru folosința pe care bunul i-a putut-o procura.

Art. 1.646. Cheltuielile restituirii. (1) Cheltuielile restituirii sunt suportate de părți proporțional cu valoarea prestațiilor care se restituie.

(2) Cheltuielile restituirii se suportă integral de cel care este de rea-credință ori din a cărui culpă contractul a fost desființat.

Art. 1.647. Restituirea prestațiilor de către incapabili. (1) Persoana care nu are capacitate de exercițiu deplină nu este ținută la restituirea prestațiilor decât în limita folosului realizat, apreciat la data cererii de restituire. Sarcina probei acestei îmbogățiri incumbă celui care solicită restituirea.

(2) Ea poate fi ținută la restituirea integrală atunci când, cu intenție sau din culpă gravă, a făcut ca restituirea să fie imposibilă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1164. Când minorii, interzişii sau femeile măritate sunt admişi, în această calitate, a exercita acțiune de resciziune în contra angajamentelor lor, ei nu întorc aceea ce au primit, în urmarea acestor angajamente, în timpul minorității, interdicției sau maritajului, decât dacă se probează că au profitat de aceea ce li s-a dat *(**Notă:** Dispoziția art. 1164 a devenit inaplicabilă în privința femeilor măritate, prin efectul Legii privitoare la ridicarea incapacității civile a femeii măritate din 1932)*.

Capitolul III. Efectele restituirii față de terți

Art. 1.648. Actele de înstrăinare. (1) Dacă bunul supus restituirii a fost înstrăinat, acțiunea în restituire poate fi exercitată şi împotriva terțului dobânditor, sub rezerva regulilor de carte funciară sau a efectului dobândirii cu bună-credință a bunurilor mobile ori, după caz, a aplicării regulilor privitoare la uzucapiune.

(2) Dacă asupra bunului supus restituirii au fost constituite drepturi reale, dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

Art. 1.649. Situația altor acte juridice. În afara actelor de dispoziție prevăzute la art. 1.648, toate celelalte acte juridice făcute în favoarea unui terț de bună-credință sunt opozabile adevăratului proprietar sau celui care are dreptul la restituire. Contractele cu executare succesivă, sub condiția respectării formalităților de publicitate prevăzute de lege, vor continua să producă efecte pe durata stipulată de părți, dar nu mai mult de un an de la data desființării titlului constituitorului.

Titlul IX. Diferite contracte speciale

Capitolul I. Contractul de vânzare

Secțiunea 1. Dispoziții generale

§1. Domeniul de aplicare

Art. 1.650. Noțiune. (1) Vânzarea este contractul prin care vânzătorul transmite sau, după caz, se obligă să transmită cumpărătorului proprietatea unui bun în schimbul unui preț pe care cumpărătorul se obligă să îl plătească.

(2) Poate fi, de asemenea, transmis prin vânzare un dezmembrământ al dreptului de proprietate sau orice alt drept.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1294. Vinderea este o convenție prin care două părți se obligă între sine, una a transmite celeilalte proprietatea unui lucru şi aceasta a plăti celei dintâi prețul lui.

Art. 1.651. Aplicarea unor reguli de la vânzare. Dispozițiile prezentului capitol privind obligațiile vânzătorului se aplică, în mod corespunzător, obligațiilor înstrăinătorului în cazul oricărui alt contract având ca efect transmiterea unui drept, dacă din reglementările aplicabile acelui contract sau din cele referitoare la obligații în general nu rezultă altfel.

§2. Cine poate cumpăra sau vinde

Art. 1.652. Principiul capacității. Pot cumpăra sau vinde toți cei cărora nu le este interzis prin lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1306. Pot cumpăra şi vinde toți cărora nu le este oprit prin lege *(C. civ. 475, 946 şi urm.).*

Art. 1.653. Incapacitatea de a cumpăra drepturi litigioase. (1) Sub sancțiunea nulității absolute, judecătorii, procurorii, grefierii, executorii, avocații, notarii publici, consilierii juridici şi practicienii în insolvență nu pot cumpăra, direct sau prin persoane interpuse, drepturi litigioase care sunt de competența instanței judecătoreşti în a cărei circumscripție îşi desfăşoară activitatea.

(2) Sunt exceptate de la prevederile alin. (1):

a) cumpărarea drepturilor succesorale ori a cotelor-părți din dreptul de proprietate de la comoştenitori sau coproprietari, după caz;

b) cumpărarea unui drept litigios în vederea îndestulării unei creanțe care s-a născut înainte ca dreptul să fi devenit litigios;

c) cumpărarea care s-a făcut pentru apărarea drepturilor celui ce stăpâneşte bunul în legătură cu care există dreptul litigios.

(3) Dreptul este litigios dacă există un proces început şi neterminat cu privire la existența sau întinderea sa.

Legea de aplicare:
Art. 124. Pentru cesiunile de drepturi litigioase încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil îşi păstrează aplicabilitatea dispozițiile art. 1.402-1.404 din Codul civil din 1864.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1309. Judecătorii şi supleanții, membrii ministerului public şi avocații nu se pot face cesionari de drepturi litigioase, care sunt de competința *tribunalului județean* în a cărui rază teritorială îşi exercită funcțiunile lor, sub pedeapsa de nulitate, speze şi daune-interese.

Art. 1.654. Alte incapacități de a cumpăra. (1) Sunt incapabili de a cumpăra, direct sau prin persoane interpuse, chiar şi prin licitație publică:

a) mandatarii, pentru bunurile pe care sunt însărcinați să le vândă; excepția prevăzută la art. 1.304 alin. (1) rămâne aplicabilă;

b) părinții, tutorele, curatorul, administratorul provizoriu, pentru bunurile persoanelor pe care le reprezintă;

c) funcționarii publici, judecătorii-sindici, practicienii în insolvență, executorii, precum şi alte asemenea persoane, care ar putea influența condițiile vânzării făcute prin intermediul lor sau care are ca obiect bunurile pe care le administrează ori a căror administrare o supraveghează.

(2) Încălcarea interdicțiilor prevăzute la alin. (1) lit. a) şi b) se sancționează cu nulitatea relativă, iar a celei prevăzute la lit. c) cu nulitatea absolută.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1308. Sub pedeapsă de nulitate, nu se pot face adjudecatari nici direct, nici prin persoane interpuse:1. tutorii, ai averii celor de sub a lor tutelă; 2. mandatarii, ai averii ce sunt însărcinați să vândă; 3. administratorii, ai averii comunelor sau stabilimentelor încredințate îngrijirii lor; 4. oficianții publici, ai averilor statului ale căror vânzări se fac printr-înşii *(C. civ. 1539 şi urm.)*.

Art. 1.655. Incapacități de a vinde. (1) Persoanele prevăzute la art. 1.654 alin. (1) nu pot, de asemenea, să vândă bunurile proprii pentru un preț care constă într-o sumă de bani provenită din vânzarea ori exploatarea bunului sau patrimoniului pe care îl administrează ori a cărui administrare o supraveghează, după caz.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi contractelor în care, în schimbul unei prestații promise de persoanele prevăzute la art. 1.654 alin. (1), cealaltă parte se obligă să plătească o sumă de bani.

Art. 1.656. Inadmisibilitatea acțiunii în anulare. Cei cărora le este interzis să cumpere ori să vândă nu pot să ceară anularea vânzării nici în nume propriu, nici în numele persoanei ocrotite.

§3. Obiectul vânzării

Art. 1.657. Bunurile ce pot fi vândute. Orice bun poate fi vândut în mod liber, dacă vânzarea nu este interzisă ori limitată prin lege sau prin convenție ori testament.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1310. Toate lucrurile care sunt în comerț, pot să fie vândute, afară numai dacă vreo lege a oprit aceasta *(C civ. 476, 578, 963)*.

Art. 1.658. Vânzarea unui bun viitor. (1) Dacă obiectul vânzării îl constituie un bun viitor, cumpărătorul dobândeşte proprietatea în momentul în care bunul s-a realizat. În privința construcțiilor, sunt aplicabile dispozițiile corespunzătoare în materie de carte funciară.

(2) În cazul vânzării unor bunuri dintr-un gen limitat care nu există la data încheierii contractului, cumpărătorul dobândeşte proprietatea la momentul individualizării de către vânzător a bunurilor vândute. Atunci când bunul sau, după caz, genul limitat nu se realizează, contractul nu produce niciun efect. Cu toate acestea, dacă nerealizarea este determinată de culpa vânzătorului, el este ținut să plătească daune-interese.

(3) Când bunul se realizează numai parțial, cumpărătorul are alegerea fie de a cere desființarea vânzării, fie de a pretinde reducerea corespunzătoare a prețului. Aceeaşi soluție se aplică şi în cazul prevăzut la alin. (2) atunci când genul limitat s-a realizat numai parțial şi, din acest motiv, vânzătorul nu poate individualiza întreaga cantitate de bunuri prevăzută în contract. Dacă nerealizarea parțială a bunului sau, după caz, a genului limitat a fost determinată de culpa vânzătorului, acesta este ținut să plătească daune-interese.

(4) Atunci când cumpărătorul şi-a asumat riscul nerealizării bunului sau genului limitat, după caz, el rămâne obligat la plata preţului.

(5) În sensul prezentului articol, bunul este considerat realizat la data la care devine apt de a fi folosit potrivit destinaţiei în vederea căreia a fost încheiat contractul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1964: Art. 965. (1) Lucrurile viitoare pot fi obiectul obligaţiei.

Art. 1.659. Vânzarea bunului pierit în întregime sau în parte. Dacă în momentul vânzării unui bun individual determinat acesta pierise în întregime, contractul nu produce niciun efect. Dacă bunul pierise numai în parte, cumpărătorul care nu cunoştea acest fapt în momentul vânzării poate cere fie anularea vânzării, fie reducerea corespunzătoare a preţului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1311. Dacă în momentul vânzării, lucrul vândut era pierit în tot, vinderea este nulă. Dacă era pierit numai în parte, cumpărătorul are alegerea între a se lăsa de contract, sau a pretinde reducerea preţului *(C. civ. 1030 şi urm., 1156, 1347).*

Art. 1.660. Condiţii ale preţului. (1) Preţul constă într-o sumă de bani.

(2) Acesta trebuie să fie serios şi determinat sau cel puţin determinabil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1303. Preţul vânzării trebuie să fie serios şi determinat de părţi.

Art. 1.661. Preţul determinabil. Vânzarea făcută pe un preţ care nu a fost determinat în contract este valabilă dacă părţile au convenit asupra unei modalităţi prin care preţul poate fi determinat ulterior, dar nu mai târziu de data plăţii şi care nu necesită un nou acord de voinţă al părţilor.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 60. Vânzarea făcută pe un preţ nedeterminat în contract este valabilă dacă părţile au convenit asupra unui mod de a-l determina în urmă.

Art. 1.662. Determinarea preţului de către un terţ. (1) Preţul poate fi determinat şi de către una sau mai multe persoane desemnate potrivit acordului părţilor.

(2) Atunci când persoanele astfel desemnate nu determină preţul în termenul stabilit de părţi sau, în lipsă, în termen de 6 luni de la încheierea contractului, la cererea părţii interesate, preşedintele judecătoriei de la locul încheierii contractului va desemna, de urgenţă, în camera de consiliu, prin încheiere definitivă, un expert pentru determinarea preţului. Remuneraţia expertului se plăteşte în cote egale de către părţi.

(3) Dacă preţul nu a fost determinat în termen de un an de la încheierea contractului, vânzarea este nulă, afară de cazul în care părţile au convenit un alt mod de determinare a preţului.

Reglementarea anterioară
- **C. civ. 1864:** Art. 1304. Cu toate acestea, determinarea preţului poate fi lăsată la arbitratul unei a treia persoane.
- **C. com.:** Art. 61. (2) Determinarea preţului poate fi încredinţată arbitrului unei a treia persoane desemnate în contract sau rămase a se alege în urmă. (3) Când persoana desemnată sau aleasă nu voieşte sau nu poate primi, părţile trebuie să procedeze la o nouă numire. (4) Dacă părţile nu se învoiesc, numirea se face de justiţie.

Art. 1.663. Determinarea preţului în funcţie de greutatea lucrului vândut. Când preţul se determină în funcţie de greutatea lucrului vândut, la stabilirea cuantumului său nu se ţine seama de greutatea ambalajului.

Art. 1.664. Lipsa determinării exprese a preţului. (1) Preţul vânzării este suficient determinat dacă poate fi stabilit potrivit împrejurărilor.

(2) Când contractul are ca obiect bunuri pe care vânzătorul le vinde în mod obișnuit, se prezumă că părțile au avut în vedere prețul practicat în mod obișnuit de vânzător.

(3) În lipsă de stipulație contrară, vânzarea unor bunuri al căror preț este stabilit pe piețe organizate este presupusă a se fi încheiat pentru prețul mediu aplicat în ziua încheierii contractului pe piața cea mai apropiată de locul încheierii contractului. Dacă această zi a fost nelucrătoare, se ține seama de ultima zi lucrătoare.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 40. Când urmează a se hotărî adevăratul preț, sau prețul curent al productelor, mărfurilor, transporturilor, navlului, al primelor de asigurare, cursul schimbului, al efectelor publice și al titlurilor industriale, el se ia după listele bursei sau după mercurialele locului unde contractul a fost încheiat sau, în lipsă, după acelea ale locului celui mai apropiat sau după orice altfel de probă.

Art. 1.665. Prețul fictiv și prețul derizoriu. (1) Vânzarea este anulabilă atunci când prețul este stabilit fără intenția de a fi plătit.

(2) De asemenea, dacă prin lege nu se prevede altfel, vânzarea este anulabilă când prețul este într-atât de disproporționat față de valoarea bunului, încât este evident că părțile nu au dorit să consimtă la o vânzare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1303. Prețul vânzării trebuie să fie serios și determinat de părți.

Art. 1.666. Cheltuielile vânzării. (1) În lipsă de stipulație contrară, cheltuielile pentru încheierea contractului de vânzare sunt în sarcina cumpărătorului.

(2) Măsurarea, cântărirea și cheltuielile de predare a bunului sunt în sarcina vânzătorului, iar cele de preluare și transport de la locul executării sunt în sarcina cumpărătorului, dacă nu s-a convenit altfel.

(3) În absența unei clauze contrare, cheltuielile aferente operațiunilor de plată a prețului sunt în sarcina cumpărătorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1305. Spezele vânzării sunt în sarcina cumpărătorului, în lipsă de stipulație contrarie *(C. civ. 1105, 1317, 1357);* ▸ Art. 1317. Spezele predării sunt în sarcina vânzătorului, și ale ridicării în sarcina cumpărătorului, dacă nu este stipulațiune contrarie *(C. civ. 1105, 1305).*

Art. 1.667. Cheltuielile predării. În lipsa uzanțelor sau a unei stipulații contrare, dacă bunul trebuie transportat dintr-un loc în altul, vânzătorul trebuie să se ocupe de expediere pe cheltuiala cumpărătorului. Vânzătorul este liberat când predă bunul transportatorului ori expeditorului. Cheltuielile de transport sunt în sarcina cumpărătorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1317. Spezele predării sunt în sarcina vânzătorului, și ale ridicării în sarcina cumpărătorului, dacă nu este stipulațiune contrarie *(C. civ. 1105, 1305).*

§4. Pactul de opțiune privind contractul de vânzare și promisiunea de vânzare

Art. 1.668. Pactul de opțiune privind contractul de vânzare. (1) În cazul pactului de opțiune privind un contract de vânzare asupra unui bun individual determinat, între data încheierii pactului și data exercitării opțiunii sau, după caz, aceea a expirării termenului de opțiune nu se poate dispune de bunul care constituie obiectul pactului.

(2) Atunci când pactul are ca obiect drepturi tabulare, dreptul de opțiune se notează în cartea funciară.

(3) Dreptul de opțiune se radiază din oficiu dacă până la expirarea termenului de opțiune nu s-a înscris o declarație de exercitare a opțiunii, însoțită de dovada comunicării sale către cealaltă parte.

Art. 1.669. Promisiunea de vânzare şi promisiunea de cumpărare. (1) Când una dintre părţile care au încheiat o promisiune bilaterală de vânzare refuză, nejustificat, să încheie contractul promis, cealaltă parte poate cere pronunţarea unei hotărâri care să ţină loc de contract, dacă toate celelalte condiţii de validitate sunt îndeplinite.

(2) Dreptul la acţiune se prescrie în termen de 6 luni de la data la care contractul trebuia încheiat.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător în cazul promisiunii unilaterale de vânzare sau de cumpărare, după caz.

(4) În cazul promisiunii unilaterale de cumpărare a unui bun individual determinat, dacă, mai înainte ca promisiunea să fi fost executată, creditorul său înstrăinează bunul ori constituie un drept real asupra acestuia, obligaţia promitentului se consideră stinsă.

Reglementarea anterioară
Titlul X al Legii nr. 247/2005: Art. 5. (2) În situaţia în care după încheierea unui antecontract cu privire la teren, cu sau fără construcţii, una dintre părţi refuză ulterior să încheie contractul, partea care şi-a îndeplinit obligaţiile poate sesiza instanţa competentă care poate pronunţa o hotărâre care să ţină loc de contract.

Art. 1.670. Preţul promisiunii. În lipsă de stipulaţie contrară, sumele plătite în temeiul unei promisiuni de vânzare reprezintă un avans din preţul convenit.

§5. Obligaţiile vânzătorului

I. Dispoziţii generale

Art. 1.671. Interpretarea clauzelor vânzării. Clauzele îndoielnice în contractul de vânzare se interpretează în favoarea cumpărătorului, sub rezerva regulilor aplicabile contractelor încheiate cu consumatorii şi contractelor de adeziune.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1312. (2) Orice clauză obscură sau îndoioasă se interpretează în contra vânzătorului *(C. civ. 983)*.

Art. 1.672. Obligaţiile principale ale vânzătorului. Vânzătorul are următoarele obligaţii principale:

1. să transmită proprietatea bunului sau, după caz, dreptul vândut;
2. să predea bunul;
3. să îl garanteze pe cumpărător contra evicţiunii şi viciilor bunului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1313. Vânzătorul are două obligaţii principale, a preda lucrul şi a răspunde de dânsul *(C. civ. 1314 şi urm., 1336 şi urm.)*. ► Art. 1336. Vânzătorul răspunde către cumpărător: 1. de liniştita posesiune a lucrului, şi 2. de viciile aceluiaşi lucru *(C. civ. 1313, 1337 şi urm., 1352 şi urm.)*.

II. Transmiterea proprietăţii sau a dreptului vândut

Art. 1.673. Obligaţia de a transmite dreptul vândut. (1) Vânzătorul este obligat să transmită cumpărătorului proprietatea bunului vândut.

(2) Odată cu proprietatea cumpărătorul dobândeşte toate drepturile şi acţiunile accesorii ce au aparţinut vânzătorului.

(3) Dacă legea nu dispune altfel, dispoziţiile referitoare la transmiterea proprietăţii se aplică în mod corespunzător şi atunci când prin vânzare se transmite un alt drept decât dreptul de proprietate.

Art. 1.674. Transmiterea proprietății. Cu excepția cazurilor prevăzute de lege ori dacă din voința părților nu rezultă contrariul, proprietatea se strămută de drept cumpărătorului din momentul încheierii contractului, chiar dacă bunul nu a fost predat ori prețul nu a fost plătit încă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1295. (1) Vinderea este perfectă între părți şi proprietatea este de drept strămutată la cumpărător, în privința vânzătorului, îndată ce părțile s-au învoit asupra lucrului şi asupra prețului, deşi lucrul încă nu se va fi predat şi prețul încă nu se va fi numărat.

Art. 1.675. Opozabilitatea vânzării. În cazurile anume prevăzute de lege, vânzarea nu poate fi opusă terților decât după îndeplinirea formalităților de publicitate respective.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1295. (2) În materie de vindere de imobile, drepturile care rezultă prin vinderea perfectă între părți, nu pot a se opune, mai înainte de transcripțiunea actului, unei a treia persoane care ar avea şi ar fi conservat, după lege, oarecare drepturi asupra imobilului vândut *(C. civ. 948 şi urm., 964, 971, 1300 şi urm., 1303).*

Art. 1.676. Strămutarea proprietății imobilelor. În materie de vânzare de imobile, strămutarea proprietății de la vânzător la cumpărător este supusă dispozițiilor de carte funciară.

Art. 1.677. Radierea drepturilor stinse. Vânzătorul este obligat să radieze din cartea funciară, pe cheltuiala sa, drepturile înscrise asupra imobilului vândut, dacă acestea sunt stinse.

Art. 1.678. Vânzarea bunurilor de gen. Atunci când vânzarea are ca obiect bunuri de gen, inclusiv bunuri dintr-un gen limitat, proprietatea se transferă cumpărătorului la data individualizării acestora prin predare, numărare, cântărire, măsurare ori prin orice alt mod convenit sau impus de natura bunului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1300. Dacă însă marfele nu s-au vândut cu grămada, ci după greutate, după număr sau măsură, lucrurile vândute rămân în rizicul-pericol al vânzătorului, până ce vor fi cântărite, numărate sau măsurate; dar aceasta nu împiedică pe cumpărător de-a cere şi a dobândi la caz de neexecutare, sau predarea lucrurilor vândute sau daune-interese, dacă se cuvine *(C. civ. 1018, 1074, 1075, 1082, 1299 şi urm., 1320 şi urm.).*

Art. 1.679. Vânzarea în bloc a bunurilor. Dacă însă mai multe bunuri sunt vândute în bloc şi pentru un preț unic şi global, proprietatea se strămută cumpărătorului îndată ce contractul s-a încheiat, chiar dacă bunurile nu au fost individualizate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1299. Dacă s-au vândut marfe cu grămada, vinderea este perfectă, deşi marfele n-au fost încă cântărite, numărate sau măsurate.

Art. 1.680. Vânzarea după mostră sau model. La vânzarea după mostră sau model, proprietatea se strămută la momentul predării bunului.

Art. 1.681. Vânzarea pe încercate. (1) Vânzarea este pe încercate atunci când se încheie sub condiția suspensivă ca, în urma încercării, bunul să corespundă criteriilor stabilite la încheierea contractului ori, în lipsa acestora, destinației bunului, potrivit naturii sale.

(2) Dacă durata încercării nu a fost convenită şi din uzanțe nu rezultă altfel, condiția se consideră îndeplinită în cazul în care cumpărătorul nu a declarat că bunul este nesatisfăcător în termen de 30 de zile de la predarea bunului.

(3) În cazul în care prin contractul de vânzare părțile au prevăzut că bunul vândut urmează să fie încercat, se prezumă că s-a încheiat o vânzare pe încercate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1302. Vinderea făcută pe încercate este totdeauna presupusă condiţională până la încercare.

Art. 1.682. Vânzarea pe gustate. (1) Vânzarea sub rezerva ca bunul să corespundă gusturilor cumpărătorului se încheie numai dacă acesta a făcut cunoscut acordul său în termenul convenit ori statornicit prin uzanţe. În cazul în care un asemenea termen nu există, se aplică dispoziţiile art. 1.681 alin. (2).

(2) Dacă bunul vândut se află la cumpărător, iar acesta nu se pronunţă în termenul prevăzut la alin. (1), vânzarea se consideră încheiată la expirarea termenului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1301. În privinţa vinului, a oliului şi a altor asemenea lucruri care, după obicei, se gustă mai înainte de a se cumpăra, vinderea nu există până ce cumpărătorul nu le-a gustat şi n-a declarat că-i convin.

Art. 1.683. Vânzarea bunului altuia. (1) Dacă, la data încheierii contractului asupra unui bun individual determinat, acesta se află în proprietatea unui terţ, contractul este valabil, iar vânzătorul este obligat să asigure transmiterea dreptului de proprietate de la titularul său către cumpărător.

(2) Obligaţia vânzătorului se consideră ca fiind executată fie prin dobândirea de către acesta a bunului, fie prin ratificarea vânzării de către proprietar, fie prin orice alt mijloc, direct ori indirect, care procură cumpărătorului proprietatea asupra bunului.

(3) Dacă din lege sau din voinţa părţilor nu rezultă contrariul, proprietatea se strămută de drept cumpărătorului din momentul dobândirii bunului de către vânzător sau al ratificării contractului de vânzare de către proprietar.

(4) În cazul în care vânzătorul nu asigură transmiterea dreptului de proprietate către cumpărător, acesta din urmă poate cere rezoluţiunea contractului, restituirea preţului, precum şi, dacă este cazul, daune-interese.

(5) Atunci când un coproprietar a vândut bunul proprietate comună şi ulterior nu asigură transmiterea proprietăţii întregului bun către cumpărător, acesta din urmă poate cere, pe lângă daune-interese, la alegerea sa, fie reducerea preţului proporţional cu cota-parte pe care nu a dobândit-o, fie rezoluţiunea contractului în cazul în care nu ar fi cumpărat dacă ar fi ştiut că nu va dobândi proprietatea întregului bun.

(6) În cazurile prevăzute la alin. (4) şi (5), întinderea daunelor-interese se stabileşte, în mod corespunzător, potrivit art. 1.702 şi 1.703. Cu toate acestea, cumpărătorul care la data încheierii contractului cunoştea că bunul nu aparţinea în întregime vânzătorului nu poate să solicite rambursarea cheltuielilor referitoare la lucrările autonome sau voluptuare.

Art. 1.684. Rezerva proprietăţii. Stipulaţia prin care vânzătorul îşi rezervă proprietatea bunului până la plata integrală a preţului este valabilă chiar dacă bunul a fost predat. Această stipulaţie nu poate fi însă opusă terţilor decât după îndeplinirea formalităţilor de publicitate cerute de lege, după natura bunului.

Legea de aplicare:
Art. 119. Formalităţile de publicitate necesare pentru opozabilitatea rezervei proprietăţii potrivit art. 1.684 din Codul civil se aplică şi contractelor de vânzare cu rezerva proprietăţii încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă rezerva proprietăţii nu devenise opozabilă potrivit legii anterioare.

III. Predarea bunului

Art. 1.685. Noţiune. Predarea se face prin punerea bunului vândut la dispoziţia cumpărătorului, împreună cu tot ceea ce este necesar, după împrejurări, pentru exercitarea liberă şi neîngrădită a posesiei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1314. Predarea este strămutarea lucrului vândut în puterea şi posesiunea cumpărătorului *(C. civ. 1074 şi urm., 1315 şi urm.)*.

Art. 1.686. Întinderea obligației de predare. (1) Obligația de a preda bunul se întinde şi la accesoriile sale, precum şi la tot ce este destinat folosinței sale perpetue.

(2) Vânzătorul este, de asemenea, obligat să predea titlurile şi documentele privitoare la proprietatea sau folosința bunului.

(3) În cazul bunurilor de gen, vânzătorul nu este liberat de obligația de predare chiar dacă lotul din care făceau parte bunurile respective a pierit în totalitate, afară numai dacă lotul era anume prevăzut în convenție.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1325. Obligația de a preda lucrul cuprinde accesoriile sale şi tot ce a fost destinat la uzul său perpetuu *(C. civ. 468 şi urm., 482 şi urm., 488 şi urm., 903, 1396)*.

Art. 1.687. Predarea bunului imobil. Predarea imobilului se face prin punerea acestuia la dispoziția cumpărătorului, liber de orice bunuri ale vânzătorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1315. Obligația de a preda imobilele se îndeplineşte din partea vânzătorului prin remiterea cheilor, dacă e vorba de o clădire, sau prin remiterea titlului de proprietate.

Art. 1.688. Predarea bunului mobil. Predarea bunului mobil se poate face fie prin remiterea materială, fie prin remiterea titlului reprezentativ ori a unui alt document sau lucru care îi permite cumpărătorului preluarea în orice moment.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1316. Predarea lucrurilor mobile se face: sau prin tradițiunea reală, sau prin remiterea cheilor clădirii, în care se află puse, sau prin simplul consimțământ al părților, dacă strămutarea nu se poate face în momentul vânzării, sau dacă cumpărătorul le avea în puterea sa, la facerea vânzării, cu vreun alt titlu. ► Art. 1318. Tradițiunea lucrurilor necorporale se face, sau prin remiterea titlurilor, sau prin uzul ce face cumpărătorul de dânsele, cu consimțământul vânzătorului *(C. civ. 1391, 1393, 1687)*.

Art. 1.689. Locul predării. Predarea trebuie să se facă la locul unde bunul se afla în momentul încheierii contractului, dacă nu rezultă altfel din convenția părților ori, în lipsa acesteia, din uzanțe.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1319. Predarea trebuie să se facă la locul, unde se afla lucrul vândut în timpul vânzării, dacă părțile nu s-au învoit altfel *(C. civ. 1104, 1121, 1362)*.

Art. 1.690. Starea bunului vândut. (1) Bunul trebuie să fie predat în starea în care se afla în momentul încheierii contractului.

(2) Cumpărătorul are obligația ca imediat după preluare să verifice starea bunului potrivit uzanțelor.

(3) Dacă în urma verificării se constată existența unor vicii aparente, cumpărătorul trebuie să îl informeze pe vânzător despre acestea fără întârziere. În lipsa informării, se consideră că vânzătorul şi-a executat obligația prevăzută la alin. (1).

(4) Cu toate acestea, în privința viciilor ascunse, dispozițiile art. 1.707-1.714 rămân aplicabile.

Legea de aplicare:
Art. 120. Dispozițiile art. 1.690 alin. (2) şi (3) şi art. 1.691 din Codul civil se aplică şi contractelor încheiate înainte de data intrării sale în vigoare, dacă preluarea bunului are loc după această dată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1324. Lucrul trebuie să fie predat în starea în care se afla în momentul vânzării. Din acea zi toate fructele sunt ale cumpărătorului *(C. civ. 1018 şi urm., 1080, 1363).*

Art. 1.691. Dezacordul asupra calităţii. (1) În cazul în care cumpărătorul contestă calitatea sau starea bunului pe care vânzătorul i l-a pus la dispoziţie, preşedintele judecătoriei de la locul prevăzut pentru executarea obligaţiei de predare, la cererea oricăreia dintre părţi, va desemna de îndată un expert în vederea constatării.

(2) Prin aceeaşi hotărâre se poate dispune sechestrarea sau depozitarea bunului.

(3) Dacă păstrarea bunului ar putea aduce mari pagube sau ar ocaziona cheltuieli însemnate, se va putea dispune chiar vânzarea pe cheltuiala proprietarului, în condiţiile stabilite de instanţă.

(4) Hotărârea de vânzare va trebui comunicată înainte de punerea ei în executare celeilalte părţi sau reprezentantului său, dacă unul dintre aceştia se află într-o localitate situată în circumscripţia judecătoriei care a pronunţat hotărârea. În caz contrar, hotărârea va fi comunicată în termen de 3 zile de la executarea ei.

Art. 1.692. Fructele bunului vândut. Dacă nu s-a convenit altfel, fructele bunului vândut se cuvin cumpărătorului din ziua dobândirii proprietăţii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1324. Lucrul trebuie să fie predat în starea în care se afla în momentul vânzării. Din acea zi toate fructele sunt ale cumpărătorului *(C. civ. 1018 şi urm., 1080, 1363).*

Art. 1.693. Momentul predării. În lipsa unui termen, cumpărătorul poate cere predarea bunului de îndată ce preţul este plătit. Dacă însă, ca urmare a unor împrejurări cunoscute cumpărătorului la momentul vânzării, predarea bunului nu se poate face decât după trecerea unui termen, părţile sunt prezumate că au convenit ca predarea să aibă loc la expirarea acelui termen.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1322. Vânzătorul nu este dator să predea lucrul, dacă cumpărătorul nu plăteşte preţul şi nu are dat de vânzător un termen pentru plată *(C. civ. 1023, 1361 şi urm.).*

Art. 1.694. Refuzul de a preda bunul. (1) Dacă obligaţia de plată a preţului este afectată de un termen şi, după vânzare, cumpărătorul a devenit insolvabil ori garanţiile acordate vânzătorului s-au diminuat, vânzătorul poate suspenda executarea obligaţiei de predare cât timp cumpărătorul nu acordă garanţii îndestulătoare că va plăti preţul la termenul stabilit.

(2) Dacă însă, la data încheierii contractului, vânzătorul cunoştea insolvabilitatea cumpărătorului, atunci acesta din urmă păstrează beneficiul termenului, dacă starea sa de insolvabilitate nu s-a agravat în mod substanţial.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1324. Lucrul trebuie să fie predat în starea în care se afla în momentul vânzării. Din acea zi toate fructele sunt ale cumpărătorului *(C. civ. 1018 şi urm., 1080, 1363).*

IV. Garanţia contra evicţiunii

Art. 1.695. Condiţiile garanţiei contra evicţiunii. (1) Vânzătorul este de drept obligat să îl garanteze pe cumpărător împotriva evicţiunii care l-ar împiedica total sau parţial în stăpânirea netulburată a bunului vândut.

(2) Garanţia este datorată împotriva evicţiunii ce rezultă din pretenţiile unui terţ numai dacă acestea sunt întemeiate pe un drept născut anterior datei vânzării şi care nu a fost adus la cunoştinţa cumpărătorului până la acea dată.

(3) De asemenea, garanţia este datorată împotriva evicţiunii ce provine din fapte imputabile vânzătorului, chiar dacă acestea s-au ivit ulterior vânzării.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1337. Vânzătorul este de drept obligat, după natura contractului de vânzare, a răspunde către cumpărător de evicțiunea totală sau parțială a lucrului vândut, sau de sarcinile la care s-ar pretinde supus acel obiect și care n-ar fi declarate la facerea contractului *(C. civ. 1408, 1503).*

Art. 1.696. Excepția de garanție. Acela care este obligat să garanteze contra evicțiunii nu poate să evingă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1339. În nici un mod vânzătorul nu se poate sustrage de la răspunderea pentru evicțiunea care ar rezulta dintr-un fapt personal al său; orice convenție contrarie este nulă *(C. civ. 5, 998, 999, 1392).*

Art. 1.697. Indivizibilitatea obligației de garanție. Obligația de garanție contra evicțiunii este indivizibilă între debitori.

Art. 1.698. Modificarea sau înlăturarea convențională a garanției. (1) Părțile pot conveni să extindă sau să restrângă obligația de garanție. Acestea pot chiar conveni să îl exonereze pe vânzător de orice garanție contra evicțiunii.

(2) Stipulația prin care obligația de garanție a vânzătorului este restrânsă sau înlăturată nu îl exonerează pe acesta de obligația de a restitui prețul, cu excepția cazului în care cumpărătorul și-a asumat riscul producerii evicțiunii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1338. Părțile pot prin convenție să adauge, să micșoreze sau să șteargă obligația de a răspunde de evicțiune *(C. civ. 969, 1339 și urm., 1354, 1392).* ▸ Art. 1340. Stipulația prin care vânzătorul se descarcă de răspunderea pentru evicțiune, nu-l scutește de a restitui prețul, în caz de evicțiune, afară numai dacă cumpărătorul a cunoscut, la facerea vânzării, pericolul evicțiunii, sau dacă a cumpărat pe răspunderea sa proprie *(C. civ. 1353, 1392).*

Art. 1.699. Limitele clauzei de nerăspundere pentru evicțiune. Chiar dacă s-a convenit că vânzătorul nu va datora nicio garanție, el răspunde totuși de evicțiunea cauzată ulterior vânzării prin faptul său personal ori de cea provenită din cauze pe care, cunoscându-le în momentul vânzării, le-a ascuns cumpărătorului. Orice stipulație contrară este considerată nescrisă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1339. În nici un mod vânzătorul nu se poate sustrage de la răspunderea pentru evicțiunea care ar rezulta dintr-un fapt personal al său; orice convenție contrarie este nulă *(C. civ. 5, 998, 999, 1392).*

Art. 1.700. Rezoluțiunea contractului. (1) Cumpărătorul poate cere rezoluțiunea vânzării dacă a fost evins de întregul bun sau de o parte a acestuia îndeajuns de însemnată încât, dacă ar fi cunoscut evicțiunea, el nu ar mai fi încheiat contractul.

(2) Odată cu rezoluțiunea, cumpărătorul poate cere restituirea prețului și repararea prejudiciului suferit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1342. Dacă, la epoca evicțiunii, lucrul vândut se află de o valoare inferioară sau a suferit deteriorări ori prin neglijența cumpărătorului, ori prin evenimente independente de cumpărător vânzătorul nu se poate apăra de a restitui prețul întreg. ▸ Art. 1347. Dacă cumpărătorul este evins numai de o parte a lucrului și aceasta are, în privința totului, o așa însemnătate încât cumpărătorul n-ar fi cumpărat lucrul fără acea parte, el poate strica vânzarea.

Art. 1.701. Restituirea prețului. (1) Vânzătorul este ținut să înapoieze prețul în întregime chiar dacă, la data evicțiunii, valoarea bunului vândut a scăzut sau dacă bunul a suferit deteriorări însemnate, fie din neglijența cumpărătorului, fie prin forță majoră.

(2) Dacă însă cumpărătorul a obținut un beneficiu în urma deteriorărilor cauzate bunului, vânzătorul are dreptul să scadă din preț o sumă corespunzătoare acestui beneficiu.

(3) Dacă lucrul vândut are, la data evicțiunii, o valoare mai mare, din orice cauză, vânzătorul este dator să plătească cumpărătorului, pe lângă prețul vânzării, sporul de valoare acumulat până la data evicțiunii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1342. Dacă, la epoca evicțiunii, lucrul vândut se află de o valoare inferioară sau a suferit deteriorări ori prin neglijența cumpărătorului, ori prin evenimente independente de cumpărător vânzătorul nu se poate apăra de a restitui prețul întreg. ► Art. 1343. Dar dacă cumpărătorul a tras foloase din stricăciunile ce a făcut lucrului, vânzătorul are dreptul a opri din preț o sumă egală cu acele foloase. ► Art. 1344. Dacă lucrul vândut se află, la epoca evicțiunii, de o valoare mai mare, din orice cauză, vânzătorul este dator să plătească cumpărătorului, pe lângă prețul vânzării, excedentele valorii în timpul evicțiunii *(C. civ. 1348).*

Art. 1.702. Întinderea daunelor-interese. (1) Daunele-interese datorate de vânzător cuprind:

a) valoarea fructelor pe care cumpărătorul a fost obligat să le restituie celui care l-a evins;

b) cheltuielile de judecată efectuate de cumpărător în procesul cu cel ce l-a evins, precum și în procesul de chemare în garanție a vânzătorului;

c) cheltuielile încheierii și executării contractului de către cumpărător;

d) pierderile suferite și câștigurile nerealizate de către cumpărător din cauza evicțiunii.

(2) De asemenea, vânzătorul este ținut să ramburseze cumpărătorului sau să facă să i se ramburseze de către acela care evinge toate cheltuielile pentru lucrările efectuate în legătură cu bunul vândut, fie că lucrările sunt autonome, fie că sunt adăugate, dar, în acest din urmă caz, numai dacă sunt necesare sau utile.

(3) Dacă vânzătorul a cunoscut cauza evicțiunii la data încheierii contractului, el este dator să ramburseze cumpărătorului și cheltuielile făcute pentru efectuarea și, după caz, ridicarea lucrărilor voluptuare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1341. Când vânzătorul este răspunzător de evicțiune, cumpărătorul, dacă este evins, are dreptul a cere de la vânzător:1. restituirea prețului; 2. fructele, dacă este dator a le întoarce proprietarului care l-a evins; 3. spezele instanței deschise de dânsul în contra vânzătorului și ale celei deschise de evingător în contra sa; 4. daune-interese și spezele contractului de vindere. ► Art. 1345. Vânzătorul este dator să întoarcă cumpărătorului, el însuși sau prin evingător, toate spezele necesare, utile și de întreținere ale aceluia. ► Art. 1346. Dacă vânzătorul a vândut cu rea-credință fondul altuia, el va fi dator să întoarcă cumpărătorului toate spezele ce va fi făcut, chiar și cele de simplă plăcere.

Art. 1.703. Efectele evicțiunii parțiale. În cazul în care evicțiunea parțială nu atrage rezoluțiunea contractului, vânzătorul trebuie să restituie cumpărătorului o parte din preț proporțională cu valoarea părții de care a fost evins și, dacă este cazul, să plătească daune-interese. Pentru stabilirea întinderii daunelor-interese, se aplică în mod corespunzător prevederile art. 1.702.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1348. Dacă în caz de evicțiunea unei părți a fondului vândut, nu se strică vânzarea, cumpărătorul are dreptul a cere valoarea, în momentul evicțiunii, a părții de care a fost evins, iar nu o parte proporțională din preț, ori de au crescut sau de au scăzut imobilele în valoare de la vindere încoace *(C. civ. 1327, 1344, 1349).*

Art. 1.704. Înlăturarea evicțiunii de către cumpărător. Atunci când cumpărătorul a păstrat bunul cumpărat plătind terțului evingător o sumă de bani sau dându-i un alt bun, vânzătorul este liberat de urmările garanției, în primul caz prin rambursarea către cumpărător a sumei plătite cu dobânda legală calculată de la data plății, iar în al doilea caz prin plata valorii bunului dat, precum și, în ambele cazuri, a tuturor cheltuielilor aferente.

Art. 1.705. Chemarea în judecată a vânzătorului. (1) Cumpărătorul chemat în judecată de un terț care pretinde că are drepturi asupra lucrului vândut trebuie să îl cheme în cauză pe vânzător. În cazul în care nu a făcut-o, fiind condamnat printr-o hotărâre intrată în puterea lucrului judecat, pierde dreptul de garanție dacă vânzătorul dovedește că existau motive suficiente pentru a se respinge cererea.

(2) Cumpărătorul care, fără a exista o hotărâre judecătorească, a recunoscut dreptul terțului pierde dreptul de garanție, afară de cazul în care dovedește că nu existau motive suficiente pentru a împiedica evicțiunea.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1351. Dacă cumpărătorul s-a judecat până la ultima instanță cu evingătorul său, fără să cheme în cauză pe vânzător, şi a fost condamnat, vânzătorul nu mai răspunde de evicțiune, de va proba că erau mijloace să câştige judecata.

Art. 1.706. Beneficiarii garanției. Vânzătorul este obligat să garanteze contra evicțiunii față de orice dobânditor subsecvent al bunului, fără a deosebi după cum dobândirea este cu titlu oneros ori cu titlu gratuit.

V. Garanția contra viciilor bunului vândut

Art. 1.707. Condiții. (1) Vânzătorul garantează cumpărătorul contra oricăror vicii ascunse care fac bunul vândut impropriu întrebuințării la care este destinat sau care îi micşorează în asemenea măsură întrebuințarea sau valoarea încât, dacă le-ar fi cunoscut, cumpărătorul nu ar fi cumpărat sau ar fi dat un preț mai mic.

(2) Este ascuns acel viciu care, la data predării, nu putea fi descoperit, fără asistență de specialitate, de către un cumpărător prudent şi diligent.

(3) Garanția este datorată dacă viciul sau cauza lui exista la data predării bunului.

(4) Vânzătorul nu datorează garanție contra viciilor pe care cumpărătorul le cunoştea la încheierea contractului.

(5) În vânzările silite nu se datorează garanție contra viciilor ascunse.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1352. Vânzătorul este supus la răspundere pentru viciile ascunse ale lucrului vândut, dacă, din cauza acelora, lucrul nu este bun de întrebuințat, după destinarea sa, sau întrebuințarea sa e atât de micşorată, încât se poate presupune că cumpărătorul nu l-ar fi cumpărat, sau n-ar fi dat pe dânsul ceea ce a dat, de i-ar fi cunoscut viciile *(C. civ. 954, 1336, 1349, 1353 şi urm.).* ► Art. 1353. Vânzătorul nu este răspunzător de viciile aparente şi despre care cumpărătorul a putut singur să se convingă *(C. civ. 1340).*

Art. 1.708. Modificarea sau înlăturarea convențională a garanției. (1) Dacă părțile nu au convenit altfel, vânzătorul este obligat să garanteze contra viciilor ascunse, chiar şi atunci când nu le-a cunoscut.

(2) Clauza care înlătură sau limitează răspunderea pentru vicii este nulă în privința viciilor pe care vânzătorul le-a cunoscut ori trebuia să le cunoască la data încheierii contractului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1354. El este răspunzător de viciile ascunse, chiar şi când nu le-a cunoscut, afară numai dacă, în cazul acesta, nu se va fi învoit cu cumpărătorul ca să nu răspundă de vicii *(C. civ. 1338 şi urm.).*

Art. 1.709. Denunțarea viciilor. (1) Cumpărătorul care a descoperit viciile ascunse ale lucrului este obligat să le aducă la cunoştința vânzătorului într-un termen rezonabil, stabilit potrivit cu împrejurările, sub sancțiunea decăderii din dreptul de a cere măsura prevăzută la art. 1.710 alin. (1) lit. d).

(2) În cazul în care cumpărătorul este profesionist, iar bunul vândut este mobil corporal, termenul prevăzut la alin. (1) este de două zile lucrătoare.

(3) Atunci când viciul apare în mod gradual, termenele prevăzute la alin. (1) încep să curgă din ziua în care cumpărătorul își dă seama de gravitatea și întinderea viciului.

(4) Vânzătorul care a tăinuit viciul nu poate invoca prevederile prezentului articol.

Art. 1.710. Efectele garanției. (1) În temeiul obligației vânzătorului de garanție contra viciilor, cumpărătorul poate obține, după caz:

a) înlăturarea viciilor de către vânzător sau pe cheltuiala acestuia;

b) înlocuirea bunului vândut cu un bun de același fel, însă lipsit de vicii;

c) reducerea corespunzătoare a prețului;

d) rezoluțiunea vânzării.

(2) La cererea vânzătorului, instanța, ținând seama de gravitatea viciilor și de scopul pentru care contractul a fost încheiat, precum și de alte împrejurări, poate dispune o altă măsură prevăzută la alin. (1) decât cea solicitată de cumpărător.

Legea de aplicare:

Art. 121. Dispozițiile art. 1.710, 1.711, art. 1.712 alin. (2) și art. 1.713 din Codul civil se aplică și în cazurile în care viciile ascunse au fost descoperite după data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1355. În cazurile art. 1352 și 1354, cumpărătorul poate sau a întoarce lucrul și a-și primi prețul, sau a opri lucrul și a cere înapoierea unei părți din preț arbitrată prin experți.

Art. 1.711. Viciile care nu afectează toate bunurile vândute. (1) Dacă numai unele dintre bunurile vândute sunt afectate de vicii și acestea pot fi separate de celelalte fără pagubă pentru cumpărător, iar instanța dispune rezoluțiunea în condițiile art. 1.710, contractul se desființează numai în parte.

(2) Rezoluțiunea contractului, în ceea ce privește bunul principal, atrage rezoluțiunea lui și în privința bunului accesoriu.

Legea de aplicare:

Art. 121. Dispozițiile art. 1.710, 1.711, art. 1.712 alin. (2) și art. 1.713 din Codul civil se aplică și în cazurile în care viciile ascunse au fost descoperite după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 1.712. Întinderea garanției. (1) În situația în care la data încheierii contractului vânzătorul cunoștea viciile bunului vândut, pe lângă una dintre măsurile prevăzute la art. 1.710, vânzătorul este obligat la plata de daune-interese, pentru repararea întregului prejudiciu cauzat, dacă este cazul.

(2) Atunci când vânzătorul nu cunoștea viciile bunului vândut și s-a dispus una dintre măsurile prevăzute la art. 1.710 alin. (1) lit. c) și d), el este obligat să restituie cumpărătorului doar prețul și cheltuielile făcute cu prilejul vânzării, în tot sau în parte, după caz.

Legea de aplicare:

Art. 121. Dispozițiile art. 1.710, 1.711, art. 1.712 alin. (2) și art. 1.713 din Codul civil se aplică și în cazurile în care viciile ascunse au fost descoperite după data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ▸ Art. 1356. Dacă vânzătorul cunoștea viciile lucrului, el este dator, pe lângă restituțiunea prețului, de toate daunele-interese către cumpărător. ▸ Art. 1357. Dacă vânzătorul nu cunoștea viciile lucrului, el nu poate fi apucat decât pentru restituțiunea prețului și pentru spezele făcute de cumpărător cu ocazia vânzării *(C. civ. 1305, 1341).*

Art. 1.713. Pierderea sau deteriorarea bunului. Pierderea sau deteriorarea bunului, chiar prin forță majoră, nu îl împiedică pe cumpărător să obțină aplicarea măsurilor prevăzute la art. 1.710 alin. (1).

Legea de aplicare:
Art. 121. Dispozițiile art. 1.710, 1.711, art. 1.712 alin. (2) și art. 1.713 din Codul civil se aplică și în cazurile în care viciile ascunse au fost descoperite după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 1.714. Garanția pentru lipsa calităților convenite. Dispozițiile privitoare la garanția contra viciilor ascunse se aplică și atunci când bunul vândut nu corespunde calităților convenite de către părți.

Art. 1.715. Garanția în cazul vânzării după mostră sau model. În cazul vânzării după mostră sau model, vânzătorul garantează că bunul are calitățile mostrei sau modelului.

VI. Garanția pentru buna funcționare

Art. 1.716. Condițiile garanției pentru buna funcționare. (1) În afară de garanția contra viciilor ascunse, vânzătorul care a garantat pentru un timp determinat buna funcționare a bunului vândut este obligat, în cazul oricărei defecțiuni ivite înăuntrul termenului de garanție, să repare bunul pe cheltuiala sa.

(2) Dacă reparația este imposibilă sau dacă durata acesteia depășește timpul stabilit prin contract sau prin legea specială, vânzătorul este obligat să înlocuiască bunul vândut. În lipsa unui termen prevăzut în contract sau în legea specială, durata maximă a reparației este de 15 zile de la data când cumpărătorul a solicitat repararea bunului.

(3) Dacă vânzătorul nu înlocuiește bunul într-un termen rezonabil, potrivit cu împrejurările, el este obligat, la cererea cumpărătorului, să îi restituie prețul primit în schimbul înapoierii bunului.

Art. 1.717. Defecțiunea imputabilă cumpărătorului. Garanția nu va fi datorată dacă vânzătorul dovedește că defecțiunea s-a produs din pricina modului nepotrivit în care cumpărătorul a folosit sau a păstrat bunul. Comportamentul cumpărătorului se apreciază și luându-se în considerare instrucțiunile scrise care i-au fost comunicate de către vânzător.

Legea de aplicare:
Art. 122. Dispozițiile art. 1.717 din Codul civil se aplică și contractelor încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, în cazul în care comportamentul cumpărătorului care pricinuiește defecțiunea intervine după această dată.

Art. 1.718. Comunicarea defecțiunii. (1) Sub sancțiunea decăderii din dreptul de garanție, cumpărătorul trebuie să comunice defecțiunea înainte de împlinirea termenului de garanție. Dacă această comunicare nu a putut fi făcută în termenul de garanție, din motive obiective, cumpărătorul are obligația să comunice defecțiunea într-un termen rezonabil de la data expirării termenului de garanție.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul în care vânzătorul a garantat că bunul vândut va păstra un timp determinat anumite calități.

§6. Obligațiile cumpărătorului

Art. 1.719. Plata prețului și primirea bunului. Cumpărătorul are următoarele obligații principale:

a) să preia bunul vândut;

b) să plătească prețul vânzării.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1361. Principala obligație a cumpărătorului este de a plăti prețul la ziua și la locul determinat prin contract *(C. civ. 1092 și urm., 1104, 1294, 1303, 1322, 1362 și urm., 1730 pct. 5, 1737 pct. 1).*

Art. 1.720. Locul și data plății prețului. (1) În lipsa unei stipulații contrare, cumpărătorul trebuie să plătească prețul la locul în care bunul se afla în momentul încheierii contractului și de îndată ce proprietatea este transmisă.

(2) Dacă la data încheierii contractului bunurile se află în tranzit, în lipsa unei stipulații contrare, plata prețului se face la locul care rezultă din uzanțe sau, în lipsa acestora, la locul destinației.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1362. Dacă nu s-a determinat nimic în privința aceasta prin contract, cumpărătorul este dator a plăti la locul şi la timpul în care se face predarea lucrului *(C. civ. 1104, 1319).*

Art. 1.721. Dobânzi asupra prețului. În cazul în care nu s-a convenit altfel, cumpărătorul este ținut să plătească dobânzi asupra prețului din ziua dobândirii proprietății, dacă bunul produce fructe civile sau naturale, ori din ziua predării, dacă bunul nu produce fructe, însă îi procură alte foloase.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1363. (1) Cumpărătorul datoreşte dobânda prețului vânzării până la plătirea capitalului, în cele trei următoare cazuri:dacă aceasta s-a cuprins anume în contract; dacă lucrul vândut şi predat produce fructe sau alte venituri; dacă cumpărătorul a fost interpelat a plăti. (2) În acest după urmă caz dobânda nu curge decât din momentul interpelării *(C. civ. 969, 1088, 1324).*

Art. 1.722. Suspendarea plății prețului. (1) Cumpărătorul care află de existența unei cauze de evicțiune este îndreptățit să suspende plata prețului până la încetarea tulburării sau până când vânzătorul oferă o garanție corespunzătoare.

(2) Cumpărătorul nu poate suspenda plata prețului dacă a cunoscut pericolul evicțiunii în momentul încheierii contractului sau dacă în contract s-a prevăzut că plata se va face chiar în caz de tulburare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1364. Dacă cumpărătorul este tulburat, sau are cuvânt de a se teme că ar fi tulburat prin vreo acțiune, sau ipotecară sau de revendicare, el poate suspenda plata prețului până ce vânzătorul va face să înceteze tulburarea sau va da cauțiune, afară numai dacă se va fi stipulat că plata să se facă chiar de ar urma tulburarea *(C. civ. 1322).*

Art. 1.723. Garantarea creanței prețului. Pentru garantarea obligației de plată a prețului, în cazurile prevăzute de lege vânzătorul beneficiază de un privilegiu sau, după caz, de o ipotecă legală asupra bunului vândut.

Art. 1.724. Sancțiunea neplății prețului. Când cumpărătorul nu a plătit, vânzătorul este îndreptățit să obțină fie executarea silită a obligației de plată, fie rezoluțiunea vânzării, precum şi, în ambele situații, daune-interese, dacă este cazul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1365. Dacă cumpărătorul nu plăteşte prețul, vânzătorul poate cere rezoluțiunea vânzării (C. civ. 1020, 1021, 1320, 1366 şi urm., 1647).

Art. 1.725. Punerea de drept în întârziere. (1) În cazul vânzării bunurilor mobile, cumpărătorul este de drept în întârziere cu privire la îndeplinirea obligațiilor sale dacă, la scadență, nici nu a plătit prețul şi nici nu a preluat bunul.

(2) În cazul bunurilor mobile supuse deteriorării rapide sau deselor schimbări de valoare, cumpărătorul este de drept în întârziere în privința preluării lor, atunci când nu le-a preluat în termenul convenit, chiar dacă prețul a fost plătit, sau atunci când a solicitat predarea, fără să fi plătit prețul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1370. La vânzări de denariate şi de lucruri mobile, vânzarea se va rezolvi de drept şi fără interpelare în folosul vânzătorului, după expirarea termenului pentru ridicarea lor.

Art. 1.726. Executarea directă. (1) Când cumpărătorul unui bun mobil nu își îndeplinește obligația de preluare sau de plată, vânzătorul are facultatea de a depune lucrul vândut într-un depozit, la dispoziția și pe cheltuiala cumpărătorului, sau de a-l vinde.

(2) Vânzarea se va face prin licitație publică sau chiar pe prețul curent, dacă lucrul are un preț la bursă sau în târg ori stabilit de lege, de către o persoană autorizată de lege pentru asemenea acte și cu dreptul pentru vânzător la plata diferenței dintre prețul convenit la prima vânzare și cel efectiv obținut, precum și la daune-interese.

(3) Dacă vânzarea are ca obiect bunuri fungibile supuse unui preț curent în sensul alin. (2), iar contractul nu a fost executat din culpa vânzătorului, cumpărătorul are dreptul de a cumpăra bunuri de același gen pe cheltuiala vânzătorului, prin intermediul unei persoane autorizate.

(4) Cumpărătorul are dreptul de a pretinde diferența dintre suma ce reprezintă cheltuielile achiziționării bunurilor și prețul convenit cu vânzătorul, precum și la daune-interese, dacă este cazul.

(5) Partea care va exercita dreptul prevăzut de prezentul articol are obligația de a încunoștința de îndată cealaltă parte despre aceasta.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 68. (1) Când cumpărătorul unui lucru mișcător nu-și îndeplinește obligația sa, vânzătorul are facultatea sau a depune lucrul vândut la o casă acreditată de comerț, pe socoteala și cheltuiala cumpărătorului, sau de a-l vinde. (2) Vânzarea se va face prin licitație publică, sau chiar pe prețul curent dacă lucrul are un preț la bursă sau în târg, de către un ofițer public însărcinat cu asemenea acte și cu dreptul pentru vânzător la plata diferenței dintre prețul obținut și acela convenit la prima vânzare, precum și la daune-interese. (3) Dacă neexecutarea contractului provine din partea vânzătorului, cumpărătorul are dreptul de a face să se cumpere lucrul de către un ofițer public însărcinat cu asemenea acte. (4) Cumpărătorul are dreptul a pretinde diferența în mai mult dintre prețul plătit a doua oară și acela convenit cu primul vânzător, precum și a cere daune-interese, dacă ele se cuvin. (5) Partea care va uza de dreptul ce i se acordă prin acest articol este datoare să încunoștințeze prealabil despre aceasta pe cealaltă parte contractantă.

Art. 1.727. Restituirea bunului mobil. (1) Atunci când vânzarea s-a făcut fără termen de plată, iar cumpărătorul nu a plătit prețul, vânzătorul poate ca, în cel mult 15 zile de la data predării, să declare rezoluțiunea fără punere în întârziere și să ceară restituirea bunului mobil vândut, cât timp bunul este încă în posesia cumpărătorului și nu a suferit transformări.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), dacă acțiunea în restituire nu a fost introdusă în condițiile stabilite de acesta, vânzătorul nu mai poate opune celorlalți creditori ai cumpărătorului efectele rezoluțiunii ulterioare a contractului pentru neplata prețului. Dispozițiile art. 1.648 sau ale art. 1.649, după caz, rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1730. Creanțele privilegiate asupra oarecăror mobile sunt: 5. Prețul pentru lucruri mobile neplătite, dacă se află încă în posesiunea debitorului, chiar și în cazul când a cumpărat cu termen de plată. Dacă vânzarea s-a făcut fără termen de plată, vânzătorul poate chiar să revendice obiectele vândute, pe cât timp se află în posesiunea cumpărătorului, și poate să împiedice revinderea acelor lucruri, dacă însă s-a făcut cererea sa în termen de opt zile după trădarea lucrurilor, și dacă lucrurile se află încă tot în starea în care se găseau la timpul trădării lor. Pierderea acțiunii de revendicare aduce cu sine și pierderea acțiunii rezolutorie a contractului vânzării, în privința celorlalți creditori.

Art. 1.728. Punerea de drept în întârziere. Atunci când vânzarea are ca obiect un bun imobil și s-a stipulat că în cazul în care nu se plătește prețul la termenul convenit cumpărătorul este de drept în întârziere, acesta din urmă poate să plătească și după expirarea termenului cât timp nu a primit declarația de rezoluțiune din partea vânzătorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1367. Când la o vânzare de imobile s-a stipulat că, în lipsă de plata prețului în termenul defipt, vânzarea va fi de drept rezolvită, cumpărătorul poate plăti după expirarea termenului, pe cât timp nu este pus de vânzător în întârziere printr-o interpelare în formă; dar după asemenea interpelare, judecătorul nu-i poate da termen *(C. civ. 1020, 1021, 1079, 1366).*

Art. 1.729. Efectele rezoluțiunii față de terți. Rezoluțiunea vânzării unui imobil are efecte față de terți în condițiile stabilite la art. 909 și 910.

§7. Dreptul de preempțiune

Art. 1.730. Noțiune și domeniu. (1) În condițiile stabilite prin lege sau contract, titularul dreptului de preempțiune, numit preemptor, poate să cumpere cu prioritate un bun.

(2) Dispozițiile prezentului cod privitoare la dreptul de preempțiune sunt aplicabile numai dacă prin lege sau contract nu se stabilește altfel.

(3) Titularul dreptului de preempțiune care a respins o ofertă de vânzare nu își mai poate exercita acest drept cu privire la contractul ce i-a fost propus. Oferta se consideră respinsă dacă nu a fost acceptată în termen de cel mult 10 zile, în cazul vânzării de bunuri mobile, sau de cel mult 30 de zile, în cazul vânzării de bunuri imobile. În ambele cazuri, termenul curge de la comunicarea ofertei către preemptor.

Legea de aplicare:
Art. 123. (1) De la data intrării în vigoare a Codului civil, prevederile referitoare la dreptul de preempțiune cuprinse în legile speciale aflate în vigoare la această dată se completează cu dispozițiile art. 1.730-1.740 din Codul civil.
(2) Pentru dreptul de preempțiune creat prin convenție, dispozițiile art. 1.730-1.740 din Codul civil se aplică numai în situația în care convenția a fost încheiată după intrarea în vigoare a Codului civil.
(3) Dreptul de preempțiune prevăzut la alin. (1) și (2) este supus dispozițiilor art. 1.730-1.740 din Codul civil numai cu privire la contractele de vânzare încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Legislație conexă: ► art. 45 din Legea nr. 46/2008 – Codul silvic (M. Of. nr. 238 din 27 martie 2008) ► art. 216 LSC ► art. 123 alin. (4)-(5) din Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale (republicată în M. Of. nr. 123 din 20 februarie 2007) ►art. 14 alin. (2)-(3) din Legea nr. 268/2001 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului (M. Of. nr. 299 din 7 iunie 2001) ► art. 4 alin. (4)-(9) din Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice (republicată în M. Of. nr. 938 din 20 noiembrie 2006) ► art. 36 din Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil (republicată în M. Of. nr. 828 din 9 decembrie 2008) ► art 107 din Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperației (M. Of. nr. 172 din 28 februarie 2005) ► art. 12 din Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii (M. Of. nr. 681 din 29 iulie 2004) ► art. 10 din Legea nr. 85/2003 a minelor (M. Of. nr. 197 din 27 martie 2003) ► art. 9 din Legea nr. 379/2003 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război (M. Of. nr. 700 din 7 octombrie 2003) ► art. 15 alin. (2) din Legea nr. 16/1996 a Arhivelor Naționale (M. Of. nr. 71 din 9 aprilie 1996) ► art. 12 și art. 14 din Legea nr. 137/2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării (M. Of. nr. 215 din 28 martie 2002) ► art. 17, art. 19 și art. 42 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989 (republicată în M. Of. nr. 798 din 2 septembrie 2005) ► art. 52 din Legea nr. 8/1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe (M. Of. nr. 60 din 26 martie 1996) ► art. 6 din O.G. nr. 52/1997 privind regimul juridic al francizei (republicată în M. Of. nr. 180 din 14 mai 1998) ► art. 37 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate public (republicată în M. Of. nr. 472 din 5 iulie 2011) ► art. 48-49 din Legea nr. 18/1991 privind fondul funciar (republicată în M. Of. nr. 1 din 5 ianuarie 1998) ► art. 5 alin. (5) din Legea nr. 64/1991 privind brevetele de invenție (republicată în M. Of. nr. 541 din 8 august 2007).

Art. 1.731. Vânzarea către un terț a bunurilor supuse preempțiunii. Vânzarea bunului cu privire la care există un drept de preempțiune legal sau convențional se poate face către un terț numai sub condiția suspensivă a neexercitării dreptului de preempțiune de către preemptor.

Art. 1.732. Condițiile exercitării dreptului de preempțiune. (1) Vânzătorul este obligat să notifice de îndată preemptorului cuprinsul contractului încheiat cu un terț. Notificarea poate fi făcută și de acesta din urmă.

(2) Această notificare va cuprinde numele și prenumele vânzătorului, descrierea bunului, sarcinile care îl grevează, termenii și condițiile vânzării, precum și locul unde este situat bunul.

(3) Preemptorul își poate exercita dreptul prin comunicarea către vânzător a acordului său de a încheia contractul de vânzare, însoțită de consemnarea prețului la dispoziția vânzătorului.

(4) Dreptul de preempțiune se exercită, în cazul vânzării de bunuri mobile, în termen de cel mult 10 zile, iar în cazul vânzării de bunuri imobile, în termen de cel mult 30 de zile. În ambele cazuri, termenul curge de la comunicarea către preemptor a notificării prevăzute la alin. (1).

Art. 1.733. Efectele exercitării preempțiunii. (1) Prin exercitarea preempțiunii, contractul de vânzare se consideră încheiat între preemptor și vânzător în condițiile cuprinse în contractul încheiat cu terțul, iar acest din urmă contract se desființează retroactiv. Cu toate acestea, vânzătorul răspunde față de terțul de bună-credință pentru evicțiunea ce rezultă din exercitarea preempțiunii.

(2) Clauzele contractului încheiat cu terțul având drept scop să împiedice exercitarea dreptului de preempțiune nu produc efecte față de preemptor.

Art. 1.734. Concursul dintre preemptori. (1) În cazul în care mai mulți titulari și-au exercitat preempțiunea asupra aceluiași bun, contractul de vânzare se consideră încheiat:

a) cu titularul dreptului legal de preempțiune, atunci când se află în concurs cu titulari ai unor drepturi convenționale de preempțiune;

b) cu titularul dreptului legal de preempțiune ales de vânzător, când se află în concurs cu alți titulari ai unor drepturi legale de preempțiune;

c) dacă bunul este imobil, cu titularul dreptului convențional de preempțiune care a fost mai întâi înscris în cartea funciară, atunci când acesta se află în concurs cu alți titulari ai unor drepturi convenționale de preempțiune;

d) dacă bunul este mobil, cu titularul dreptului convențional de preempțiune având data certă cea mai veche, atunci când acesta se află în concurs cu alți titulari ai unor drepturi convenționale de preempțiune.

(2) Orice clauză care contravine prevederilor alin. (1) este considerată nescrisă.

Legea de aplicare:
Art. 125. Dacă legea nu prevede altfel, dispozițiile art. 1.734 din Codul civil se aplică și drepturilor de preempțiune izvorâte din contracte încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 1.735. Pluralitate de bunuri vândute. (1) Atunci când preempțiunea se exercită în privința unui bun cumpărat de terț împreună cu alte bunuri pentru un singur preț, vânzătorul poate pretinde de la preemptor numai o parte proporțională din acest preț.

(2) În cazul în care s-au vândut și alte bunuri decât acela supus preempțiunii, dar care nu puteau fi despărțite de acesta fără să îl fi păgubit pe vânzător, exercitarea dreptului de preempțiune nu se poate face decât dacă preemptorul consemnează prețul stabilit pentru toate bunurile vândute.

Art. 1.736. Scadența obligației de plată a prețului. Atunci când în contractul încheiat cu terțul s-au acordat termene de plată a prețului, preemptorul nu se poate prevala de aceste termene.

Art. 1.737. Notarea dreptului de preempțiune asupra unui imobil. (1) Dreptul convențional de preempțiune în legătură cu un imobil se notează în cartea funciară.

(2) Dacă o asemenea notare a fost făcută, acordul preemptorului nu este necesar pentru ca acela care a cumpărat sub condiție suspensivă să își poată înscrie dreptul în cartea funciară, în temeiul contractului de vânzare încheiat cu proprietarul. Înscrierea se face sub condiția suspensivă ca, în termen de 30 de zile de la comunicarea încheierii prin care s-a dispus înscrierea, preemptorul să nu notifice biroului de carte funciară dovada consemnării prețului la dispoziția vânzătorului.

(3) Notificarea făcută în termen biroului de carte funciară înlocuiește comunicarea prevăzută la art. 1.732 alin. (3) și are aceleași efecte. În temeiul acestei notificări, preemptorul poate cere radierea din cartea funciară a dreptului terțului și înscrierea dreptului său.

(4) Dacă preemptorul nu a făcut notificarea în termen, dreptul de preempțiune se stinge și se radiază din oficiu din cartea funciară.

Art. 1.738. Exercitarea dreptului de preempțiune în cadrul executării silite. În cazul în care bunul face obiectul urmăririi silite sau este scos la vânzare silită cu autorizarea judecătorului-sindic, dreptul de preempțiune se exercită în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

Art. 1.739. Caractere ale dreptului de preempțiune. Dreptul de preempțiune este indivizibil și nu se poate ceda.

Art. 1.740. Stingerea dreptului convențional de preempțiune. Dreptul convențional de preempțiune se stinge prin moartea preemptorului, cu excepția situației în care a fost constituit pe un anume termen. În acest din urmă caz, termenul se reduce la 5 ani de la data constituirii, dacă a fost stipulat un termen mai lung.

Secțiunea a 2-a. Vânzarea bunurilor imobile

§1. Reguli speciale aplicabile vânzării imobilelor

Art. 1.741. Vânzarea imobilelor fără indicarea suprafeței. Atunci când se vinde un imobil determinat, fără indicarea suprafeței, pentru un preț total, nici cumpărătorul și nici vânzătorul nu pot cere rezoluțiunea ori modificarea prețului pe motiv că suprafața este mai mică ori mai mare decât au crezut.

Art. 1.742. Vânzarea unei suprafețe dintr-un teren mai mare. Atunci când se vinde, cu un anumit preț pe unitatea de măsură, o anumită suprafață dintr-un teren mai mare, a cărei întindere sau amplasare nu este determinată, cumpărătorul poate cere strămutarea proprietății numai după măsurarea și delimitarea suprafeței vândute.

Art. 1.743. Vânzarea unui imobil determinat cu indicarea suprafeței. (1) Dacă, în vânzarea unui imobil cu indicarea suprafeței și a prețului pe unitatea de măsură, suprafața reală este mai mică decât cea indicată în contract, cumpărătorul poate cere vânzătorului să îi dea suprafața convenită. Atunci când cumpărătorul nu cere sau vânzătorul nu poate să transmită această suprafață, cumpărătorul poate obține fie reducerea corespunzătoare a prețului, fie rezoluțiunea contractului dacă, din cauza diferenței de suprafață, bunul nu mai poate fi folosit în scopul pentru care a fost cumpărat.

(2) Dacă însă suprafața reală se dovedește a fi mai mare decât cea stipulată, iar excedentul depășește a douăzecea parte din suprafața convenită, cumpărătorul va plăti suplimentul de preț corespunzător sau va putea obține rezoluțiunea contractului. Atunci când însă excedentul nu depășește a douăzecea parte din suprafața convenită, cumpărătorul nu poate obține rezoluțiunea, dar nici nu este dator să plătească prețul excedentului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1327. Dacă vânzarea unui imobil s-a făcut cu arătare de cuprinsul său, și pe atât măsura, vânzătorul este dator să predea cumpărătorului, dacă acesta cere, cuprinsul arătat în contract. Neputând, sau cumpărătorul necerând, vânzătorul este dator să sufere o scădere proporțională la preț *(C. civ. 1332).* ▸ Art. 1328. Dacă, din contră, în cazul articolului precedent,

s-ar găsi că cuprinsul lucrului e mai mare decât cel arătat în contract, cumpărătorul poate sau a complini prețul după numărul măsurilor aflate, sau, dacă excedentele cuprinsului aflat se ridică la o a douăzecea parte a cuprinsului declarat în contract, a strica vânzarea *(C. civ. 1332)*.

Art. 1.744. Termenul de exercitare a acțiunii estimatorii sau în rezoluțiune. Acțiunea vânzătorului pentru suplimentul de preț și aceea a cumpărătorului pentru reducerea prețului sau pentru rezoluțiunea contractului trebuie să fie intentate, sub sancțiunea decăderii din drept, în termen de un an de la încheierea contractului, afară de cazul în care părțile au fixat o dată pentru măsurarea imobilului, caz în care termenul de un an curge de la acea dată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1334. Acțiunea vânzătorului pentru complinirea prețului și a cumpărătorului, pentru scăderea prețului sau pentru stricarea contractului, se prescriu printr-un an din ziua contractului *(C. civ. 1327 și urm.)*.

Art. 1.745. Vânzarea a două fonduri cu precizarea întinderii fiecăruia. Când prin același contract s-au vândut două fonduri cu precizarea întinderii fiecăruia și pentru un singur preț, dacă întinderea unuia este mai mare, iar a celuilalt mai mică, se va face compensația între valoarea surplusului și valoarea lipsei, iar acțiunea, fie pentru suplimentul de preț, fie pentru scăderea sa, nu poate fi introdusă decât potrivit regulilor prevăzute la art. 1.743 și 1.744. Rezoluțiunea contractului este supusă în acest caz dreptului comun.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1333. Dacă s-au vândut două fonduri printr-un singur contract, drept un singur preț, cu arătare de măsura fiecăruia, și cuprinsul unuia este mai mic decât cel declarat, iar al celuilalt mai mare, se va face compensație între prețul excedentului și prețul lipsei, și acțiunea vânzătorului pentru adăugire sau a cumpărătorului pentru scădere de preț va fi supusă regulilor mai sus stabilite.

§2. Vânzarea terenurilor forestiere

Art. 1.746. Vânzarea terenurilor forestiere. Terenurile din fondul forestier aflate în proprietate privată se pot vinde cu respectarea, în ordine, a dreptului de preempțiune al coproprietarilor sau vecinilor.

Legea de aplicare:
Art. 123¹.[1] În vederea aplicării prevederilor art. 1.746 din Codul civil, numai vecinii care sunt proprietari de fond forestier beneficiază de dreptul de preempțiune.

Secțiunea a 3-a. Vânzarea moștenirii

Art. 1.747. Noțiune și formă. (1) În sensul prezentei secțiuni, prin *moștenire* se înțelege dreptul de a culege o moștenire deschisă sau o cotă din aceasta.

(2) Sub sancțiunea nulității absolute a contractului, vânzarea unei moșteniri se încheie în formă autentică.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1399. Cel ce vinde o moștenire, fără a specifica cu de-amănuntul obiectele într-însa cuprinse, nu răspunde decât de calitatea sa de moștenitor. ▸ Art. 1400. Dacă s-a folosit de fructele vreunui fond, sau a primit plata vreunei creanțe ereditare, sau a vândut lucruri de ale succesiunii, este dator să întoarcă toate acestea cumpărătorului, dacă nu și le-a rezervat anume la vânzare. ▸ Art. 1401. Cumpărătorul este dator și el să întoarcă vânzătorului sumele plătite de acesta pentru datoriile și sarcinile succesiunii, și să-i țină seama de sumele de care era el însuși creditor al succesiunii, dacă nu e stipulație contrarie.

[1] Art. 123¹ a fost introdus prin art. III pct. 18 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Art. 1.748. Garanția. Dacă nu specifică bunurile asupra cărora se întind drepturile sale, vânzătorul unei moșteniri garantează numai calitatea sa de moștenitor, afară de cazul când părțile au înlăturat expres și această garanție.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1399. Cel ce vinde o moștenire, fără a specifica cu de-amănuntul obiectele într-însa cuprinse, nu răspunde decât de calitatea sa de moștenitor.

Art. 1.749. Obligațiile vânzătorului. Dacă nu s-a convenit altfel, vânzătorul este obligat să remită cumpărătorului toate fructele pe care le-a cules și toate plățile primite pentru creanțele moștenirii până la momentul încheierii contractului, prețul bunurilor vândute din moștenire și orice bun care înlocuiește un bun al moștenirii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1400. Dacă s-a folosit de fructele vreunui fond, sau a primit plata vreunei creanțe ereditare, sau a vândut lucruri de ale succesiunii, este dator să întoarcă toate acestea cumpărătorului, dacă nu și le-a rezervat anume la vânzare.

Art. 1.750. Obligațiile cumpărătorului. Dacă nu s-a convenit altfel, cumpărătorul este ținut să ramburseze vânzătorului sumele plătite de acesta din urmă pentru datoriile și sarcinile moștenirii, precum și sumele pe care moștenirea i le datorează acestuia din urmă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1401. Cumpărătorul este dator și el să întoarcă vânzătorului sumele plătite de acesta pentru datoriile și sarcinile succesiunii, și să-i țină seama de sumele de care era el însuși creditor al succesiunii, dacă nu e stipulație contrarie.

Art. 1.751. Răspunderea pentru datoriile moștenirii. Vânzătorul rămâne răspunzător pentru datoriile moștenirii vândute.

Art. 1.752. Bunurile de familie. (1) Înscrisurile sau portretele de familie, decorațiile sau alte asemenea bunuri, care nu au valoare patrimonială însemnată, dar care au pentru vânzător o valoare afectivă, se prezumă a nu fi cuprinse în moștenirea vândută.

(2) Dacă aceste bunuri au valoare patrimonială însemnată, vânzătorul care nu și le-a rezervat expres datorează cumpărătorului prețul lor la data vânzării.

Art. 1.753. Formalități de publicitate. (1) Cumpărătorul unei moșteniri nu dobândește drepturile reale asupra imobilelor cuprinse în moștenire decât potrivit regulilor privitoare la cartea funciară.

(2) El nu poate opune terților persoane dobândirea altor drepturi cuprinse în moștenire decât dacă a îndeplinit formalitățile cerute de lege pentru a face opozabilă dobândirea fiecăruia dintre aceste drepturi.

Art. 1.754. Alte forme de înstrăinare a moștenirii. Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică și altor forme de înstrăinare, fie cu titlu oneros, fie cu titlu gratuit, a unei moșteniri. În privința înstrăinărilor cu titlu gratuit se aplică în mod corespunzător și dispozițiile privitoare la donații.

Secțiunea a 4-a. Alte varietăți de vânzare

§1. Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății

Art. 1.755. Rezerva proprietății și riscurile. Atunci când, într-o vânzare cu plata prețului în rate, obligația de plată este garantată cu rezerva dreptului de proprietate, cumpărătorul dobândește dreptul de proprietate la data achitării ultimei rate din preț; riscul bunului este însă transferat cumpărătorului de la momentul predării acestuia.

Art. 1.756. Neplata unei singure rate din preț. În lipsa unei înțelegeri contrare, neplata unei singure rate, care nu este mai mare de o optime din preț, nu dă dreptul la rezoluțiunea contractului, iar cumpărătorul păstrează beneficiul termenului pentru ratele succesive.

Art. 1.757. Rezoluțiunea contractului. (1) Când a obținut rezoluțiunea contractului pentru neplata prețului, vânzătorul este ținut să restituie toate sumele primite, dar este îndreptățit să rețină, pe lângă alte daune-interese, o compensație echitabilă pentru folosirea bunului de către cumpărător.

(2) Atunci când s-a convenit ca sumele încasate cu titlu de rate să rămână, în tot sau în parte, dobândite de vânzător, instanța va putea totuși reduce aceste sume, aplicându-se în mod corespunzător dispozițiile referitoare la reducerea de către instanță a cuantumului clauzei penale.

(3) Prevederile alin. (2) se aplică și în cazul contractului de leasing, precum și al celui de locațiune, dacă, în acest ultim caz, se convine ca la încetarea contractului proprietatea bunului să poată fi dobândită de locatar după plata sumelor convenite.

§2. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare

Art. 1.758. Noțiune și condiții. (1) Vânzarea cu opțiune de răscumpărare este o vânzare afectată de condiție rezolutorie prin care vânzătorul își rezervă dreptul de a răscumpăra bunul sau dreptul transmis cumpărătorului.

(2) Opțiunea de răscumpărare nu poate fi stipulată pentru un termen mai mare de 5 ani. Dacă s-a stabilit un termen mai mare, acesta se reduce de drept la 5 ani.

Art. 1.759. Exercitarea opțiunii. (1) Exercitarea opțiunii de răscumpărare de către vânzător se poate face numai dacă acesta restituie cumpărătorului prețul primit și cheltuielile pentru încheierea contractului de vânzare și realizarea formalităților de publicitate.

(2) Exercitarea opțiunii îl obligă pe vânzător la restituirea către cumpărător a cheltuielilor pentru ridicarea și transportul bunului, a cheltuielilor necesare, precum și a celor utile, însă în acest din urmă caz numai în limita sporului de valoare.

(3) În cazul în care vânzătorul nu exercită opțiunea în termenul stabilit, condiția rezolutorie care afecta vânzarea este considerată a nu se fi îndeplinit, iar dreptul cumpărătorului se consolidează.

Art. 1.760. Efecte. (1) Efectele vânzării cu opțiune de răscumpărare se stabilesc potrivit dispozițiilor privitoare la condiția rezolutorie, care se aplică în mod corespunzător. Cu toate acestea, vânzătorul este ținut de locațiunile încheiate de cumpărător înaintea exercitării opțiunii, dacă au fost supuse formalităților de publicitate, dar nu mai mult de 3 ani din momentul exercitării.

(2) Vânzătorul care intenționează să exercite opțiunea de răscumpărare trebuie să îi notifice pe cumpărător, precum și pe orice subdobânditor căruia dreptul de opțiune îi este opozabil și față de care dorește să își exercite acest drept.

(3) În termen de o lună de la data notificării, vânzătorul trebuie să consemneze sumele menționate la art. 1.759 alin. (1), la dispoziția cumpărătorului sau, după caz, a terțului subdobânditor, sub sancțiunea decăderii din dreptul de a exercita opțiunea de răscumpărare.

Art. 1.761. Bunul nepartajat. (1) În cazul vânzării cu opțiune de răscumpărare ce are ca obiect o cotă dintr-un bun, partajul trebuie cerut și în raport cu vânzătorul dacă acesta nu și-a exercitat încă opțiunea.

(2) Vânzătorul care nu și-a exercitat opțiunea de răscumpărare în cadrul partajului decade din dreptul de opțiune, chiar și atunci când bunul este atribuit, în tot sau în parte, cumpărătorului.

Art. 1.762. Sancțiune. (1) În cazul în care diferența dintre prețul răscumpărării și prețul plătit pentru vânzare depășește nivelul maxim stabilit de lege pentru dobânzi, prețul răscumpărării va fi redus la prețul plătit pentru vânzare.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și vânzărilor în care vânzătorul se obligă să răscumpere bunul vândut.

Capitolul II. Contractul de schimb

Art. 1.763. Noțiune. Schimbul este contractul prin care fiecare dintre părți, denumite copermutanți, transmite sau, după caz, se obligă să transmită un bun pentru a dobândi un altul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1405. Schimbul este un contract prin care părțile își dau respectiv un lucru pentru altul.

Art. 1.764. Aplicabilitatea dispozițiilor de la vânzare. (1) Dispozițiile privitoare la vânzare se aplică, în mod corespunzător, și schimbului.

(2) Fiecare dintre părți este considerată vânzător, în ceea ce privește bunul pe care îl înstrăinează, și cumpărător, în ceea ce privește bunul pe care îl dobândește.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1409. Toate celelalte reguli prescrise pentru vânzare, se aplică și la contractul de schimb.

Art. 1.765. Cheltuielile schimbului. În lipsă de stipulație contrară, părțile suportă în mod egal cheltuielile pentru încheierea contractului de schimb.

Capitolul III. Contractul de furnizare

Art. 1.766. Noțiune. (1) Contractul de furnizare este acela prin care o parte, denumită furnizor, se obligă să transmită proprietatea asupra unei cantități determinate de bunuri și să le predea, la unul sau mai multe termene ulterioare încheierii contractului ori în mod continuu, sau să presteze anumite servicii, la unul sau mai multe termene ulterioare ori în mod continuu, iar cealaltă parte, denumită beneficiar, se obligă să preia bunurile sau să primească prestarea serviciilor și să plătească prețul lor.

(2) În cazul furnizării de bunuri, ca accesoriu al obligației principale, furnizorul se poate obliga să presteze beneficiarului acele servicii necesare pentru furnizarea bunurilor.

(3) Dacă prin același contract se convin atât vânzarea unor bunuri, cât și furnizarea unor bunuri sau servicii, atunci contractul va fi calificat în funcție de obligația caracteristică și cea accesorie.

Art. 1.767. Transmiterea dreptului de proprietate. Preluarea și predarea bunurilor. (1) Proprietatea asupra bunurilor se transferă de la furnizor la beneficiar în momentul predării acestora. Beneficiarul are obligația să preia bunurile la termenele și în condițiile prevăzute în contract.

(2) Preluarea bunurilor se face prin recepția de către beneficiar, ocazie cu care se identifică și se constată cantitatea și calitatea acestora.

(3) Când expedierea produselor este în seama furnizorului, produsele recepționate sunt socotite predate beneficiarului pe data predării lor către cărăuș.

Art. 1.768. Prețul produselor sau serviciilor. (1) Prețul datorat de beneficiar este cel prevăzut în contract sau în lege.

(2) Dacă în cursul executării contractului se modifică reglementarea legală a prețului sau mecanismului de determinare a acestuia, între părți va continua să se aplice prețul sau mecanismul de determinare a acestuia stabilit inițial în contract, dacă legea nu prevede expres contrariul.

(3) Dacă legea prevede expres că prețul sau modalitatea de determinare pe care le stabilește se va aplica și contractelor în curs, fiecare dintre părți poate denunța contractul în 30 de zile de la data intrării în vigoare a legii. Pe durata celor 30 de zile părțile vor aplica prețul stabilit prin contract.

Art. 1.769. Subcontractarea. (1) Furnizorul poate subcontracta furnizarea bunurilor sau serviciilor către o terță persoană, cu excepția cazurilor în care contractul are un caracter strict personal sau natura contractului nu permite.

(2) Există subcontractare ori de câte ori produsul sau serviciul care face obiectul contractului de furnizare este în fapt furnizat, în tot sau în parte, de către un terț cu care furnizorul a subcontractat în acest scop.

Art. 1.770. Răspunderea furnizorului principal. Dreptul de regres al acestuia. În cazul subcontractării, executarea contractului de furnizare rămâne sub supravegherea furnizorului și acesta răspunde față de beneficiar pentru calitatea produselor și a serviciilor furnizate de terțul subcontractant, având însă drept de regres împotriva acestuia.

Art. 1.771. Aplicabilitatea dispozițiilor de la vânzare. Dispozițiile prezentului capitol se întregesc, în mod corespunzător, cu dispozițiile privitoare la contractul de vânzare, în măsura în care nu este prevăzută o reglementare specială pentru contractul de furnizare.

Capitolul IV. Contractul de report

Art. 1.772. Noțiune. (1) Contractul de report este acela prin care reportatorul cumpără de la reportat cu plata imediată titluri de credit și valori mobiliare circulând în comerț și se obligă, în același timp, să revândă reportatului titluri sau valori mobiliare de aceeași specie, la o anumită scadență, în schimbul unei sume determinate.

(2) Contractul de report se încheie prin remiterea titlurilor sau valorilor mobiliare, iar dacă acestea sunt nominative, prin îndeplinirea formalităților necesare pentru transmiterea lor.

Legea de aplicare:
Art. 126. Contractul de report este supus legii în vigoare la data încheierii sale prin remiterea titlurilor către reportat.
Art. 127. Formalitățile pentru transferul titlurilor sau al valorilor mobiliare se îndeplinesc conform legii în vigoare la data transferului, indiferent de legea care guvernează contractul de report.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 74. (1) Contractul de report constă în cumpărarea pe bani gata a unor titluri de credit circulând în comerț și în revânzarea simultană cu termen și pe un preț determinat către aceeași persoană a unor titluri de aceeași specie. (2) Pentru validitatea contractului este necesară predarea reală a titlurilor date în report. (3) Proprietatea lor se transferă la cumpărător.

Art. 1.773. Drepturi accesorii. În lipsă de stipulație contrară, drepturile accesorii conferite de titlurile și valorile mobiliare date în report, precum dobânzile și dividendele ajunse la scadență în timpul duratei reportului, se cuvin reportatorului.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 74. (4) Părțile pot stipula ca primele, rambursurile și dobânzile ce se vor cuveni titlurilor în termenul reportului să rămână în profitul vânzătorului.

Art. 1.774. Obligația reportatorului de a exercita opțiunea. (1) Reportatorul este obligat să exercite opțiunea pe seama reportatului în timpul reportului, dacă titlurile acordă un asemenea drept, în condițiile legii speciale.

(2) Reportatul trebuie să pună la dispoziția reportatorului fondurile necesare, cu cel puțin 3 zile înainte de scadența termenului de opțiune. Dacă reportatul nu îndeplinește această obligație, reportatorul trebuie să vândă dreptul de opțiune în numele și pe seama reportatului.

Art. 1.775. Efectuarea de vărsăminte asupra titlurilor. Dacă în timpul reportului urmează a se efectua vărsăminte în contul titlurilor și valorilor mobiliare care fac obiectul reportului, reportatul trebuie să pună la dispoziția reportatorului sumele necesare, cu cel puțin 3 zile înainte

de scadența vărsămintelor. În caz contrar, reportatorul poate proceda la lichidarea silită a contractului.

Art. 1.776. Lichidarea reportului. Lichidarea diferențelor şi reînnoirea reportului. (1) Lichidarea reportului se va face înăuntrul celei de a doua zile de lucru ce urmează scadenței.

(2) Dacă la scadența termenului reportului părțile lichidează diferențele, făcând plata, şi reînnoiesc reportul asupra unor titluri sau valori mobiliare ce diferă prin calitatea sau specia lor ori pe un alt preț, atunci se consideră că părțile au încheiat un nou contract.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 76. Dacă la expirarea termenului reportului părțile lichidează diferențele spre a face separat plățile lor şi reînnoiesc reportul asupra unor titluri ce diferă prin cantitatea sau specia lor, sau pe un alt preț, atunci se consideră că părțile au încheiat un nou contract de report.

Capitolul V. Contractul de locațiune

Secțiunea 1. Dispoziții generale

§1. Cuprinsul contractului

Art. 1.777. Noțiune. Locațiunea este contractul prin care o parte, numită locator, se obligă să asigure celeilalte părți, numite locatar, folosința unui bun pentru o anumită perioadă, în schimbul unui preț, denumit chirie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1411. Locațiunea lucrurilor este un contract prin care una din părțile contractante se îndatoreşte a asigura celeilalte folosința unui lucru pentru un timp determinat, drept un preț determinat *(C. civ. 1413 şi urm.).*

Art. 1.778. Felurile locațiunii. (1) Locațiunea bunurilor imobile şi aceea a bunurilor mobile se numeşte închiriere, iar locațiunea bunurilor agricole poartă denumirea de arendare.

(2) Dispozițiile prezentei secțiuni sunt aplicabile, în mod corespunzător, închirierii locuințelor şi arendării, dacă sunt compatibile cu regulile particulare prevăzute pentru aceste contracte.

(3) Locațiunea spațiilor destinate exercitării activității unui profesionist este supusă prevederilor prezentei secțiuni, precum şi dispozițiilor art. 1.824 şi 1.828-1.831.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1413. (1) Locațiunile sunt de mai multe feluri şi au regulile lor proprii. (2) Se cheamă *închiriere* locațiunea edificiilor şi aceea a mişcătoarelor; *arendarea*, locațiunea fondurilor rurale; *prestația lucrărilor*, locațiunea muncii şi a serviciului; *antrepriză*, luarea săvârşirii unei lucrări drept un preț determinat, când materialul se dă de acela pentru care se execută o lucrare *(C. civ. 1416 şi urm., 1447 şi urm., 1470 şi urm.).*

Art. 1.779. Bunurile ce pot face obiectul locațiunii. Toate bunurile, atât mobile cât şi imobile, pot face obiectul locațiunii, dacă dintr-o prevedere legală sau din natura lor nu rezultă contrariul.

Legislație conexă: art. 14-16 din Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică

Art. 1.780. Prețul locațiunii. (1) Chiria poate consta într-o sumă de bani sau în orice alte bunuri sau prestații.

(2) Dispozițiile privitoare la stabilirea prețului vânzării sunt aplicabile, în mod corespunzător, şi chiriei.

Art. 1.781. Încheierea contractului de locațiune. Contractul de locațiune se consideră încheiat îndată ce părțile au convenit asupra bunului şi prețului.

Art. 1.782. Locațiuni succesive. În situația unor locațiuni succesive ale căror perioade se suprapun fie şi parțial, conflictul dintre locatari se rezolvă:

a) în cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, în favoarea locatarului care şi-a notat dreptul în cartea funciară, dispozițiile art. 902 alin. (1) aplicându-se în mod corespunzător;

b) în cazul mobilelor supuse unor formalități de publicitate, în favoarea locatarului care a îndeplinit cel dintâi aceste formalități;

c) în cazul celorlalte bunuri, în favoarea locatarului care a intrat cel dintâi în folosința bunului, dispozițiile art. 1.275 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 1.783. Durata maximă a locațiunii. Locațiunile nu se pot încheia pentru o perioadă mai mare de 49 de ani. Dacă părțile stipulează un termen mai lung, acesta se reduce de drept la 49 de ani.

Art. 1.784. Incapacități. (1) Dispozițiile privitoare la incapacitățile prevăzute la art. 1.654 şi 1.655 sunt aplicabile, în mod corespunzător, şi locațiunii.

(2) De asemenea, sunt aplicabile, prin analogie, şi dispozițiile art. 1.653, inclusiv atunci când există litigiu cu privire la dreptul de proprietate asupra bunului ce urmează a face obiectul locațiunii.

(3) Dacă legea nu dispune altfel, locațiunile încheiate de persoanele care, potrivit legii, nu pot face decât acte de administrare nu vor depăşi 5 ani.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 950. Necapabili de a contracta sunt:1. minorii; 2. interzişii; 4. în genere toți acei căror legea le-a prohibit oarecare contracte *(C. civ. 949)*.

Art. 1.785. Locațiunea fără durată determinată. Dacă în contract părțile nu au arătat durata locațiunii, fără a-şi fi dorit să contracteze pe o durată nedeterminată, în lipsa uzanțelor, locațiunea se consideră încheiată:

a) pentru un an, în cazul locuințelor nemobilate sau spațiilor pentru exercitarea activității unui profesionist;

b) pe durata corespunzătoare unității de timp pentru care s-a calculat chiria, în cazul bunurilor mobile ori în acela al camerelor sau apartamentelor mobilate;

c) pe durata locațiunii imobilului, în cazul bunurilor mobile puse la dispoziția locatarului pentru folosința unui imobil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1450. Închirierea mobilelor destinate pentru mobilarea unei case întregi, a unui apartament ori magazin se consideră făcută pentru durata ordinară a închirierii caselor, apartamentelor, magazinelor, după obiceiul locului. ▸ Art. 1451. (1) Închirierea unui apartament mobilat se va considera făcută pe un an, când s-a stipulat atâta chirie pe an; pe o lună, când s-a stipulat atâta chirie pe lună; pe o zi, când s-a stipulat atâta chirie pe zi. (2) Dacă nu există nici o împrejurare din care să se probeze că închirierea s-a făcut pe un an, pe o lună sau pe o zi, se va considera făcută conform obiceiului locului.

§2. Obligațiile locatorului

Art. 1.786. Obligațiile principale ale locatorului. Locatorul este ținut, chiar fără vreo stipulație expresă:

a) să predea locatarului bunul dat în locațiune;

b) să mențină bunul în stare corespunzătoare de folosință pe toată durata locațiunii;

c) să asigure locatarului liniştita şi utila folosință a bunului pe tot timpul locațiunii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1420. Locatorul este dator, prin însăşi natura contractului, fără să fie trebuință de nici o stipulație specială:1. de a trăda locatarului lucrul închiriat sau arendat; 2. de a-l menține

în stare de a putea servi la întrebuințarea pentru care a fost închiriat sau arendat; 3. de a face ca locatarul să se poată folosi neîmpiedicat în tot timpul locațiunii *(C. civ. 1421 şi urm.)*.

Art. 1.787. Predarea bunului. Locatorul este obligat să predea bunul împreună cu toate accesoriile sale în stare corespunzătoare utilizării acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1421. (1) Locatorul trebuie să trădea lucrul în aşa stare, încât să poată fi întrebuințat.

Art. 1.788. Sarcina reparațiilor. (1) Locatorul este obligat să efectueze toate reparațiile care sunt necesare pentru a menține bunul în stare corespunzătoare de întrebuințare pe toată durata locațiunii, conform destinației stabilite potrivit art. 1.799.

(2) Sunt în sarcina locatarului reparațiile locative, a căror necesitate rezultă din folosința obişnuită a bunului.

(3) Dacă, după încheierea contractului, se iveşte nevoia unor reparații care sunt în sarcina locatorului, iar acesta din urmă, deşi încunoştințat, nu începe să ia de îndată măsurile necesare, reparațiile pot fi făcute de locatar. În acest caz, locatorul este dator să plătească, în afara sumelor avansate de locatar, dobânzi socotite de la data efectuării cheltuielilor.

(4) În caz de urgență, locatarul îl poate înştiința pe locator şi după începerea reparațiilor, dobânzile la sumele avansate neputând curge decât de la data înştiințării.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1420. Locatorul este dator, prin însăşi natura contractului, fără să fie trebuință de nici o stipulație specială: 2. de a-l menține în stare de a putea servi la întrebuințarea pentru care a fost închiriat sau arendat. Art. 1421. (2) În cursul locațiunii [*locatorul* – n.n.], trebuie să facă toate acele reparații ce pot fi necesare, afară de micile reparații (reparații locative) care prin uz sunt în sarcina locatarului *(C. civ. 1420 pct. 2, 1425, 1432, 1447 şi urm.)*.

Art. 1.789. Asigurarea folosinței. Locatorul este obligat să întreprindă tot ceea ce este necesar pentru a asigura în mod constant locatarului folosința liniştită şi utilă a bunului, fiind dator să se abțină de la orice fapt care ar împiedica, diminua sau stânjeni o asemenea folosință.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1424. Locatorul nu poate în cursul locațiunii să schimbe forma lucrului închiriat sau arendat. ▶ Art. 1425. (1) Dacă în cursul locațiunii, lucrul închiriat sau arendat are nevoie de reparații urgente, ce nu se pot amâna până la finele contractului, locatarul trebuie să sufere strâmtoarea ce i se căşunează, orice fel fie ea, şi fiind lipsit chiar, pe timpul facerii lor, de întrebuințarea a o parte din lucrul închiriat sau arendat. (2) Dacă însă aceste reparații continuă mai mult decât 40 de zile, prețul locațiunii se va scădea în proporția timpului în care şi a părții lucrului închiriat de a cărei întrebuințare a rămas lipsit. (3) Dacă reparațiile sunt de aşa fel încât locatarul şi familia sa se află în neputință de a locui, el va putea cere anularea contractului *(C. civ. 1420 pct. 3, 1421)*.

Art. 1.790. Garanția contra viciilor. (1) Locatorul garantează contra tuturor viciilor lucrului care împiedică sau micşorează folosirea lui, chiar dacă nu le-a cunoscut la încheierea contractului şi fără a ține seama dacă ele existau dinainte ori au survenit în cursul locațiunii.

(2) Locatorul nu răspunde pentru viciile care erau aparente la data încheierii contractului şi pe care locatarul nu le-a reclamat în condițiile art. 1.690 alin. (3). Locatorul poate fi obligat la despăgubiri pentru prejudiciile pe care viciile aparente le cauzează vieții, sănătății sau integrității corporale a locatarului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1422. (1) Locatarul trebuie să fie garantat pentru toate stricăciunile şi viciile lucrului închiriat ori arendat, ce-i împiedică întrebuințarea, chiar deşi nu au fost cunoscute locatorului la timpul locațiunii.

Art. 1.791. Efectele garanţiei contra viciilor. (1) Dacă locatorul nu înlătură viciile în cel mai scurt termen, locatarul are dreptul la o scădere proporţională a chiriei. În cazul în care viciile sunt atât de grave încât, dacă le-ar fi cunoscut, locatarul nu ar fi luat bunul în locaţiune, el poate rezilia contractul, în condiţiile legii.

(2) Atunci când aceste vicii aduc vreun prejudiciu locatarului, locatorul poate fi obligat şi la daune-interese, în afară de cazul când dovedeşte că nu le-a cunoscut şi că, potrivit împrejurărilor, nu era dator să le cunoască.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1422. (2) Dacă din aceste vicii şi defecte derivă pentru locatar o daună oarecare, locatorul este dator de a-l dezdăuna *(C. civ. 1352 şi urm., 1425, 1575).*

Art. 1.792. Garanţia pentru lipsa calităţilor convenite. Dispoziţiile privitoare la garanţia contra viciilor ascunse se aplică şi atunci când bunul dat în locaţiune nu corespunde calităţilor convenite de către părţi.

Art. 1.793. Tulburările de fapt. Locatorul nu este ţinut să îl garanteze pe locatar de tulburarea cauzată prin fapta unui terţ care nu pretinde vreun drept asupra bunului, afară numai dacă tulburările începute înaintea predării bunului îl împiedică pe locatar să îl preia, caz în care dispoziţiile art. 1.794 alin. (2) sunt aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1426. Locatorul nu este răspunzător către locatar de tulburarea căşunată lui prin faptul unei a treia persoane, care persoană nu-şi sprijină acest fapt pe un drept asupra lucrului închiriat sau arendat; locatarul are însă facultatea de a reclama în contră-le în numele său personal *(C. civ. 1427 şi urm.).*

Art. 1.794. Tulburările de drept. (1) Dacă un terţ pretinde vreun drept asupra bunului dat în locaţiune, locatorul este dator să îl apere pe locatar chiar şi în lipsa unei tulburări de fapt. Dacă locatarul este lipsit în tot sau în parte de folosinţa bunului, locatorul trebuie să îl despăgubească pentru toate prejudiciile suferite din această cauză.

(2) Indiferent de gravitatea tulburării, dacă i-a comunicat-o locatorului, fără ca acesta să o înlăture de îndată, locatarul poate cere o scădere proporţională a chiriei. Dacă tulburarea este atât de gravă încât, dacă ar fi cunoscut-o, locatarul nu ar fi contractat, el poate rezilia contractul în condiţiile legii.

(3) Locatarul care, la încheierea contractului, cunoştea cauza de evicţiune nu are dreptul la daune-interese.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1427. Dacă, din contră, locatarul a fost tulburat în folosinţa sa, în urmarea unei acţiuni relative la proprietatea lucrului, are drept la o scădere în proporţie cu preţul închirierii sau arendării, întrucât însă a înştiinţat pe locator de această molestare şi împiedicare *(C. civ. 1311, 1422, 1428).*

Art. 1.795. Introducerea în proces a locatorului. (1) Dacă locatarul este chemat în judecată de un terţ care pretinde un drept asupra bunului închiriat, inclusiv un drept de servitute, şi există riscul pierderii, în tot sau în parte, a folosinţei bunului, el are dreptul să ceară introducerea în proces a locatorului, în condiţiile Codului de procedură civilă.

(2) Locatarul va fi ţinut să îl despăgubească pe locator de toate prejudiciile suferite ca urmare a necomunicării tulburării de către locatar. El nu va fi însă ţinut la despăgubiri dacă dovedeşte că locatorul nu ar fi avut câştig de cauză sau că, având cunoştinţă de tulburare, nu a acţionat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1428. Dacă acei care au căşunat tulburarea, cu de la sine putere, pretind a avea vreun drept asupra lucrului, ori dacă locatarul este chemat în judecată pentru a fi condamnat a pierde lucrul în totalitate sau în parte, sau pentru a suferi exerciţiul unei servituţi, el trebuie să

înştiinţeze pe locator spre a fi garantat contra unei asemenea tulburări şi, dacă vrea, poate să fie scutit de orice chemare în judecată, arătând însă pe locatorul în al cărui nume posedă *(C. civ. 1426 şi urm.)*.

Legislaţie conexă: art. 60-65 C. proc. civ.

§3. Obligaţiile locatarului

Art. 1.796. Obligaţiile principale. Locatarul are următoarele obligaţii principale:
a) să ia în primire bunul dat în locaţiune;
b) să plătească chiria în cuantumul şi la termenul stabilite prin contract;
c) să folosească bunul cu prudenţă şi diligenţă;
d) să restituie bunul la încetarea, din orice cauză, a contractului de locaţiune.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1429. Locatarul are două îndatoriri principale:1. trebuie să întrebuinţeze lucrul închiriat sau arendat ca un bun proprietar şi numai la destinaţia determinată prin contract; iar în lipsă de stipulaţie specială, la destinaţia prezumată după circumstanţe; 3. trebuie să plătească preţul locaţiunii la termenele statornicite *(C. civ. 1080, 1430 şi urm., 1439, 1564)*. ► Art. 1431. Locatarul trebuie să restituie lucrul în starea în care l-a primit, conform inventarului, dacă s-a fost făcut un asemenea între dânsul şi locator; nu este răspunzător de pierderea sau deteriorarea provenită din cauza vechimii sau a unei forţe majore *(C. civ. 547, 1156, 1423, 1432 şi urm., 1448)*.

Art. 1.797. Data plăţii chiriei. (1) În lipsă de stipulaţie contrară, locatarul este obligat să plătească chiria la termenele stabilite potrivit uzanţelor.
(2) Dacă nu există uzanţe şi în lipsa unei stipulaţii contrare, chiria se plăteşte după cum urmează:
a) în avans pentru toată durata contractului, dacă aceasta nu depăşeşte o lună;
b) în prima zi lucrătoare a fiecărei luni, dacă durata locaţiunii este mai mare de o lună, dar mai mică de un an;
c) în prima zi lucrătoare a fiecărui trimestru, dacă durata locaţiunii este de cel puţin un an.

Art. 1.798. Caracterul executoriu. Contractele de locaţiune încheiate prin înscris sub semnătură privată care au fost înregistrate la organele fiscale, precum şi cele încheiate în formă autentică constituie titluri executorii pentru plata chiriei la termenele şi în modalităţile stabilite în contract sau, în lipsa acestora, prin lege.

Art. 1.799. Obligaţiile privind folosirea bunului. Locatarul este obligat să folosească bunul luat în locaţiune cu prudenţă şi diligenţă, potrivit destinaţiei stabilite prin contract sau, în lipsă, potrivit celei prezumate după anumite împrejurări, cum ar fi natura bunului, destinaţia sa anterioară ori cea potrivit căreia locatarul îl foloseşte.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1429. Locatarul are două îndatoriri principale: 1. trebuie să întrebuinţeze lucrul închiriat sau arendat ca un bun proprietar şi numai la destinaţia determinată prin contract; iar în lipsă de stipulaţie specială, la destinaţia prezumată după circumstanţe;

Art. 1.800. Schimbarea formei ori destinaţiei bunului. Folosirea abuzivă. Dacă locatarul modifică bunul ori îi schimbă destinaţia sau dacă îl întrebuinţează astfel încât îl prejudiciază pe locator, acesta din urmă poate cere daune-interese şi, după caz, rezilierea contractului.

Art. 1.801. Înştiinţarea locatorului despre nevoia de reparaţii. Locatarul este obligat, sub sancţiunea plăţii de daune-interese şi a suportării oricăror alte cheltuieli, să îi notifice de îndată locatorului necesitatea efectuării reparaţiilor care sunt în sarcina acestuia din urmă.

Art. 1.802. Reparaţiile locative. În lipsă de stipulaţie contrară, reparaţiile de întreţinere curentă sunt în sarcina locatarului.

Art. 1.803. Lipsa de folosință în caz de reparații urgente. (1) Dacă în timpul locațiunii bunul are nevoie de reparații care nu pot fi amânate până la sfârşitul locațiunii sau a căror amânare ar expune bunul pericolului de a fi distrus, locatarul va suporta restrângerea necesară a locațiunii cauzată de aceste reparații.

(2) Dacă totuşi reparațiile durează mai mult de 10 zile, prețul locațiunii va fi scăzut proporțional cu timpul şi cu partea bunului de care locatarul a fost lipsit.

(3) Dacă reparațiile sunt de aşa natură încât, în timpul executării lor, bunul devine impropriu pentru întrebuințarea convenită, locatarul poate rezilia contractul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1425. (1) Dacă în cursul locațiunii, lucrul închiriat sau arendat are nevoie de reparații urgente, ce nu se pot amâna până la finele contractului, locatarul trebuie să sufere strâmtoarea ce i se căşunează, orice fel fie ea, şi fiind lipsit chiar, pe timpul facerii lor, de întrebuințarea a o parte din lucrul închiriat sau arendat. (2) Dacă însă aceste reparații continuă mai mult decât 40 de zile, prețul locațiunii se va scădea în proporția timpului în care şi a părții lucrului închiriat de a cărei întrebuințare a rămas lipsit. (3) Dacă reparațiile sunt de aşa fel încât locatarul şi familia sa se află în neputință de a locui, el va putea cere anularea contractului *(C. civ. 1420 pct. 3, 1421).*

Art. 1.804. Obligația de a permite examinarea bunului. Locatarul este obligat să permită examinarea bunului de către locator la intervale de timp rezonabile în raport cu natura şi destinația bunului, precum şi de către cei care doresc să îl cumpere sau care, la încetarea contractului, doresc să îl ia în locațiune, fără însă ca prin aceasta să i se cauzeze o stânjenire nejustificată a folosinței bunului.

§4. Sublocațiunea şi cesiunea contractului de locațiune

Art. 1.805. Dreptul de a subcontracta şi de a ceda contractul. Locatarul poate să încheie o sublocațiune, totală sau parțială, ori chiar să cedeze locațiunea, în tot sau în parte, unei alte persoane, dacă această facultate nu i-a fost interzisă în mod expres. Cu toate acestea, dacă bunul este mobil, sublocațiunea ori cesiunea nu este permisă decât cu acordul scris al locatorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1418. (1) Locatarul are dreptul de a subînchiria ori a subarenda şi de a ceda contractul său către altul, dacă o asemenea facultate nu i-a fost interzisă. (2) Ea poate fi interzisă în tot ori în parte; această interzicere nu se prezumă, ci trebuie să rezulte din o stipulație specială *(C. civ. 534, 571, 573).*

Art. 1.806. Interdicția sublocațiunii şi a cesiunii. (1) Interdicția de a încheia o sublocațiune o include şi pe aceea de a ceda locațiunea. Interdicția de a ceda locațiunea nu o include pe aceea de a încheia o sublocațiune.

(2) Interdicția de a încheia o sublocațiune priveşte atât sublocațiunea totală, cât şi pe cea parțială. Interdicția de a ceda locațiunea priveşte atât cesiunea totală, cât şi pe cea parțială.

Art. 1.807. Efectele sublocațiunii. Acțiuni împotriva sublocatarului. (1) În caz de neplată a chiriei cuvenite în temeiul locațiunii, locatorul îl poate urmări pe sublocatar până la concurența chiriei pe care acesta din urmă o datorează locatarului principal. Plata anticipată a chiriei către locatarul principal nu poate fi opusă locatorului.

(2) Locatorul îşi păstrează dreptul prevăzut la alin. (1) atunci când creanța având ca obiect chiria datorată în temeiul sublocațiunii a fost cedată.

(3) Locatorul poate, de asemenea, să se îndrepte direct împotriva sublocatarului pentru a-l constrânge la executarea celorlalte obligații asumate prin contractul de sublocațiune.

Legea de aplicare:
Art. 128. Dispozițiile art. 1.807 din Codul civil sunt aplicabile contractelor de sublocațiune încheiate după data intrării în vigoare a Codului civil, chiar şi în cazurile în care contractul de locațiune s-a încheiat anterior acestei date.

Art. 1.808. Efectele cesiunii locațiunii. (1) Prin cesiunea contractului de locațiune de către locatar, cesionarul dobândește drepturile și este ținut de obligațiile locatarului izvorâte din contractul de locațiune.

(2) Dispozițiile privind cesiunea contractului se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1391. La strămutarea unei creanțe, a unui drept sau a unei acțiuni, predarea între cedente și cesionar se face prin remiterea titlului *(C. civ. 1132, 1318, 1393 și urm.).* ► Art. 1418. (1) Locatarul are dreptul de a subînchiria ori a subarenda și de a ceda contractul său către altul, dacă o asemenea facultate nu i-a fost interzisă. (2) Ea poate fi interzisă în tot ori în parte; această interzicere nu se prezumă, ci trebuie să rezulte din o stipulație specială *(C. civ. 534, 571, 573).*

§5. Expirarea termenului și tacita relocațiune

Art. 1.809. Expirarea termenului. (1) Contractul de locațiune încetează de drept la expirarea termenului convenit de părți sau, după caz, prevăzut de lege, fără a fi necesară o înștiințare prealabilă.

(2) În privința obligației de restituire a bunului dat în locațiune, contractul încheiat pe durată determinată și constatat prin înscris autentic constituie, în condițiile legii, titlu executoriu la expirarea termenului.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător și contractului încheiat pe perioadă determinată prin înscris sub semnătură privată și înregistrat la organul fiscal competent.

Legea de aplicare:
Art. 133. Chiriașul și persoanele care locuiesc împreună cu acesta nu se pot prevala de dispozițiile art. 1.831 și 1.832 din Codul civil pentru a se opune evacuării silite întemeiate pe prevederile art. 1.809 alin. (2) sau alin. (3) ori pe cele ale art. 1.816 alin. (3) din Codul civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1436. (1) Locațiunea făcută pentru un timp determinat încetează de la sine cu trecerea termenului, fără să fie trebuință de o prealabilă înștiințare. (2) Dacă contractul a fost fără termen, concediul trebuie să se dea de la o parte la alta, observându-se termenele defipte de obiceiul locului *(C. civ. 1436 și urm., 1443, 1450 și urm.).*

Art. 1.810. Tacita relocațiune. (1) Dacă, după împlinirea termenului, locatarul continuă să dețină bunul și să își îndeplinească obligațiile fără vreo împotrivire din partea locatorului, se consideră încheiată o nouă locațiune, în condițiile celei vechi, inclusiv în privința garanțiilor.

(2) Noua locațiune va fi însă pe durată nedeterminată, dacă prin lege sau convenția părților nu se prevede altfel.

Legea de aplicare:
Art. 129. Dispozițiile art. 1.810 din Codul civil sunt aplicabile în cazul tuturor contractelor de locațiune al căror termen se împlinește după data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1437. După expirarea termenului stipulat prin contractul de locațiune, dacă locatarul rămâne și e lăsat în posesie, atunci se consideră locațiunea ca reînnoită, efectele ei însă se regulează după dispozițiile articolului relativ la locațiunea fără termen *(C. civ. 1436, 1452).* ► Art. 1452. Dacă locatarul, și după expirarea termenului locațiunii, continuă a rămâne în casa sau apartamentul închiriat, fără nici o împiedicare din partea locatorului, el se consideră că voiește a le ocupa sub aceleași condiții și pentru un timp determinat de obiceiul locului, și nu poate nici să iasă, nici să fie concediat înainte de a se fi făcut vestirea, în termenul obișnuit în localitate *(C. civ. 1436, 1437).*

§6. Înstrăinarea bunului dat în locațiune

Art. 1.811. Opozabilitatea contractului de locațiune față de dobânditor. Dacă bunul dat în locațiune este înstrăinat, dreptul locatarului este opozabil dobânditorului, după cum urmează:

a) în cazul imobilelor înscrise în cartea funciară, dacă locațiunea a fost notată în cartea funciară;

b) în cazul imobilelor neînscrise în cartea funciară, dacă data certă a locațiunii este anterioară datei certe a înstrăinării;

c) în cazul mobilelor supuse unor formalități de publicitate, dacă locatarul a îndeplinit aceste formalități;

d) în cazul celorlalte bunuri mobile, dacă la data înstrăinării bunul se afla în folosința locatarului.

Legea de aplicare:

Art. 130. Dacă formalitățile de opozabilitate nu au fost îndeplinite cu privire la un contract de locațiune în curs de executare la data intrării în vigoare a Codului civil și bunul dat în locațiune este înstrăinat după această dată, contractul de locațiune este opozabil dobânditorului numai dacă sunt îndeplinite formalitățile prevăzute la art. 1.811 din Codul civil.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1441. Dacă locatorul vinde lucrul închiriat sau arendat, cumpărătorul este dator să respecte locațiunea făcută înainte de vânzare, întrucât a fost făcută prin un act autentic sau prin un act privat, dar cu dată certă, afară numai când desființarea ei din cauza vânzării s-ar fi prevăzut în însuși contractul de locațiune *(C. civ. 561, 1182, 1442, 1443)*.

Art. 1.812. Încetarea locațiunii în caz de înstrăinare. (1) Dacă părțile convin astfel, locațiunea încetează în cazul înstrăinării bunului dat în locațiune.

(2) Cu toate acestea, locațiunea rămâne opozabilă dobânditorului chiar și după ce locatarului i s-a notificat înstrăinarea, pentru un termen de două ori mai mare decât cel care s-ar fi aplicat notificării denunțării contractului, conform prevederilor art. 1.816 alin. (2).

(3) Locatarul căruia i s-a comunicat încetarea contractului cu respectarea prevederilor alin. (2) nu are drept la despăgubire nici împotriva locatorului, nici împotriva dobânditorului.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: ▸ Art. 1442. Dacă în contractul de locațiune s-a prevăzut desființarea lui din cauza vânzării, atunci locatarul are dreptul a cere dezdăunarea de la locator, afară numai când s-ar fi stipulat contrariul. ▸ Art. 1444. Arendașul ori locatarii nu pot fi dați afară mai înainte de a fi dezdăunați de către locator, iar când acesta nu o face, de către cumpărător.

Art. 1.813. Raporturile dintre locatar și dobânditor. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.811, dobânditorul se subrogă în toate drepturile și obligațiile locatorului care izvorăsc din locațiune.

(2) Locatorul inițial rămâne răspunzător pentru prejudiciile cauzate locatarului anterior înstrăinării.

Art. 1.814. Efectele garanțiilor constituite de locatar. Când locatarul bunului înstrăinat a dat garanții locatorului pentru îndeplinirea obligațiilor sale, dobânditorul se subrogă în drepturile izvorând din aceste garanții, în condițiile legii.

Art. 1.815. Cesiunea și plata anticipată a chiriei. Plata anticipată a chiriei sau cesiunea creanței privind chiria nu poate fi opusă dobânditorului decât dacă în privința acestora au fost îndeplinite, înainte ca înstrăinarea să devină opozabilă locatarului, formalitățile de publicitate prin înscrierea la arhivă sau, după caz, în cartea funciară, în funcție de obiectul locațiunii, ori dacă plata anticipată sau cesiunea a fost cunoscută de dobânditor pe altă cale.

§7. Încetarea contractului

Art. 1.816. Denunțarea contractului. (1) Dacă locațiunea a fost făcută fără determinarea duratei, oricare dintre părți poate denunța contractul prin notificare.

(2) Notificarea făcută cu nerespectarea termenului de preaviz stabilit de lege sau, în lipsă, de uzanțe nu produce efecte decât de la împlinirea acelui termen.

(3) La împlinirea termenului de preaviz, obligația de restituire a bunului devine exigibilă, iar contractul de locațiune încheiat în condițiile prevăzute la art. 1.809 alin. (2) sau (3), după caz, constituie, în condițiile legii, titlu executoriu cu privire la această obligație.

Legea de aplicare:
Art. 133. Chiriașul și persoanele care locuiesc împreună cu acesta nu se pot prevala de dispozițiile art. 1.831 și 1.832 din Codul civil pentru a se opune evacuării silite întemeiate pe prevederile art. 1.809 alin. (2) sau alin. (3) ori pe cele ale art. 1.816 alin. (3) din Codul civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1436. (1) Locațiunea făcută pentru un timp determinat încetează de la sine cu trecerea termenului, fără să fie trebuință de o prealabilă înștiințare. (2) Dacă contractul a fost fără termen, concediul trebuie să se dea de la o parte la alta, observându-se termenele defipte de obiceiul locului *(C. civ. 1436 și urm., 1443, 1450 și urm.)*.

Art. 1.817. Rezilierea locațiunii. Atunci când, fără justificare, una dintre părțile contractului de locațiune nu își execută obligațiile născute din acest contract, cealaltă parte are dreptul de a rezilia locațiunea, cu daune-interese, dacă este cazul, potrivit legii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1453. Dacă contractul de închiriere se desființează pentru culpa chiriașului, acesta e dator de a plăti chiria pe tot timpul necesar pentru o nouă închiriere, și daunele ce ar fi provenit din reaua întrebuințare a lucrului închiriat *(C. civ. 1084, 1429, 1439, 1446)*.

Art. 1.818. Imposibilitatea folosirii bunului. (1) Dacă bunul este distrus în întregime sau nu mai poate fi folosit potrivit destinației stabilite, locațiunea încetează de drept.

(2) Dacă imposibilitatea folosirii bunului este numai parțială, locatarul poate, după împrejurări, să ceară fie rezilierea locațiunii, fie reducerea proporțională a chiriei.

(3) Atunci când bunul este doar deteriorat, locațiunea continuă, fiind aplicabile dispozițiile art. 1.788.

(4) În toate cazurile în care imposibilitatea totală sau parțială de folosire a bunului este fortuită, locatarul nu are drept la daune-interese.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1423. (1) Dacă în timpul locațiunii, lucrul închiriat ori arendat se strică în totalitate prin caz fortuit, contractul este de drept desfăcut. Dacă însă se distruiește în parte, locatarul poate, după împrejurări, să ceară o scădere din preț, ori desființarea contractului. (2) În amândouă cazurile nu i se dă nici o dezdăunare *(C. civ. 557, 1156, 1439)*. ▶ Art. 1439. (1) Contractul de locațiune se desființează când lucrul a pierit în total sau s-a făcut netrebnic spre obișnuita întrebuințare. (2) În caz când una din părți nu împlinește îndatoririle sale principale, cealaltă parte poate cere desființarea contractului *(C. civ. 557, 1020, 1021, 1091, 1156, 1420, 1423, 1429, 1430, 1447 și urm.)*.

Art. 1.819. Desființarea titlului locatorului. (1) Desființarea dreptului care permitea locatorului să asigure folosința bunului închiriat determină încetarea de drept a contractului de locațiune.

(2) Cu toate acestea, locațiunea va continua să producă efecte și după desființarea titlului locatorului pe durata stipulată de părți, fără a se depăși un an de la data desființării titlului locatorului, însă numai dacă locatarul a fost de bună-credință la încheierea locațiunii.

Art. 1.820. Moartea locatorului sau a locatarului. (1) Locațiunea nu încetează prin moartea locatorului sau a locatarului.

(2) Cu toate acestea, în cazul locațiunii cu durată determinată, moștenitorii locatarului pot denunța contractul în termen de 60 de zile de la data la care au luat cunoștință de moartea locatarului și existența locațiunii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1440. Contractul de locațiune nu se desființează prin moartea locatarului, nici prin aceea a locatorului *(C. civ. 557, 653, 1485).*

Art. 1.821. Restituirea bunului. (1) La încetarea locațiunii, locatarul este obligat să restituie bunul luat în locațiune în starea în care l-a primit, în afară de ceea ce a pierit sau s-a deteriorat din cauza vechimii.

(2) Până la proba contrară, locatarul este prezumat că a primit bunul în stare corespunzătoare de întrebuințare potrivit destinației stabilite.

(3) Restituirea bunurilor mobile luate în locațiune se face în locul în care au fost predate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1431. Locatarul trebuie să restituie lucrul în starea în care l-a primit, conform inventarului, dacă s-a fost făcut un asemenea între dânsul şi locator; nu este răspunzător de pierderea sau deteriorarea provenită din cauza vechimii sau a unei forțe majore *(C. civ. 547, 1156, 1423, 1432 şi urm., 1448).* ▶ Art. 1432. În lipsă de inventar se prezumă că locatarul a primit lucrul închiriat ori arendat în starea în care locatorul era dator a-l trăda şi trebuie să-l restituie în aceeaşi condiție, afară numai când ar putea proba contrariul *(C. civ. 1421, 1447 şi urm.).*

Art. 1.822. Răspunderea locatarului pentru bunul închiriat. (1) Locatarul răspunde pentru degradarea bunului închiriat în timpul folosinței sale, inclusiv cea cauzată de incendiu, dacă nu dovedeşte că a survenit fortuit.

(2) El răspunde inclusiv pentru degradarea cauzată de membrii familiei sale, de sublocatarul său, ca şi de fapta altor persoane cărora le-a îngăduit în orice mod folosirea, deținerea sau accesul la bun.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1434. (1) Locatarul este răspunzător de stricăciunile şi pierderile întâmplate în cursul folosinței sale, întrucât nu probează că au urmat fără culpa sa. (2) Asemenea este răspunzător de stricăciunile şi pierderile căşunate de persoanele familiei sale sau de sublocatar *(C. civ. 1429, 1434).* ▶ Art. 1435. Este răspunzător de incendiu, dacă nu probează că incendiul s-a întâmplat prin caz fortuit sau forță majoră, sau prin defect de construcție, sau că focul a venit de la o casă vecină *(C. civ. 547, 760, 1083, 1431, 1601).*

Art. 1.823. Îmbunătățirile făcute de locatar. (1) Locatorul are dreptul de a păstra lucrările adăugate şi autonome efectuate asupra bunului pe durata locațiunii şi nu poate fi obligat la despăgubiri decât dacă locatarul a efectuat lucrările cu acordul prealabil al locatorului.

(2) Dacă lucrările au fost efectuate fără acordul prealabil al locatorului, acesta poate alege să ceară locatarului aducerea bunului în starea inițială, precum şi plata de despăgubiri pentru orice pagubă ar fi cauzată bunului de către locatar.

(3) În cazul în care nu a avut acordul prealabil al locatorului, locatarul nu poate invoca, în niciun caz, dreptul de retenție.

Legea de aplicare:
Art. 131. Dispozițiile art. 1.823 din Codul civil se aplică şi contractelor de locațiune în curs la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă lucrările adăugate sau autonome au fost efectuate după această dată.

Reglementarea anterioară
O.U.G. nr. 40/1999: Art. 43. (1) Chiriaşul are dreptul la despăgubiri pentru sporul de valoare adus locuinței prin îmbunătățirile necesare şi utile, efectuate cu aprobările prevăzute de lege, confirmate pe bază de acte justificative. (2) Până la achitarea integrală a despăgubirilor de către proprietar, chiriaşul are drept de retenție asupra locuinței. (3) În cazul înstrăinării locuinței, chiriaşul poate pretinde plata despăgubirilor de la noul proprietar. (4) Chiriaşii din locuințele care au fost restituite, potrivit legii, foştilor proprietari sau moştenitorilor acestora au dreptul la despăgubiri în condițiile alin. (1)-(3).

Secțiunea a 2-a. Reguli particulare în materia închirierii locuințelor

Art. 1.824. Închirierea făcută fără determinarea duratei. (1) Atunci când contractul de închiriere s-a încheiat fără determinarea duratei şi nu s-a convenit altfel, chiriaşul poate denunța contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz care nu poate fi mai mic decât sfertul intervalului de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), locatorul poate denunța contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz care nu poate fi mai mic de:

a) 60 de zile, dacă intervalul de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei este de o lună sau mai mare;

b) 15 zile, dacă intervalul de timp pentru care s-a stabilit plata chiriei este mai mic de o lună.

Art. 1.825. Denunțarea închirierii încheiate pe durată determinată. (1) Dacă închirierea este pe durată determinată, locatarul poate denunța unilateral contractul prin notificare, cu respectarea unui termen de preaviz de cel puțin 60 de zile. Orice clauză contrară este considerată nescrisă.

(2) În cazul în care închirierea este pe durată determinată, iar în contract s-a prevăzut că locatorul poate denunța unilateral contractul în vederea satisfacerii nevoilor locative proprii sau ale familiei sale, acestei denunțări i se aplică termenul de preaviz prevăzut la art. 1.824 alin. (2).

Reglementarea anterioară
Legea nr. 114/1996: Art. 24. Rezilierea contractului de închiriere înainte de termenul stabilit se face în următoarele condiții: a) la cererea chiriaşului, cu condiția notificării prealabile într-un termen de minimum 60 de zile;

Art. 1.826. Clauze nescrise. Este considerată nescrisă orice clauză în temeiul căreia:

a) chiriaşul este obligat să încheie o asigurare cu un asigurător impus de locator;

b) se prevede răspunderea solidară sau indivizibilă a chiriaşilor din apartamente diferite situate în acelaşi imobil, în cazul degradării elementelor de construcții şi a instalațiilor, obiectelor şi dotărilor aferente părților comune ale imobilului;

c) chiriaşul se obligă să recunoască sau să plătească în avans, cu titlu de reparații locative, sume stabilite pe baza estimărilor făcute exclusiv de locator;

d) locatorul este îndreptățit să diminueze sau să suprime, fără contraprestație echivalentă, prestațiile la care s-a obligat prin contract.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 114/1996: Art. 22. Sunt nule de drept orice clauze cuprinse în contractul de închiriere, care: a) obligă chiriaşul să recunoască sau să plătească în avans proprietarului orice sumă cu titlu de reparație în sarcina proprietarului; b) prevăd responsabilitatea colectivă a chiriaşilor în caz de degradare a elementelor de construcții şi a instalațiilor, a obiectelor şi dotărilor aferente spațiilor comune; c) impun chiriaşilor să facă asigurări de daune; d) exonerează proprietarul de obligațiile ce îi revin potrivit prevederilor legale; e) autorizează pe proprietar să obțină venituri din nerespectarea clauzelor contractului de închiriere.

Art. 1.827. Vicii care amenință sănătatea ori integritatea corporală. (1) Dacă imobilul închiriat, prin structură sau prin starea sa, constituie o primejdie gravă pentru sănătatea celor care lucrează sau locuiesc în el, chiriaşul, chiar dacă a renunțat la acest drept, va putea rezilia contractul de închiriere, în condițiile legii.

(2) Chiriaşul are dreptul şi la daune-interese dacă, la data încheierii contractului, nu a cunoscut viciile bunului.

Art. 1.828. Dreptul de preferință al chiriaşului la închiriere. (1) La încheierea unui nou contract de închiriere a locuinței, chiriaşul are, la condiții egale, drept de preferință. El nu are însă acest drept atunci când nu şi-a executat obligațiile născute în baza închirierii anterioare.

(2) Dispoziţiile referitoare la exercitarea dreptului de preempţiune în materia vânzării sunt aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 132. Dreptul de preferinţă al chiriaşului prevăzut la art. 1.828 din Codul civil se aplică pentru orice contract de închiriere încheiat în legătură cu aceeaşi locuinţă sau cu o parte din aceasta:
a) după cel mult 3 luni de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mare de un an;
b) după cel mult o lună de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mare sau egală cu o lună;
c) după cel mult 3 zile de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mică de o lună.

Art. 1.829. Folosirea părţilor şi instalaţiilor comune ale clădirii. (1) În clădirile cu mai multe apartamente, chiriaşii au dreptul de a întrebuinţa părţile şi instalaţiile de folosinţă comună ale clădirii potrivit cu destinaţia fiecăreia.

(2) Chiriaşii sunt obligaţi să contribuie la cheltuielile pentru iluminarea, încălzirea, curăţarea părţilor şi instalaţiilor de folosinţă comună, precum şi la orice alte cheltuieli pe care legea le stabileşte în sarcina lor.

Art. 1.830. Rezilierea contractului. (1) În cazul în care, fără justificare, una dintre părţile contractului de închiriere nu îşi execută obligaţiile născute din acest contract, cealaltă parte are dreptul la rezilierea contractului.

(2) De asemenea, locatorul poate cere instanţei rezilierea contractului de închiriere şi în cazul în care chiriaşul, membrii familiei sale sau alte persoane cărora acesta din urmă le-a îngăduit, în orice mod, folosirea, deţinerea sau accesul în locuinţă fie au un comportament care face imposibilă conviețuirea cu celelalte persoane care locuiesc în acelaşi imobil sau în imobile aflate în vecinătate, fie împiedică folosirea normală a locuinţei sau a părţilor comune.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 114/1996: Art. 24. Rezilierea contractului de închiriere înainte de termenul stabilit se face în următoarele condiţii:a) la cererea chiriaşului, cu condiţia notificării prealabile într-un termen de minimum 60 de zile; b) la cererea proprietarului, atunci când:– chiriaşul nu a achitat chiria cel puţin 3 luni consecutiv; – chiriaşul a pricinuit însemnate stricăciuni locuinţei, clădirii în care este situată aceasta, instalaţiilor, precum şi oricăror alte bunuri aferente lor, sau dacă înstrăinează fără drept părţi ale acestora; – chiriaşul are un comportament care face imposibilă conviețuirea sau împiedică folosirea normală a locuinţei; – chiriaşul nu a respectat clauzele contractuale; c) la cererea asociaţiei de proprietari, atunci când chiriaşul nu şi-a achitat obligaţiile ce-i revin din cheltuielile comune pe o perioadă de 3 luni, dacă au fost stabilite, prin contractul de închiriere, în sarcina chiriaşului.

Art. 1.831. Evacuarea chiriaşului. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, evacuarea chiriaşului se face în baza unei hotărâri judecătoreşti.

(2) Chiriaşul este obligat la plata chiriei prevăzute în contract până la data eliberării efective a locuinţei, precum şi la repararea prejudiciilor de orice natură cauzate locatorului până la acea dată.

Legea de aplicare:
Art. 133. Chiriaşul şi persoanele care locuiesc împreună cu acesta nu se pot prevala de dispoziţiile art. 1.831 şi 1.832 din Codul civil pentru a se opune evacuării silite întemeiate pe prevederile art. 1.809 alin. (2) sau alin. (3) ori pe cele ale art. 1.816 alin. (3) din Codul civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 114/1996: Art. 25 (1) Evacuarea chiriaşului se face numai pe baza unei hotărâri judecătoreşti irevocabile. (2) Chiriaşul este obligat la plata chiriei prevăzute în contractul de închiriere, până la data executării efective a hotărârii de evacuare.

Art. 1.832. Alte persoane care locuiesc împreună cu chiriaşul. (1) În lipsa unei interdicţii stipulate în acest sens, şi alte persoane pot locui împreună cu chiriaşul, caz în care vor fi ţinute solidar cu acesta, pe durata folosinţei exercitate, pentru oricare dintre obligaţiile izvorâte din contract.

(2) Încetarea, din orice cauză, a contractului de închiriere, precum şi hotărârea judecătorească de evacuare a chiriaşului sunt de drept opozabile şi se execută împotriva tuturor persoanelor care locuiesc, cu titlu sau fără titlu, împreună cu chiriaşul.

Legea de aplicare:
Art. 133. Chiriaşul şi persoanele care locuiesc împreună cu acesta nu se pot prevala de dispoziţiile art. 1.831 şi 1.832 din Codul civil pentru a se opune evacuării silite întemeiate pe prevederile art. 1.809 alin. (2) sau alin. (3) ori pe cele ale art. 1.816 alin. (3) din Codul civil.

Art. 1.833. Subînchirierea şi cesiunea contractului de închiriere. Chiriaşul poate ceda contractul de închiriere a locuinţei sau subînchiria locuinţa numai cu acordul scris al locatorului, caz în care, în lipsa unei stipulaţii contrare, cesionarul, respectiv sublocatarul răspunde solidar cu chiriaşul pentru obligaţiile asumate faţă de locator prin contractul de închiriere.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 114/1996: Art. 26. (1) Chiriaşul poate subînchiria, modifica sau îmbunătăţi locuinţa deţinută, numai cu acordul prealabil scris şi în condiţiile stabilite de proprietar, dacă acestea nu sunt interzise prin contractul de închiriere principal. (2) Beneficiarul contractului de subînchiriere nu se poate prevala de nici un drept împotriva proprietarului şi nici asupra oricărui titlu de ocupare. (3) Contractul de subînchiriere, încheiat cu respectarea prevederilor legale, se înregistrează la organele fiscale teritoriale".

Art. 1.834. Decesul chiriaşului. (1) Contractul de închiriere a locuinţei încetează în termen de 30 de zile de la data înregistrării decesului chiriaşului.

(2) Descendenţii şi ascendenţii chiriaşului au dreptul, în termenul prevăzut la alin. (1), să opteze pentru continuarea contractului de închiriere până la expirarea duratei acestuia, dacă sunt menţionaţi în contract şi dacă au locuit împreună cu chiriaşul. Dispoziţiile art. 323 alin. (3) sunt aplicabile în privinţa soţului supravieţuitor.

(3) Persoanele prevăzute la alin. (2), care au cerut continuarea contractului, desemnează de comun acord persoana sau persoanele care semnează contractul de închiriere în locul chiriaşului decedat. În cazul în care aceştia nu ajung la un acord în termen de 30 de zile de la data înregistrării decesului chiriaşului, desemnarea se face de către locator.

(4) Subînchirierea consimţită de chiriaş încetează la expirarea termenului prevăzut la alin. (1), dacă locaţiunea nu continuă în condiţiile alin. (2). În acest ultim caz, persoana desemnată potrivit alin. (3) semnează contractul de subînchiriere în locul chiriaşului decedat.

Legea de aplicare:
Art. 134. Dispoziţiile art. 1.834 din Codul civil se aplică şi contractelor aflate în curs de executare la data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
O.U.G. nr. 40/1999: Art. 12. În cazul părăsirii definitive a domiciliului de către titularul contractului de închiriere sau al decesului acestuia, închirierea continuă, contractul de închiriere transferându-se, la cerere, după caz: a) în beneficiul soţului sau al soţiei, dacă este menţionat în contract şi dacă a locuit efectiv împreună cu titularul; b) în beneficiul descendenţilor sau al ascendenţilor, dacă aceştia erau menţionaţi în contract şi dacă au locuit efectiv împreună cu titularul. În cazul minorilor şi al incapabililor, care nu au reprezentant legal, autoritatea tutelară este obligată să asigure asistenţă pentru încheierea, modificarea sau încetarea contractului de închiriere, după caz; c) în beneficiul altor persoane, dacă acestea erau menţionate în contract şi dacă au locuit efectiv împreună cu titularul cel puţin un an.

Legea nr. 114/1996: Art. 27. În cazul părăsirii definitive a domiciliului, de către titularul contractului de închiriere, sau al decesului acestuia, închirierea continuă, după caz: a) în beneficiul soțului sau al soției, dacă a locuit împreună cu titularul; b) în beneficiul descendenților sau al ascendenților, dacă au locuit împreună cu acesta; c) în beneficiul altor persoane care au avut același domiciliu cu titularul cel puțin un an și care au fost înscrise în contractul de închiriere. În cazul mai multor cereri, contractul de închiriere se transferă prin hotărâre judecătorească. În lipsa persoanelor care pot solicita locuința, potrivit celor de mai sus, contractul de închiriere încetează în termen de 30 de zile de la data părăsirii domiciliului de către titularul contractului sau de la data înregistrării decesului.

Art. 1.835. Locuințe cu destinație specială. Regimul închirierii prevăzut de legea specială pentru locuințele sociale, locuințele de necesitate, locuințele de serviciu, locuințele de intervenție și locuințele de protocol se întregește cu prevederile prezentului cod.

Secțiunea a 3-a. Reguli particulare în materia arendării

Art. 1.836. Bunuri ce pot fi arendate. Pot fi arendate orice bunuri agricole, cum ar fi:

a) terenurile cu destinație agricolă, și anume terenuri agricole productive – arabile, viile, livezile, pepinierele viticole, pomicole, arbuștii fructiferi, plantațiile de hamei și duzi, pășunile împădurite, terenurile ocupate cu construcții și instalații agrozootehnice, amenajările piscicole și de îmbunătățiri funciare, drumurile tehnologice, platformele și spațiile de depozitare care servesc nevoilor producției agricole și terenurile neproductive care pot fi amenajate și folosite pentru producția agricolă;

b) animalele, construcțiile de orice fel, mașinile, utilajele și alte asemenea bunuri destinate exploatării agricole.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 1. (1) Bunurile agricole pot fi arendate în condițiile legii. (2) Prin bunuri agricole care pot fi arendate se înțelege terenuri cu destinație agricolă, și anume: terenuri agricole productive - arabile, viile, livezile, pepinierele viticole, pomicole, arbuștii fructiferi, plantațiile de hamei și duzi -, pășunile împădurite, terenurile ocupate cu construcții și instalații agrozootehnice, amenajări piscicole și de îmbunătățiri funciare, drumurile tehnologice, platformele și spațiile de depozitare care servesc nevoilor producției agricole și terenurile neproductive care pot fi amenajate și folosite pentru producția agricolă, precum și animalele, construcțiile de orice fel, mașinile, utilajele și alte asemenea bunuri destinate exploatării agricole.

Art. 1.837. Arendarea făcută pe durată nedeterminată. Dacă durata nu este determinată, arendarea se consideră a fi făcută pentru toată perioada necesară recoltării fructelor pe care bunul agricol urmează să le producă în anul agricol în care se încheie contractul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1462. Arendarea fără termen a unei moșii se consideră făcută pentru tot timpul necesar ca arendașul să culeagă toate fructele ei.

Art. 1.838. Condiții de formă. (1) Contractul de arendare trebuie încheiat în formă scrisă, sub sancțiunea nulității absolute.

(2) Sub sancțiunea unei amenzi civile stabilite de instanța de judecată pentru fiecare zi de întârziere, arendașul trebuie să depună un exemplar al contractului la consiliul local în a cărui rază teritorială se află bunurile agricole arendate, pentru a fi înregistrat într-un registru special ținut de secretarul consiliului local.

(3) Când bunurile arendate sunt situate în raza teritorială a mai multor consilii locale, câte un exemplar al contractului se depune la fiecare consiliu local în a cărui rază teritorială sunt situate bunurile arendate.

(4) Dispozițiile în materie de carte funciară rămân aplicabile.

(5) Toate cheltuielile legate de încheierea, înregistrarea și publicitatea contractului de arendare revin arendașului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 6. (1) Contractul de arendare se întocmeşte în scris, câte un exemplar pentru fiecare parte şi un exemplar care se depune la consiliul local în a cărui rază teritorială se află bunurile arendate, în termen de 15 zile de la data încheierii. Acesta se înregistrează într-un registru special, ţinut de secretarul consiliului local. (2) Când bunurile arendate sunt situate în raza teritorială a mai multor consilii locale, înregistrarea şi depunerea contractului se fac la fiecare consiliu local în a cărui rază teritorială este situat bunul arendat. (3) Taxele de redactare şi înregistrare a contractului de arendă sunt în sarcina arendaşului. (4) Sunt valabile şi opozabile numai contractele de arendare încheiate în scris şi înregistrate la consiliul local, în condiţiile prezentei legi. (5) Contractele de arendare încheiate în scris şi înregistrate la consiliul local constituie titluri executorii pentru plata arendei la termenele şi în modalităţile stabilite în contract.

Art. 1.839. Schimbarea categoriei de folosinţă. Arendaşul poate schimba categoria de folosinţă a terenului arendat numai cu acordul prealabil dat în scris de către proprietar şi cu respectarea dispoziţiilor legale în vigoare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 20. Arendaşul poate schimba categoria de folosinţă a terenului arendat numai cu acordul prealabil dat în scris de către proprietar şi cu respectarea dispoziţiilor legale în vigoare.

Art. 1.840. Asigurarea bunurilor arendate. Arendaşul este obligat, chiar în lipsă de stipulaţie expresă, să asigure bunurile agricole pentru riscul pierderii recoltei ori al pieirii animalelor din cauza unor calamităţi naturale.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 5. (2) Părţile vor include în contractul de arendare clauze de asigurare a bunurilor agricole, care sunt în sarcina arendaşului.

Art. 1.841. Reducerea arendei stabilite în bani în cazul pieirii recoltei. (1) Atunci când, pe durata arendării, întreaga recoltă a unui an sau cel puţin o jumătate din ea a pierit fortuit, arendaşul poate cere reducerea proporţională a arendei dacă aceasta a fost stabilită într-o cantitate determinată de produse agricole, într-o sumă de bani determinată sau într-o sumă de bani determinabilă în funcţie de valoarea unei cantităţi determinate de produse agricole.

(2) Dacă arendarea este făcută pe mai mulţi ani, reducerea nu se va stabili decât la sfârşitul arendării, când se va face o compensare a recoltelor tuturor anilor de folosinţă.

Legea de aplicare:
Art. 135. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.841-1.843 din Codul civil, dacă încheierea contractului de asigurare pentru riscul pieirii fortuite a recoltei era obligatorie potrivit legii sau contractului de arendare, indemnizaţia de asigurare se împarte între arendator şi arendaş, proporţional cu suportarea de către aceştia a riscului pieirii fortuite a recoltei.
(2) În cazul necontractării asigurării potrivit legii sau contractului de arendare, partea obligată să contracteze asigurarea răspunde faţă de cealaltă parte pentru prejudiciul astfel cauzat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 21. (1) În contractul de arendare, de comun acord, părţile contractante pot stabili cazurile şi limitele suportării daunelor produse de calamităţi naturale. (2) De asemenea, de comun acord pot să prevadă suportarea pierderilor totale sau parţiale ale bunurilor arendate ca urmare a unor cazuri fortuite sau de forţă majoră.

Art. 1.842. Excepţii. (1) Arendaşul nu poate obţine reducerea arendei în cazul în care pieirea recoltei a avut loc după ce a fost culeasă.

(2) Reducerea arendei nu va putea fi cerută nici atunci când cauza pagubei era cunoscută la data încheierii contractului.

Legea de aplicare:
Art. 135. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.841-1.843 din Codul civil, dacă încheierea contractului de asigurare pentru riscul pieirii fortuite a recoltei era obligatorie potrivit legii sau contractului de arendare, indemnizația de asigurare se împarte între arendator şi arendaş, proporțional cu suportarea de către aceştia a riscului pieirii fortuite a recoltei.
(2) În cazul necontractării asigurării potrivit legii sau contractului de arendare, partea obligată să contracteze asigurarea răspunde față de cealaltă parte pentru prejudiciul astfel cauzat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1459. Nu se va face scăzământ, când pierderea fructelor se va fi întâmplat după culegerea lor.

Art. 1.843. Riscul pieirii fructelor în cazul în care arenda se plăteşte în fructe. (1) Atunci când arenda este stabilită într-o cotă din fructe sau într-o sumă de bani determinabilă în funcție de valoarea unei astfel de cote, pieirea fortuită, în tot sau în parte, a fructelor de împărțit este suportată proporțional şi nu dă niciuneia dintre părți acțiune în despăgubire împotriva celeilalte.
(2) Dacă însă pieirea s-a produs după culegerea fructelor şi una dintre părți întârzie în mod culpabil predarea sau recepția lor, cota cuvenită acesteia se reduce cu fructele pierdute, iar cota celeilalte părți se consideră ca şi cum nu ar fi survenit nicio pierdere, afară numai dacă fructele ar fi pierit chiar dacă predarea şi recepția fructelor se făceau la timp.

Legea de aplicare:
Art. 135. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.841-1.843 din Codul civil, dacă încheierea contractului de asigurare pentru riscul pieirii fortuite a recoltei era obligatorie potrivit legii sau contractului de arendare, indemnizația de asigurare se împarte între arendator şi arendaş, proporțional cu suportarea de către aceştia a riscului pieirii fortuite a recoltei.
(2) În cazul necontractării asigurării potrivit legii sau contractului de arendare, partea obligată să contracteze asigurarea răspunde față de cealaltă parte pentru prejudiciul astfel cauzat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1469. (1) Pierderea recoltei, prin cazuri fortuite, în tot ori în parte, cade în sarcina ambelor părți, fără a da drept nici uneia din ele a trage la răspundere pe cealaltă. (2) Nu va privi însă pe proprietar pierderea recoltei după strângerea ei, dacă arendaşul s-a fost pus în întârziere cu trădarea părții cuvenite acelui.

Art. 1.844. Plata arendei în fructe. Atunci când arenda se plăteşte în fructe, în lipsa altui termen prevăzut în contract, arendaşul este de drept în întârziere pentru predarea lor de la data culegerii, iar arendatorul este de drept în întârziere pentru recepție de la data la care a fost notificat în scris de către arendaş.

Art. 1.845. Caracterul executoriu. Contractele de arendare încheiate în formă autentică, precum şi cele înregistrate la consiliul local constituie, în condițiile legii, titluri executorii pentru plata arendei la termenele şi în modalitățile stabilite în contract.

Legea de aplicare:
Art. 136. În aplicarea art. 1.845 din Codul civil, în cazul în care contractul nu prevede termenele şi modalitățile de plată a chiriei, executarea silită a obligației se face în termenele şi modalitățile prevăzute de legislația aplicabilă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 6. (5) Contractele de arendare încheiate în scris şi înregistrate la consiliul local constituie titluri executorii pentru plata arendei la termenele şi în modalitățile stabilite în contract.

Art. 1.846. Cesiunea arendării. Cu acordul scris al arendatorului, arendaşul poate să cesioneze contractul de arendare soțului care participă la exploatarea bunurilor arendate sau descendenților săi majori.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 21. Cu acordul scris al arendatorului, arendaşul poate să cesioneze contractul de arendare soţului, coparticipant la exploatarea bunurilor agricole, sau descendenţilor săi care au împlinit vârsta majoratului.

Art. 1.847. Interdicţia subarendării. (1) Nu sunt permise oficiile de arendaşi.
(2) Subarendarea totală sau parţială este interzisă, sub sancţiunea nulităţii absolute.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 22. (1) Nu sunt permise oficii de arendaşi. (2) Subarendarea totală sau parţială este interzisă. (3) Orice act de subarendare este nul.

Art. 1.848. Reînnoirea arendării. (1) Contractul de arendare se reînnoieşte de drept, pentru aceeaşi durată, dacă niciuna dintre părţi nu a comunicat cocontractantului, în scris, refuzul său cu cel puţin 6 luni înainte de expirarea termenului, iar în cazul terenurilor cu destinaţie agricolă, cu cel puţin un an.
(2) Dacă durata contractului de arendare este de un an sau mai scurtă, termenele de refuz al reînnoirii prevăzute la alin. (1) se reduc la jumătate.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 12. (1) Contractul de arendare poate fi reînnoit potrivit înţelegerii părţilor şi cu respectarea prevederilor prezentei legi. (2) Fiecare parte contractantă este obligată să înştiinţeze în scris cealaltă parte, cu cel puţin 3 luni înainte de expirarea contractului, despre intenţia sa de a reînnoi sau de a nu reînnoi contractul de arendare. (3) Prin acordul părţilor, contractul de arendare poate să înceteze şi înainte de a ajunge la termen.

Art. 1.849. Dreptul de preempţiune. Arendaşul are drept de preempţiune cu privire la bunurile agricole arendate, care se exercită potrivit art. 1.730-1.739.

Art. 1.850. Cazuri speciale de încetare a contractului. Contractul de arendare încetează prin decesul, incapacitatea sau falimentul arendaşului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 16/1994: Art. 25[1]. (1) Contractul de arendare poate continua în cazul decesului arendatorului sau al arendaşului. Pentru aceasta, moştenitorii majori ai arendaşului sau, după caz, moştenitorii proprietarului trebuie să comunice în scris intenţiile lor şi să obţină acordul scris al celeilalte părţi, în termen de 30 de zile de la data decesului. (2) Moştenitorii arendaşului pot conveni să continue în comun exploatarea bunurilor agricole arendate de autorul lor sau pot să desemneze pe unul dintre ei să continue exploatarea lor. În lipsa acordului, moştenitorii proprietarului pot să desemneze pe unul dintre urmaşii arendaşului, care îndeplineşte condiţiile prevăzute la art. 3 alin. (2) şi (21), să continue contractul de arendare. (3) Moştenitorii arendatorului ori ai arendaşului, după caz, au obligaţia ca în termen de 30 de zile să înştiinţeze consiliul local cu privire la noile părţi în contractul de arendare.

Capitolul VI. Contractul de antrepriză

Secţiunea 1. Reguli comune privind contractul de antrepriză

§1. Dispoziţii generale

Art. 1.851. Noţiune. (1) Prin contractul de antrepriză, antreprenorul se obligă ca, pe riscul său, să execute o anumită lucrare, materială ori intelectuală, sau să presteze un anumit serviciu pentru beneficiar, în schimbul unui preţ.
(2) Dispoziţiile prezentei secţiuni sunt aplicabile, în mod corespunzător, şi antreprizei pentru lucrări de construcţii, dacă sunt compatibile cu regulile particulare prevăzute pentru acest contract.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1470. Există trei feluri de locațiuni a lucrărilor:1. aceea prin care persoanele se obligă a pune lucrările lor în serviciul altora; 2. aceea a căraușilor și a căpitanilor de corăbii, care se însărcinează cu transportul persoanelor sau a lucrurilor; 3. aceea a întreprinzătorilor de lucrări *(C. civ. 1412, 1413, 1471, 1473 și urm., 1478 și urm.).*

Art. 1.852. Contractul de subantrepriză. (1) Prin contractul de subantrepriză antreprenorul poate încredința unuia sau mai multor subantreprenori executarea unor părți ori elemente ale lucrării sau serviciilor, afară de cazul în care contractul de antrepriză a fost încheiat în considerarea persoanei sale.

(2) În raporturile cu beneficiarul, antreprenorul răspunde pentru fapta subantreprenorului la fel ca pentru propria sa faptă.

(3) Subantrepriza este supusă dispozițiilor prevăzute pentru contractul de antrepriză.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1487. Întreprinzătorul răspunde de lucrările persoanelor ce a întrebuințat *(C. civ. 1000).* ▶ Art. 1488. Zidarii, lemnarii și ceilalți lucrători întrebuințați la clădirea unui edificiu sau la facerea unei alte lucrări date în apalt, pot reclama plata lor de la comitent, pe atât pe cât acesta ar datori întreprinzătorului în momentul reclamației *(C. civ. 973, 1489, 1490, 1737 pct. 4 și 5, 1742).* ▶ Art. 1489. Zidarii, lemnarii și cu ceilalți lucrători care contractează direct cu un preț hotărât, sunt priviți ca întreprinzători pentru partea de lucru ce iau asupra-le.

Art. 1.853. Incapacități. Dispozițiile art. 1.655 alin. (1) se aplică în mod corespunzător și contractului de antrepriză.

Art. 1.854. Prețul. (1) Prețul antreprizei poate consta într-o sumă de bani sau în orice alte bunuri sau prestații.

(2) Prețul trebuie să fie serios și determinat sau cel puțin determinabil.

(3) Atunci când contractul nu cuprinde clauze referitoare la preț, beneficiarul datorează prețul prevăzut de lege ori calculat potrivit legii sau, în lipsa unor asemenea prevederi legale, prețul stabilit în raport cu munca depusă și cheltuielile necesare pentru executarea lucrării ori prestarea serviciului, avându-se în vedere și uzanțele existente.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1486. Comitentul însă este dator să plătească erezilor lor, în proporția prețului defipt prin convenție, valoarea lucrărilor făcute și aceea a materialelor pregătite, întrucât însă acele lucrări și materiale pot fi folositoare pentru dânsul.

Art. 1.855. Delimitarea față de vânzare. Contractul este de vânzare, iar nu de antrepriză, atunci când, potrivit intenției părților, executarea lucrării nu constituie scopul principal al contractului, avându-se în vedere și valoarea bunurilor furnizate.

Art. 1.856. Acțiunea directă a lucrătorilor. În măsura în care nu au fost plătite de antreprenor, persoanele care, în baza unui contract încheiat cu acesta, au desfășurat o activitate pentru prestarea serviciilor sau executarea lucrării contractate au acțiune directă împotriva beneficiarului, până la concurența sumei pe care acesta din urmă o datorează antreprenorului la momentul introducerii acțiunii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1488. Zidarii, lemnarii și ceilalți lucrători întrebuințați la clădirea unui edificiu sau la facerea unei alte lucrări date în apalt, pot reclama plata lor de la comitent, pe atât pe cât acesta ar datori întreprinzătorului în momentul reclamației *(C. civ. 973, 1489, 1490, 1737 pct. 4 și 5, 1742).*

§2. Obligațiile părților

Art. 1.857. Procurarea, păstrarea și întrebuințarea materialelor. (1) Dacă din lege sau din contract nu rezultă altfel, antreprenorul este obligat să execute lucrarea cu materialele sale.

(2) Antreprenorul care lucrează cu materialele sale răspunde pentru calitatea acestora, potrivit dispozițiilor de la contractul de vânzare.

(3) Antreprenorul căruia beneficiarul i-a încredințat materialele este obligat să le păstreze și să le întrebuințeze potrivit destinației lor, conform regulilor tehnice aplicabile, să justifice modul în care acestea au fost întrebuințate și să restituie ceea ce nu a fost folosit la executarea lucrării.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1479. Când lucrătorul dă materia, dacă lucrul piere, fie în orice chip, înainte însă de a se fi trădat, dauna rămâne în sarcina sa, afară numai dacă comitentele a întârziat de a-l primi *(C. civ. 1018, 1074 și urm., 1156, 1335, 1480, 1481).* ▸ Art. 1484. Întreprinzătorul sau arhitectul care s-a însărcinat a da gata un edificiu, după un plan statornicit și dezbătut cu comitentul, nu poate cere nici o sporire de plată, nici sub pretext de scumpire a muncii manuale ori a materialelor, nici sub pretext că s-a făcut la planul zis schimbări și adăugiri, dacă aceste adăugiri și schimbări n-au fost în scris aprobate și prețul lor defipt cu comitentul.

Art. 1.858. Informarea beneficiarului. Antreprenorul este obligat să îl informeze fără întârziere pe beneficiar dacă normala executare a lucrării, trăinicia ei sau folosirea potrivit cu destinația acesteia ar fi primejduită din cauza:

a) materialelor procurate sau a celorlalte mijloace pe care, potrivit contractului, beneficiarul le-a pus la dispoziție;

b) instrucțiunilor necorespunzătoare date de beneficiar;

c) existenței sau ivirii unor împrejurări pentru care antreprenorul nu este ținut să răspundă.

Art. 1.859. Neluarea măsurilor necesare de către beneficiar. (1) În cazul în care beneficiarul, deși a fost înștiințat de către antreprenor în condițiile art. 1.858, nu ia măsurile necesare într-un termen potrivit cu împrejurările, antreprenorul poate rezilia contractul sau poate continua executarea acestuia pe riscul beneficiarului, notificându-l în acest sens.

(2) Cu toate acestea, dacă lucrarea ar fi de natură să amenințe sănătatea sau integritatea corporală a persoanelor, antreprenorul este obligat să ceară rezilierea contractului, sub sancțiunea de a prelua riscul și de a răspunde pentru prejudiciile cauzate inclusiv terților.

Art. 1.860. Pieirea lucrării înainte de recepție. (1) Dacă anterior recepției lucrarea piere ori se deteriorează din cauze neimputabile beneficiarului, antreprenorul care a procurat materialul este dator să o refacă pe cheltuiala sa și cu respectarea condițiilor și termenelor inițiale, ținând seama, dacă este cazul, de regulile privind suspendarea fortuită a executării obligației.

(2) Atunci când materialul a fost procurat de beneficiar, acesta este ținut să suporte cheltuielile refacerii lucrării numai dacă pieirea s-a datorat unui viciu al materialelor. În celelalte cazuri, beneficiarul este obligat să furnizeze din nou materialele, dacă pieirea sau deteriorarea nu este imputabilă antreprenorului.

(3) Dispozițiile prezentului articol nu sunt aplicabile atunci când pieirea sau deteriorarea are loc după recepția lucrării, situație în care antreprenorul rămâne răspunzător, dacă este cazul, în temeiul garanției contra viciilor și pentru calitățile convenite.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1479. Când lucrătorul dă materia, dacă lucrul piere, fie în orice chip, înainte însă de a se fi trădat, dauna rămâne în sarcina sa, afară numai dacă comitentele a întârziat de a-l primi *(C. civ. 1018, 1074 și urm., 1156, 1335, 1480, 1481).* ▸ Art. 1480. Când meseriașul pune numai lucrul său, sau industria sa, dacă lucrul piere, dauna nu cade în sarcina lui decât numai dacă va fi urmat din culpa sa *(C. civ. 1156, 1481).* ▸ Art. 1481. În cazul articolului precedent, dacă lucrul piere, deși fără culpa lucrătorului, înainte însă de a fi fost trădat și fără ca comitentul să fi întârziat de a-l verifica, meseriașul nu are nici un drept de a pretinde salariul său, afară numai când lucrul a pierit din cauza unui viciu al materiei.

Art. 1.861. Controlul executării lucrării. Beneficiarul are dreptul ca, pe propria sa cheltuială, să controleze lucrarea în cursul executării ei, fără a-l stânjeni în mod nejustificat pe antreprenor, precum şi să îi comunice acestuia observațiile sale.

Art. 1.862. Recepția lucrării. (1) De îndată ce a primit comunicarea prin care antreprenorul îl înştiințează că lucrarea este finalizată, beneficiarul are obligația ca, într-un termen rezonabil potrivit naturii lucrării şi uzanțelor din domeniu, să o verifice şi, dacă aceasta corespunde condițiilor stabilite prin contract, să o recepționeze, precum şi, atunci când este cazul, să o ridice.

(2) Dacă, fără motive temeinice, beneficiarul nu se prezintă sau nu comunică neîntârziat antreprenorului rezultatul verificării, lucrarea se socoteşte recepționată fără rezerve.

(3) Beneficiarul care a recepționat lucrarea fără rezerve nu mai are dreptul de a invoca viciile aparente ale lucrării sau lipsa aparentă a calităților convenite.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1482. Când e vorba de un lucru ce se măsoară, sau care are mai multe bucăți, verificarea se poate face în părți şi se prezumă făcută pentru toate părțile plătite, dacă comitentul plăteşte lucrătorului în proporția lucrului făcut.

Art. 1.863. Garanția contra viciilor şi pentru calitățile convenite. Antreprenorul datorează garanție contra viciilor lucrării şi pentru calitățile convenite, potrivit dispozițiilor privind garanția contra viciilor lucrului vândut, care se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1483. Dacă, în curs de 10 ani, numărați din ziua în care s-a isprăvit clădirea unui edificiu sau facerea unui alt lucru însemnător, unul ori altul se dărâmă în tot ori în parte, sau amenință învederat dărâmarea, din cauza unui viciu de construcție sau a pământului, întreprinzătorul şi arhitectul rămân răspunzători de daune *(C. civ. 1902)*.

Art. 1.864. Exigibilitatea prețului. (1) Atunci când obiectul contractului este o lucrare, beneficiarul este obligat să îi plătească antreprenorului prețul la data şi locul recepției întregii lucrări, dacă prin lege sau contract nu se prevede altfel.

(2) În cazul în care lucrarea a pierit ori s-a deteriorat înainte de recepție, fără vina beneficiarului, antreprenorul nu are dreptul la preț atunci când el a dat materialul sau când pieirea ori deteriorarea a avut o altă cauză decât viciile materialului dat de beneficiar. În acest caz, contractul rămâne în ființă, fiind aplicabile dispozițiile art. 1.860.

Art. 1.865. Prețul estimat. (1) Atunci când, cu ocazia încheierii contractului, prețul lucrărilor sau al serviciilor a făcut obiectul unei estimări, antreprenorul trebuie să justifice orice creştere a prețului.

(2) Beneficiarul nu este ținut să plătească această creştere decât în măsura în care ea rezultă din lucrări sau servicii care nu puteau fi prevăzute de către antreprenor la momentul încheierii contractului.

Art. 1.866. Prețul stabilit în funcție de valoarea lucrărilor sau serviciilor. Dacă prețul este stabilit în funcție de valoarea lucrărilor executate, a serviciilor prestate sau a bunurilor furnizate, antreprenorul este ținut, la cererea beneficiarului, să îi dea socoteală despre stadiul lucrărilor, despre serviciile deja prestate şi despre cheltuielile deja efectuate.

Art. 1.867. Prețul forfetar. (1) Atunci când contractul este încheiat pentru un preț global, beneficiarul trebuie să plătească prețul convenit şi nu poate cere o diminuare a acestuia, motivând că lucrarea sau serviciul a necesitat mai puțină muncă ori a costat mai puțin decât s-a prevăzut.

(2) Tot astfel, antreprenorul nu poate pretinde o creştere a prețului pentru motive opuse celor menționate la alin. (1).

(3) Prețul forfetar rămâne neschimbat, cu toate că s-au adus modificări cu privire la condițiile de executare inițial prevăzute, dacă părțile nu au convenit altfel.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1484. Întreprinzătorul sau arhitectul care s-a însărcinat a da gata un edificiu, după un plan statornicit şi dezbătut cu comitentul, nu poate cere nici o sporire de plată, nici sub pretext de scumpire a muncii manuale ori a materialelor, nici sub pretext că s-a făcut la planul zis schimbări şi adăugiri, dacă aceste adăugiri şi schimbări n-au fost în scris aprobate şi preţul lor defipt cu comitentul.

Art. 1.868. Vânzarea bunurilor neridicate în termen. (1) Dacă antreprenorul s-a obligat să execute o lucrare cu materialul beneficiarului sau să presteze un serviciu cu privire la un bun pe care beneficiarul i l-a predat în acest scop, iar acesta din urmă nu ridică bunul în termen de 6 luni socotit din ziua convenită pentru recepţie sau, când lucrarea ori serviciul s-a finalizat mai târziu, de la data finalizării, antreprenorul, după ce l-a înştiinţat în scris pe beneficiar, are dreptul să vândă bunul cu diligenţa unui mandatar cu titlu gratuit al beneficiarului.

(2) După reţinerea preţului lucrării şi a cheltuielilor de vânzare, antreprenorul va consemna diferenţa la dispoziţia beneficiarului.

(3) Dispoziţiile prezentului articol nu sunt aplicabile în cazul în care beneficiarul introduce împotriva antreprenorului o acţiune întemeiată pe neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a lucrării.

Art. 1.869. Ipoteca legală. Pentru garantarea plăţii preţului datorat pentru lucrare, antreprenorul beneficiază de o ipotecă legală asupra lucrării, constituită şi conservată în condiţiile legii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1737. Creditorii privilegiaţi asupra imobilelor sunt: 4. Arhitecţii, antreprenorii, pietrarii şi alţi lucrători întrebuinţaţi pentru a zidi, a reconstrui, sau a repara edificii, canaluri sau alte opere, cu condiţia însă ca prealabilmente să se fi încheiat un proces-verbal de către un expert numit de judecătoria în a cărei rază teritorială sunt situate edificiile, constatator stării şi felului lucrărilor ce proprietarul va declara că are de gând a face şi numai în cazul când acele lucrări ar fi fost primite cel mult în curs de şase luni, după terminarea lor, de către expert asemenea numit de judecătorie. Dar privilegiul acesta nu poate trece niciodată peste valorile constatate prin al doilea proces-verbal, ci se va reduce la adaosul de valoare ce va fi existând la epoca alienării imobilului, ca rezultat al lucrărilor executate. Art. 1742. Arhitecţii, antreprenorii, pietrarii şi alţi lucrători întrebuinţaţi pentru a zidi, a reconstrui sau a repara edificii, canaluri sau alte opere, şi acei care au împrumutat, pentru a indemniza pe persoanele de mai sus, cu bani a căror întrebuinţare se constată conform alineatului 5 de la articolul 1737, conservă privilegiul lor prin inscripţia proceselor-verbale ale experţilor, menţionate la alineatul 4 al articolului 1737.

§3. Încetarea contractului

Art. 1.870. Decesul beneficiarului. Decesul beneficiarului nu determină încetarea contractului decât dacă aceasta face imposibilă sau inutilă executarea sa.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1485. Contractul de locaţiune a lucrărilor se desfiinţează cu moartea meseriaşului, arhitectului sau întreprinzătorului *(C. civ. 1094, 1440, 1486, 1552).*

Art. 1.871. Decesul antreprenorului sau incapacitatea sa de a executa contractul. (1) În cazul în care antreprenorul decedează sau devine, fără culpa sa, incapabil de a finaliza lucrarea sau de a presta serviciul, contractul încetează dacă a fost încheiat în considerarea aptitudinilor personale ale antreprenorului.

(2) Beneficiarul este ţinut să recepţioneze partea deja executată, dacă o poate folosi.

(3) De asemenea, în cazul prevăzut la alin. (1), beneficiarul este obligat să plătească, în proporţie cu preţul convenit, valoarea lucrărilor efectuate şi a cheltuielilor făcute în vederea finalizării lucrării, însă numai în măsura în care aceste lucrări şi cheltuieli îi sunt de folos.

(4) Beneficiarul are dreptul, cu condiția de a plăti o indemnizație adecvată, să ceară predarea materialelor pregătite și a planurilor pe cale de a fi puse în executare, dispozițiile legale privitoare la drepturile de proprietate intelectuală rămânând aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1485. Contractul de locațiune a lucrărilor se desființează cu moartea meseriașului, arhitectului sau întreprinzătorului *(C. civ. 1094, 1440, 1486, 1552).*

Art. 1.872. Rezoluțiunea sau rezilierea contractului imputabilă antreprenorului. Beneficiarul are dreptul să obțină rezilierea sau, după caz, rezoluțiunea contractului în cazurile în care, fără justificare:

a) respectarea termenului convenit pentru recepția lucrării a devenit vădit imposibilă;

b) lucrarea sau serviciul nu se execută în modul convenit și într-un termen stabilit de beneficiar potrivit cu împrejurările, antreprenorul nu remediază lipsurile constatate și nu schimbă pentru viitor modul de executare a lucrării sau serviciului;

c) nu se execută alte obligații ce revin antreprenorului potrivit legii sau în temeiul contractului.

Art. 1.873. Rezoluțiunea sau rezilierea contractului imputabilă beneficiarului. Dacă antreprenorul nu poate începe sau continua executarea contractului din cauza neîndeplinirii fără justificare de către beneficiar a propriilor obligații, antreprenorul este îndreptățit să obțină rezoluțiunea ori rezilierea contractului, cu daune-interese, dacă este cazul.

Secțiunea a 2-a. Contractul de antrepriză pentru lucrări de construcții

Art. 1.874. Noțiune. Prin contractul de antrepriză pentru lucrări de construcții, antreprenorul se obligă să execute lucrări care, potrivit legii, necesită eliberarea autorizației de construire.

Art. 1.875. Obligații accesorii ale beneficiarului. (1) Beneficiarul este obligat să permită antreprenorului, în măsura în care este necesară pentru executarea lucrării, folosirea căilor de acces, a instalațiilor proprii de alimentare cu apă și a altor utilități ce deservesc imobilul.

(2) Beneficiarul este obligat să obțină toate autorizațiile cerute de lege pentru executarea lucrării. În vederea executării acestei obligații, antreprenorul trebuie să coopereze cu beneficiarul, furnizându-i informațiile necesare pe care le deține sau pe care ar trebui să le dețină în considerarea specializării sale.

Art. 1.876. Controlul executării lucrărilor. (1) În cursul executării contractului, beneficiarul are dreptul ca, fără a stânjeni activitatea normală a antreprenorului, să controleze stadiul de execuție, calitatea și aspectul lucrărilor efectuate și ale materialelor întrebuințate, precum și orice alte aspecte referitoare la îndeplinirea de către antreprenor a obligațiilor sale contractuale.

(2) Beneficiarul comunică antreprenorului constatările și instrucțiunile sale în scris, dacă nu s-a convenit altfel.

(3) La finalizarea acelei părți din lucrare ce urmează a fi acoperită prin executarea ulterioară a altor lucrări sau prin montarea unor elemente de construcții, antreprenorul și beneficiarul sunt obligați să constate împreună existența părții finalizate și conformitatea acesteia cu dispozițiile legale și clauzele contractului. În acest scop, dacă nu s-a convenit altfel, antreprenorul îl convoacă pe beneficiar la locul executării lucrării înăuntrul unui termen rezonabil, a cărui întindere se stabilește, potrivit uzanțelor existente, în raport cu natura lucrării și locul situării acesteia. În cazul în care beneficiarul nu se prezintă la termenul comunicat în scris sau pe altă cale convenită de către părți, antreprenorul poate întocmi singur actul de constatare a lucrării ce urmează a fi acoperită.

Art. 1.877. Împrejurări care împiedică executarea lucrărilor. (1) În cazul în care, în cursul executării contractului, constată greșeli sau lipsuri în lucrările de proiectare în temeiul cărora s-a încheiat contractul, antreprenorul este obligat să comunice de îndată beneficiarului

şi proiectantului constatările sale, împreună cu propunerile de remediere, în măsura în care acestea intră în domeniul pregătirii sale profesionale, precum şi să ceară beneficiarului să ia măsurile corespunzătoare.

(2) Dacă beneficiarul, luând şi avizul proiectantului, nu comunică de îndată măsurile luate pentru înlăturarea greşelilor sau lipsurilor semnalate ori dacă măsurile luate nu sunt corespunzătoare, antreprenorul poate să suspende executarea lucrărilor, înştiinţându-i de îndată despre aceasta pe beneficiar şi proiectant.

Art. 1.878. Recepţia lucrărilor. Riscul contractului. (1) După finalizarea construcţiei, se va proceda, în condiţiile legii, la recepţia provizorie la terminarea lucrării, urmată de recepţia finală.

(2) Riscurile trec asupra beneficiarului de la data recepţiei provizorii la terminarea lucrării.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1482. Când e vorba de un lucru ce se măsoară, sau care are mai multe bucăţi, verificarea se poate face în părţi şi se prezumă făcută pentru toate părţile plătite, dacă comitentul plăteşte lucrătorului în proporţia lucrului făcut.

Art. 1.879. Răspunderea pentru vicii. (1) Termenele de garanţie contra viciilor lucrării sunt cele stabilite de legea specială.

(2) Arhitectul sau inginerul este exonerat de răspunderea pentru viciile lucrării numai dacă dovedeşte că acestea nu rezultă din deficienţe ale expertizelor sau planurilor pe care le-a furnizat şi, dacă este cazul, din vreo lipsă de diligenţă în coordonarea sau supravegherea lucrărilor.

(3) Antreprenorul este exonerat de răspundere numai dacă dovedeşte că viciile rezultă din deficienţe ale expertizelor sau planurilor arhitectului ori ale inginerului ales de către beneficiar. Subantreprenorul nu este exonerat decât dacă dovedeşte că viciile rezultă din deciziile antreprenorului sau din expertizele ori planurile arhitectului sau ale inginerului.

(4) Fiecare dintre părţile prevăzute la alin. (2) şi (3) poate fi exonerată de răspundere dacă dovedeşte că aceste vicii rezultă din deciziile impuse de beneficiar în alegerea solului sau a materialelor ori în alegerea subantreprenorilor, a experţilor sau a metodelor de construire. Exonerarea de răspundere nu operează atunci când aceste vicii, deşi puteau să fie prevăzute în cursul executării lucrării, nu au fost notificate beneficiarului. Prevederile art. 1.859 rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1487. Întreprinzătorul răspunde de lucrările persoanelor ce a întrebuinţat *(C. civ. 1000).*

Art. 1.880. Începutul prescripţiei privind răspunderea pentru vicii. (1) Prescripţia dreptului la acţiune pentru vicii aparente începe să curgă de la data recepţiei finale sau, după caz, a împlinirii termenului acordat antreprenorului prin procesul-verbal de recepţie finală, pentru înlăturarea viciilor constatate.

(2) Prescripţia dreptului la acţiune pentru viciile lucrării de proiectare începe să curgă odată cu prescripţia dreptului la acţiune pentru viciile lucrărilor executate de antreprenor, afară numai dacă viciile lucrărilor de proiectare au fost descoperite mai înainte, caz în care prescripţia va începe să curgă de la data descoperirii acestora.

Capitolul VII. Contractul de societate

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 1.881. Noţiune. (1) Prin contractul de societate două sau mai multe persoane se obligă reciproc să coopereze pentru desfăşurarea unei activităţi şi să contribuie la aceasta prin aporturi băneşti, în bunuri, în cunoştinţe specifice sau prestaţii, cu scopul de a împărţi beneficiile sau de a se folosi de economia ce ar putea rezulta.

(2) Fiecare asociat contribuie la suportarea pierderilor proporțional cu participarea la distribuția beneficiului, dacă prin contract nu s-a stabilit altfel.

(3) Societatea se poate constitui cu sau fără personalitate juridică.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1491. Societatea este un contract prin care două sau mai multe persoane se învoiesc să pună ceva în comun, cu scop de a împărți foloasele ce ar putea deriva. ▸ Art. 1521. Când mai mulți asociați s-au îndatorat către un creditor, fiecare rămâne răspunzător către acesta cu o sumă şi parte egală, oricare ar fi capitalul, afară numai când anume s-a stipulat că fiecare rămâne răspunzător în proporția capitalului pus în societate *(C. civ. 777).* ▸ Art. 1522. Stipulația anume rostită că s-a contractat o obligație pe seama societății îndatoreşte numai pe asociatul contractant şi nu pe ceilalți, afară numai când aceştia l-ar fi împuternicit la aceasta sau când ar fi rezultat un profit pentru societate *(C. civ. 973, 991, 1520, 1532 şi urm.).*

Art. 1.882. Condiții de validitate. (1) Poate fi asociat orice persoană fizică sau persoană juridică, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel. Un soț nu poate deveni asociat prin aportarea de bunuri comune decât cu consimțământul celuilalt soț, dispozițiile art. 349 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Orice societate trebuie să aibă un obiect determinat şi licit, în acord cu ordinea publică şi bunele moravuri.

(3) Fiecare asociat trebuie să contribuie la constituirea societății prin aporturi băneşti, în bunuri, în prestații sau cunoştințe specifice.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1492. (1) Orice societate trebuie să aibă de obiect un ce licit şi să fie contractată spre folosul comun al părților. (2) Fiecare membru al unei societăți trebuie să pună în comun sau bani, sau alte lucruri, sau industria sa *(C. civ. 5, 948, 962, 966, 968, 1008, 1503 şi urm., 1513).*

Art. 1.883. Regimul aporturilor. (1) În cazul unei societăți cu personalitate juridică, aporturile intră în patrimoniul societății, iar în cazul unei societăți fără personalitate juridică, aporturile devin coproprietatea asociaților, afară de cazul în care au convenit, în mod expres, că vor trece în folosința lor comună.

(2) În cazul aportului unor bunuri imobile sau, după caz, al altor drepturi reale imobiliare, contractul se încheie în formă autentică.

(3) Transferul drepturilor asupra bunurilor aportate este supus formelor de publicitate prevăzute de lege. Dacă înscrierea dreptului în registrele de publicitate a fost făcută înainte de data înmatriculării societății, transferul drepturilor este, în toate cazurile, afectat de condiția dobândirii personalității juridice.

Art. 1.884. Forma contractului. (1) Contractul de societate se încheie în formă scrisă. Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

(2) Sub sancțiunea nulității absolute, contractul prin care se înființează o societate cu personalitate juridică trebuie încheiat în formă scrisă şi trebuie să prevadă asociații, aporturile, forma juridică, obiectul, denumirea şi sediul societății.

Art. 1.885. Durata societății. (1) Durata societății este nedeterminată, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) Asociații pot prelungi durata societății, înainte de expirarea acesteia.

Legea de aplicare:
Art. 137. În aplicarea art. 1.885 alin. (1) din Codul civil, stipularea constituirii societății „pe durată nelimitată" semnifică „pe durată nedeterminată", indiferent de data constituirii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1502. (1) Dacă nu s-a stipulat nimic în privința duratei societății, atunci ea se prezumă contractată pentru toată viața asociaților, cu singura mărginire cuprinsă în articolul 1527.

(2) Dacă însă ea are de obiect o afacere ce nu durează decât un timp determinat, atunci se prezumă contractată pentru tot timpul cât va ține acea afacere.

Art. 1.886. Răspunderea asociaților fondatori şi a primilor administratori. (1) Asociații fondatori şi primii administratori numiți prin contract răspund solidar pentru prejudiciul cauzat prin nerespectarea unei condiții de formă a contractului de societate sau a unei formalități necesare pentru constituirea societății ori, dacă este cazul, pentru dobândirea personalității juridice de către aceasta.

(2) În cazul modificării contractului, dispozițiile alin. (1) se aplică administratorilor cu drept de reprezentare a societății aflați în funcție la data modificării, respectiv la data la care ar fi trebuit să se îndeplinească formalitățile referitoare la această modificare.

Art. 1.887. Domeniul de aplicare. (1) Prezentul capitol constituie dreptul comun în materia societăților.

(2) Legea poate reglementa diferite tipuri de societăți în considerarea formei, naturii sau obiectului de activitate.

Legea de aplicare:
Art. 138. Societățile reglementate de legi speciale continuă să fie supuse acestora.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1531. Dispozițiile titlului prezent se aplică la societățile comerciale, întrucât nu sunt contrarii legilor şi uzurilor comerciale.

Art. 1.888. Formele societare. După forma lor, societățile pot fi:
a) simple;
b) în participație;
c) în nume colectiv;
d) în comandită simplă;
e) cu răspundere limitată;
f) pe acțiuni;
g) în comandită pe acțiuni;
h) cooperative;
i) alt tip de societate anume reglementat de lege.

Legea de aplicare:
Art. 139. (1) Societățile civile constituite în temeiul Codului civil din 1864 se pot transforma în oricare dintre formele de societate reglementate de Codul civil sau de alte legi, cu respectarea condițiilor prevăzute de acestea. Actele săvârşite de acestea anterior intrării în vigoare a Codului civil rămân supuse legii în vigoare la data încheierii lor.
(2) Răspunderea asociaților, atât între ei, cât şi față de terți, pentru actele şi faptele săvârşite anterior transformării rămâne supusă legii în vigoare la data încheierii sau săvârşirii acestora.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1493. Societățile sunt universale sau particulare.

Art. 1.889. Dobândirea personalității juridice. (1) Prin contractul de societate sau printr-un act separat, asociații pot conveni constituirea unei societăți cu personalitate juridică, cu respectarea condițiilor prevăzute de lege. În acest caz, răspunderea lor pentru datoriile sociale este subsidiară, nelimitată şi solidară, dacă prin lege nu se dispune altfel.

(2) Dacă, potrivit voinței asociaților, societatea urmează să aibă personalitate juridică, indiferent de obiectul de activitate, ea poate fi constituită numai în forma şi condițiile prevăzute de legea specială care îi conferă personalitate juridică.

(3) Societatea dobândeşte personalitate juridică prin şi de la data înmatriculării în registrul comerțului, dacă prin lege nu se dispune altfel.

(4) Până la data dobândirii personalității juridice, raporturile dintre asociați sunt guvernate de regulile aplicabile societății simple.

Secțiunea a 2-a. Societatea simplă

§1. Încheierea contractului de societate

Art. 1.890. Condiții de formă. Contractul de societate nu este supus unor formalități speciale, cu excepția celor prevăzute la art. 1.884 alin. (1) şi celor care rezultă din natura bunurilor ce constituie aport.

Legislație conexă: art. 5 alin. (6) lit. a) LSC.

Art. 1.891. Modificarea contractului de societate. În lipsă de stipulație contrară sau dacă prin lege nu se dispune altfel, modificarea contractului de societate se face cu respectarea dispozițiilor prevăzute de lege pentru încheierea sa valabilă.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 1524. Prorogarea unei societăți contractată pentru un timp determinat nu poate fi probată decât prin aceleaşi mezii, prin care poate fi probat însuşi contractul societății.

Art. 1.892. Personalitatea juridică. (1) Societatea simplă nu are personalitate juridică.

(2) Dacă asociații doresc dobândirea personalității juridice, prin actul de modificare a contractului de societate vor indica, în mod expres, forma juridică a acesteia şi vor pune de acord toate clauzele sale cu dispozițiile legale aplicabile societății nou-înființate.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2) dobândirea personalității juridice se face fără a se dispune dizolvarea societății simple. Asociații şi societatea nou-înființată răspund solidar şi indivizibil pentru toate datoriile societății născute înainte de dobândirea personalității juridice.

Art. 1.893. Societățile de fapt. Societățile supuse condiției înmatriculării conform legii şi rămase neînmatriculate, precum şi societățile de fapt sunt asimilate societăților simple.

§2. Efectele contractului de societate

I. Drepturile şi obligațiile asociaților între ei

Art. 1.894. Formarea capitalului social. (1) Asociații contribuie la formarea capitalului social al societății, prin aporturi băneşti sau în bunuri, după caz.

(2) Capitalul social subscris se divide în părți egale, numite părți de interes, care se distribuie asociaților proporțional cu aporturile fiecăruia, dacă prin lege sau contractul de societate nu se prevede altfel.

(3) Asociații se pot obliga la aport în prestații sau în cunoştințe specifice, cu titlu de aport societar. În schimbul acestui aport, asociații participă, potrivit actului constitutiv, la împărțirea beneficiilor şi suportarea pierderilor, precum şi la luarea deciziilor în societate.

Art. 1.895. Realizarea aporturilor. (1) Fiecare dintre asociați răspunde față de societate şi față de ceilalți asociați pentru vărsarea aporturilor la care s-a obligat.

(2) Drepturile conferite de părțile de interes sunt suspendate până la vărsarea aporturilor la capitalul social.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 1503. (1) Fiecare asociat, în privința societății, se consideră ca un debitor de tot ceea ce a promis de a pune în comun.

Art. 1.896. Aportul în bunuri. (1) Aportul în bunuri, altele decât cele fungibile, se efectuează prin transferul drepturilor asupra acestora şi predarea efectivă a bunurilor în stare de funcționare potrivit destinației sociale.

(2) Asociatul care aportează proprietatea sau un alt drept real asupra unui bun răspunde pentru efectuarea aportului întocmai unui vânzător față de cumpărător, iar asociatul care aportează folosința răspunde pentru efectuarea aportului întocmai unui locator față de locatar.

(3) Aporturile constând în bunuri fungibile sau consumptibile nu pot fi subscrise cu titlu de aport în folosință, ci devin, în toate cazurile, proprietatea asociaților, chiar dacă în contractul de societate nu s-a stipulat aceasta în mod expres.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1503. (2) Dacă s-a promis un obiect determinat de care societatea s-a evins, asociatul ce l-a pus în comun e răspunzător către societate în felul precum vânzătorul este către cumpărător *(C. civ. 1074 şi urm., 1337 şi urm.).*

Art. 1.897. Aportul în bunuri incorporale. (1) Asociatul care aportează o creanță răspunde pentru existența creanței la momentul aportului şi încasarea acesteia la scadență, fiind obligat să acopere cuantumul acesteia, dobânda legală care începe să curgă de la scadență şi orice alte daune ce ar rezulta, dacă creanța nu se încasează în tot sau în parte.

(2) Asociatul care aportează acțiuni sau părți sociale emise de o altă societate răspunde pentru efectuarea aportului întocmai unui vânzător față de cumpărător.

(3) Asociatul care aportează cambii sau alte titluri de credit care circulă în comerț răspunde potrivit alin. (1).

Art. 1.898. Aportul în numerar. Asociatul care a subscris ca aport o sumă de bani datorează în caz de neexecutare suma la care s-a obligat, dobânda legală de la scadență şi orice alte daune care ar rezulta, fiind de drept pus în întârziere.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1504. (1) Asociatul care era dator a pune în comun o sumă de bani, şi care n-a făcut-o, de drept şi fără nici o cerere rămâne debitor de dobânda acestei sume, din ziua în care trebuia să o plătească, fără a fi scutit şi de plata de daune-interese, dacă s-ar cuveni. (2) Asemenea se va urma şi în privința acelor sume ce ar fi luat din casa societății, a căror dobândă va începe a se socoti din ziua luării lor pentru un folos al său particular *(C. civ. 1075, 1081, 1088).*

Legislație conexă: art. 65 LSC.

Art. 1.899. Aporturile în prestații şi cunoştințe specifice. (1) Aportul în prestații sau cunoştințe specifice este datorat în mod continuu, atât timp cât asociatul care s-a obligat la acesta este membru al societății, iar asociatul este ținut față de societate pentru toate câştigurile realizate din activitățile care fac obiectul aportului.

(2) Aporturile în prestații sau cunoştințe specifice se efectuează prin desfăşurarea de către asociatul care s-a obligat a unor activități concrete şi prin punerea la dispoziția societății a unor informații, pentru realizarea obiectului acesteia, în modalitățile şi condițiile stabilite prin contractul de societate.

(3) Neexecutarea aportuiui în prestații sau cunoştințe specifice dă loc numai la o acțiune în excludere cu daune-interese, dacă este cazul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1505. Asociații care s-au îndatorat a pune în comun industria lor vor trebui să dea seamă de toate câştigurile făcute prin acel fel de industrie, ce este obiectul societății *(C. civ. 1496, 1503).*

Art. 1.900. Regimul părților de interes. (1) Părțile de interes sunt indivizibile.

(2) Părțile de interes plătite sau vărsate în întregime dau drept de vot în adunarea asociaților, dacă prin contract nu s-a prevăzut altfel.

(3) Când o parte de interes devine proprietatea comună a mai multor persoane, acestea sunt obligate să desemneze un reprezentant unic pentru exercitarea drepturilor sociale aferente.

(4) Cât timp o parte de interes este proprietatea comună a mai multor persoane, acestea răspund în mod solidar pentru efectuarea vărsămintelor datorate.

Art. 1.901. Transmiterea părților de interes. (1) Transmiterea părților de interes se face în limitele și condițiile prevăzute de lege și de contractul de societate. Transmiterea părților de interes către persoane din afara societății este permisă cu consimțământul tuturor asociaților. Părțile de interes se pot transmite și prin moștenire, dacă prin contract nu se dispune altfel.

(2) Orice asociat poate răscumpăra, substituindu-se în drepturile dobânditorului, părțile de interes dobândite cu titlu oneros de un terț fără consimțământul tuturor asociaților, în termen de 60 de zile de la data la care a cunoscut sau ar fi trebuit să cunoască cesiunea. Dacă mai mulți asociați exercită concomitent acest drept, părțile de interes se alocă proporțional cu cota de participare la profit.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2) și ori de câte ori legea impune cesiunea părților de interes, valoarea acestora este stabilită de un expert agreat de părțile cesiunii sau, în lipsa unui acord, de către instanță.

(4) Cesiunea cu titlu gratuit a părților de interes este asimilată unei cesiuni cu titlu oneros și dă loc la aplicarea dispozițiilor alin. (2) și (3). În privința formei, cesiunea cu titlu gratuit este supusă regimului juridic al donației.

Art. 1.902. Participarea la profit și pierderi. (1) Participarea la profitul societății implică și contribuția la pierderile societății, în condițiile prevăzute de contractul de societate, ale prezentului capitol sau ale legii speciale aplicabile, după caz.

(2) Partea fiecărui asociat la profituri și pierderi este proporțională cu aportul său la capitalul social, dacă nu s-a convenit altfel. Partea la profituri și pierderi a asociatului al cărui raport[1] constă în prestații sau cunoștințe specifice este egală cu cea a asociatului care a contribuit cu aportul cel mai mic, dacă nu s-a convenit altfel.

(3) Asociații pot participa la câștig în proporție diferită de contribuția la pierderi, cu condiția ca astfel de diferențe să fie rezonabile potrivit cu împrejurările și să fie expres prevăzute în contract.

(4) Când contractul stabilește numai partea de câștig, aceeași proporție are loc și cât privește pierderile.

(5) Orice clauză prin care un asociat este exclus de la împărțirea beneficiilor sau de la participarea la pierderi este considerată nescrisă.

(6) Prin excepție de la art. 1.881 alin. (2), asociatul al cărui aport constă în prestații sau cunoștințe specifice este scutit, în măsura corespunzătoare acestui aport, de a participa la pierderi, dacă această scutire a fost prevăzută în mod expres în contractul de societate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1511. (1) Când prin contractul de societate nu se determină partea de câștig sau pierdere a fiecărui asociat, atunci acea parte va fi proporțională cu suma pusă în comun de fiecare. (2) În privința acelui ce n-a pus în comun decât industria sa, partea de câștig sau pierdere se va regula ca parte a celui ce ar fi pus în comun valoarea cea mai mică *(C. civ. 774, 1521).* ► Art. 1513. (1) Este nul contractul prin care un asociat își stipulează totalitatea câștigurilor. (2) Asemenea, nulă este convenția prin care s-a stipulat ca unul sau mai mulți asociați să fie scutiți de a participa la pierdere *(C. civ. 5, 966, 968, 1008, 1511).*

Art. 1.903. Obligația de neconcurență. (1) Asociatul nu poate face concurență societății pe cont propriu sau pe contul unei terțe persoane și nici nu poate face pe socoteala sa ori pe socoteala altuia vreo operațiune care ar putea fi păgubitoare pentru societate.

(2) Asociatul nu poate lua parte pe cont propriu sau pe contul unei terțe persoane la o activitate care ar conduce la privarea societății de bunurile, prestațiile sau cunoștințele specifice la care asociatul s-a obligat.

(3) Beneficiile rezultând din oricare dintre activitățile interzise potrivit alin. (1) și (2) se cuvin societății, iar asociatul este ținut pentru orice daune ce ar putea rezulta.

---

[1] *N.r.* Credem că este o eroare de redactare, fiind vorba despre „Partea la profituri și pierderi a asociatului al cărui *aport* constă în..", în loc de „Partea la profituri și pierderi a asociatului al cărui *raport* constă în..".

Art. 1.904. Folosirea bunurilor sociale. (1) În lipsă de stipulație contrară, fiecare asociat poate folosi bunurile sociale în interesul societății, potrivit cu destinația acestora și fără să stânjenească drepturile celorlalți asociați.

(2) Asociatul care, fără consimțământul scris al celorlalți asociați, întrebuințează bunurile sociale în folosul său sau al unei alte persoane este obligat să restituie societății beneficiile ce au rezultat și să acopere daunele ce ar putea rezulta.

Art. 1.905. Folosirea fondurilor comune. (1) Niciun asociat nu poate lua din fondurile comune mai mult decât i s-a fixat pentru cheltuielile făcute sau pentru cele ce urmează să se facă în interesul societății.

(2) Asociatul care încalcă dispozițiile alin. (1) este răspunzător de sumele luate și de toate daunele-interese ce ar putea rezulta.

(3) Prin contractul de societate se poate stipula că asociații pot lua din casa societății anumite sume de bani pentru cheltuielile lor particulare.

Art. 1.906. Distribuția plății datoriilor debitorului comun. În cazul în care un debitor comun plătește o parte din datoriile sale față de societate și față de asociat, având aceeași scadență, asociatul în mâinile căruia s-a făcut plata va aloca suma primită stingerii creanței sale și creanței societare, proporțional cu raportul dintre acestea.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1506. (1) Când un asociat este pe seama sa creditor de o sumă exigibilă al unei persoane, debitor asemenea și către societate cu o sumă exigibilă, atunci aceea ce primește de la un așa debitor va trebui să se socotească atât în creditul societății, cât și în al său propriu, în proporția ambelor credite, chiar când prin chitanța dată s-ar specifica că primirea s-a făcut numai pe seama creditului său particular. (2) Dacă însă prin chitanța dată s-ar specifica că primirea s-a făcut numai în contul creditului societății, atunci se va urma după această declarație *(C. civ. 1110 și urm.).* ► Art. 1507. Când unul din asociați și-a primit partea sa întreagă din creditul comun și debitorul a devenit apoi nesolvabil, acest asociat va trebui să pună în comun ceea ce a primit, chiar când ar fi dat o chitanță anume pentru partea sa.

Art. 1.907. Cheltuielile făcute pentru societate. (1) Asociatul are dreptul la rambursarea cheltuielilor pe care le-a făcut pentru societate și de a fi indemnizat pentru obligațiile sau pierderile pe care le-a asumat sau suferit acționând de bună-credință în interesul societății.

(2) Asociatul nu poate compensa cheltuielile și pierderile prevăzute la alin. (1) cu datoriile sale față de societate și nici paguba cauzată societății din culpa sa cu foloasele pe care i le-a adus prin diferite operațiuni.

(3) Este interzisă compensarea între datoria unui terț față de societate și creanța acestuia asupra unui asociat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1510. Un asociat are acțiune contra societății nu numai pentru restituirea capitalelor cheltuite în contul ei, dar încă pentru obligațiile contractate de bună credință pentru afacerile sociale, și pentru pericolele nedespărțite de administrația lor *(C. civ. 991, 1546 și urm.).*

Art. 1.908. Asocierea asupra drepturilor sociale și cedarea acestora. (1) Un asociat își poate asocia o terță persoană la drepturile sale sociale fără consimțământul celorlalți asociați, dar persoana respectivă nu va putea deveni asociat al societății fără consimțământul celorlalți asociați, care trebuie dat în condițiile dispozițiilor art. 1.901.

(2) Asociatul nu poate ceda, fără consimțământul tuturor celorlalți asociați, drepturile sale sociale, sub sancțiunea aplicării prevederilor art. 1.901 alin. (2) și (3).

(3) Asociatul nu poate garanta în niciun fel obligațiile personale sau ale vreunui terț cu drepturile sociale, fără consimțământul tuturor asociaților, sub sancțiunea nulității absolute a garanției.

(4) Asociatul unei societăți cu durată nedeterminată nu poate cere, înainte de încetarea societății, restituirea sau contravaloarea părții care i se cuvine din bunurile comune ale societății, afară de cazul retragerii sau excluderii sale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1519. Fiecare asociat poate, fără învoirea asociaților, să-şi asocieze o a treia persoană în privința părții ce are în societate; nu poate însă, fără învoirea aceasta, a-l asocia şi la societate, chiar când ar avea administrația ei.

Art. 1.909. Promisiunea asupra drepturilor sociale. Orice promisiune făcută de un asociat de a ceda, vinde, garanta în orice fel sau de a renunța la drepturile sale sociale îi conferă beneficiarului acesteia numai dreptul la daunele ce ar rezulta din neexecutare.

Art. 1.910. Hotărârile privind societatea. (1) Asociații, chiar lipsiți de dreptul de administrare, au dreptul să participe la luarea hotărârilor colective ale adunării asociaților.

(2) Hotărârile cu privire la societate se iau cu majoritatea voturilor asociaților, dacă prin contract sau prin lege nu se stabileşte altfel.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (2), hotărârile privind modificarea contractului de societate sau numirea unui administrator unic se iau cu consimțământul tuturor asociaților.

(4) Obligațiile unui asociat nu pot fi mărite fără consimțământul acestuia.

(5) Orice clauză contrară dispozițiilor prezentului articol este considerată nescrisă.

Art. 1.911. Adoptarea hotărârilor. (1) Hotărârile sunt adoptate de asociații reuniți în adunarea asociaților. Contractul poate prevedea modul de convocare şi desfăşurare a acesteia, iar în lipsă, hotărârea poate fi adoptată şi prin consultarea scrisă a acestora.

(2) Hotărârile pot, de asemenea, rezulta din consimțământul tuturor asociaților exprimat în actul încheiat de societate.

Art. 1.912. Contestarea hotărârilor. (1) Asociatul nemulțumit de o hotărâre luată cu majoritate o poate contesta la instanța judecătorească, în termen de 15 zile de la data la care a fost luată, dacă a fost prezent, şi de la data comunicării, dacă a fost lipsă. Dacă hotărârea nu i-a fost comunicată, termenul curge de la data la care a luat cunoştință de aceasta, dar nu mai târziu de un an de la data la care a fost luată hotărârea.

(2) Termenul de 15 zile prevăzut la alin. (1) este termen de decădere.

II. Administrarea societății

Art. 1.913. Numirea administratorilor. (1) Numirea administratorilor, modul de organizare a acestora, limitele mandatului, precum şi orice alt aspect legat de administrarea societății se stabilesc prin contract sau prin acte separate.

(2) Administratorii pot fi asociați sau neasociați, persoane fizice ori persoane juridice, române sau străine.

(3) Dacă prin contract nu se dispune altfel, societatea este administrată de asociați, care au mandat reciproc de a administra unul pentru altul în interesul societății. Operațiunea făcută de oricare dintre ei este valabilă şi pentru partea celorlalți, chiar fără a le fi luat consimțământul în prealabil.

(4) Oricare dintre ei se poate opune, în scris, operațiunii mai înainte ca ea să fie încheiată.

(5) Opoziția nu produce însă efecte față de terții de bună-credință.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1517. În lipsă de stipulații speciale în privința modului de administrație, se vor observa următoarele reguli:1. Se prezumă că asociații şi-au dat reciproc facultatea de a administra unul pentru altul. Fapta unuia obligă şi pe ceilalți asociați, fără ca ei să fi fost întrebați; aceştia însă sau unul din ei pot întotdeauna a se opune la o aşa operație înainte de a fi fost făcută. 2. Fiecare asociat poate să se servească de lucrurile societății, întrucât le întrebuințează la destinația lor statornicită prin uz, întrucât nu face daună societății, şi întrucât nu împiedică şi pe ceilalți asociați

B.C.U. „M. EMINESCU" IAŞI

în exercițiul dreptului lor. 3. Fiecare asociat are dreptul de a obliga pe coasociați să contribuie la cheltuielile necesare pentru păstrarea lucrurilor societății. 4. Unul din asociați nu poate face nici o inovație asupra imobilelor societății, chiar când o ar crede avantajoasă ei, dacă ceilalți asociați nu se învoiesc la aceasta *(C. civ. 991, 997, 1514 şi urm., 1536, 1537).*

Art. 1.914. Limitele şi revocarea mandatului de administrator. (1) Administratorul, în absența opoziției asociaților, poate face orice act de administrare în interesul societății.

(2) Administratorul poate fi revocat potrivit regulilor de la contractul de mandat, dacă nu se prevede altfel în contractul de societate.

(3) Clauzele care limitează puterile de administrare conferite de lege nu sunt opozabile față de terții de bună-credință.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1514. (1) Asociatul însărcinat cu administrația în puterea unei clauze speciale a contractului de societate poate să facă, şi fără învoirea celorlalți asociați, toate actele ce depind de la administrația sa, întrucât le face fără dol. (2) Această facultate nu i se poate revoca în cursul societății fără o cauză legitimă; dacă însă i s-a acordat aceasta prin un act posterior contractului de societate, atunci se poate revoca ca un simplu mandat *(C. civ. 1515 şi urm., 1536, 1552).*

Art. 1.915. Răspunderea administratorilor. (1) Administratorii răspund personal față de societate pentru prejudiciile aduse prin încălcarea legii, a mandatului primit sau prin culpă în administrarea societății.

(2) Dacă mai mulți administratori au lucrat împreună, răspunderea este solidară. Cu toate acestea, în privința raporturilor dintre ei, instanța poate stabili o răspundere proporțională cu culpa fiecăruia la săvârşirea faptei cauzatoare de prejudicii.

Art. 1.916. Pluralitatea de administratori. Când sunt mai mulți administratori, fără ca prin împuternicire să se determine puterile fiecăruia sau să fie obligați să lucreze împreună, fiecare poate administra singur în interesul societății, cu bună-credință. Dacă împuternicirea stipulează să lucreze împreună, niciunul dintre ei nu poate face actele de administrare fără ceilalți, chiar dacă aceştia ar fi în imposibilitate de a acționa.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1515. Când mai mulți asociați sunt însărcinați cu administrația, fără ca să fie determinate funcțiile lor, ori fără ca să fie stipulat că unul nu poate să facă nici un act fără celălalt, atunci fiecare din ei pot face îndeosebi toate actele dependente de această administrație *(C. civ. 1517 pct. 1, 1543).*

Art. 1.917. Adoptarea deciziilor. Dacă s-a stipulat că administratorii decid cu unanimitate sau cu majoritate, după caz, aceştia nu pot efectua acte de administrare decât împreună, cu excepția cazurilor de forță majoră, când absența unei decizii ar putea cauza o pagubă gravă societății.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1516. Dacă s-a stipulat că unul din administratori să nu poată face nimic fără celălalt, atunci unul singur nu va putea, fără o nouă convenție, face nimic în absența celuilalt, chiar când acesta ar fi în neposibilitatea de a lua parte la administrație.

Art. 1.918. Drepturile asociaților care nu sunt administratori. (1) Actele de administrare a societății şi cele de dispoziție asupra bunurilor acesteia sunt interzise asociaților care nu au calitatea de administrator, sub sancțiunea acoperirii daunelor ce ar putea rezulta. Drepturile terților de bună-credință nu sunt afectate.

(2) Dacă legea nu prevede altfel, oricare dintre asociați are dreptul de a consulta registrele şi situațiile financiare ale societății, de a lua cunoştință de operațiunile acesteia şi de a consulta orice document al societății, fără a stânjeni operațiunile societății şi a afecta drepturile celorlalți asociați.

(3) Administratorii vor întocmi un raport anual cu privire la mersul societății, care va fi comunicat asociaților. Oricare dintre aceştia poate solicita dezbaterea raportului de către toți asociații, caz în care administratorii sunt obligați să convoace reunirea asociaților la sediul social pentru acest scop.

(4) Orice clauză contractuală contrară dispozițiilor prezentului articol este considerată nescrisă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1518. Asociatul ce nu este administrator nu poate nici vinde, nici obliga lucrurile, chiar mobile, ale societății *(C. civ. 1306, 1517).*

Art. 1.919. Reprezentarea în justiție. (1) Societatea este reprezentată prin administratorii cu drept de reprezentare sau, în lipsa numirii, prin oricare dintre asociați, dacă nu s-a stipulat prin contract dreptul de reprezentare numai pentru unii dintre aceştia.

(2) Societatea stă în justiție sub denumirea prevăzută în contract sau cea înregistrată, în mod legal, după caz, dacă prin lege nu se prevede altfel. Terții de bună-credință se pot prevala de oricare dintre acestea.

III. Obligațiile asociaților față de terți

Art. 1.920. Obligațiile față de creditorii societății. (1) În executarea obligațiilor față de creditorii societății, fiecare asociat răspunde cu propriile sale bunuri proporțional cu aportul său la patrimoniul social, numai în cazul în care creditorul social nu a putut fi îndestulat din bunurile comune ale asociaților.

(2) Creditorul personal al unui asociat, în măsura în care nu s-a putut îndestula din bunurile proprii ale acestuia, va putea cere, după caz, să se înapoieze sau să se despartă şi să se atribuie debitorului său partea ce se cuvine acestuia din bunurile comune ale asociaților, cu aplicarea, în mod corespunzător, a dispozițiilor art. 1.929.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1520. În orice societăți, afară de cele comerciale, asociații nu sunt solidar răspunzători pentru debitele sociale şi nici poate unul să oblige pe ceilalți, dacă aceştia nu i-ar fi dat împuternicire *(C. civ. 1039 şi urm., 1514 şi urm., 1518, 1537).* ▶ Art. 1521. Când mai mulți asociați s-au îndatorat către un creditor, fiecare rămâne răspunzător către acesta cu o sumă şi parte egală, oricare ar fi capitalul, afară numai când anume s-a stipulat că fiecare rămâne răspunzător în proporția capitalului pus în societate *(C. civ. 777).* ▶ Art. 1522. Stipulația anume rostită că s-a contractat o obligație pe seama societății îndatorește numai pe asociatul contractant şi nu pe ceilalți, afară numai când aceştia l-ar fi împuternicit la aceasta sau când ar fi rezultat un profit pentru societate *(C. civ. 973, 991, 1520, 1532 şi urm.).*

Art. 1.921. Răspunderea asociaților aparenți. (1) Orice persoană care pretinde că este asociat sau creează terților deliberat o aparență convingătoare în acest sens răspunde față de terții de bună-credință întocmai ca un asociat.

(2) Societatea nu va răspunde față de terțul astfel indus în eroare decât dacă i-a dat motive suficiente pentru a-l considera pe pretinsul asociat drept asociat sau în cazul în care, cunoscând manoperele pretinsului asociat, nu ia măsurile rezonabile pentru a împiedica inducerea terțului în eroare.

Art. 1.922. Răspunderea asociaților oculți. Asociații oculți răspund față de terții de bună-credință ca şi ceilalți asociați.

Art. 1.923. Interdicția emiterii instrumentelor financiare. (1) Societatea nu poate emite instrumente financiare, sub sancțiunea nulității absolute atât a actelor încheiate în acest scop, cât şi a instrumentelor financiare emise, în afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(2) Asociații, chiar neadministratori, răspund solidar, în subsidiar, în raport cu societatea, pentru orice daune s-ar cauza terților de bună-credință prejudiciați prin încălcarea interdicției prevăzute la alin. (1).

Art. 1.924. Obligațiile administratorilor față de terți. Administratorii societății vor informa terții asupra puterilor lor înainte de încheierea actului cu aceştia.

§3. Pierderea calității de asociat

Art. 1.925. Cazuri generale. Pierderea calității de asociat are loc prin cesiunea părților în societate, executarea silită a acestora, moartea, încetarea personalității juridice, falimentul, punerea sub interdicție judecătorească, retragerea şi excluderea din societate.

Art. 1.926. Retragerea din societatea cu durată nedeterminată. Asociatul unei societăți cu durată nedeterminată sau al cărei contract prevede dreptul de retragere se poate retrage din societate, notificând societatea cu un preaviz rezonabil, dacă este de bună-credință şi retragerea sa în acel moment nu produce o pagubă iminentă societății.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 1527. Desfacerea societății prin voința unei părți urmează numai atunci când durata ei este nemărginită; ea se efectuează prin renunțare notificată tuturor părților, întrucât se face cu bună-credință şi la timp *(C. civ. 1502, 1523, 1528 şi urm.).* ▸ Art. 1528. (1) Renunțarea nu este de bună-credință când asociatul o face în scop de a-şi însuşi singur profitul ce asociații speră a-l dobândi în comun. (2) Este făcută fără timp, când lucrurile nu se mai află în toată întregimea lor, şi interesul societății cere amânarea desfacerii.

Art. 1.927. Retragerea din societatea cu durată determinată. (1) Asociatul unei societăți cu durată determinată sau având un obiect care nu se poate înfăptui decât într-un anumit timp se poate retrage pentru motive temeinice, cu acordul majorității celorlalți asociați, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) Dacă acordul nu este întrunit, asociatul se poate adresa instanței, care, hotărând asupra retragerii, va aprecia legitimitatea şi temeinicia motivelor, oportunitatea retragerii în raport cu împrejurările şi buna-credință a părților. În toate cazurile, asociatul este ținut să acopere daunele ce ar putea rezulta din retragerea sa.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 1529. (1) Desfacerea societății făcute pentru un timp determinat nu se poate cere de unul din asociați înainte de expirarea timpului pus, afară numai când există juste motive, cum: în cazul când unul din asociați nu-şi îndeplineşte îndatoririle sale, sau când o infirmitate de toate zilele îl împiedică de la îngrijirea afacerilor sociale, sau în alte cazuri analoge. (2) Aprecierea unor aşa motive e lăsată la prudența judecătorilor *(C. civ. 969, 1020, 1021, 1527).*

Art. 1.928. Excluderea din societate. La cererea unui asociat, instanța judecătorească, pentru motive temeinice, poate hotărî excluderea din societate a oricăruia dintre asociați.

Art. 1.929. Drepturile asociatului exclus. (1) Un asociat care îşi pierde calitatea altfel decât prin cesiune sau executarea silită a părților sale în societate poate obține valoarea părților sale de la data încetării calității de asociat, iar ceilalți asociați sunt ținuți să îi plătească imediat ce aceasta a fost stabilită, cu dobânda legală de la data încetării calității de asociat.

(2) În cazul în care părțile nu convin asupra valorii părților de interes, aceasta se va stabili de către instanță în condițiile art. 1.901 alin. (3).

§4. Încetarea contractului de societate şi dizolvarea societății

Art. 1.930. Cazurile generale de încetare. (1) Sub rezerva unor dispoziții legale speciale, contractul încetează şi societatea se dizolvă prin:

a) realizarea obiectului societății sau imposibilitatea neîndoielnică a realizării acestuia;

b) consimțământul tuturor asociaților;

c) hotărârea instanței, pentru motive legitime şi temeinice;

d) împlinirea duratei societății, cu excepția cazului în care se aplică dispozițiile art. 1.931;

e) nulitatea societății;
f) alte cauze stipulate în contractul de societate.
(2) Societatea care intră în dizolvare se lichidează.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1523. Societatea încetează:1. prin trecerea timpului pentru care a fost contractată; 2. prin desființarea obiectului sau desăvârșirea afacerii; 3. prin moartea unuia din asociați; 4. prin interdicția sau nesolvabilitatea unuia din ei; 5. prin voința expresă de unul sau mai mulți asociați de a nu voi a continua societatea *(C. civ. 969, 1502, 1525).*

Art. 1.931. Prelungirea tacită a contractului de societate. Societatea este tacit prorogată atunci când, cu toate că durata sa a expirat, aceasta continuă să execute operațiunile sale, iar asociații continuă să inițieze operațiuni ce intră în obiectul său și să se comporte ca asociați. Prorogarea operează pe o durată de un an, continuând din an în an, de la data expirării duratei, dacă sunt îndeplinite aceleași condiții.

Art. 1.932. Nulitatea societății. (1) Nulitatea societății poate rezulta exclusiv din încălcarea dispozițiilor imperative ale prezentului capitol, stipulate sub sancțiunea nulității, sau din nesocotirea condițiilor generale de validitate a contractelor, dacă legea specială nu prevede altfel.
(2) Este considerată nescrisă orice clauză contractuală contrară unei dispoziții imperative din prezentul capitol a cărei încălcare nu este sancționată cu nulitatea societății.

Art. 1.933. Regimul nulității. (1) Nulitatea se acoperă și nu va fi constatată sau declarată în cazul în care cauza nulității a fost înlăturată înainte de a se pune concluzii în fond în fața instanței de judecată.
(2) Instanța, sesizată cu o cerere în constatarea sau declararea nulității, este obligată să pună în discuția părților posibilitatea de remediere a cauzelor de nulitate care afectează contractul de societate și să fixeze un termen util pentru acoperirea nulității, chiar dacă părțile se împotrivesc.
(3) Dreptul la acțiune, cu excepția nulității pentru obiectul ilicit al societății, se prescrie în termen de 3 ani de la data încheierii contractului.

Art. 1.934. Regularizarea societății. (1) În cazul anulabilității societății pentru vicierea consimțământului sau incapacitatea unui asociat și atunci când regularizarea este posibilă, orice persoană interesată poate să pună în întârziere pe acela care este îndreptățit să invoce nulitatea, fie pentru a se face regularizarea, fie pentru a exercita acțiunea în anulare în termen de 6 luni de când a fost pus în întârziere, sub sancțiunea decăderii. Despre punerea în întârziere va fi înștiințată și societatea.
(2) Societatea sau orice asociat poate, în termenul prevăzut la alin. (1), să propună instanței învestite cu acțiunea în anulare orice măsuri de acoperire a nulității, în special prin răscumpărarea drepturilor sociale care aparțin reclamantului. În acest caz, instanța poate fie să pronunțe nulitatea, fie să declare obligatorii măsurile propuse, dacă acestea din urmă au fost în prealabil adoptate de societate în condițiile cerute pentru modificările aduse contractului de societate. La adoptarea acestor din urmă măsuri nu se ține seama de votul asociatului reclamant.
(3) În caz de contestare a valorii drepturilor sociale care revin asociatului, valoarea acestora se determină cu respectarea dispozițiilor art. 1.901 alin. (3).

Art. 1.935. Efectele nulității. (1) Societatea încetează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care a fost constatată sau, după caz, declarată nulitatea și intră în lichidarea patrimoniului social.
(2) Prin hotărârea judecătorească de declarare sau constatare, după caz, a nulității societății se vor numi și lichidatorii.
(3) Nici societatea și nici asociații nu se pot prevala de nulitate față de terții de bună-credință.

Art. 1.936. Răspunderea pentru nulitatea societății. (1) Dreptul la acțiunea în repararea prejudiciului cauzat prin declararea sau, după caz, constatarea nulității societății se prescrie în

termen de 3 ani, care începe să curgă de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti de declarare sau constatare a nulității.

(2) Dispariția cauzei de nulitate sau regularizarea societății nu împiedică exercitarea dreptului la acțiune în despăgubiri pentru repararea prejudiciului suferit prin intervenția nulității. În aceste cazuri, dreptul la acțiune se prescrie în termen de 3 ani din ziua în care nulitatea a fost acoperită.

Art. 1.937. Pieirea bunurilor subscrise ca aport. (1) Când unul dintre asociați a promis să pună în comun proprietatea sau folosința unui bun care a pierit ori s-a pierdut înainte ca aportul să fi fost făcut, societatea încetează față de toți asociații, afară de cazul în care societatea poate continua şi fără asociatul care a subscris bunul ce a pierit ori s-a pierdut.

(2) Societatea încetează, de asemenea, în toate cazurile, prin pieirea bunului, dacă a fost pusă în comun numai folosința acestuia, iar proprietatea a rămas asociatului, afară de cazul în care societatea poate continua şi fără asociatul care a subscris bunul ce a pierit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1525. (1) Când unul din asociați a promis de a pune în comun proprietatea unui lucru, dacă acesta a pierit înainte de a fi fost în faptă conferit, societatea încetează în privința tuturor asociaților. (2) Asemenea încetează societatea în orice caz prin pierderea lucrului, când numai folosința a fost pusă în comun. (3) Nu se desface însă societatea prin pierderea lucrului a cărui proprietate s-a fost pus deja în comun *(C. civ. 971, 1018, 1156, 1311, 1423, 1509, 1523).*

Art. 1.938. Alte cazuri de încetare. În cazul în care contractul nu prevede altfel, societatea încetează şi prin:

a) moartea ori punerea sub interdicție a uneia dintre persoanele fizice asociate;

b) încetarea calității de subiect de drept a uneia dintre persoanele juridice asociate;

c) falimentul unui asociat.

Art. 1.939. Continuarea contractului în cazul morții unui asociat. În contractul de societate se poate stipula ca la moartea unui asociat societatea să continue de drept cu moştenitorii acestuia.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1526. Dacă s-a stipulat că, în caz de moarte a unuia dintre asociați, societatea trebuie să continue, cu eredele său, sau că trebuie să continue numai între asociații rămaşi în viață, se va urma întocmai. În cazul al doilea, eredele defunctului nu are drept decât la împărțirea societății după starea în care a fost în momentul morții asociatului, participând şi la toate drepturile ulterioare, însă numai întrucât sunt o consecință necesară a operațiilor făcute înaintea morții asociatului căruia succede *(C. civ. 653, 965, 1523, 1530).*

Art. 1.940. Drepturile moştenitorilor în cadrul societății. Dacă s-a stipulat că, în cazurile prevăzute la art. 1.938, societatea va continua între asociații rămaşi, asociatul ori, după caz, moştenitorul său nu are drept decât la partea sa ori a autorului său, după situația societății, la data când evenimentul s-a produs. El nu participă la drepturile şi nu este ținut de obligațiile ulterioare decât în măsura în care acestea sunt urmarea necesară a operațiunilor făcute înaintea acestui eveniment.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1526. Dacă s-a stipulat că, în caz de moarte a unuia dintre asociați, societatea trebuie să continue, cu eredele său, sau că trebuie să continue numai între asociații rămaşi în viață, se va urma întocmai. În cazul al doilea, eredele defunctului nu are drept decât la împărțirea societății după starea în care a fost în momentul morții asociatului, participând şi la toate drepturile ulterioare, însă numai întrucât sunt o consecință necesară a operațiilor făcute înaintea morții asociatului căruia succede *(C. civ. 653, 965, 1523, 1530).*

§5. Lichidarea societății

Art. 1.941. Numirea şi revocarea lichidatorului. (1) Lichidarea se face, dacă nu s-a prevăzut altfel în contractul de societate sau prin convenție ulterioară, de toți asociații sau de un lichidator numit de ei cu unanimitate. În caz de neînțelegere, lichidatorul este numit de instanța judecătorească, la cererea oricăruia dintre asociați.

(2) Lichidatorul numit de asociați poate fi revocat de asociați cu unanimitate de voturi. El poate fi, de asemenea, revocat pentru motive temeinice, la cererea oricărei persoane interesate, de instanța judecătorească.

(3) Lichidatorul numit de instanța judecătorească poate fi revocat numai de către aceasta, la cererea oricărei persoane interesate.

(4) Pot fi numiți lichidatori atât persoane fizice, cât şi persoane juridice, care au statut de practicieni în insolvență.

(5) Când sunt mai mulți lichidatori, hotărârile lor se iau cu majoritate absolută.

Art. 1.942. Obligațiile şi răspunderea lichidatorilor. Obligațiile şi răspunderea lichidatorilor sunt reglementate de dispozițiile aplicabile administratorilor, în afară de cazul în care prin lege sau prin contractul de societate se dispune altfel.

Art. 1.943. Inventarul. (1) Administratorii trebuie să predea lichidatorilor bunurile şi documentele sociale şi să prezinte acestora bilanțul ultimului exercițiu financiar.

(2) Lichidatorii trebuie să întocmească inventarul bunurilor şi fondurilor sociale şi să stabilească activul şi pasivul patrimoniului social. Inventarul trebuie să fie semnat de administratori şi lichidatori.

Art. 1.944. Puterile lichidatorilor. (1) Lichidatorii pot să încheie toate actele necesare lichidării şi, dacă asociații nu au stipulat altfel, pot să vândă, chiar în bloc, bunurile sociale, să încheie convenții arbitrale şi să facă tranzacții.

(2) Ei reprezintă societatea în justiție, în condițiile prevăzute de lege.

(3) Lichidatorii nu pot însă să inițieze noi operațiuni, sub sancțiunea de a răspunde personal şi solidar pentru toate daunele ce ar putea rezulta.

Art. 1.945. Plata datoriilor sociale. Asociații sau, după caz, lichidatorul sunt ținuți a plăti creditorii societății, a consemna sumele necesare pentru plata creanțelor exigibile la o dată ulterioară, contestate sau care nu au fost înfățişate de creditori, şi a înapoia cheltuielile ori avansurile făcute în interesul social de unii asociați.

Art. 1.946. Restituirea aporturilor şi împărțirea excedentului rămas în urma lichidării. (1) După plata datoriilor sociale, activul rămas este destinat rambursării aporturilor subscrise şi vărsate de asociați, iar eventualul excedent constituie profit net, care va fi repartizat între asociați proporțional cu partea fiecăruia la beneficii, dacă nu s-a prevăzut altfel prin contractul de societate sau prin hotărâre a asociaților, şi cu aplicarea, dacă este cazul, a prevederilor art. 1.912 alin. (1).

(2) Bunurile aduse în uzufruct sau în folosință se restituie în natură.

(3) Dacă bunul adus în proprietate se află încă în masa patrimonială, acesta va fi restituit, la cererea asociatului, în natură, cu obligația plății unei sulte, dacă este cazul.

(4) După rambursarea aporturilor băneşti şi în bunuri, asociatul care a contribuit la patrimoniul social cu aporturi în cunoştințe specifice sau prestații are dreptul de a primi, în limita cotei sale de participare la profit, bunurile rezultate din prestația sa, dacă acestea se află încă în patrimoniul societății, cu obligația plății unei sulte, dacă este cazul.

(5) Dacă în urma lichidării excedentul rămas constă într-un bun a cărui atribuire către asociați este interzisă de lege, lichidatorul va vinde bunul la licitație publică, cu încuviințarea prealabilă a instanței competente, iar suma se împarte asociaților, potrivit alin. (1).

Art. 1.947. Suportarea pasivului. Dacă activul net este neîndestulător pentru înapoierea în întregime a aporturilor şi pentru plata obligaţiilor sociale, pierderea se suportă de asociaţi potrivit cu contribuţia acestora stabilită prin contract.

Art. 1.948. Împărţeala bunurilor sociale. Împărţeala în natură a bunurilor societăţii se face potrivit regulilor privitoare la împărţeala bunurilor proprietate comună.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1530. La împărţirea averii societăţii între asociaţi se aplică regulile relative la împărţirea eredităţii, la forma acestei împărţiri şi la obligaţiile ce rezultă între erezi *(C. civ. 728 şi urm., 774 şi urm., 786 şi urm., 790, 1388, 1737, 1741).*

Secţiunea a 3-a. Asocierea în participaţie

Art. 1.949. Noţiune. Contractul de asociere în participaţie este contractul prin care o persoană acordă uneia sau mai multor persoane o participaţie la beneficiile şi pierderile uneia sau mai multor operaţiuni pe care le întreprinde.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 251. Asociaţiunea în participaţiune are loc atunci când un comerciant sau o societate comercială acordă uneia sau mai multor persoane ori societăţi, o participaţiune în beneficiile şi pierderile uneia sau mai multor operaţiuni, sau chiar asupra întregului lor comerţ; ▸ Art. 252. Asociaţiunea în participaţiune poate să aibă loc asemenea şi pentru operaţiunile comerciale făcute de către necomercianţi].

Legislaţie conexă: art. 86 din Codul fiscal

Art. 1.950. Proba. Contractul se probează numai prin înscris.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 256. Asociaţiunile în participaţiune sunt scutite de formalităţile stabilite pentru societăţi, dar ele trebuie să fie probate prin act scris.

Art. 1.951. Personalitatea juridică. Asocierea în participaţie nu poate dobândi personalitate juridică şi nu constituie faţă de terţi o persoană distinctă de persoana asociaţilor. Terţul nu are niciun drept faţă de asociere şi nu se obligă decât faţă de asociatul cu care a contractat.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 253. Asociaţiunea în participaţiune nu constituie, în privinţa celor de al treilea, o fiinţă juridică distinctă de persoana interesaţilor. Cei de al treilea nu au nici un drept şi nu se obligă decât către acela cu care au contractat.

Art. 1.952. Regimul aporturilor. (1) Asociaţii rămân proprietarii bunurilor puse la dispoziţia asociaţiei.

(2) Ei pot conveni ca bunurile aduse în asociere, precum şi cele obţinute în urma folosirii acestora să devină proprietate comună.

(3) Bunurile puse la dispoziţia asocierii pot trece, în tot sau în parte, în proprietatea unuia dintre asociaţi pentru realizarea obiectului asocierii, în condiţiile convenite prin contract şi cu respectarea formalităţilor de publicitate prevăzute de lege.

(4) Asociaţii pot stipula redobândirea în natură a bunurilor prevăzute la alin. (3) la încetarea asocierii.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 254. (1) Participanţii nu au nici un drept de proprietate asupra lucrurilor puse în asociaţiune chiar dacă au fost procurate de dânşii. (2) Cu toate acestea, întrucât priveşte raporturile lor între dânşii, asociaţii pot să stipuleze că lucrurile ce au adus să li se restituie în natură, având dreptul, în caz când restituirea nu s-ar putea face, la reparaţia daunelor suferite.

Afară de aceste cazuri, drepturile asociaților se mărginesc în a li se da cont de lucrurile ce au pus în asociațiune și de beneficii și pierderi.

Art. 1.953. Raporturile dintre asociați și față de terți. (1) Asociații, chiar acționând pe contul asocierii, contractează și se angajează în nume propriu față de terți.

(2) Cu toate acestea, dacă asociații acționează în această calitate față de terți sunt ținuți solidar de actele încheiate de oricare dintre ei.

(3) Asociații exercită toate drepturile decurgând din contractele încheiate de oricare dintre ei, dar terțul este ținut exclusiv față de asociatul cu care a contractat, cu excepția cazului în care acesta din urmă a declarat calitatea sa la momentul încheierii actului.

(4) Orice clauză din contractul de asociere care limitează răspunderea asociaților față de terți este inopozabilă acestora.

(5) Orice clauză care stabilește un nivel minim garantat de beneficii pentru unul sau unii dintre asociați este considerată nescrisă.

Art. 1.954. Forma și condițiile asocierii. Cu excepția dispozițiilor prevăzute la art. 1.949-1.953, convenția părților determină forma contractului, întinderea și condițiile asocierii, precum și cauzele de dizolvare și lichidare a acesteia.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 255. Afară de dispozițiile articolelor precedente, convențiile părților determină forma, întinderea și condițiile asociațiunii.

Capitolul VIII. Contractul de transport

Legea de aplicare:
Art. 140. Dispozițiile actelor internaționale ratificate de România în domeniul transporturilor prevalează asupra dispozițiilor Codului civil.

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 1.955. Noțiune. Prin contractul de transport, o parte, numită transportator, se obligă, cu titlu principal, să transporte o persoană sau un bun dintr-un loc în altul, în schimbul unui preț pe care pasagerul, expeditorul sau destinatarul se obligă să îl plătească, la timpul și locul convenite.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 413. (1) Contractul de transport are loc între expeditor sau acela care dă însărcinarea pentru transportul unui lucru și întreprinzătorul care se obligă a-l face în numele său propriu și în socoteala altuia, ori între unul din aceștia și cărăușul ce se însărcinează a-l face. (2) Se numește „cărăuș" persoana care își ia însărcinarea ca într-un mod oarecare să transporte sau să facă a se transporta un obiect oarecare. (3) Obligațiile între expeditor și întreprinzătorul de transporturi pe apă și căpitan sau patron sunt reglementate prin dispoziții prevăzute în cartea a II-a a acestui cod.

Art. 1.956. Dovada contractului. Contractul de transport se dovedește prin documente de transport, precum scrisoare de trăsură, recipisă de bagaje, foaie de parcurs, conosament, tichet ori legitimație de călătorie sau altele asemenea, de la caz la caz.

Art. 1.957. Modalități de transport. (1) Transportul poate fi realizat de unul sau mai mulți transportatori, în acest din urmă caz putând fi succesiv ori combinat.

(2) Transportul succesiv este cel efectuat de 2 sau mai mulți transportatori succesivi care utilizează același mod de transport, iar transportul combinat este cel în care același transportator sau aceiași transportatori succesivi utilizează moduri de transport diferite.

(3) Transportatorii care se succedă își predau unul altuia bunurile și bagajele transportate, până la destinație, fără intervenția expeditorului sau a călătorului.

Art. 1.958. Domeniul de aplicare. (1) Dispozițiile prezentului capitol se aplică tuturor modurilor de transport, în măsura în care nu se dispune altfel prin legi speciale sau nu sunt aplicabile practici statornicite între părți ori uzanțe.

(2) Cu excepția situației în care este efectuat de un transportator care își oferă serviciile publicului în cadrul activității sale profesionale, transportul cu titlu gratuit nu este supus dispozițiilor cuprinse în acest capitol. În acest caz, transportatorul este ținut numai de o obligație de prudență și diligență.

(3) Transportatorul care își oferă serviciile publicului trebuie să transporte orice persoană care solicită serviciile sale și orice bun al cărui transport este solicitat, dacă nu are un motiv întemeiat de refuz. Pasagerul, expeditorul și destinatarul sunt obligați să respecte instrucțiunile transportatorului.

Legea de aplicare:
Art. 140. Dispozițiile actelor internaționale ratificate de România în domeniul transporturilor prevalează asupra dispozițiilor Codului civil.

Legislație conexă: ► alineatul (3) al articolului 20 din O.G. nr. 19/1997 privind transporturile (republicată în M. Of. nr. 552 din 11 noiembrie 1999) ► alineatul (7) al articolului 1 din O.U.G. nr. 12/1998 privind transportul pe căile ferate române și reorganizarea Societății Naționale a Căilor Ferate Române (republicată în M. Of. nr. 834 din 9 septembrie 2004) ► art. 76 din O.G. nr. 27/2011 privind transporturile rutiere (M. Of. nr. 625 din 2 septembrie 2011).

Art. 1.959. Răspunderea transportatorului. (1) Transportatorul nu poate exclude sau limita răspunderea sa decât în cazurile prevăzute de lege.

(2) Transportatorul răspunde pentru prejudiciile cauzate prin întârzierea ajungerii la destinație, cu excepția cazului fortuit și a forței majore.

Legea de aplicare:
Art. 141. Răspunderea transportatorului și a expeditorului este guvernată de legea în vigoare la data producerii evenimentului care a cauzat prejudiciul, chiar dacă acesta a fost cunoscut de pasager, expeditor sau destinatar, după caz, ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 429. (1) Cărăușul își poate mărgini răspunderea până la concurența unei sume de atât la sută pentru lucrurile care, prin natura lor, sunt supuse în timpul transportului la o micșorare în greutate sau măsură. Această sumă trebuie să fie hotărâtă mai dinainte și specificată pentru fiecare ladă sau colet, dacă lucrurile sunt împărțite în lăzi sau colete. (2) Cărăușul nu poate beneficia de convenția prin care dânsul și-a mărginit răspunderea, dacă expeditorul sau destinatarul probează că micșorarea nu a provenit din natura lucrurilor, sau dacă probează că după împrejurările ce au avut loc, micșorarea nu putea ajunge la aceea hotărâtă de părți.

Art. 1.960. Substituirea. (1) Dacă transportatorul își substituie un alt transportator pentru executarea totală sau parțială a obligației sale, acesta din urmă este considerat parte în contractul de transport.

(2) Plata efectuată unuia dintre transportatori este liberatorie în privința tuturor transportatorilor care i-au substituit pe alții sau au fost substituiți.

Secțiunea a 2-a. Contractul de transport de bunuri

Art. 1.961. Documentul de transport. (1) La remiterea bunurilor pentru transport, expeditorul trebuie să predea transportatorului, în afară de documentul de transport, toate documentele suplimentare vamale, sanitare, fiscale și altele asemenea, necesare efectuării transportului, potrivit legii.

(2) Documentul de transport este semnat de expeditor și trebuie să cuprindă, între altele, mențiuni privind identitatea expeditorului, a transportatorului și a destinatarului și, după caz,

a persoanei care trebuie să plătească transportul. Documentul de transport menţionează, de asemenea, locul şi data luării în primire a bunului, punctul de plecare şi cel de destinaţie, preţul şi termenul transportului, natura, cantitatea, volumul sau masa şi starea aparentă a bunului la predarea spre transport, caracterul periculos al bunului, dacă este cazul, precum şi documentele suplimentare care au fost predate şi însoţesc transportul. Părţile pot conveni să introducă şi alte menţiuni în documentul de transport. Dispoziţiile legii speciale rămân aplicabile.

(3) Expeditorul răspunde faţă de transportator pentru prejudiciile cauzate de un viciu propriu al bunului sau de orice omisiune, insuficienţă ori inexactitate a menţiunilor din documentul de transport sau, dacă este cazul, din documentele suplimentare. Transportatorul rămâne răspunzător faţă de terţi pentru prejudiciile rezultate dintr-o astfel de cauză, având drept de regres împotriva expeditorului.

Reglementarea anterioară
C. com.: ▸ Art. 414. (1) Expeditorul trebuie să dea cărăuşului care i-ar face cererea o scrisoare de cărat. ▸ Art. 415. (1) Scrisoarea de cărat trebuie să fie datată, subscrisă de expeditor şi să cuprindă: 1. Natura, greutatea, măsura sau numărul lucrurilor de transportat şi dacă lucrurile sunt în lăzi sau pachete şi calitatea acestora, numărul şi sigiliile sau mărcile puse pe dânsele; 2. Numele expeditorului şi locuinţa sa; 3. Numele şi locuinţa cărăuşului; 4. Locul de destinaţie şi persoana destinatarului, cu arătarea dacă scrisoarea de cărat este la ordin sau la purtător; 5. Portul sau preţul transportului şi sumele datorate cărăuşului pentru expediţie, adăugându-se cheltuielile anticipate sau de provizion; 6. Timpul în care trebuie să fie făcut transportul sau, când transportul are loc pe calea ferată, dacă trebuie făcut cu mare sau mică iuţeală; 7. Celelalte stipulaţii asupra cărora părţile s-au înţeles. (2) Expeditorul se poate desemna el însuşi ca destinatar. ▸ Art. 416. Expeditorul este dator a încredinţa cărăuşului actele de vamă sau actele ce ar fi de trebuinţă; el este răspunzător de cuprinsul şi regularitatea lor.

Art. 1.962. Pluralitatea de exemplare. Recipisa de primire. (1) Documentul de transport se întocmeşte în cel puţin 3 exemplare, câte unul pentru transportator şi expeditor şi altul care însoţeşte bunul transportat până la destinaţie.

(2) În lipsa documentului de transport, transportatorul trebuie să elibereze expeditorului, la cererea acestuia, o recipisă de primire a bunului spre transport, dispoziţiile art. 1.961 alin. (2) aplicându-se în mod corespunzător. Această prevedere nu se aplică în cazul transportului rutier de mărfuri.

(3) Documentul de transport sau, în lipsa acestuia, recipisa de primire dovedeşte până la proba contrară luarea în primire a bunului spre transport, natura, cantitatea şi starea aparentă a acestuia.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 417. (1) Cărăuşul va da expeditorului, când acesta i-ar cere, un exemplar al scrisorii de cărat subscris de dânsul. (2) Dacă scrisoarea de cărat e la ordin sau la purtător, girul sau remiterea exemplarului semnat de cărăuş transferă posesiunea lucrurilor transportate. (3) Convenţiile necuprinse în scrisoarea de cărat nu au nici o tărie faţă de destinatarul sau posesorul exemplarului scrisorii de cărat la ordin sau la purtător, ce a fost subscris de cărăuş.

Art. 1.963. Documente de transport individuale. În cazul în care expeditorul predă pentru transport mai multe colete, transportatorul are dreptul să îi solicite acestuia câte un document de transport pentru fiecare colet în parte, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 1.964. Documente de transport negociabile. (1) Documentul de transport nu este negociabil, cu excepţia cazului în care părţile sau legea specială dispun astfel.

(2) În cazul în care este negociabil, documentul de transport la ordin se transmite prin gir, iar cel la purtător prin remitere.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 414. (2) Scrisoarea de cărat poate să fie la ordin sau la purtător.

Art. 1.965. Transmiterea documentelor de transport la ordin sau la purtător. (1) Atunci când documentul de transport este la ordin sau la purtător, proprietatea bunurilor transportate se transferă prin efectul transmiterii acestui document.

(2) Forma şi efectele girurilor, anularea şi înlocuirea documentului de transport sunt supuse dispoziţiilor privitoare la cambie şi biletul la ordin.

(3) Ultimul giratar al unui şir neîntrerupt de giruri care este posesor al titlului este considerat proprietar. Debitorul care îşi îndeplineşte obligaţia rezultând din titlu este eliberat, numai dacă nu a existat fraudă sau culpă gravă din partea sa.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 417. (1) Cărăuşul va da expeditorului, când acesta i-ar cere, un exemplar al scrisorii de cărat subscris de dânsul. (2) Dacă scrisoarea de cărat e la ordin sau la purtător, girul sau remiterea exemplarului semnat de cărăuş transferă posesiunea lucrurilor transportate. (3) Convenţiile necuprinse în scrisoarea de cărat nu au nici o tărie faţă de destinatarul sau posesorul exemplarului scrisorii de cărat la ordin sau la purtător, ce a fost subscris de cărăuş.

Art. 1.966. Ambalajul. (1) Expeditorul are obligaţia să ambaleze bunurile corespunzător naturii acestora şi modului de transport.

(2) Expeditorul răspunde faţă de transportator pentru prejudiciile cauzate acestuia de ambalajul necorespunzător sau de ambalarea defectuoasă a bunurilor predate spre transport. Transportatorul rămâne răspunzător faţă de terţi pentru pagubele cauzate astfel, cu drept de regres contra expeditorului.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 418. Dacă cărăuşul primeşte lucrurile de transportat fără nici o rezervă, se presupune că ele nu prezintă vicii aparente de îmbalotare.

Art. 1.967. Predarea bunurilor transportatorului. Expeditorul trebuie să predea bunurile la locul şi în condiţiile convenite prin clauzele contractului sau, în lipsa acestora, potrivit practicilor statornicite între părţi ori uzanţelor, să completeze şi să predea documentul de transport, fiind răspunzător pentru prejudiciile cauzate prin întârziere.

Art. 1.968. Obligaţia de a transporta bunurile. Transportatorul are obligaţia de a transporta bunurile predate pentru transport până la destinaţie.

Art. 1.969. Termenul de transport. Transportul trebuie efectuat în termenul stabilit de părţi. Dacă termenul în care trebuie făcut transportul nu a fost determinat de părţi, se ţine seama de practicile statornicite între părţi, de uzanţele aplicate la locul de plecare, iar în lipsa acestora, se stabileşte potrivit împrejurărilor.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 422. Termenul predării lucrurilor transportate se hotărăşte prin învoirea părţilor. În lipsă, el este lăsat la aprecierea judecăţii.

Art. 1.970. Suspendarea transportului şi contraordinul. (1) Expeditorul poate suspenda transportul şi cere restituirea bunurilor sau predarea lor altei persoane decât aceleia menţionate în documentul de transport ori dispune cum va crede de cuviinţă, fiind obligat să plătească transportatorului cheltuielile şi contravaloarea daunelor care sunt consecinţa imediată a acestui contraordin. Dispoziţiile art. 1.971 sunt aplicabile.

(2) Pentru a exercita dreptul de contraordin trebuie prezentat documentul de transport semnat de transportator sau recipisa de primire, dacă un asemenea document a fost eliberat; modificările ce decurg din contraordin trebuie înscrise în documentul de transport sau pe recipisă sub o nouă semnătură a transportatorului.

(3) Dreptul la contraordin încetează din momentul în care destinatarul a cerut predarea bunurilor, cu respectarea dispoziţiilor art. 1.976.

(4) Transportatorul răspunde pentru prejudiciile produse prin executarea contraordinelor date cu încălcarea dispoziţiilor prezentului articol.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 421. (1) Expeditorul are dreptul de a suspenda transportul şi de a cere restituirea lucrurilor transportate, sau predarea lor unei alte persoane decât aceea arătată în scrisoarea de cărat, ori de a dispune cum va crede de cuviinţă, dar este dator a plăti cărăuşului cheltuielile făcute şi pagubele directe şi imediate rezultând din executarea acestui contra-ordin. (2) Obligaţia cărăuşului de a executa ordinul expeditorului încetează din momentul în care lucrurile fiind ajunse la locul de destinaţie, persoana căreia îi sunt destinate şi care posedă actele necesare a făcut cererea de predare cărăuşului, sau din momentul în care acesta i-a remis scrisoarea de cărat. În aceste cazuri, numai destinatarul lucrurilor transportate are facultatea de a dispune de dânsele. (3) Dacă scrisoarea de cărat este la ordin sau la purtător, dreptul arătat în prima parte a acestui articol este al celui ce posedă exemplarul scrisorii de cărat subscris de cărăuş. Cărăuşul, primind contra-ordin, are dreptul să ceară restituirea exemplarului sus-zis sau, dacă destinaţia lucrurilor de transportat s-a schimbat, el poate pretinde o nouă scrisoare de cărat.

Art. 1.971. Împiedicarea executării transportului. Consecinţe. (1) În caz de împiedicare la transport, transportatorul are dreptul să îi ceară instrucţiuni expeditorului sau, în lipsa unui răspuns din partea acestuia, să transporte bunul la destinaţie, modificând itinerarul. În acest din urmă caz, dacă nu a fost o faptă ce îi este imputabilă, transportatorul are drept la preţul transportului, la taxele accesorii şi la cheltuieli, pe ruta efectiv parcursă, precum şi la modificarea, în mod corespunzător, a termenului de executare a transportului.

(2) Dacă nu există o altă rută de transport sau dacă, din alte motive, continuarea transportului nu este posibilă, transportatorul va proceda potrivit instrucţiunilor date de expeditor prin documentul de transport pentru cazul împiedicării la transport, iar în lipsa acestora sau dacă instrucţiunile nu pot fi executate, împiedicarea va fi adusă fără întârziere la cunoştinţa expeditorului, cerându-i-se instrucţiuni.

(3) Expeditorul înştiinţat de ivirea împiedicării poate denunţa contractul plătind transportatorului numai cheltuielile făcute de acesta şi preţul transportului în proporţie cu parcursul efectuat.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 420. Dacă, din caz fortuit sau forţă majoră, transportul este împiedicat sau peste măsură întârziat, cărăuşul trebuie să încunoştinţeze îndată pe expeditor, care are facultatea de a rezilia contractul, plătind numai cheltuielile făcute de cărăuş şi dacă împiedicarea are loc în timpul efectuării transportului, cărăuşul are încă dreptul la plata portului în proporţie cu drumul făcut. În amândouă cazurile se va înapoia cărăuşului exemplarul scrisorii de cărat la ordin sau la purtător, pe care l-a subscris.

Art. 1.972. Modificări aduse de transportator. (1) Dacă în termen de 5 zile de la trimiterea înştiinţării prevăzute la art. 1.971 alin. (2) expeditorul nu dă, în condiţiile legii speciale, instrucţiuni ce pot fi executate şi nici nu îi comunică denunţarea contractului, transportatorul poate să păstreze bunul în depozit sau îl poate depozita la un terţ. În cazul în care depozitarea nu este posibilă ori bunul se poate altera sau deteriora ori valoarea acestuia nu poate acoperi preţul transportului, taxele accesorii şi cheltuielile, transportatorul va valorifica bunul, potrivit dispoziţiilor legii.

(2) Când bunul a fost vândut, preţul, după scăderea drepturilor băneşti ale transportatorului, trebuie să fie pus la dispoziţia expeditorului, iar dacă preţul este mai mic decât drepturile băneşti ale transportatorului, expeditorul trebuie să plătească diferenţa.

(3) În cazul în care împiedicarea la transport a încetat înainte de sosirea instrucţiunilor expeditorului, bunul se transmite la destinaţie, fără a se mai aştepta aceste instrucţiuni, expeditorul fiind înştiinţat despre aceasta fără întârziere.

Art. 1.973. Dreptul de dispoziţie ulterioară. (1) Expeditorul are dreptul, prin dispoziţie ulterioară scrisă, să retragă înainte de plecare bunul ce urma să fie transportat, să îl oprească

în cursul transportului, să amâne predarea lui către destinatar ori să dispună înapoierea lui la locul de plecare, să schimbe persoana destinatarului ori locul de destinație sau să dispună o altă modificare a condițiilor de executare a transportului.

(2) Expeditorul care a dat o dispoziție ulterioară este obligat să plătească transportatorului, după caz, prețul părții efectuate din transport, taxele datorate și cheltuielile pricinuite prin executarea dispoziției ulterioare, precum și să îl despăgubească de orice pagubă suferită.

(3) Expeditorul nu poate da dispoziție ulterioară care să aibă ca efect divizarea transportului, în afară de cazul când legea dispune altfel.

Art. 1.974. Trecerea dreptului la destinatar. Dreptul expeditorului de a modifica contractul de transport se stinge de îndată ce destinatarul și-a manifestat voința de a-și valorifica drepturile ce rezultă pentru el din contractul de transport potrivit art. 1.977 sau de îndată ce expeditorul a predat destinatarului duplicatul de pe documentul de transport. Din acel moment, dreptul de a modifica contractul de transport prin dispoziție ulterioară trece asupra destinatarului.

Art. 1.975. Dreptul de refuz al transportatorului. (1) Transportatorul, conformându-se dispozițiilor legii speciale, poate refuza executarea dispoziției ulterioare, înștiințându-l fără întârziere pe cel de la care ea emană, dacă executarea dispoziției ar fi de natură să tulbure în mod grav bunul mers al exploatării ori dacă, în cazul schimbării locului de destinație, sporul de taxe și cheltuieli nu ar fi garantat de valoarea bunului sau în alt fel. Dispozițiile art. 1.978 sunt aplicabile.

(2) Transportatorul are obligația de înștiințare și în cazul în care, la primirea dispoziției, executarea acesteia nu mai este posibilă.

Art. 1.976. Obligația de predare și de informare. (1) Transportatorul este obligat să pună bunurile transportate la dispoziția destinatarului sau posesorului documentului de transport la ordin ori la purtător, în locul și termenele indicate în contract sau, în lipsă, potrivit practicilor statornicite între părți ori uzanțelor. Posesorul documentului de transport la ordin sau la purtător este obligat să îl remită transportatorului la preluarea bunurilor transportate.

(2) Predarea bunurilor transportate se face la domiciliul sau sediul destinatarului, dacă din contract, din practicile statornicite între părți ori conform uzanțelor nu rezultă contrariul.

(3) Transportatorul îl înștiințează pe destinatar cu privire la sosirea bunurilor și la termenul pentru preluarea acestora, dacă predarea nu se face la domiciliul sau sediul acestuia, potrivit alin. (2).

Art. 1.977. Data dobândirii drepturilor și obligațiilor de către destinatar. Fără a aduce atingere drepturilor expeditorului, destinatarul dobândește drepturile și obligațiile decurgând din contractul de transport prin acceptarea acestuia sau a bunurilor transportate.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 432. După ajungerea lucrurilor transportate sau după trecerea zilei în care ele trebuiau să ajungă la locul de destinație, destinatarul poate exercita toate drepturile derivând din contractul de transport, precum și acțiunile de despăgubire; din acel moment el poate pretinde predarea chiar a lucrurilor și a scrisorii de cărat.

Art. 1.978. Prețul și alte cheltuieli. (1) Prețul transportului și al serviciilor accesorii prestate de transportator sunt datorate de expeditor și se plătesc la predarea bunurilor pentru transport, dacă nu se prevede altfel prin contract sau legea specială, după caz.

(2) Dacă bunurile nu sunt de aceeași natură cu cele descrise în documentul de transport sau valoarea lor este superioară, transportatorul are dreptul la prețul pe care l-ar fi cerut dacă ar fi cunoscut aceste împrejurări, dispozițiile legii speciale fiind aplicabile.

(3) Dacă prețul se plătește la destinație, transportatorul va preda bunurile contra plății acestuia de către destinatar.

(4) Prețul serviciilor accesorii și al cheltuielilor efectuate pe parcursul transportului este datorat de destinatar, dacă prin contract sau legea specială nu se prevede altfel.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 434. (2) Destinatarul care primeşte lucrurile e obligat să plătească ceea ce se datoreşte pentru transport, după scrisoarea de cărat, precum şi toate celelalte cheltuieli.

Art. 1.979. Constatarea stării bunului. (1) La primirea bunurilor transportate, destinatarul are dreptul să ceară să se constate, pe cheltuiala sa, identitatea, cantitatea şi starea bunurilor transportate.

(2) Dacă se va stabili existenţa unor vicii, cheltuielile făcute sunt în sarcina transportatorului.

(3) În lipsa convenţiei contrare, viciile vor fi verificate potrivit dispoziţiilor alin. (4) şi (8).

(4) În caz de neînţelegere asupra calităţii sau stării unei mărfi, instanţa, la cererea uneia dintre părţi, poate dispune, cu procedura prevăzută de lege pentru ordonanţa preşedinţială, constatarea stării acesteia de unul sau mai mulţi experţi numiţi din oficiu.

(5) Prin aceeaşi hotărâre se poate dispune sechestrarea mărfii sau depunerea ei într-un depozit public sau, în lipsă, într-un alt loc ce se va determina.

(6) Dacă păstrarea mărfii ar putea aduce mari pagube sau ar ocaziona cheltuieli însemnate, se va putea dispune chiar vânzarea ei pe cheltuiala celui căruia îi aparţine, în condiţiile care se vor determina prin hotărâre.

(7) Hotărârea de vânzare va trebui comunicată, înainte de punerea ei în executare, celeilalte părţi sau reprezentantului său, dacă unul dintre aceştia se află în localitate; în caz contrar, hotărârea va fi comunicată în termen de 3 zile de la executarea ei.

(8) Partea care nu s-a prevalat de dispoziţiile alin. (4)-(7) trebuie, în caz de contestaţie, să stabilească atât identitatea mărfii, cât şi viciile ei.

Reglementarea anterioară
C. com.: ▸ Art. 434. (1) Destinatarul are dreptul să verifice cu cheltuiala sa, în momentul predării, starea în care se află lucrurile transportate, deşi ele n-ar prezenta încă semne exterioare de stricăciune. ▸ Art. 438. (1) Dacă nu se găseşte destinatarul sau se iveşte neînţelegere în privinţa primirii lucrurilor transportate, prezidentul tribunalului respectiv sau judecătorul de ocol poate ordona depunerea sau sechestrul acelor lucruri. Poate asemenea face a se verifica starea în care se află lucrurile şi să ordone vânzarea lor până la concurenţa sumelor datorate cărăuşului, observându-se formele prevăzute de art. 71. (2) Dacă nu e nici o contestaţie, cărăuşul, pentru a obţine plata ce i se datoreşte, se va conforma dispoziţiilor art. 388.

Art. 1.980. Plata sumelor datorate transportatorului. (1) Destinatarul nu poate intra în posesia bunurilor transportate decât dacă plăteşte transportatorului sumele datorate potrivit contractului şi eventualele rambursuri cu care transportul a fost grevat, în condiţiile prevăzute la art. 1.978 alin. (3).

(2) În caz de neînţelegere asupra sumei datorate, destinatarul poate prelua bunurile transportate dacă plăteşte transportatorului suma pe care susţine că o datorează acestuia din urmă şi consemnează diferenţa reclamată de transportator la o instituţie de credit.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 433. (1) Cărăuşul nu este obligat să predea lucrurile transportate până când persoana ce se prezintă a le primi nu-şi îndeplineşte obligaţiile. (2) În caz de neînţelegere, dacă destinatarul plăteşte suma ce crede că datoreşte şi depune în acelaşi timp şi diferenţa până la suma pretinsă de cărăuş, acesta este dator a-i preda lucrurile transportate. (3) Dacă scrisoarea de cărat e la ordin sau la purtător, cărăuşul se poate opune ca să facă predarea până la restituirea exemplarului subscris de dânsul.

Art. 1.981. Imposibilitatea predării bunurilor. (1) Dacă destinatarul nu este găsit, refuză sau neglijează preluarea bunurilor ori dacă există neînţelegeri privind preluarea bunurilor între mai mulţi destinatari sau din orice motiv, fără culpa sa, transportatorul nu poate preda bunurile transportate, acesta va solicita imediat instrucţiuni expeditorului, care este obligat să i le transmită în maximum 15 zile, sub sancţiunea returnării bunurilor către expeditor, pe cheltuiala acestuia, sau a vânzării lor de către transportator, după caz.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), dacă există urgență sau bunurile sunt perisabile, transportatorul va retransmite expeditorului bunurile, pe cheltuiala acestuia, sau le va vinde, potrivit art. 1.726, fără să mai solicite instrucțiuni expeditorului.

(3) La sfârșitul perioadei de depozitare sau la expirarea termenului pentru primirea instrucțiunilor expeditorului, obligațiile transportatorului sunt cele de la depozitul gratuit, cu obligația pentru expeditor de a-i rambursa integral cheltuielile de conservare și depozitare a bunurilor.

(4) Transportatorul va fi despăgubit de destinatar sau expeditor, după caz, pentru pagubele cauzate de întârzierea destinatarului în preluarea bunurilor transportate.

Art. 1.982. Garantarea creanțelor transportatorului. (1) Pentru garantarea creanțelor sale izvorâte din contractul de transport, transportatorul se bucură, cu privire la bunul transportat, de drepturile unui creditor gajist cât timp deține acel bun.

(2) Transportatorul poate exercita drepturile prevăzute la alin. (1) și după predarea către destinatar a bunului transportat, dar numai timp de 24 de ore de la predare și doar dacă destinatarul mai deține bunul.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 437. (1) Pentru toate creanțele rezultând din contractul de transport, cărăușul are privilegiul asupra lucrurilor transportate până la predarea lor destinatarului. (2) Dacă sunt mai mulți cărăuși, cel din urmă dintre ei exercită drepturile celor anteriori.
C. civ. 1864: Art. 1730. Creanțele privilegiate asupra oarecăror mobile sunt: 7. Creanța cheltuielilor de transport și a cheltuielilor accesorii asupra lucrului transportat, întrucât timp acela ce l-a transportat, îl are în posesiunea sa, și în cele 24 ore ce vor urma trădării lucrului la destinatarul său, dacă acesta din urmă a conservat posesiunea lucrului.

Art. 1.983. Predarea bunurilor fără încasarea sumelor datorate. (1) Transportatorul care predă bunurile transportate fără a încasa de la destinatar sumele ce i se datorează lui, transportatorilor anteriori sau expeditorului ori fără a pretinde destinatarului consemnarea sumei asupra căreia există neînțelegeri pierde dreptul de regres și răspunde față de expeditor și transportatorii anteriori pentru toate sumele ce li se cuveneau.

(2) În toate cazurile însă, transportatorul are acțiune împotriva destinatarului, chiar dacă acesta a ridicat bunurile transportate.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 435. Dacă cărăușul predă lucrurile transportate, fără a arăta sumele ce i se datoresc lui, cărăușilor anteriori sau expeditorului, sau fără a pretinde depunerea sumei asupra căreia există neînțelegere, pierde dreptul de regres și rămâne răspunzător către expeditor și cărăușii anteriori pentru sumele ce li se cuveneau; are însă acțiunea contra destinatarului.

Art. 1.984. Răspunderea transportatorului. Transportatorul răspunde pentru prejudiciul cauzat prin pierderea totală ori parțială a bunurilor, prin alterarea ori deteriorarea acestora, survenită pe parcursul transportului, sub rezerva aplicării dispozițiilor art. 1.959, precum și prin întârzierea livrării bunurilor.

Reglementarea anterioară
C. com.: ▸ Art. 425. Cărăușul este răspunzător de pierderea sau stricăciunea lucrurilor ce i-au fost încredințate spre transport, din momentul în care le primește până la acela al predării lor destinatarului, afară dacă nu probează că pierderea sau stricăciunea au provenit din caz fortuit sau din forță majoră, din chiar viciul propriu al lucrurilor sau din natura lor, din faptul expeditorului sau din acel al destinatarului. ▸ Art. 428. (1) În caz de întârziere în efectuarea transportului peste termenul stabilit prin art. 422, cărăușul pierde o parte din prețul transportului în proporție cu durata întârzierii, și pierde întreg prețul transportului dacă întârzierea a durat îndoit de timpul hotărât pentru facerea transportului, afară de pagubele mai mari de care este răspunzător, dacă s-ar proba că ele au provenit din această cauză. (2) Cărăușul nu este responsabil de întârziere dacă probează că ea a provenit din caz fortuit sau forță majoră, sau din faptul expeditorului ori

al destinatarului. (3) Lipsa mijloacelor îndestulătoare de transport nu ajunge pentru a justifica întârzierea.

Art. 1.985. Repararea prejudiciului. (1) În caz de pierdere a bunurilor, transportatorul trebuie să acopere valoarea reală a bunurilor pierdute sau a părților pierdute din bunurile transportate.

(2) În caz de alterare sau deteriorare a bunurilor, transportatorul va acoperi scăderea lor de valoare.

(3) Pentru aplicarea alin. (1) și (2) se va avea în vedere valoarea bunurilor la locul și momentul predării.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 430. (1) Paguba provenită prin pierdere sau stricăciune se calculează după prețul curent al lucrurilor transportate, la locul și în timpul predării. Prețul curent se stabilește după dispozițiile art. 40, scăzându-se cheltuielile ce întotdeauna se fac în caz de pierdere sau stricăciune. (2) Dacă paguba este cauzată prin dol sau neglijență vădită, cuantumul despăgubirii se determină după dispozițiile art. 1084 și 1086 din Codul civil. (3) În alt caz de pierdere a obiectelor unui călător predate cărăușului fără arătarea conținutului, cuantumul despăgubirii se determină după împrejurările particulare ale faptului.

Art. 1.986. Restituirea prețului și a cheltuielilor. În cazul prevăzut la art. 1.985, transportatorul trebuie să restituie, de asemenea, prețul transportului, al serviciilor accesorii și cheltuielile transportului, proporțional, după caz, cu valoarea bunurilor pierdute sau cu diminuarea valorii cauzate de alterarea ori deteriorarea acestora.

Art. 1.987. Calcularea cuantumului despăgubirii. În cazul în care valoarea bunului a fost declarată la predare, despăgubirea se calculează în raport cu acea valoare. Cu toate acestea, dacă valoarea reală a bunului de la locul și momentul predării este mai mică, despăgubirea se calculează în raport cu această din urmă valoare.

Art. 1.988. Cazuri speciale. (1) Transportatorul nu este ținut să transporte documente, sume de bani în numerar, titluri de valoare, bijuterii sau alte bunuri de mare valoare.

(2) Dacă acceptă transportul unor bunuri dintre cele prevăzute la alin. (1), transportatorul trebuie să acopere, în caz de pierdere, deteriorare sau alterare, numai valoarea declarată a acestora. În situația în care s-a declarat o natură diferită a bunurilor ori o valoare mai mare, transportatorul este exonerat de orice răspundere.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 431. Cărăușul nu răspunde de lucrurile prețioase, bani și titluri ce nu i-au fost declarate și, în caz de pierdere sau stricăciune, nu este răspunzător decât de valoarea arătată.

Art. 1.989. Limitarea răspunderii. În toate cazurile, despăgubirea nu poate depăși cuantumul stabilit prin legea specială.

Art. 1.990. Agravarea răspunderii. Dacă transportatorul a acționat cu intenție sau culpă gravă, acesta datorează despăgubiri, fără limitările sau exonerarea de răspundere prevăzute la art. 1.987-1.989.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 430. (2) Dacă paguba este cauzată prin dol sau neglijență vădită, cuantumul despăgubirii se determină după dispozițiile art. 1084 și 1086 din Codul civil.

Art. 1.991. Înlăturarea răspunderii. (1) Transportatorul nu răspunde dacă pierderea totală ori parțială sau, după caz, alterarea ori deteriorarea s-a produs din cauza:

a) unor fapte în legătură cu încărcarea sau descărcarea bunului, dacă această operațiune s-a efectuat de către expeditor sau destinatar;

b) lipsei ori defectuozității ambalajului, dacă după aspectul exterior nu putea fi observată la primirea bunului pentru transport;

c) expedierii sub o denumire necorespunzătoare, inexactă ori incompletă a unor bunuri excluse de la transport sau admise la transport numai sub anumite condiții, precum și a nerespectării de către expeditor a măsurilor de siguranță prevăzute pentru acestea din urmă;

d) unor evenimente naturale inerente transportului în vehicule deschise, dacă, potrivit dispozițiilor legii speciale sau contractului, bunul trebuie transportat astfel;

e) naturii bunului transportat, dacă aceasta îl expune pierderii sau stricăciunii prin sfărâmare, spargere, ruginire, alterare interioară spontană și altele asemenea;

f) pierderii de greutate, oricare ar fi distanța parcursă, dacă și în măsura în care bunul transportat este dintre acelea care prin natura lor suferă, obișnuit, prin simplul fapt al transportului, o asemenea pierdere;

g) pericolului inerent al transportului de animale vii;

h) faptului că prepusul expeditorului, care însoțește bunul în cursul transportului, nu a luat măsurile necesare pentru a asigura conservarea bunului;

i) oricărei alte împrejurări prevăzute prin lege specială.

(2) Dacă se constată că pierderea sau deteriorarea ori alterarea a putut surveni din una dintre cauzele prevăzute la alin. (1), se prezumă că paguba a fost produsă din acea cauză.

(3) Transportatorul este, de asemenea, exonerat de răspundere, dacă dovedește că pierderea totală sau parțială ori alterarea sau deteriorarea s-a produs din cauza:

a) unei alte fapte decât cele prevăzute la alin. (1), săvârșită cu intenție ori din culpă de către expeditor sau destinatar, ori a instrucțiunilor date de către unul dintre aceștia;

b) forței majore sau faptei unui terț pentru care transportatorul nu este ținut să răspundă.

Art. 1.992. Răspunderea pentru neefectuarea transportului sau pentru întârziere. Transportatorul răspunde și pentru paguba cauzată prin neefectuarea transportului sau prin depășirea termenului de transport.

Art. 1.993. Răspunderea pentru rambursuri și formalități vamale. Răspunderea transportatorului pentru încasarea rambursurilor cu care expeditorul a grevat transportul și pentru îndeplinirea operațiunilor vamale este reglementată de dispozițiile privitoare la mandat.

Art. 1.994. Cazuri de decădere. (1) În cazul în care cel îndreptățit primește bunurile fără a face rezerve, nu se mai pot formula împotriva transportatorului pretențiile izvorâte din pierderea parțială sau alterarea ori deteriorarea bunurilor transportate ori din nerespectarea termenului de transport.

(2) În cazul în care pierderea parțială sau alterarea ori deteriorarea nu putea fi descoperită la primirea bunului, cel îndreptățit poate pretinde transportatorului daune-interese, chiar dacă bunul transportat a fost primit fără rezerve. Daunele-interese pot fi cerute numai dacă cel îndreptățit a adus la cunoștința transportatorului pieirea sau alterarea ori deteriorarea de îndată ce a descoperit-o, însă nu mai târziu de 5 zile de la primirea bunului, iar pentru bunurile perisabile sau animalele vii, nu mai târziu de 6 ore de la primirea acestora.

(3) În caz de intenție sau culpă gravă a transportatorului, dispozițiile de mai sus privitoare la stingerea pretențiilor celui îndreptățit, precum și cele privitoare la termenul de înștiințare nu sunt aplicabile.

Reglementarea anterioară

C. com.: Art. 440. (1) Plata portului și primirea fără rezervă a lucrurilor transportate, chiar când plata portului ar fi fost făcută înainte, sting orice acțiune contra cărăușului. (2) Cu toate acestea, acțiunea contra cărăușului pentru pierderea parțială sau stricăciunea ce nu se putea cunoaște în momentul predării, subzistă și după plata portului și primirea lucrurilor transportate, dacă se dovedește că pierderea sau stricăciunea a avut loc între darea lucrurilor în primirea cărăușului și predarea făcută de acesta, cu condiția însă ca cererea pentru verificare să fie făcută îndată, după ce se va fi descoperit paguba și nu mai târziu decât cinci zile după primirea lucrurilor de către destinatar.

Art. 1.995. Clauze de exonerare sau înlăturare a răspunderii. (1) Clauza prin care se înlătură sau restrânge răspunderea stabilită prin lege în sarcina transportatorului se consideră nescrisă.

(2) Cu toate acestea, expeditorul îşi poate asuma riscul transportului în cazul pagubelor cauzate de ambalaj sau în cazul transporturilor speciale care măresc riscul pierderii sau stricăciunii bunurilor.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 441. Orice stipulaţie care ar exclude sau ar mărgini, în transporturile pe calea ferată, obligaţiile şi răspunderile stabilite prin art. 417, 418, 419, 425, 427, 428, 429, 430, 432, 433, 436 şi 440 sunt nule şi de nul efect, chiar dacă ar fi fost permise prin regulamente generale sau particulare, afară numai de cazul când prin tarife speciale s-ar stabili ca preţul transportului să fie mai mic decât acela cuprins în tarifele ordinare.

Art. 1.996. Bunurile periculoase. (1) Expeditorul care predă pentru transport bunuri periculoase, fără să informeze transportatorul în prealabil, îl va despăgubi pe acesta pentru orice pagube cauzate de natura periculoasă a transportului.

(2) În cazul de la alin. (1), expeditorul va acoperi cheltuielile şi riscurile decurgând din depozitul unor astfel de bunuri.

Art. 1.997. Răspunderea expeditorului. (1) Expeditorul va despăgubi transportatorul pentru orice pagube cauzate de natura sau viciul bunurilor predate pentru transport.

(2) Transportatorul rămâne însă răspunzător faţă de terţi pentru pagubele cauzate astfel, cu drept de regres împotriva expeditorului.

Art. 1.998. Transportatorul care se obligă să transporte pe liniile altuia. Dacă nu s-a convenit altfel, transportatorul care se angajează să transporte bunurile atât pe liniile sale de exploatare, cât şi pe cele ale altui transportator răspunde pentru transportul efectuat pe celelalte linii numai ca expeditor comisionar.

Art. 1.999. Răspunderea în transportul succesiv sau combinat. Dacă prin lege nu se prevede altfel, în cazul transportului succesiv sau combinat, acţiunea în răspundere se poate exercita împotriva transportatorului care a încheiat contractul de transport sau împotriva ultimului transportator.

Art. 2.000. Raporturile dintre transportatorii succesivi. (1) În raporturile dintre ei, fiecare transportator contribuie la despăgubiri proporţional cu partea ce i se cuvine din preţul transportului. Dacă însă paguba este produsă cu intenţie sau din culpa gravă a unuia dintre transportatori, întreaga despăgubire incumbă acestuia.

(2) Atunci când unul dintre transportatori dovedeşte că faptul păgubitor nu s-a produs pe durata transportului său, acesta nu este ţinut să contribuie la despăgubire.

(3) Se prezumă că bunurile au fost predate în stare bună de la un transportator la altul dacă aceştia nu solicită menţionarea în documentul de transport a stării în care au fost preluate bunurile.

Art. 2.001. Reprezentarea în transportul succesiv sau combinat. (1) În transportul succesiv sau combinat, cel din urmă transportator îi reprezintă pe ceilalţi în ceea ce priveşte încasarea sumelor ce li se cuvin în temeiul contractului de transport, precum şi cu privire la exercitarea drepturilor prevăzute la art. 1.995.

(2) Transportatorul care nu îşi îndeplineşte obligaţiile prevăzute la alin. (1) răspunde faţă de transportatorii precedenţi pentru sumele ce li se cuvin acestora.

Secţiunea a 3-a. Contractul de transport de persoane şi bagaje

Art. 2.002. Conţinutul obligaţiei de a transporta. (1) Obligaţia de transport al persoanelor cuprinde, în afara operaţiunilor de transport, şi operaţiunile de îmbarcare şi debarcare.

(2) Transportatorul este ținut să aducă la timp călătorul, nevătămat și în siguranță, la locul de destinație.

(3) Transportatorul poate refuza sau accepta transportul în anumite condiții, în cazurile prevăzute de legea specială.

(4) Transportatorul este obligat să aibă asigurare de răspundere civilă, încheiată în condițiile legii.

Art. 2.003. Obligații ale părților. (1) În temeiul contractului de transport, transportatorul este obligat față de călător:

a) să pună la dispoziția acestuia un loc corespunzător legitimației sale de călătorie;

b) să transporte copiii care călătoresc împreună cu acesta, fără plată sau cu tarif redus, în condițiile legii speciale;

c) să transporte fără o altă plată bagajele acestuia, în cantitatea și condițiile prevăzute prin dispozițiile legii speciale.

(2) În timpul transportului, călătorul este obligat să se supună măsurilor luate potrivit dispozițiilor legale de către prepușii transportatorului.

Art. 2.004. Răspunderea pentru persoana călătorului. (1) Transportatorul răspunde pentru moartea sau vătămarea integrității corporale ori a sănătății călătorului.

(2) El răspunde, de asemenea, pentru daunele directe și imediate rezultând din neexecutarea transportului, din executarea lui în alte condiții decât cele stabilite sau din întârzierea executării acestuia.

(3) În cazul în care, după împrejurări, din cauza întârzierii executării transportului, contractul nu mai prezintă interes pentru călător, acesta îl poate denunța, solicitând rambursarea prețului.

(4) Transportatorul nu răspunde dacă dovedește că paguba a fost cauzată de călător, cu intenție sau din culpă gravă. De asemenea, transportatorul nu răspunde nici atunci când dovedește că paguba a fost cauzată de starea de sănătate a călătorului, fapta unui terț pentru care nu este ținut să răspundă sau forța majoră. Cu toate acestea, transportatorul rămâne răspunzător pentru paguba cauzată de mijlocul de transport folosit sau de starea sa de sănătate ori a angajaților lui.

(5) Este considerată nescrisă orice clauză prin care se înlătură sau se restrânge răspunderea transportatorului pentru prejudiciile prevăzute în prezentul articol.

Art. 2.005. Răspunderea pentru bagaje și alte bunuri. (1) Transportatorul răspunde pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor sau a altor bunuri ale călătorului, dacă nu se dovedește că prejudiciul a fost cauzat de viciul acestora, culpa călătorului sau forța majoră.

(2) Pentru bagajele de mână sau alte bunuri pe care călătorul le ține cu sine, transportatorul răspunde numai dacă se dovedește intenția sau culpa acestuia din urmă cu privire la pierderea sau deteriorarea lor.

(3) Transportatorul răspunde pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor ori a altor bunuri ale călătorului în limita valorii declarate sau, dacă valoarea nu a fost declarată, în raport cu natura, conținutul obișnuit al acestora și alte asemenea elemente, după împrejurări.

(4) În măsura în care nu se prevede altfel prin prezentul articol, dispozițiile secțiunii a 2-a din prezentul capitol se aplică în mod corespunzător transportului bagajelor și al altor bunuri pe care călătorul le ține cu sine, fără a deosebi după cum acestea au fost sau nu au fost predate transportatorului.

Art. 2.006. Răspunderea în cadrul transportului succesiv sau combinat. (1) În cadrul transportului succesiv sau combinat, transportatorul pe al cărui parcurs al transportului a intervenit decesul, vătămarea integrității corporale ori a sănătății călătorului, pierderea sau deteriorarea bagajelor ori a altor bunuri ale călătorului răspunde pentru prejudiciul astfel cauzat. Cu toate acestea, transportatorul nu răspunde dacă prin contractul de transport s-a stipulat în mod expres că unul dintre transportatori răspunde integral.

(2) Pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor sau a altor bunuri ale călătorului ce au fost predate, fiecare dintre transportatori este ținut să contribuie la despăgubire, potrivit art. 2.000, care se aplică în mod corespunzător.

(3) Răspunderea pentru întârzierea sau întreruperea transportului intervine numai dacă, la terminarea întregului parcurs, întârzierea subzistă.

Art. 2.007. Cedarea drepturilor din contractul de transport. În lipsă de stipulație contrară sau dacă prin lege nu se prevede altfel, călătorul poate ceda drepturile sale ce izvorăsc din contractul de transport înainte de începerea transportului, fără a fi obligat să îl înștiințeze pe transportator.

Art. 2.008. Înlăturarea răspunderii. Dispozițiile art. 1.991 alin. (3) se aplică și transportului de persoane.

Capitolul IX. Contractul de mandat

Secțiunea 1. Dispoziții comune

Art. 2.009. Noțiune. Mandatul este contractul prin care o parte, numită mandatar, se obligă să încheie unul sau mai multe acte juridice pe seama celeilalte părți, numită mandant.

Legea de aplicare:
Art. 142. Contractele de mandat încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, pentru care părțile nu au prevăzut un termen, rămân supuse legii în vigoare la data încheierii lor.

Reglementarea anterioară
- **C. civ. 1864:** Art. 1532. Mandatul este un contract în puterea căruia o persoană se obligă, fără plată, de a face ceva pe seama unei alte persoane de la care a primit însărcinarea *(C. civ. 948)*
- **C. com.:** Art. 374. (1) Mandatul comercial are de obiect tratarea de afaceri comerciale pe seama și socoteala mandantului.

Art. 2.010. Mandatul cu titlu gratuit sau cu titlu oneros. (1) Mandatul este cu titlu gratuit sau cu titlu oneros. Mandatul dintre două persoane fizice se prezumă a fi cu titlu gratuit. Cu toate acestea, mandatul dat pentru acte de exercitare a unei activități profesionale se prezumă a fi cu titlu oneros.

(2) Dacă mandatul este cu titlu oneros, iar remunerația mandatarului nu este determinată prin contract, aceasta se va stabili potrivit legii, uzanțelor ori, în lipsă, după valoarea serviciilor prestate.

(3) Dreptul la acțiunea pentru stabilirea cuantumului remunerației se prescrie odată cu dreptul la acțiunea pentru plata acesteia.

Legea de aplicare:
Art. 143¹.[1] Dispozițiile art. 2.010 alin. (3) din Codul civil se aplică și în cazul stabilirii remunerației intermediarului, potrivit art. 2.097 din Codul civil, sau a remunerației depozitarului, potrivit art. 2.106 din Codul civil.

Reglementarea anterioară
- **C. civ. 1864:** Art. 1534. Mandatul este fără plată când nu s-a stipulat contrariul.
- **C. com.: Art. 374.** (2) Mandatul comercial nu se presupune a fi gratuit.

Art. 2.011. Felurile mandatului. Mandatul este cu sau fără reprezentare.

Art. 2.012. Puterea de reprezentare. (1) Dacă din împrejurări nu rezultă altfel, mandatarul îl reprezintă pe mandant la încheierea actelor pentru care a fost împuternicit.

---

[1] Art. 143¹ a fost introdus prin art. III pct. 19 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

(2) Împuternicirea pentru reprezentare sau, dacă este cazul, înscrisul care o constată se numește procură.

(3) Dispozițiile referitoare la reprezentarea în contracte se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 2-a. Mandatul cu reprezentare

§1. Forma şi întinderea mandatului

Art. 2.013. Forma mandatului. (1) Contractul de mandat poate fi încheiat în formă scrisă, autentică ori sub semnătură privată, sau verbală. Acceptarea mandatului poate rezulta şi din executarea sa de către mandatar.

(2) Mandatul dat pentru încheierea unui act juridic supus, potrivit legii, unei anumite forme trebuie să respecte acea formă, sub sancțiunea aplicabilă actului însuşi. Prevederea nu se aplică atunci când forma este necesară doar pentru opozabilitatea actului față de terți, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1533. (1) Mandatul poate fi expres sau tacit. (2) Şi primirea mandatului poate fi tacită şi să rezulte din executarea lui din partea mandatarului *(C. civ. 1191 şi urm.)*.

Art. 2.014. Cazul special de acceptare tacită. (1) În absența unui refuz neîntârziat, mandatul se consideră acceptat dacă priveşte actele a căror încheiere intră în exercitarea profesiei mandatarului ori pentru care acesta şi-a oferit serviciile fie în mod public, fie direct mandantului.

(2) În aplicarea dispozițiilor alin. (1) se va ține seama, între altele, de prevederile legale, de practicile statornicite între părți şi de uzanțe.

Art. 2.015. Durata mandatului. Dacă părțile nu au prevăzut un termen, contractul de mandat încetează în 3 ani de la încheierea lui.

Art. 2.016. Întinderea mandatului. (1) Mandatul general îl autorizează pe mandatar să efectueze numai acte de conservare şi de administrare.

(2) Pentru a încheia acte de înstrăinare sau grevare, tranzacții ori compromisuri, pentru a se putea obliga prin cambii sau bilete la ordin ori pentru a intenta acțiuni în justiție, precum şi pentru a încheia orice alte acte de dispoziție, mandatarul trebuie să fie împuternicit în mod expres.

(3) Mandatul se întinde şi asupra tuturor actelor necesare executării lui, chiar dacă nu sunt precizate în mod expres.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1536. (1) Mandatul conceput în termeni generali cuprinde numai actele de administrație. (2) Când e vorba de înstrăinare, ipotecare, sau de facerea unor acte ce trec peste administrația ordinară, mandatul trebuie să fie special *(C. civ. 1096, 1115)*.

§2. Obligațiile mandatarului

Art. 2.017. Executarea mandatului. (1) Mandatarul nu poate să depăşească limitele stabilite prin mandat.

(2) Cu toate acestea, el se poate abate de la instrucțiunile primite, dacă îi este imposibil să îl înştiințeze în prealabil pe mandant şi se poate prezuma că acesta ar fi aprobat abaterea dacă ar fi cunoscut împrejurările ce o justifică. În acest caz, mandatarul este obligat să îl înştiințeze de îndată pe mandant cu privire la schimbările aduse executării mandatului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1537. Mandatarul nu poate face nimic afară din limitele mandatului său; facultatea de a face tranzacție cuprinde pe aceea de a face un compromis (*C. civ. 1545, 1546, 1704, 1705*).

Art. 2.018. Diligența mandatarului. (1) Dacă mandatul este cu titlu oneros, mandatarul este ținut să execute mandatul cu diligența unui bun proprietar. Dacă însă mandatul este cu titlu

gratuit, mandatarul este obligat să îl îndeplinească cu diligența pe care o manifestă în propriile afaceri.

(2) Mandatarul este obligat să îl înștiințeze pe mandant despre împrejurările care au apărut ulterior încheierii mandatului și care pot determina revocarea sau modificarea acestuia.

Reglementarea anterioară
- C. civ. 1864: Art. 1540. (1) Mandatarul este răspunzător nu numai de dol, dar încă și de culpa comisă în executarea mandatului. (2) Pentru culpă, când mandatul este fără plată, răspunderea se aplică cu mai puțină rigurozitate decât în caz contrariu *(C. civ. 960, 989, 990, 1075, 1082, 1600).*
- C. com.: Art. 378. Mandatarul este îndatorat a face cunoscut mandantului toate faptele ce ar putea să-l hotărască a revoca sau modifica mandatul.

Art. 2.019. Obligația de a da socoteală. (1) Orice mandatar este ținut să dea socoteală despre gestiunea sa și să remită mandantului tot ceea ce a primit în temeiul împuternicirii sale, chiar dacă ceea ce a primit nu ar fi fost datorat mandantului.

(2) În perioada în care bunurile primite cu ocazia executării mandatului de la mandant ori în numele lui se află în deținerea mandatarului, acesta este obligat să le conserve.

Reglementarea anterioară
- C. civ. 1864: Art. 1541. Mandatarul este dator, oricând i se va cere, a da seama mandantului de lucrările sale și de a-i remite tot aceea ce ar fi primit în puterea mandatului, chiar când ceea ce ar fi primit nu s-ar fi cuvenit mandantului *(C. civ. 992, 1544).*
- C. com.: Art. 382. (1) Mandatarul este dator a încunoștința fără întârziere pe mandant despre executarea mandatului. (2) Dacă în urma primirii acestei încunoștințări mandantul întârzie răspunsul un timp mai lung decât cel cerut de natura afacerii, el este considerat că a acceptat executarea mandatului, chiar dacă mandatarul a trecut peste limitele mandatului.

Art. 2.020. Dobânzile la sumele datorate. Mandatarul datorează dobânzi pentru sumele întrebuințate în folosul său începând din ziua întrebuințării, iar pentru cele cu care a rămas dator, din ziua în care a fost pus în întârziere.

Reglementarea anterioară
- C. civ. 1864: Art. 1544. Mandatarul este dator a plăti dobânzi pentru sumele întrebuințate în folosul său, din ziua întrebuințării lor; iar dobânzile sumelor rămase, din ziua când i s-au cerut acele sume *(C. civ. 1079, 1088, 1541, 1550, 1589).*
- C. com.: Art. 383. Mandatarul care schimbă destinația sumelor primite în socoteala mandantului, e dator dobândă la aceste sume din ziua în care le-a primit, deosebit de daune-interese provenind din neîndeplinirea mandatului și de orice altă acțiune, chiar penală, în caz de dol sau fraudă.

Art. 2.021. Răspunderea pentru obligațiile terților. În lipsa unei convenții contrare, mandatarul care și-a îndeplinit mandatul nu răspunde față de mandant cu privire la executarea obligațiilor asumate de persoanele cu care a contractat, cu excepția cazului în care insolvabilitatea lor i-a fost sau ar fi trebuit să îi fi fost cunoscută la data încheierii contractului cu acele persoane.

Art. 2.022. Pluralitatea de mandatari. (1) În absența unei stipulații contrare, mandatul conferit mai multor persoane pentru a lucra împreună nu are efect dacă nu a fost acceptat de către toate aceste persoane.

(2) Când mai multe persoane au acceptat același mandat, actele lor îl obligă pe mandant chiar dacă au fost încheiate numai de una dintre ele, afară de cazul când s-a stipulat că vor lucra împreună.

(3) În lipsă de stipulație contrară, mandatarii răspund solidar față de mandant dacă s-au obligat să lucreze împreună.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1543. Când prin un act s-au constituit mai mulți mandatari sau procuratori, nu există solidaritate între dânșii, afară numai când anume s-a stipulat *(C. civ. 1041, 1551).*

Art. 2.023. Substituirea făcută de mandatar. (1) Mandatarul este ținut să îndeplinească personal mandatul, cu excepția cazului în care mandantul l-a autorizat în mod expres să își substituie o altă persoană în executarea în tot sau în parte a mandatului.

(2) Chiar în absența unei autorizări exprese, mandatarul își poate substitui un terț dacă:

a) împrejurări neprevăzute îl împiedică să aducă la îndeplinire mandatul;

b) îi este imposibil să îl înștiințeze în prealabil pe mandant asupra acestor împrejurări;

c) se poate prezuma că mandantul ar fi aprobat substituirea dacă ar fi cunoscut împrejurările ce o justifică.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (2), mandatarul este obligat să îl înștiințeze de îndată pe mandant cu privire la substituire.

(4) Dacă substituirea nu a fost autorizată de mandant, mandatarul răspunde pentru actele persoanei pe care și-a substituit-o ca și cum le-ar fi îndeplinit el însuși.

(5) Dacă substituirea a fost autorizată, mandatarul nu răspunde decât pentru diligența cu care a ales persoana care l-a substituit și i-a dat instrucțiunile privind executarea mandatului.

(6) În toate cazurile, mandantul are acțiune directă împotriva persoanei pe care mandatarul și-a substituit-o.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1542. (1) Mandatarul este răspunzător pentru acela pe care a substituit în gestiunea sa:1. când nu i s-a conces facultatea de a-și substitui pe cineva; 2. când i s-a conces o atare facultate fără arătarea persoanei, și cea aleasă de dânsul era cunoscută de necapabilă și nesolvabilă. (2) În toate cazurile, mandantul poate să intenteze direct acțiunea contra persoanei ce mandatarul și-a substituit *(C. civ. 973).*

Art. 2.024. Măsuri de conservare a bunurilor mandantului. (1) Mandatarul va exercita drepturile mandantului față de terți, dacă bunurile primite pentru mandant prezintă semne de deteriorare sau au ajuns cu întârziere.

(2) În caz de urgență, mandatarul poate proceda la vânzarea bunurilor cu diligența unui bun proprietar.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2) mandatarul trebuie să îl anunțe de îndată pe mandant.

§3. Obligațiile mandantului

Art. 2.025. Sumele necesare executării mandatului. (1) În lipsa unei convenții contrare, mandantul este obligat să pună la dispoziția mandatarului mijloacele necesare executării mandatului.

(2) Mandantul va restitui mandatarului cheltuielile rezonabile avansate de acesta din urmă pentru executarea mandatului, împreună cu dobânzile legale aferente, calculate de la data efectuării cheltuielilor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1547. Mandantul trebuie să dezdăuneze pe mandatar de anticipațiile și spezele făcute pentru îndeplinirea mandatului și să-i plătească onorariul, dacă i s-a promis *(C. civ. 991, 1730).*

Art. 2.026. Despăgubirea mandatarului. Mandantul este obligat să repare prejudiciul suferit de către mandatar în executarea mandatului, dacă acest prejudiciu nu provine din culpa mandatarului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1549. Mandantul trebuie asemenea să dezdăuneze pe mandatar de pierderile suferite cu ocazia îndeplinirii însărcinărilor sale, dacă nu i se poate imputa nici o culpă *(C. civ. 991).*

Art. 2.027. Remunerația mandatarului. Dacă mandatul este cu titlu oneros, mandantul este obligat să plătească mandatarului remunerația, chiar şi în cazul în care, fără culpa mandatarului, mandatul nu a putut fi executat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1547. Mandantul trebuie să dezdăuneze pe mandatar de anticipațiile şi spezele făcute pentru îndeplinirea mandatului şi să-i plătească onorariul, dacă i s-a promis *(C. civ. 991, 1730).*

Art. 2.028. Pluralitatea de mandanți. Când mandatul a fost dat aceluiaşi mandatar de mai multe persoane pentru o afacere comună, fiecare dintre ele răspunde solidar față de mandatar de toate efectele mandatului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1551. Când mai multe persoane, pentru o afacere comună, au numit un mandatar, fiecare din ele este răspunzătoare solidar pentru toate efectele mandatului *(C. civ. 1039 şi urm., 1543).*

Art. 2.029. Dreptul de retenție al mandatarului. Pentru garantarea tuturor creanțelor sale împotriva mandantului izvorâte din mandat, mandatarul are un drept de retenție asupra bunurilor primite cu ocazia executării mandatului de la mandant ori pe seama acestuia.

§4. Încetarea mandatului

Art. 2.030. Modurile de încetare. Pe lângă cauzele generale de încetare a contractelor, mandatul încetează prin oricare dintre următoarele moduri:
a) revocarea sa de către mandant;
b) renunțarea mandatarului;
c) moartea, incapacitatea sau falimentul mandantului ori a mandatarului.
Cu toate acestea, atunci când are ca obiect încheierea unor acte succesive în cadrul unei activități cu caracter de continuitate, mandatul nu încetează dacă această activitate este în curs de desfăşurare, cu respectarea dreptului de revocare sau renunțare al părților ori al moştenitorilor acestora.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1552. Mandatul se stinge: 1. prin revocarea mandatarului; 2. prin renunțarea mandatarului la mandat; 3. prin moartea, interdicția, insolvabilitatea şi falimentul ori a mandantului ori a mandatarului *(C. civ. 988, 1514, 1539, 1553 şi urm.).*

Art. 2.031. Condițiile revocării. (1) Mandantul poate oricând revoca mandatul, expres sau tacit, indiferent de forma în care contractul de mandat a fost încheiat şi chiar dacă a fost declarat irevocabil.
(2) Împuternicirea dată unui nou mandatar pentru aceeaşi afacere revocă mandatul inițial.
(3) Mandatul dat în condițiile prevăzute la art. 2.028 nu poate fi revocat decât cu acordul tuturor mandanților.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1553. Mandantul poate, când voieşte, revoca mandatul şi constrânge, la caz, pe mandatar de a-i remite înscrisul de împuternicire. ▸ Art. 1555. Numirea unui nou mandatar pentru aceeaşi afacere cuprinde în sine revocarea mandatului dat celui dintâi, din ziua în care i s-a notificat.

Art. 2.032. Efectele revocării. (1) Mandantul care revocă mandatul rămâne ținut să îşi execute obligațiile față de mandatar. El este, de asemenea, obligat să repare prejudiciile suferite de mandatar din cauza revocării nejustificate ori intempestive.

(2) Atunci când părțile au declarat mandatul irevocabil, revocarea se consideră a fi nejustificată dacă nu este determinată de culpa mandatarului sau de un caz fortuit ori de forță majoră.

Art. 2.033. Publicitatea revocării procurii autentice notariale. (1) Dacă procura a fost dată în formă autentică notarială, în vederea informării terților, notarul public căruia i se solicită să autentifice revocarea unei asemenea procuri este obligat să transmită, de îndată, revocarea către Registrul național notarial, ținut în format electronic, potrivit legii.

(2) Notarul public care autentifică actul pentru încheierea căruia a fost dată procura are obligația să verifice la Registrul național notarial dacă acea procură a fost revocată.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) sunt aplicabile și în cazul autentificărilor realizate de misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1554. Revocarea mandatului, notificată numai mandatarului, nu se poate opune unei alte persoane care, în neștiință de aceasta, a contractat cu dânsul cu bună-credință; în acest caz mandantul are recurs contra mandatarului său *(C. civ. 973).*

Art. 2.034. Renunțarea mandatarului. (1) Mandatarul poate renunța oricând la mandat, notificând mandantului renunțarea sa.

(2) Dacă mandatul este cu titlu oneros, mandatarul poate pretinde remunerația pentru actele pe care le-a încheiat pe seama mandantului până la data renunțării.

(3) Mandatarul este obligat să îl despăgubească pe mandant pentru prejudiciile suferite prin efectul renunțării, cu excepția cazului când continuarea executării mandatului i-ar fi cauzat mandatarului însuși o pagubă însemnată, care nu putea fi prevăzută la data acceptării mandatului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1556. (1) Mandatarul poate renunța la mandat, notificând mandantului renunțarea sa. (2) În așa caz mandatarul rămâne către mandant răspunzător de daune, dacă renunțarea sa le căşunează, afară numai când el se află în neputință de a-şi continua mandatul fără o daună însemnată.

Art. 2.035. Moartea, incapacitatea sau falimentul uneia dintre părți. (1) În caz de deces, incapacitate sau faliment al uneia dintre părți, moștenitorii ori reprezentanții acesteia au obligația de a informa de îndată cealaltă parte.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), mandatarul sau moștenitorii ori reprezentanții săi sunt obligați să continue executarea mandatului dacă întârzierea acesteia riscă să pună în pericol interesele mandantului ori ale moștenitorilor săi.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1559. În caz de moarte a mandatarului, erezii lui trebuie să înștiințeze pe mandant, și până atunci să îngrijească de ceea ce împrejurările reclamă pentru interesele acestuia *(C. civ. 653, 1539).*

Art. 2.036. Necunoașterea cauzei de încetare a mandatului. Tot ceea ce mandatarul a făcut, în numele mandantului, înainte de a cunoaşte sau de a fi putut cunoaşte cauza de încetare a mandatului este socotit ca valabil făcut în executarea acestuia.

Art. 2.037. Menținerea unor obligații ale mandatarului. La încetarea în orice mod a mandatului, mandatarul este ținut să își execute obligațiile prevăzute la art. 2.019 și 2.020.

Art. 2.038. Încetarea mandatului în caz de pluralitate de mandatari. În lipsa unei convenții contrare, mandatul dat mai multor mandatari obligați să lucreze împreună încetează chiar și atunci când cauza încetării îl privește numai pe unul dintre ei.

Secțiunea a 3-a. Mandatul fără reprezentare

§1. Dispoziții generale

Art. 2.039. Noțiune. (1) Mandatul fără reprezentare este contractul în temeiul căruia o parte, numită mandatar, încheie acte juridice în nume propriu, dar pe seama celeilalte părți, numită mandant, şi îşi asumă față de terți obligațiile care rezultă din aceste acte, chiar dacă terții aveau cunoştință despre mandat.

(2) Dispozițiile prezentei secțiuni se completează, în mod corespunzător, cu regulile aplicabile mandatului cu reprezentare.

Art. 2.040. Efectele față de terți. (1) Terții nu au niciun raport juridic cu mandantul.

(2) Cu toate acestea, mandantul, substituindu-se mandatarului, poate exercita drepturile de creanță născute din executarea mandatului, dacă şi-a executat propriile sale obligații față de mandatar.

Art. 2.041. Bunurile dobândite de mandatar. (1) Mandantul poate revendica bunurile mobile dobândite pe seama sa de către mandatarul care a acționat în nume propriu, cu excepția bunurilor dobândite de terți prin efectul posesiei de bună-credință.

(2) Dacă bunurile dobândite de mandatar sunt imobile, acesta este obligat să le transmită mandantului. În caz de refuz, mandantul poate solicita instanței de judecată să pronunțe o hotărâre care să țină loc de act de transmitere a bunurilor dobândite.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică prin asemănare şi bunurilor mobile supuse unor formalități de publicitate.

Art. 2.042. Creditorii mandatarului. Creditorii mandatarului nu pot urmări bunurile dobândite de acesta în nume propriu, dar pe seama mandantului, dacă mandatul fără reprezentare are dată certă şi aceasta este anterioară luării oricărei măsuri asigurătorii sau de executare.

§2. Contractul de comision

Art. 2.043. Noțiune. Contractul de comision este mandatul care are ca obiect achiziționarea sau vânzarea de bunuri ori prestarea de servicii pe seama comitentului şi în numele comisionarului, care acționează cu titlu profesional, în schimbul unei remunerații numită comision.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. com.:** Art. 405. (1) Comisionul are de obiect tratarea de afaceri comerciale de către comisionar în socoteala comitentului. (2) Între comitent şi comisionar există aceleaşi drepturi şi obligații ca între mandant şi mandatar, cu deosebirile stabilite prin articolele următoare.

Art. 2.044. Proba contractului. (1) Contractul de comision se încheie în formă scrisă, autentică sau sub semnătură privată.

(2) Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

Art. 2.045. Obligațiile terțului contractant. Terțul contractant este ținut direct față de comisionar pentru obligațiile sale.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. com.:** Art. 406. (1) Comisionarul este direct obligat, către persoana cu care a contractat, ca şi cum afacerea ar fi fost a sa proprie. (2) Comitentul nu are acțiune în contra persoanelor cu care a contractat comisionarul şi nici acestea nu au vreo acțiune în contra comitentului.

Art. 2.046. Cedarea acțiunilor. (1) În caz de neexecutare a obligațiilor de către terț, comitentul poate exercita acțiunile decurgând din contractul cu terțul, subrogându-se, la cerere, în drepturile comisionarului.

(2) În acest scop, la cererea comitentului, comisionarul are obligația să îi cedeze acestuia de îndată acțiunile contra terțului, printr-un act de cesiune sub semnătură privată, fără nicio contraprestație din partea comitentului.

(3) Comisionarul răspunde pentru daunele cauzate comitentului, prin refuzul sau întârzierea cedării acțiunilor împotriva terțului.

Art. 2.047. Vânzarea pe credit. (1) Comisionarul care vinde pe credit, fără autorizarea comitentului, răspunde personal, fiind ținut, la cererea comitentului, să plătească de îndată creditele acordate împreună cu dobânzile și alte foloase ce ar rezulta.

(2) În acest caz, comisionarul este obligat să îl înștiințeze de îndată pe comitent, arătându-i persoana cumpărătorului și termenul acordat; în caz contrar, se presupune că operațiunile s-au făcut pe bani gata, proba contrară nefiind admisă.

Reglementarea anterioară
C. com.: ► Art. 409. Comisionarul care, fără autorizarea comitentului, face înaintări de bani, vânzări sau alte operațiuni pe credit, își ia asupra-și orice răspundere și comitentul îi poate cere plata întârziată a creditelor făcute cerându-i interesele și foloasele ce ar rezulta din aceasta. ► Art. 410. Comisionarul care vinde pe datorie este dator să arate comitentului, în scrisoarea de aviz, persoana cumpărătorului și termenul acordat; altminteri operațiunea se presupune că s-a făcut pe bani gata; proba contrarie nu este admisă.

Art. 2.048. Instrucțiunile comitentului. (1) Comisionarul are obligația să respecte întocmai instrucțiunile exprese primite de la comitent.

(2) Cu toate acestea, comisionarul se poate îndepărta de la instrucțiunile primite de la comitent numai dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) nu este suficient timp pentru a se obține autorizarea sa prealabilă în raport cu natura afacerii;

b) se poate considera în mod rezonabil că acesta, cunoscând împrejurările schimbate, și-ar fi dat autorizarea; și

c) îndepărtarea de la instrucțiuni nu schimbă fundamental natura și scopul sau condițiile economice ale împuternicirii primite.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2) comisionarul are obligația să îl înștiințeze pe comitent de îndată ce este posibil.

(4) În afara cazului prevăzut la alin. (2), orice operațiune a comisionarului, cu încălcarea sau depășirea puterilor primite, rămâne în sarcina sa, dacă nu este ratificată de comitent; de asemenea, comisionarul poate fi obligat și la plata de daune-interese.

Art. 2.049. Comisionul. (1) Comitentul nu poate refuza plata comisionului atunci când terțul execută întocmai contractul încheiat de comisionar cu respectarea împuternicirii primite.

(2) Dacă nu s-a stipulat altfel, comisionul se datorează chiar dacă terțul nu execută obligația sa ori invocă excepția de neexecutare a contractului.

(3) Dacă împuternicirea pentru vânzarea unui imobil s-a dat exclusiv unui comisionar, comisionul rămâne datorat de proprietar chiar dacă vânzarea s-a făcut direct de către acesta sau prin intermediul unui terț.

(4) Dacă părțile nu au stabilit cuantumul comisionului, acesta se determină potrivit prevederilor art. 2.010 alin. (2).

Art. 2.050. Vânzarea de titluri de credit și alte bunuri cotate. (1) În lipsă de stipulație contrară, când împuternicirea privește vânzarea sau cumpărarea unor titluri de credit circulând în comerț sau a altor mărfuri cotate pe piețe reglementate, comisionarul poate să procure comitentului la prețul cerut, ca vânzător, bunurile pe care era împuternicit să le cumpere sau să rețină pentru sine la prețul curent, în calitate de cumpărător, bunurile pe care trebuia să le vândă în contul comitentului.

(2) Comisionarul care se comportă el însuși ca vânzător sau cumpărător are dreptul la comision.

(3) Dacă în cazurile mai sus menționate comisionarul, după îndeplinirea însărcinării sale, nu face cunoscută comitentului persoana cu care a contractat, comitentul are dreptul să considere că vânzarea sau cumpărarea s-a făcut în contul său şi să ceară de la comisionar executarea contractului.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 411. (1) Când comisionarul este însărcinat să vândă sau să cumpere cambii, obligațiuni sau efecte ale statului ori alte titluri de credit circulând în comerț sau mărfuri având preț la bursă ori în piață, dacă comitentul nu a dispus într-altfel, el însuşi poate să-i procure pe prețul cerut, ca vânzător, lucrurile ce trebuia să cumpere sau să rețină pentru sine, după prețul curent, ca cumpărător, lucrurile ce trebuia să vândă în socoteala comitentului, deosebit de dreptul său la proviziune. (2) Dacă în cazurile mai sus arătate, comisionarul, după îndeplinirea însărcinării sale, nu face cunoscut comitentului persoana cu care a contractat, comitentul are dreptul să considere că cumpărarea sau vânzarea s-a făcut pe contul său şi să ceară de la comisionar executarea contractului.

Art. 2.051. Revocarea comisionului. (1) Comitentul poate revoca împuternicirea dată comisionarului până în momentul în care acesta a încheiat actul cu terțul.

(2) În acest caz, comisionarul are dreptul la o parte din comision, care se determină ținând cont de diligențele depuse şi de cheltuielile efectuate cu privire la îndeplinirea împuternicirii până în momentul revocării.

Art. 2.052. Răspunderea comisionarului. (1) Comisionarul nu răspunde față de comitent în cazul în care terțul nu îşi execută obligațiile decurgând din act.

(2) Cu toate acestea, el îşi poate lua expres obligația de a garanta pe comitent de executarea obligațiilor terțului. În acest caz, în lipsă de stipulație contrară, comitentul va plăti comisionarului un comision special „pentru garanție" sau „pentru credit" ori un alt asemenea comision stabilit prin convenția lor sau, în lipsă, de către instanță, care va ține cont de împrejurări şi de valoarea obligației garantate.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 412. (1) Comisionarul nu este răspunzător pentru îndeplinirea obligațiilor luate de către persoanele cu care a contractat, afară de convenție contrarie. (2) Când comisionarul ia o asemenea răspundere, el este obligat personal, față cu comitentul, pentru îndeplinirea obligațiilor rezultând din contract. (3) În acest caz, el are dreptul la proviziunea specială numită „pentru garanție", „pentru credit". Această proviziune se stabileşte de părți prin convenția lor, iar în lipsă este lăsată la aprecierea judecății.

Art. 2.053. Dreptul de retenție aparținând comisionarului. (1) Pentru creanțele sale asupra comitentului, comisionarul are un drept de retenție asupra bunurilor acestuia, aflate în detenția sa.

(2) Comisionarul va avea preferință față de vânzătorul neplătit.

§3. Contractul de consignație

Art. 2.054. Noțiune. (1) Contractul de consignație este o varietate a contractului de comision care are ca obiect vânzarea unor bunuri mobile pe care consignantul le-a predat consignatarului în acest scop.

(2) Contractul de consignație este guvernat de regulile prezentei secțiuni, de legea specială, precum şi de dispozițiile privitoare la contractul de comision şi de mandat, în măsura în care acestea din urmă nu contravin prezentei secțiuni.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 178/1934: Art. 1. Contractul de consignație este convențiunea prin care una din părți, numită consignant, încredințează celeilalte părți, numită consignatar, mărfuri sau obiecte mobile spre a le vinde pe socoteala consignantului.

Bunurile ce se încredințează consignatarului se pot preda acestuia, toate deodată sau treptat, prin note sau facturi succesive, emise pe temeiul contractului.

Art. 2.055. Proba. Contractul de consignație se încheie în formă scrisă. Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 178/1934: Art. 2. Contractul de consignație, cum şi orice convenţiuni privitoare la modificarea, transformarea sau desființarea lui, se pot dovedi numai prin probă scrisă.

Art. 2.056. Prețul vânzării. (1) Prețul la care bunul urmează să fie vândut este cel stabilit de părțile contractului de consignație sau, în lipsă, prețul curent al mărfurilor de pe piața relevantă, de la momentul vânzării.

(2) Consignantul poate modifica unilateral prețul de vânzare stabilit, iar consignatarul va fi ținut de această modificare de la momentul la care i-a fost adusă la cunoştință în scris.

(3) În lipsă de dispoziții contrare ale contractului sau ale instrucțiunilor scrise ale consignantului, vânzarea se va face numai cu plata în numerar, prin virament sau cec barat şi numai la prețurile curente ale mărfurilor, potrivit alin. (1).

Reglementarea anterioară
Legea nr. 178/1934: Art. 11. Consignatarul nu poate vinde sau înstrăina bunurile ce i-au fost încredințate în consignație, decât în condițiunile prevăzute în contract. Consignantul poate modifica oricând, în mod unilateral, condițiunile de vânzare, dacă contractul nu prevede altfel. Modificările sunt obligatorii pentru consignatar din momentul în care îi vor fi aduse la cunoştință în scris. În tăcerea contractului asupra condițiunilor de vânzare şi în lipsă de dispoziţiune scrisă din partea consignantului, consignatarul nu poate vinde bunurile ce i-au fost încredințate, decât contra numerar şi la prețurile curente ale pieței.

Art. 2.057. Remiterea, inspectarea, controlul şi reluarea bunurilor. (1) Consignantul va remite bunurile consignatarului pentru executarea contractului, păstrând dreptul de a inspecta şi controla starea acestora pe toată durata contractului.

(2) Consignantul dispune de bunurile încredințate consignatarului, pe toată durata contractului. El le poate relua oricând, chiar în cazul în care contractul a fost încheiat pe durată determinată.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), consignantul va da consignatarului un termen rezonabil de preaviz pentru pregătirea predării bunurilor.

(4) În cazul deschiderii procedurii insolvenței în privința consignantului, bunurile intră în averea acestuia, iar în cazul deschiderii procedurii insolvenței în privința consignatarului, bunurile nu intră în averea acestuia şi vor fi restituite imediat consignantului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 178/1934: ▸ **Art. 3.** Contractul de consignație nu transmite consignatarului proprietatea bunurilor ce i-au fost încredințate. El este revocabil de către consignant în orice moment, chiar dacă a fost încheiat pe o durată determinată, afară de stipulațiune contrară în act. Consignantul păstrează toate drepturile asupra bunurilor încredințate şi continuă a putea dispune oricând de ele, afară de stipulațiune contrară în contract; ▸ **Art. 4.** Consignantul poate relua şi ridica, oricând, chiar dacă contractul a fost încheiat pe o durată determinată, toate sau parte din bunurile încredințate consignatarului, fără necesitatea unui preaviz. Reluarea bunurilor se va putea face de consignant pe cale de ordonanță prezidențială în conformitate cu art. 66 bis al codului de procedură civilă din Vechiul Regat. Ordonanța prezidențială se va da fără citarea părților, dacă contractul de consignație este autentic; cu citarea părților dacă contractul este sub semnătură privată. În acest ultim caz termenul pentru citarea părților se va fixa pentru a doua zi de la primirea cererii. Consignantul are dreptul de a ridica oricând bunurile, pe această cale, chiar dacă în contract s-ar fi stipulat o clauză de preaviz; ▸ **Art. 8.** Consignantul este în drept a controla şi verifica, oricând, mărfurile încredințate consignatarului şi a proceda la inventarierea lor. Pentru

exercitarea acestui drept, consignatarul va obține, oricând, la cerere, ordonanța prezidențială, potrivit dispozițiunilor art. 4 din prezenta lege.

Art. 2.058. Remunerația consignatarului. (1) Contractul de consignație este prezumat cu titlu oneros, iar remunerația la care are dreptul consignatarul se stabileşte prin contract sau, în lipsă, ca diferența dintre prețul de vânzare stabilit de consignant şi prețul efectiv al vânzării.

(2) Dacă vânzarea s-a făcut la prețul curent, remunerația se va stabili de către instanță, potrivit cu dificultatea vânzării, diligențele consignatarului şi remunerațiile practicate pe piața relevantă pentru operațiuni similare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 178/1934: Art. 12. În cazul când prin contract nu s-a prevăzut retribuția sau beneficiul consignatarului, acesta va avea dreptul numai la suprapreturile ce va obține din vânzări, adică la diferența între prețurile efectiv realizate din vânzările făcute şi prețurile prevăzute în contractul de consignație sau notele, facturile şi dispozițiile consignantului. În cazul în care nici prin contract, nici prin notele, facturile sau dispozițiile consignantului nu s-a prevăzut nici un preț, iar vânzarea se va face de către consignatar la prețul curent conform art. 11 alin. (3), consignatarul se va putea adresa justiției pentru fixarea retribuției sale.

Art. 2.059. Cheltuielile de conservare, vânzare a bunurilor şi executare a contractului. (1) Consignantul va acoperi consignatarului cheltuielile de conservare şi vânzare a bunurilor, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) În cazul în care consignantul reia bunurile sau dispune luarea acestora din posesia consignatarului, precum şi în cazul în care contractul de consignație nu se poate executa, fără vreo culpă din partea consignatarului, acesta are dreptul să îi fie acoperite toate cheltuielile făcute pentru executarea contractului.

(3) Consignantul va fi ținut de plata cheltuielilor de întreținere şi de depozitare a bunurilor, ori de câte ori va ignora obligația sa de a relua bunurile.

(4) Dacă potrivit împrejurărilor bunurile nu pot fi reluate imediat de consignant în caz de încetare a contractului prin renunțarea consignatarului, acesta rămâne ținut de obligațiile sale de păstrare a bunurilor, asigurare şi întreținere a acestora până când acestea sunt reluate de consignant. Acesta are obligația să întreprindă toate diligențele necesare reluării bunurilor imediat după încetarea contractului, sub sancțiunea acoperirii cheltuielilor de conservare, depozitare şi întreținere.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 178/1934: Art. 10. Toate cheltuielile de conservare şi desfacere a bunurilor predate în consignație, privesc pe consignatar, afară de stipulațiunile contrare.

Art. 2.060. Primirea, păstrarea şi asigurarea bunurilor. (1) Consignatarul va primi şi va păstra bunurile ca un bun proprietar şi le va remite cumpărătorului sau consignantului, după caz, în starea în care le-a primit spre vânzare.

(2) Consignatarul va asigura bunurile la valoarea stabilită de părțile contractului de consignație sau, în lipsă, la valoarea de circulație de la data primirii lor în consignație. El va fi ținut față de consignant pentru deteriorarea sau pieirea bunurilor din cauze de forță majoră ori fapta unui terț, dacă acestea nu au fost asigurate la primirea lor în consignație ori asigurarea a expirat şi nu a fost reînnoită ori societatea de asigurări nu a fost agreată de consignant. Consignatarul este obligat să plătească cu regularitate primele de asigurare.

(3) Consignantul va putea asigura bunurile pe cheltuiala consignatarului, dacă acesta omite să o facă.

(4) Asigurările sunt contractate de drept în favoarea consignantului, cu condiția ca acesta să notifice asigurătorului contractul de consignație înainte de plata despăgubirilor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 178/1934: ▸ Art. 5. Consignatarul este obligat a lua toate măsurile unui bun comerciant, pentru conservarea în bună stare a bunurilor ce i-au fost încredințate. El răspunde de orice lipsă, pierdere sau deteriorare, provenite din culpa sa sau a agenților şi prepuşilor săi; ▸ Art. 6. Consignatarul este obligat a asigura bunurile ce i-au fost încredințate la o societate acceptată de consignant. Asigurarea se va face de consignatar pentru o valoare cel puțin egală cu prețul bunurilor, prevăzut în contract sau în notele şi facturile respective, şi astfel ca toate riscurile să fie acoperite, începând din momentul expedierii bunurilor de către consignant. Consignatarul este de asemenea obligat a plăti cu regularitate primele de asigurare. În caz de neasigurare sau de anulare a asigurării din cauza neplății la termen a primelor, consignatarul se consideră, de drept, în culpă şi va răspunde de orice lipsuri sau pagube produse prin caz fortuit sau forță majoră. Asigurările de orice fel, contractate de consignatar, cu privire la bunurile predate în consignație, se consideră de plin drept ca încheiate în favoarea consignantului, cu condițiunea ca acesta să notifice asigurătorului existența consignației, înainte de plata despăgubirilor.

Art. 2.061. Vânzarea pe credit. (1) În cazul în care consignatarul primeşte autorizarea să vândă pe credit, în condițiile în care părțile nu convin altfel, atunci el poate acorda cumpărătorului un termen pentru plata prețului de maximum 90 de zile şi exclusiv pe bază de cambii acceptate sau bilete la ordin.

(2) Dacă nu se prevede altfel prin contract, consignatarul este solidar răspunzător cu cumpărătorul față de consignant pentru plata prețului mărfurilor vândute pe credit.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 178/1934: ▸ Art. 13. În caz de vânzare pe credit a bunurilor date în consignație, creanța pentru prețul datorat aparține consignantului. Față de debitori şi de terți, consignatarul va putea face, în mod valabil, orice acte asupra creanței şi în special va putea primi plata, urmări încasarea ei şi lua orice măsuri de asigurare. La prima cerere a consignantului, consignatarul este obligat a notifica debitorului originea şi natura creanței. Din momentul comunicării acestei notificări consignatarul nu va mai putea face nici un act valabil cu privire la creanța respectivă, acest drept aparținând numai consignantului. Înainte de notificare sau în caz de refuz din partea consignatarului de a notifica, consignantul va putea popri oricând sumele datorate în mâinile debitorilor, fără dare de cauțiune; ▸ Art. 14. Dacă prin contract se acordă consignatarului dreptul de a face vânzări pe credit, fără a se preciza condițiunile, consignatarul va putea acorda credite numai către comercianții din branşa respectivă pe termene de maximum 90 zile, pe bază de cambii acceptate sau bilete la ordin; ▸ Art. 15. Consignantul este oricând în drept a interzice consignatarului vânzările pe credit către anumite firme sau persoane anume determinate, chiar dacă prin contract consignatarul a fost împuternicit a face vânzări pe credit, cu sau fără restricții. Oprirea este obligatorie pentru consignatar din momentul în care îi va fi adusă la cunoştință în scris; ▸ **Art. 16.** În lipsă de stipulațiune contrarie, consignatarul este solidar răspunzător față de consignant de plata la termen a prețului mărfurilor vândute de el pe credit.

Art. 2.062. Dreptul de retenție. (1) În lipsă de stipulație contrară, consignatarul nu are un drept de retenție asupra bunurilor primite în consignație şi a sumelor cuvenite consignantului, pentru creanțele sale asupra acestuia.

(2) Obligațiile consignatarului privind întreținerea bunurilor rămân valabile în caz de exercitare a dreptului de retenție, dar cheltuielile de depozitare incumbă consignantului, dacă exercitarea dreptului de retenție a fost întemeiată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 178/1934: Art. 20. Consignatarul nu poate exercita față de consignat nici un drept de retenție, nici asupra bunurilor încredințate lui în consignație, nici asupra sumelor sau a valorilor rezultate din vânzarea acelor bunuri.

Art. 2.063. Încetarea contractului. Contractul de consignație încetează prin revocarea sa de către consignant, renunțarea consignatarului, din cauzele indicate în contract, moartea, dizolvarea, falimentul, interdicția sau radierea consignantului ori a consignatarului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 178/1934: Art. 21. În caz de faliment al consignatorului, consignantul va putea revendica bunurile încredințate sau prețul lor, care nu fusese plătit în bani sau altfel.

§4. Contractul de expediție

Art. 2.064. Noțiune. Contractul de expediție este o varietate a contractului de comision prin care expeditorul se obligă să încheie, în nume propriu şi în contul comitentului, un contract de transport şi să îndeplinească operațiunile accesorii.

Art. 2.065. Revocarea. Până la încheierea contractului de transport, comitentul poate revoca ordinul de expediție, plătind expeditorului cheltuielile şi o compensație pentru diligențele desfăşurate până la comunicarea revocării ordinului de expediție.

Art. 2.066. Contraordinul. Din momentul încheierii contractului de transport, expeditorul este obligat să exercite, la cererea comitentului, dreptul la contraordin aplicabil contractului de transport.

Art. 2.067. Obligațiile expeditorului. (1) În alegerea traseului, mijloacelor şi modalităților de transport al mărfii expeditorul va respecta instrucțiunile comitentului, iar dacă nu există asemenea instrucțiuni, va acționa în interesul comitentului.

(2) În cazul în care expeditorul îşi asumă şi obligația de predare a bunurilor la locul de destinație, se prezumă că această obligație nu este asumată față de destinatar.

(3) Expeditorul nu are obligația de a asigura bunurile decât dacă aceasta a fost stipulată în contract sau rezultă din uzanțe.

(4) Premiile, bonificațiile şi reducerile tarifelor, obținute de expeditor, aparțin de drept comitentului, dacă nu se prevede altfel în contract.

Art. 2.068. Răspunderea expeditorului. (1) Expeditorul răspunde de întârzierea transportului, de pieirea, pierderea, sustragerea sau stricăciunea bunurilor în caz de neglijență în executarea expedierii, în special în ceea ce priveşte preluarea şi păstrarea bunurilor, alegerea transportatorului ori a expeditorilor intermediari.

(2) Atunci când, fără motive temeinice, se abate de la modul de transport indicat de comitent, expeditorul răspunde de întârzierea transportului, pieirea, pierderea, sustragerea sau stricăciunea bunurilor, cauzată de cazul fortuit, dacă el nu dovedeşte că aceasta s-ar fi produs chiar dacă s-ar fi conformat instrucțiunilor primite.

Art. 2.069. Drepturile expeditorului. (1) Expeditorul are dreptul la comisionul prevăzut în contract sau, în lipsă, stabilit potrivit tarifelor profesionale ori uzanțelor sau, dacă acestea nu există, de către instanță în funcție de dificultatea operațiunii şi de diligențele expeditorului.

(2) Contravaloarea prestațiilor accesorii şi cheltuielile se rambursează de comitent pe baza facturilor sau altor înscrisuri care dovedesc efectuarea acestora, dacă părțile nu au convenit anticipat o sumă globală pentru comision, prestații accesorii şi cheltuieli care se efectuează.

Art. 2.070. Expeditorul transportator. Expeditorul care ia asupra sa obligația executării transportului, cu mijloace proprii sau ale altuia, în tot sau în parte, are drepturile şi obligațiile transportatorului.

Art. 2.071. Termenul de prescripție. Dreptul la acțiune izvorând din contractul de expediție se prescrie în termen de un an socotit din ziua predării bunurilor la locul de destinație sau din ziua în care ar fi trebuit să se facă predarea lor, cu excepția dreptului la acțiunea referitoare la transporturile care încep sau se termină în afara Europei, care se prescrie în termen de 18 luni.

Capitolul X. Contractul de agenție

Art. 2.072. Noțiune. (1) Prin contractul de agenție comitentul îl împuterniceşte în mod statornic pe agent fie să negocieze, fie atât să negocieze, cât şi să încheie contracte, în numele şi pe seama comitentului, în schimbul unei remunerații, în una sau în mai multe regiuni determinate.

(2) Agentul este un intermediar independent care acționează cu titlu profesional. El nu poate fi în acelaşi timp prepusul comitentului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 1. (1) Prezenta lege se aplică raporturilor juridice dintre agenții comerciali permanenți şi comitenții acestora. (2) În sensul prezentei legi, prin *agent comercial permanent*, denumit în continuare *agent*, se înțelege comerciantul, persoană fizică sau juridică, care, în calitate de intermediar independent, este împuternicit în mod statornic:a) să negocieze afaceri pentru o altă persoană fizică sau juridică, denumită în continuare *comitent;* saub) să negocieze şi să încheie afaceri în numele şi pe seama comitentului. (3) Împuternicirea prevăzută la alin. (2) se poate exercita în una sau mai multe regiuni determinate, astfel cum se stabileşte în contract. (4) Agentul prestează serviciul caracteristic cu titlu principal sau accesoriu şi contra unei remunerații. (5) Agentul nu este prepusul comitentului.

Art. 2.073. Domeniul de aplicare. (1) Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică activității persoanelor care:

a) acționează ca intermediar în cadrul burselor de valori şi al piețelor reglementate de mărfuri şi instrumente financiare derivate;

b) au calitatea de agent sau broker de asigurări şi reasigurări;

c) prestează un serviciu neremunerat în calitate de agent.

(2) Nu constituie agent, în înțelesul prezentului capitol, persoana care:

a) are calitatea de organ legal sau statutar al unei persoane juridice, având drept de reprezentare a acesteia;

b) este asociat ori acționar şi este împuternicită în mod legal să îi reprezinte pe ceilalți asociați sau acționari;

c) are calitatea de administrator judiciar, lichidator, tutore, curator, custode sau administrator-sechestru în raport cu comitentul.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 2. (1) Prezenta lege nu se aplică activității persoanelor care:a) acționează ca intermediar în cadrul burselor de valori şi al piețelor reglementate de mărfuri şi instrumente financiare derivate; b) au calitatea de agent sau broker de asigurări şi reasigurări; c) în calitate de agent prestează un serviciu neremunerat. (2) Nu constituie agent, în înțelesul prezentei legi, persoana care:a) are calitatea de organ legal sau statutar al unei persoane juridice şi atribuții de reprezentare a acesteia; b) este asociat sau acționar şi este împuternicită în mod legal să îi reprezinte pe ceilalți asociați sau acționari; c) are calitatea de administrator judiciar, lichidator, tutore, curator, custode sau sechestru, în raport cu comitentul.

Art. 2.074. Exclusivitatea. (1) Agentul nu poate negocia sau încheia pe seama sa, fără consimțământul comitentului, în regiunea determinată prin contractul de agenție, contracte privind bunuri şi servicii similare celor care fac obiectul contractului de agenție.

(2) În lipsă de stipulație contrară, agentul poate reprezenta mai mulți comitenți, iar comitentul poate să contracteze cu mai mulți agenți, în aceeaşi regiune şi pentru acelaşi tip de contracte.

(3) Agentul poate reprezenta mai mulți comitenți concurenți, pentru aceeaşi regiune şi pentru acelaşi tip de contracte, numai dacă se stipulează expres în acest sens.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 3. (1) Agentul nu poate negocia şi nu poate încheia, pe contul său, fără consimțământul expres al comitentului, în regiunea determinată prin contract, operațiuni de comerț concurente privind bunuri şi/sau servicii similare celor care fac obiectul contractului

de agenție. (2) În lipsa unei stipulații contrare agentul poate reprezenta mai mulți comitenți, iar comitentul se poate folosi în acelaşi timp, în aceeaşi regiune şi pentru acelaşi comerț de mai mulți agenți. (3) Agentul poate primi împuternicirea de a negocia sau a încheia, în regiunea determinată prin contract, operațiuni pentru mai mulți comitenți concurenți numai dacă în contractul de agenție se stipulează în mod expres o asemenea permisiune.

Art. 2.075. Clauza de neconcurență. (1) În sensul prezentului capitol, prin *clauză de neconcurență* se înțelege acea stipulație contractuală al cărei efect constă în restrângerea activității profesionale a agentului pe perioada contractului de agenție sau ulterior încetării sale.

(2) Clauza de neconcurență trebuie redactată în scris, sub sancțiunea nulității absolute.

(3) Clauza de neconcurență se aplică doar pentru regiunea geografică sau pentru grupul de persoane şi regiunea geografică la care se referă contractul de agenție şi doar pentru bunurile şi serviciile în legătură cu care agentul este împuternicit să negocieze şi să încheie contracte. Orice extindere a sferei clauzei de neconcurență este considerată nescrisă.

(4) Restrângerea activității prin clauza de neconcurență nu se poate întinde pe o perioadă mai mare de 2 ani de la data încetării contractului de agenție. Dacă s-a stabilit un termen mai lung de 2 ani, acesta se va reduce de drept la termenul maxim din prezentul alineat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 4. (1) În sensul prezentei legi, prin *clauză de neconcurență* se înțelege acea prevedere contractuală al cărei efect constă în restrângerea activității profesionale a agentului pe perioada desfăşurării şi/sau ulterior încetării contractului de agenție. (2) Clauza de neconcurență trebuie redactată în scris, sub sancțiunea nulității. (3) Clauza de neconcurență se aplică doar pentru regiunea geografică sau grupul de persoane şi regiunea geografică la care se referă contractul de agenție şi doar pentru bunurile şi serviciile în legătură cu care agentul este împuternicit să negocieze şi să încheie operațiuni; orice extensiune a sferei clauzei de neconcurență este anulabilă la cererea agentului. (4) Restrângerea activității prin clauza de neconcurență nu se poate întinde pe o perioadă mai mare de 2 ani de la data încetării contractului de agenție.

Art. 2.076. Vânzarea pe credit. În lipsă de stipulație contrară, agentul nu poate vinde pe credit şi nu poate acorda reduceri sau amânări de plată pentru creanțele comitentului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 8. (1) Agentul nu poate, fără împuternicire specială, să primească plata şi nici să acorde reduceri sau amânări pentru creanțele comitentului.

Art. 2.077. Reclamațiile privind bunurile. (1) Agentul poate primi reclamații privind viciile bunurilor vândute sau serviciilor prestate de comitent, fiind obligat să îl înştiințeze de îndată pe acesta.

(2) La rândul său, agentul poate lua orice măsuri asigurătorii în interesul comitentului, precum şi orice alte măsuri necesare pentru conservarea drepturilor acestuia din urmă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 8. (2) Agentul poate primi reclamații privitoare la viciile bunurilor sau serviciilor şi poate solicita orice măsuri de asigurare în interesul comitentului, fiind obligat în ambele cazuri să îl înştiințeze de îndată pe acesta.

Art. 2.078. Forma contractului. (1) Contractul de agenție se încheie în formă scrisă, autentică sau sub semnătură privată. Dacă prin lege nu se prevede altfel, forma scrisă este necesară numai pentru dovada contractului.

(2) Oricare parte are dreptul să obțină de la cealaltă parte, la cerere, un document scris semnat, cuprinzând conținutul contractului de agenție, inclusiv modificările acestuia. Părțile nu pot renunța la acest drept.

Art. 2.079. Obligațiile agentului. (1) Agentul trebuie să îndeplinească, personal sau prin prepuşii săi, obligațiile ce decurg din împuternicirea care îi este dată, cu bună-credință şi loialitate.

(2) În mod special, agentul este obligat:

a) să îi procure şi să îi comunice comitentului informaţiile care l-ar putea interesa pe acesta privitoare la regiunile stabilite în contract, precum şi să comunice toate celelalte informaţii necesare de care dispune;

b) să depună diligenţele necesare pentru negocierea şi, dacă este cazul, încheierea contractelor pentru care este împuternicit, în condiţii cât mai avantajoase pentru comitent;

c) să respecte instrucţiunile rezonabile primite de la comitent;

d) să ţină în registrele sale evidenţe separate pentru contractele care îl privesc pe fiecare comitent;

e) să depoziteze bunurile sau eşantioanele într-o modalitate care să asigure identificarea lor.

(3) Substituirea agentului în tot sau în parte este supusă regulilor aplicabile în materia contractului de mandat.

(4) Agentul care se află în imposibilitate de a continua executarea obligaţiilor ce îi revin trebuie să îl înştiinţeze de îndată pe comitent, sub sancţiunea plăţii de daune-interese.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 509/2002: Art. 5. (1) Agentul trebuie să îndeplinească obligaţiile ce decurg din împuternicirea care îi este dată, personal sau prin prepuşii săi, în conformitate cu instrucţiunile primite şi în scopul realizării intereselor comitentului. (2) În executarea împuternicirilor primite agentul este obligat să acţioneze cu bună-credinţă şi cu diligenţa unui profesionist. (3) Agentul este obligat:a) să îi procure şi să îi comunice comitentului pentru care acţionează informaţiile privitoare la regiunea sau regiunile stabilite în contract, care l-ar putea interesa pe acesta, precum şi toate celelalte informaţii necesare de care dispune; b) să depună diligenţa necesară pentru negocierea şi, dacă este cazul, încheierea afacerilor cu care este împuternicit, în condiţii cât mai avantajoase pentru comitent; c) să respecte în mod corespunzător instrucţiunile rezonabile primite de la comitent, ţinând seama de caracterul imperativ, indicativ sau facultativ al acestora; d) să ţină în registrele sale partide separate pentru operaţiunile ce îl privesc pe fiecare comitent; e) să depoziteze bunurile sau eşantioanele într-o manieră care să permită identificarea celor aparţinând fiecărui comitent; f) să îndeplinească orice altă obligaţie care îi revine potrivit contractului şi dispoziţiilor legale. (4) Executarea împuternicirii prin substituirea agentului, în tot sau în parte, cu subagenţi este supusă prevederilor Codului civil.

Art. 2.080. Obligaţiile comitentului. (1) În raporturile sale cu agentul, comitentul trebuie să acţioneze cu loialitate şi cu bună-credinţă.

(2) În mod special, comitentul este obligat:

a) să pună la dispoziţie agentului, în timp util şi într-o cantitate corespunzătoare, mostre, cataloage, tarife şi orice altă documentaţie, necesare agentului pentru executarea împuternicirii sale;

b) să furnizeze agentului informaţiile necesare executării contractului de agenţie;

c) să îl înştiinţeze pe agent, într-un termen rezonabil, atunci când anticipează că volumul contractelor va fi semnificativ mai mic decât acela la care agentul s-ar fi putut aştepta în mod normal;

d) să plătească agentului remuneraţia în condiţiile şi la termenele stabilite în contract sau prevăzute de lege.

(3) De asemenea, comitentul trebuie să îl informeze pe agent într-un termen rezonabil cu privire la acceptarea, refuzul ori neexecutarea unui contract negociat sau, după caz, încheiat de agent.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 509/2002: Art. 6. (1) În raporturile cu agentul comitentul este obligat să acţioneze cu bună-credinţă şi cu diligenţa unui profesionist. (2) Comitentul este obligat: a) să pună la dispoziţie agentului în timp util şi într-o cantitate corespunzătoare mostre, cataloage, tarife şi orice alte documente necesare agentului pentru executarea împuternicirii sale, referitoare la bunurile sau serviciile respective; b) să furnizeze agentului informaţiile necesare executării con-

tractului de agenţie; c) să îl înştiinţeze pe agent într-un termen util atunci când va prevedea că volumul operaţiunilor comerciale va fi sensibil inferior celui pe care agentul l-ar fi putut anticipa în mod normal; d) să plătească agentului remuneraţia în condiţiile şi la termenele stabilite prin contract sau prin lege; e) să îndeplinească orice altă obligaţie care îi revine potrivit contractului şi dispoziţiilor legale. (3) Comitentul trebuie să îl informeze pe agent în timp util, potrivit naturii operaţiunii, despre acceptarea, refuzul ori neexecutarea unei operaţiuni comerciale negociate sau, după caz, încheiate de agent.

Art. 2.081. Renunţarea comitentului la încheierea contractelor sau actelor de comerţ negociate. În cazul în care agentul a fost împuternicit doar să negocieze, iar comitentul nu comunică în termen rezonabil acordul său pentru încheierea contractului negociat de agent conform împuternicirii primite, se consideră că a renunţat la încheierea acestuia.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 7. Operaţiunea negociată de agent se consideră abandonată dacă comitentul, primind înştiinţarea, nu comunică în timp util terţei persoane, direct sau prin intermediul agentului, acceptul său.

Art. 2.082. Remuneraţia agentului. (1) Agentul are dreptul la o remuneraţie pentru toate contractele încheiate ca efect al intervenţiei sale.

(2) Remuneraţia poate fi exprimată în cuantum fix sau variabil, prin raportare la numărul contractelor sau actelor de comerţ, ori la valoarea acestora, când se numeşte comision.

(3) În lipsa unei stipulaţii exprese sau a unei prevederi legale, agentul are dreptul la o remuneraţie stabilită potrivit uzanţelor aplicabile fie în locul în care agentul îşi desfăşoară activitatea, fie în legătură cu bunurile care fac obiectul contractului de agenţie.

(4) Dacă nu există astfel de uzanţe, agentul este îndreptăţit să primească o remuneraţie rezonabilă, în funcţie de toate aspectele referitoare la contractele încheiate.

(5) Dispoziţiile art. 2.083-2.087 sunt aplicabile numai în măsura în care agentul este remunerat total sau parţial cu un comision.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 10. (1) Remuneraţia agentului constă fie într-o sumă fixă, fie într-un comision, fie în parte o sumă fixă şi în parte un comision, potrivit acordului părţilor. (2) În lipsa unor prevederi legale sau a unor stipulaţii derogatorii agentul are dreptul de a primi o remuneraţie în conformitate cu uzanţele comerciale ale zonei şi sectorului de piaţă în care acesta operează. În absenţa unor asemenea uzanţe agentul este îndreptăţit să primească o remuneraţie corespunzătoare, ţinând seama de toate aspectele caracteristice operaţiunilor efectuate.

Art. 2.083. Condiţiile comisionului. Agentul este îndreptăţit la comision pentru contractele încheiate pe durata contractului de agenţie, dacă acestea sunt încheiate:

a) ca urmare a intervenţiei sale;

b) fără intervenţia agentului, dar cu un client procurat anterior de acesta pentru contracte sau acte de comerţ similare;

c) cu un client dintr-o regiune sau grup de persoane determinate, pentru care agentul a primit împuternicire exclusivă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 12. Agentul este îndreptăţit să primească comision pentru o operaţiune încheiată pe durata existenţei contractului de agenţie, dacă:a) operaţiunea este încheiată ca urmare a intermedierii agentului; b) operaţiunea este încheiată, fără intermedierea agentului, cu o terţă persoană carè a fost procurată anterior de acesta drept client, cu condiţia ca această operaţiune să aibă o natură similară celei încheiate anterior cu acel client; c) operaţiunea este încheiată cu un client dintr-o regiune determinată sau care face parte dintr-un grup de persoane determinat, pentru care agentul a primit împuternicire exclusivă prin contractul de agenţie.

Art. 2.084. Remunerarea după încetarea contractului. (1) Agentul este îndreptățit la comision pentru un contract încheiat ulterior încetării contractului de agenție, dacă:

a) acesta a fost încheiat în principal datorită intervenției agentului pe durata contractului de agenție şi încheierea a avut loc într-un termen rezonabil de la încetarea contractului de agenție;

b) comanda emisă de terț a fost primită de comitent sau de agent anterior încetării contractului de agenție, în cazurile prevăzute de dispozițiile art. 2.083.

(2) Agentul nu are dreptul la comisionul prevăzut la art. 2.083, dacă acesta este datorat agentului precedent potrivit alin. (1), cu excepția cazului în care rezultă din circumstanțe că este echitabil ca agenții să împartă acel comision.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 13. Agentul este îndreptățit să primească comision pentru o operațiune încheiată ulterior încetării contractului de agenție, dacă:a) încheierea acelei operațiuni survine într-un termen rezonabil de la data încetării contractului de agenție, iar încheierea operațiunii se datorează în principal activității prestate de agent pe durata contractului de agenție; b) comanda terților a fost primită de comitent sau de agent, în conformitate cu dispozițiile art. 12, anterior încetării contractului de agenție.

Art. 2.085. Dreptul la comision. (1) Dacă părțile nu convin altfel, dreptul la comision se naşte la data la care este îndeplinită una dintre condițiile următoare:

a) comitentul şi-a executat obligațiile contractuale față de terța persoană;

b) comitentul ar fi trebuit să îşi execute obligațiile contractuale potrivit convenției sale cu terțul;

c) terțul şi-a executat obligațiile contractuale.

(2) Comisionul se plăteşte cel mai târziu în ultima zi a lunii care urmează trimestrului pentru care se datorează.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 15. (1) Dreptul la comision se naşte la data la care se îndeplineşte una dintre următoarele condiții:a) comitentul îşi execută obligațiile contractuale față de terța persoană; b) comitentul ar fi trebuit să îşi execute obligațiile contractuale potrivit convenției sale cu terța persoană; c) terța persoană îşi execută obligațiile contractuale. (2) Dreptul la comision se naşte cel mai târziu la data la care terța persoană îşi execută obligațiile sau ar fi trebuit să le execute, dacă comitentul şi-ar fi executat în mod corespunzător obligațiile sale. (3) Părțile nu pot deroga în detrimentul intereselor agentului de la prevederile alin. (2).

Art. 2.086. Dreptul la comision în cazul contractelor neexecutate. (1) Comisionul se datorează şi pentru contractele încheiate, dar la a căror executare părțile acestora au renunțat, dacă agentul şi-a îndeplinit obligațiile.

(2) Atunci când contractul încheiat nu se execută de către părți ca urmare a unor circumstanțe imputabile agentului, dreptul la comision se stinge sau comisionul se reduce proporțional cu neexecutarea, după caz.

(3) În caz de executare parțială din partea terțului, agentul este îndreptățit doar la plata unei părți din comisionul stipulat, proporțional cu executarea contractului încheiat între comitent şi terț.

(4) În ipotezele prevăzute la alin. (2) şi (3) comisioanele primite vor fi rambursate, după caz, în tot sau în parte.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 16. (1) Comisionul se datorează şi pentru operațiunile încheiate, dar la a căror executare părțile au renunțat; prevederile art. 15 alin. (2) se aplică în acest caz în mod corespunzător. (2) Dreptul la comision nu se stinge decât dacă şi în măsura în care operațiunea încheiată între comitent şi terța persoană nu se execută, iar această neexecutare nu este datorată unor circumstanțe imputabile comitentului. (3) În caz de executare parțială din partea terței persoane, agentul este îndreptățit doar la plata unei cote-părți din comision, proporțională cu suma

încasată de comitent. (4) În cazurile prevăzute la alin. (2) şi (3) comisioanele percepute vor fi rambursate, după caz, în tot sau în parte. (5) Părţile nu pot deroga în detrimentul intereselor agentului de la prevederile alin. (2).

Art. 2.087. Calculul valorii comisionului. (1) La sfârşitul fiecărui trimestru comitentul trebuie să trimită agentului copiile de pe facturile care au fost expediate terţilor, precum şi descrierea calculului valorii comisionului.

(2) La cererea agentului, comitentul îi va comunica de îndată informaţiile necesare calculării comisionului, inclusiv extrasele relevante din registrele sale contabile.

(3) Clauza prin care se derogă de la prevederile alin. (1) şi (2) în defavoarea agentului se consideră nescrisă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 17. (1) Contul comisioanelor va fi lichidat de comitent la sfârşitul fiecărui trimestru şi se va trimite agentului împreună cu copiile de pe facturile ce au fost expediate clienţilor, precum şi cu precizarea elementelor esenţiale care au stat la baza calculării valorii comisionului. (2) Agentul este îndreptăţit să solicite să îi fie remisă orice informaţie, inclusiv extrase ale registrelor contabile ţinute de comitent, care îi este necesară pentru verificarea valorii comisioanelor ce i-ar fi datorate. (3) Prevederile alin. (2) se aplică în condiţiile prevăzute de legea specială, atunci când dezvăluirea informaţiilor respective vizează ordinea publică sau siguranţa naţională. (4) Comisionul trebuie plătit cel mai târziu în ultima zi a lunii care urmează trimestrului în cursul căruia a luat naştere dreptul la comision. (5) Părţile nu pot deroga în detrimentul intereselor agentului de la prevederile alin. (1), (2) şi (4).

Art. 2.088. Durata contractului. Contractul de agenţie încheiat pe durată determinată, care continuă să fie executat de părţi după expirarea termenului, se consideră prelungit pe durată nedeterminată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 19. Contractul de agenţie pe durată determinată care continuă să fie executat de părţi după expirarea sa se consideră transformat automat într-un contract pe durată nedeterminată.

Art. 2.089. Denunţarea unilaterală. (1) Contractul de agenţie pe durată nedeterminată poate fi denunţat unilateral de oricare dintre părţi, cu un preaviz obligatoriu.

(2) Dispoziţiile alin. (1) sunt aplicabile şi contractului de agenţie pe durată determinată care prevede o clauză expresă privind posibilitatea denunţării unilaterale anticipate.

(3) În primul an de contract termenul de preaviz trebuie să aibă o durată de cel puţin o lună.

(4) În cazul în care durata contractului este mai mare de un an, termenul minim de preaviz se măreşte cu câte o lună pentru fiecare an suplimentar început, fără ca durata termenului de preaviz să depăşească 6 luni.

(5) Dacă părţile convin termene de preaviz mai lungi decât cele prevăzute la alin. (3) şi (4), prin contractul de agenţie nu se pot stabili în sarcina agentului termene de preaviz mai lungi decât cele stabilite în sarcina comitentului.

(6) Dacă părţile nu convin altfel, termenul de preaviz expiră la sfârşitul unei luni calendaristice.

(7) Dispoziţiile alin. (1)-(6) se aplică în mod corespunzător şi contractului pe durată determinată care este prelungit pe durată nedeterminată potrivit dispoziţiilor art. 2.088. În acest caz, la calculul termenului de preaviz se va ţine seama de întreaga perioadă a contractului, cuprinzând atât durata determinată, cât şi perioada în care acesta se consideră încheiat pe durată nedeterminată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 20. (1) Contractul de agenţie pe durată nedeterminată poate fi denunţat unilateral de oricare dintre părţi, cu acordarea obligatorie a unui preaviz. (2) Prevederile alin. (1) sunt aplicabile şi contractului de agenţie pe durată determinată care prevede o clauză expresă privind

posibilitatea denunțării unilaterale anticipate. (3) Termenul de preaviz care însoțește declarația de denunțare trebuie să aibă o durată de minimum o lună pentru primul an de contract. (4) În cazul în care durata contractului este mai mare de un an, termenul minim de preaviz se mărește cu câte o lună pentru fiecare an suplimentar început, fără ca durata termenului de preaviz să depășească 6 luni. (5) Părțile nu pot stabili prin convenție termene de preaviz mai scurte decât cele prevăzute la alin. (3) și (4). (6) Dacă părțile convin termene de preaviz mai lungi decât cele prevăzute la alin. (3) și (4), prin contractul de agenție nu se vor putea stabili în sarcina agentului termene de preaviz mai lungi decât cele stabilite în sarcina comitentului. (7) Dacă părțile nu stabilesc altfel, sfârșitul termenului de preaviz trebuie să coincidă cu sfârșitul unei luni calendaristice. (8) Prevederile alin. (1)-(7) se aplică corespunzător contractului pe durată determinată transformat, potrivit art. 19, în contract pe durată nedeterminată; în acest caz la calculul termenului de preaviz se va ține seama de întreaga perioadă cumulată a contractului, cuprinzând atât durata determinată a contractului, cât și perioada în care acesta se consideră pe durată nedeterminată.

Art. 2.090. Denunțarea unilaterală în cazuri speciale. (1) În toate cazurile, contractul de agenție poate fi denunțat fără preaviz de oricare dintre părți, cu repararea prejudiciilor astfel cauzate celeilalte părți, atunci când circumstanțe excepționale, altele decât forța majoră ori cazul fortuit, fac imposibilă continuarea colaborării dintre comitent și agent.

(2) În ipoteza prevăzută la alin. (1) contractul încetează la data primirii notificării scrise prin care acesta a fost denunțat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 21. (1) Oricare dintre părți poate rezilia contractul de agenție fără preaviz sau înainte de expirarea termenului contractului, în cazul unei neîndepliniri din culpă gravă a obligațiilor contractuale de către cealaltă parte. (2) Contractul de agenție poate fi denunțat imediat de oricare dintre părți, cu repararea prejudiciilor astfel pricinuite celeilalte părți, atunci când circumstanțe excepționale, altele decât forța majoră ori cazul fortuit, fac imposibilă continuarea colaborării dintre comitent și agent. (3) În cazul prevăzut la alin. (2) se prezumă încetarea contractului la data primirii notificării scrise a intenției de denunțare a contractului și a motivului denunțării.

Art. 2.091. Indemnizațiile în caz de încetare a contractului. (1) La încetarea contractului de agenție agentul are dreptul să primească de la comitent o indemnizație, în măsura în care:

a) i-a procurat noi clienți comitentului sau a sporit semnificativ volumul operațiunilor cu clienții existenți, iar comitentul obține încă foloase substanțiale din operațiunile cu aceștia clienți; și

b) plata acestei indemnizații este echitabilă, având în vedere circumstanțele concrete, în special comisioanele pe care agentul ar fi trebuit să le primească în urma operațiunilor încheiate de comitent cu clienții prevăzuți la lit. a), precum și posibila restrângere a activității profesionale a agentului din cauza existenței în contractul de agenție a unei clauze de neconcurență.

(2) Valoarea indemnizației nu poate depăși o sumă echivalentă cuantumului unei remunerații anuale, calculată pe baza mediei anuale a remunerațiilor încasate de agent pe parcursul ultimilor 5 ani de contract. Dacă durata contractului nu însumează 5 ani, remunerația anuală este calculată pe baza mediei remunerațiilor încasate în cursul perioadei respective.

(3) Acordarea indemnizației prevăzute la alin. (1) nu aduce atingere dreptului agentului de a cere despăgubiri, în condițiile legii.

(4) În cazul în care contractul de agenție încetează ca urmare a decesului agentului, dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător.

(5) Dreptul la indemnizația prevăzută la alin. (1) sau, după caz, la alin. (4) se stinge dacă agentul ori, după caz, moștenitorul acestuia nu îl pune în întârziere pe comitent, cu privire la pretențiile sale, într-un termen de un an de la data încetării contractului de agenție.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 22. (1) La încetarea contractului de agenție agentul este îndreptățit să primească de la comitent o indemnizație, în măsura în care: a) a procurat noi clienți comitentului sau a sporit semnificativ volumul operațiunilor comerciale cu clienții existenți, iar comitentul obține

încă foloase substanțiale din operațiunile cu aceşti clienți; şi b) plata acestei indemnizații este echitabilă, având în vedere circumstanțele concrete, în special comisioanele pe care agentul ar fi trebuit să le primească în urma operațiunilor încheiate de comitent cu clienții prevăzuți la lit. a), precum şi posibila restrângere a activității profesionale a agentului datorită existenței în contractul de agenție a unei clauze de neconcurență. (2) Valoarea indemnizației nu poate depăşi o sumă echivalentă cuantumului unei remunerații anuale, calculată pe baza mediei anuale a remunerațiilor încasate de agent pe parcursul ultimilor 5 ani de contract; dacă durata contractului nu însumează 5 ani, remunerația anuală este calculată pe baza mediei remunerațiilor încasate în cursul perioadei respective. (3) Acordarea indemnizației prevăzute la alin. (1) nu aduce atingere dreptului agentului de a cere despăgubiri, în condițiile legii. (4) În cazul în care contractul de agenție încetează ca urmare a decesului agentului, urmează să se aplice în mod corespunzător prevederile alin. (1). (5) Dreptul la indemnizația prevăzută la alin. (1) sau, după caz, la alin. (4) se stinge dacă agentul ori, după caz, succesorul acestuia nu îl pune în întârziere pe comitent, cu privire la pretențiile sale, într-un termen de un an de la data încetării contractului de agenție.

Art. 2.092. Excepții. Agentul nu are dreptul la indemnizația prevăzută la art. 2.091 în următoarele situații:

a) comitentul reziliază contractul din cauza încălcării de către agent a obligațiilor sale;

b) agentul denunță unilateral contractul, cu excepția cazului în care această denunțare este motivată de circumstanțe precum vârsta, infirmitatea ori boala agentului, în considerarea cărora, în mod rezonabil, nu i se poate cere acestuia continuarea activităților;

c) în cazul cesiunii contractului de agenție prin înlocuirea agentului cu un terț;

d) dacă nu se convine altfel de către părțile contractului de agenție, în cazul novației acestui contract prin înlocuirea agentului cu un terț.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 509/2002: Art. 23. Agentul nu are dreptul la indemnizația prevăzută la art. 22 în următoarele situații:a) comitentul reziliază contractul datorită unei încălcări de către agent a obligațiilor sale din culpă gravă; b) agentul denunță unilateral contractul, cu excepția cazului în care această denunțare este motivată de cauze precum vârsta, infirmitatea ori boala agentului, care împiedică în mod justificat continuarea activităților acestuia, sau de cauze justificate, imputabile comitentului; c) în cazul novației contractului de agenție prin înlocuirea agentului cu o terță persoană.

Art. 2.093. Ineficacitatea clauzei de neconcurență. (1) Comitentul nu se poate prevala de clauza de neconcurență atunci când contractul de agenție încetează în următoarele situații:

a) fără a fi aplicabile prevederile art. 2.090, comitentul denunță unilateral contractul de agenție cu nerespectarea termenului de preaviz, legal sau convențional, şi fără a exista un motiv grav pentru care nu respectă preavizul, pe care comitentul să îl fi comunicat de îndată agentului;

b) contractul de agenție este reziliat ca urmare a culpei comitentului.

(2) La cererea agentului instanța poate, ținând seama şi de interesele legitime ale comitentului, să înlăture sau să limiteze efectele clauzei de neconcurență, atunci când consecințele prejudiciabile ale acesteia pentru agent sunt grave şi vădit inechitabile.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 509/2002: Art. 25. (1) Comitentul nu se poate prevala de clauza de neconcurență dacă contractul de agenție încetează în următoarele situații:a) comitentul denunță unilateral contractul de agenție fără a respecta termenul de preaviz, legal sau convențional, şi fără a exista un motiv grav pe care comitentul să îl fi comunicat de îndată agentului; b) agentul reziliază contractul pentru un motiv grav imputabil comitentului şi îl informează de îndată despre aceasta pe comitent; c) contractul de agenție este reziliat de instanța judecătorească ca urmare a culpei comitentului. (2) La cererea agentului instanța poate, ținând seama şi de interesele legitime ale comitentului, să înlăture sau să limiteze efectele clauzei de neconcurență, atunci când consecințele prejudiciabile ale acesteia pentru agentul comercial sunt contrare echității. (3) Instanța poate, la cererea agentului, să reducă cuantumul clauzei penale sau al indemnizației stipulate pentru încălcarea de către acesta a clauzei de neconcurență, dacă consideră că aceasta este excesivă în raport cu împrejurările cauzei.

Art. 2.094. Dispozițiile imperative. Nu se poate deroga în defavoarea intereselor agentului de la prevederile art. 2.079, 2.080, 2.084, 2.085, art. 2.086 alin. (1), (2) și (4), art. 2.091 și 2.092. Orice clauză contrară este considerată nescrisă.

Legea de aplicare:
Art. 143. Dispozițiile art. 2.094 din Codul civil se aplică numai contractelor de agenție încheiate sau al căror termen a fost prelungit după data intrării în vigoare a Codului civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 24. Părțile nu pot deroga în detrimentul intereselor agentului de la prevederile art. 22 și 23 înainte de încetarea contractului de agenție.

Art. 2.095. Alte dispoziții aplicabile. (1) Dispozițiile prezentului capitol se completează cu prevederile referitoare la contractul de comision, în măsura în care acestea din urmă sunt compatibile.

(2) Dacă agentul are și puterea de a-l reprezenta pe comitent la încheierea contractelor, dispozițiile prezentului capitol se completează în mod corespunzător cu cele privind contractul de mandat cu reprezentare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 509/2002: Art. 26. Dispozițiile prezentei legi se completează, în măsura compatibilității lor, cu prevederile legale privind contractul de mandat comercial.

Capitolul XI. Contractul de intermediere

Art. 2.096. Noțiune. (1) Intermedierea este contractul prin care intermediarul se obligă față de client să îl pună în legătură cu un terț, în vederea încheierii unui contract.

(2) Intermediarul nu este prepusul părților intermediate și este independent față de acestea în executarea obligațiilor sale.

Art. 2.097. Remunerarea intermediarului. (1) Intermediarul are dreptul la o remunerație din partea clientului numai în cazul în care contractul intermediat se încheie ca urmare a intermedierii sale.

(2) În lipsa convenției părților sau a unor prevederi legale speciale, intermediarul are dreptul la o remunerație în conformitate cu practicile anterioare statornicite între părți sau cu uzanțele existente între profesioniști pentru astfel de contracte.

Legea de aplicare:
Art. 143¹.[1] Dispozițiile art. 2.010 alin. (3) din Codul civil se aplică și în cazul stabilirii remunerației intermediarului, potrivit art. 2.097 din Codul civil, sau a remunerației depozitarului, potrivit art. 2.106 din Codul civil.

Art. 2.098. Restituirea cheltuielilor. Intermediarul este îndreptățit la restituirea cheltuielilor efectuate pentru intermediere, dacă se stipulează expres în contract.

Art. 2.099. Remunerația în cazul pluralității de intermediari. (1) În cazul în care intermedierea a fost realizată de mai mulți intermediari, fiecare are dreptul la o cotă egală din remunerația stabilită global, dacă prin contract nu s-a stipulat altfel.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică atât în cazul în care pluralitatea de intermediari rezultă din contracte de intermediere separate, cât și în cazul în care rezultă din același contract de intermediere.

Art. 2.100. Obligația de informare. Intermediarul este obligat să comunice terțului toate informațiile cu privire la avantajele și oportunitatea încheierii contractului intermediat, cu condiția să nu prejudicieze în mod culpabil interesele clientului.

---

[1] Art. 143¹ a fost introdus prin art. III pct. 19 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Art. 2.101. Comunicarea încheierii contractului intermediat. (1) Clientul are obligația să comunice intermediarului dacă s-a încheiat contractul intermediat, în termen de cel mult 15 zile de la data încheierii acestuia, sub sancțiunea dublării remunerației, dacă prin contract nu se prevede altfel.

(2) De asemenea, în cazul în care remunerația se stabilește în funcție de valoarea contractului intermediat sau alte elemente esențiale ale acestuia, clientul este obligat să le comunice în condițiile indicate la alin. (1).

Art. 2.102. Reprezentarea părților intermediate. Intermediarul poate reprezenta părțile intermediate la încheierea contractului intermediat sau a altor acte de executare a acestuia numai dacă a fost împuternicit expres în acest sens.

Capitolul XII. Contractul de depozit

Secțiunea 1. Reguli comune privind contractul de depozit

§1. Dispoziții generale

Art. 2.103. Noțiune. (1) Depozitul este contractul prin care depozitarul primește de la deponent un bun mobil, cu obligația de a-l păstra pentru o perioadă de timp și de a-l restitui în natură.

(2) Remiterea bunului este o condiție pentru încheierea valabilă a contractului de depozit, cu excepția cazului când depozitarul deține deja bunul cu alt titlu.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1591. Depozitul în genere este un act prin care se primește lucrul altuia spre a-l păstra și a-l restitui în natură *(C. civ. 1080, 1604).* ► Art. 1593. (1) Depozitul este un contract esențial gratuit, care nu poate avea de obiect decât lucrurile mobile. (2) El nu este perfect decât când s-a făcut tradițiunea lucrului. (3) Tradițiunea se înlocuiește prin singurul consimțământ, dacă lucrul ce este a se lăsa în depozit se află deja în mâna depozitarului sub orice alt titlu *(C. civ. 1561, 1600, 1608, 1628).*

Art. 2.104. Proba. Pentru a putea fi dovedit, contractul de depozit trebuie încheiat în scris.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1597. Depozitul voluntar nu se poate face decât prin înscris *(C. civ. 1191, 1197, 1621).*

Art. 2.105. Delimitarea. (1) Când sunt remise fonduri bănești sau alte asemenea bunuri fungibile și consumptibile prin natura lor, acestea devin proprietatea celui care le primește și nu trebuie să fie restituite în individualitatea lor.

(2) În această situație se aplică, în mod corespunzător, regulile de la împrumutul de consumație, cu excepția cazului în care intenția principală a părților a fost aceea ca bunurile să fie păstrate în interesul celui care le predă. Existența acestei intenții se prezumă atunci când părțile au convenit că restituirea se poate cere anterior expirării termenului pentru care bunurile au fost primite.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1604. (1) Depozitarul trebuie să înapoieze tot acel lucru ce a primit. (2) Un depozit de bani, când depozitarul, conform art. 1602, făcuse întrebuințare de dânsul, trebuie să se restituie în acele monede în care s-a făcut, atât în cazul de sporire, cât și în acela de scădere a valorii lor *(C. civ. 1100).*

Art. 2.106. Remunerația depozitarului. (1) Depozitul este cu titlu gratuit, dacă din convenția părților sau din uzanțe ori din alte împrejurări, precum profesia depozitarului, nu rezultă că trebuie să fie plătită o remunerație.

(2) Când cuantumul remunerației nu este stabilit prin contract, instanța judecătorească îl va stabili în raport cu valoarea serviciilor prestate.

Legea de aplicare:
Art. 143¹.[1] Dispozițiile art. 2.010 alin. (3) din Codul civil se aplică și în cazul stabilirii remunerației intermediarului, potrivit art. 2.097 din Codul civil, sau a remunerației depozitarului, potrivit art. 2.106 din Codul civil.

§2. Obligațiile depozitarului

Art. 2.107. Diligența depozitarului. (1) Dacă nu s-a convenit altfel, depozitarul răspunde numai în cazul în care nu a depus diligența dovedită pentru păstrarea propriilor sale bunuri.

(2) În lipsă de stipulație contrară, atunci când depozitarul este remunerat sau este un profesionist ori i s-a permis să se folosească de bunul depozitat, el are obligația de a păstra bunul cu prudență și diligență.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1599. Depozitarul trebuie să îngrijească de paza lucrului depozit, întocmai precum îngrijeşte de paza lucrului său *(C. civ. 1080, 1564, 1600 şi urm.)*.

Art. 2.108. Folosirea bunului. Depozitarul nu se poate servi de bunul încredințat lui fără învoirea expresă sau prezumată a deponentului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1602. El nu poate să se servească de lucrul depus fără permisiunea expresă sau tacită a deponentului *(C. civ. 1565)*.

Art. 2.109. Răspunderea depozitarului incapabil. Dacă depozitarul este minor sau pus sub interdicție, deponentul poate cere restituirea bunului remis atât timp cât acesta se află în mâinile depozitarului incapabil. În cazul în care restituirea în natură nu mai este posibilă, deponentul are dreptul de a cere să i se plătească o sumă de bani egală cu valoarea bunului, dar numai până la concurența sumei cu care s-a îmbogățit depozitarul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1598. Dacă depozitul s-a făcut de către o persoană capabilă către una necapabilă, aceea ce a făcut depozitul are numai acțiunea de revendicare a lucrului depozit, pe cât timp se află în mâna depozitarului, sau acțiune de restituțiune, pe cât acesta s-a folosit *(C. civ. 946 şi urm., 1098, 1164)*.

Art. 2.110. Dovada proprietății. Dacă nu se prevede altfel prin lege, depozitarul nu poate solicita deponentului să facă dovada că este proprietar al bunului depozitat. Această dovadă nu poate fi cerută nici persoanei desemnate de către deponent în vederea restituirii bunului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1610. (1) Depozitarul nu poate pretinde ca deponentul să probeze că lucrul depozitat este proprietatea sa. (2) Cu toate acestea, dacă descoperă că lucrul este de furat şi cine este adevăratul proprietar, trebuie să vestească acestuia depozitul ce i s-a făcut, interpelându-l a-l reclama în un termen determinat şi îndestulător, fără prejudiciul dispozițiilor codicelui penal. (3) Dacă acela care a fost vestit de aceasta, neglijează reclamarea depozitului, depozitarul este bine liberat prin trădarea depozitului în mâna acelui de la care s-a primit *(C. civ. 1596, 1616, 1909)*.

Art. 2.111. Modul de executare. Depozitarul este obligat să schimbe locul şi felul păstrării stabilite prin contract, dacă această schimbare este necesară pentru a feri bunul de pieire, pierdere, sustragere sau stricăciune şi este atât de urgentă încât consimțământul deponentului nu ar putea fi aşteptat.

[1] Art. 143¹ a fost introdus prin art. III pct. 19 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Art. 2.112. Încredințarea bunului. Depozitarul nu poate încredința altuia păstrarea bunului, fără consimțământul deponentului, cu excepția cazului în care este silit de împrejurări să procedeze astfel.

Art. 2.113. Încredințarea bunului către subdepozitar. (1) Depozitarul îndreptățit să încredințeze unei alte persoane păstrarea bunului răspunde numai pentru alegerea acesteia sau pentru instrucțiunile pe care i le-a dat, cu condiția să fi adus de îndată la cunoștința deponentului locul depozitului și numele persoanei care a primit bunul.

(2) În caz contrar, depozitarul răspunde pentru fapta subdepozitarului ca pentru fapta sa proprie.

(3) În toate cazurile, subdepozitarul răspunde față de deponent pentru fapta sa.

Art. 2.114. Răspunderea. Depozitarul care, fără a avea acest drept, a schimbat locul sau felul păstrării ori s-a folosit de bunul depozitat sau l-a încredințat unei terțe persoane răspunde și pentru caz fortuit, cu excepția situației în care dovedește că bunul ar fi pierit chiar și dacă nu și-ar fi depășit drepturile.

Art. 2.115. Denunțarea depozitului. (1) Deponentul poate să solicite oricând restituirea bunului depozitat, chiar înăuntrul termenului convenit. El este însă obligat să ramburseze depozitarului cheltuielile pe care acesta le-a făcut în considerarea acestui termen.

(2) Atunci când depozitarul a emis un înscris care face dovada depozitului ori care conferă deținătorului său dreptul de a retrage bunul depozitat, depozitarul poate cere să îi fie înapoiat acel înscris.

(3) Depozitarul îl poate constrânge pe deponent să reia bunul, dacă există motive grave pentru aceasta, chiar înaintea expirării termenului convenit.

(4) În cazul în care nu s-a convenit un termen, depozitarul poate restitui oricând bunul, dar poate fi obligat la plata de despăgubiri, dacă restituirea este intempestivă sau are loc inoportun.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1616. Depozitul trebuie să se restituie deponentului îndată ce s-a reclamat, chiar când s-ar fi stipulat prin contract un anume termen pentru restituțiunea lui; se exceptă însă cazul când în formele legale s-a notificat depozitarului un act de sechestru sau de opoziție la restituțiunea sau la strămutarea lucrului depozitat *(C. civ. 1023, 1079, 1099, 1572).*

Art. 2.116. Restituirea bunului. (1) Dacă nu s-a convenit altfel, restituirea bunului primit trebuie să se facă la locul unde acesta trebuia păstrat, iar cheltuielile ocazionate de restituire sunt în sarcina deponentului. Totuși, atunci când depozitarul, fără să se fi aflat în ipoteza avută în vedere la art. 2.111, a schimbat unilateral locul păstrării bunului, deponentul poate cere depozitarului fie să aducă bunul în acel loc în vederea restituirii, fie să suporte diferența dintre cheltuielile prilejuite de restituire și acelea care s-ar fi făcut în lipsa acestei schimbări.

(2) Bunul se restituie în starea în care acesta se află la momentul restituirii. Deteriorarea ce nu a fost pricinuită de fapta depozitarului rămâne în sarcina deponentului.

(3) În caz de neexecutare culpabilă a obligației de restituire, dacă bunul nu poate fi recuperat în natură de către deponent, depozitarul are obligația de a plăti despăgubiri, al căror cuantum se determină prin raportare la valoarea de înlocuire a bunului, iar nu la valoarea pe care acesta a avut-o la data la care a fost încheiat contractul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1605. Depozitarul nu este dator de a restitui lucrul depozitat decât în starea în care se află la timpul înapoierii. Stricăciunile survenite fără faptul său, rămân în sarcina deponentului *(C. civ. 1102, 1601);* ▸ Art. 1614. Dacă prin contractul de depozit s-a stipulat locul unde trebuie să se facă restituțiunea, depozitarul trebuie să transporte acolo lucrul depozitat; spezele însă ce s-ar face sunt în greutatea deponentului *(C. civ. 1104, 1317, 1615).* ▸ Art. 1615. Restituțiunea trebuie să se facă, dacă prin contract nu se arată locul, acolo unde se află lucrul depozitat *(C. civ. 1104, 1319, 1614).*

Art. 2.117. Restituirea către moştenitorul deponentului. (1) În caz de deces al deponentului, bunul se restituie moştenitorului, la cererea acestuia, chiar dacă prin contract fusese desemnată o altă persoană în acest scop. Atunci când există mai mulți moştenitori, restituirea făcută unuia sau unora dintre aceştia nu le conferă alte drepturi decât cele rezultate din aplicarea prevederilor legale referitoare la moştenire.

(2) Aceste reguli se aplică în mod corespunzător atunci când deponentul este persoană juridică.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1611. (1) În caz de moarte a deponentului, lucrul depus nu se poate restitui decât eredelui. (2) Dacă sunt mai mulți erezi, lucrul depozitat trebuie să se restituie, fiecărui din ei o parte pe cât i se cuvine. (3) Dacă lucrul nu se poate împărți, erezii trebuie să se unească între dânşii asupra modului primirii lui *(C. civ. 653, 777, 1057 şi urm., 1064);* ▸ Art. 1613. Dacă depozitul a fost făcut de către un tutore sau administrator în asemenea însuşire, şi administrația sa a fost încetată în momentul restituțiunii, aceasta nu se poate face decât către persoana ce a fost reprezentată sau către noul ei reprezentator (C. civ. 1612); ▸ Art. 1614. Dacă prin contractul de depozit s-a stipulat locul unde trebuie să se facă restituțiunea, depozitarul trebuie să transporte acolo lucrul depozitat; spezele însă ce s-ar face sunt în greutatea deponentului (C. civ. 1104, 1317, 1615).

Art. 2.118. Restituirea fructelor şi plata dobânzilor. (1) Depozitarul este obligat să restituie fructele bunului, dacă le-a perceput.

(2) Depozitarul nu datorează dobândă pentru fondurile băneşti depozitate decât din ziua în care a fost pus în întârziere să le restituie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1608. (1) Depozitarul trebuie să restituie fructele produse de lucrul depozitat şi culese de dânsul. (2) El nu este dator de a plăti nici o dobândă pentru banii ce i s-au depozitat, afară numai din ziua de când a fost pus în întârziere de a-i restitui *(C. civ. 485, 1079, 1088).*

Art. 2.119. Pluralitatea de deponenți sau de depozitari. (1) Când există mai mulți deponenți, iar obligația este indivizibilă sau solidară între aceştia, depozitarul este liberat prin restituirea bunului oricăruia dintre ei, dacă nu s-a stabilit altfel prin contractul de depozit.

(2) Dacă sunt mai mulți depozitari, obligația de restituire revine aceluia sau acelora în deținerea cărora se află bunul, cu notificarea către ceilalți depozitari a efectuării restituirii.

Art. 2.120. Cazurile de nerestituire a bunului. (1) Depozitarul este apărat de obligația de a restitui bunul, dacă acesta i-a fost cerut de către proprietar sau de o altă persoană îndreptățită ori dacă a fost rechiziționat de autoritatea publică sau dacă i-a fost în alt mod ridicat potrivit legii ori a pierit prin caz fortuit.

(2) Atunci când în locul bunului care i-a fost ridicat sau care a pierit depozitarul a primit o sumă de bani sau un alt bun, el este obligat să le predea deponentului.

(3) Dacă depozitarul descoperă că bunul depozitat fusese furat ori pierdut, precum şi pe adevăratul proprietar al bunului, el trebuie să îl informeze pe acesta din urmă despre depozitul ce i s-a făcut şi să îl someze să îşi exercite drepturile într-un termen determinat şi îndestulător, fără încălcarea dispozițiilor penale aplicabile. Numai după expirarea acelui termen depozitarul se poate libera prin restituirea lucrului către deponent. În această perioadă, depozitarul este îndreptățit să primească aceeaşi remunerație ca şi în cursul depozitului. Chiar şi atunci când contractul de depozit fusese încheiat cu titlu gratuit, deponentul datorează, pentru această perioadă, remunerație, al cărei cuantum se stabileşte potrivit art. 2.106 alin. (2).

(4) În toate cazurile, depozitarul este ținut, sub sancțiunea obligării la plata de despăgubiri, să denunțe deponentului procesul care i-a fost intentat de revendicant, intervenirea rechiziției sau a altei măsuri de ridicare ori faptul care îl împiedică să restituie bunul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1610. (1) Depozitarul nu poate pretinde ca deponentul să probeze că lucrul depozitat este proprietatea sa. (2) Cu toate acestea, dacă descoperă că lucrul este de furat şi cine este adevăratul proprietar, trebuie să vestească acestuia depozitul ce i s-a făcut, interpelându-l a-l reclama în un termen determinat şi îndestulător, fără prejudiciul dispoziţiilor codicelui penal. (3) Dacă acela care a fost vestit de aceasta, neglijează reclamarea depozitului, depozitarul este bine liberat prin trădarea depozitului în mâna acelui de la care s-a primit *(C. civ. 1596, 1616, 1909).* ▸ Art. 1616. Depozitul trebuie să se restituie deponentului îndată ce s-a reclamat, chiar când s-ar fi stipulat prin contract un anume termen pentru restituţiunea lui; se exceptă însă cazul când în formele legale s-a notificat depozitarului un act de sechestru sau de opoziţie la restituţiunea sau la strămutarea lucrului depozitat *(C. civ. 1023, 1079, 1099, 1572).*

Art. 2.121. Obligaţia moştenitorului depozitarului. Dacă moştenitorul depozitarului a vândut cu bună-credinţă bunul, fără să fi ştiut că este depozitat, el este ţinut să înapoieze numai preţul primit sau să cedeze deponentului acţiunea sa împotriva cumpărătorului, dacă preţul nu i-a fost plătit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1607. Eredele depozitarului care a vândut în bună-credinţă lucrul ce n-a ştiut că este depozitat, este dator numai să restituie preţul primit, sau să cedeze acţiunea sa contra cumpărătorului, dacă preţul nu ar fi fost plătit *(C. civ. 996, 1899).*

§3. Obligaţiile deponentului

Art. 2.122. Cheltuielile şi despăgubirile. (1) Deponentul este obligat să ramburseze depozitarului cheltuielile pe care acesta le-a făcut pentru păstrarea bunului.

(2) Deponentul trebuie, de asemenea, să îl despăgubească pe depozitar pentru toate pierderile suferite ca urmare a depozitării bunului, cu excepţia cazului în care depozitarul a primit bunul cunoscând sau trebuind să cunoască natura sa periculoasă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1618. Deponentul este îndatorit în a întoarce depozitarului toate spezele făcute pentru păstrarea lucrului depozitat, şi a-l dezdăuna de toate pierderile căşunate lui din cauza depozitului *(C. civ. 991, 997, 1080, 1569, 1574, 1691, 1730).*

Art. 2.123. Plata remuneraţiei. (1) Dacă nu s-a convenit altfel, plata remuneraţiei către depozitar se face la data restituirii bunului.

(2) În lipsă de stipulaţie contrară, dacă restituirea are loc înainte de termen, depozitarul nu are dreptul decât la partea din remuneraţie convenită, corespunzătoare timpului cât a păstrat bunul.

Secţiunea a 2-a. Depozitul necesar

Art. 2.124. Noţiune. (1) Dacă bunul a fost încredinţat unei persoane sub constrângerea unei întâmplări neprevăzute, care făcea cu neputinţă alegerea persoanei depozitarului şi întocmirea unui înscris constatator al contractului, depozitul este necesar.

(2) Depozitul necesar poate fi dovedit prin orice mijloc de probă, oricare ar fi valoarea lui.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1620. Depozitul necesar este acela ce se face sub sila unei întâmplări, cum: un foc, o ruină, o prădare, un naufragiu sau alt eveniment neprevăzut de forţă majoră *(C. civ. 1594, 1621 şi urm.).* ▸ Art. 1621. Proba prin martori este admisă pentru depozitul necesar şi chiar în cazul când valoarea depozitului ar trece peste 250 lei *(C. civ. 1198, 1597).* ▸ Art. 1622. Depozitul necesar este supus la toate regulile depozitului voluntar, şi fără prejudiciul dispoziţiilor art. 1198 *(C. civ. 1599 şi urm.).*

Art. 2.125. Obligaţia de acceptare. Depozitarul nu poate refuza primirea bunului decât în cazul în care are un motiv serios pentru aceasta.

Art. 2.126. Regim juridic. (1) Cu excepția dispozițiilor cuprinse în prezenta secțiune, depozitul necesar este guvernat de regulile comune privind contractul de depozit.

(2) Depozitarul răspunde, în caz de pieire a lucrului, conform regulilor aplicabile depozitului neremunerat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1622. Depozitul necesar este supus la toate regulile depozitului voluntar, şi fără prejudiciul dispozițiilor art. 1198 *(C. civ. 1599 şi urm.).*

Secțiunea a 3-a. Depozitul hotelier

Art. 2.127. Răspunderea pentru bunurile aduse în hotel. (1) Persoana care oferă publicului servicii de cazare, denumită hotelier, este răspunzătoare, potrivit regulilor privitoare la răspunderea depozitarului, pentru prejudiciul cauzat prin furtul, distrugerea sau deteriorarea bunurilor aduse de client în hotel.

(2) Sunt considerate ca fiind aduse în hotel:

a) bunurile aflate în hotel pe perioada cazării clientului;

b) bunurile aflate în afara hotelului, pentru care hotelierul, un membru al familiei sale ori un prepus al hotelierului îşi asumă obligația de supraveghere pe perioada cazării clientului;

c) bunurile aflate în hotel sau în afara acestuia, pentru care hotelierul, un membru al familiei sale ori un prepus al hotelierului îşi asumă obligația de supraveghere pentru un interval de timp rezonabil, anterior sau ulterior cazării clientului.

(3) Hotelierul răspunde şi pentru vehiculele clienților lăsate în garajul sau în parcarea hotelului, precum şi pentru bunurile care, în mod obişnuit, se găsesc în acestea.

(4) În lipsă de stipulație contrară, dispozițiile prezentei secțiuni nu se aplică în cazul animalelor de companie.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1623. Ospătătorii ori hangiii răspund, ca depozitari, pentru toate lucrurile aduse în localul lor de un călător; depozitul unor aşa lucruri trebuie să se considere ca un depozit necesar *(C. civ. 1473 şi urm., 1624).*

Art. 2.128. Răspunderea limitată. Răspunderea hotelierului este limitată până la concurența unei valori de o sută de ori mai mare decât prețul pentru o zi afişat pentru camera oferită spre închiriere clientului.

Art. 2.129. Răspunderea nelimitată. Răspunderea hotelierului este nelimitată:

a) dacă prejudiciul este cauzat din culpa hotelierului sau a unei persoane pentru care acesta răspunde;

b) dacă bunurile au fost încredințate spre păstrare hotelierului;

c) dacă hotelierul a refuzat primirea în depozit a bunurilor clientului pe care, potrivit legii, era obligat să le primească.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1624. Ei răspund de furtul sau stricăciunea lucrurilor călătorului, în caz când furtul sau stricăciunea s-a comis de servitori, ori de cei însărcinați cu direcția ospătăriilor, ori de străinii ce le frecventează *(C. civ. 1000, 1156, 1623).*

Art. 2.130. Lipsa răspunderii. Hotelierul nu răspunde atunci când deteriorarea, distrugerea ori furtul bunurilor clientului este cauzată:

a) de client, de persoana care îl însoțeşte sau care se află sub supravegherea sa ori de vizitatorii săi;

b) de un caz de forță majoră;

c) de natura bunului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1625. Ei nu sunt răspunzători de furturile comise cu mâna înarmată sau în altfel, cu forță majoră *(C. civ. 1156).*

Art. 2.131. Obligații ale hotelierului. (1) Hotelierul este obligat să primească în depozit documente, bani sau alte obiecte de valoare aparținând clienților săi.

(2) Hotelierul nu poate refuza depozitul acestor bunuri decât în cazul în care, ținând seama de importanța și condițiile de exploatare ale hotelului, acestea sunt excesiv de valoroase ori sunt incomode sau periculoase.

(3) Hotelierul poate să examineze bunurile care îi sunt predate spre depozitare și să ceară depozitarea acestora într-un loc închis sau sigilat.

Art. 2.132. Cazul special. Hotelierul care pune la dispoziția clienților săi, în camerele de hotel, o casă de valori nu este presupus a fi primit în depozit bunurile care vor fi depuse de clienții săi în casa de valori. În acest caz, sunt aplicabile dispozițiile art. 2.128.

Art. 2.133. Dovada. Dovada introducerii bunurilor în hotel poate fi făcută prin martori, indiferent de valoarea acestor bunuri.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1621. Proba prin martori este admisă pentru depozitul necesar și chiar în cazul când valoarea depozitului ar trece peste 250 lei *(C. civ. 1198, 1597).*

Art. 2.134. Decăderea din dreptul la repararea prejudiciului. (1) Clientul este decăzut din dreptul la repararea prejudiciului suferit prin furtul, distrugerea sau deteriorarea bunurilor pe care le-a adus el însuși ori care au fost aduse pentru el în hotel dacă:

a) în cel mult 24 de ore de la data la care a cunoscut prejudiciul nu a înștiințat administrația hotelului;

b) nu a exercitat dreptul la acțiunea în repararea prejudiciului în termen de 6 luni de la data producerii acestuia.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile în privința bunurilor prevăzute la art. 2.129 lit. b) și c).

Art. 2.135. Dreptul de retenție. În cazul neplății de către client a prețului camerei și a serviciilor hoteliere prestate, hotelierul are un drept de retenție asupra bunurilor aduse de client, cu excepția documentelor și a efectelor personale fără valoare comercială.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1619. Depozitarul poate să oprească depozitul până la plata integrală cuvenită lui din cauza depozitului *(C. civ. 1147, 1689).*

Art. 2.136. Valorificarea bunurilor. Hotelierul poate cere valorificarea bunurilor asupra cărora și-a exercitat dreptul de retenție, potrivit regulilor prevăzute de Codul de procedură civilă în materia urmăririi silite mobiliare.

Art. 2.137. Localuri asimilate hotelurilor. Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică în mod corespunzător și bunurilor aduse în sanatorii, spitale, pensiuni, vagoane de dormit și altele asemănătoare.

Secțiunea a 4-a. Sechestrul convențional

Art. 2.138. Noțiune. Sechestrul convențional este depozitul prin care două sau mai multe persoane încredințează unui terț, denumit administrator-sechestru, unul sau mai multe bunuri mobile ori imobile în privința cărora există o contestație sau incertitudine juridică, cu obligația pentru acesta de a le păstra și a le restitui celui recunoscut ca titular al dreptului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1627. Sechestrul convențional este depozitul unui lucru în litigiu, făcut de una sau mai multe persoane, unui al treilea, care ia asupra-şi îndatorirea de a-l restitui, după terminarea procesului celui cărui va declara judecătorul că se cuvine.

Art. 2.139. Obligațiile, drepturile şi puterile administratorului-sechestru. Obligațiile, drepturile şi puterile administratorului-sechestru sunt determinate prin convenția părților, iar în lipsă se aplică regulile prezentei secțiuni.

Art. 2.140. Conservarea şi înstrăinarea obiectului sechestrului. (1) Administratorul-sechestru este ținut să păzească şi să conserve obiectul sechestrului cu diligența unui depozitar.

(2) Dacă natura bunului o cere, administratorul-sechestru este ținut să îndeplinească acte de administrare, regulile din materia mandatului fiind aplicabile în mod corespunzător.

(3) Cu autorizarea instanței judecătoreşti, administratorul-sechestru poate să înstrăineze bunul, în cazul în care acesta nu poate fi conservat sau dacă, pentru un alt motiv, măsura înstrăinării este vădit necesară.

Art. 2.141. Liberarea administratorului-sechestru. (1) Administratorul-sechestru trebuie să predea bunul celui desemnat de instanța judecătorească sau, după caz, celui indicat prin acordul tuturor părților care l-au numit.

(2) Până la finalizarea contestației sau până la încetarea stării de incertitudine juridică, administratorul-sechestru nu va putea fi liberat decât prin acordul tuturor părților care l-au numit sau, pentru motive temeinice, prin hotărâre judecătorească.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1631. Depozitarul, însărcinat cu sechestru, nu poate fi liberat de dânsul înainte de terminarea procesului, decât atunci când toate părțile interesate vor consimți, sau când va urma o cauză ce se va judeca de legitimă *(C. civ. 1616).*

Art. 2.142. Remunerația, cheltuielile şi despăgubirile. (1) Dacă nu s-a convenit altfel, administratorul-sechestru are dreptul la o remunerație.

(2) Chiar şi în cazul sechestrului cu titlu gratuit, administratorul-sechestru are dreptul la restituirea tuturor cheltuielilor făcute pentru conservarea şi administrarea bunului sechestrat, precum şi la plata despăgubirilor pentru pierderile suferite în legătură cu acesta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1628. Sechestrul poate să nu fie gratuit *(C. civ. 1593).* ▸ Art. 1629. Când este gratuit, se aplică asupră-i regulile depozitului propriu-zis, cu deosebirile ce se vor arăta mai jos *(C. civ. 1593 şi urm.).*

Art. 2.143. Sechestrul judiciar. Sechestrul poate fi dispus de instanța de judecată, cu aplicarea prevederilor Codului de procedură civilă şi, după caz, a dispozițiilor prezentei secțiuni.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1632. Afară de cazurile statornicite de codicele de procedură civilă, judecătorul poate ordona sechestrul:1. a unui imobil sau a unui lucru mobil pentru a cărui proprietate ori posesiune se judecă două sau mai multe persoane; 2. a lucrurilor oferite de un debitor spre liberarea sa *(C. civ. 542, 1114 şi urm., 1121).*

Capitolul XIII. Contractul de împrumut

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 2.144. Felurile împrumutului. Împrumutul este de două feluri: împrumutul de folosință, numit şi comodat, şi împrumutul de consumație.

Art. 2.145. Promisiunea de împrumut. Atunci când bunul se află în deținerea beneficiarului, iar promitentul refuză să încheie contractul, instanța, la cererea celeilalte părți, poate să pronunțe o hotărâre care să țină loc de contract, dacă cerințele legii pentru validitatea acestuia sunt îndeplinite.

Secțiunea a 2-a. Împrumutul de folosință

Art. 2.146. Noțiune. Împrumutul de folosință este contractul cu titlu gratuit prin care o parte, numită comodant, remite un bun mobil sau imobil celeilalte părți, numite comodatar, pentru a se folosi de acest bun, cu obligația de a-l restitui după un anumit timp.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1560. Comodatul este un contract prin care cineva împrumută altuia un lucru spre a se servi de dânsul, cu îndatorire de a-l înapoia (C. civ. 1570).

Art. 2.147. Calitatea de comodant. Dacă nu i s-a interzis prin lege sau contract, orice persoană care are dreptul de a folosi bunul poate fi comodant.

Art. 2.148. Obligația comodatarului. (1) Comodatarul este ținut să păzească și să conserve bunul împrumutat cu prudența și diligența unui bun proprietar.

(2) Comodatarul nu poate folosi bunul împrumutat decât în conformitate cu destinația acestuia determinată prin contract ori, în lipsă, după natura bunului. El nu poate permite unui terț să îl folosească decât cu aprobarea prealabilă a comodantului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1564. Comodatarul este dator să îngrijească, ca un bun proprietar, de conservarea lucrului împrumutat, și nu poate să se servească decât la trebuința determinată prin natura lui, sau prin convenție, sub pedeapsă de a plăti daune-interese, de se cuvine *(C. civ. 1080, 1429, 1430, 1599)*.

Art. 2.149. Pieirea sau deteriorarea bunului. (1) Comodatarul nu răspunde pentru pierderea ori deteriorarea bunului rezultată numai din folosința în scopul căreia bunul i-a fost împrumutat.

(2) Dacă însă comodatarul foloseşte bunul cu altă destinație decât aceea pentru care i-a fost împrumutat sau dacă prelungeşte folosința după scadența restituirii, comodatarul răspunde de pieirea sau deteriorarea bunului, chiar dacă aceasta se datorează unei forțe majore, afară de cazul când dovedeşte că bunul ar fi pierit ori s-ar fi deteriorat oricum din cauza acelei forțe majore.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▶ Art. 1565. Dacă comodatarul se serveşte de un lucru la o altă trebuință, ori pentru un timp mai îndelungat decât se cuvine, atunci rămâne răspunzător de pierderea căşunată, chiar prin caz fortuit *(C. civ. 1041, 1430, 1564, 1567, 1602)*. ▶ Art. 1567. Dacă lucrul s-a prețuit când s-a împrumutat, atunci pentru pierderea lui, căşunată chiar prin caz fortuit, rămâne răspunzător comodatarul, întrucât nu s-a stipulat contrariul.

Art. 2.150. Posibilitatea salvării bunului. Comodatarul răspunde pentru pieirea bunului împrumutat când aceasta este cauzată de forța majoră de care comodatarul l-ar fi putut feri întrebuințând un bun propriu sau când, neputând salva decât unul dintre cele două bunuri, l-a preferat pe al său.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1566. Dacă lucrul împrumutat piere prin un caz fortuit de la care comodatarul l-ar fi putut sustrage, subrogându-i un lucru al său, dacă el, neputând scăpa unul din două lucruri, a preferit pe al său, atunci este răspunzător de pierderea celuilalt *(C. civ. 1080, 1599)*.

Art. 2.151. Cheltuielile făcute cu bunul. (1) Comodatarul suportă cheltuielile pe care le-a făcut pentru a folosi bunul.

(2) Cu toate acestea, comodatarul are dreptul să îi fie rambursate cheltuielile pentru lucrările necesare asupra bunului care nu puteau fi prevăzute la încheierea contractului, atunci când comodantul, înştiinţat în prealabil, nu s-a opus efectuării lor ori când, din cauza urgenţei lucrărilor, acesta nu a putut fi înştiinţat în timp util.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1569. Comodatarul, făcând speze necesare la uzul lucrului împrumutat, nu poate să le repete *(C. civ. 1561, 1574).* ▸ Art. 1574. Dacă în curgerea termenului, împrumutatul a fost silit, pentru păstrarea lucrului, să facă oarecare speze extraordinare, necesare şi aşa de urgente încât să nu fi putut preveni pe comodant, acesta va fi dator a i le înapoia *(C. civ. 991, 997, 1569, 1618, 1737).*

Art. 2.152. Răspunderea comodantului pentru vicii ascunse. Comodantul care, la data încheierii contractului, cunoştea viciile ascunse ale bunului împrumutat şi care nu l-a prevenit pe comodatar despre acestea este ţinut să repare prejudiciul suferit din această cauză de comodatar.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1575. Dacă lucrul împrumutat are aşa defect încât să poată dăuna pe acel ce se serveşte de dânsul, comodantul rămâne răspunzător de daune, dacă cunoscând acele defecte nu a prevestit pe comodatar*(C. civ. 998, 1352, 1422, 1580).*

Art. 2.153. Dreptul de retenţie. În niciun caz, comodatarul nu poate invoca dreptul de retenţie pentru obligaţiile ce s-ar naşte în sarcina comodantului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1574. Dacă în curgerea termenului, împrumutatul a fost silit, pentru păstrarea lucrului, să facă oarecare speze extraordinare, necesare şi aşa de urgente încât să nu fi putut preveni pe comodant, acesta va fi dator a i le înapoia *(C. civ. 991, 997, 1569, 1618, 1737).*

Art. 2.154. Pluralitatea de comodatari. Dacă mai multe persoane au împrumutat împreună acelaşi bun, ele răspund solidar faţă de comodant.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1571. Dacă mai multe persoane au luat împreună cu împrumut tot acelaşi lucru, ele sunt solidar obligate către comodant *(C. civ. 1039, 1041, 1061, 1062, 1065).*

Art. 2.155. Restituirea bunului. (1) Comodatarul este obligat să înapoieze bunul la împlinirea termenului convenit sau, în lipsă de termen, după ce s-a folosit de bun potrivit convenţiei.

(2) Dacă termenul nu este convenit şi fie contractul nu prevede întrebuinţarea pentru care s-a împrumutat bunul, fie întrebuinţarea are un caracter permanent, comodatarul este obligat să înapoieze bunul la cererea comodantului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1572. Comodantul nu poate să ia îndărăt lucrul împrumutat, înainte de trecerea termenului convenit sau, în lipsă de convenţie, înainte de a fi servit la trebuinţa, pentru care s-a dat cu împrumut *(C. civ. 1022 şi urm., 1573, 1581).*

Art. 2.156. Restituirea anticipată. Comodantul poate cere restituirea bunului înainte de momentul prevăzut la art. 2.155 alin. (1) atunci când are el însuşi o nevoie urgentă şi neprevăzută de bun, atunci când comodatarul decedează sau atunci când acesta îşi încalcă obligaţiile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1573. Dacă însă în curgerea termenului sau mai înainte de a se fi îndestulat trebuinţa comodatarului, comodantul însuşi ar cădea în o trebuinţă mare şi neprevăzută de acel lucru, judecătorul poate, după împrejurări, să oblige pe comodatar la restituţiune *(C. civ. 1023).*

Art. 2.157. Titlul executoriu. (1) În ceea ce privește obligația de restituire, contractul de comodat încheiat în formă autentică sau printr-un înscris sub semnătură privată cu dată certă constituie titlu executoriu, în condițiile legii, în cazul încetării prin decesul comodatarului sau prin expirarea termenului.

(2) Dacă nu s-a stipulat un termen pentru restituire, contractul de comodat constituie titlu executoriu numai în cazul în care nu se prevede întrebuințarea pentru care s-a împrumutat bunul ori întrebuințarea prevăzută are un caracter permanent.

Secțiunea a 3-a. Împrumutul de consumație

§1. Dispoziții comune

Art. 2.158. Noțiune. Capacitate. (1) Împrumutul de consumație este contractul prin care împrumutătorul remite împrumutatului o sumă de bani sau alte asemenea bunuri fungibile și consumptibile prin natura lor, iar împrumutatul se obligă să restituie după o anumită perioadă de timp aceeași sumă de bani sau cantitate de bunuri de aceeași natură și calitate.

(2) Atunci când o persoană acordă un împrumut fără a o face cu titlu profesional, nu îi sunt aplicabile dispozițiile legale privind instituțiile de credit și instituțiile financiare nebancare.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 1576. Împrumutul este un contract prin care una din părți dă celeilalte oarecare câtime de lucru, cu îndatorire pentru dânsa de-a restitui tot atâtea lucruri, de aceeași specie și calitate.

Art. 2.159. Natura împrumutului. (1) În lipsa unei stipulații contrare, împrumutul se prezumă a fi cu titlu gratuit.

(2) Până la proba contrară, împrumutul care are ca obiect o sumă de bani se prezumă a fi cu titlu oneros.

Art. 2.160. Transferul proprietății și al riscurilor. Prin încheierea valabilă a contractului, împrumutatul devine proprietarul bunului și suportă riscul pieirii acestuia.

> **Reglementarea anterioară**
> **C. civ. 1864:** Art. 1577. În puterea împrumutului, împrumutatul devine proprietarul lucrului primit care, pierind, fie în orice mod, piere în contul său *(C. civ. 1562).*

Art. 2.161. Termenul de restituire stabilit de părți. Termenul de restituire se prezumă a fi stipulat în favoarea ambelor părți, iar dacă împrumutul este cu titlu gratuit, numai în favoarea împrumutatului.

Art. 2.162. Termenul de restituire stabilit de instanță. (1) Dacă nu a fost convenit un termen de restituire, acesta va fi stabilit de instanță, ținându-se seama de scopul împrumutului, de natura obligației și a bunurilor împrumutate, de situația părților și de orice altă împrejurare relevantă.

(2) Dacă însă s-a stipulat că împrumutatul va plăti numai când va avea resursele necesare, instanța, constatând că împrumutatul le deține sau le putea obține între timp, nu va putea acorda un termen de restituire mai mare de 3 luni.

(3) Cererea pentru stabilirea termenului de restituire se soluționează potrivit procedurii prevăzute de lege pentru ordonanța președințială.

> **Reglementarea anterioară** art.
> **C. civ. 1864:** Art. 1582. Nefiind defipt termenul restituțiunii, judecătorul poate să dea împrumutatului un termen, potrivit cu împrejurările *(C. civ. 1101).* ▶ Art. 1583. Dacă însă s-a stipulat numai ca împrumutatul să plătească când va putea sau când va avea mezii, judecătorul va prescrie un termen de plată, după împrejurări.

Art. 2.163. Prescripția. În cazul prevăzut la art. 2.162 alin. (1), cererea este supusă prescripției, care începe să curgă de la data încheierii contractului.

Art. 2.164. Restituirea împrumutului. (1) În lipsa unei stipulații contrare, împrumutatul este ținut să restituie aceeași cantitate și calitate de bunuri pe care a primit-o, oricare ar fi creșterea sau scăderea prețului acestora.

(2) În cazul în care împrumutul poartă asupra unei sume de bani, împrumutatul nu este ținut să înapoieze decât suma nominală primită, oricare ar fi variația valorii acesteia, dacă părțile nu au convenit altfel.

(3) Dacă nu este posibil să se restituie bunuri de aceeași natură, calitate și în aceeași cantitate, împrumutatul este obligat să plătească valoarea lor la data și locul unde restituirea trebuia să fie făcută.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1578. (1) Obligația ce rezultă din un împrumut în bani este totdeauna pentru aceeași sumă numerică arătată în contract. (2) Întâmplându-se o sporire sau o scădere a prețului monedelor, înainte de a sosi epoca plății, debitorul trebuie să restituie suma numerică împrumutată și nu este obligat a restitui această sumă decât în speciile aflătoare în curs în momentul plății. ▸ Art. 1584. Împrumutatul este dator să restituie lucrurile împrumutate în aceeași calitate și cantitate, și la timpul stipulat *(C. civ. 1578 și urm.).* ▸ Art. 1585. (1) Când este în neposibilitate de a îndeplini datoria prescrisă prin articolul precedent, va plăti valoarea lor, calculată după timpul și locul în care urma a se face restituțiunea. (2) Dacă nu s-a determinat nici timpul, nici locul plății împrumutului, plata urmează a se face de către împrumutat după valoarea curentă din timpul în care și în locul în care s-a contractat *(C. civ. 1104).*

Art. 2.165. Titlul executoriu. Dispozițiile art. 2.157 alin. (1) se aplică în mod corespunzător și împrumutului de consumație.

Art. 2.166. Răspunderea pentru vicii. (1) Împrumutătorul este ținut, întocmai ca și comodantul, să repare prejudiciul cauzat de viciile bunului împrumutat.

(2) În cazul împrumutului cu titlu oneros, împrumutătorul este răspunzător de prejudiciul suferit de împrumutat din cauza viciilor bunurilor împrumutate, aplicându-se în mod corespunzător regulile referitoare la garanția vânzătorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1580. Împrumutătorul este supus la răspunderea prevăzută la art. 1575 pentru comodat.

§2. Împrumutul cu dobândă

Art. 2.167. Domeniul de aplicare. Dispozițiile referitoare la împrumutul cu dobândă sunt aplicabile, în mod corespunzător, ori de câte ori, în temeiul unui contract, se naște și o obligație de plată, cu termen, a unei sume de bani ori a altor bunuri de gen, în măsura în care nu există reguli particulare privind validitatea și executarea acelei obligații.

Art. 2.168. Modalități ale dobânzii. Dobânda se poate stabili în bani ori în alte prestații sub orice titlu sau denumire la care împrumutatul se obligă ca echivalent al folosinței capitalului.

Art. 2.169. Curgerea dobânzii. Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului.

Art. 2.170. Plata anticipată a dobânzii. Plata anticipată a dobânzii nu se poate efectua decât pe cel mult 6 luni. Dacă rata dobânzii este determinabilă, eventualele surplusuri sau deficite sunt supuse compensării de la o rată la alta, pe toată durata împrumutului, cu excepția ultimei rate care rămâne întotdeauna câștigată în întregime de împrumutător.

Capitolul XIV. Contractul de cont curent

Art. 2.171. Noţiune. (1) Contractul de cont curent este acela prin care părţile, denumite curentişti, se obligă să înscrie într-un cont creanţele decurgând din remiteri reciproce, considerându-le neexigibile şi indisponibile până la închiderea contului.

(2) Soldul creditor al contului la încheierea sa constituie o creanţă exigibilă. Dacă plata acestuia nu este cerută, soldul constituie prima remitere dintr-un nou cont şi contractul este considerat reînnoit pe durată nedeterminată.

Art. 2.172. Creditele excluse. (1) Creanţele care nu pot face obiectul compensaţiei nu pot face obiectul unui cont curent şi nu se vor înscrie în acesta sau, dacă sunt înscrise, înscrierea se consideră nescrisă.

(2) În cazul contractului încheiat între profesionişti, se vor înscrie în cont exclusiv creanţele derivând din exerciţiul activităţii profesionale, dacă nu se prevede expres contrariul.

Art. 2.173. Efectele principale. Prin contractul de cont curent, proprietatea remiterilor se transferă primitorului, prin înregistrarea acestora în cont. Obligaţiile născute din remiterile anterioare se novează şi creanţele reciproce se compensează până la concurenţa debitului şi creditului, sub rezerva plăţii soldului creditor. Dobânzile curg pentru fiecare sumă de la data înscrierii în cont până la încheierea contului şi se socotesc pe zile, dacă părţile nu convin altfel.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 370. (1) Contractul de cont curent produce:1. Strămutarea proprietăţii valorilor înscrise în contul curent asupra primitorului lor, prin aceea că el le trece în debitul său, şi novaţia obligaţiei de mai înainte între acela care a trimis valorile şi primitorul lor. Înscrierea însă în contul curent a unui efect de comerţ sau a unui alt titlu de credit e presupusă făcută sub „rezerva încasării"; 2. Compensaţia reciprocă între părţi până la concurenţa debitului şi a creditului respectiv, la încheierea socotelii, cu rezerva plăţii diferenţei; 3. Curgerea de dobânzi pentru sumele trecute în contul curent în debitul primitorului de la data înscrierii. (2) Dobânzile sunt cele comerciale şi se socotesc pe zi dacă părţile nu s-au învoit altfel.

Art. 2.174. Drepturile la plata comisioanelor şi la restituirea cheltuielilor. Drepturile la plata comisioanelor şi la restituirea cheltuielilor pentru operaţiunile înscrise în cont sunt la rândul lor incluse în cont, dacă nu se prevede expres contrariul.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 371. Existenţa contului curent nu exclude drepturile de comision şi plata cheltuielilor pentru afacerile însemnate în contul curent.

Art. 2.175. Acţiunile şi excepţiile referitoare la acte şi operaţiunile trecute în cont. (1) Înscrierea unei creanţe în cont curent nu împiedică exerciţiul acţiunilor şi excepţiilor referitoare la validitatea actelor sau operaţiunilor care au dat loc remiterilor.

(2) Dacă un act sau o operaţiune este nulă, anulată, reziliată sau rezolvită, înscrierea remiterilor efectuate în temeiul acestora este stornată.

Art. 2.176. Garanţiile creanţelor înscrise în cont. (1) Garanţiile reale sau personale aferente creanţelor înscrise în cont rămân în fiinţă şi vor fi exercitate asupra soldului creditor la încheierea contului, în limita creditului garantat.

(2) Dacă o creanţă garantată de un fideiusor sau de un coobligat a fost înscrisă în cont, acesta rămâne obligat conform contractului de fideiusiune pentru cuantumul datoriei garantate, faţă de curentistul care, la închiderea contului, are un sold creditor.

Art. 2.177. Înscrierea unui titlu de credit. Înscrierea în cont a unui titlu de credit este prezumată făcută sub rezerva încasării, dacă nu se prevede expres contrariul.

Art. 2.178. Înscrierea unei creanțe sub rezerva încasării. (1) În caz de cesiune de creanță înscrisă în cont, înscrierea este făcută pe riscul cesionarului, dacă din voința părților nu rezultă altfel sau dacă nu este făcută cu rezerva expresă privind încasarea acesteia.

(2) Dacă creanța nu a fost plătită, curentistul cesionar poate fie să restituie creanța cedentului, stornând partida din cont, fie să își valorifice drepturile împotriva debitorului. Curentistul cedent poate storna creanța în tot sau în parte, chiar şi după executarea infructuoasă a debitorului, în proporția creanței rămase neacoperită prin executare.

Art. 2.179. Încheierea contului. (1) Încheierea contului curent şi lichidarea soldului se fac la scadența prevăzută în contract sau la momentul încetării contractului de cont curent. Părțile pot decide termene intermediare de încheiere a contului, iar în acest caz soldul creditor se înscrie ca prima partidă în noul cont.

(2) Soldul creditor constituie o creanță lichidă şi exigibilă la care se va calcula dobânda convențională de la data încheierii contului, dacă nu este trecută într-un cont nou. Dacă soldul nu este trecut într-un cont nou, se va calcula, în lipsă de stipulație contrară, dobânda legală, de la data încheierii contului.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 372. (1) Încheierea contului curent şi lichidarea diferenței vor avea loc la scadența termenelor stabilite prin convenții şi, în lipsă, la 31 decembrie a fiecărui an. (2) Dobânda diferenței curge de la data lichidării.

Art. 2.180. Aprobarea contului. (1) Extrasul sau raportul de cont trimis de un curentist celuilalt se prezumă aprobat, dacă nu este contestat de acesta din urmă în termenul prevăzut în contract sau, în lipsa unui termen, într-un termen rezonabil după practicile dintre părți sau potrivit uzanțelor locului. În lipsa unor astfel de practici sau uzanțe, se va ține seama de natura operațiunilor şi situația părților.

(2) Aprobarea contului nu exclude dreptul de a contesta ulterior contul pentru erori de înregistrare sau de calcul, pentru omisiuni sau dublă înregistrare, în termen de o lună de la data aprobării extrasului sau raportului de cont ori de la încheierea contului, sub sancțiunea decăderii. Contestarea contului se face prin scrisoare recomandată trimisă celeilalte părți în termenul de o lună.

Art. 2.181. Executarea şi poprirea. (1) Numai soldul creditor rezultat la încheierea contului curent poate fi supus executării sau popririi pornite contra unuia dintre curentişti.

(2) Creditorii oricăruia dintre curentişti pot solicita instanței să dispună, pe cale de ordonanță preşedințială, încheierea înainte de termen a contului curent, pentru executarea sau poprirea soldului rezultat în favoarea curentistului debitor.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 372. (3) Numai diferența (soldul) lichidată la încheierea contului curent poate fi supusă execuției sau opririi în mâna unui al treilea sau asigurată prin ipotecă. Dacă s-a consimțit o ipotecă pentru credit deschis, posesorii efectelor create sau negociate în termenul acestei deschideri de credit nu se vor putea folosi de dânsul decât până la concurența soldului final al contului.

Art. 2.182. Termenul de prescripție. Dreptul la acțiune pentru rectificarea erorilor de calcul, făcute cu ocazia stabilirii soldului, a omisiunilor, a înscrierilor duble şi altora asemenea se va prescrie în termen de un an de la data comunicării extrasului de cont curent.

Art. 2.183. Încetarea contractului de cont curent. (1) Contractul de cont curent încetează de drept la expirarea termenului convenit expres de părți în cuprinsul contractului sau ulterior, prin convenție separată încheiată în formă scrisă.

(2) În cazul contractului încheiat pe durată nedeterminată, fiecare parte poate declara încetarea acestuia la încheierea contului, înştiințând-o pe cealaltă parte cu 15 zile înainte. Dacă

părțile nu au convenit altfel, contractul de cont curent pe durată nedeterminată se consideră că are ca termen intermediar de încheiere a contului ultima zi a fiecărei luni.

(3) În caz de incapacitate, insolvență sau moarte, oricare dintre curentişti, reprezentantul incapabilului sau moştenitorul poate denunța contractul înştiințând cealaltă parte cu 15 zile înainte.

Reglementarea anterioară
C. com.: Art. 373. (1) Contractul de cont curent e de drept desființat:1. Prin scadența termenului convenit; 2. În lipsă de convenție, prin retragerea uneia din părți; 3. Prin falimentul uneia din părți. (2) Desființarea contractului de cont curent se poate cere în caz de moarte, de interdicție sau incapacitate legală a uneia din părți.

Capitolul XV. Contul bancar curent şi alte contracte bancare

Secțiunea 1. Contul bancar curent

Art. 2.184. Dreptul de a dispune de soldul creditor. În cazul în care depozitul bancar, creditul sau orice altă operațiune bancară se realizează prin contul curent, titularul contului poate să dispună în orice moment de soldul creditor al contului, cu respectarea termenului de preaviz, dacă acesta a fost convenit de părți.

Art. 2.185. Compensarea reciprocă a soldurilor. În cazul în care între instituția de credit şi client există mai multe raporturi juridice sau mai multe conturi, chiar şi în monede diferite, soldurile active şi pasive se compensează reciproc, afară de cazul în care părțile au convenit altfel.

Art. 2.186. Cotitularii unui cont curent. În cazul în care un cont curent are mai mulți titulari şi s-a convenit că fiecare dintre aceştia are dreptul să dispună singur efectuarea de operațiuni în cont, cotitularii sunt consideraţi creditori sau debitori în solidar pentru soldul contului.

Art. 2.187. Contul curent indiviz. (1) În cazul în care titularul contului decedează, până la efectuarea partajului, moştenitorii sunt consideraţi titulari coindivizari ai contului, pentru efectuarea operațiunilor în cont fiind necesar consimțământul tuturor coindivizarilor.

(2) Creditorul personal al unuia dintre comoştenitori nu poate urmări silit prin poprire soldul creditor al contului indiviz. El poate doar să ceară partajul.

(3) Comoştenitorii sunt ținuți divizibil față de instituția de credit pentru soldul debitor al contului, dacă prin lege sau prin convenție nu se stabileşte altfel.

(4) Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile în mod corespunzător şi în alte cazuri de indiviziune între titularii contului curent, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 2.188. Denunțarea unilaterală. În cazul în care contractul de cont bancar curent este încheiat pe durată nedeterminată, oricare dintre părți poate să denunțe contractul de cont curent, cu respectarea unui termen de preaviz de 15 zile, dacă din contract sau din uzanțe nu rezultă un alt termen, sub sancțiunea de daune-interese.

Art. 2.189. Executarea împuternicirilor primite. (1) Instituția de credit este ținută, potrivit dispozițiilor prevăzute în materia contractului de mandat, pentru executarea împuternicirilor primite de la client.

(2) Dacă împuternicirea primită trebuie executată pe o piață unde nu există sucursale ale instituției de credit, aceasta poate să împuternicească la rândul ei o filială a sa, o instituție de credit corespondentă sau o altă instituție de credit ori o altă entitate agreată de titularul de cont şi instituția de credit.

Art. 2.190. Termenul de prescripție. (1) Dreptul la acțiunea în restituirea soldului creditor rezultat la închiderea contului curent se prescrie în termen de 5 ani de la data închiderii contului curent.

(2) În cazul în care contul curent a fost închis din inițiativa instituției de credit, termenul de prescripție se calculează de la data la care titularul sau, după caz, fiecare cotitular al contului a fost notificat în acest sens prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la ultimul domiciliu sau sediu adus la cunoștința instituției de credit.

Legea de aplicare:
Art. 144. Efectele contractului de cont bancar curent încheiat înainte de data intrării în vigoare a Codului civil şi care s-a încheiat pe termen nedeterminat sunt guvernate de legea în vigoare la data producerii lor.

Secțiunea a 2-a. Depozitul bancar

Art. 2.191. Depozitul de fonduri. (1) Prin constituirea unui depozit de fonduri la o instituție de credit, aceasta dobândeşte proprietatea asupra sumelor de bani depuse şi este obligată să restituie aceeaşi cantitate monetară, de aceeaşi specie, la termenul convenit sau, după caz, oricând, la cererea deponentului, cu respectarea termenului de preaviz stabilit de părți ori, în lipsă, de uzanțe.

(2) În lipsă de stipulație contrară, depunerile şi retragerile se efectuează la sediul unității operative a instituției de credit unde a fost constituit depozitul.

(3) Instituția de credit este obligată să asigure, în mod gratuit, informarea clientului cu privire la operațiunile efectuate în conturile sale. În cazul în care clientul nu solicită altfel, această informare se realizează lunar, în condițiile şi în modalitățile convenite de părți. Dispozițiile art. 2.180 sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 2.192. Depozitul de titluri. (1) Prin constituirea unui depozit de titluri, instituția de credit este împuternicită cu administrarea acestora. În lipsă de dispoziții speciale, prevederile art. 792-857 sunt aplicabile în mod corespunzător.

(2) Instituția de credit are dreptul la rambursarea cheltuielilor efectuate pentru operațiunile necesare, precum şi la o remunerație, în măsura stabilită prin convenție sau prin uzanțe.

(3) Este considerată nescrisă orice clauză prin care instituția de credit este exonerată de răspundere pentru neexecutarea obligațiilor care îi revin în administrarea titlurilor cu prudență şi diligență.

Secțiunea a 3-a. Facilitatea de credit

Art. 2.193. Noțiune. Facilitatea de credit este contractul prin care o instituție de credit, o instituție financiară nebancară sau orice altă entitate autorizată prin lege specială, denumită *finanțator,* se obligă să țină la dispoziția clientului o sumă de bani pentru o perioadă de timp determinată sau nedeterminată.

Legea de aplicare:
Art. 145. Efectele contractului de facilitate de credit încheiat înainte de data intrării în vigoare a Codului civil şi care s-a încheiat pe termen nedeterminat sunt guvernate de legea în vigoare la data producerii lor.

Art. 2.194. Utilizarea creditului. Dacă părțile nu au stipulat altfel, clientul poate să utilizeze creditul în mai multe tranşe, potrivit uzanțelor, şi poate, prin rambursări succesive, să reînnoiască suma disponibilă.

Art. 2.195. Denunțarea unilaterală. (1) În lipsa unei clauze contrare, finanțatorul nu poate să denunțe contractul înainte de împlinirea termenului decât pentru motive temeinice, dacă acestea privesc beneficiarul facilității de credit.

(2) Denunțarea unilaterală stinge de îndată dreptul clientului de a utiliza creditul, iar finanțatorul trebuie să acorde un termen de cel puțin 15 zile pentru restituirea sumelor utilizate şi a accesoriilor acestora.

(3) Dacă facilitatea de credit s-a încheiat pe durată nedeterminată, fiecare dintre părți poate să denunțe contractul, cu respectarea unui termen de preaviz de 15 zile, dacă din contract sau din uzanțe nu rezultă altfel.

Secțiunea a 4-a. Închirierea casetelor de valori

Art. 2.196. Obligația prestatorului. În executarea contractului de închiriere a casetei de valori, instituția de credit sau o altă entitate care prestează în condițiile legii astfel de servicii, denumită *prestator,* răspunde față de client pentru asigurarea unei încăperi adecvate şi sigure, precum şi pentru integritatea casetei.

Art. 2.197. Deschiderea casetei de valori. (1) În cazul în care caseta este închiriată mai multor persoane, oricare dintre acestea poate cere deschiderea casetei, dacă nu s-a stipulat altfel prin contract.

(2) În caz de deces al clientului sau al unuia dintre clienții care foloseau aceeaşi casetă, prestatorul, odată ce a fost înştiințat, nu poate să consimtă la deschiderea casetei decât cu acordul tuturor celor îndreptățiți sau, în lipsă, în condițiile stabilite de instanța de judecată.

(3) Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător şi în cazul încetării sau reorganizării persoanei juridice. În acest caz poate solicita deschiderea casetei de valori administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar.

Art. 2.198. Deschiderea forțată a casetei de valori. (1) La împlinirea termenului prevăzut în contract, după expirarea unei perioade de 3 luni de la notificarea adresată clientului, prestatorul poate cere instanței de judecată, pe cale de ordonanță preşedințială, autorizarea de a deschide caseta de valori. Notificarea clientului se poate face prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la ultimul domiciliu sau sediu adus la cunoştința instituției de credit.

(2) Deschiderea casetei de valori se face în prezența unui notar public şi, după caz, cu respectarea măsurilor de prudență stabilite de instanță.

(3) Instanța de judecată poate, de asemenea, să dispună măsuri de conservare a obiectelor descoperite, precum şi vânzarea acestora în măsura necesară acoperirii chiriei şi cheltuielilor efectuate de prestator, precum şi, dacă este cazul, a prejudiciului cauzat acestuia.

Capitolul XVI. Contractul de asigurare

Secțiunea 1. Dispoziții comune

Art. 2.199. Noțiune. (1) Prin contractul de asigurare, contractantul asigurării sau asiguratul se obligă să plătească o primă asigurătorului, iar acesta din urmă se obligă ca, în cazul producerii riscului asigurat, să plătească o indemnizație, după caz, asiguratului, beneficiarului asigurării sau terțului păgubit.

(2) Contractantul asigurării este persoana care încheie contractul pentru asigurarea unui risc privind o altă persoană ori pentru bunuri sau activități ale acesteia şi se obligă față de asigurător să plătească prima de asigurare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 9. Prin contractul de asigurare, contractantul asigurării sau asiguratul se obligă să plătească o primă asigurătorului, iar acesta se obligă ca, la producerea riscului asigurat, să plătească asiguratului, beneficiarului asigurării sau terțului păgubit despăgubirea ori suma asigurată, denumită în continuare indemnizație, rezultată din contractul de asigurare încheiat în condițiile prezentei legi, în limitele şi la termenele convenite.

Art. 2.200. Forma şi dovada. (1) Pentru a putea fi dovedit, contractul de asigurare trebuie să fie încheiat în scris. Contractul nu poate fi probat cu martori, chiar atunci când există un început de dovadă scrisă. Dacă documentele de asigurare au dispărut prin forță majoră sau caz fortuit şi nu există posibilitatea obținerii unui duplicat, existența şi conținutul lor pot fi dovedite prin orice mijloc de probă.

(2) Încheierea contractului de asigurare se constată prin polița de asigurare sau certificatul de asigurare emis şi semnat de asigurător ori prin nota de acoperire emisă şi semnată de brokerul de asigurare.

(3) Documentele care atestă încheierea unei asigurări pot fi semnate şi certificate prin mijloace electronice.

Legea de aplicare:
Art. 146. Contractul de asigurare este supus legii în vigoare la data încheierii poliței de asigurare, a certificatului de asigurare ori a notei de acoperire, după caz.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 11. Încheierea contractului de asigurare se probează cu polița de asigurare sau cu certificatul de asigurare emis şi semnat de asigurător ori cu nota de acoperire emisă şi semnată de brokerul de asigurare. Documentele care atestă încheierea unei asigurări pot fi semnate şi certificate prin mijloace electronice, în condițiile prevăzute de Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică.

Art. 2.201. Polița de asigurare. (1) Polița de asigurare trebuie să indice cel puțin:

a) numele sau denumirea, domiciliul ori sediul părților contractante, precum şi numele beneficiarului asigurării, dacă acesta nu este parte la contract;

b) obiectul asigurării;

c) riscurile ce se asigură;

d) momentul începerii şi cel al încetării răspunderii asigurătorului;

e) primele de asigurare;

f) sumele asigurate.

(2) Alte elemente pe care trebuie să le cuprindă polița de asigurare se stabilesc prin norme adoptate de organul de stat în a cărui competență, potrivit legii, intră supravegherea activității din domeniul asigurărilor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 10. (1) Contractul de asigurare se încheie în formă scrisă. El nu poate fi probat cu martori, chiar dacă există un început de dovadă scrisă. În cazurile de forță majoră, în care documentele de asigurare au dispărut şi nu există posibilitatea obținerii unui duplicat, sunt admise orice dovezi legale care să confirme existența acestora. (2) În contractul de asigurare se vor specifica cel puțin detaliile de identificare a părților contractante şi numele beneficiarului asigurării, dacă acesta nu este parte la contract. (3) Contractul de asigurare va cuprinde:a) numele sau denumirea, domiciliul sau sediul părților contractante; b) obiectul asigurării: bunuri, persoane, răspundere civilă, credite şi garanții, asigurări de pierderi financiare, alte asigurări; c) riscurile ce se asigură; d) momentul începerii şi cel al încetării răspunderii asigurătorului; e) primele de asigurare; f) sumele asigurate. (4) Alte elemente pe care trebuie să le cuprindă contractul de asigurare se stabilesc prin norme adoptate în baza legii de Comisia de Supraveghere a Asigurărilor.

Art. 2.202. Categoriile de polițe de asigurare. Polița de asigurare poate fi, după caz, nominativă, la ordin sau la purtător.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 12. Documentul de asigurare poate fi, după caz, nominal, la ordin sau la purtător.

Art. 2.203. Informațiile privind riscul. (1) Persoana care contractează asigurarea este obligată să răspundă în scris la întrebările formulate de asigurător, precum şi să declare, la data

încheierii contractului, orice informații sau împrejurări pe care le cunoaşte şi care, de asemenea, sunt esențiale pentru evaluarea riscului.

(2) Dacă împrejurările esențiale privind riscul se modifică în cursul executării contractului, asiguratul este obligat să comunice în scris asigurătorului modificarea survenită. Aceeaşi obligație îi revine şi contractantului asigurării care a luat cunoştință de modificarea survenită.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 13. (1) Persoana care încheie asigurarea este obligată să răspundă în scris la întrebările formulate de asigurător şi, de asemenea, să declare, la data încheierii contractului, orice informații sau împrejurări pe care le cunoaşte şi care sunt, în mod obiectiv, esențiale pentru evaluarea riscului. (2) Dacă împrejurările esențiale privind riscul se modifică în cursul executării contractului, asiguratul este obligat să comunice în scris asigurătorului schimbarea.

Art. 2.204. Declarațiile inexacte sau reticența privind riscul. (1) În afară de cauzele generale de nulitate, contractul de asigurare este nul în caz de declarație inexactă sau de reticență făcută cu rea-credință de către asigurat ori contractantul asigurării cu privire la împrejurări care, dacă ar fi fost cunoscute de către asigurător, l-ar fi determinat pe acesta să nu îşi dea consimțământul ori să nu îl dea în aceleaşi condiții, chiar dacă declarația sau reticența nu a avut influență asupra producerii riscului asigurat. Primele plătite rămân dobândite asigurătorului, care, de asemenea, poate cere şi plata primelor cuvenite până la momentul la care a luat cunoştință de cauza de nulitate.

(2) Declarația inexactă sau reticența din partea asiguratului ori a contractantului asigurării a cărui rea-credință nu a putut fi stabilită nu atrage nulitatea asigurării. În cazul în care constatarea declarației inexacte sau a reticenței are loc anterior producerii riscului asigurat, asigurătorul are dreptul fie de a menține contractul solicitând majorarea primei, fie de a rezilia contractul la împlinirea unui termen de 10 zile calculate de la notificarea primită de asigurat, restituindu-i acestuia din urmă partea din primele plătite aferentă perioadei în cadrul căreia asigurarea nu mai funcționează. Atunci când constatarea declarației inexacte sau a reticenței are loc ulterior producerii riscului asigurat, indemnizația se reduce în raport cu proporția dintre nivelul primelor plătite şi nivelul primelor ce ar fi trebuit să fie plătite.

Art. 2.205. Lipsa riscului asigurat. (1) Contractul de asigurare se desființează de drept în cazul în care, înainte ca obligația asigurătorului să înceapă a produce efecte, riscul asigurat s-a produs ori producerea acestuia a devenit imposibilă, precum şi dacă, după ce obligația menționată a început să producă efecte, intervenirea riscului asigurat a devenit imposibilă. Atunci când asiguratul sau contractantul asigurării a plătit, fie şi parțial, prima de asigurare, acesta este îndreptățit să o recupereze proporțional cu perioada neexpirată a contractului de asigurare.

(2) Diferența dintre prima plătită şi cea calculată conform alin. (1) se restituie asiguratului sau contractantului asigurării numai în cazurile în care nu s-au plătit ori nu se datorează despăgubiri pentru evenimente produse în perioada de valabilitate a asigurării.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 14. (1) Dacă, înainte de a începe obligația asigurătorului, riscul asigurat s-a produs sau producerea lui a devenit imposibilă, precum şi în cazul în care, după începerea obligației asigurătorului, producerea riscului asigurat a devenit imposibilă, contractul se reziliază de drept, iar în eventualitatea în care asiguratul sau contractantul asigurării a plătit toată prima sau o parte din aceasta, acesta este îndreptățit să o recupereze proporțional cu perioada neexpirată a contractului de asigurare. (2) Diferența dintre prima plătită şi cea calculată conform alin. (1) se restituie asiguratului sau contractantului asigurării numai în cazurile în care nu s-au plătit ori nu se datorează despăgubiri pentru evenimente produse în perioada de valabilitate a asigurării.

Art. 2.206. Plata primelor de asigurare. (1) Asiguratul este obligat să plătească primele de asigurare la termenele stabilite în contract.

(2) Părțile pot conveni ca plata primelor de asigurare să se facă integral ori în rate. Dacă nu s-a convenit altfel, plata se face la sediul asigurătorului sau al împuterniciților acestuia.

(3) Dovada plății primelor de asigurare revine asiguratului.

(4) Dacă nu s-a convenit altfel, asigurătorul poate rezilia contractul în cazul în care sumele datorate de asigurat, cu titlu de primă, nu sunt plătite la scadență.

(5) Asigurătorul este obligat să îl informeze pe asigurat în privința consecințelor neplății primelor la termenul de plată pentru cazul prevăzut la alin. (4) și să prevadă aceste consecințe în contractul de asigurare.

(6) Asigurătorul are dreptul de a compensa primele ce i se datorează până la sfârșitul anului de asigurare, în temeiul oricărui contract, cu orice indemnizație cuvenită asiguratului sau beneficiarului.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 136/1995: ► Art. 15. (1) Asiguratul este obligat să plătească primele de asigurare la termenele stabilite în condițiile de asigurare. (2) Plata primelor de asigurare se face integral sau în rate plătibile la termenele scadente prevăzute în contract, conform negocierii părților, la sediul asigurătorului sau al împuterniciților săi, în lipsa unei clauze diferite stabilite în contractul de asigurare de către părți. ► Art. 16. Dovada plății primelor de asigurare revine asiguratului, înscrisul constatator fiind polița de asigurare sau alt document probator al plății, prevăzut de legislația în vigoare. ► Art. 17. *(1)* Dacă nu s-a convenit altfel, contractul de asigurare se reziliază în cazul în care sumele datorate de asigurat, cu titlu de primă, nu sunt plătite în termenul prevăzut în contractul de asigurare. (2) Asigurătorul este obligat să îl informeze pe asigurat despre consecințele neplății primei la termenul de plată pentru cazul prevăzut la alin. (1) și să prevadă aceste consecințe în contractul de asigurare. ► Art. 18. Asigurătorul are dreptul de a compensa primele ce i se datorează până la sfârșitul anului de asigurare, în temeiul oricărui contract, cu orice indemnizație cuvenită asiguratului sau beneficiarului.

Art. 2.207. Comunicarea producerii riscului asigurat. (1) Asiguratul este obligat să comunice asigurătorului producerea riscului asigurat, în termenul prevăzut în contractul de asigurare.

(2) În caz de neîndeplinire a obligației prevăzute la alin. (1), asigurătorul are dreptul să refuze plata indemnizației, dacă din acest motiv nu a putut determina cauza producerii evenimentului asigurat și întinderea pagubei.

(3) Comunicarea producerii riscului asigurat se poate face și către brokerul de asigurare care, în acest caz, are obligația de a face la rândul său comunicarea către asigurător, în termenul prevăzut în contractul de asigurare.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 136/1995: Art. 19. (1) Asiguratul este obligat să comunice asigurătorului producerea riscului asigurat, în termenul prevăzut în contractul de asigurare. (2) În caz de neîndeplinire a obligației prevăzute la alineatul precedent asigurătorul are dreptul să refuze plata indemnizației, dacă din acest motiv nu a putut determina cauza producerii evenimentului asigurat și întinderea pagubei. (3) Comunicarea producerii riscului asigurat se poate face și către brokerul de asigurare care, în acest caz, are obligația de a face la rândul său comunicarea către asigurător, în termenul prevăzut în contractul de asigurare.

Art. 2.208. Plata indemnizației de asigurare. (1) În cazul producerii riscului asigurat, asigurătorul trebuie să plătească indemnizația de asigurare în condițiile prevăzute în contract. Atunci când există neînțelegere asupra cuantumului indemnizației de asigurare, partea necontestată din aceasta se va plăti de asigurător anterior soluționării neînțelegerii prin bună învoială sau de către instanța judecătorească.

(2) În cazurile stabilite prin contractul de asigurare, în asigurările de bunuri și de răspundere civilă, asigurătorul nu datorează indemnizație dacă riscul asigurat a fost produs cu intenție de către asigurat, de beneficiarul asigurării ori de un membru din conducerea persoanei juridice asigurate, care lucrează în această calitate.

(3) În cazul în care părțile convin, dispozițiile alin. (2) se aplică şi atunci când riscul asigurat a fost produs de către:

a) persoanele fizice majore care, în mod statornic, locuiesc şi gospodăresc împreună cu asiguratul sau beneficiarul asigurării;

b) prepuşii asiguratului sau ai beneficiarului asigurării.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 20. (1) În cazurile stabilite prin contractul de asigurare, în asigurările de bunuri şi de răspundere civilă, asigurătorul nu datorează indemnizație, dacă riscul asigurat a fost produs cu intenție de către asigurat sau către beneficiar ori de către un membru din conducerea persoanei juridice asigurate, care lucrează în această calitate. (2) Dispozițiile alineatului precedent se aplică, dacă părțile convin, şi în cazul în care riscul asigurat a fost produs de către: a) persoanele fizice majore care, în mod statornic, locuiesc şi gospodăresc împreună cu asiguratul sau beneficiarul; b) prepuşii asiguratului sau ai beneficiarului. (3) În cazul producerii riscului asigurat, asigurătorul va plăti indemnizația de asigurare în condițiile prevăzute de contractul de asigurare. În situația în care părțile nu se înțeleg asupra cuantumului indemnizației de asigurare, suma care nu face obiectul litigiului va fi plătită de asigurător.

Art. 2.209. Denunțarea unilaterală a contractului. Denunțarea contractului de asigurare de către una dintre părți se poate efectua numai cu respectarea unui termen de preaviz de cel puțin 20 de zile calculate de la data primirii notificării de către cealaltă parte.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 20¹. Denunțarea contractului de asigurare de către una dintre părți se poate efectua numai cu notificarea prealabilă a celeilalte părți, care trebuie făcută cu cel puțin 20 de zile înainte de denunțare.

Art. 2.210. Subrogarea asigurătorului. (1) În limitele indemnizației plătite, asigurătorul este subrogat în toate drepturile asiguratului sau ale beneficiarului asigurării împotriva celor răspunzători de producerea pagubei, cu excepția asigurărilor de persoane.

(2) Asiguratul răspunde pentru prejudiciile aduse asigurătorului prin acte care ar împiedica realizarea dreptului prevăzut la alin. (1).

(3) Asigurătorul poate renunța, în tot sau în parte, la exercitarea dreptului conferit de alin. (1).

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 22. (1) În limitele indemnizației plătite, asigurătorul este subrogat în toate drepturile asiguratului sau ale beneficiarului asigurării contra celor răspunzatori de producerea pagubei, cu excepția asigurărilor de persoane, iar în cazul în care în vigoare era o asigurare obligatorie de raspundere civilă pentru pagube produse prin accidente de vehicule, şi împotriva asigurătorului de răspundere civilă, în limitele obligației acestuia, conform art. 54. (2) Asiguratul răspunde de prejudiciile aduse asigurătorului prin acte care ar împiedica realizarea dreptului prevăzut la alin. (1). (3) Asigurătorul poate renunța, în totalitate sau în parte, la exercitarea dreptului prevăzut la alin. (1).

Art. 2.211. Opozabilitatea contractului. Asigurătorul poate opune titularului sau deținătorului documentului de asigurare ori terțului sau beneficiarului asigurării care invocă drepturi ce decurg din acest document toate apărările întemeiate pe contractul încheiat inițial.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 23. Asigurătorul poate opune titularului sau deținătorului documentului de asigurare ori terțului sau beneficiarului, care invocă drepturi derivând din acesta, toate excepțiile care sunt opozabile contractului inițial.

Art. 2.212. Cesiunea asigurării. (1) Asigurătorul poate cesiona contractul de asigurare numai cu acordul scris al asiguratului.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile cesiunilor de portofolii între asigurători, în condițiile reglementărilor speciale.

Art. 2.213. Domeniul de aplicare. Asigurările obligatorii se reglementează prin legi speciale.

Secțiunea a 2-a. Asigurarea de bunuri

Art. 2.214. Noțiune. În cazul asigurării de bunuri, asigurătorul se obligă ca, la producerea riscului asigurat, să plătească o despăgubire asiguratului, beneficiarului asigurării sau altor persoane îndreptățite.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 24. În asigurarea de bunuri, asigurătorul se obligă ca la producerea riscului asigurat să plătească asiguratului, beneficiarului desemnat al asigurării sau altor persoane în drept o despăgubire.

Art. 2.215. Interesul asigurării. Asiguratul trebuie să aibă un interes cu privire la bunul asigurat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 25. Asiguratul trebuie să aibă un interes cu privire la bunul asigurat.

Art. 2.216. Prevenirea producerii riscului asigurat. (1) Asiguratul este obligat să întrețină bunul asigurat în condiții corespunzătoare, în scopul prevenirii producerii riscului asigurat.

(2) Asigurătorul are dreptul să verifice modul în care bunul asigurat este întreținut, în condițiile stabilite prin contract.

(3) În cazurile prevăzute în contract, la producerea riscului, asiguratul este obligat să ia pe seama asigurătorului și în cadrul sumei asigurate, potrivit cu împrejurările, măsuri pentru limitarea pagubelor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 26. (1) Asiguratul este obligat să întrețină bunul asigurat în bune condiții și în conformitate cu dispozițiile legale, în scopul prevenirii producerii riscului asigurat. (2) Asigurătorul are dreptul să verifice modul în care bunul asigurat este întreținut. (3) În cazurile prevăzute în condițiile de asigurare, la producerea riscului, asiguratul este obligat să ia, pe seama asigurătorului și în cadrul sumei la care s-a făcut asigurarea, potrivit cu împrejurările, măsuri pentru limitarea pagubelor.

Art. 2.217. Despăgubirea. (1) Despăgubirea se stabilește în funcție de starea bunului din momentul producerii riscului asigurat. Ea nu poate depăși valoarea bunului din acel moment, cuantumul pagubei și nici suma asigurată.

(2) Părțile pot stipula o clauză conform căreia asiguratul rămâne propriul său asigurător pentru o franșiză, în privința căreia asigurătorul nu este obligat să plătească despăgubire.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 27. (1) Despăgubirile ce se plătesc de asigurător se stabilesc în funcție de starea bunului din momentul producerii riscului asigurat. (2) Despăgubirile nu pot depăși valoarea bunului din momentul producerii riscului asigurat, cuantumul pagubei și nici suma la care s-a făcut asigurarea. (3) În contractul de asigurare poate fi stipulată o clauză conform căreia asiguratul rămâne propriul său asigurător pentru o franșiză sau o sumă determinată care nu se despăgubește de către asigurător.

Art. 2.218. Asigurarea parțială. În cazul în care contractul de asigurare s-a încheiat pentru o sumă asigurată care este inferioară valorii bunului și dacă părțile nu au stipulat altfel, despăgubirea cuvenită se reduce corespunzător raportului dintre suma prevăzută în contract și valoarea bunului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 28. În cazul în care contractul de asigurare s-a încheiat pentru o sumă asigurată, inferioară valorii bunului,despăgubirea cuvenită se reduce corespunzător raportului dintre suma prevăzută în contract şi valoarea bunului, dacă nu s-a convenit altfel prin contract.

Art. 2.219. Asigurarea multiplă. (1) Asiguratul trebuie să declare existența tuturor asigurărilor referitoare la acelaşi bun, această obligație revenindu-i atât la data încheierii contractelor de asigurare, cât şi pe parcursul executării acestora.

(2) Atunci când există mai multe asigurări încheiate pentru acelaşi bun, fiecare asigurător este obligat la plată proporțional cu suma asigurată şi până la concurența acesteia, fără ca asiguratul să poată încasa o despăgubire mai mare decât prejudiciul efectiv, consecință directă a riscului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 29. (1) În cazul existenței mai multor asigurări încheiate pentru acelaşi bun, fiecare asigurător este obligat la plată, proporțional cu suma asigurată şi până la concurența acesteia, fără ca asiguratul să poată încasa o despăgubire mai mare decât prejudiciul efectiv, consecință directă a riscului. (2) Asiguratul are obligația să declare existența altor asigurări pentru acelaşi bun la asigurători diferiți, atât la încheierea contractului de asigurare, cât şi pe parcursul executării acestuia.

Art. 2.220. Înstrăinarea bunului asigurat. (1) Dacă nu s-a convenit altfel, înstrăinarea bunului asigurat nu determină încetarea contractului de asigurare, care va produce efecte între asigurător şi dobânditor.

(2) Asiguratul care nu comunică asigurătorului înstrăinarea survenită şi dobânditorului existența contractului de asigurare rămâne obligat să plătească primele care devin scadente ulterior datei înstrăinării.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 30. Dacă nu s-a convenit altfel prin contractul de asigurare, în cazul în care bunul asigurat este înstrăinat, contractul de asigurare se reziliază.

Secțiunea a 3-a. Asigurările de credite şi garanții şi asigurările de pierderi financiare

Art. 2.221. Asigurările de credite şi garanții. (1) Asigurările de credite şi garanții pot avea ca obiect acoperirea riscurilor de insolvabilitate generală, de credit de export, de vânzare cu plata prețului în rate, de credit ipotecar, de credit agricol, de garanții directe sau indirecte, precum şi altele asemenea, conform normelor adoptate de organul de stat în a cărui competență, potrivit legii, intră supravegherea activității din domeniul asigurărilor.

(2) Dacă s-a convenit ca printr-un contract de asigurare directă de credite şi garanții să se acopere riscul ca un debitor al asiguratului să nu plătească un credit care i s-a acordat, asigurătorul nu poate condiționa plata indemnizației de asigurare de declanşarea de către asigurat împotriva acelui debitor a procedurilor de reparare a prejudiciului, inclusiv prin executare silită.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 44[1]. (1) Asigurările de credite şi garanții au ca obiect acoperirea riscurilor de insolvabilitate generală, de credit de export (cu excepția celor reglementate prin legi speciale), de vânzare cu plata prețului în rate, de credit ipotecar, de credit agricol, precum şi de garanții directe sau indirecte. (2) La încheierea tipurilor de contracte prevăzute la alin. (1), prin metoda folosită în evaluarea riscurilor de credit şi a riscului la subscrierea unei garanții, trebuie să rezulte că asiguratul îndeplineşte condițiile necesare pentru a putea fi angajată răspunderea asigurătorului. (3) Dacă s-a convenit ca printr-un contract de asigurare directă de credite şi garanții să se acopere riscul neplății de către un debitor al asiguratului pentru un credit acordat acestuia, asigurătorul nu poate condiționa acordarea indemnizației de asigurare de începerea acțiunii de recuperare

a prejudiciului, inclusiv prin executare silită, de la respectivul debitor. (4) Urmărirea debitorului dintr-un contract de credit pentru îndeplinirea condițiilor prevăzute în acesta, inclusiv de plată la scadență a creditului, înainte de producerea riscului asigurat sau învestirea cu formulă executorie a unui contract de credit bancar, precum și a garanțiilor reale și personale, după producerea riscului asigurat, nu constituie acțiune de recuperare a prejudiciului în sensul prevederilor alin. (3).

Art. 2.222. Asigurările de pierderi financiare. Dacă nu s-a convenit altfel prin contractul de asigurare, indemnizația pentru asigurarea împotriva riscului de pierderi financiare trebuie să acopere paguba efectivă și beneficiul nerealizat, incluzându-se și cheltuielile generale, precum și cele decurgând direct sau indirect din producerea riscului asigurat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 44². Dacă nu s-a convenit altfel prin contractul de asigurare, indemnizația pentru asigurarea împotriva riscului de pierderi financiare va cuprinde atât dauna efectivă, cât și pierderea de profit, precum și cheltuielile generale și cele decurgând direct sau indirect din producerea riscului asigurat.

Secțiunea a 4-a. Asigurarea de răspundere civilă

Art. 2.223. Noțiune. (1) În cazul asigurării de răspundere civilă, asigurătorul se obligă să plătească o despăgubire pentru prejudiciul de care asiguratul răspunde potrivit legii față de terțele persoane prejudiciate și pentru cheltuielile făcute de asigurat în procesul civil.

(2) Prin contractul de asigurare părțile pot conveni să cuprindă în asigurare și răspunderea civilă a altor persoane decât contractantul asigurării.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 41. (1) În asigurarea de răspundere civilă, asigurătorul se obligă să plătească o despăgubire pentru prejudiciul de care asiguratul răspunde în baza legii față de terțele persoane păgubite și pentru cheltuielile făcute de asigurat în procesul civil. (2) Prin contractul de asigurare se poate cuprinde în asigurare și răspunderea civilă a altor persoane decât a celei care a încheiat contractul.

Art. 2.224. Drepturile terților persoane păgubite. (1) Drepturile terților persoane păgubite se exercită împotriva celor răspunzători de producerea pagubei.

(2) Asigurătorul poate fi chemat în judecată de persoanele păgubite în limitele obligațiilor ce îi revin acestuia din contractul de asigurare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 42. (1) Drepturile persoanelor păgubite se vor exercita împotriva celor răspunzători de producereapagubei. (2) Asigurătorul poate fi chemat în judecată de persoanele păgubite în limitele obligațiilor ce-i revin acestuia din contractul de asigurare.

Art. 2.225. Stabilirea despăgubirii. Dacă nu se prevede altfel prin lege, despăgubirea se stabilește prin convenție încheiată între asigurat, terța persoană prejudiciată și asigurător sau, în caz de neînțelegere, prin hotărâre judecătorească.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 43. Despăgubirea se stabilește și se efectuează în baza asigurării valabile la data producerii accidentului, conform dispozițiilor art. 49, fără a mai fi necesar acordul asiguratului din cauza căruia s-a produs paguba, ori prin hotărâre judecătorească.

Art. 2.226. Plata despăgubirii. (1) Asigurătorul plătește despăgubirea direct terței persoane prejudiciate, în măsura în care aceasta nu a fost despăgubită de către asigurat.

(2) Creditorii asiguratului nu pot urmări despăgubirea prevăzută la alin. (1).

(3) Despăgubirea se plătește asiguratului numai în cazul în care acesta dovedește că a despăgubit-o pe terța persoană prejudiciată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 44. (1) Asigurătorul plăteşte despăgubirea nemijlocit celui păgubit în măsura în care acesta nu a fost despăgubit de asigurat, despăgubire ce nu poate fi urmărită de creditorii asiguratului. (2) Despăgubirea se plăteşte asiguratului în cazul în care acesta dovedeşte că a despăgubit pe cel păgubit.

Secțiunea a 5-a. Asigurarea de persoane

Art. 2.227. Noțiune. Prin contractul de asigurare de persoane, asigurătorul se obligă să plătească indemnizația de asigurare în caz de deces, de ajungere la o anumită vârstă, de invaliditate permanentă totală sau parțială ori în alte asemenea cazuri, conform normelor adoptate de organul de stat în a cărui competență, potrivit legii, intră supravegherea activității din domeniul asigurărilor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 31. (1) Prevederile prezentei secțiuni se referă la categoria asigurărilor de viață, iar din categoria asigurărilor generale, la asigurările de accidente şi boală şi la asigurările de sănătate. (2) În asigurările prevăzute la alin. (1) asigurătorul se obligă ca, la producerea riscului asigurat, definit conform condițiilor contractului de asigurare, să plătească o indemnizație de asigurare.

Art. 2.228. Riscul privind o altă persoană. Asigurarea în vederea unui risc privind o altă persoană decât aceea care a încheiat contractul de asigurare este valabilă numai dacă a fost consimțită în scris de acea persoană.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 31. (3) Asigurarea în vederea unui risc privind o altă persoană decât aceea care a încheiat contractul de asigurare se poate încheia potrivit contractului de asigurare. În acest caz, persoana care a încheiat contractul de asigurare are calitatea de contractant al asigurării.

Art. 2.229. Renunțarea la contract. (1) Asiguratul care a încheiat un contract de asigurare de viață individual poate să renunțe la contract fără preaviz în termen de cel mult 20 de zile de la data semnării contractului de către asigurător. Renunțarea produce efect retroactiv.

(2) Prevederile alin. (1) nu sunt aplicabile contractelor care au o durată de 6 luni sau mai mică.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 31. (4) Un asigurat care a încheiat un contract de asigurare de viață individual trebuie să aibă la dispoziție o perioadă de 20 de zile de la data semnării contractului de către asigurător, în intervalul căreia poate să denunțe acel contract. Aceste prevederi nu se aplică contractelor de acest tip cu o durată de 6 luni sau mai mică.

Art. 2.230. Beneficiarul indemnizației. Indemnizația de asigurare se plăteşte asiguratului sau beneficiarului desemnat de acesta. În cazul decesului asiguratului, dacă nu a fost desemnat un beneficiar, indemnizația de asigurare intră în masa succesorală, revenind moştenitorilor asiguratului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 32. Indemnizația de asigurare se plăteşte asiguratului sau beneficiarului desemnat de acesta. În cazul decesului asiguratului, dacă nu s-a desemnat un beneficiar, indemnizația de asigurare se plăteşte moştenitorilor legali ai asiguratului.

Art. 2.231. Desemnarea beneficiarului. (1) Desemnarea beneficiarului se poate face fie la încheierea contractului de asigurare, fie în cursul executării acestuia, prin declarația scrisă

comunicată asigurătorului de către asigurat sau, cu acordul asiguratului, de către contractantul asigurării ori prin testamentul întocmit de asigurat.

(2) Înlocuirea sau revocarea beneficiarului asigurării se poate face oricând în cursul executării contractului, în modurile prevăzute la alin. (1).

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 33. (1) Desemnarea beneficiarului se poate face fie la încheierea contractului de asigurare, fie în cursul executării acestuia, prin declarația scrisă comunicată asigurătorului de către asigurat sau de contractantul asigurării, cu acordul asiguratului, ori prin testament. (2) Înlocuirea sau revocarea beneficiarului se poate face oricând în cursul executării contractului, în modul prevăzut la alineatul precedent.

Art. 2.232. Pluralitatea de beneficiari. Atunci când sunt mai mulți beneficiari desemnați, indemnizația de asigurare se împarte în mod egal între aceştia, dacă nu s-a stipulat altfel.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 34. Dacă asiguratul nu a dispus altfel, atunci când sunt mai mulți beneficiari desemnați, aceştia au drepturi egale asupra indemnizației de asigurare.

Art. 2.233. Producerea cu intenție a riscului asigurat. (1) Asigurătorul nu datorează indemnizația de asigurare dacă:

a) riscul asigurat a fost produs prin sinuciderea asiguratului în termen de 2 ani de la încheierea contractului de asigurare;

b) riscul asigurat a fost produs cu intenție de către asigurat.

(2) Atunci când un beneficiar al asigurării a produs intenționat riscul asigurat, indemnizația de asigurare se plătește celorlalți beneficiari desemnați sau, în lipsa acestora, asiguratului.

(3) În cazul în care riscul asigurat constă în decesul asiguratului, iar un beneficiar al asigurării l-a produs intenționat, indemnizația de asigurare se plătește celorlalți beneficiari desemnați sau, în lipsa acestora, moştenitorilor asiguratului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 35. (1) Asigurătorul nu datorează indemnizația de asigurare, dacă riscul asigurat a fost produs prin sinuciderea asiguratului în termen de 2 ani de la încheierea contractului de asigurare sau prin comiterea cu intenție de către asigurat ori beneficiar a unor fapte grave prevăzute în contractul de asigurare. (2) Dacă un beneficiar a produs intenționat decesul asiguratului, indemnizația de asigurare se plătește celorlalți beneficiari desemnați sau, în lipsa acestora, moştenitorilor legali ai asiguratului.

Art. 2.234. Rezerva de prime. (1) În asigurările la care se constituie rezerve de prime, asiguratul poate să înceteze plata primelor cu dreptul de a menține contractul la o sumă asigurată redusă sau de a-l denunța, solicitând restituirea rezervei constituite, conform contractului de asigurare.

(2) Orice altă plată, indiferent de forma sub care este făcută de asigurător, diferită de indemnizația de asigurare sau de suma reprezentând restituirea rezervei în condițiile alin. (1), nu poate fi efectuată mai devreme de 6 luni de la data încheierii contractului de asigurare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 36. (1) În asigurările la care se constituie rezerve de prime, asiguratul poate să înceteze plata primelor cu dreptul de a menține contractul la o sumă asigurată redusă sau de a-l rezilia, solicitând restituirea rezervei constituite, conform contractului de asigurare. (2) Orice altă plată, indiferent de forma sub care este făcută de asigurător, diferită de indemnizația de asigurare sau de suma reprezentând restituirea rezervei în condițiile alin. 1, nu va putea fi efectuată mai devreme de 6 luni de la data încheierii contractului de asigurare.

Art. 2.235. Repunerea în vigoare a asigurării. Asiguratul sau contractantul asigurării, cu acordul asiguratului, poate să ceară repunerea în vigoare a asigurării la care se constituie rezerva tehnică, în cazurile prevăzute în contractul de asigurare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 37. Asiguratul sau contractantul asigurării, cu acordul asiguratului, poate să ceară repunerea în vigoare a asigurării la care se constituie rezerva tehnică, în cazurile prevăzute în contractul de asigurare.

Art. 2.236. Dreptul la indemnizație. (1) Indemnizația de asigurare este datorată independent de sumele cuvenite asiguratului sau beneficiarului din asigurările sociale, de repararea prejudiciului de cei răspunzători de producerea sa, precum şi de sumele primite de la alți asigurători în temeiul altor contracte de asigurare.

(2) Creditorii asiguratului nu au dreptul să urmărească indemnizația de asigurare cuvenită beneficiarilor asigurării sau moştenitorilor asiguratului, după caz.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 38. (1) Indemnizația de asigurare se datorează, independent de sumele cuvenite asiguratului sau beneficiarului din asigurările sociale, de repararea prejudiciului de cei răspunzători de producerea sa, precum şi de sumele primite de la alți asigurători în temeiul altor contracte de asigurare. (2) Creditorii asiguratului nu au dreptul să urmărească indemnizația de asigurare cuvenită beneficiarului sau moştenitorului legal, după caz.

Art. 2.237. Prescripția. Drepturile asiguraților asupra sumelor rezultând din rezervele tehnice care se constituie la asigurările de viață pentru obligații de plată scadente în viitor nu sunt supuse prescripției.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 40. Drepturile asiguraților asupra sumelor rezultând din rezervele tehnice ce se constituie la asigurările de viață pentru obligații de plată scadente în viitor nu sunt supuse prescripției.

Art. 2.238. Obligația de informare. Asigurătorii şi împuterniciții lor au obligația de a pune la dispoziția asiguraților sau contractanților asigurării informații în legătură cu contractele de asigurare atât înaintea încheierii, cât şi pe durata executării acestora. Aceste informații trebuie să fie prezentate în scris, în limba română, să fie redactate într-o formă clară şi să cuprindă cel puțin următoarele elemente:

a) clauzele opționale sau suplimentare şi beneficiile rezultate din valorificarea rezervelor tehnice;

b) momentul începerii şi cel al încetării contractului, inclusiv modalitățile de încetare a acestuia;

c) modalitățile şi termenele de plată a primelor de asigurare;

d) elementele de calcul al indemnizațiilor de asigurare, cu indicarea sumelor de răscumpărare, a sumelor asigurate reduse, precum şi a nivelului până la care acestea sunt garantate;

e) modalitatea de plată a indemnizațiilor de asigurare;

f) legea aplicabilă contractului de asigurare;

g) alte elemente stabilite prin norme adoptate de organul de stat în a cărui competență intră, potrivit legii, supravegherea activității din domeniul asigurărilor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 40[1]. (1) Asigurătorii şi împuterniciții lor au obligația de a pune la dispoziția asiguraților sau contractanților asigurării informații în legătură cu contractele de asigurare, atât înaintea încheierii, cât şi pe durata derulării acestora. Aceste informații vor fi prezentate în scris, în limba română, vor fi redactate într-o formă clară şi vor cuprinde cel puțin următoarele elemente: a) clauzele opționale/suplimentare şi beneficiile rezultate din fructificarea rezervelor tehnice; b) momentul începerii şi cel al încetării contractului, inclusiv modalitățile de încetare a acestuia; c) modalitățile şi termenele de plată a primelor de asigurare; d) elementele de calcul ale indemnizațiilor de asigurare, cu indicarea sumelor de răscumpărare, a sumelor asigurate reduse, precum şi a nivelului până la care acestea sunt garantate; e) modalitatea de plată a indemnizațiilor

de asigurare; f) legea aplicabilă contractului de asigurare. (2) În aplicarea prevederilor alin. (1), se vor adopta norme în baza legii, prin care se vor stabili şi alte informaţii pe care asigurătorii şi împuterniciţii lor au obligaţia să le pună la dispoziţia asiguraţilor sau contractanţilor asigurării.

Secţiunea a 6-a. Coasigurarea, reasigurarea şi retrocesiunea

Art. 2.239. Coasigurarea. (1) Coasigurarea este operaţiunea prin care 2 sau mai mulţi asigurători acoperă acelaşi risc, fiecare asumându-şi o cotă-parte din acesta.

(2) Fiecare coasigurător răspunde faţă de asigurat numai în limita sumei pentru care s-a angajat prin contract.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 45[1]. (1) *Coasigurarea* este operaţiunea prin care doi sau mai mulţi asigurători subscriu acelaşi risc, fiecare asumându-şi o cotă-parte din acesta. (2) Fiecare coasigurător răspunde faţă de asigurat numai în limita sumei pentru care s-a angajat prin contract.

Art. 2.240. Reasigurarea. (1) Reasigurarea este operaţiunea de asigurare a unui asigurător, în calitate de reasigurat, de către un alt asigurător, în calitate de reasigurător.

(2) Prin reasigurare:

a) reasigurătorul primeşte prime de reasigurare, în schimbul cărora contribuie, potrivit obligaţiilor preluate, la suportarea indemnizaţiilor pe care reasiguratul le plăteşte la producerea riscului care a făcut obiectul reasigurării;

b) reasiguratul cedează prime de reasigurare, în schimbul cărora reasigurătorul contribuie, potrivit obligaţiilor preluate, la suportarea indemnizaţiilor pe care reasiguratul le plăteşte la producerea riscului care a făcut obiectul reasigurării.

(3) Reasigurarea nu stinge obligaţiile asigurătorului şi nu stabileşte niciun raport juridic între asigurat şi reasigurător.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: ▶ Art. 46. (1) *Reasigurarea* este operaţiunea de asigurare a unui asigurător de către alt asigurător, primul fiind reasigurat, iar al doilea, reasigurator. (2) Prin reasigurare: a) asigurătorul, în calitate de reasigurator, primeşte prime de reasigurare, în schimbul cărora contribuie, potrivit obligaţiilor preluate, la suportarea indemnizaţiilor pe care reasiguratul le plăteşte la producerea riscului care a făcut obiectul reasigurării; b) asigurătorul, în calitate de reasigurat, cedează prime de reasigurare, în schimbul cărora reasiguratorul contribuie, potrivit obligaţiilor preluate, la suportarea indemnizaţiilor pe care reasiguratul le plăteşte la producerea riscului care a făcut obiectul reasigurării; c) prin operaţiunea de retrocesiune reasiguratorul poate ceda, la rândul său, o parte din riscul acceptat. ▶ Art. 47. Reasigurarea nu stinge obligaţiile asigurătorului şi nu stabileşte nici un raport juridic între asigurat şi reasigurator.

Art. 2.241. Retrocesiunea. Prin operaţiunea de retrocesiune reasigurătorul poate ceda, la rândul său, o parte din riscul acceptat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 136/1995: Art. 46. (2) Prin reasigurare: c) prin operaţiunea de retrocesiune reasiguratorul poate ceda, la rândul său, o parte din riscul acceptat

Capitolul XVII. Contractul de rentă viageră

Art. 2.242. Noţiune. (1) Prin contractul de rentă viageră o parte, numită debirentier, se obligă să efectueze în folosul unei anumite persoane, numită credirentier, prestaţii periodice, constând în sume de bani sau alte bunuri fungibile.

(2) Renta viageră se constituie pe durata vieţii credirentierului dacă părţile nu au stipulat constituirea acesteia pe durata vieţii debirentierului sau a unei terţe persoane determinate.

Art. 2.243. Modurile de constituire. (1) Renta viageră poate fi constituită cu titlu oneros, în schimbul unui capital de orice natură, sau cu titlu gratuit și este supusă, sub rezerva dispozițiilor capitolului de față, regulilor proprii ale actului juridic de constituire.

(2) Atunci când renta viageră este stipulată în favoarea unui terț, chiar dacă acesta o primește cu titlu gratuit, contractul nu este supus formei prevăzute pentru donație.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1639. Rendita pe viață se poate înființa cu titlu oneros *(C. civ. 1635).* ► Art. 1640. (1) Ea se poate constitui și cu titlu gratuit, prin donațiune între vii sau prin testament. (2) Trebuie însă atunci să fie revestită de formele cerute de legi pentru asemenea acte *(C. civ. 550, 800 și urm., 813, 856, 900, 1641, 1650).* ► Art. 1642. (1) Rendita pe viață se poate înființa în favoarea persoanei ce a plătit prețul, sau a altei a treia ce n-are nici un drept la rendită. (2) În cazul din urmă, deși întrunește însușirile unei liberalități, totuși nu este supusă formelor stabilite pentru donațiune; însă este în totul supusă dispozițiilor articolului precedent (C. civ. 1640).

Art. 2.244. Constituirea pe durata vieții mai multor persoane. Renta viageră poate fi constituită pe durata vieții mai multor persoane, urmând ca, în acest caz, în lipsă de stipulație contrară, obligația de plată a rentei să înceteze la data la care decedează ultima dintre aceste persoane.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1643. Ea se poate înființa în favoarea unei sau mai multor persoane.

Art. 2.245. Constituirea în favoarea mai multor persoane. Dacă nu s-a convenit altfel, obligația de plată a rentei viagere este indivizibilă în privința credirentierilor.

Art. 2.246. Constituirea pe durata vieții unui terț deja decedat. Este lovit de nulitate absolută contractul care stipulează o rentă constituită pe durata vieții unui terț care era decedat în ziua încheierii contractului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1644. Este fără lucrare orice contract de rendită pe viață, înființat în favoarea unei persoane care era deja moartă în momentul facerii contractului *(C. civ. 966).*

Art. 2.247. Constituirea pe durata vieții unei persoane afectate de o boală letală. Nu produce, de asemenea, niciun efect contractul prin care s-a constituit cu titlu oneros o rentă pe durata vieții unei persoane care, la data încheierii contractului, suferea de o boală din cauza căreia a murit în interval de cel mult 30 de zile de la această dată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1645. Contractul de rendită pe viață, în favoarea unei persoane afectate de o boală de care a murit în interval de 20 zile de la data contractului, este nul.

Art. 2.248. Plata ratelor de rentă. (1) În lipsă de stipulație contrară, ratele de rentă se plătesc trimestrial în avans și indexate în funcție de rata inflației.

(2) Atunci când credirentierul decedează înainte de expirarea perioadei pentru care renta s-a plătit în avans, debirentierul nu poate cere restituirea sumei plătite aferente perioadei în care creditorul nu a mai fost în viață.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1649. (1) Rendita pe viață se dobândește de proprietarul ei în proporția zilelor ce a trăit. (2) Dacă însă s-a stipulat ca termenii ei să se plătească anticipat, atunci se consideră de câștigat fiecare termen din ziua în care a venit plata lui *(C. civ. 525, 1023).*

Art. 2.249. Garanția legală. (1) Pentru garantarea obligației de plată a rentei constituite cu titlu oneros, prevederile art. 1.723 se aplică în mod corespunzător.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), în vederea înscrierii ipotecii legale nu este necesară declararea valorii creanței garantate.

Art. 2.250. Executarea silită a ratelor. (1) În caz de neîndeplinire a obligației de plată a ratelor scadente, credirentierul poate cere sechestrul şi vânzarea bunurilor debirentierului, până la concurența unei sume suficiente spre a asigura plata rentei pentru viitor.

(2) Această sumă se stabileşte, în condițiile legii, pe baza unei expertize întocmite în conformitate cu metodologia de calcul aplicabilă în cazul asigurărilor de viață, ținându-se seama, printre altele, de ratele deja încasate de credirentier, de vârsta şi de starea acestuia. Cheltuielile expertizei sunt suportate de debirentier.

(3) După ce a fost obținută în urma vânzării bunurilor debirentierului, suma se consemnează la o instituție de credit şi va fi plătită credirentierului cu respectarea cuantumului şi scadențelor convenite prin contractul de rentă viageră.

(4) Dacă debirentierul intră în lichidare, credirentierul îşi poate realiza dreptul la rentă înscriind în tabloul creditorilor o creanță al cărei cuantum se determină potrivit alin. (2).

Legea de aplicare:
Art. 147. Dispozițiile art. 2.250 din Codul civil se aplică şi contractelor de rentă viageră încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, în cazul neîndeplinirii obligației de plată a ratelor de rentă scadente după această dată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1647. Singura neplată a termenelor expirate a renditei nu dă drept celui în a cărui favoare este înființată să ceară întoarcerea capitalului, sau reintrarea în posesiunea fondului înstrăinat. El are numai dreptul de a face să se sechestreze şi să se vândă averea debitorului său şi a cere ca, neconsimțind debitorul, să se reguleze, din produsul vinderii, o sumă suficientă spre plata termenelor *(C. civ. 1020, 1021, 1365, 1718, 1719, 1824 şi urm.)*.

Art. 2.251. Rezoluțiunea contractului la cererea credirentierului. (1) Creditorul unei rente viagere constituite cu titlu oneros poate cere rezoluțiunea contractului dacă debirentierul nu depune garanția promisă în vederea executării obligației sale ori o diminuează.

(2) Credirentierul are dreptul la rezoluțiune pentru neexecutarea fără justificare a obligației de plată a rentei de către debirentier.

(3) În lipsa unei stipulații contrare, rezoluțiunea nu conferă debirentierului dreptul de a obține restituirea ratelor de rentă deja plătite.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1646. Acela în a cărui favoare s-a înființat, cu titlu oneros, o rendită pe viață, poate să ceară sfărâmarea contractului, dacă înființătorul ei nu dă asigurările stipulate pentru executare *(C. civ. 1020-1021)*. ► Art. 1647. Singura neplată a termenelor expirate a renditei nu dă drept celui în a cărui favoare este înființată să ceară întoarcerea capitalului, sau reintrarea în posesiunea fondului înstrăinat. El are numai dreptul de a face să se sechestreze şi să se vândă averea debitorului său şi a cere ca, neconsimțind debitorul, să se reguleze, din produsul vinderii, o sumă suficientă spre plata termenelor *(C. civ. 1020, 1021, 1365, 1718, 1719, 1824 şi urm.)*.

Art. 2.252. Irevocabilitatea contractului. (1) Debirentierul nu se poate libera de plata rentei oferind restituirea capitalului şi renunțând la restituirea ratelor plătite.

(2) Debirentierul este ținut la plata rentei până la decesul persoanei pe durata vieții căreia a fost constituită renta, oricât de împovărătoare ar putea deveni prestarea acesteia.

Legea de aplicare:
Art. 148. Dispozițiile art. 2.252 alin. (2) din Codul civil nu împiedică aplicarea în cazul contractului de rentă viageră a art. 1.271 din Codul civil în privința împrejurărilor survenite pe parcursul executării contractului, care nu sunt determinate de durata vieții persoanei până la decesul căreia a fost constituită renta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1648. Înfiinţătorul renditei nu poate să se elibereze de plata ei, oferind înapoierea capitalului şi renunţând la repetiţiunea anuităţilor plătite, oricât de lungă fie viaţa acelor în a căror favoare s-a înfiinţat rendita, şi oricât de oneroasă fie prestaţia renditei *(C. civ. 969)*.

Art. 2.253. Insesizabilitatea rentei. Numai renta viageră cu titlu gratuit poate fi declarată insesizabilă prin contract. Chiar şi în acest caz, stipulaţia nu îşi produce efectele decât în limita valorii rentei care este necesară credirentierului pentru asigurarea întreţinerii. Dispoziţiile art. 2.257 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1650. Numai în cazul în care rendita pe viaţă s-a înfiinţat cu titlu gratuit, se poate şi stipula ca dânsa să nu fie supusă sechestrării *(C. civ. 1718)*.

Capitolul XVIII. Contractul de întreţinere

Art. 2.254. Noţiune. (1) Prin contractul de întreţinere o parte se obligă să efectueze în folosul celeilalte părţi sau al unui anumit terţ prestaţiile necesare întreţinerii şi îngrijirii pentru o anumită durată.

(2) Dacă prin contract nu s-a prevăzut durata întreţinerii ori s-a prevăzut numai caracterul viager al acesteia, atunci întreţinerea se datorează pentru toată durata vieţii creditorului întreţinerii.

Art. 2.255. Forma contractului. Contractul de întreţinere se încheie în formă autentică, sub sancţiunea nulităţii absolute.

Art. 2.256. Aplicarea regulilor de la renta viageră. (1) Dispoziţiile art. 2.243-2.247, art. 2.249, art. 2.251 alin. (1) şi art. 2.252 se aplică în mod corespunzător şi contractului de întreţinere.

(2) În lipsa unei stipulaţii contrare, obligaţia de întreţinere este indivizibilă atât în privinţa creditorilor, cât şi în privinţa debitorilor.

Art. 2.257. Întinderea obligaţiei de întreţinere. (1) Debitorul întreţinerii datorează creditorului prestaţii stabilite în mod echitabil ţinându-se seama de valoarea capitalului şi de condiţia socială anterioară a creditorului.

(2) Debitorul este obligat în special să asigure creditorului hrană, îmbrăcăminte, încălţăminte, menaj, precum şi folosinţa unei locuinţe corespunzătoare. Întreţinerea cuprinde, de asemenea, îngrijirile şi cheltuielile necesare în caz de boală.

(3) În cazul în care întreţinerea are caracter viager sau atunci când creditorul decedează în cursul duratei contractului, debitorul are obligaţia să îl înmormânteze.

(4) Întreţinerea continuă a fi datorată în aceeaşi măsură chiar dacă, în cursul executării contractului, bunul care a constituit capitalul a pierit total sau parţial ori şi-a diminuat valoarea, dintr-o cauză pentru care creditorul întreţinerii nu este ţinut să răspundă.

(5) Clauza prin care creditorul întreţinerii se obligă la prestarea unor servicii este considerată nescrisă.

Art. 2.258. Caracterul incesibil şi insesizabil al întreţinerii. Drepturile creditorului întreţinerii nu pot fi cedate sau supuse urmăririi.

Art. 2.259. Protecţia creditorilor părţilor. Caracterul personal al contractului de întreţinere nu poate fi invocat de părţi pentru a se opune acţiunii în revocarea contractului sau acţiunii oblice introduse pentru executarea sa.

Art. 2.260. Cazul special de revocare. (1) Contractul de întreţinere este revocabil în folosul persoanelor cărora creditorul întreţinerii le datorează alimente în temeiul legii dacă, prin efectul contractului, el s-a lipsit de mijloacele necesare îndeplinirii obligaţiei de a asigura alimentele.

(2) Revocarea poate fi cerută chiar dacă nu există fraudă din partea debitorului întreținerii și indiferent de momentul încheierii contractului de întreținere.

(3) În loc să dispună revocarea contractului, instanța de judecată poate, chiar și din oficiu, însă numai cu acordul debitorului întreținerii, să îl oblige pe acesta să asigure alimente persoanelor față de care creditorul are o astfel de obligație legală, fără ca în acest mod să fie diminuate prestațiile datorate creditorului întreținerii.

Art. 2.261. Înlocuirea întreținerii prin rentă. (1) Dacă prestarea sau primirea în natură a întreținerii nu mai poate continua din motive obiective sau dacă debitorul întreținerii decedează și nu intervine o înțelegere între părți, instanța judecătorească poate să înlocuiască, la cererea oricăreia dintre părți, fie și numai temporar, întreținerea în natură cu o sumă de bani corespunzătoare.

(2) Atunci când prestarea sau primirea în natură a întreținerii nu mai poate continua din culpa uneia dintre părți, instanța va majora sau, după caz, diminua cuantumul sumei de bani care înlocuiește prestația de întreținere.

Art. 2.262. Regulile aplicabile în cazul înlocuirii întreținerii prin rentă. (1) În toate cazurile în care întreținerea a fost înlocuită potrivit prevederilor art. 2.261 devin aplicabile dispozițiile care reglementează contractul de rentă viageră.

(2) Cu toate acestea, dacă prin contractul de întreținere nu s-a convenit altfel, obligația de plată a rentei rămâne indivizibilă între debitori.

Art. 2.263. Încetarea contractului de întreținere. (1) Contractul de întreținere încheiat pe durată determinată încetează la expirarea acestei durate, cu excepția cazului în care creditorul întreținerii decedează mai devreme.

(2) Atunci când comportamentul celeilalte părți face imposibilă executarea contractului în condiții conforme bunelor moravuri, cel interesat poate cere rezoluțiunea.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), precum și atunci când se întemeiază pe neexecutarea fără justificare a obligației de întreținere, rezoluțiunea nu poate fi pronunțată decât de instanță, dispozițiile art. 1.552 nefiind aplicabile. Orice clauză contrară este considerată nescrisă.

(4) Dacă rezoluțiunea a fost cerută pentru unul dintre motivele prevăzute la alin. (2) sau (3), oferta de întreținere făcută de debitorul pârât după introducerea acțiunii nu poate împiedica rezoluțiunea contractului.

(5) În cazul în care rezoluțiunea se pronunță pentru unul dintre motivele prevăzute la alin. (2) sau (3), debitorul în culpă nu poate obține restituirea prestațiilor de întreținere deja executate.

(6) Dreptul la acțiunea în rezoluțiune se transmite moștenitorilor.

(7) Rezoluțiunea contractului de întreținere nu se poate cere pentru motivele prevăzute la art. 2.261 alin. (1).

Capitolul XIX. Jocul și pariul

Art. 2.264. Lipsa dreptului la acțiune. (1) Pentru plata unei datorii născute dintr-un contract de joc sau de pariu nu există drept la acțiune.

(2) Cel care pierde nu poate să ceară restituirea plății făcute de bunăvoie. Cu toate acestea, se poate cere restituirea în caz de fraudă sau dacă acela care a plătit era lipsit de capacitate de exercițiu ori avea capacitate de exercițiu restrânsă.

(3) Datoriile născute din contractul de joc sau de pariu nu pot constitui obiect de tranzacție, recunoaștere de datorie, compensație, novație, remitere de datorie cu sarcină ori alte asemenea acte juridice.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1636. Legea nu dă nici o acțiune spre plată unui debit din joc sau din prinsoare *(C. civ. 1638).*

Art. 2.265. Competițiile sportive. (1) Dispozițiile art. 2.264 nu se aplică pariurilor făcute între persoanele care iau ele însele parte la curse, la jocuri de îndemânare sau la orice fel de jocuri sportive.

(2) Cu toate acestea, dacă suma pariului este excesivă, instanța poate să respingă acțiunea sau, după caz, să reducă suma.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1), intermediarii legal autorizați să adune mize de la persoane care nu iau parte la joc nu pot invoca dispozițiile art. 2.264 alin. (1) și (3).

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1637. (1) Sunt exceptate jocurile ce contribuie la exercițiul corporal, cum: armele, cursele cu piciorul, călare sau cu carul și alte asemenea. (2) Cu toate acestea, judecătorul poate să respingă cererea când suma pusă în joc sau la prinsoare ar fi excesivă. ► Art. 1638. Pierzătorul nu poate în nici un caz repeti ceea ce a plătit de bună voie, afară numai în cazul când câștigătorul a întrebuințat dol, înșelăciune sau amăgire *(C. civ. 953, 960, 994, 1092)*.

Art. 2.266. Jocurile și pariurile autorizate. Jocurile și pariurile dau loc la acțiune în justiție numai când au fost permise de autoritatea competentă.

Capitolul XX. Tranzacția

Art. 2.267. Noțiune. (1) Tranzacția este contractul prin care părțile previn sau sting un litigiu, inclusiv în faza executării silite, prin concesii sau renunțări reciproce la drepturi ori prin transferul unor drepturi de la una la cealaltă.

(2) Prin tranzacție se pot naște, modifica sau stinge raporturi juridice diferite de cele ce fac obiectul litigiului dintre părți.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1704. Tranzacția este un contract prin care părțile termină un proces început sau preîntâmpină un proces ce poate să nască *(C. civ. 943, 945, 947, 1179)*.

Art. 2.268. Domeniul de aplicare. (1) Nu se poate tranzacționa asupra capacității sau stării civile a persoanelor și nici cu privire la drepturi de care părțile nu pot să dispună potrivit legii.

(2) Se poate însă tranzacționa asupra acțiunii civile derivând din săvârșirea unei infracțiuni.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1707. Se poate transige asupra unei acțiuni civile ce derivă dintr-o infracțiune.

Art. 2.269. Indivizibilitatea tranzacției. Tranzacția este indivizibilă în ceea ce privește obiectul său. În lipsa unei stipulații contrare, ea nu poate fi desființată în parte.

Art. 2.270. Întinderea tranzacției. (1) Tranzacția se mărginește numai la obiectul ei; renunțarea făcută la toate drepturile, acțiunile și pretențiile nu se întinde decât asupra cauzei cu privire la care s-a făcut tranzacția.

(2) Tranzacția nu privește decât cauza cu privire la care a fost încheiată, fie că părțile și-au manifestat intenția prin expresii generale sau speciale, fie că intenția lor rezultă în mod necesar din ceea ce s-a prevăzut în cuprinsul tranzacției.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1709. Tranzacțiile se mărginesc numai la obiectul lor; renunțarea, făcută în toate pretențiile și acțiunile, cuprinde numai ceea ce se reportă la pricinile, asupra cărora a urmat tranzacție *(C. civ. 984, 1710, 1716)*. ► Art. 1710. Tranzacția nu se întinde decât asupra pricinilor de care tratează, fie intenția părților manifestată prin expresii speciale sau generale, ori rezulte ea ca o consecință necesară din ceea ce s-a expres.

Art. 2.271. Capacitatea de exercițiu. Pentru a tranzacționa, părțile trebuie să aibă deplina capacitate de a dispune de drepturile care formează obiectul contractului. Cei care nu au această capacitate pot tranzacționa numai în condițiile prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1706. (1) Tranzacție pot face numai acei ce pot dispune de obiectul cuprins în ea. (2) Acei ce nu pot însă dispune de obiectul cuprins în tranzacție, nu pot transige decât în formele stabilite de legi speciale *(C. civ. 946 şi urm., 1307).*

Art. 2.272. Condițiile de formă. Pentru a putea fi dovedită, tranzacția trebuie să fie încheiată în scris.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1705. Tranzacția trebuie să fie constatată prin act scris *(C. civ. 1191, 1197).*

Art. 2.273. Cauzele de nulitate. (1) Tranzacția poate fi afectată de aceleaşi cauze de nulitate ca orice alt contract.

(2) Cu toate acestea, ea nu poate fi anulată pentru eroare de drept referitoare la chestiunile ce constituie obiectul neînțelegerii părților şi nici pentru leziune.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1712. Este admisibilă acțiunea de nulitate contra unei tranzacții, pentru eroarea asupra persoanei sau obiectului în proces *(C. civ. 953 şi urm., 1716, 1717, 1900).*

Art. 2.274. Tranzacția asupra unui act nul. (1) Este nulă tranzacția încheiată pentru executarea unui act juridic lovit de nulitate absolută, în afară de cazul în care părțile au tranzacționat expres asupra nulității.

(2) În cazul în care tranzacția s-a încheiat pentru executarea unui act anulabil, anularea tranzacției poate fi cerută doar de partea care la data încheierii tranzacției nu cunoştea cauza de anulabilitate.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1713. Asemenea se poate ataca tranzacția făcută spre executarea unui titlu nul, afară numai când părțile ar fi tratat expres despre nulitate *(C. civ. 954, 966, 1167, 1190).*

Art. 2.275. Înscrisurile false. Este, de asemenea, nulă tranzacția încheiată pe baza unor înscrisuri dovedite ulterior ca fiind false.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1714. Tranzacția făcută pe documente dovedite în urmă de false este nulă *(C. civ. 966).*

Art. 2.276. Înscrisurile necunoscute. (1) Descoperirea ulterioară de înscrisuri necunoscute părților şi care ar fi putut influența conținutul tranzacției nu reprezintă o cauză de nulitate a acesteia, cu excepția cazului în care înscrisurile au fost ascunse de către una dintre părți sau, cu ştiința ei, de către un terț.

(2) Tranzacția este nulă dacă din înscrisurile descoperite rezultă că părțile sau numai una dintre ele nu aveau niciun drept asupra căruia să poată tranzacționa.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1716. (1) Când părțile au transigeat în genere asupra tuturor afacerilor ce ar putea să existe între dânsele, documentele ce le-ar fi fost necunoscute lor în timpul tranzacției şi care s-ar fi descoperit în urmă nu constituie un titlu de anularea tranzacției, afară numai atunci când ar fi fost ascunse prin fapta uneia din părțile contractante. (2) Însă tranzacția va fi nulă, când ea nu ar cuprinde decât un singur obiect şi s-ar dovedi, din documentele în urmă descoperite, că una din părți nu avea nici un drept asupra acelui obiect *(C. civ. 998, 1714).*

Art. 2.277. Tranzacția asupra unui proces terminat. Tranzacția asupra unui proces este anulabilă la cererea părții care nu a cunoscut că litigiul fusese soluționat printr-o hotărâre judecătorească intrată în puterea lucrului judecat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1715. (1) E asemenea nulă tranzacția asupra unui proces finit prin sentință neapelabilă, despre care părțile sau una din ele n-aveau cunoştință. (2) Când sentința necunoscută părților ar fi încă apelabilă, tranzacția va fi validă *(C. civ. 954, 966, 1201, 1712).*

Art. 2.278. Tranzacția constatată prin hotărâre judecătorească. (1) Tranzacția care, punând capăt unui proces început, este constatată printr-o hotărâre judecătorească poate fi desființată prin acțiune în nulitate sau acțiune în rezoluțiune ori reziliere, precum orice alt contract. Ea poate fi, de asemenea, atacată cu acțiune revocatorie sau cu acțiunea în declararea simulației.

(2) Hotărârea prin care s-a desființat tranzacția în cazurile prevăzute la alin. (1) face ca hotărârea judecătorească prin care tranzacția fusese constatată să fie lipsită de orice efect.

Titlul X. Garanțiile personale

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 2.279. Tipurile de garanții personale. Garanțiile personale sunt fideiusiunea, garanțiile autonome, precum şi alte garanții anume prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 149. (1) Îndeplinirea unei obligații patrimoniale poate fi garantată de către debitor sau de către un terț prin constituirea unei garanții personale ori a unei garanții reale.
(2) De asemenea, obligațiile pot fi garantate prin anumite privilegii, prevăzute de lege.

Capitolul II. Fideiusiunea

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 2.280. Noțiune. Fideiusiunea este contractul prin care o parte, fideiusorul, se obligă față de cealaltă parte, care are într-un alt raport obligațional calitatea de creditor, să execute, cu titlu gratuit sau în schimbul unei remunerații, obligația debitorului dacă acesta din urmă nu o execută.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1652. Cel ce garantează o obligație se leagă către creditor de a îndeplini însuşi obligația pe care debitorul nu o îndeplineşte *(C. civ. 1662 şi urm.).*

Art. 2.281. Fideiusiunea obligatorie. Fideiusiunea poate fi impusă de lege sau dispusă de instanța judecătorească.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1675. De câte ori o persoană este obligată de lege sau de judecător a da o garanție, garantul ce se oferă trebuie să aibă condițiile prescrise de art. 1659 şi 1660. *(C. civ. 541, 566, 718, 1364, 1806).*

Legislație conexă: art. 392 – 396 C. proc. civ.

Art. 2.282. Forma fideiusiunii. Fideiusiunea nu se prezumă, ea trebuie asumată în mod expres printr-un înscris, autentic sau sub semnătură privată, sub sancțiunea nulității absolute.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1656. Fidejusiunea trebuie să fie expresă şi nu se poate întinde peste marginile în care s-a contractat.

Art. 2.283. Consimţământul debitorului principal. Fideiusiunea poate fi contractată fără ştiinţa şi chiar împotriva voinţei debitorului principal.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1655. (1) Oricine poate să se facă fidejusore, fără ordinea şi chiar fără ştiinţa acelui pentru care se obligă.

Art. 2.284. Beneficiarul fideiusiunii. Fideiusiunea se poate constitui pentru a garanta obligaţia unui alt fideiusor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1655. (2) Asemenea se poate face nu numai pentru debitorul principal, dar şi pentru fidejusorul acestuia *(C. civ. 946, 1093, 1669, 1680).*

Art. 2.285. Condiţiile pentru a deveni fideiusor. (1) Debitorul care este obligat să constituie o fideiusiune trebuie să prezinte o persoană capabilă de a se obliga, care are şi menţine în România bunuri suficiente pentru a satisface creanţa şi care domiciliază în România. Dacă vreuna dintre aceste condiţii nu este îndeplinită, debitorul trebuie să prezinte un alt fideiusor.

(2) Aceste reguli nu se aplică atunci când creditorul a cerut ca fideiusor o anumită persoană.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1659. Debitorul obligat a da siguranţă trebuie să prezinte o persoană capabilă de a contracta, care să posede avere îndestulă spre a garanta o obligaţie, şi care să aibă domiciliul în teritoriul jurisdicţional al tribunalului judeţean, la care trebuie să se dea. ▸ Art. 1661. (1) Dacă fidejusorul, căpătat de creditor de bună-voie sau judecătoreşte, a devenit apoi nesolvabil, trebuie să se dea un altul. (2) Această regulă nu se aplică în singurul caz în care fidejusorul s-a dat numai în puterea unei convenţii prin care creditorul a cerut de fidejusor o anume persoană.

Art. 2.286. Substituirea fideiusiunii legale sau judiciare. Debitorul care este ţinut să constituie o fideiusiune legală sau judiciară poate oferi în locul acesteia o altă garanţie, considerată suficientă.

Art. 2.287. Litigiile cu privire la caracterul suficient al fideiusiunii. Litigiile cu privire la caracterul suficient al bunurilor fideiusorului sau al garanţiei oferite în locul fideiusiunii sunt soluţionate de instanţă, pe cale de ordonanţă preşedinţială.

Art. 2.288. Obligaţia principală. (1) Fideiusiunea nu poate exista decât pentru o obligaţie valabilă.

(2) Se pot însă garanta prin fideiusiune obligaţii naturale, precum şi cele de care debitorul principal se poate libera invocând incapacitatea sa, dacă fideiusorul cunoştea aceste împrejurări.

(3) De asemenea, fideiusiunea poate fi constituită pentru o datorie viitoare sau condiţională.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1653. (1) Fidejusiunea nu poate exista decât pentru o obligaţie validă. (2) Cu toate acestea, se poate face cineva fidejusorele unei obligaţii ce poate fi anulată în virtutea unei excepţii personale debitorului, cum de pildă în cazul de minoritate.

Art. 2.289. Limitele fideiusiunii. (1) Fideiusiunea nu poate fi extinsă peste limitele în care a fost contractată.

(2) Fideiusiunea care depăşeşte ceea ce este datorat de debitorul principal sau care este contractată în condiţii mai oneroase nu este valabilă decât în limita obligaţiei principale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1654. (1) Fidejusiunea nu poate întrece datoria debitorului, nici poate fi făcută sub condiții mai oneroase. (2) Poate fi însă numai pentru o parte a datoriei şi sub condiții mai puțin grele. (3) Cauțiunea ce întrece datoria sau care este contractată sub condiții mai oneroase e validă numai până în măsura obligației principale. ► Art. 1656. Fidejusiunea trebuie să fie expresă şi nu se poate întinde peste marginile în care s-a contractat.

Art. 2.290. Întinderea fideiusiunii. (1) În lipsa unei stipulații contrare, fideiusiunea unei obligații principale se întinde la toate accesoriile acesteia, chiar şi la cheltuielile ulterioare notificării făcute fideiusorului şi la cheltuielile aferente cererii de chemare în judecată a acestuia.

(2) Fideiusorul datorează cheltuielile de judecată şi de executare silită avansate de creditor în cadrul procedurilor îndreptate împotriva debitorului principal numai în cazul în care creditorul l-a înştiințat din timp.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1657. Fidejusiunea nedeterminată a unei obligații principale, se întinde la toate accesoriile unei datorii, şi încă şi la spezele primei reclamații, şi la toate cele posterioare notificării făcute fidejusorului.

Art. 2.291. Fideiusiunea parțială. Fideiusiunea poate fi contractată pentru o parte din obligația principală sau în condiții mai puțin oneroase.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1654. (1) Fidejusiunea nu poate întrece datoria debitorului, nici poate fi făcută sub condiții mai oneroase. (2) Poate fi însă numai pentru o parte a datoriei şi sub condiții mai puțin grele.

Art. 2.292. Fideiusiunea asimilată. În cazul în care o parte se angajează față de o altă parte să acorde un împrumut unui terț, creditorul acestui angajament este considerat fideiusor al obligației de restituire a împrumutului.

Secțiunea a 2-a. Efectele fideiusiunii

§1. Efectele fideiusiunii între creditor şi fideiusor

Art. 2.293. Obligația fideiusorului. Fideiusorul nu este ținut să îndeplinească obligația debitorului decât dacă acesta nu o execută.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1662. Fidejusorul nu este ținut a plăti creditorului, decât când nu se poate îndestula de la debitorul principal asupra averii căruia trebuie mai întâi să se facă discuție, afară numai când însuşi a renunțat la acest beneficiu, sau s-a obligat solidar cu datornicul.

Art. 2.294. Beneficiul de discuțiune. (1) Fideiusorul convențional sau legal are facultatea de a cere creditorului să urmărească mai întâi bunurile debitorului principal, dacă nu a renunțat la acest beneficiu în mod expres.

(2) Fideiusorul judiciar nu poate cere urmărirea bunurilor debitorului principal sau ale vreunui alt fideiusor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1662. Fidejusorul nu este ținut a plăti creditorului, decât când nu se poate îndestula de la debitorul principal asupra averii căruia trebuie mai întâi să se facă discuție, afară numai când însuşi a renunțat la acest beneficiu, sau s-a obligat solidar cu datornicul. În cazul din urmă, efectul obligației sale se regulează după principiile statornicite în privința datoriilor solidare *(C. civ. 1039 şi urm., 1055, 1056, 1663 şi urm., 1677, 1794).* ► Art. 1677. Garantul judecătoresc nu poate cere discuția averii debitorului principal *(C. civ. 1662 şi urm.).* ► Art. 1678. Cel ce s-a

făcut garant numai pentru fidejusorul judecătoresc nu poate să ceară discuția averii debitorului principal și a fidejusorului *(C. civ. 1655, 1662)*.

Art. 2.295. Invocarea beneficiului de discuțiune. (1) Fideiusorul care se prevalează de beneficiul de discuțiune trebuie să îl invoce înainte de judecarea fondului procesului, să indice creditorului bunurile urmăribile ale debitorului principal și să avanseze acestuia sumele necesare urmăririi bunurilor.

(2) Creditorul care întârzie urmărirea răspunde față de fideiusor, până la concurența valorii bunurilor indicate, pentru insolvabilitatea debitorului principal survenită după indicarea de către fideiusor a bunurilor urmăribile ale debitorului principal.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1663. Creditorul nu este îndatorat să discute averea debitorului principal, dacă garantul nu o cere de la cele dintâi lucrări îndreptate contra sa. ► Art. 1664. (1) Fidejusorul care cere discuția trebuie să indice creditorului averea debitorului principal și să anticipeze spezele cuviincioase pentru punerea în lucrare a executării. ► Art. 1665. De câte ori cauționatorul va arăta bunuri în cuprinderea articolului precedent și va anticipa și spezele cuviincioase pentru discuție, creditorul rămâne către garant răspunzător până la valoarea bunurilor arătate, în caz de nesolvabilitate a debitorului principal survenită prin amânarea urmăririi *(C. civ. 999)*.

Art. 2.296. Excepțiile invocate de fideiusor. Fideiusorul, chiar solidar, poate opune creditorilor toate mijloacele de apărare pe care le putea opune debitorul principal, afară de cele care îi sunt strict personale acestuia din urmă sau care sunt excluse prin angajamentul asumat de fideiusor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1681. Garantul se poate servi în contra creditorului de toate excepțiile datornicului principal inerente datoriei; însă nu-i poate opune acele ce sunt curat personale datornicului *(C. civ. 1047, 1142, 1148, 1155)*.

Art. 2.297. Pluralitatea de fideiusori. Atunci când mai multe persoane s-au constituit fideiusori ai aceluiași debitor pentru aceeași datorie, fiecare dintre ele este obligată la întreaga datorie și va putea fi urmărită ca atare, însă cel urmărit poate invoca beneficiul de diviziune, dacă nu a renunțat în mod expres la acesta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1666. Când mai multe persoane au garantat unul și același creditor pentru una și aceeași datorie, fiecare din ele rămâne obligată pentru datoria întreagă *(C. civ. 1039 și urm., 1142, 1674)*.

Art. 2.298. Beneficiul de diviziune. (1) Prin efectul beneficiului de diviziune, fiecare fideiusor poate cere creditorului să își dividă mai întâi acțiunea și să o reducă la partea fiecăruia.

(2) Dacă vreunul dintre fideiusori era insolvabil atunci când unul dintre ei a obținut diviziunea, acesta din urmă rămâne obligat proporțional pentru această insolvabilitate. El nu răspunde însă pentru insolvabilitatea survenită după diviziune.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1667. (1) Cu toate acestea, fiecare din persoanele arătate în articolul precedent, întrucât n-a renunțat la beneficiul diviziunii, poate cere ca creditorul să dividă mai întâi acțiunea sa și să o reducă la proporția fiecăruia. (2) Dacă unii din garanți erau nesolvabili în timpul în care unul din ei obținuse diviziunea, acesta rămâne obligat în proporția unei asemenea nesolvabilități; dacă însă nesolvabilitatea a supravenit după diviziune, atunci nu mai poate fi răspunzător pentru aceasta *(C. civ. 1042, 1049, 1057, 1060, 1668)*.

Art. 2.299. Divizarea acțiunii de către creditor. Dacă însă creditorul însuşi a divizat acțiunea sa, el nu mai poate reveni asupra diviziunii, chiar dacă înainte de data la care a făcut această diviziune ar fi existat fideiusori insolvabili.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1668. Dacă creditorul însuşi şi de bună voie a împărțit acțiunea sa, nu mai poate să se lepede de această diviziune, deşi, mai înainte de timpul în care a primit-o, unii din cauționatori au fost nesolvabili *(C. civ. 1049 şi urm.).*

Art. 2.300. Fideiusiunea solidară. Atunci când se obligă împreună cu debitorul principal cu titlu de fideiusor solidar sau de codebitor solidar, fideiusorul nu mai poate invoca beneficiile de discuțiune şi de diviziune.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1662. Fidejusorul nu este ținut a plăti creditorului, decât când nu se poate îndestula de la debitorul principal asupra averii căruia trebuie mai întâi să se facă discuție, afară numai când însuşi a renunțat la acest beneficiu, sau s-a obligat solidar cu datornicul. În cazul din urmă, efectul obligației sale se regulează după principiile statornicite în privința datoriilor solidare *(C. civ. 1039 şi urm., 1055, 1056, 1663 şi urm., 1677, 1794).*

Art. 2.301. Prorogarea termenului şi decăderea din termen. Fideiusorul nu este liberat prin simpla prelungire a termenului acordat de creditor debitorului principal. Tot astfel, decăderea din termen a debitorului principal produce efecte cu privire la fideiusor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1684. Prelungirea termenului acordat de creditor în favoarea datornicului principal nu liberează pe fidejusor de garanția sa, care poate în acest caz să urmărească pe debitor pentru plată *(C. civ. 1022 şi urm., 1673).*

Art. 2.302. Informarea fideiusorului. Creditorul este ținut să ofere fideiusorului, la cererea acestuia, orice informație utilă asupra conținutului şi modalităților obligației principale şi asupra stadiului executării acesteia.

Art. 2.303. Renunțarea anticipată. Fideiusorul nu poate renunța anticipat la dreptul de informare şi la beneficiul excepției subrogației.

Art. 2.304. Fideiusiunea dată unui fideiusor. Cel care a dat fideiusiune fideiusorului debitorului principal nu este obligat față de creditor decât în cazul când debitorul principal şi toți fideiusorii săi sunt insolvabili ori sunt liberați prin efectul unor excepții personale debitorului principal sau fideiusorilor săi.

§2. Efectele fideiusiunii între debitor şi fideiusor

Art. 2.305. Subrogarea fideiusorului. Fideiusorul care a plătit datoria este de drept subrogat în toate drepturile pe care creditorul le avea împotriva debitorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1670. Cauționatorul ce a plătit datoria intră în dreptul ce avea creditorul contra datornicului *(C. civ. 1108).*

Art. 2.306. Întinderea dreptului de regres. (1) Fideiusorul care s-a obligat cu acordul debitorului poate cere acestuia ceea ce a plătit, şi anume capitalul, dobânzile şi cheltuielile, precum şi daunele-interese pentru repararea oricărui prejudiciu pe care acesta l-a suferit din cauza fideiusiunii. El poate, de asemenea, să ceară dobânzi pentru orice sumă pe care a trebuit să o plătească creditorului, chiar dacă datoria principală nu producea dobânzi.

(2) Fideiusorul care s-a obligat fără consimțământul debitorului nu poate recupera de la acesta decât ceea ce debitorul ar fi fost ținut să plătească, inclusiv daune-interese, dacă

fideiusiunea nu ar fi avut loc, afară de cheltuielile subsecvente notificării plății, care sunt în sarcina debitorului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1669. (1) Cauționatorul ce a plătit are regres contra debitorului principal, atât când a garantat cu știința debitorului, cât și pe neștiința lui. (2) Regresul se întinde atât asupra capitalului, cât și asupra dobânzilor și a spezelor; cu toate acestea, garantul nu are regres decât pentru spezele făcute de dânsul după ce a notificat debitorului principal reclamația pornită asupra-i. (3) Fidejusorul are regres și pentru dobânda sumei ce a plătit, chiar când datoria nu produce dobândă, și încă și pentru daune-interese, dacă se cuvine. (4) Cu toate acestea, dobânzile ce ar fi fost datorite creditorului nu vor merge în favoarea garantului decât din ziua în care s-a notificat plata *(C. civ. 1093, 1108, 1109, 1655, 1657, 1672, 1673).*

Art. 2.307. Regresul contra debitorului incapabil. Atunci când debitorul principal se liberează de obligație invocând incapacitatea sa, fideiusorul are regres împotriva debitorului principal numai în limita îmbogățirii acestuia.

Art. 2.308. Regresul contra mai multor debitori principali. Când pentru aceeași datorie sunt mai mulți debitori principali care s-au obligat solidar, fideiusorul care a garantat pentru toți are împotriva oricăruia dintre ei acțiune în restituire pentru tot ceea ce a plătit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1671. Când sunt mai mulți debitori principali solidari pentru una și aceeași datorie, fidejusorul ce a garantat pentru ei toți are regres în contra fiecărui din ei pentru repetițiunea sumei totale ce a plătit *(C. civ. 1039, 1053).*

Art. 2.309. Limitele regresului. Dacă s-a obligat împotriva voinței debitorului principal, fideiusorul care a plătit nu are decât drepturile prevăzute la art. 2.305.

Art. 2.310. Pierderea dreptului de regres. (1) Fideiusorul care a plătit o datorie nu are acțiune împotriva debitorului principal care a plătit ulterior aceeași datorie fără ca fideiusorul să îl fi înștiințat cu privire la plata făcută.

(2) Fideiusorul care a plătit fără a-l înștiința pe debitorul principal nu are acțiune împotriva acestuia dacă, la momentul plății, debitorul avea mijloacele pentru a declara stinsă datoria. În aceleași împrejurări, fideiusorul nu are acțiune împotriva debitorului decât pentru sumele pe care acesta ar fi fost chemat să le plătească, în măsura în care putea opune creditorului mijloace de apărare pentru a obține reducerea datoriei.

(3) În toate cazurile, fideiusorul păstrează dreptul de a cere creditorului restituirea, în tot sau în parte, a plății făcute.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1672. (1) Fidejusorul ce a plătit prima dată, nu are regres contra debitorului principal ce a plătit de-a doua oară; are însă acțiunea de repetițiune contra creditorului. (2) Când fidejusorul a plătit, fără să fi fost urmărit și fără să fi înștiințat pe datornicul principal, nu va avea nici un regres contra acestuia în cazul când în timpul plății, datornicul ar fi avut meziu de a declara stinsă datoria sa; îi rămâne însă dreptul de a cere înapoi de la creditor banii dați *(C. civ. 993, 1092).*

Art. 2.311. Înștiințarea fideiusorului. (1) Debitorul care cunoaște existența fideiusiunii este obligat să îl înștiințeze de îndată pe fideiusor când plătește creditorului.

(2) Dacă o asemenea înștiințare nu a fost făcută, fideiusorul care plătește creditorului fără să știe că acesta a fost plătit are acțiune în restituire și împotriva debitorului.

Art. 2.312. Regresul anticipat. (1) Fideiusorul care s-a obligat cu acordul debitorului se poate îndrepta împotriva acestuia, chiar înainte de a plăti, atunci când este urmărit în justiție pentru plată, când debitorul este insolvabil ori când s-a obligat a-l libera de garanție într-un anumit termen care a expirat.

(2) Această regulă se aplică şi atunci când datoria a ajuns la termen, chiar dacă creditorul, fără consimțământul fideiusorului, i-a acordat debitorului un nou termen de plată sau când, din cauza pierderilor suferite de debitor ori a unei culpe a acestuia, fideiusorul suportă riscuri semnificativ mai mari decât în momentul în care s-a obligat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1673. Fidejusorul, şi fără a fi plătit, poate să reclame dezdăunare de la debitor: 1. când este urmărit în judecată pentru a plăti; 2. când debitorul se află falit sau în stare de nesolvabilitate; 3. când debitorul s-a îndatorat de a-l libera de garanție într-un termen determinat şi acesta a expirat; 4. când datoria a devenit exigibilă prin sosirea scadenței stipulate;

§3. Efectele fideiusiunii între mai mulți fideiusori

Art. 2.313. Regresul contra celorlalți fideiusori. (1) Când mai multe persoane au dat fideiusiune aceluiaşi debitor şi pentru aceeaşi datorie, fideiusorul care a plătit datoria are regres împotriva celorlalți fideiusori pentru partea fiecăruia.

(2) Această acțiune nu poate fi introdusă decât în cazurile în care fideiusorul putea, înainte de a plăti, să se îndrepte împotriva debitorului.

(3) Dacă unul dintre fideiusori este insolvabil, partea ce revine acestuia se divide proporțional între ceilalți fideiusori şi cel care a plătit.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1674. (1) Când mai multe persoane au garantat pentru unul şi acelaşi debitor şi pentru una şi aceeaşi datorie, garantul ce a plătit datoria are regres contra celorlalți garanți pentru porțiunea ce priveşte pe fiecare. (2) Cu toate acestea, nu are loc regresul decât când garantul a plătit în unul din cazurile arătate în articolul precedent *(C. civ. 1039, 1053, 1108, 1109, 1666).*

Secțiunea a 3-a. Încetarea fideiusiunii

Art. 2.314. Confuziunea. Confuziunea calităților de debitor principal şi fideiusor, când devin moştenitori unul față de celălalt, nu stinge acțiunea creditorului nici împotriva debitorului principal, nici împotriva aceluia care a dat fideiusiune pentru fideiusor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1680. Confuziunea urmată între datornicul principal şi fidejusorul său, prin erezirea unuia de către altul, nu stinge acțiunea creditorului contra acelui ce a garantat pentru fidejusor *(C. civ. 653, 1154, 1655, 1678).*

Art. 2.315. Liberarea fideiusorului prin fapta creditorului. Dacă, urmare a faptei creditorului, subrogația nu ar profita fideiusorului, acesta din urmă este liberat în limita sumei pe care nu ar putea să o recupereze de la debitor.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1682. Cauționatorul se liberează de garanția sa, când nu poate să intre în drepturile, privilegiile şi ipotecile creditorului din cauza acestuia *(C. civ. 1108, 1670).*

Art. 2.316. Liberarea fideiusorului pentru obligațiile viitoare sau nedeterminate. (1) Atunci când este dată în vederea acoperirii datoriilor viitoare ori nedeterminate sau pentru o perioadă nedeterminată, fideiusiunea poate înceta după 3 ani, prin notificarea făcută debitorului, creditorului şi celorlalți fideiusori, dacă, între timp, creanța nu a devenit exigibilă.

(2) Această regulă nu se aplică în cazul fideiusiunii judiciare.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1673. Fidejusorul, şi fără a fi plătit, poate să reclame dezdăunare de la debitor: 5. după trecerea de 10 ani, când obligația principală nu are un termen determinat de scadență, întrucât însă obligația principală nu ar fi fost de aşa fel încât să nu poată a se stinge înaintea unui

termen determinat, cum de exemplu tutela, ori întrucât nu s-a stipulat contrariul *(C. civ. 1022 şi urm., 1684)*.

Art. 2.317. Stingerea obligaţiei principale prin darea în plată. Atunci când creditorul a primit de bunăvoie un imobil sau un bun drept plată a datoriei principale, fideiusorul rămâne liberat chiar şi atunci când creditorul este ulterior evins de acel bun.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1683. Dacă creditorul primeşte de bună voie un imobil sau alt lucru în plata datoriei principale, cauţionatorul rămâne liberat, chiar când creditorul a fost evins din acel lucru.

Art. 2.318. Urmărirea debitorului principal. (1) Fideiusorul rămâne ţinut şi după împlinirea termenului obligaţiei principale, în cazul în care creditorul a introdus acţiune împotriva debitorului principal în termen de 6 luni de la scadenţă şi a continuat-o cu diligenţă.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică şi în cazul în care fideiusorul a limitat în mod expres fideiusiunea la termenul obligaţiei principale. În acest caz, fideiusorul este ţinut doar dacă acţiunea împotriva debitorului principal este introdusă în termen de două luni de la scadenţă.

Art. 2.319. Decesul fideiusorului. Fideiusiunea încetează prin decesul fideiusorului, chiar dacă există stipulaţie contrară.

Art. 2.320. Cazul special. (1) Fideiusiunea constituită în considerarea unei anumite funcţii deţinute de debitorul principal se stinge la încetarea acestei funcţii.

(2) Cu toate acestea, fideiusorul rămâne ţinut pentru toate datoriile existente la încetarea fideiusiunii, chiar dacă acestea sunt supuse unei condiţii sau unui termen.

Capitolul III. Garanţiile autonome

Art. 2.321. Scrisoarea de garanţie. (1) Scrisoarea de garanţie este angajamentul irevocabil şi necondiţionat prin care o persoană, denumită *emitent*, se obligă, la solicitarea unei persoane denumite *ordonator*, în considerarea unui raport obligaţional preexistent, dar independent de acesta, să plătească o sumă de bani unei terţe persoane, denumită *beneficiar*, în conformitate cu termenii angajamentului asumat.

(2) Angajamentul astfel asumat se execută la prima şi simpla cerere a beneficiarului, dacă prin textul scrisorii de garanţie nu se prevede altfel.

(3) Emitentul nu poate opune beneficiarului excepţiile întemeiate pe raportul obligaţional preexistent angajamentului asumat prin scrisoarea de garanţie şi nu poate fi ţinut să plătească în caz de abuz sau de fraudă vădită.

(4) Emitentul care a efectuat plata are drept de regres împotriva ordonatorului scrisorii de garanţie.

(5) În lipsa unei convenţii contrare, scrisoarea de garanţie nu este transmisibilă odată cu transmiterea drepturilor şi/sau obligaţiilor din raportul obligaţional preexistent.

(6) Beneficiarul poate transmite dreptul de a solicita plata în cadrul scrisorii de garanţie, dacă în textul acesteia s-a prevăzut în mod expres.

(7) Dacă în textul scrisorii de garanţie nu se prevede altfel, aceasta produce efecte de la data emiterii ei şi îşi încetează de drept valabilitatea la expirarea termenului stipulat, independent de remiterea originalului scrisorii de garanţie.

Legea de aplicare:
Art. 150. (1) Scrisorile de garanţie emise înainte de data intrării în vigoare a Codului civil sunt supuse, în ceea ce priveşte condiţiile de valabilitate şi efectele, regulilor aplicabile la data emiterii lor.
(2) Regresul va fi supus legii aplicabile obligaţiei principale.

Art. 2.322. Scrisoarea de confort. (1) Scrisoarea de confort este acel angajament irevocabil şi autonom prin care emitentul îşi asumă o obligaţie de a face sau de a nu face, în scopul

susţinerii unei alte persoane, denumită *debitor*, în vederea executării obligaţiilor acesteia faţă de un creditor al său. Emitentul nu va putea opune creditorului nicio apărare sau excepţie derivând din raportul obligaţional dintre creditor şi debitor.

(2) În cazul în care debitorul nu îşi execută obligaţia, emitentul scrisorii de confort poate fi obligat numai la plata de daune-interese faţă de creditor şi numai dacă acesta din urmă face dovada că emitentul scrisorii de confort nu şi-a îndeplinit obligaţia asumată prin scrisoarea de confort.

(3) Emitentul scrisorii de confort care a căzut în pretenţii faţă de creditor are drept de regres împotriva debitorului.

Titlul XI. Privilegiile şi garanţiile reale

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 2.323. Domeniul de aplicare. Prezentul titlu reglementează privilegiile, precum şi garanţiile reale destinate să asigure îndeplinirea unei obligaţii patrimoniale.

Legea de aplicare:

Art. 104. (1)[1] Constituirea, conţinutul şi opozabilitatea drepturilor reale de garanţie sunt supuse dispoziţiilor legii în vigoare la data naşterii creanţei garantate sau, după caz, la data încheierii contractului prin care garanţia a fost constituită.

(2) Formalităţile de publicitate pentru opozabilitate faţă de terţi a drepturilor reale de garanţie sunt supuse dispoziţiilor legii în vigoare la data efectuării acestora.

(3) Drepturile reale de garanţie îşi păstrează rangul de prioritate dobândit conform legii în vigoare la momentul realizării formalităţilor de publicitate.

(4)[2] Dispoziţiile cap. VI din titlul VI al Legii nr. 99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice, cu modificările ulterioare, rămân aplicabile în cazul executării garanţiilor reale mobiliare constituite în temeiul aceleiaşi legi.

[...]

Art. 149. (1) Îndeplinirea unei obligaţii patrimoniale poate fi garantată de către debitor sau de către un terţ prin constituirea unei garanţii personale ori a unei garanţii reale.

(2) De asemenea, obligaţiile pot fi garantate prin anumite privilegii, prevăzute de lege.

[...]

Art. 158. În cazul cesiunii de creanţă încheiate în scop de garanţie, dispoziţiile privind executarea din titlul XI al cărţii a V-a a Codului civil vizează numai executarea drepturilor cesionarului cu privire la transferul creanţei cedate, iar nu drepturile cesionarului asupra debitorului cedat.

[...]

Art. 169. Prin „ipoteci imobiliare" în sensul titlului XI al cărţii a V-a a Codului civil se desemnează toate garanţiile reale imobiliare, indiferent de momentul şi de temeiul juridic al constituirii lor.

[...]

Art. 171. Prin „ipoteci mobiliare" în sensul titlului XI al cărţii a V-a a Codului civil se desemnează toate garanţiile reale mobiliare care nu necesită deposedarea debitorului de bunul afectat

Art. 2.324. Garanţia comună a creditorilor. (1) Cel care este obligat personal răspunde cu toate bunurile sale mobile şi imobile, prezente şi viitoare. Ele servesc drept garanţie comună a creditorilor săi.

(2) Nu pot face obiectul garanţiei prevăzute la alin. (1) bunurile insesizabile.

---

[1] Alin. (1) al art. 104 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 12 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei modificări, textul avea următorul conţinut: *„(1) Constituirea, conţinutul şi opozabilitatea drepturilor reale de garanţie sunt supuse dispoziţiilor legii în vigoare la data când s-au născut".*

[2] Alin. (4) al art. 104 a fost introdus prin art. III pct. 13 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

(3) Creditorii ale căror creanțe s-au născut în legătură cu o anumită diviziune a patrimoniului, autorizată de lege, trebuie să urmărească mai întâi bunurile care fac obiectul acelei mase patrimoniale. Dacă acestea nu sunt suficiente pentru satisfacerea creanțelor, pot fi urmărite și celelalte bunuri ale debitorului.

(4) Bunurile care fac obiectul unei diviziuni a patrimoniului afectate exercițiului unei profesii autorizate de lege pot fi urmărite numai de creditorii ale căror creanțe s-au născut în legătură cu profesia respectivă. Aceşti creditori nu vor putea urmări celelalte bunuri ale debitorului.

Legea de aplicare:
Art. 151. (1)[1] Dispozițiile art. 2.324 alin. (4) din Codul civil se aplică în toate cazurile în care profesionistul își operează diviziunea patrimoniului, dar numai cu privire la drepturile și obligațiile născute după intrarea în vigoare a Codului civil.
(2) Creditorii prevăzuți la art. 2.324 alin. (4) din Codul civil includ și statul și organele fiscale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1718. Oricine este obligat personal este ținut de a îndeplini îndatoririle sale cu toate bunurile sale, mobile și imobile, prezente și viitoare *(C. civ. 1719, 1824, 1826, 1828, 1831).*

Art. 2.325. Limitarea drepturilor creditorului. Debitorul și creditorul pot conveni să limiteze dreptul creditorului de a urmări bunurile care nu îi sunt ipotecate.

Art. 2.326. Egalitatea creditorilor. (1) Prețul bunurilor debitorului se împarte între creditori proporțional cu valoarea creanței fiecăruia, afară de cazul în care există între ei cauze de preferință ori convenții cu privire la ordinea îndestulării lor.

(2) Creditorii care au același rang au deopotrivă drept la plată, proporțional cu valoarea creanței fiecăruia dintre ei.

Legea de aplicare:
Art. 152. (1) Dispozițiile art. 2.326 alin. (1) din Codul civil se aplică în cazurile în care creditorii trec la executarea silită a creanțelor lor prin valorificarea bunurilor sesizabile ale debitorului.
(2) Dispozițiile art. 2.326 alin. (2) din Codul civil se aplică în cazul în care mai mulți creditori deținând ipoteci sau privilegii cu privire la același bun al debitorului trec la executarea silită a creanțelor lor prin valorificarea respectivului bun.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1719. Bunurile unui debitor servesc spre asigurarea comună a creditorilor săi, și prețul lor se împarte între ei prin analogie, afară de cazul când există între creditori cauze legitime de preferință *(C. civ. 974 și urm., 1720, 1721, 1824 și urm.).* ► Art. 1724. Creditorii privilegiați, care au același rang, au deopotrivă drept la plată.

Art. 2.327. Cauzele de preferință. Cauzele de preferință sunt privilegiile, ipotecile și gajul.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1720. Cauzele legitime de preferință sunt privilegiile și ipotecile *(C. civ. 1685, 1722 și urm., 1746 și urm.).*

Art. 2.328. Preferința acordată statului. Preferința acordată statului și unităților administrativ-teritoriale pentru creanțele lor se reglementează prin legi speciale. O asemenea preferință nu poate afecta drepturile dobândite anterior de către terți.

Legea de aplicare:
Art. 153. Preferința acordată statului și unităților administrativ-teritoriale pentru creanțele lor nu va fi opozabilă terților înainte de momentul la care a fost făcută publică prin înregistrarea în registrele de publicitate. O asemenea preferință va dobândi rang de prioritate de la momentul la care preferința a fost făcută publică.

[1] Alin. (1) al art. 151 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 20 din O.U.G. nr. 79/2011, modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei modificări, textul avea următorul conținut:

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1725. (1) Privilegiile tezaurului public şi ordinea în care se exercită ele sunt regulate prin legi speciale. (2) Tezaurul public nu poate obține un privilegiu în contra drepturilor persoanelor al treilea dobândite mai înainte.

Art. 2.329. Clauzele de insesizabilitate. (1) Condițiile cerute pentru validitatea clauzelor de inalienabilitate se aplică în mod corespunzător clauzelor prin care se stipulează insesizabilitatea unui bun.

(2) Toate bunurile care sunt, potrivit legii, inalienabile sunt insesizabile.

(3) Pentru a fi opozabile terților, clauzele de insesizabilitate trebuie înscrise în registrele de publicitate mobiliară sau, după caz, imobiliară.

Art. 2.330. Strămutarea garanției. (1) Dacă bunul grevat a pierit ori a fost deteriorat, indemnizația de asigurare sau, după caz, suma datorată cu titlu de despăgubire este afectată la plata creanțelor privilegiate sau ipotecare, după rangul lor.

(2) Sunt afectate plății aceloraşi creanțe sumele datorate în temeiul exproprierii pentru cauză de utilitate publică sau cu titlu de despăgubire pentru îngrădiri ale dreptului de proprietate stabilite prin lege.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1721. (1) Când un imobil, recolte, sau alte bunuri mobile vor fi fost asigurate în contra incendiului, sau în contra oricărui alt caz fortuit, suma ce se va datora de către asigurător va trebui, dacă nu va fi fost cheltuită în reparația obiectului asigurat, să fie afectată la plata creanțelor privilegiate şi ipotecare, după rangul fiecăreia din ele. (2) Asemenea se va urma şi cu orice despăgubire va fi datorită de către o a treia persoană, pentru pierderea totală sau deteriorarea obiectului însărcinat de un privilegiu sau ipotecă.

Art. 2.331. Procedura strămutării garanției. (1) Sumele datorate cu titlu de indemnizație de asigurare sau despăgubirea se consemnează într-un cont bancar distinct purtător de dobânzi pe numele asiguratului, al celui prejudiciat sau, după caz, al expropriatului şi la dispoziția creditorilor care şi-au înscris garanția în registrele de publicitate.

(2) Debitorul nu poate dispune de aceste sume până la stingerea tuturor creanțelor garantate decât cu acordul tuturor creditorilor ipotecari ori privilegiați. El are însă dreptul să perceapă dobânzile.

(3) În lipsa acordului părților, creditorii îşi pot satisface creanțele numai potrivit dispozițiilor legale privitoare la executarea ipotecilor.

Legea de aplicare:
Art. 154. (1) Obligația consemnării sumelor prevăzute la art. 2.331 din Codul civil revine persoanei obligate să le plătească.
(2) În momentul efectuării plății sumelor menționate la alin. (1), plătitorul va preciza instituției financiare la care a deschis contul faptul că sumele plătite sunt afectate de o sarcină şi că titularul contului nu poate dispune de ele fără acordul creditorilor.
(3) În cazul omisiunii respectării procedurii de deschidere a contului şi de oferire a instrucțiunilor necesare instituției financiare la care se deschide contul, plătitorul va răspunde pentru prejudiciul pricinuit creditorilor.

Art. 2.332. Opțiunea asigurătorului. (1) Prin contractul de asigurare, asigurătorul poate să îşi rezerve dreptul de a repara, reface sau înlocui bunul asigurat.

(2) Asigurătorul va notifica intenția de a exercita acest drept creditorilor care şi-au înscris garanția în registrele de publicitate, în termen de 30 de zile de la data la care a cunoscut producerea evenimentului asigurat.

(3) Titularii creanțelor garantate pot cere plata indemnizației de asigurare în termen de 30 de zile de la data primirii notificării.

Capitolul II. Privilegiile

Secțiunea 1. Dispoziții comune

Art. 2.333. Noțiune. (1) Privilegiul este preferința acordată de lege unui creditor în considerarea creanței sale.

(2) Privilegiul este indivizibil.

Legea de aplicare:

Art. 155. (1) Constituirea, conținutul și opozabilitatea privilegiului sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data când s-au născut.

(2) Formalitățile de publicitate pentru opozabilitate față de terți a privilegiilor sunt guvernate de dispozițiile legii în vigoare la data efectuării acestora.

(3) Privilegiile pentru care formalitățile de publicitate au fost efectuate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil își păstrează rangul de prioritate dobândit conform legii în vigoare la momentul realizării acestora.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1722. Privilegiul este un drept, ce dă unui creditor calitatea creanței sale de a fi preferit celorlalți creditori, fie chiar ipotecari *(C. civ. 1685, 1723 și urm.).*

Art. 2.334. Opozabilitatea privilegiilor. Privilegiile sunt opozabile terților fără să fie necesară înscrierea lor în registrele de publicitate, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Reglementarea anterioară:

Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 36. (1) Orice creditor care, fără a fi parte într-un contract de garanție, are un privilegiu prin simplul efect al legii, inclusiv privilegiul statului pentru taxele ce îi sunt datorate, are prioritate asupra garanției reale a creditorului asupra bunului în cauză numai în momentul în care privilegiul îndeplinește condiția de publicitate prin înscrierea acestuia la arhivă sau prin posesia bunului. (2) Cu toate acestea privilegiul depozitarului pentru cheltuielile efectuate cu depozitarea bunului are prioritate față de garanția reală asupra aceluiași bun din momentul în care privilegiul a fost înscris la arhivă. Avizul pentru înscrierea acestui privilegiu trebuie să indice certificatul de depozit care reprezintă bunurile. Prin regulamentul de aplicare a prezentului titlu se vor prevedea tipul de formular și modul de completare a acestuia.

Art. 2.335. Prioritatea creanțelor privilegiate față de celelalte creanțe. Creditorul privilegiat este preferat celorlalți creditori, chiar dacă drepturile acestora s-au născut ori au fost înscrise mai înainte.

Legea de aplicare:

Art. 156. Dispozițiile art. 2.335 din Codul civil nu se aplică și creditorilor ipotecari a căror ipotecă a fost perfectată anterior înregistrării privilegiului.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1723. Între creditorii privilegiați, preferința se regulează după diferitele calități ale privilegiilor (C. civ. 1729).

Art. 2.336. Rangul privilegiilor între ele. (1) Rangul privilegiilor se stabilește prin lege.

(2) Privilegiile reglementate în prezentul capitol sunt preferate privilegiilor create, fără indicarea rangului, prin legi speciale.

Art. 2.337. Stingerea privilegiilor. Dacă prin lege nu se prevede altfel, privilegiile se sting odată cu obligația garantată.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1800. (1) Privilegiile și ipotecile se sting: 1. prin stingerea obligației principale.

Secțiunea a 2-a. Privilegiile generale și privilegiile speciale

Art. 2.338. Privilegiile generale. Privilegiile asupra tuturor bunurilor mobile și imobile ale debitorului se stabilesc și se exercită în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1729. (1) Creanțele privilegiate asupra tuturor mobilelor sunt cele mai jos arătate, și se exercită în ordinea următoare:1. cheltuielile de judecată făcute în interesul comun al creditorilor; 2. cheltuielile îngropării în raport cu condiția și starea defunctului; 3. cheltuielile boalei celei de pe urmă făcute în curs de un an; 4. salariile oamenilor de serviciu pentru un an trecut și restul datoriei din anul curent; salariul de 6 luni al calfelor de prăvălie și salariul pe o lună al lucrătorilor cu ziua; 5. prețul obiectelor de subsistență date debitorului și familiei sale în curs de șase luni. (2) Când valoarea imobilelor n-a fost absorbită de creanțele privilegiate și ipotecare, parte din prețul lor ce mai rămâne se va afecta cu preferință la plata creanțelor arătate prin prezentul articol *(C. civ. 472 și urm., 1370, 1739).*

Art. 2.339. Privilegiile speciale. (1) Creanțele privilegiate asupra anumitor bunuri mobile sunt următoarele:

a) creanța vânzătorului neplătit pentru prețul bunului mobil vândut unei persoane fizice este privilegiată cu privire la bunul vândut, cu excepția cazului în care cumpărătorul dobândește bunul pentru serviciul sau exploatarea unei întreprinderi;

b) creanța celui care exercită un drept de retenție este privilegiată cu privire la bunul asupra căruia se exercită dreptul de retenție, atât timp cât acest drept subzistă.

(2) În caz de concurs, privilegiile se exercită în ordinea prevăzută la alin. (1). Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1730. Creanțele privilegiate asupra oarecăror mobile sunt:1. Chiriile și arenzile. Când contractul este autentic sau are o dată certă, proprietarul are privilegiul pentru toată chiria sau arenda pe anul curent, precum și pe tot timpul ce rămâne a curge până la expirarea contractului. Când contractul nu e autentic, sau nu are dată certă, proprietarul are privilegiul numai pentru chiria sau arenda pe anul curent și pe anul viitor. În cazul dintâi, dacă prin contractul de arendare sau închiriere nu va fi fost expres prohibită subarendarea sau subînchirierea, ceilalți creditori ai debitorului pot reînchiria casa sau rearenda moșia pentru timpul ce mai rămâne a curge după contract; dar sunt obligați de a plăti proprietarului tot ce-i este datorit. Obiectele asupra cărora se exercită privilegiul sunt:Pentru casă, toate mobilele din ea. Pentru moșie, toată recolta anului curent, precum și tot ce servește la exploatarea moșiei. Același privilegiu are loc pentru reparațiile locative și pentru tot ce privește execuția contractului. Proprietarul poate sechestra mobilele care se află în casa sau pe moșia sa, când ele au fost duse în alt loc, fără consimțământul său, și proprietarul conservă privilegiul său pe aceste mobile, întrucât timp le-a revendicat; adică, când sunt în chestiune mobilele unei moșii, dacă a făcut cererea sa în termen de 40 zile, și când sunt în chestiune mobilele unei case, în termen de 15 zile. 2. Sumele datorite pentru semințe sau pentru cheltuiala recoltei anului curent, asupra prețului acestei recolte, și sumele datorite pentru instrumente de exploatațiune, pe prețul acestor instrumente; în ambele aceste cazuri, cu preferință chiar înaintea proprietarului moșiei pentru privilegiul arendei. 3. Creanța pe amanetul ce este în posesiunea creditorului. 4. Cheltuielile făcute pentru conservarea lucrului. 5. Prețul pentru lucruri mobile neplătite, dacă se află încă în posesiunea debitorului, chiar și în cazul când a cumpărat cu termen de plată. Dacă vânzarea s-a făcut fără termen de plată, vânzătorul poate chiar să revendice obiectele vândute, pe cât timp se află în posesiunea cumpărătorului, și poate să împiedice revinderea acelor lucruri, dacă însă s-a făcut cererea sa în termen de opt zile după trădarea lucrurilor, și dacă lucrurile se află încă tot în starea în care se găseau la timpul trădării lor. Pierderea acțiunii de revendicare aduce cu sine și pierderea acțiunii rezolutorie a contractului vânzării, în privința celorlalți creditori. 6. Creanțele ce are un hangiu, în această calitate, asupra efectelor voiajorilor, ce se află în ospătăria sa. 7. Creanța cheltuielilor de transport și a cheltuielilor accesorii asupra lucrului transportat, întrucât timp acela ce l-a transportat, îl are în posesiunea sa, și în cele 24 ore ce vor urma trădării lucrului la destinatarul său, dacă acesta din urmă a conservat posesiunea lucrului. *(C. civ. 991, 1080, 1361, 1429 și urm., 1473 și urm., 1574, 1618, 1623, 1685 și urm., 1691).*

Art. 2.340. Stingerea privilegiului special. Dacă prin lege nu se prevede altfel, privilegiul special se stinge prin înstrăinarea, transformarea sau pieirea bunului. Dispozițiile art. 2.337 rămân aplicabile.

Art. 2.341. Strămutarea privilegiului vânzătorului. Atunci când cumpărătorul vinde la rândul său bunul, privilegiul menționat la art. 2.339 alin. (1) lit. a) se exercită asupra bunului revândut, chiar dacă prețul celei de-a doua vânzări este încă neplătit de cel de-al doilea cumpărător, cu preferință față de privilegiul de care s-ar bucura primul cumpărător.

Secțiunea a 3-a. Concursul privilegiilor între ele și concursul dintre privilegii și ipoteci

Art. 2.342. Concursul cauzelor de preferință. (1) În caz de concurs între privilegii sau între acestea și ipoteci, creanțele se satisfac în ordinea următoare:

1. creanțele privilegiate asupra unor bunuri mobile, prevăzute la art. 2.339;
2. creanțele garantate cu ipotecă sau gaj.

(2) Creditorul care beneficiază de un privilegiu special este preferat titularului unei ipoteci mobiliare perfecte dacă își înscrie privilegiul la arhivă înainte ca ipoteca să fi devenit perfectă. Tot astfel, creditorul privilegiat este preferat titularului unei ipoteci imobiliare dacă își înscrie privilegiul în cartea funciară mai înainte ca ipoteca să fi fost înscrisă.

Legea de aplicare:
Art. 157. Dispozițiile art. 2.342 din Codul civil se aplică numai privilegiilor speciale.

Capitolul III. Ipoteca

Secțiunea 1. Dispoziții generale

§1. Dispoziții comune

Art. 2.343. Noțiune. Ipoteca este un drept real asupra bunurilor mobile sau imobile afectate executării unei obligații.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1746. (1) Ipoteca este un drept real asupra imobilelor afectate la plata unei obligații.

Art. 2.344. Caracterele juridice. Ipoteca este, prin natura ei, accesorie și indivizibilă. Ea subzistă cât timp există obligația pe care o garantează și poartă în întregime asupra tuturor bunurilor grevate, asupra fiecăruia dintre ele și asupra fiecărei părți din acestea, chiar și în cazurile în care proprietatea este divizibilă sau obligațiile sunt divizibile.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1746. (2) Ipoteca este din natura ei nedivizibilă și subzistă în întregimea ei asupra tuturor imobilelor afectate, asupra fiecărui și asupra fiecărei porțiuni din aceste imobile.

Art. 2.345. Drepturile creditorului ipotecar. (1) Dreptul de ipotecă se menține asupra bunurilor grevate în orice mână ar trece.

(2) Creditorul ipotecar are dreptul de a-și satisface creanța, în condițiile legii, înaintea creditorilor chirografari, precum și înaintea creditorilor de rang inferior.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1746. (3) Dreptul de ipotecă se conservă asupra imobilelor în orice mână va trece *(C. civ. 1057, 1062, 1719, 1790 și urm.)*.
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 9. (2) Garanția reală acordă creditorului garantat dreptul de a-și satisface creanța cu bunul afectat garanției înaintea oricărui creditor negarantat și înaintea

altor creditori ale căror garanții reale sau drepturi asupra bunului afectat garanției au un grad de prioritate inferior, potrivit dispozițiilor cuprinse în cap. III.

Art. 2.346. Opozabilitatea ipotecii. Dacă prin lege nu se prevede altfel, ipoteca nu este opozabilă terților decât din ziua înscrierii sale în registrele de publicitate.

Art. 2.347. Operațiunile asimilate. (1) Contractele care au ca efect conservarea sau constituirea unui drept asupra unui bun pentru a asigura executarea unei obligații, oricare ar fi numărul, natura sau denumirea lor, nu sunt opozabile terților care au dobândit drepturi cu privire la acel bun decât dacă sunt înscrise în registrele de publicitate, potrivit regulilor stabilite pentru ipoteci.

(2) Sunt asimilate astfel ipotecilor clauzele de rezervă a proprietății, pactele de răscumpărare ori cesiunile de creanță încheiate în scop de garanție.

(3) Dispozițiile prezentului capitol privind ordinea de preferință și executarea ipotecilor se aplică în mod corespunzător contractelor prevăzute la alin. (1).

Art. 2.348. Excepțiile. Dispozițiile prezentului capitol nu se aplică cesiunii drepturilor succesorale și cesiunii drepturilor de proprietate intelectuală.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 8. Acest titlu nu se va aplica: a) cesiunii drepturilor succesorale și cesiunii drepturilor de proprietate intelectuală și industrială;

Art. 2.349. Izvoarele ipotecii. (1) Ipoteca poate fi instituită numai în condițiile legii și cu respectarea formalităților prevăzute de lege.

(2) Ipoteca poate fi convențională sau legală.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1747. Dreptul de ipotecă nu se poate constitui decât în cazurile și cu formele prescrise de lege. ► Art. 1748. Ipoteca este sau legală sau convențională *(C. civ. 1749, 1753, 1769).*

§2. Obiectul și întinderea ipotecii

Art. 2.350. Obiectul ipotecii. (1) Ipoteca poate avea ca obiect bunuri mobile sau imobile, corporale sau incorporale.

(2) Ea poate greva bunuri determinate ori determinabile sau universalități de bunuri.

Legea de aplicare:
Art. 159. În cazul în care mai multe bunuri care se unesc prin accesiune fac obiectul mai multor ipoteci, titularul oricăreia dintre ipoteci poate pretinde separarea bunurilor în condițiile art. 600 din Codul civil.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1750. Se pot ipoteca:1. imobilele care sunt în comerț, cu accesoriile lor, ce după lege se privesc ca imobile; 2. uzufructul asupra acestor imobile și accesorii *(C. civ. 462, 471, 488, 517, 963, 1777).* ► Art. 1751. Mobilele nu pot fi ipotecate *(C. civ. 472 și urm., 1909).*
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 6. (1) Se consideră cuprinse în domeniul de aplicare al prezentului titlu toate bunurile mobile, corporale sau necorporale. (2) De asemenea, cade sub incidența prezentului titlu orice bun mobil corporal sau bun mobil care este accesoriu al altui bun imobil, dar care poate fi înlăturat sau extras din acesta, cu excepția clădirilor și a materialelor de construcții, chiar dacă părțile au denumit contractul respectiv ipotecă. (3) Prin clădiri se înțelege înălțarea unei structuri, deschiderea unei mine sau începerea unei lucrări executate la suprafață sau în subteran. Expresia materiale de construcții înseamnă acele materiale care se încorporează într-o clădire și include bunurile atașate unei clădiri în așa fel încât să nu poată fi desprinse decât numai prin producerea unor daune cu o valoare mai mare decât a materialelor obținute prin înlăturare. (4) Prezentul titlu se aplică și bunurilor prevăzute la art. 467 și 468 din Codul civil. (5) Intră sub incidența prezentului titlu următoarele bunuri:a) stocul de bunuri fungibile și

nefungibile; b) soldurile creditoare ale conturilor de depozit, depunerile de economii ori depozitele la termen deschise la instituții bancare sau financiare; c) certificatele de depozit, conosamentele și altele similare; d) acțiunile și părțile sociale din societățile pe acțiuni și cu răspundere limitată; e) drepturile de exploatare ale resurselor naturale și de operare de servicii publice, în condițiile prevăzute de lege; f) drepturile rezultând din invenții, mărci de fabrică și alte drepturi de proprietate intelectuală, industrială sau comercială; g) drepturile de creanță, garantate sau negarantate; h) instrumentele negociabile, inclusiv cele garantate printr-o ipotecă; i) universalitatea bunurilor mobile ale debitorului, care poate îngloba inventarul bunurilor circulante și bunurile viitoare; j) pădurea, recolta agricolă, mineralele și hidrocarburile ce urmează a fi extrase sau care au fost extrase; k) polițe de asigurare; l) dreptul obținut din închirierea sau arendarea unor bunuri imobiliare; m) echipamentele, instalațiile, mașinile agricole sau altele asemenea; n) drepturi societare; o) orice drept, exclusiv sau nu, de a tranzacționa cu bunuri mobile sau de a asigura servicii, care poate fi cedat de către titular, indiferent dacă cedarea este supusă unor restricții sau dacă necesită consimțământul constituitorului sau autorizarea altei persoane; p) bunurile mobile închiriate sau care fac obiectul unei operațiuni de leasing, pe o durată mai mare de un an; q) orice alte asemenea bunuri. ▶ Art. 10. (3) Garanția reală poate să aibă ca obiect un bun mobil individualizat sau determinat generic ori o universalitate de bunuri mobile. În cazul în care bunul afectat garanției constă într-o universalitate de bunuri mobile, inclusiv un fond de comerț, conținutul și caracteristicile acestuia vor fi determinate de părți până la data constituirii garanției reale. În acest caz nu este necesar ca părțile care compun bunurile afectate garanției să se afle într-o stare de interdependență funcțională.

Art. 2.351. Bunurile inalienabile sau insesizabile. (1) Bunurile inalienabile sau insesizabile nu pot fi ipotecate.

(2) Ipotecarea bunurilor inalienabile sau insesizabile va fi valabilă ca ipotecă asupra unui bun viitor, în situațiile în care bunul în cauză este afectat de o inalienabilitate sau insesizabilitate convențională.

Art. 2.352. Ipoteca nudei proprietăți. Ipoteca nudei proprietăți se extinde asupra proprietății depline la stingerea dezmembrămintelor.

Art. 2.353. Ipoteca unei cote-părți indivize. (1) Dacă în urma partajului sau a unui alt act constitutiv ori translativ de drepturi constituitorul păstrează vreun drept asupra unei părți materiale din bun, ipoteca ce fusese constituită asupra unei cote-părți indivize din dreptul asupra bunului se strămută de drept asupra părții respective din bun, însă numai în limita valorii cotei-părți indivize.

(2) În caz contrar, ipoteca se strămută de drept asupra sumelor cuvenite constituitorului. Dispozițiile art. 2.331 se aplică în mod corespunzător.

Art. 2.354. Întinderea creanței ipotecare. Ipoteca garantează cu același rang capitalul, dobânzile, comisioanele, penalitățile și cheltuielile rezonabile făcute cu recuperarea sau conservarea bunului.

Reglementarea anterioară

Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 10. (2) Garanția reală acoperă în toată întinderea sa obligația garantată. Dacă părțile nu decid altfel, obligația garantată include dobânzile acumulate și neplătite privind obligația principală și cheltuielile suportate de creditor cu luarea în posesie și vânzarea bunului afectat garanției după neîndeplinirea obligației de către debitor. De asemenea, dacă părțile nu decid altfel, iar bunul afectat garanției se află în posesia părții garantate, cheltuielile rezonabile, inclusiv costul asigurării și plata oricăror alte taxe suportate pentru obținerea și menținerea posesiei bunului afectat garanției și păstrarea acestuia în bune condiții, cad în sarcina debitorului, fiind, de asemenea, garantate prin bunul afectat garanției.

Art. 2.355. Extinderea ipotecii prin accesiune. (1) Ipoteca se extinde asupra bunurilor care se unesc prin accesiune cu bunul grevat.

(2) Ipoteca mobiliară se menține asupra bunului rezultat din transformarea bunului grevat și se strămută asupra celui creat prin contopirea sau unirea bunului grevat cu alte bunuri. Cel care dobândește prin accesiune bunul astfel creat este ținut de ipotecă.

Legea de aplicare:
Art. 159. În cazul în care mai multe bunuri care se unesc prin accesiune fac obiectul mai multor ipoteci, titularul oricăreia dintre ipoteci poate pretinde separarea bunurilor în condițiile art. 600 din Codul civil.

Art. 2.356. Bunurile mobile accesorii unui imobil. (1) Bunurile mobile care, fără a-și pierde individualitatea, devin accesorii ale unui imobil pot fi ipotecate fie odată cu imobilul, fie separat.

(2) Ipoteca mobiliară continuă să greveze bunul chiar și după ce acesta devine accesoriul unui imobil. Ipoteca mobiliară se stinge însă cu privire la materialele de construcție sau alte asemenea bunuri încorporate într-o construcție sau într-o altă ameliorațiune a unui teren.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 6. (2) De asemenea, cade sub incidența prezentului titlu orice bun mobil corporal sau bun mobil care este accesoriu al altui bun imobil, dar care poate fi înlăturat sau extras din acesta, cu excepția clădirilor și a materialelor de construcții, chiar dacă părțile au denumit contractul respectiv ipotecă. (3) Prin clădiri se înțelege înălțarea unei structuri, deschiderea unei mine sau începerea unei lucrări executate la suprafață sau în subteran. Expresia materiale de construcții înseamnă acele materiale care se încorporează într-o clădire și include bunurile atașate unei clădiri în așa fel încât să nu poată fi desprinse decât numai prin producerea unor daune cu o valoare mai mare decât a materialelor obținute prin înlăturare.

Art. 2.357. Ipoteca asupra unei universalități de bunuri. (1) Ipoteca asupra unei universalități de bunuri se întinde asupra tuturor bunurilor cuprinse în aceasta.

(2) Ipoteca se menține asupra universalității de bunuri, chiar și atunci când bunurile cuprinse în aceasta au pierit, dacă debitorul le înlocuiește într-un interval rezonabil, ținând cont de cantitatea și natura bunurilor.

Legea de aplicare:
Art. 160. (1) În cazul ipotecii asupra unei universalități de bunuri, în momentul în care un bun părăsește universalitatea, acesta nu mai este grevat de ipotecă. (2) Dispozițiile art. 1.562-1.565 din Codul civil rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 6 (5) Intră sub incidența prezentului titlu următoarele bunuri:
i) universalitatea bunurilor mobile ale debitorului, care poate îngloba inventarul bunurilor circulante și bunurile viitoare;

Art. 2.358. Cesiunea ipotecii. (1) Dreptul de ipotecă sau rangul acesteia poate fi cedat separat de creanța pe care o garantează numai atunci când suma pentru care este constituită ipoteca este determinată în actul constitutiv.

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), cesiunea se face prin act încheiat în formă scrisă între creditorul ipotecar cedent și creditorul cesionar, cu înștiințarea debitorului.

(3) Dispozițiile în materie de carte funciară sau, după caz, cele care privesc opozabilitatea față de terți a ipotecii mobiliare rămân aplicabile.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 43. Orice garanție reală este transmisibilă prin cesiune. Dovada cesiunii se poate face chiar printr-un înscris sub semnătură privată.

Art. 2.359. Garanțiile asupra navelor și aeronavelor. Garanțiile reale asupra navelor și aeronavelor se reglementează prin legi speciale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1752. Nu se aduce nici o modificare prin acest codice dispozițiilor legale maritime, în privința navelor și bastimentelor de mare.
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 30. (1) Fac excepție de la prevederile art. 29 următoarele: d) garanția reală sau sarcina constituită asupra vapoarelor sau avioanelor trebuie făcută publică prin înregistrarea unui formular de aviz de garanție reală în registrul în care se află înregistrat titlul de proprietate asupra acestora. Registrul va trebui să evidențieze garanția reală la rubrica în care se află înscris titlul de proprietate asupra bunului.

§3. Efectele ipotecii față de terți

Art. 2.360. Dreptul de urmărire al creditorului ipotecar. Creditorul ipotecar poate urmări bunul ipotecat în orice mână ar trece, fără a ține seama de drepturile reale constituite sau înscrise după înscrierea ipotecii sale.

Legea de aplicare:
Art. 161. În exercitarea dreptului său de urmărire, creditorul ipotecar va trebui să țină seama de ipotecile mobiliare privilegiate reglementate de art. 2.425 și 2.426 din Codul civil, chiar dacă acestea au fost constituite sau înscrise după înscrierea ipotecii sale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1790. Creditorii care au privilegiu sau ipotecă înscrisă asupra unui imobil îl urmăresc în orice mână ar trece *(C. civ. 1722, 1746, 1778, 1779, 1791).*

Art. 2.361. Efectele ipotecii față de dobânditorul bunului. (1) Cel care dobândește un bun ipotecat răspunde cu acel bun pentru toate datoriile ipotecare. Dobânditorul bunului ipotecat se bucură și, după caz, este ținut de toate termenele de plată de care beneficiază sau este ținut și debitorul obligației ipotecare.
(2) Dacă dobânditorul bunului ipotecat nu stinge creanța ipotecară, creditorul poate începe urmărirea silită asupra bunului, în condițiile legii.

Legea de aplicare:
Art. 162. Răspunderea celui ce dobândește un bun ipotecat în condițiile art. 2.361 din Codul civil privește numai datoriile ipotecare care grevează bunul în cauză.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1791. Dacă persoana a treia, care deține imobilul, nu îndeplinește formalitățile mai jos stabilite pentru a purga proprietatea sa, ea rămâne îndatorată prin singurul efect al inscripțiilor, în calitatea sa de detentor a imobilului, la toate datoriile ipotecare, și se bucură de toți termenii de plată ce îi avea și debitorul primitiv *(C. civ. 1792 și urm.).* ▸ Art. 1792. Detentorul este ținut în același caz sau de a plăti toate capitalurile și interesele exigibile, la orice sumă s-ar urca, sau de a lăsa imobilul ipotecat fără nici o rezervă *(C. civ. 1785, 1793).* ▸ Art. 1793. Când detentorul nu îndeplinește una din aceste obligații pe deplin, fiecare creditor ipotecar are dreptul de a cere vânzarea imobilului ipotecat, pentru creanța sa *(C. civ. 1790, 1794, 1795, 1804, 1824)*

Art. 2.362. Drepturile reale anterioare ale terțului dobânditor. Atunci când creditorul ipotecar urmărește și vinde bunul dobândit de un terț de la cel care a constituit ipoteca, drepturile reale principale pe care terțul le avea asupra bunului anterior dobândirii proprietății renasc cu rangul lor originar de drept sau, după caz, prin reînscriere în cartea funciară.

Art. 2.363. Regresul dobânditorului care a plătit datoria. Terțul dobânditor care a plătit datoria ipotecară sau care a suportat executarea se poate întoarce împotriva celui de la care a primit bunul pentru a fi despăgubit, în condițiile dreptului comun.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. **1799.** Detentorul care a plătit datoria ipotecară, sau care a lăsat imobilul ipotecat, sau care a suferit expropriațiunea acestui imobil, are recurs în garanție, de drept, în contra debitorului principal *(C. civ. 551, 1108, 1336 şi urm.).*

Art. 2.364. Conservarea acțiunii personale. Dispozițiile prezentei secțiuni nu exclud dreptul creditorului ipotecar de a-l urmări pe cel ținut personal pentru plata creanței ori de a urmări produsele bunului ipotecat atunci când legea o permite.

§4. Ipotecile convenționale

Art. 2.365. Dreptul de a ipoteca. Ipoteca convențională poate fi constituită numai de titularul dreptului ce urmează a fi ipotecat şi care are capacitatea de a dispune de acesta.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1769. Cine are capacitatea de a înstrăina un imobil, poate a-l şi ipoteca *(C. civ. 946, 948, 1306, 1536, 1658, 1770).*

Art. 2.366. Constituitorul ipotecii. Ipoteca convențională poate fi constituită de debitorul obligației garantate sau de un terț.

Legea de aplicare:
Art. 163. În cazul în care ipoteca este constituită de un terț, acesta va avea drepturile şi obligațiile unui debitor ipotecar, fără a fi supus regimului juridic al garanțiilor personale.

Art. 2.367. Ipoteca unui drept anulabil sau condițional. Cel ce are asupra bunului un drept anulabil ori afectat de o condiție nu poate consimți decât o ipotecă supusă aceleiaşi nulități sau condiții.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1770. Acei care au asupra unui imobil un drept suspens prin o condiție, sau rezolubil în oarecare cazuri, sau supus la o acțiune de resciziune, nu pot consimți decât o ipotecă supusă aceloraşi condiții sau aceloraşi resciziuni *(C. civ. 769, 786, 855, 1017, 1019, 1365, 1776, 1781, 1782, 1783).*

Art. 2.368. Ipoteca asupra unei universalități de bunuri. Ipoteca convențională asupra unei universalități de bunuri mobile sau imobile, prezente ori viitoare, corporale sau incorporale nu poate fi consimțită decât cu privire la bunurile afectate activității unei întreprinderi.

Art. 2.369. Obligațiile garantate. Ipoteca convențională poate garanta îndeplinirea obligațiilor de orice fel.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 10 (1) Orice tip de obligație de a da, a face sau a nu face este susceptibilă să fie garantată cu garanția reală reglementată prin acest titlu, inclusiv obligații prezente sau viitoare, sub condiție sau nu, divizibile sau indivizibile, determinată sau determinabilă, exprimată în monedă națională sau străină.

Art. 2.370. Obligațiile viitoare sau eventuale. Atunci când garantează îndeplinirea unei obligații viitoare, ipoteca dobândeşte rang din momentul înscrierii în registrele de publicitate.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 20. (1) Contractul de garanție poate să prevadă ca bunul să garanteze îndeplinirea unor obligații viitoare. O astfel de garanție reală se naşte atunci când partea garantată transferă fondurile care dau naştere datoriei, îndeplinind astfel condiția cerută pentru existența obligației garantate principale. (2) Față de terți prioritatea garanției reale care garantează obligații viitoare începe din momentul îndeplinirii formalităților de publicitate a garanției reale, potrivit cerințelor prevăzute la cap. III. Această ordine de prioritate se păstrează chiar dacă

ea se stabileşte înainte ca transferul fondurilor sau alte obligaţii cerute de existenţa obligaţiei garantate principale să fi fost realizate.

Art. 2.371. Garanţia constituită în avans. (1) În cazul în care este constituită pentru a garanta plata unei sume de bani, ipoteca este valabilă, chiar dacă, la momentul constituirii, debitorul nu a primit sau a primit doar în parte prestaţia în considerarea căreia a constituit ipoteca.

(2) Dacă însă creditorul refuză să dea sumele pe care s-a angajat să le pună la dispoziţie şi în considerarea cărora ipoteca a fost constituită, debitorul poate obţine reducerea sau desfiinţarea ipotecii, pe cheltuiala creditorului, plătindu-i acestuia sumele atunci datorate. Creditorul datorează însă daune-interese.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 16. (3) Contractul de garanţie reală poate să prevadă garantarea efectuării de plăţi în avans. Avans înseamnă acordarea unor sume, credite sau alte valori, care include şi obligaţia debitorului de a plăti dobânzi, costurile ocazionate de obţinerea creditului, precum şi alte taxe plătibile de către debitor în legătură cu avansul sau cu executarea silită a garanţiei reale cu care s-a garantat avansul. Avans viitor înseamnă o plată care decurge sau nu dintr-o obligaţie şi include avansurile şi cheltuielile rezonabile ocazionate de acestea, precum şi cheltuielile făcute pentru protecţia, întreţinerea, păstrarea sau repararea bunului afectat garanţiei.

Art. 2.372. Conţinutul contractului de ipotecă. (1) Ipoteca convenţională nu este valabilă decât dacă suma pentru care este constituită se poate determina în mod rezonabil în temeiul actului de ipotecă.

(2) Sub sancţiunea nulităţii, contractul de ipotecă trebuie să identifice constituitorul şi creditorul ipotecar, să arate cauza obligaţiei garantate şi să facă o descriere suficient de precisă a bunului ipotecat.

(3) Stipulaţia potrivit căreia ipoteca poartă asupra tuturor bunurilor debitorului sau asupra tuturor bunurilor prezente şi viitoare ale acestuia nu constituie o descriere suficient de precisă în sensul alin. (2).

Legea de aplicare:
Art. 165. (1) În cazul în care debitorul ipotecar contractează o nouă datorie către creditorul ipotecar, ipoteca constituită pentru vechea datorie poate fi menţinută de către creditorul ipotecar pentru garantarea noii datorii.
(2) Ipoteca menţinută va dobândi rangul dat de momentul înscrierii menţiunii de menţinere.
(3) Dispoziţiile art. 2.372 din Codul civil nu sunt aplicabile în cazul menţinerii ipotecii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1774. Ipoteca convenţională nu este valabilă dacă, prin actul de constituire al ipotecii, nu se specifică anume natura şi situaţia fiecărui imobil al debitorului, asupra cărui se consimte ipoteca creanţei *(C. civ. 965)*.

Art. 2.373. Drepturile constituitorului. Cel care a constituit ipoteca este liber să folosească, să administreze şi să dispună de bunul grevat, însă cu îndatorirea de a nu vătăma drepturile creditorului ipotecar.

Art. 2.374. Îndatoririle celui care a constituit ipoteca. Constituitorul nu poate distruge ori deteriora bunul grevat şi nici nu îi poate diminua în mod substanţial valoarea decât dacă această distrugere, deteriorare ori diminuare a valorii survine în cursul unei utilizări normale a bunului sau în caz de necesitate.

Legea de aplicare:
Art. 166. (1) În cazul în care bunul ipotecat a fost distrus, deteriorat ori valoarea sa a fost diminuată în aşa mod încât a devenit inferioară valorii obligaţiei ipotecare, creditorul ipotecar nu poate cere debitorului să constituie o nouă ipotecă pentru garantarea aceleiaşi obligaţii.
(2) Prin excepţie de la prevederile alin. (1), în cazul în care, din culpa debitorului, bunul ipotecat a

fost distrus, deteriorat ori valoarea sa a fost diminuată în aşa mod încât a devenit inferioară valorii creanței ipotecare, creditorul ipotecar poate cere debitorului să constituie o nouă ipotecă pentru garantarea aceleiaşi obligații, dacă bunul nu era asigurat.

Art. 2.375. Daunele-interese. Creditorul poate cere, în limita creanței sale ipotecare, daune-interese pentru prejudiciile suferite prin distrugerea, deteriorarea ori diminuarea valorii bunului grevat, chiar şi atunci când creanța sa nu este lichidă ori exigibilă. Daunele-interese plătite astfel creditorului se impută asupra creanței ipotecare.

Art. 2.376. Clauza de inalienabilitate. Actele de dispoziție asupra bunului ipotecat sunt valabile chiar dacă dobânditorul bunului cunoaşte stipulația din contractul de ipotecă ce interzice transferul sau declară că acest transfer este echivalent cu neîndeplinirea obligației garantate.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 21. (3) Actele de dispoziție asupra bunului afectat garanției sunt valabile chiar dacă cel care a dobândit bunul are cunoştință de prevederea contractuală din contractul de garanție care interzice transferul sau care declară transferul ca fiind echivalent cu neîndeplinirea obligației.

Secțiunea a 2-a. Ipoteca imobiliară

Legea de aplicare:
Art. 168. Ipotecile imobiliare constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil sunt supuse, în ceea ce priveşte condițiile de valabilitate, dispozițiilor legale existente la data constituirii lor.
Art. 169. Prin „ipoteci imobiliare" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale imobiliare, indiferent de momentul şi de temeiul juridic al constituirii lor.

§1. Constituirea ipotecii imobiliare

Art. 2.377. Înscrierea în cartea funciară. (1) Ipoteca asupra unui bun imobil se constituie prin înscriere în cartea funciară.

(2) Ipoteca asupra unei universalități de bunuri nu grevează bunurile imobile cuprinse în aceasta decât din momentul înscrierii ipotecii în cartea funciară cu privire la fiecare dintre imobile.

Art. 2.378. Forma contractului. (1) Contractul de ipotecă se încheie în formă autentică de către notarul public, sub sancțiunea nulității absolute.

(2) Ipoteca asupra bunurilor unei persoane juridice poate fi consimțită în virtutea puterilor conferite în urma deliberărilor sau a împuternicirilor întocmite sub semnătură privată, în conformitate cu regulile din actul constitutiv privitoare la reprezentare.

Art. 2.379. Obiectul ipotecii imobiliare. (1) Se pot ipoteca:
a) imobilele cu accesoriile lor;
b) uzufructul acestor imobile şi accesoriile;
c) cotele-părți din dreptul asupra imobilelor;
d) dreptul de superficie.

(2) Ipoteca ce poartă asupra chiriilor sau arenzilor prezente şi viitoare produse de un imobil, precum şi asupra indemnizațiilor plătite în temeiul unor contracte de asigurare cu privire la plata acestor chirii sau arenzi se supune regulilor publicității imobiliare.

Art. 2.380. Ipoteca asupra unei construcții viitoare. Ipoteca asupra unor construcții viitoare nu poate fi intabulată, ci numai înscrisă provizoriu în cartea funciară, în condițiile legii.

Legislație conexă: art. 3^1 alin. (1) din Legea nr. 190/1999 privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare (M. Of. nr. 611 din 14 decembrie 1999)

Art. 2.381. Înscrierea ipotecii. Ipoteca se poate înscrie fie numai asupra unui imobil în întregul său, fie numai asupra cotei-părți din dreptul asupra imobilului.

Art. 2.382. Extinderea ipotecii asupra ameliorațiunilor. Ipoteca se întinde, fără nicio altă formalitate, asupra construcțiilor, îmbunătățirilor şi accesoriilor imobilului, chiar dacă acestea sunt ulterioare constituirii ipotecii.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: „Art. 1777. Ipoteca se întinde asupra tuturor ameliorațiilor survenite în urma constituirii imobilului ipotecat *(C. civ. 482, 488, 1750)".*

Art. 2.383. Extinderea ipotecii asupra fructelor imobilului. (1) Ipoteca se extinde asupra fructelor naturale şi industriale ale imobilului ipotecat produse după notarea începerii urmăririi silite sau, după caz, după notarea deschiderii procedurii insolvenței.

(2) Dreptul de ipotecă se extinde de la aceeaşi dată şi asupra chiriilor şi arenzilor imobilului dat în locațiune. Acest drept este opozabil locatarilor numai din momentul comunicării notării începerii urmăririi silite, respectiv al comunicării notării deschiderii procedurii insolvenței, în afară de cazul în care acestea au fost cunoscute pe altă cale.

(3) Actele încheiate de proprietar cu privire la veniturile neajunse la scadență sau urmărirea acestora de alți creditori nu sunt opozabile creditorului ipotecar după notarea începerii urmăririi silite, cu excepția cazului în care aceste acte au fost notate în cartea funciară înainte de notarea începerii urmăririi silite.

Legea de aplicare:
Art. 160[1].[1] Până la intrarea în vigoarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, referirea din cuprinsul art. 2.383 din Codul civil la „notarea începerii urmăririi silite" se va înțelege ca fiind făcută la „notarea somației de plată".

§2. Drepturile şi obligațiile părților

Art. 2.384. Clauzele de inalienabilitate. (1) Actele de dispoziție asupra imobilului ipotecat sunt valabile chiar dacă cel care a dobândit bunul cunoaşte stipulația din contractul de ipotecă ce interzice asemenea acte sau declară că încheierea lor este echivalentă cu neîndeplinirea obligației.

(2) Clauzele care impun debitorului plata anticipată şi imediată la cerere a obligației garantate sau plata vreunei alte obligații prin faptul constituirii unei alte garanții asupra aceluiaşi bun se consideră nescrise.

Art. 2.385. Antihreza. Clauza prin care creditorul ipotecar este autorizat ca, până la data începerii executării, să posede imobilul ipotecat sau să își însuşească fructele ori veniturile acestuia se consideră nescrisă.

§3. Ipotecile legale

Art. 2.386. Creanțele care beneficiază de ipotecă legală. În afara altor cazuri prevăzute de lege, beneficiază de ipotecă legală:

1. vânzătorul, asupra bunului imobil vândut, pentru prețul datorat; această dispoziție se aplică şi în cazul schimbului cu sultă sau al dării în plată cu sultă în folosul celui care înstrăinează, pentru plata sultei datorate;

2. promitentul achizitor pentru neexecutarea promisiunii de a contracta având ca obiect un imobil înscris în cartea funciară, asupra imobilului respectiv, pentru restituirea sumelor plătite în contul acestuia;

3. cel care a împrumutat o sumă de bani pentru dobândirea unui imobil, asupra imobilului astfel dobândit, pentru restituirea împrumutului;

4. cel care a înstrăinat un imobil în schimbul întreținerii, asupra imobilului înstrăinat, pentru plata rentei în bani corespunzătoare întreținerii neexecutate; dreptul de proprietate al debitorului

[1] Art. 160[1] a fost introdus prin art. III pct. 21 din O.U.G. nr. 79/2011, modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

întreținerii nu se va înscrie în cartea funciară decât odată cu această ipotecă, dispozițiile art. 2.249 aplicându-se în mod corespunzător;

5. coproprietarii, pentru plata sultelor sau a prețului datorat de coproprietarul adjudecatar al imobilului ori pentru garantarea creanței rezultând din evicțiune, asupra imobilelor ce au revenit coproprietarului ținut de o atare obligație;

6. arhitecții și antreprenorii care au convenit cu proprietarul să edifice, să reconstruiască sau să repare un imobil, asupra imobilului, pentru garantarea sumelor datorate acestora, însă numai în limita sporului de valoare realizat;

7. legatarii cu titlu particular, asupra imobilelor din moștenire cuvenite celui obligat la executarea legatului, pentru plata acestuia.

Secțiunea a 3-a. Ipoteca mobiliară

§1. Dispoziții generale

I. Constituirea ipotecii

Art. 2.387. Constituirea și eficacitatea ipotecii. Ipoteca mobiliară se constituie prin încheierea contractului de ipotecă, însă ea produce efecte de la data la care obligația garantată ia naștere, iar constituitorul dobândește drepturi asupra bunurilor mobile ipotecate.

Legea de aplicare:
Art. 164. (1) Ipoteca mobiliară poate fi constituită în favoarea creditorului obligației ipotecare sau a unui terț desemnat de către acesta.
(2) Atunci când beneficiarul ipotecii mobiliare este un terț, el va exercita drepturile creditorului ipotecar și va fi ținut de obligațiile acestuia.
(3) Ipoteca mobiliară convențională poate fi constituită în favoarea unui singur beneficiar sau a mai multor beneficiari simultan.
(4) Atunci când sunt mai mulți beneficiari ai aceleiași ipoteci mobiliare, ei vor primi același rang, fie prin înregistrarea simultană a ipotecii mobiliare în registrele de publicitate, fie prin desemnarea unui agent.
(5) Agentul va putea să exercite toate drepturile creditorilor ipotecari care l-au desemnat. El va putea singur să asigure perfectarea ipotecii mobiliare și menținerea sau modificarea înregistrării acesteia.
(6) Agentul va răspunde față de beneficiarii ipotecii mobiliare pentru actele întreprinse.
[...]
Art. 170. Ipotecile mobiliare constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce privește condițiile de valabilitate, dispozițiilor legale existente la data constituirii lor.
Art. 171. Prin „ipoteci mobiliare" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale mobiliare care nu necesită deposedarea debitorului de bunul afectat garanției, indiferent de momentul și de temeiul juridic al constituirii lor.

Art. 2.388. Forma contractului de ipotecă. Contractul prin care se constituie o ipotecă mobiliară se încheie în formă autentică sau sub semnătură privată, sub sancțiunea nulității absolute.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 14. (2) Contractul de garanție se încheie în formă autentică sau prin înscris sub semnătură privată și trebuie semnat de către debitor. Prin *înscris sub semnătură privată* se înțelege orice mod de comunicare care păstrează înregistrată informația pe care o conține și care poate fi reprodusă într-o formă tangibilă și care nu poate fi schimbată în mod unilateral.

Art. 2.389. Obiectul ipotecii mobiliare. Se pot ipoteca:

a) creanțe bănești născute din contractul de vânzare, contractul de locațiune sau orice alt act încheiat cu privire la un bun, cele rezultate dintr-un contract de asigurare, cele născute în

considerarea asumării unei obligații sau a constituirii unei garanții, a folosirii unei cărți de credit ori de debit ori a câștigării unui premiu la o loterie sau alte jocuri de noroc organizate în condițiile legii;

b) creanțe constatate prin titluri nominative, la ordin sau la purtător;

c) conturi bancare;

d) acțiuni şi părți sociale, valori mobiliare şi alte instrumente financiare;

e) drepturi de proprietate intelectuală şi orice alte bunuri incorporale;

f) petrolul, gazul natural şi celelalte resurse minerale care urmează a fi extrase;

g) efectivele de animale;

h) recoltele care urmează a fi culese;

i) pădurile care urmează a fi tăiate;

j) bunurile corporale care fac obiectul unui contract de locațiune, care sunt deținute în vederea vânzării, închirierii ori furnizării în temeiul unui contract de prestări de servicii, care sunt furnizate în temeiul unui contract de prestări de servicii, precum şi materia primă şi materialele destinate a fi consumate sau prelucrate în exploatarea unei întreprinderi, produsele în curs de fabricație şi produsele finite;

k) echipamentele, instalațiile şi orice alte bunuri destinate să servească în mod durabil exploatării unei întreprinderi;

l) orice alte bunuri mobile, corporale sau incorporale.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 6. (5) Intră sub incidența prezentului titlu următoarele bunuri:a) stocul de bunuri fungibile şi nefungibile; b) soldurile creditoare ale conturilor de depozit, depunerile de economii ori depozitele la termen deschise la instituții bancare sau financiare; c) certificatele de depozit, conosamentele şi altele similare; d) acțiunile şi părțile sociale din societățile pe acțiuni şi cu răspundere limitată; e) drepturile de exploatare ale resurselor naturale şi de operare de servicii publice, în condițiile prevăzute de lege; f) drepturile rezultând din invenții, mărci de fabrică şi alte drepturi de proprietate intelectuală, industrială sau comercială; g) drepturile de creanță garantate; h) instrumentele negociabile; i) universalitatea bunurilor mobile ale debitorului, care poate îngloba inventarul bunurilor circulante şi bunurile viitoare; j) pădurea, recolta agricolă, mineralele şi hidrocarburile ce urmează a fi extrase sau care au fost extrase; k) polițe de asigurare; l) dreptul obținut din închirierea sau arendarea unor bunuri imobiliare; m) echipamentele, instalațiile, maşinile agricole sau altele asemenea; n) *abrogată*; o) orice drept, exclusiv sau nu, de a tranzacționa cu bunuri mobile sau de a asigura servicii, care poate fi cedat de către titular, indiferent dacă cedarea este supusă unor restricții sau dacă necesită consimțământul constituitorului sau autorizarea altei persoane; p) bunurile mobile închiriate sau care fac obiectul unei operațiuni de leasing, pe o durată mai mare de un an; q) orice alte asemenea bunuri.

Art. 2.390. Ipoteca instrumentelor financiare. (1) Ipoteca asupra instrumentelor financiare se constituie conform regulilor pieței pe care acestea sunt tranzacționate.

(2) Ipoteca asupra acțiunilor sau părților sociale ale unei societăți comerciale se constituie potrivit regulilor stabilite prin lege specială.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 13. (2) Garanția reală asupra valorilor mobiliare se va constitui, de asemenea, prin indisponibilizarea acestor valori conform regulilor pieței pe care sunt tranzacționate sau în baza convenției părților în ceea ce priveşte valorile mobiliare necotate pe o piață autorizată.

Legislație conexă: ▸ alin. (2) al art. 5 din O.G. nr. 9/2004 privind unele contracte de garanție financiară (M. Of. nr. 78 din 30 ianuarie 2004), ▸ art. 99[1] LSC, art. 7 pct. 14[1] din O.G. nr. 99/2006.

Art. 2.391. Descrierea bunului ipotecat. (1) Contractul de ipotecă trebuie să cuprindă o descriere suficient de precisă a bunului grevat.

(2) Descrierea este suficient de precisă, chiar dacă bunul nu este individualizat, în măsura în care permite în mod rezonabil identificarea acestuia.

(3) Descrierea se poate face prin întocmirea unei liste a bunurilor mobile ipotecate, prin determinarea categoriei din care acestea fac parte, prin indicarea cantității, prin stabilirea unei formule de determinare şi prin orice altă modalitate care permite în mod rezonabil identificarea bunului mobil ipotecat.

(4) Atunci când ipoteca poartă asupra unei universalități, contractul trebuie să descrie natura şi conținutul acesteia.

(5) Stipulația potrivit căreia ipoteca grevează toate bunurile mobile sau toate bunurile mobile prezente şi viitoare ale constituitorului nu constituie o descriere suficient de precisă în sensul alin. (1).

(6) Dacă ipoteca poartă asupra unui cont bancar, acesta trebuie individualizat în mod distinct în contractul de ipotecă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: ▸ Art. 10 (3) Garanția reală poate să aibă ca obiect un bun mobil individualizat sau determinat generic ori o universalitate de bunuri mobile. În cazul în care bunul afectat garanției constă într-o universalitate de bunuri mobile, inclusiv un fond de comerț, conținutul şi caracteristicile acestuia vor fi determinate de părți până la data constituirii garanției reale. În acest caz nu este necesar ca părțile care compun bunurile afectate garanției să se afle într-o stare de interdependență funcțională; ▸ Art. 16. (1) Contractul de garanție reală trebuie să conțină o descriere a bunului afectat garanției. Cu toate acestea, bunul afectat garanției poate fi descris prin gen, obiect cu obiect sau prin formula generică „toate bunurile mobile prezente şi viitoare". *Toate bunurile mobile* reprezintă o descriere suficientă. Dacă însă bunul afectat garanției constă într-o sumă de bani depusă într-un cont bancar, respectivul cont trebuie individualizat în mod distinct.

Art. 2.392. Extinderea ipotecii asupra produselor. (1) Ipoteca se extinde asupra fructelor şi productelor bunului mobil ipotecat, precum şi asupra tuturor bunurilor primite de constituitor în urma unui act de administrare ori de dispoziție încheiat cu privire la bunul mobil ipotecat.

(2) Se consideră, de asemenea, a fi un produs al bunului mobil ipotecat orice bun care îl înlocuieşte sau în care trece valoarea acestuia.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: ▸ Art. 12. (1) Potrivit prevederilor prezentului titlu, prin *produsele obținute în urma valorificării bunului afectat garanției* se înțelege orice bun primit de debitor în urma vânzării, schimbului, fructele şi productele, precum şi sumele încasate din asigurare sau altă formă de administrare ori dispunere de acestea, inclusiv sumele obținute din orice alte operațiuni ulterioare. (2) Valoarea indemnizației de asigurare asupra bunului afectat garanției reprezintă rezultatul valorificării bunului afectat garanției atâta timp cât suma ce trebuie plătită este datorată oricărei părți din contractul de garanție sau împuternicitului acesteia. ▸ Art. 24. (1) Orice bun care înlocuieşte bunul constituit ca garanție sau bunul în care a trecut valoarea bunului afectat garanției se presupune a fi produs al bunului inițial, cu excepția cazului în care debitorul nu face proba contrarie. (2) Bunul constituit ca garanție mobiliară va continua să fie considerat ca atare, chiar dacă a devenit accesoriu al unui bun imobil conform art. 6. În acelaşi mod această dispoziție se va aplica produselor bunului cu care s-a garantat.

Art. 2.393. Înstrăinarea bunului ipotecat. (1) Cel care achiziționează un bun în cursul obişnuit al activității unei întreprinderi care înstrăinează bunuri de acelaşi fel dobândeşte bunul liber de ipotecile constituite de înstrăinător, chiar dacă ipoteca este perfectă, iar dobânditorul cunoaşte existența acesteia.

(2) În acest caz, ipoteca se strămută asupra prețului sau altor bunuri rezultate din înstrăinarea bunului ipotecat.

B.C.U. M. EMINESCU IAŞI

Legea de aplicare:
Art. 167:[1] Actele de dispoziție cu privire la bunul ipotecat, încheiate în condițiile art. 2.393 din Codul civil, sunt anulabile la cererea creditorului ipotecar numai atunci când produsele bunului ipotecat nu pot fi urmărite de către creditorul ipotecar cu același rang ca și ipoteca inițială. Cu toate acestea, creditorul ipotecar nu poate obține anularea acestor acte în cazul în care le-a aprobat expres sau tacit.
Art. 172. În cazul înstrăinării bunului ipotecat, în condițiile art. 2.393 din Codul civil, în lipsă de dispoziție contrară în contractul de ipotecă, debitorul ipotecar va depune prețul într-un cont bancar distinct și îl va informa pe creditorul ipotecar cu privire la acesta. Creditorul ipotecar are dreptul să solicite informații de la banca deponentă cu privire la operațiunile realizate de debitorul ipotecar asupra sumelor depuse în acest cont.

II. Drepturile și obligațiile părților

Art. 2.394. Dreptul de inspecție. Creditorul ipotecar are dreptul să inspecteze bunul ipotecat. El este însă dator să nu stânjenească activitatea celui care deține bunul ipotecat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 11. (2) Garanția reală acordă creditorului garantat și următoarele drepturi:a) dreptul de a inspecta bunul afectat garanției în timpul programului de lucru al debitorului, astfel încât să nu afecteze activitatea acestuia;

Art. 2.395. Dreptul de a culege fructele bunului ipotecat. Stipulația prin care creditorul ipotecar își rezervă dreptul să își însușească produsele bunului ipotecat în contul creanței nu este valabilă decât dacă stabilește în mod detaliat condițiile și proporția în care urmează a se reduce creanța garantată în urma exercitării acestui drept.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 16. (2) De asemenea, contractul de garanție poate să prevadă dreptul creditorului de a culege, în contul creanței, fructele și/sau produsele bunului afectat garanției, fiind, în acest caz, obligatorie stipularea condițiilor și a proporției în care urmează a se reduce obligația garantată.

Art. 2.396. Exigibilitatea anticipată. (1) Creditorul ipotecar are dreptul să considere exigibilă creanța garantată și să execute ipoteca în cazul în care constată lipsa unei întrețineri corespunzătoare a bunului ipotecat sau alte fapte, imputabile debitorului, de natură să facă dificilă sau imposibilă executarea ipotecii, astfel cum aceste fapte sunt determinate prin contractul de ipotecă.
(2) Creditorul poate să exercite dreptul prevăzut la alin. (1) numai dacă are temeiuri rezonabile să creadă că bunul ipotecat este pe cale de a fi pus în pericol sau că există posibilitatea ca executarea obligației să fie împiedicată.
(3) Clauzele care impun debitorului plata anticipată și imediată la cerere a obligației garantate sau plata vreunei alte obligații prin faptul constituirii unei alte garanții asupra aceluiași bun se consideră nescrise.

Legea de aplicare:
Art. 173. În aplicarea prevederilor art. 2.396 alin. (3) din Codul civil, dacă prin constituirea noii garanții este afectat rangul ipotecii existente, creditorul ipotecar trebuie să își exprime acordul cu privire la constituirea noii garanții.

---

[1] Art. 167 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 22 din O.U.G. nr. 79/2011, modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei modificări, textul avea următorul conținut: *„Art. 167. Actele de dispoziție ce au ca efect imposibilitatea de executare a ipotecii pentru creditor sunt anulabile la cererea creditorului ipotecar, cu excepția cazului în care creditorul ipotecar a aprobat aceste acte".*

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: ► Art. 11 (2) Garanția reală acordă creditorului garantat și următoarele drepturi: [...] *b)* dreptul de a considera că obligația garantată a devenit exigibilă și de a trece la urmărirea silită, în condițiile prezentului titlu, în cazul în care constată lipsa unei întrețineri corespunzătoare a bunului afectat garanției sau alte fapte de natură să îngreuneze sau să facă imposibilă urmărirea silită, astfel cum sunt determinate prin contractul de garanție. Creditorul își poate exercita acest drept numai dacă are temeiuri comercial rezonabile de a crede că bunul afectat garanției a fost sau este pe cale de a fi pus în pericol sau există posibilitatea ca plata să fie pe cale de a fi împiedicată. ► Art. 22. (1) Clauzele unei garanții reale nu pot impune obligații de plată anticipată și imediată la cerere, parțială sau totală, a acelei obligații principale garantate, nici să reclame prin acestea orice altfel de plată sau datorie debitorului, în cazul în care debitorul constituie o a doua garanție reală pe același bun; astfel de clauze vor fi nule de drept, în afara cazului în care creditorul are motive obiective să creadă că bunul afectat garanției a fost sau este pe cale de a fi pus în pericol ori perspectiva plății a fost sau este pe cale de a fi împiedicată. (2) Orice înțelegere care interzice cesiunea de creanțe sau o condiționează numai de acordul debitorului cedat ori o consideră ca neîndeplinire a obligației este lovită de nulitate.

Art. 2.397. Declarațiile privitoare la ipotecă. (1) Constituitorul are dreptul să adreseze creditorului ipotecar o cerere scrisă prin care să solicite acestuia:

a) să emită o declarație cu privire la valoarea rămasă din creanța garantată prin ipotecă;

b) să confirme ori, după caz, să rectifice lista bunurilor care, în opinia debitorului, fac obiectul ipotecii;

c) să confirme ori, după caz, să rectifice valoarea creanței care, în opinia debitorului, mai este garantată prin ipotecă la o anumită dată.

(2) Creditorul este obligat să comunice debitorului, în termen de 15 zile de la primirea cererii prevăzute la alin. (1), după caz:

a) o declarație scrisă prin care indică suma rămasă a fi garantată prin ipotecă;

b) confirmarea sau rectificarea declarației debitorului privitoare la bunurile grevate și la suma rămasă;

c) o declarație potrivit căreia nu mai este titularul ipotecii, indicând totodată numele și adresa succesorului său în drepturi.

(3) Debitorul are dreptul să obțină în mod gratuit o asemenea declarație la fiecare 6 luni.

(4) Creditorul poate să ceară debitorului rambursarea costurilor rezonabile ocazionate de emiterea declarației unei solicitări suplimentare față de cea prevăzută la alin. (3).

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 26. (1) Când contractul de garanție nu specifică valoarea maximă a obligației garantate, cum ar fi garantarea unei linii de credit, sau când garanția reală acoperă toate bunurile debitorului sau numai bunurile de un anumit tip ale acestuia, debitorul poate cere în orice moment o declarație cu privire la valoarea obligației care a rămas a fi garantată sau o listă detaliată cuprinzând bunurile afectate garanției. Pentru aceasta debitorul va da creditorului o listă cuprinzând evaluarea aproximativă a bunurilor afectate garanției spre a fi certificate de către creditor. (2) În termen de 30 de zile creditorul va trebui să răspundă debitorului. În caz contrar, se va considera că a consimțit tacit, devenind validă declarația estimativă a debitorului.

§2. Ipotecile asupra creanțelor

I. Dispoziții comune

Art. 2.398. Obiectul ipotecii. Ipoteca poate să aibă ca obiect fie una sau mai multe creanțe, fie o universalitate de creanțe.

Legea de aplicare:
Art. 174. Portofoliul de creanțe reprezintă o universalitate de creanțe în sensul prevederilor art. 2.398 din Codul civil.

Art. 2.399. Întinderea ipotecii asupra unei universalități de creanțe. Ipoteca asupra unei universalități de creanțe nu cuprinde creanțele născute din înstrăinarea bunurilor debitorului ca urmare a exercitării drepturilor unui terț și nici creanțele născute din contractele de asigurare încheiate de debitor cu privire la bunurile sale.

Art. 2.400. Notificarea debitorului creanței ipotecate. (1) Creditorul ipotecar nu poate cere plata decât după ce comunică în scris debitorului acesteia existența ipotecii, creanța ipotecată, suma datorată, locul și modalitatea de plată.

(2) Acceptarea ipotecii de către debitorul creanței ipotecate, făcută prin act scris, produce aceleași efecte.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 85. (1) Când bunul afectat garanției, constând într-o creanță bănească, este cesionat, cesionarul trebuie să notifice cesiunea, în scris, debitorului cedat. Notificarea se poate face fie prin act sub semnătură privată, fie prin intermediul instanței sau printr-un act autentificat de notarul public. Notificarea trebuie să facă mențiune despre creanța cedată, suma de plată, numele său, modul și locul plății.

Art. 2.401. Plata creanței grevate de ipotecă. (1) Debitorul nu se poate libera decât plătind creditorului ipotecar în modul indicat în comunicare.

(2) Cu toate acestea, debitorul creanței afectate de ipotecă poate plăti constituitorului dacă creditorul ipotecar nu îi comunică dovada ipotecii în termen de 15 zile de la data la care i s-a solicitat în scris acest lucru.

(3) Dovada ipotecii se poate face fie cu copia certificată de pe contractul de ipotecă, fie cu o copie a avizului de ipotecă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 85. (2) Din momentul în care debitorul primește notificarea, acesta se poate elibera de obligație numai prin efectuarea plății către cesionar în modul indicat în notificare. (3) Cu toate acestea, dacă debitorul cere ca cesionarul să prezinte dovada cesiunii, iar acesta nu o face în termen de 15 zile de la data cererii, debitorul poate să continue efectuarea plăților către cedent. (4) Dovada cesiunii se poate face prin copia certificată de pe contractul de cesiune sau de pe contractul de garanție ori prin copia de pe înregistrarea cesiunii la arhivă.

Art. 2.402. Ipoteca unei creanțe garantate cu ipotecă. Ipoteca ce poartă asupra unei creanțe care este garantată, la rândul său, cu o ipotecă mobiliară sau imobiliară trebuie înscrisă în arhivă. De asemenea, creditorul în favoarea căruia s-a ipotecat creanța trebuie să remită debitorului acestei creanțe o copie a avizului de ipotecă.

Legea de aplicare:
Art. 175. Pentru opozabilitate, ipoteca unei creanțe garantate cu ipotecă imobiliară se înscrie în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare și se notează în cartea funciară, potrivit prevederilor art. 902 alin. (2) pct. 15 din Codul civil.

II. Drepturile și obligațiile părților

Art. 2.403. Acțiunile împotriva debitorului creanței grevate. Atât constituitorul ipotecii, cât și creditorul ipotecar pot intenta acțiuni împotriva debitorului creanței care face obiectul ipotecii, însă cu îndatorirea de a-l introduce pe celălalt în cauză.

Art. 2.404. Drepturile creditorului ipotecar. Creditorul ipotecar poate percepe, la scadența creanței ipotecate, capitalul, dobânzile și celelalte sume pe care aceasta le produce și eliberează debitorului creanței afectate de ipotecă chitanță pentru sumele primite. O copie de pe această chitanță va fi trimisă constituitorului ipotecii.

Art. 2.405. Imputarea sumelor percepute. În lipsă de stipulație contrară, creditorul impută sumele percepute asupra creanței sale, chiar neajunsă la scadență, potrivit regulilor stabilite pentru imputația plăților.

Art. 2.406. Perceperea sumelor de cel care a constituit ipoteca. (1) Prin actul constitutiv al ipotecii, creditorul ipotecar poate încuviința celui care a constituit ipoteca să perceapă, la scadență, capitalul, dobânzile şi celelalte sume cuvenite în temeiul creanței ipotecate.

(2) Creditorul ipotecar poate retrage oricând această încuviințare, cu îndatorirea de a-i notifica în scris pe cel care a constituit ipoteca şi pe debitorul creanței ipotecate.

Art. 2.407. Urmărirea sumelor neplătite. Creditorul ipotecar nu este ținut el însuşi să recupereze în justiție sumele neplătite de debitorul creanței ipotecate. El este însă dator să îl informeze de îndată pe cel care a constituit ipoteca cu privire la orice nereguli la plata sumelor datorate de către debitorul creanței ipotecate.

Art. 2.408. Remiterea diferenței. Creditorul ipotecar este obligat să remită debitorului său sumele încasate care depăşesc cuantumul capitalului creanței ipotecate, al dobânzilor şi al cheltuielilor. Orice stipulație contrară se consideră nescrisă.

§3. Perfectarea ipotecilor mobiliare

Art. 2.409. Ipotecile mobiliare perfecte. (1) Ipoteca este perfectă atunci când produce efecte potrivit dispozițiilor art. 2.387, iar formalitățile cerute de lege pentru publicitatea sa au fost îndeplinite.

(2) Publicitatea ipotecilor mobiliare se asigură prin înscrierea acestora în arhivă, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(3) Ipoteca perfectă este opozabilă celorlalți creditori ai constituitorului, celor care dobândesc ulterior drepturi asupra bunului ipotecat, precum şi tuturor celorlalte persoane.

Art. 2.410. Publicitatea ipotecii asupra conturilor. (1) Publicitatea ipotecii asupra conturilor deschise la o instituție de credit se realizează prin înscrierea ipotecii la arhivă sau poate fi satisfăcută prin controlul asupra contului.

(2) Un creditor ipotecar dobândeşte controlul asupra unui cont dacă:

a) creditorul ipotecar este chiar instituția de credit la care este deschis contul;

b) constituitorul, instituția de credit şi creditorul ipotecar convin în scris că instituția de credit, fără a solicita consimțământul constituitorului ipotecii, va urma instrucțiunile prin care creditorul dispune de sumele aflate în cont; sau

c) creditorul ipotecar devine titular al contului.

(3) Creditorul ipotecar care îndeplineşte condițiile prevăzute la alin. (2) are controlul asupra contului chiar dacă cel care a constituit ipoteca păstrează dreptul de a dispune de sumele aflate în cont.

Legea de aplicare:
Art. 176. Dispozițiile art. 2.410 alin. (2) lit. c) din Codul civil se aplică şi în cazurile în care creditorul ipotecar devine cotitular al contului.

Art. 2.411. Publicitatea ipotecii asupra instrumentelor financiare. Publicitatea ipotecii asupra instrumentelor financiare care, potrivit regulilor pieței pe care sunt tranzacționate, pot fi transferate prin simpla înregistrare în registrele care o deservesc se realizează potrivit regulilor aplicabile acelei piețe.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 30. (1) Fac excepție de la prevederile art. 29 următoarele: b) garanția reală sau sarcina constituită pe sume de bani, valori mobiliare sau titluri reprezentând bunuri, inclusiv certificate de depozit şi conosamente negociabile, precum şi cecuri şi bilete la ordin, a cărei publicitate se poate face numai prin posesia asupra instrumentului sau prin

andosarea acestuia, dacă transferul instrumentului în cauză necesită posesia sau andosarea. Înscrierea la arhivă nu este o metodă validă de publicitate în aceste cazuri.

Art. 2.412. Conservarea rangului ipotecii. (1) În cazul în care descrierea bunului grevat care a fost înscrisă inițial la arhivă nu acoperă tipul de produse rezultate, ipoteca nu își păstrează rangul asupra acestor produse decât dacă creditorul înscrie la arhivă un aviz modificator în termen de 15 zile de la data la care constituitorul ipotecii a obținut acele produse.

(2) Atunci când produsele bunului ipotecat sunt sume de bani a căror origine poate fi stabilită, ipoteca își conservă rangul asupra acestora, fără să fie necesară înscrierea unui aviz modificator.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 34. În cazurile în care rezultă produse, iar descrierea bunului înscris inițial la arhivă nu este suficient de cuprinzătoare pentru a acoperi tipul de produse rezultate, gradul de prioritate stabilit prin înscrierea la arhivă se întinde asupra tuturor produselor, dacă în termen de 15 zile de la obținerea acestora creditorul își manifestă interesul față de ele prin modificarea formularului de aviz de garanție care să le descrie. Cerința modificării formularului de aviz și a reînscrierii lui nu operează în situațiile în care produsele constau în sume de bani, cecuri sau conturi de depozit la o bancă ori la o altă instituție similară.

§4. Înscrierea ipotecilor mobiliare

Art. 2.413. Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare. (1) Înregistrarea operațiunilor privind ipotecile mobiliare, a operațiunilor asimilate acestora, precum și a altor drepturi prevăzute de lege se efectuează numai în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, dacă prin lege nu se prevede altfel.

(2) Organizarea și funcționarea arhivei se reglementează prin lege specială.

Legea de aplicare:
Art. 177. (1) Avizele de garanție înscrise în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare anterior intrării în vigoare a Codului civil continuă să își producă efectele. (2) După intrarea în vigoare a Codului civil și până la adoptarea reglementărilor de organizare și funcționare a Arhivei Electronice de Garanții Reale Mobiliare, înscrierea ipotecilor mobiliare și a operațiunilor asimilate acestora se realizează prin folosirea formularelor existente, în mod corespunzător.

Legislație conexă: O.G. nr. 89/2000 privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor și efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare (M. Of. nr. 423 din 1 septembrie 2000).

Art. 2.414. Validitatea ipotecii. Înscrierea în arhivă nu conferă validitate unei ipoteci lovite de nulitate.

Art. 2.415. Efectul înscrierii. Creditorul care înscrie o ipotecă asupra unui bun este prezumat că are cunoștință despre existența tuturor ipotecilor care au fost înscrise mai înainte cu privire la același bun. Dovada contrară nu este admisibilă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 29. (3) Prin înscrierea garanției reale creditorii pentru care se înscrie ulterior o garanție reală asupra aceluiași bun sunt prezumați că au cunoștință despre existența garanției reale, proba contrarie nefiind admisibilă.

Art. 2.416. Neconcordanțe între aviz și contractul de ipotecă. Dacă există neconcordanțe între informațiile cuprinse în formularul de aviz și cele cuprinse în contractul de ipotecă, în raporturile dintre terți și în cele dintre părți și terți prevalează informațiile cuprinse în formularul de aviz.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 59. (2) În caz de neconcordanță între datele cuprinse în formularul de aviz de garanție reală și cele cuprinse în contractul de garanție, în raporturile dintre terți și în cele dintre părți și terți vor prevala cele prevăzute în formularul de aviz de garanție reală

Art. 2.417. Notificarea înscrierii. Creditorul ipotecar este obligat să comunice constituitorului o copie de pe avizul de ipotecă în cel mult 24 de ore de la înscrierea acesteia.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 58. În cel mult 24 de ore de la înscrierea avizului de garanție reală, fiecare creditor este obligat să trimită o copie de pe acesta debitorului.

Art. 2.418. Domiciliul părților. (1) În realizarea drepturilor și obligațiilor părților unui contract de ipotecă față de terți, se consideră că acestea au domiciliul indicat în avizul de ipotecă. Toate comunicările transmise potrivit contractului de ipotecă la adresa menționată în formularul de aviz sunt valabile și produc efecte.

(2) Partea care își schimbă domiciliul trebuie să comunice schimbarea celeilalte părți și să o înscrie la arhivă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 60. (1) În realizarea drepturilor și obligațiilor părților față de terți se consideră că acestea au ca domiciliu ales pe cel indicat în avizul de garanție reală. Toate notificările trimise potrivit contractului de garanție la adresa menționată în formularul de aviz de garanție vor fi valide și vor produce efecte. (2) Oricare parte va putea modifica domiciliul, anunțând-o în mod concludent pe cealaltă, dirijând modificarea către domiciliul ales, indicat în formular, și prin înștiințarea arhivei.

Art. 2.419. Obligația de radiere. În cel mult 10 zile de la data la care obligația garantată a fost plătită, creditorul ipotecar este obligat să ceară operatorului arhivei radierea ipotecii. Creditorul ipotecar care omite să solicite radierea ipotecii răspunde pentru prejudiciile directe sau indirecte aduse debitorului și constituitorului ipotecii. În acest caz, valoarea daunelor-interese ce urmează a fi plătite nu poate fi mai mică decât echivalentul în lei al sumei de 500 euro.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 61. (1) Creditorii garantați vor cere operatorului să se facă mențiune despre stingerea garanției în arhivă în termen de cel mult 40 de zile de la data încetării obligației garantate. Creditorul garantat care nu își îndeplinește această obligație rămâne răspunzător de plata daunelor directe sau indirecte produse debitorului. În acest caz valoarea daunelor ce urmează a fi plătite nu poate fi mai mică decât echivalentul în lei al sumei de 500 euro. (2) Prin regulamentul arhivei se vor stabili metodele de verificare care să ateste că mențiunea a fost solicitată într-adevăr de către creditorul garantat, precum și pentru ștergerea garanției din baza de date.

Secțiunea a 4-a. Concursul între creditorii ipotecari

Art. 2.420. Concursul ipotecilor mobiliare. (1) Rangul ipotecilor perfecte se determină potrivit ordinii înscrierii sau perfectării ipotecilor, cu excepțiile prevăzute de lege.

(2) Ipoteca perfectă este întotdeauna preferată ipotecilor care nu au fost perfectate.

Art. 2.421. Concursul ipotecilor imobiliare. Rangul ipotecilor imobiliare este determinat de ordinea înregistrării cererilor de înscriere în cartea funciară.

Art. 2.422. Concursul ipotecilor mobiliare cu ipotecile imobiliare. Atunci când același bun este grevat atât de ipoteci mobiliare, cât și de ipoteci imobiliare, sunt preferați creditorii a căror ipotecă a fost anterior făcută publică în registrele de publicitate aferente. Cu toate acestea, ipoteca imobiliară înscrisă în aceeași zi cu o ipotecă mobiliară va fi preferată acesteia din urmă.

Art. 2.423. Concursul dintre ipotecile înscrise şi gaj. Creditorul a cărui ipotecă este înscrisă în arhivă este preferat creditorului gajist, chiar dacă acesta a obținut detenția bunului ipotecat anterior înscrierii ipotecii.

Art. 2.424. Concursul dintre ipotecile generale şi ipotecile speciale. Între o ipotecă asupra unei universalități de bunuri mobile şi o ipotecă asupra unor bunuri mobile determinate are prioritate aceea dintre ele care a fost înscrisă sau perfectată mai întâi.

Art. 2.425. Ipotecile mobiliare privilegiate. (1) Ipoteca constituită în favoarea vânzătorului unui bun sau a creditorului care a acordat împrumut pentru cumpărarea bunului are prioritate asupra unei ipoteci anterioare, dacă, înainte ca debitorul să obțină posesia bunului ipotecat, avizul a fost înscris la arhivă, iar vânzătorul sau, după caz, creditorul îl înştiințează în scris pe creditorul ipotecar anterior despre vânzare şi despre înscrierea ipotecii.

(2) Ipoteca asupra recoltei sau asupra produselor ce se vor obține prin valorificarea acesteia, constituită în scopul obținerii sumelor necesare pentru a produce recolta, precum şi ipoteca constituită în perioada de creştere a plantelor ori în cursul unei perioade de 6 luni înainte de recoltare sunt preferate din momentul înscrierii lor în arhivă oricărei alte ipoteci.

(3) Ipoteca asupra efectivelor de animale sau asupra produselor acestora, constituită în scopul asigurării fondurilor care să îi permită celui care a constituit ipoteca să achiziționeze nutreți, medicamente sau hormoni, necesare pentru hrana ori tratarea animalelor, are prioritate asupra oricărei alte ipoteci constituite asupra aceluiaşi bun ori asupra produselor lui, alta decât ipoteca vânzătorului de nutreți, medicamente sau hormoni.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 33. Fac excepție de la regula generală de stabilire a ordinii de prioritate prevăzute la art. 28 următoarele: a) garanția reală constituită în favoarea vânzătorului bunului sau a creditorului al cărui împrumut a făcut posibilă cumpărarea bunului. Aceasta are prioritate asupra unei garanții reale anterioare sau asupra altei sarcini, dacă, înainte ca debitorul să obțină posesia bunului afectat garanției, s-a înscris avizul de garanție reală la arhivă, iar vânzătorul sau creditorul îl înştiințează pe creditorul garantat anterior despre vânzare şi despre înscrierea garanției; b) garanția reală asupra recoltei sau asupra produselor ce se vor obține din valorificarea acesteia, constituită în scopul obținerii de către debitor a fondurilor necesare pentru a o produce sau constituită în perioada de creştere a plantelor ori în cursul unei perioade de 6 luni înainte de recoltare. Aceasta are prioritate asupra oricărei alte garanții reale sau sarcini din momentul înscrierii la arhivă; c) garanția reală constituită pe păsări, bovine, cabaline, ovine, porcine şi peşte sau pe produsele lor, constituită în scopul asigurării fondurilor care să îi permită debitorului să achiziționeze nutreți, medicamente sau hormoni, necesare pentru hrana sau tratarea animalelor ori a peştelui. Aceasta are prioritate asupra oricărei alte garanții reale sau sarcini constituite pe acelaşi bun ori pe utilitățile lui, alta decât garanția reală dată vânzătorului de nutreți, medicamente sau hormoni.

Art. 2.426. Ipoteca asupra conturilor. Ipoteca creditorului care are controlul unui cont este preferată ipotecii unui creditor care nu are controlul asupra acestuia.

Legea de aplicare:
Art. 178. Dispozițiile art. 2.426 din Codul civil nu se aplică ipotecilor constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 2.427. Cesiunea ipotecii. Schimbarea rangului. (1) Creditorul ipotecar poate ceda unui creditor chirografar ipoteca creanței sale ipotecare. De asemenea, creditorii ipotecari pot conveni schimbarea rangului ipotecilor lor, sub condiția notării în registrul de publicitate respectiv.

(2) Dacă între ipotecile al căror rang se schimbă se găsesc şi alte garanții sau drepturi ai căror titulari n-au consimțit la schimb, convenția nu le poate fi opusă decât în măsura în care le era opozabilă garanția al cărei rang a fost cedat.

(3) În toate cazurile, cesiunea rangului se face în limita creanței ipotecare al cărei rang a fost cedat, iar schimbul rangului se face în limita creanței ipotecare care are rangul preferat.

(4) Dacă bunul ipotecat este vândut la licitație, creditorul care a dobândit rangul unei creanțe sub condiție va putea renunța la beneficiul schimbării de rang, creanța ipotecară condițională reluându-și rangul cedat.

Secțiunea a 5-a. Stingerea ipotecilor

Art. 2.428. Stingerea ipotecilor. (1) Ipoteca imobiliară se stinge prin radierea din cartea funciară sau prin pieirea totală a bunului.

(2) Ipoteca mobiliară se stinge, iar ipoteca imobiliară se poate radia pentru una dintre următoarele cauze:

a) stingerea obligației principale prin oricare dintre modurile prevăzute de lege;

b) neîndeplinirea evenimentului de care depinde naşterea obligației garantate ori îndeplinirea evenimentului de care depinde stingerea acesteia;

c) neîndeplinirea evenimentului de care depinde naşterea ipotecii ori îndeplinirea evenimentului de care depinde stingerea acesteia;

d) dobândirea de către creditor a bunului grevat;

e) renunțarea expresă sau tacită a creditorului la ipotecă;

f) în orice alte cazuri prevăzute de lege.

(3) Cu toate acestea, în cazurile prevăzute la alin. (2) lit. a) şi b), ipoteca nu se stinge dacă părțile convin ca ea să fie folosită pentru garantarea unei alte obligații determinate ori determinabile, fără a se vătăma însă drepturile dobândite anterior de alte persoane.

Legea de aplicare:

Art. 178[1].[1] În sensul art. 2.428 alin. (2) lit. f) din Codul civil, ipoteca se va radia din cartea funciară şi în baza unei declarații scrise a creditorului ipotecar. În cazul în care mai mulți creditori sunt beneficiarii unei ipoteci cu privire la bunul în cauză, declarația de radiere nu va aduce atingere drepturilor celorlalți creditori ipotecari. Declarația de radiere se poate face sub forma unui înscris autentic notarial.

Reglementarea anterioară

C. civ. 1864: Art. 1800. (1) Privilegiile şi ipotecile se sting: 1. prin stingerea obligației principale; 2. prin renunțarea creditorului la ipotecă; 3. prin îndeplinirea formalităților şi condițiilor prescrise detentorilor pentru purgarea bunurilor dobândite de ei; 4. prin prescripție. (2) Prescripția este câştigată debitorului, pentru bunurile care se află în posesiunea sa, prin expirarea timpului defipt pentru prescripția acțiunilor ce rezultă din ipotecă sau din privilegiu. (3) Cât pentru bunurile care se găsesc în mâinile unui al treilea detentor, prescripția îi este câştigată prin expirarea timpului regulat pentru prescripția proprietății în favoarea sa; în cazul când prescripția presupune un titlu, ea nu începe a curge decât din ziua când detentorul s-a înscris în registrele judecătoriei ca nou proprietar. (4) Inscripțiile luate de creditori nu întrerup cursul prescripției stabilite prin lege în favoarea debitorului, sau în favoarea unei a treia persoane detentoare a imobilului *(C. civ. 974, 1091, 1134, 1153, 1801, 1802, 1890, 1891, 1892, 1895).*

Capitolul IV. Executarea ipotecii

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 2.429. Executarea ipotecilor. În cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa, creditorul poate urmări bunul ipotecat, potrivit dispozițiilor prezentului capitol.

Art. 2.430. Condițiile executării. Executarea ipotecii nu poate fi realizată decât în virtutea unui titlu executoriu şi pentru o creanță certă, lichidă şi exigibilă.

---

[1] Art. 178[1] a fost introdus prin art. III pct. 23 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Art. 2.431. Titlurile executorii. Contractele de ipotecă valabil încheiate sunt, în condițiile legii, titluri executorii.

Art. 2.432. Alte căi de realizare a creanței. Dispozițiile prezentului capitol nu aduc nicio atingere dreptului creditorului de a-şi realiza creanța pe calea unei acțiuni personale sau de a solicita luarea oricăror măsuri necesare pentru executarea ipotecii, potrivit Codului de procedură civilă.

Art. 2.433. Interdicția pactului comisoriu. Orice clauză potrivit căreia, pentru a garanta executarea obligației debitorului său, creditorul își rezervă dreptul să devină proprietarul irevocabil al bunului sau să dispună de acesta fără formalitățile impuse de lege se consideră nescrisă.

Art. 2.434. Discuțiunea bunurilor mobile. Un creditor ipotecar de rang inferior poate să se opună la urmărirea bunului mobil care îi este anume ipotecat, dacă au mai rămas bunuri mobile suficiente ipotecate în favoarea creditorului de rang superior pentru aceeaşi datorie, şi poate să ceară discuțiunea prealabilă cu respectarea formalităților reglementate la art. 2.295. Dacă cererea este admisă, urmărirea bunului ipotecat este suspendată.

Secțiunea a 2-a. Executarea ipotecii mobiliare

§1. Executarea ipotecii asupra bunurilor mobile corporale

I. Deposedarea debitorului

Art. 2.435. Drepturile creditorului. În caz de neexecutare, creditorul are dreptul, la alegerea sa:

a) să vândă bunul ipotecat în condițiile art. 2.445-2.459;

b) să își însuşească bunul pentru a stinge creanța ipotecară în condițiile art. 2.460-2.463;

c) să preia bunul în scop de administrare în condițiile art. 2.468-2.473.

Art. 2.436. Urmărirea accesoriilor unui imobil. Atunci când ipoteca poartă asupra unor bunuri mobile accesorii ale unui imobil, creditorul ipotecar se poate prevala, în privința acestora, de drepturile recunoscute în prezenta secțiune, afară de cazul în care a început urmărirea potrivit regulilor stabilite pentru executarea ipotecilor imobiliare.

Art. 2.437. Separarea accesoriilor unui imobil. (1) Atunci când titularul unei ipoteci constituite asupra unui bun mobil accesoriu al unui imobil este preferat titularilor altor drepturi reale asupra bunului imobil respectiv, el poate, în caz de neexecutare din partea debitorului, să separe cele două bunuri.

(2) În acest caz, creditorul ipotecar este obligat să îi despăgubească pe titularii de drepturi reale asupra imobilului, cu excepția constituitorului, pentru cheltuielile necesare reparării stricăciunilor cauzate de separarea celor două bunuri.

(3) Creditorul nu este obligat la despăgubiri pentru scăderea valorii bunului imobil ca urmare a înlăturării bunului ipotecat ori a necesității de a-l înlocui.

(4) Cei îndreptățiți la despăgubire pot refuza separarea bunurilor cât timp creditorul ipotecar nu oferă o garanție suficientă pentru plata despăgubirilor.

(5) Dispozițiile prezentului articol nu se aplică materialelor obişnuite de construcție care sunt încorporate într-o construcție.

Art. 2.438. Dreptul de a prelua bunurile. Creditorul ipotecar are dreptul:

a) să preia bunurile ipotecate, cu toate accesoriile acestora;

b) fără a le deplasa, să ia măsurile necesare pentru ca echipamentele şi alte asemenea bunuri să nu mai poată fi folosite şi să dispună ulterior de acestea conform dispozițiilor art. 2.447.

Art. 2.439. Preluarea bunului. Creditorul poate prelua bunul ipotecat prin mijloace proprii sau cu ajutorul unui organ de executare.

Art. 2.440. Preluarea bunului prin mijloace proprii. (1) Atunci când contractul de ipotecă mobiliară o permite în mod expres, creditorul poate prelua bunul mobil, precum şi titlurile şi înscrisurile care constată dreptul de proprietate al constituitorului asupra bunului, prin mijloace proprii, după o prealabilă notificare prin intermediul executorului judecătoresc.

(2) Creditorul nu poate însă tulbura liniştea şi ordinea publică ori recurge, în mod direct sau indirect, la constrângere, chiar dacă fapta sa nu ar constitui o infracțiune. Orice stipulație care limitează această obligație se consideră nescrisă.

Legea de aplicare:
Art. 179. În sensul prevederilor art. 2.440 alin. (2) din Codul civil, simpla invocare a posibilității de executare silită şi a efectelor neîndeplinirii obligației nu constituie constrângere.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 63. (1) În cazul în care debitorul nu îşi îndeplineşte obligația, creditorul are dreptul de a-şi satisface creanța cu bunul afectat garanției. În acest scop, creditorul are dreptul să ia în posesie, în mod paşnic, bunul afectat garanției sau produsele rezultate din valorificarea acestuia, precum şi titlurile şi înscrisurile care constată dreptul de proprietate al debitorului asupra bunului, fără a fi necesară vreo autorizație sau notificare prealabilă şi fără a plăti taxe sau vreun tarif. (2) În exercitarea dreptului de a lua în posesie bunul creditorul nu poate tulbura ordinea publică, nici nu poate face uz de forță fizică sau de orice alt tip de intimidare asupra persoanei debitorului ori să recurgă la orice alt mijloc de a-l constrânge pe debitor în momentul luării în posesie. (3) În timpul intrării paşnice în posesia bunului, în nici un moment creditorul nu poate fi însoțit de un funcționar public sau polițienesc. (4) Pentru a putea lua în posesie bunul potrivit alin. (1)-(3), contractul de garanție trebuie să includă următoarea formulă, redactată cu caractere majuscule, având dimensiunea de cel puțin 12 puncte (0,5 cm): „ÎN CAZ DE NEEXECUTARE CREDITORUL POATE FOLOSI MIJLOACELE PROPRII PENTRU LUAREA ÎN POSESIE A BUNULUI AFECTAT GARANȚIEI".

Art. 2.441. Remiterea bunului ipotecat. (1) Cel care deține bunul mobil este dator să îl predea creditorului ipotecar, care urmăreşte bunul potrivit procedurii prevăzute în prezentul capitol. Acesta poate însă refuza predarea, în cazul în care creditorul nu face dovada dreptului său de a prelua bunul.

(2) Cu excepția creditorului ipotecar de rang superior care a pornit, la rândul său, executarea, niciun alt creditor nu îi poate cere creditorului care a preluat bunul să i-l remită.

Legea de aplicare:
Art. 180. Dovada dreptului de a prelua bunul în sensul art. 2.441 alin. (1) din Codul civil se face cu prezentarea unei copii a contractului de ipotecă mobiliară perfectat în condițiile legii şi a unei copii a avizului de ipotecă eliberat de arhivă în condițiile legii.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 64. (1) Orice persoană care are posesia bunului afectat garanției trebuie să îl predea, la solicitarea creditorului a cărui obligație a ajuns la scadență şi a cărui garanție reală are un grad de prioritate mai mare potrivit prezentului titlu, astfel încât garanția să poată fi executată potrivit procedurii stabilite prin prezentul titlu. (2) Cu excepția situației de mai sus, în timpul perioadei de executare a garanției reale nici un alt creditor nu poate solicita luarea în posesie a bunului în cauză.

Art. 2.442. Preluarea silită a bunului. (1) Creditorul poate solicita concursul executorului judecătoresc pentru a prelua bunul.

(2) Cererea creditorului va fi însoțită de o copie de pe contractul de garanție, de o descriere a bunului ce urmează a fi preluat şi, dacă este cazul, de o copie certificată de pe înscrierea ipotecii la arhivă.

(3) La solicitarea executorului judecătoresc, agenții forței publice sunt obligați să acorde tot sprijinul pentru preluarea bunului.

Legea de aplicare:
Art. 181. În orice moment după neîndeplinirea de către debitor a obligației ipotecare şi fără a fi necesar să se încerce înainte intrarea în posesie prin mijloace proprii, creditorul poate apela la procedura preluării silite a bunului reglementată de art. 2.442 din Codul civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 67. Dacă nu este posibilă luarea în posesie a unui bun afectat garanției în formă pașnică, creditorul garantat poate, prin intermediul executorului judecătoresc sau, după caz, al executorului bancar ori cu sprijinul oricărui alt organ de executare, să intre în posesia bunului. Cererea creditorului va fi însoțită de o copie certificată de pe înscriere la arhivă, o copie de pe contractul de garanție şi de o descriere a bunului ce urmează a fi luat în posesie. La solicitarea organului de executare organele de poliție sunt obligate să acorde tot sprijinul pentru luarea în posesie a bunului.

Art. 2.443. Obligațiile executorului judecătoresc. (1) În termen de 48 de ore de la primirea cererii, executorul judecătoresc se deplasează la locul unde se află bunul ipotecat, îl ridică şi îl predă de îndată creditorului.

(2) Executorul judecătoresc întocmeşte un proces-verbal, în două exemplare, dintre care unul se păstrează la dosarul de executare, iar celălalt se comunică debitorului în condițiile Codului de procedură civilă.

(3) Creditorul avansează cheltuielile şi suportă riscurile transportului şi depozitării bunului.

(4) În cazul în care este necesar să se recurgă la constrângere, executorul judecătoresc este obligat să revină în cursul aceleiaşi zile, însoțit de agenți ai forței publice, pentru a prelua bunul afectat garanției. Nu este necesară prezentarea unei hotărâri judecătoreşti sau a altui act provenind de la autoritățile administrative.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 68. (1) În termen de 48 de ore de la primirea cererii organul de executare se va deplasa la locul unde se află bunul afectat garanției, va intra în posesia acestuia şi îl va preda imediat creditorului. Organul de executare va întocmi un proces-verbal, în două exemplare, din care unul se va păstra la dosarul de executare, iar celălalt va fi înmânat debitorului, care va semna de primire. În cazul în care este necesară folosirea forței, organul de executare este obligat să revină în cursul aceleiaşi zile, însoțit de poliție, pentru a intra în posesia bunului afectat garanției. (2) Creditorul va suporta cheltuielile şi riscurile legate de transportarea şi depozitarea bunurilor în cauză.

Art. 2.444. Drepturile şi obligațiile creditorului. Creditorul care deține bunul ipotecat are drepturile şi obligațiile unui administrator al bunului altuia împuternicit cu administrarea simplă, dispozițiile art. 795-799 aplicându-se în mod corespunzător.

II. Vânzarea bunului ipotecat

Art. 2.445. Vânzarea bunurilor ipotecate. (1) Creditorul ipotecar poate cere instanței de executare încuviințarea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului mobil ipotecat. La cererea de încuviințare se vor depune documente care atestă existența creanței ipotecare şi a ipotecii mobiliare, împreună cu dovada perfectării ipotecii. Instanța va analiza existența creanței şi a ipotecii legal perfectate şi va încuviința vânzarea, cu citarea părților interesate.

(2) Creditorul ipotecar poate vinde bunurile mobile ipotecate în starea în care se găsesc sau după luarea unor măsuri comercial rezonabile pentru valorificarea acestora.

(3) Creditorul poate vinde bunurile mobile ipotecate prin licitație publică ori prin negociere directă, prin unul sau mai multe contracte, în bloc ori separat, în orice moment sau loc, în condiții comerciale rezonabile.

(4) Părțile pot conveni, prin contractul de ipotecă, modul de valorificare a bunurilor grevate.

(5) În toate cazurile, vânzarea trebuie realizată într-o manieră comercial rezonabilă în ceea ce priveşte metoda, momentul, locul, condițiile şi toate celelalte aspecte ale acesteia.

Legea de aplicare:
Art. 181¹.[1] (1) Încuviințarea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului ipotecat prevăzută la art. 2.445 din Codul civil este de competența judecătoriei în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau, după caz, sediul creditorul.
(2) Opoziția la executare prevăzută la art. 2.452 din Codul civil este de competența judecătoriei care a încuviințat vânzarea bunului mobil ipotecat.
(3) Numirea administratorului bunului mobil ipotecat prevăzută la art. 2.468 și 2.469 din Codul civil, precum și opoziția la preluarea bunului mobil în vederea administrării sunt de competența judecătoriei în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau, după caz, sediul creditorul.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 69. (1) Părțile pot cădea de acord, prin contractul de garanție, asupra modului de vânzare a bunurilor grevate, ca urmare a neîndeplinirii obligației. (2) În lipsa unui asemenea acord, creditorul trebuie să vândă bunul afectat garanției într-o manieră comercială rezonabilă care să asigure obținerea celui mai bun preț. Metoda, maniera, locul și momentul vânzării trebuie să urmeze regulile comerciale adecvate, folosite de persoanele care vând bunuri similare în mod obișnuit pe piața respectivă. (3) Regulile comerciale adecvate pot fi: vânzarea directă către un terț, vânzarea prin licitație făcută publică în ziar, vânzarea pe piețe publice sau prin orice alt mod de vânzare rezonabil comercial pentru tipul de bunuri supuse vânzării. Dintre diferitele metode de vânzare rezonabile comercial creditorul o va alege pe aceea care să asigure obținerea celui mai bun preț.

Art. 2.446. Vânzarea comercial rezonabilă. (1) Vânzarea bunurilor este comercial rezonabilă dacă are loc:
a) în modul în care se dispune în mod obișnuit de bunuri de același fel pe o piață organizată;
b) la prețul stabilit pe o piață organizată și valabil în momentul vânzării;
c) în conformitate cu practicile comerciale rezonabile urmate de cei care vând în mod obișnuit bunuri de același fel;
d) în conformitate cu regulile stabilite prin contractul de ipotecă, atunci când nu există o piață organizată pentru bunul ipotecat sau dacă nu există practici comerciale standardizate.
(2) În condițiile prevăzute la alin. (1), simplul fapt că se putea obține un preț mai mare dacă vânzarea ar fi avut loc în alt moment sau printr-o altă metodă decât cea aleasă de creditor nu face ca vânzarea să nu fie considerată comercial rezonabilă.

Art. 2.447. Vânzarea bunului aflat în posesia debitorului. (1) Creditorul poate vinde bunul ipotecat, chiar dacă acesta se află în posesia debitorului.
(2) Cumpărătorul are dreptul de a intra în posesia bunului, în condițiile art. 2.435-2.444.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 65. Creditorul poate vinde orice bun afectat garanției, chiar în cazul în care se află în posesia debitorului. În astfel de situație cumpărătorul bunului are același drept de a intra în posesie ca și creditorul garantat, în condițiile prezentului titlu.

Art. 2.448. Cumpărarea de către creditor. (1) Un creditor ipotecar nu poate cumpăra bunul decât:
a) în cadrul unei licitații publice;
b) prin vânzare directă, însă numai dacă bunuri de același fel sunt vândute în mod obișnuit pe o piață reglementată.
(2) În aceste cazuri, creditorul poate depune creanța în contul prețului.

Art. 2.449. Notificarea vânzării. (1) Dacă dorește să vândă bunul după procedura reglementată în prezenta secțiune, creditorul este ținut să comunice persoanelor prevăzute la art. 2.450 o notificare de executare și să înscrie un aviz de executare la arhivă.

---

[1] Art. 181¹ a fost introdus prin art. III pct. 24 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

(2) Atât comunicarea notificării, cât şi înscrierea avizului de executare trebuie realizate cu cel puţin 15 zile înainte de data stabilită pentru vânzare.

(3) Nerespectarea acestor formalităţi atrage nulitatea vânzării.

(4) Dispoziţiile acestui articol nu se aplică atunci când bunurile care fac obiectul urmăririi sunt supuse pieirii, deteriorării ori devalorizării rapide ori sunt vândute în mod obişnuit pe o piaţă organizată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 71. (1) Înainte de vânzare, sub sancţiunea nulităţii şi a răspunderii pentru pagubele cauzate, creditorul trebuie să facă o notificare a vânzării către debitor şi către ceilalţi creditori care şi-au înscris un aviz de garanţie reală faţă de acelaşi debitor şi cu privire la acelaşi bun, precum şi proprietarului bunului afectat garanţiei, dacă debitorul nu este proprietarul acestuia. (2) Notificarea va fi comunicată persoanelor menţionate la alin. (1) la domiciliul lor, astfel încât să fie primită cu cel puţin 5 zile libere înainte de vânzare, şi va indica locul, ziua şi ora la care va avea loc vânzarea, precum şi condiţiile de vânzare. (3) Notificarea se va face prin orice mod care asigură dovada primirii ei şi, dacă este cazul, trebuie înmânată de către o persoană majoră. (4) Creditorul poate vinde bunul chiar înainte de notificare, în cazul bunurilor perisabile.

Art. 2.450. Destinatarii notificării. Creditorul trebuie să adreseze notificarea:

a) debitorului obligaţiei garantate prin ipotecă, fideiusorilor şi codebitorilor solidari ai acestuia;

b) constituitorului sau, după caz, succesorilor în drepturi ai acestuia;

c) tuturor creditorilor ipotecari ale căror ipoteci au devenit opozabile prin înscrierea în arhivă a unui aviz care identifică bunul grevat şi care, la data notificării, este înscris pe numele debitorului;

d) tuturor persoanelor de la care a primit notificarea existenţei unui drept sau a unei pretenţii cu privire la bunul ipotecat, precum şi celor de la care bunul a fost ridicat ori la care acesta se află, dacă sunt cunoscuţi;

e) tuturor creditorilor ipotecari şi privilegiaţi a căror garanţie a devenit opozabilă pe altă cale, în temeiul legii, dacă creditorul ipotecar cunoaşte identitatea şi adresa acestora.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 71. (1) Înainte de vânzare, sub sancţiunea nulităţii şi a răspunderii pentru pagubele cauzate, creditorul trebuie să facă o notificare a vânzării către debitor şi către ceilalţi creditori care şi-au înscris un aviz de garanţie reală faţă de acelaşi debitor şi cu privire la acelaşi bun, precum şi proprietarului bunului afectat garanţiei, dacă debitorul nu este proprietarul acestuia.

Art. 2.451. Conţinutul notificării. Notificarea vânzării trebuie să indice în mod clar:

a) constituitorul şi creditorul ipotecar;

b) bunurile care fac obiectul urmăririi;

c) suma pentru care se porneşte urmărirea;

d) metoda prin care se va realiza valorificarea bunului;

e) data, ora şi locul la care va avea loc licitaţia publică, precum şi preţul de pornire a licitaţiei ori, după caz, data şi ora cu începere de la care creditorul va dispune de bun.

Legea de aplicare:
Art. 182. În sensul art. 2.451 lit. c) din Codul civil, notificarea vânzării va preciza capitalul creanţei ipotecare şi va menţiona, în mod generic, că la acesta se adaugă accesoriile.

Art. 2.452. Opoziţia la executare. (1) În termen de 15 zile de la comunicarea notificării sau, după caz, de la înscrierea avizului de executare în arhivă, cei interesaţi sau vătămaţi prin executare pot formula opoziţie la executare.

(2) Opoziţia suspendă de drept procedura de vânzare până la soluţionarea definitivă a cauzei. Creditorul ipotecar care nu a preluat încă bunul va putea să o facă şi pe perioada judecării opoziţiei.

(3) Instanţa va soluţiona opoziţia în termen de 5 zile. Hotărârea instanţei poate fi atacată numai cu apel în termen de 5 zile de la comunicare. În cazul respingerii opoziţiei, apelul nu îl

opreşte pe creditor să treacă la valorificarea bunului. Apelul se soluţionează de urgenţă potrivit regulilor de la ordonanţa preşedinţială.

(4) Instanţa poate dispune încetarea executării pornite de creditor, dacă debitorul a plătit, precum şi restituirea bunului de către creditor. Dacă instanţa constată că vânzarea ar urma să se facă cu încălcarea dispoziţiilor prezentei secţiuni, va stabili condiţiile şi regulile corespunzătoare şi va încuviinţa valorificarea bunului.

Legea de aplicare:
Art. 181¹.[1] (1) Încuviinţarea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului ipotecat prevăzută la art. 2.445 din Codul civil este de competenţa judecătoriei în a cărei circumscripţie teritorială îşi are domiciliul sau, după caz, sediul creditorul.
(2) Opoziţia la executare prevăzută la art. 2.452 din Codul civil este de competenţa judecătoriei care a încuviinţat vânzarea bunului mobil ipotecat.
(3) Numirea administratorului bunului mobil ipotecat prevăzută la art. 2.468 şi 2.469 din Codul civil, precum şi opoziţia la preluarea bunului mobil în vederea administrării sunt de competenţa judecătoriei în a cărei circumscripţie teritorială îşi are domiciliul sau, după caz, sediul creditorul.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 75. (1) În termen de 5 zile libere de la primirea notificării, debitorul, creditorul sau proprietarul bunului, dacă are un interes, poate face opoziţie la vânzarea bunului. (2) Instanţa va soluţiona opoziţia în termen de 3 zile libere. Hotărârea instanţei poate fi atacată cu recurs în termen de 3 zile libere de la comunicarea hotărârii. Recursul nu suspendă executarea acestei hotărâri. (3) Instanţa poate dispune încetarea executării pornite de creditor, dacă debitorul a plătit potrivit art. 66,precum şi restituirea bunului de către debitor. Dacă instanţa constată că vânzarea ar urma să se facă cu încălcarea dispoziţiilor art. 69 alin. (2) şi (3), va stabili condiţiile şi regulile corespunzătoare şi va încuviinţa vânzarea.

Art. 2.453. Plata creanţei ipotecare. În orice moment până la vânzarea bunului de către creditor, debitorul şi orice persoană interesată pot executa obligaţia, plătind totodată cheltuielile rezonabile făcute pentru preluarea şi vânzarea bunului. În acest caz, creditorul este obligat să accepte plata, să înceteze imediat orice măsură de executare silită şi să restituie bunul debitorului.

Legea de aplicare:
Art. 183. În cadrul cheltuielilor rezonabile făcute de creditor cu preluarea bunului ipotecat se includ şi despăgubirile pe care acesta le datorează conform art. 2.437 alin. (2) şi art. 2.443 alin. (3) din Codul civil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 66. În orice moment, până la vânzarea bunului de către creditor, debitorul poate plăti creditorului totalitatea sumei datorate, cu cheltuielile rezonabile făcute pentru luarea în posesie şi vânzarea bunului, stingând astfel datoria. Creditorul este obligat să accepte plata, să înceteze imediat orice măsură de executare silită şi să restituie bunul către debitor.

Art. 2.454. Preferinţa la executare. (1) Creditorul ipotecar de rang superior este preferat creditorilor de rang inferior în ceea ce priveşte exerciţiul dreptului de a executa ipoteca şi poate, cât timp bunul nu a fost vândut, să continue executarea începută sau să pornească o nouă executare.

(2) Acesta poate fi însă ţinut să restituie cheltuielile făcute de un creditor de rang inferior dacă, fiind notificat cu privire la executarea ipotecii, omite să invoce prioritatea drepturilor sale într-un termen rezonabil.

Art. 2.455. Dobândirea lucrului de către cumpărător. (1) Vânzarea bunului în cadrul procedurii reglementate în prezentul capitol:

a) transferă cumpărătorului toate drepturile pe care constituitorul le are asupra bunului;

[1] Art. 181¹ a fost introdus prin art. III pct. 24 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

b) stinge ipoteca în virtutea căreia vânzarea a avut loc;
c) stinge toate celelalte ipoteci şi privilegii, dacă prin lege nu se prevede altfel.
(2) Titlurile sau înscrisurile care constată dreptul de proprietate al constituitorului asupra bunului, contractul de ipotecă, împreună cu menţiunea stingerii garanţiei la arhivă fac dovada dreptului de proprietate al dobânditorului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 70. (1) Cumpărătorul ia în proprietate bunul afectat garanţiei, liber de orice garanţie reală existentă sau de sarcini asupra acestui bun. (2) Titlurile sau înscrisurile care constată dreptul de proprietate al debitorului asupra bunului şi contractul de garanţie reală mobiliară, împreună cu menţiunea stingerii garanţiei la arhivă fac dovada dreptului de proprietate al cumpărătorului sau, după caz, al creditorului care şi-a adjudecat bunul.

Art. 2.456. Obligaţia personală a debitorului. Debitorul rămâne obligat personal pentru partea din creanţă care nu este acoperită de preţul obţinut din vânzare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 74. În cazul în care rezultatele obţinute din valorificarea bunului ca urmare a executării sunt insuficiente pentru a acoperi în întregime plata obligaţiei garantate, debitorul rămâne obligat pentru diferenţa de plată. În acest caz creditorul îşi va putea satisface diferenţa de creanţă ca simplu creditor chirografar.

Art. 2.457. Vânzarea bunului care nu aparţine debitorului. (1) Creditorul trebuie să restituie proprietarului fie lucrul, fie preţul vânzării, îndată ce a aflat că debitorul nu este proprietarul bunului ipotecat.
(2) În cazul în care creditorul nu cunoaşte această împrejurare până la distribuirea preţului, el este exonerat de orice răspundere, dacă a restituit debitorului ceea ce rămâne din vânzarea bunului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 76. (1) Când creditorul are cunoştinţă de faptul că debitorul nu este proprietarul bunului afectat garanţiei, acesta trebuie să remită proprietarului bunului afectat garanţiei ceea ce mai rămâne din bun în urma vânzării. (2) În cazul în care creditorul nu cunoaşte această împrejurare, acesta este exonerat de orice răspundere, dacă a restituit debitorului ceea ce rămâne din vânzarea bunului.

Art. 2.458. Locaţiunea bunului după vânzare. (1) Se poate conveni ca, după vânzare, constituitorul să folosească bunul în calitate de locatar.
(2) Dreptul constituitorului va fi opozabil oricărui dobânditor al bunului dacă a fost înscris la arhivă sau dacă a fost cunoscut de acesta pe altă cale.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 77. (1) Părţile pot conveni ca vânzarea bunului afectat garanţiei să aibă loc fără ca partea garantată să ia bunul în posesie. (2) În cadrul unei astfel de vânzări părţile pot conveni ca debitorul să rămână în posesia bunurilor în calitate de locatar. Dreptul debitorului va fi opozabil oricărui terţ dobânditor al bunului.

Art. 2.459. Distribuirea sumelor realizate. (1) După deducerea cheltuielilor rezonabile făcute de creditor cu preluarea, conservarea, luarea măsurilor pentru valorificarea bunului şi cu vânzarea, creditorul distribuie sumele de bani realizate din executare creditorilor privilegiaţi şi ipotecari, potrivit ordinii de preferinţă, chiar dacă aceştia ar avea creanţe afectate de termen suspensiv sau de condiţie rezolutorie. Cu privire la aceste sume, creditorul are drepturile şi obligaţiile unui administrator al bunurilor altuia împuternicit cu administrarea simplă, dispoziţiile art. 795-799 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Suma rămasă disponibilă se predă debitorului în termen de 3 zile de la primirea sumelor rezultate din valorificarea bunului. Dacă plata nu poate avea loc, suma va fi depusă într-un cont bancar, urmând ca debitorul să fie înștiințat despre aceasta de către creditor.

(3) Creditorul va întocmi de îndată un proces-verbal despre eliberarea sau distribuirea sumei rezultate din executare. Acesta se va comunica imediat debitorului, constituitorului și celorlalți creditori privilegiați și ipotecari și se va înscrie la arhivă.

(4) Orice înțelegere dintre creditor și debitor prin care se stabilește o altă destinație a sumelor rezultate din executare se consideră nescrisă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 78. (1) Dacă bunul afectat garanției este vândut, creditorul va distribui rezultatele vânzării în următoarea ordine:a) plata cheltuielilor rezultate din menținerea, conservarea, luarea în posesie și vânzarea bunului; b) plata dobânzilor și a creanței garantate care are primul rang de prioritate, chiar dacă aceasta nu a devenit exigibilă. (2) Orice sumă rămasă după satisfacerea creditorului cu gradul de prioritate cel mai înalt va fi distribuită celorlalți creditori în ordinea de prioritate a fiecăruia, stabilită potrivit prevederilor cap. III, chiar dacă creanțele acestora nu au devenit exigibile. Numai după plata integrală a unui creditor se poate proceda la plata următorului. (3) În termen de 3 zile de la primirea rezultatelor vânzării bunului afectat garanției creditorul care l-a vândut va preda orice surplus debitorului sau reprezentantului său. Dacă plata surplusului nu poate avea loc, suma respectivă va fi depusă într-un cont bancar, urmând ca debitorul să fie înștiințat despre aceasta de către creditor. (4) Orice înțelegere dintre creditor și debitor prin care s-ar stabili o altă destinație a sumelor va fi nulă de drept.

III. Preluarea bunului ipotecat în contul creanței

Art. 2.460. Preluarea bunului ipotecat în contul creanței. (1) Creditorul își poate însuși bunul ipotecat pentru stingerea creanței, dacă prin lege nu se prevede altfel, constituitorul consimte la aceasta, iar persoanele prevăzute la art. 2.450 nu se opun.

(2) Consimțământul constituitorului la preluarea bunului de către creditor în contul creanței trebuie să fie exprimat în scris și să fie ulterior neexecutării.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 73. Creditorul nu își poate adjudeca bunul afectat garanției în cadrul vânzării inițiate de el fără ca în prealabil să fi dat posibilitatea terților de a participa la vânzare, în afara cazului în care părțile au convenit altfel. Bunul adjudecat de către creditor va fi liber de orice sarcini, cu excepția celor înregistrate anterior înscrierii garanției sale.

Art. 2.461. Notificarea ofertei de preluare în contul creanței. Creditorul care dorește să preia bunul ipotecat pentru stingerea creanței sale va înscrie în arhivă un aviz de preluare în contul creanței și va notifica această ofertă persoanelor prevăzute la art. 2.450.

Art. 2.462. Opunerea la preluarea în contul creanței. (1) Opunerea la preluarea bunului în contul creanței făcută de persoanele prevăzute la art. 2.450 produce efecte numai dacă este comunicată creditorului în termen de 15 zile de la notificare.

(2) Dispozițiile art. 2.452 se aplică în mod corespunzător.

Art. 2.463. Efectele preluării în contul creanței. (1) Preluarea bunului de către creditor în contul creanței:

a) stinge creanța ipotecară;

b) transferă creditorului toate drepturile pe care constituitorul le are asupra bunului;

c) stinge toate ipotecile și privilegiile de rang inferior.

(2) Contractul de ipotecă împreună cu notificarea de preluare în contul creanței țin loc de titlu de proprietate.

Legea de aplicare:
Art. 184. În cazul în care creditorul a preluat bunul ipotecat în contul creanței, creanța ipotecară se stinge, iar creditorul nu mai poate exercita nicio acțiune personală și nici nu îl mai poate urmări pe debitor, chiar dacă valoarea bunului preluat nu acoperă integral creanța ipotecară.

§2. Executarea ipotecii asupra titlurilor reprezentative

Art. 2.464. Ipoteca asupra titlurilor reprezentative. (1) Când ipoteca are ca obiect titluri reprezentative privind bunuri mobile, inclusiv recipise de depozit și warante, creditorul are dreptul să vândă bunurile și să distribuie prețul, potrivit prevederilor prezentei secțiuni.

(2) Cel ce are o ipotecă asupra unor titluri de valoare negociabile are dreptul de a executa ipoteca împotriva giranților și avaliștilor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 83. (1) Când garanția reală este reprezentată prin titluri care atestă drepturi reale asupra unor bunuri mobile, inclusiv recipise de depozit și warant, creditorul poate să vândă bunurile și să distribuie prețul, potrivit prevederilor prezentului capitol. (2) În caz de neplată, creditorul garantat cu o garanție asupra unor titluri de valoare negociabile are dreptul de a executa garanția împotriva giranților și avaliștilor.

§3. Executarea ipotecii asupra creanțelor

Art. 2.465. Ipoteca asupra creanțelor. (1) Ipoteca unei creanțe conferă creditorului, atunci când condițiile pentru a porni executarea silită sunt întrunite, dreptul de a prelua titlul de creanță, de a cere și de a obține plata sau, la alegerea sa, de a vinde creanța și de a-și însuși prețul, toate acestea în limita sumei garantate.

(2) Cu privire la vânzarea avută în vedere la alin. (1), dispozițiile privitoare la cesiunea de creanță se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 84. Creditorul garantat cu o garanție reală asupra unor drepturi de creanță poate exercita următoarele drepturi, la alegerea sa:a) să intre în mod pașnic în posesia documentelor care constată drepturile de creanță. În acest scop creditorul poate folosi mijloace pașnice pentru încasarea sumelor din creanțele constituite ca garanție până la concurența sumei datorate, potrivit dispozițiilor prezentului capitol; b) să preia sau să cedeze altei persoane drepturile de creanță asupra cărora s-a constituit garanția reală, până la concurența creanței garantate, restul urmând a fi transmis celorlalți creditori ori debitorului, potrivit regulilor de distribuire a sumelor rezultate din vânzare, stabilite în prezentul capitol.

Legea de aplicare:
Art. 185. Dispozițiile art. 2.465 din Codul civil se aplică numai în situațiile în care creditorul ipotecar nu și-a exercitat drepturile conferite de art. 2.400-2.405 din Codul civil.

Art. 2.466. Ipoteca asupra conturilor. (1) Atunci când ipoteca ce poartă asupra unui cont este perfectată conform dispozițiilor art. 2.410 alin. (2) lit. a), creditorul poate compensa soldul creditor al contului cu creanța ipotecară.

(2) Atunci când ipoteca ce poartă asupra unui cont este perfectată conform dispozițiilor art. 2.410 alin. (2) lit. b) sau c), creditorul ipotecar poate ordona instituției de credit eliberarea soldului contului în beneficiul său.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: ▶ Art. 80. (1) Dacă obligația garantată nu a fost plătită, iar bunul afectat garanției sau produsele obținute din vânzarea lui reprezintă sume depuse într-un cont la o bancă, creditorul o va notifica în legătură cu intenția sa de a-și satisface creanța din sumele depuse în acel cont. (2) Creditorul va anexa la notificare o copie de pe contractul de garanție și va furniza băncii toate informațiile privind suma ce urmează a fi reținută. ▶ Art. 81. (1) În ziua primirii notificării banca este obligată să verifice dacă contractul de garanție a fost înscris la arhivă, gradul

de prioritate al acestuia şi conformitatea semnăturii debitorului de pe contractul de garanție cu cea aflată în evidențele sale. (2) Dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1), banca va putea continua să accepte depuneri în contul debitorului, dar nu va mai onora nici un ordin de plată primit după notificare. ► Art. 82. (1) După blocarea contului, potrivit art. 81 alin. (2), banca va plăti creanța debitorului garantat din sumele acestui cont, potrivit celor solicitate de creditor. (2) Dacă, potrivit ordinii de prioritate reglementate prin prezentul titlu, un alt creditor are un rang de prioritate mai mare asupra contului de depozit, banca trebuie să plătească mai întâi creditorul cu gradul de prioritate cel mai înalt, chiar dacă creanța acestuia nu a devenit exigibilă. (3) Banca nu răspunde pentru plățile astfel efectuate atât timp cât respectă cu strictețe dispozițiile prezentului titlu şi instrucțiunile primite de la creditor o dată cu notificarea. (4) Banca este obligată să înştiințeze debitorul, în termen de 24 de ore, despre fiecare acțiune întreprinsă în legătură cu contul său şi va proceda la deblocarea conturilor acestuia imediat ce vor fi plătite sumele pretinse de creditor.

Art. 2.467. Conduita creditorului. În toate cazurile, creditorul trebuie să acționeze într-o manieră comercial rezonabilă.

§4. Preluarea bunului în vederea administrării

Art. 2.468. Condițiile. (1) Creditorul care are o ipotecă asupra bunurilor unei întreprinderi poate prelua bunurile ipotecate în vederea administrării dacă notifică hotărârea sa persoanelor prevăzute la art. 2.450 şi înscrie la arhivă un aviz de executare, dispozițiile art. 2.449-2.451 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) Preluarea bunurilor se face temporar, cel mult până la satisfacerea creanței pentru care s-a constituit garanția.

Art. 2.469. Administratorul. Poate fi administrator creditorul sau o altă persoană desemnată de creditor sau, după caz, de către instanță.

Legea de aplicare:

Art. 181[1].[1] (1) Încuviințarea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului ipotecat prevăzută la art. 2.445 din Codul civil este de competența judecătoriei în a cărei circumscripție teritorială îşi are domiciliul sau, după caz, sediul creditorul.

(2) Opoziția la executare prevăzută la art. 2.452 din Codul civil este de competența judecătoriei care a încuviințat vânzarea bunului mobil ipotecat.

(3) Numirea administratorului bunului mobil ipotecat prevăzută la art. 2.468 şi 2.469 din Codul civil, precum şi opoziția la preluarea bunului mobil în vederea administrării sunt de competența judecătoriei în a cărei circumscripție teritorială îşi are domiciliul sau, după caz, sediul creditorul.

Art. 2.470. Obligațiile administratorului. Creditorul sau cel căruia i-a fost încredințată administrarea bunurilor are calitatea de administrator al bunului altuia însărcinat cu administrarea deplină, dispozițiile art. 800 şi 801 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 2.471. Conservarea drepturilor locatarului. Preluarea bunului în deplină administrare nu poate aduce atingere drepturilor dobândite anterior de locatar.

Art. 2.472. Încetarea administrării. Administrarea bunului încetează în cazul în care creditorul şi-a acoperit creanța, inclusiv despăgubirile şi cheltuielile privind executarea, în cazul în care a făcut o notificare prin care alege altă modalitate de executare, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege. Declararea falimentului persoanei împotriva căreia se execută garanția nu duce la încetarea administrării.

Art. 2.473. Obligațiile creditorului la încetarea administrării. (1) La încetarea administrării, creditorul este obligat să dea socoteală şi, dacă nu a optat pentru o altă modalitate de executare, să restituie bunurile celui împotriva căruia s-a făcut executarea.

---

[1] Art. 181[1] a fost introdus prin art. III pct. 24 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

(2) Creditorul care şi-a acoperit astfel creanța, despăgubirile şi cheltuielile cu executarea este obligat să predea persoanei împotriva căreia s-a executat garanția şi surplusul de bunuri obținut prin administrare.

§5. Sancțiuni

Art. 2.474. Încălcarea regulilor privitoare la preluarea bunului. (1) Creditorul care încalcă regulile de preluare a bunului ipotecat răspunde pentru pagubele pricinuite.

(2) El este, de asemenea, obligat să restituie bunurile şi să plătească persoanei împotriva căreia a pornit urmărirea o treime din valoarea acestor bunuri.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 87. Creditorul care intră în posesia bunului afectat garanției cu încălcarea prevederilor prezentului capitol va plăti debitorului o sumă echivalentă cu 30% din valoarea obligației garantate, va restitui bunul sau dreptul, dacă este posibil, şi va despăgubi debitorul pentru orice pagube rezultând din luarea în posesie cu rea-credință.

Art. 2.475. Încălcarea regulilor privitoare la executarea ipotecii. (1) Creditorul care încalcă regulile stabilite de prezenta secțiune pentru valorificarea bunului ipotecat răspunde pentru prejudiciile cauzate.

(2) Creditorul este, de asemenea, dator să plătească persoanei împotriva căreia a pornit urmărirea o treime din valoarea bunurilor supuse urmăririi la momentul vânzării.

(3) Dacă diferența dintre valoarea bunului ipotecat şi prețul realizat prin urmărirea silită este mai mare decât suma prevăzută la alin. (2), creditorul este obligat să plătească această diferență.

(4) Plătind aceste sume, creditorul poate reține prețul vânzării. El pierde însă partea din creanța ipotecară care a rămas neacoperită după urmărirea bunului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 88. (1) Dacă creditorul vinde bunul afectat garanției cu încălcarea prevederilor prezentului capitol va plăti debitorului o sumă echivalentă cu 30% din valoarea obligației garantate existente la momentul vânzării sau diferența dintre prețul pieței şi prețul de vânzare, în funcție de care dintre ele este mai ridicat, şi, în plus, va despăgubi debitorul pentru orice daune rezultând din vânzarea cu reacredință. (2) Creditorul poate reține rezultatele obținute ca urmare a unei astfel de vânzări, după ce îşi va plăti debitorului sumele cuvenite potrivit alin. (1). (3) Cu toate acestea, creditorul nu va mai avea dreptul să pretindă restul de plată din obligația garantată.

Art. 2.476. Stabilirea valorii bunului. (1) Pentru a stabili valoarea bunului în cazul prevăzut la art. 2.475 alin. (3), creditorul şi constituitorul vor desemna câte un expert evaluator.

(2) Dacă diferența dintre valorile astfel stabilite este mai mică de o cincime, valoarea bunului se consideră a fi media aritmetică a celor două valori.

(3) Dacă diferența este mai mare de o cincime, evaluatorii vor desemna un al treilea expert. Valoarea bunului se consideră a fi media aritmetică a celor mai apropiate două evaluări.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 89. Pentru a determina valoarea de piață a bunului în vederea stabilirii despăgubirilor cuvenite debitorului, creditorul garantat şi debitorul trebuie să îşi numească fiecare câte un expert. Dacă diferența dintre valorile de apreciere a ambelor expertize este mai mică de 20%, valoarea de piață va fi considerată ca fiind media aritmetică a celor două aprecieri. Dacă diferența valorilor celor două expertize este mai mare de 20%, experții vor numi un al treilea expert pentru aprecierea bunului. Valoarea estimată de piață va fi considerată media aritmetică dintre cele mai apropiate două estimări din cele trei.

Art. 2.477. Încălcarea regulilor privitoare la distribuirea prețului. Creditorul care încalcă regulile stabilite de prezenta secțiune pentru distribuirea prețului răspunde pentru prejudiciile cauzate celorlalți creditori potrivit dreptului comun.

Secțiunea a 3-a. Executarea ipotecilor imobiliare

Art. 2.478. Discuțiunea bunurilor ipotecate. Creditorul nu poate urmări în același timp vânzarea imobilelor care nu sunt ipotecate decât în cazul când bunurile care îi sunt ipotecate nu sunt suficiente pentru plata creanței sale.

Art. 2.479. Regulile aplicabile. Urmărirea silită se face cu respectarea dispozițiilor Codului de procedură civilă.

Capitolul V. Gajul

Secțiunea 1. Constituirea gajului

Art. 2.480. Obiectul gajului. Gajul poate avea ca obiect bunuri mobile corporale sau titluri negociabile emise în formă materializată.

Legea de aplicare:
Art. 186. Prin „gaj" în sensul titlului XI al cărții a V-a a Codului civil se desemnează toate garanțiile reale mobiliare care necesită deposedarea debitorului de bunul afectat garanției, indiferent de momentul și de temeiul juridic al constituirii lor.
Art. 187. (1) Gajul constituit înainte de data intrării în vigoare a Codului civil este supus, în ceea ce privește condițiile de valabilitate, dispozițiilor legale existente la data constituirii sale.
(2) Gajul pentru care formalitățile de deposedare sau de înregistrare au fost îndeplinite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil și pentru care condiția deposedării nu s-a pierdut până la data intrării în vigoare a Codului civil este supus, în ceea ce privește ordinea de preferință, opozabilitatea și efectele față de terți, dispozițiilor legale existente la data deposedării debitorului sau la data înregistrării gajului.
(3) Executarea silită a gajului începută înainte de data intrării în vigoare a Codului civil va fi continuată în conformitate cu dispozițiile legale existente la data începerii executării.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ▸ Art. 1685. Amanetul este un contract prin care datornicul remite creditorului său un lucru mobil spre siguranța datoriei *(C. civ. 1591, 1676).* ▸ Art. 1687. Preferința arătată în articolul precedent nu se poate înființa în privința mobilelor necorporale, cum creanțele mobiliare, decât prin un act în regulă înregistrat și notificat debitorului creanței date în amanet.

Art. 2.481. Constituirea gajului. (1) Gajul se constituie prin remiterea bunului sau titlului către creditor sau, după caz, prin păstrarea acestuia de către creditor, cu consimțământul debitorului, în scopul garantării creanței.
(2) Gajul asupra titlurilor negociabile se constituie, în cazul titlurilor nominative sau la purtător, prin remiterea acestora, iar în cazul titlurilor la ordin, prin andosarea acestora, în scop de garanție.

Art. 2.482. Publicitatea gajului. (1) Publicitatea gajului bunurilor mobile corporale se realizează fie prin deposedarea debitorului, fie prin înscrierea gajului la arhivă.
(2) Publicitatea gajului asupra sumelor de bani se realizează numai prin deținerea acestora.
(3) Gajul asupra titlurilor negociabile este perfectat prin remiterea sau, după caz, prin andosarea titlurilor.

Legea de aplicare:
Art. 188. În sensul prevederilor art. 2.482 alin. (2) din Codul civil, deținerea se poate realiza și prin intermediul controlului unic sau comun al unei casete de valori în care se află depozitate sumele de bani.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: ▸ Art. 29 (1): Garanțiile reale și sarcinile constituite pe bunuri mobile, care cad sub incidența prezentului titlu, îndeplinesc condiția de publicitate din momentul

înscrierii avizului de garanție reală la Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, denumită în continuare arhivă". ▶ Art. 30. (1) Fac excepție de la prevederile art. 29 următoarele: a) garanția reală, dacă obligația garantată în momentul încheierii contractului de garanție asupra unor bunuri mobile corporale nu depășește echivalentul în lei al sumei de 300 euro, a cărei publicitate se poate face fie prin luarea în posesie a bunului afectat garanției, fie prin înscrierea unui aviz de garanție la arhivă; b) garanția reală sau sarcina constituită pe sume de bani, valori mobiliare sau titluri reprezentând bunuri, inclusiv certificate de depozit și conosamente negociabile, precum și cecuri și bilete la ordin, a cărei publicitate se poate face numai prin posesia asupra instrumentului sau prin andosarea acestuia, dacă transferul instrumentului în cauză necesită posesia sau andosarea. Înscrierea la arhivă nu este o metodă validă de publicitate în aceste cazuri; c) garanția reală sau sarcina reală pe valori mobiliare care, potrivit regulilor pieței de valori mobiliare, pot fi transferate prin simpla înregistrare în registrele care deservesc piața pe care sunt vândute va fi considerată ca fiind făcută publică din acest moment; înscrierea la arhivă nu este o metodă validă de publicitate în aceste cazuri; d) garanția reală sau sarcina constituită asupra vapoarelor sau avioanelor trebuie făcută publică prin înregistrarea unui formular de aviz de garanție reală în registrul în care se află înregistrat titlul de proprietate asupra acestora. Registrul va trebui să evidențieze garanția reală la rubrica în care se află înscris titlul de proprietate asupra bunului.

Art. 2.483. Deținerea bunului de către creditor. Deținerea bunului de către creditorul gajist trebuie să fie publică și neechivocă. Atunci când față de terți se creează aparența că debitorul deține bunul, gajul nu poate fi opus acestora.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 30 alin. (2). Posesia bunului afectat garanției prevăzute la alin. (1) lit. a) și b) trebuie să fie publică. Posesia este publică dacă poate fi ușor cunoscută de către terți. Dacă bunul afectat garanției se află în posesia legitimă și sub controlul creditorului sau al reprezentantului său, dar față de terți se creează aparența că posesia aparține debitorului, posesia creditorului nu constituie posesie publică.

Art. 2.484. Deținerea prin intermediul unui terț. Creditorul poate, cu acordul debitorului său, să exercite detenția prin intermediul unui terț, însă deținerea exercitată de acesta nu asigură opozabilitatea gajului decât din momentul în care a primit înscrisul constatator al gajului.

Art. 2.485. Conservarea gajului. (1) Gajul există numai atât timp cât creditorul deține bunul gajat sau, după caz, cât timp este valabilă andosarea titlului la ordin.

(2) Cu toate acestea, gajul nu se stinge atunci când:

a) creditorul nu mai deține bunul, fără voia sa, prin fapta altei persoane;

b) creditorul a remis temporar bunul debitorului sau unui terț pentru a-l evalua, repara, transforma sau ameliora;

c) creditorul a remis bunul unui alt creditor al debitorului său în cadrul unei proceduri de urmărire silită.

Art. 2.486. Restituirea bunului către creditor. Sub rezerva regulilor privitoare la dobândirea proprietății bunurilor mobile prin posesia de bună-credință, creditorul gajist poate să ceară restituirea bunului de la cel care îl deține, cu excepția cazului în care bunul a fost preluat de un creditor ipotecar cu rang superior sau preluarea a intervenit în cadrul procedurii de executare silită.

Secțiunea a 2-a. Drepturile și obligațiile creditorului gajist

Art. 2.487. Drepturile și obligațiile creditorului gajist. Creditorul gajist are drepturile și obligațiile unui administrator al bunului altuia însărcinat cu administrarea simplă. Dispozițiile art. 795-799 se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 39 (1). Dacă bunul afectat garanției se găsește în posesiunea creditorului sau a unui terț care îl reprezintă, aceștia au drepturile și obligațiile prevăzute de Codul civil privind depozitul voluntar.

Art. 2.488. Fructele bunului gajat. În lipsă de stipulație contrară, creditorul predă debitorului fructele naturale și industriale. El impută fructele civile mai întâi asupra cheltuielilor făcute, apoi asupra dobânzilor și, la urmă, asupra capitalului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1692. (2) Dacă datoria, pentru a cărei siguranță s-a dat amanet o creanță, nu produce ea însăși dobânzi, atunci dobânzile creanței amanetate se țin în seamă asupra capitalului datoriei (C. civ. 1111). ► Art. 1693. Dacă creditorul abuză de amanet, debitorul poate să ceară ca acel amanet să se pună sub sechestru.

Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 39 [...] (2) Creditorul va percepe fructele sau dobânzile bunului afectat garanției în contul debitorului. (3) În lipsa unei stipulații contrare, fructele și dobânzile percepute se impută mai întâi asupra cheltuielilor normale de conservare a bunului, apoi asupra dobânzilor și, în final, asupra cuantumului obligației garantate, pentru a reduce nivelul acesteia.

Art. 2.489. Răscumpărarea titlurilor participative. În cazul răscumpărării acțiunilor sau a altor titluri participative la capitalul social al unei societăți comerciale, creditorul este îndreptățit să impute prețul plătit potrivit regulilor prevăzute la art. 2.488.

Art. 2.490. Pieirea bunului. Creditorul nu răspunde pentru pieirea bunului atunci când aceasta se datorează forței majore, vechimii ori folosirii normale și autorizate a bunului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1691. (1) Creditorul răspunde după regulile stabilite la titlul: *Despre contracte și obligații în genere,* de pierderea sau stricăciunea amanetului provenită din culpa sa.

Art. 2.491. Cheltuielile de conservare. Debitorul este ținut să restituie creditorului cheltuielile făcute cu conservarea bunului.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1691. (2) Asemenea și debitorul trebuie să întoarcă creditorului toate spezele utile și cele necesare făcute pentru conservarea amanetului *(C. civ. 991, 997, 1080, 1102, 1156, 1564, 1574, 1599, 1618, 1730).*

Art. 2.492. Restituirea bunului către debitor. (1) Debitorul nu poate cere restituirea bunului decât după ce a executat obligația, cu excepția cazului în care creditorul folosește ori conservă bunul în mod abuziv.

(2) Gajul se stinge atunci când creditorul este obligat să restituie bunul în temeiul unei hotărâri judecătorești pronunțate în condițiile alin. (1).

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1693. Dacă creditorul abuză de amanet, debitorul poate să ceară ca acel amanet să se pună sub sechestru. ► Art. 1694. (1) Debitorul nu poate pretinde restituțiunea amanetului decât după ce a plătit în întreg capitalul, dobânzile și spezele datoriei pentru a cărei siguranță s-a fost dat amanetul.

Art. 2.493. Indivizibilitatea gajului. (1) Gajul poartă asupra tuturor bunurilor grevate până la stingerea integrală a obligației garantate.

(2) Moștenitorul debitorului, plătind partea din datorie care îi revine, nu poate cere partea sa din bunul grevat cât timp obligația nu este stinsă în întregime.

(3) Moștenitorul creditorului gajist, primind partea din creanță care îi revine, nu poate remite bunul grevat în dauna celorlalți moștenitori care nu au fost plătiți.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1695. (1) Amanetul este nedivizibil, deşi datoria este divizibilă, între erezii debitorului, ori între aceia ai creditorului. (2) Eredele debitorului ce şi-a plătit partea sa de datorie, nu poate cere restituţiunea părţii sale de amanet atât timp cât datoria nu este plătită în întregul ei. (3) Şi viceversa, eredele creditorului care şi-a primit partea sa de datorie, nu poate să restituie amanetul cu dăunarea coerezilor săi încă neplătiţi *(C. civ. 774, 786, 1057 şi urm.).*

Art. 2.494. Aplicarea regulilor privitoare la ipotecă. Dispoziţiile privitoare la publicitatea, prioritatea, executarea şi stingerea ipotecilor mobiliare se aplică în mod corespunzător.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 3. Dispoziţiile prezentului titlu referitoare la ordinea de prioritate şi la publicitatea garanţiilor reale mobiliare sunt aplicabile şi amanetului, astfel cum este reglementat în art. 1685 –1696 din Codul civil.

Capitolul VI. Dreptul de retenţie

Art. 2.495. Noţiune. (1) Cel care este dator să remită sau să restituie un bun poate să îl reţină cât timp creditorul nu îşi execută obligaţia sa izvorâtă din acelaşi raport de drept sau, după caz, atât timp cât creditorul nu îl despăgubeşte pentru cheltuielile necesare şi utile pe care le-a făcut pentru acel bun ori pentru prejudiciile pe care bunul i le-a cauzat.

(2) Prin lege se pot stabili şi alte situaţii în care o persoană poate exercita un drept de retenţie.

Legea de aplicare:
Art. 189. (1) Drepturile de retenţie exercitate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce priveşte condiţiile de valabilitate, dispoziţiilor legale existente la data exercitării lor. (2) Drepturile de retenţie înregistrate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce priveşte ordinea de preferinţă, opozabilitatea şi efectele faţă de terţi, dispoziţiilor legale existente la data înregistrării lor.

Aplicaţii particulare ale dreptului de retenţie în reglementarea anterioară
▸ Art. 771. Coeredele care raportează imobilul în natură poate să reţină posesiunea până la plata efectivă a sumelor ce-i sunt datorite pentru cheltuieli sau ameliorăţiuni *(C. civ. 766).* ▸ Art. 1322. Vânzătorul nu este dator să predea lucrul, dacă cumpărătorul nu plăteşte preţul şi nu are dat de vânzător un termen pentru plată (C. civ. 1023, 1361 şi urm.). ▸ Art. 1323. El nu va fi dator să facă predarea, chiar de ar fi şi dat un termen pentru plată, dacă de la vânzare încoace, cumpărătorul a căzut în faliment sau în nesolvabilitate, încât vânzătorul se află în pericol de a pierde preţul, afară numai dacă cumpărătorul va da cauţiune că va plăti la termen. ▸ Art. 1444. Arendaşul ori locatarii nu pot fi daţi afară mai înainte de a fi dezdăunaţi de către locator, iar când acesta nu o face, de către cumpărător. ▸ Art. 1619. Depozitarul poate să oprească depozitul până la plata integrală cuvenită lui din cauza depozitului (C. civ. 1147, 1689). ▸ Art. 1730. Creanţele privilegiate asupra oarecăror mobile sunt: [...] 7. Creanţa cheltuielilor de transport şi a cheltuielilor accesorii asupra lucrului transportat, întrucât timp acela ce l-a transportat, îl are în posesiunea sa, şi în cele 24 ore ce vor urma trădării lucrului la destinatarul său, dacă acesta din urmă a conservat posesiunea lucrului. ▸ Art. 1910. Dacă posesorul actual al lucrului furat sau pierdut l-a cumpărat la bâlci sau la târg, sau la o vindere publică, sau de la un neguţător care vinde asemenea lucruri, proprietarul originar nu poate să ia lucrul înapoi decât întorcând posesorului preţul ce l-a costat.

Art. 2.496. Excepţii. (1) Dreptul de retenţie nu poate fi exercitat dacă deţinerea bunului provine dintr-o faptă ilicită, este abuzivă ori nelegală sau dacă bunul nu este susceptibil de urmărire silită.

(2) Dreptul de retenţie nu poate fi invocat de către posesorul de rea-credinţă decât în cazurile anume prevăzute de lege.

Art. 2.497. Îndatoririle celui care exercită dreptul de retenție. Cel care exercită un drept de retenție are drepturile și obligațiile unui administrator al bunului altuia împuternicit cu administrarea simplă, dispozițiile art. 795-799 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 2.498. Opozabilitatea dreptului de retenție. (1) Dreptul de retenție este opozabil terților fără îndeplinirea vreunei formalități de publicitate.

(2) Cu toate acestea, cel care exercită un drept de retenție nu se poate opune urmăririi silite pornite de un alt creditor, însă are dreptul de a participa la distribuirea prețului bunului, în condițiile legii.

Art. 2.499. Stingerea dreptului de retenție. (1) Dreptul de retenție încetează dacă cel interesat consemnează suma pretinsă sau oferă retentorului o garanție suficientă.

(2) Deposedarea involuntară de bun nu stinge dreptul de retenție. Cel care exercită acest drept poate cere restituirea bunului, sub rezerva regulilor aplicabile prescripției extinctive a acțiunii principale și dobândirii bunurilor mobile de către posesorul de bună-credință.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CARTEA A VI-A. DESPRE PRESCRIPȚIA EXTINCTIVĂ, DECĂDERE ŞI CALCULUL TERMENELOR[1]

Titlul I. Prescripția extinctivă

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 2.500. Obiectul prescripției extinctive. (1) Dreptul material la acțiune, denumit în continuare *drept la acțiune*, se stinge prin prescripție, dacă nu a fost exercitat în termenul stabilit de lege.

(2) În sensul prezentului titlu, prin *drept la acțiune* se înțelege dreptul de a constrânge o persoană, cu ajutorul forței publice, să execute o anumită prestație, să respecte o anumită situație juridică sau să suporte orice altă sancțiune civilă, după caz.

Legea de aplicare:
Art. 201. Prescripțiile începute şi neîmplinite la data intrării în vigoare a Codului civil sunt şi rămân supuse dispozițiilor legale care le-au instituit.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 1. (1) Dreptul la acțiune, având un obiect patrimonial, se stinge prin prescripție, dacă nu a fost exercitat în termenul stabilit în lege.

Art. 2.501. Prescriptibilitatea dreptului la acțiune. (1) Drepturile la acțiune având un obiect patrimonial sunt supuse prescripției extinctive, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel.

(2) De asemenea, în cazurile anume prevăzute de lege, sunt supuse prescripției extinctive şi alte drepturi la acțiune, indiferent de obiectul lor.

Art. 2.502. Imprescriptibilitatea dreptului la acțiune. Cazuri. (1) Dreptul la acțiune este imprescriptibil în cazurile prevăzute de lege, precum şi ori de câte ori, prin natura sau obiectul dreptului subiectiv ocrotit, exercițiul său nu poate fi limitat în timp.

(2) În afara cazurilor prevăzute la alin. (1), sunt imprescriptibile drepturile privitoare la:

1. acțiunea privind apărarea unui drept nepatrimonial, cu excepția cazului în care prin lege se dispune altfel;

2. acțiunea în constatarea existenței sau inexistenței unui drept;

3. acțiunea în constatarea nulității absolute a unui act juridic;

4. acțiunea în constatarea nulității absolute a certificatului de moştenitor, dacă obiectul său îl constituie fie stabilirea masei succesorale, fie partajul succesoral, sub condiția acceptării moştenirii în termenul prevăzut de lege.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 2. Nulitatea unui act juridic poate fi invocată oricând, fie pe cale de acțiune, fie pe cale de excepție.

---

[1] Dispozițiile tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a VI-a sunt cuprinse în art. 201-205 din Legea nr. 71/2011.

Art. 2.503. Prescripția dreptului la acțiune privind drepturile accesorii. (1) Odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept principal, se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile accesorii, afară de cazul în care prin lege s-ar dispune altfel.

(2) În cazul în care un debitor este obligat la prestații succesive, dreptul la acțiune cu privire la fiecare dintre aceste prestații se stinge printr-o prescripție deosebită, chiar dacă debitorul continuă să execute una sau alta dintre prestațiile datorate.

(3) Dispozițiile alin. (2) nu sunt aplicabile în cazul în care prestațiile succesive alcătuiesc, prin finalitatea lor, rezultată din lege sau convenție, un tot unitar.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: ▸ Art. 1. (2) Odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept principal se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile accesorii. ▸ Art. 12. În cazul când un debitor este obligat la prestații succesive, dreptul la acțiune cu privire la fiecare din aceste prestații se stinge printr-o prescripție deosebită.

Art. 2.504. Prescripția dreptului la acțiune privind creanța garantată. (1) Prescripția dreptului la acțiune privind creanța principală nu atrage și stingerea dreptului la acțiunea ipotecară. În acest din urmă caz, creditorul ipotecar va putea urmări, în condițiile legii, doar bunurile mobile sau imobile ipotecate, însă numai în limita valorii acestor bunuri.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică prescripției dreptului la acțiune pentru plata dobânzilor și a altor accesorii ale creanței ipotecare, care, în afara capitalului, nu mai pot fi acoperite după împlinirea prescripției din valorificarea, pe cale silită, a bunului grevat.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1800. (4) Inscripțiile luate de creditori nu întrerup cursul prescripției stabilite prin lege în favoarea debitorului, sau în favoarea unei a treia persoane detentoare a imobilului *(C. civ. 974, 1091, 1134, 1153, 1801, 1802, 1890, 1891, 1892, 1895).*

Art. 2.505. Compensația și dreptul de retenție. Prescripția nu împiedică stingerea prin compensație a creanțelor reciproce și nici exercitarea dreptului de retenție, dacă dreptul la acțiune nu era prescris în momentul în care s-ar fi putut opune compensarea sau dreptul de retenție, după caz.

Art. 2.506. Efectele prescripției împlinite. (1) Prescripția nu operează de plin drept.

(2) După împlinirea termenului de prescripție, cel obligat poate să refuze executarea prestației.

(3) Cel care a executat de bunăvoie obligația după ce termenul de prescripție s-a împlinit nu are dreptul să ceară restituirea prestației, chiar dacă la data executării nu știa că termenul prescripției era împlinit.

(4) Recunoașterea dreptului, făcută printr-un act scris, precum și constituirea de garanții în folosul titularului dreptului a cărui acțiune este prescriptibilă sunt valabile, chiar dacă cel care le-a făcut nu știa că termenul de prescripție era împlinit. În aceste cazuri sunt aplicabile regulile de la renunțarea la prescripție.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 20. (1) Debitorul care a executat obligația după ce dreptul la acțiune al creditorului s-a prescris, nu are dreptul să ceară înapoierea prestației, chiar dacă la data executării nu știa că termenul prescripției era împlinit.

Art. 2.507. Renunțarea la prescripție. Nu se poate renunța la prescripție cât timp nu a început să curgă, dar se poate renunța la prescripția împlinită, precum și la beneficiul termenului scurs pentru prescripția începută și neîmplinită.

Art. 2.508. Felurile renunțării la prescripție. (1) Renunțarea la prescripție este expresă sau tacită.

(2) Renunțarea tacită trebuie să fie neîndoielnică. Ea poate rezulta numai din manifestări neechivoce.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1839. (1) Renunțarea la prescripție este sau expresă sau tacită. (2) Renunțarea tacită rezultă dintr-un fapt care presupune delăsarea dreptului câştigat.

Art. 2.509. Persoanele care nu pot renunța la prescripție. Cel lipsit de capacitatea de a înstrăina sau, după caz, de a se obliga nu poate renunța la prescripție.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1840. Cel ce nu poate înstrăina nu poate renunța la prescripție *(C. civ. 946, 948, 1306, 1536).*

Art. 2.510. Efectele renunțării la prescripție. (1) După renunțare, începe să curgă o nouă prescripție de acelaşi fel.

(2) Dacă partea îndreptățită renunță la beneficiul termenului scurs până la acea dată, sunt aplicabile dispozițiile privind întreruperea prescripției prin recunoaşterea dreptului.

Art. 2.511. Întinderea renunțării la prescripție. Renunțarea îşi produce efecte numai în privința celui care a făcut-o. Ea nu poate fi invocată împotriva codebitorilor solidari ori ai unei obligații indivizibile sau împotriva fideiusorilor.

Art. 2.512. Invocarea prescripției de partea interesată. (1) Prescripția poate fi opusă numai de cel în folosul căruia curge, personal sau prin reprezentant, şi fără a fi ținut să producă vreun titlu contrar ori să fi fost de bună-credință.

(2) Organul de jurisdicție competent nu poate aplica prescripția din oficiu.

(3) Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile chiar dacă invocarea prescripției ar fi în interesul statului sau al unităților sale administrativ-teritoriale.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1841. În materie civilă, judecătorii nu pot aplica prescripția dacă cel interesat nu va fi invocat acest mijloc.

Art. 2.513. Momentul până la care se poate invoca prescripția. Prescripția poate fi opusă numai în primă instanță, prin întâmpinare sau, în lipsa invocării, cel mai târziu la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate.

Art. 2.514. Invocarea prescripției de către alte persoane. Codebitorii unei obligații solidare sau indivizibile şi fideiusorii pot invoca prescripția, chiar dacă unul dintre debitori a neglijat să o facă ori a renunțat la ea. Tot astfel o pot face creditorii celui interesat, precum şi orice altă persoană interesată.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1843. Creditorii şi orice altă persoană interesată pot să opună prescripția câştigată debitorului sau codebitorului lor, ori proprietarului, chiar şi dacă acel debitor, codebitor sau proprietar renunță la dânsa *(C. civ. 562, 699, 974).*

Art. 2.515. Regulile aplicabile prescripției extinctive. (1) Prescripția extinctivă este reglementată prin lege.

(2) Este interzisă orice clauză prin care fie direct, fie indirect o acțiune ar fi declarată imprescriptibilă, deşi, potrivit legii, aceasta este prescriptibilă, sau invers, o acțiune declarată de lege imprescriptibilă ar fi considerată prescriptibilă.

(3) Cu toate acestea, în limitele şi condițiile prevăzute de lege, părțile care au capacitatea deplină de exercițiu pot, prin acord expres, să modifice durata termenelor de prescripție sau să modifice cursul prescripției prin fixarea începutului acesteia ori prin modificarea cauzelor legale de suspendare ori de întrerupere a acesteia, după caz.

(4) Termenele de prescripție pot fi reduse sau mărite, prin acordul expres al părților, fără însă ca noua durată a acestora să fie mai mică de un an și nici mai mare de 10 ani, cu excepția termenelor de prescripție de 10 ani ori mai lungi, care pot fi prelungite până la 20 de ani.

(5) Dispozițiile alin. (3) și (4) nu se aplică în cazul drepturilor la acțiune de care părțile nu pot să dispună și nici acțiunilor derivate din contractele de adeziune, de asigurare și cele supuse legislației privind protecția consumatorului.

(6) Orice convenție sau clauză contrară dispozițiilor prezentului articol este lovită de nulitate absolută.

Legea de aplicare:
Art. 202. Dispozițiile art. 2.515 din Codul civil nu validează convențiile având ca obiect modificarea regimului legal al prescripției încheiate anterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 2.516. Domeniul de aplicare. (1) Dispozițiile prezentului titlu constituie dreptul comun în materia prescripției extinctive.

(2) Prescripția dreptului de a obține executarea silită a unei hotărâri judecătorești sau arbitrale ori a altui titlu executoriu este supusă dispozițiilor Codului de procedură civilă, afară de cazul în care acestea din urmă ar fi neîndestulătoare.

Capitolul II. Termenul prescripției extinctive

Art. 2.517. Termenul general de 3 ani. Termenul prescripției este de 3 ani, dacă legea nu prevede un alt termen.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 3. (1) Termenul prescripției este de 3 ani.

Art. 2.518. Termenul de prescripție de 10 ani. Cazuri. Se prescrie în termen de 10 ani dreptul la acțiune privitor la:

1. drepturile reale care nu sunt declarate prin lege imprescriptibile ori nu sunt supuse altui termen de prescripție;

2. repararea prejudiciului moral sau material cauzat unei persoane prin tortură ori acte de barbarie sau, după caz, a celui cauzat prin violență ori agresiuni sexuale comise contra unui minor sau asupra unei persoane aflate în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința;

3. repararea prejudiciului adus mediului înconjurător.

Art. 2.519. Termenul de prescripție de 2 ani. (1) Dreptul la acțiune întemeiat pe un raport de asigurare sau reasigurare se prescrie în termen de 2 ani.

(2) De asemenea, se prescrie în termen de 2 ani dreptul la acțiune privitor la plata remunerației cuvenite intermediarilor pentru serviciile prestate în baza contractului de intermediere.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 3. (2) Prin derogare de la dispozițiile alineatului precedent, în raporturile ce izvorăsc din asigurare, termenul de prescripție este de 2 ani, în afara acelor raporturi ce izvorăsc din asigurările de persoane în care obligațiile devin exigibile prin ajungerea la termen sau prin amortizare; cu privire la primele de asigurare datorate în temeiul asigurărilor prin efectul legii, sunt aplicabile dispozițiile art. 22.

Art. 2.520. Termenul de prescripție de un an. Cazuri. (1) Se prescrie în termen de un an dreptul la acțiune în cazul:

1. profesioniștilor din alimentația publică sau hotelierilor, pentru serviciile pe care le prestează;

2. profesorilor, institutorilor, maeștrilor și artiștilor, pentru lecțiile date cu ora, cu ziua sau cu luna;

3. medicilor, moaşelor, asistentelor şi farmaciştilor, pentru vizite, operaţii sau medicamente;
4. vânzătorilor cu amănuntul, pentru plata mărfurilor vândute şi a furniturilor livrate;
5. meşteşugarilor şi artizanilor, pentru plata muncii lor;
6. avocaţilor, împotriva clienţilor, pentru plata onorariilor şi cheltuielilor. Termenul de prescripţie se va calcula din ziua rămânerii definitive a hotărârii sau din aceea a împăcării părţilor ori a revocării mandatului. În cazul afacerilor neterminate, termenul de prescripţie este de 3 ani de la data ultimei prestaţii efectuate;
7. notarilor publici şi executorilor judecătoreşti, în ceea ce priveşte plata sumelor ce le sunt datorate pentru actele funcţiei lor. Termenul prescripţiei se va socoti din ziua în care aceste sume au devenit exigibile;
8. inginerilor, arhitecţilor, geodezilor, contabililor şi altor liber-profesionişti, pentru plata sumelor ce li se cuvin. Termenul prescripţiei se va socoti din ziua când s-a terminat lucrarea.

(2) În toate cazurile, continuarea lecţiilor, serviciilor, furniturilor, actelor sau lucrărilor nu întrerupe prescripţia pentru sumele scadente.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1904. Acţiunea medicilor, chirurgilor şi a apotecarilor, pentru vizite, operaţii şi medicamente; a neguţătorilor, pentru marfele ce vând la particularii care nu sunt neguţători; a directorilor de pensionate, pentru preţul pensiunii şcolarilor lor, şi a altor maiştri, pentru preţul uceniciei; a servitorilor care se tocmesc cu anul, pentru plata simbriei lor; se prescriu printr-un an *(C. civ. 1905, 1908).*

Art. 2.521. Termenul de prescripţie de un an. Alte cazuri. (1) Se prescrie prin împlinirea unui termen de un an şi dreptul la acţiune privitor la restituirea sumelor încasate din vânzarea biletelor pentru un spectacol care nu a mai avut loc.

(2) De asemenea, dacă prin lege nu se dispune altfel, se prescrie prin împlinirea unui termen de un an şi dreptul la acţiunea izvorâtă dintr-un contract de transport de bunuri terestru, aerian sau pe apă, îndreptată împotriva transportatorului.

(3) În cazul prevăzut la alin. (2), termenul de prescripţie este de 3 ani, atunci când contractul de transport a fost încheiat spre a fi executat succesiv sau, după caz, combinat, cu acelaşi mijloc de transport sau cu mijloace de transport diferite.

Art. 2.522. Repunerea în termenul de prescripţie. (1) Cel care, din motive temeinice, nu şi-a exercitat în termen dreptul la acţiune supus prescripţiei poate cere organului de jurisdicţie competent repunerea în termen şi judecarea cauzei.

(2) Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât dacă partea şi-a exercitat dreptul la acţiune înainte de împlinirea unui termen de 30 de zile, socotit din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care au justificat depăşirea termenului de prescripţie.

Capitolul III. Cursul prescripţiei extinctive

Secţiunea 1. Începutul prescripţiei extinctive

Art. 2.523. Regula generală. Prescripţia începe să curgă de la data când titularul dreptului la acţiune a cunoscut sau, după împrejurări, trebuia să cunoască naşterea lui.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 7. (1) Prescripţia începe să curgă de la data când se naşte dreptul la acţiune sau dreptul de a cere executarea silită.

Art. 2.524. Dreptul la acţiunea în executarea obligaţiilor de a da sau de a face. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, în cazul obligaţiilor contractuale de a da sau de a face prescripţia începe să curgă de la data când obligaţia devine exigibilă şi debitorul trebuia astfel s-o execute.

(2) În cazul în care dreptul este afectat de un termen suspensiv, prescripția începe să curgă de la împlinirea termenului sau, după caz, de la data renunțării la beneficiul termenului stabilit exclusiv în favoarea creditorului.

(3) Dacă dreptul este afectat de o condiție suspensivă, prescripția începe să curgă de la data când s-a îndeplinit condiția.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 7. (3) Dacă dreptul este sub condiție suspensivă sau cu termen suspensiv, prescripția începe să curgă de la data când s-a împlinit condiția sau a expirat termenul.

Art. 2.525. Dreptul la acțiunea în restituirea prestațiilor. Prescripția dreptului la acțiune în restituirea prestațiilor făcute în temeiul unui act anulabil ori desființat pentru rezoluțiune sau altă cauză de ineficacitate începe să curgă de la data rămânerii definitivă a hotărârii prin care s-a desființat actul ori, după caz, de la data la care declarația de rezoluțiune sau reziliere a devenit irevocabilă.

Art. 2.526. Dreptul la acțiunea în executarea prestațiilor succesive. Când este vorba de prestații succesive, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data la care fiecare prestație devine exigibilă, iar dacă prestațiile alcătuiesc un tot unitar, de la data la care ultima prestație devine exigibilă.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 12. În cazul când un debitor este obligat la prestații succesive, dreptul la acțiune cu privire la fiecare din aceste prestații se stinge printr-o prescripție deosebită.

Art. 2.527. Dreptul la acțiunea în materia asigurărilor. În cazul asigurării contractuale, prescripția începe să curgă de la expirarea termenelor prevăzute de lege ori stabilite de părți pentru plata primei de asigurare, respectiv pentru plata indemnizației sau, după caz, a despăgubirilor datorate de asigurător.

Art. 2.528. Dreptul la acțiunea în repararea pagubei cauzate printr-o faptă ilicită. (1) Prescripția dreptului la acțiune în repararea unei pagube care a fost cauzată printr-o faptă ilicită începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască atât paguba, cât și pe cel care răspunde de ea.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, și în cazul acțiunii în restituire întemeiate pe îmbogățirea fără justă cauză, plata nedatorată sau gestiunea de afaceri.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 8. (1) Prescripția dreptului la acțiune în repararea pagubei pricinuite prin fapta ilicită începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască, atât paguba, cât și pe cel care răspunde de ea. (2) Dispozițiile alineatului precedent se aplică prin asemănare și în cazul îmbogățirii fără just temei.

Art. 2.529. Dreptul la acțiunea în anularea actului juridic. (1) Prescripția dreptului la acțiunea în anularea unui act juridic începe să curgă:

a) în caz de violență, din ziua când aceasta a încetat;

b) în cazul dolului, din ziua când a fost descoperit;

c) în caz de eroare ori în celelalte cazuri de anulare, din ziua când cel îndreptățit, reprezentantul său legal ori cel chemat de lege să îi încuviințeze sau să îi autorizeze actele a cunoscut cauza anulării, însă nu mai târziu de împlinirea a 18 luni din ziua încheierii actului juridic.

(2) În cazurile în care nulitatea relativă poate fi invocată de o terță persoană, prescripția începe să curgă, dacă prin lege nu se dispune altfel, de la data când terțul a cunoscut existența cauzei de nulitate.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 9. (1) Prescripția dreptului la acțiune în anularea unui act juridic pentru violență începe să curgă de la data când aceasta a încetat. (2) În caz de viclenie ori eroare sau în celelalte cazuri de anulare, prescripția începe să curgă de la data când cel îndreptățit, reprezentantul său legal sau persoana chemată de lege să-i încuviințeze actele, a cunoscut cauza anulării, însă cel mai târziu de la împlinirea a 18 luni de la data încheierii actului.

Art. 2.530. Dreptul la acțiunea în răspundere pentru vicii aparente. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, prescripția dreptului la acțiune izvorât din transmiterea unor bunuri sau executarea unor lucrări, cu vicii aparente, în cazurile în care legea sau contractul obligă la garanție și pentru asemenea vicii, începe să curgă de la data predării sau recepției finale a bunului ori a lucrării sau, după caz, de la data împlinirii termenului prevăzut de lege ori stabilit prin procesul-verbal de constatare a viciilor, pentru înlăturarea de către debitor a viciilor constatate.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul lipsei calităților convenite ori al lipsurilor cantitative, însă numai dacă oricare dintre aceste lipsuri puteau fi descoperite, fără cunoștințe speciale, printr-o verificare normală.

Art. 2.531. Dreptul la acțiunea în răspundere pentru vicii ascunse. (1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, prescripția dreptului la acțiune pentru viciile ascunse începe să curgă:

a) în cazul unui bun transmis sau al unei lucrări executate, alta decât o construcție, de la împlinirea unui an de la data predării ori recepției finale a bunului sau a lucrării, în afara cazului în care viciul a fost descoperit mai înainte, când prescripția va începe să curgă de la data descoperirii;

b) în cazul unei construcții, de la împlinirea a 3 ani de la data predării sau recepției finale a construcției, afară numai dacă viciul a fost descoperit mai înainte, când prescripția va începe să curgă de la data descoperirii.

(2) Pentru executarea unor lucrări curente, termenele prevăzute la alin. (1) sunt de o lună, în cazul prevăzut la lit. a), respectiv de 3 luni, în cazul prevăzut la lit. b).

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică și în cazul lipsei calităților convenite ori al lipsurilor cantitative, însă numai dacă oricare din aceste lipsuri nu puteau fi descoperite, fără cunoștințe speciale, printr-o verificare normală.

(4) Termenele prevăzute în prezentul articol sunt termene de garanție înăuntrul cărora viciile trebuie, în toate cazurile, să se iveaască.

(5) Prin dispozițiile prezentului articol nu se aduce însă nicio atingere termenelor de garanție speciale, legale sau convenționale.

(6) Dispozițiile prezentului articol se aplică, în mod corespunzător, și în cazul produselor pentru care s-a prevăzut un termen de valabilitate, ca și în cazul bunurilor sau lucrărilor pentru care există un termen de garanție pentru buna funcționare.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 11. (1) Prescripția dreptului la acțiune privind viciile ascunse ale unui lucru transmis sau ale unei lucrări executate, începe să curgă de la data descoperirii viciilor, însă cel mai târziu de la împlinirea unui an de la predarea lucrului sau a lucrării. (2) Prescripția acțiunii privind viciile unei construcții începe să curgă de la data descoperirii viciilor, însă cel mai târziu de la împlinirea a trei ani de la predare. (3) Prin dispozițiile prezentului articol nu se aduce nicio atingere termenelor de garanție, legale sau convenționale.

Secțiunea a 2-a. Suspendarea prescripției extinctive

Art. 2.532. Cazurile generale de suspendare a prescripției. Prescripția nu începe să curgă, iar, dacă a început să curgă, ea se suspendă:

1. între soți, cât timp durează căsătoria și nu sunt separați în fapt;

2. între părinți, tutore sau curator și cei lipsiți de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă ori între curatori și cei pe care îi reprezintă, cât timp durează ocrotirea și socotelile nu au fost date și aprobate;

3. între orice persoană care, în temeiul legii, al unei hotărâri judecătorești sau al unui act juridic, administrează bunurile altora și cei ale căror bunuri sunt astfel administrate, cât timp administrarea nu a încetat și socotelile nu au fost date și aprobate;

4. în cazul celui lipsit de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, cât timp nu are reprezentant sau ocrotitor legal, în afară de cazurile în care există o dispoziție legală contrară;

5. cât timp debitorul, în mod deliberat, ascunde creditorului existența datoriei sau exigibilitatea acesteia;

6. pe întreaga durată a negocierilor purtate în scopul rezolvării pe cale amiabilă a neînțelegerilor dintre părți, însă numai dacă acestea au fost ținute în ultimele 6 luni înainte de expirarea termenului de prescripție;

7. în cazul în care cel îndreptățit la acțiune trebuie sau poate, potrivit legii ori contractului, să folosească o anumită procedură prealabilă, cum sunt reclamația administrativă, încercarea de împăcare sau altele asemenea, cât timp nu a cunoscut și nici nu trebuia să cunoască rezultatul acelei proceduri, însă nu mai mult de 3 luni de la declanșarea procedurii, dacă prin lege sau contract nu s-a stabilit un alt termen;

8. în cazul în care titularul dreptului sau cel care l-a încălcat face parte din forțele armate ale României, cât timp acestea se află în stare de mobilizare sau de război. Sunt avute în vedere și persoanele civile care se găsesc în forțele armate pentru rațiuni de serviciu impuse de necesitățile războiului;

9. în cazul în care cel împotriva căruia curge sau ar urma să curgă prescripția este împiedicat de un caz de forță majoră să facă acte de întrerupere, cât timp nu a încetat această împiedicare; forța majoră, când este temporară, nu constituie o cauză de suspendare a prescripției decât dacă survine în ultimele 6 luni înainte de expirarea termenului de prescripție;

10. în alte cazuri prevăzute de lege.

Legea de aplicare:
Art. 203. Dispozițiile art. 2.532 pct. 6 și 7 din Codul civil privitoare la suspendarea cursului prescripției se aplică și în cazul prescripțiilor începute înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă împrejurările care atrag suspendarea s-au produs după această din urmă dată.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: ▸ Art. 13. Cursul prescripției se suspendă:b) pe timpul cât creditorul sau debitorul face parte din Forțele Armate ale României, iar acestea sunt puse pe picior de război; c) până la rezolvarea reclamației administrative făcută de cel îndreptățit, cu privire la despăgubiri sau restituiri, în temeiul unui contract de transport sau de prestare a serviciilor de poștă și telecomunicații, însă cel mai târziu până la expirarea unui termen de 3 luni socotit de la înregistrarea reclamației. ▸ Art. 14. (1) Între părinți sau tutore și cei ce se află sub ocrotirea lor, între curator și acei pe care îi reprezintă, precum și între orice altă persoană care, în temeiul legii sau al hotărârii judecătorești, administrează bunurile altora și cei ale căror bunuri sunt astfel administrate, prescripția nu curge cât timp socotelile nu au fost date și aprobate. (2) Prescripția nu curge împotriva celui lipsit de capacitate de exercițiu, cât timp nu are reprezentant legal și nici împotriva celui cu capacitate restrânsă, cât timp nu are cine să-i încuviințeze actele. (3) Prescripția nu curge între soți în timpul căsătoriei.
C. civ. 1864: ▸ Art. 1876. Prescripția nu curge în contra minorilor și interzișilor, afară de cazurile determinate prin lege *(C. civ. 1900 și 1908)* ▸ Art. 1881. Prescripția nu curge între soți, pe cât timp ține căsătoria *(C. civ. 1882 și urm.)*.

Art. 2.533. Suspendarea prescripției în materie succesorală. (1) Prescripția nu curge contra creditorilor defunctului în privința creanțelor pe care aceștia le au asupra moștenirii cât

timp aceasta nu a fost acceptată de către succesibili ori, în lipsa acceptării, cât timp nu a fost numit un curator care să îi reprezinte.

(2) Ea nu curge nici contra moştenitorilor defunctului cât timp aceştia nu au acceptat moştenirea ori nu a fost numit un curator care să îi reprezinte.

(3) Prescripția nu curge, de asemenea, contra moştenitorilor, în privința creanțelor pe care aceştia le au asupra moştenirii, de la data acceptării moştenirii şi până la data lichidării ei.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: ► Art. 1882. (1) Prescripția nu curge contra moştenitorului beneficiar în respectul creanțelor sale asupra succesiunii. (2) Ea nu curge în contra succesiunii, nici în privința creanțelor, nici în privința drepturilor reale *(C. civ. 713, 1883).* ► Art. 1883. Regulile prescrise prin articolul precedent se aplică şi la prescripția dintre administratorul legal al averii unei persoane şi acea persoană, precum dintre o succesiune vacantă şi persoana numită curator al ei *(C. civ. 1882).*

Art. 2.534. Efectele suspendării prescripției. (1) De la data când cauza de suspendare a încetat, prescripția îşi reia cursul, socotindu-se pentru împlinirea termenului şi timpul scurs înainte de suspendare.

(2) Prescripția nu se va împlini mai înainte de expirarea unui termen de 6 luni de la data când suspendarea a încetat, cu excepția prescripțiilor de 6 luni sau mai scurte, care nu se vor împlini decât după expirarea unui termen de o lună de la încetarea suspendării.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 15. (1) După încetarea suspendării, prescripția îşi reia cursul, socotindu-se şi timpul curs înainte de suspendare. (2) Prescripția nu se va împlini totuşi înainte de expirarea unui termen de 6 luni, socotit de la încetarea cauzei de suspendare, cu excepția prescripțiilor mai scurte de 6 luni care nu se vor împlini decât după expirarea unui termen de o lună de la suspendare.

Art. 2.535. Beneficiul suspendării prescripției. Suspendarea prescripției poate fi invocată numai de către partea care a fost împiedicată să facă acte de întrerupere, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Art. 2.536. Extinderea efectului suspensiv. Suspendarea prescripției față de debitorul principal ori față de fideiusor produce efecte în privința amândurora.

Secțiunea a 3-a. Întreruperea prescripției extinctive

Art. 2.537. Cazurile de întrerupere a prescripției. Prescripția se întrerupe:

1. printr-un act voluntar de executare sau prin recunoaşterea, în orice alt mod, a dreptului a cărui acțiune se prescrie, făcută de către cel în folosul căruia curge prescripția;

2. prin introducerea unei cereri de chemare în judecată sau de arbitrare, prin înscrierea creanței la masa credală în cadrul procedurii insolvenței, prin depunerea cererii de intervenție în cadrul urmăririi silite pornite de alți creditori ori prin invocarea, pe cale de excepție, a dreptului a cărui acțiune se prescrie;

3. prin constituirea ca parte civilă pe parcursul urmăririi penale sau în fața instanței de judecată până la începerea cercetării judecătoreşti; în cazul în care despăgubirile se acordă, potrivit legii, din oficiu, începerea urmăririi penale întrerupe cursul prescripției, chiar dacă nu a avut loc constituirea ca parte civilă;

4. prin orice act prin care cel în folosul căruia curge prescripția este pus în întârziere;

5. în alte cazuri prevăzute de lege.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 16. (1) Prescripția se întrerupe:b) prin introducerea unei cereri de chemare în judecată ori de arbitrare, chiar dacă cererea a fost introdusă la o instanță judecătorească ori la un organ de arbitraj necompetent; c) printr-un act începător de executare.

C. civ. 1864: ▸ Art. 1865. Întreruperea civilă se operează: 1. printr-o cerere făcută în judecată, fie introductivă de instanță sau numai incidentă într-o instanță deja începută; ▸ Art. 1870. Cererea în judecată întrerupe prescripția, după regulile cuprinse în articolul 1868 și 1869, chiar în cazul când este adresată la o instanță judecătorească necompetentă și chiar dacă este nulă pentru lipsă de forme *(C. civ. 1868, 1869. 1871).*

Art. 2.538. Recunoașterea dreptului. (1) Recunoașterea se poate face unilateral sau convențional și poate fi expresă sau tacită.

(2) Când recunoașterea este tacită, ea trebuie să rezulte fără echivoc din manifestări care să ateste existența dreptului celui împotriva căruia curge prescripția. Constituie acte de recunoaștere tacită plata parțială a datoriei, achitarea, în tot sau în parte, a dobânzilor sau penalităților, solicitarea unui termen de plată și altele asemenea.

(3) Poate invoca recunoașterea tacită și cel îndreptățit la restituirea unei prestații făcute în executarea unui act juridic ce a fost desființat pentru nulitate, rezoluțiune sau orice altă cauză de ineficacitate, atât timp cât bunul individual determinat, primit de la cealaltă parte cu ocazia executării actului desființat, nu este pretins de aceasta din urmă pe cale de acțiune reală ori personală.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 16. (1) Prescripția se întrerupe: a) prin recunoașterea dreptului a cărui acțiune se prescrie, făcută de cel în folosul căruia curge prescripția.
C. civ. 1864: Art. 1865. Întreruperea civilă se operează: 2. printr-un act începător de executare, precum sechestrul *(saisie)* sau cererea execuției unui titlu cărui legea recunoaște puterea executorie; 3. prin recunoașterea de către debitor sau posesor a dreptului celui în contra cărui prescrie *(C. civ. 1905).*

Art. 2.539. Cererea de chemare în judecată sau de arbitrare. (1) În cazurile prevăzute la art. 2.537 pct. 2 și 3, prescripția este întreruptă chiar dacă sesizarea a fost făcută la un organ de jurisdicție ori de urmărire penală necompetent sau chiar dacă este nulă pentru lipsă de formă.

(2) Prescripția nu este întreruptă dacă cel care a făcut cererea de chemare în judecată sau de arbitrare ori de intervenție în procedura insolvenței sau a urmăririi silite a renunțat la ea, nici dacă cererea a fost respinsă, anulată ori s-a perimat printr-o hotărâre rămasă definitivă. Cu toate acestea, dacă reclamantul, în termen de 6 luni de la data când hotărârea de respingere sau de anulare a rămas definitivă, introduce o nouă cerere, prescripția este considerată întreruptă prin cererea de chemare în judecată sau de arbitrare precedentă, cu condiția însă ca noua cerere să fie admisă.

(3) Prescripția nu este întreruptă nici dacă hotărârea judecătorească sau arbitrală și-a pierdut puterea executorie prin împlinirea termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită. În acest caz însă, dacă dreptul de a obține obligarea pârâtului este imprescriptibil sau nu s-a prescris încă, se va putea face o nouă cerere de chemare în judecată ori de arbitrare, fără a se putea opune excepția autorității de lucru judecat.

(4) Dispozițiile prezentului articol se aplică, în mod corespunzător, și atunci când prescripția a fost întreruptă prin invocarea, pe cale de excepție, a dreptului a cărui acțiune se prescrie.

Legea de aplicare:
Art. 204. Dispozițiile art. 2.539 alin. (2) teza a II-a din Codul civil se aplică și în cazul cererii de chemare în judecată sau de arbitrare introduse după intrarea în vigoare a Codului civil.
Art. 205[1].[1] Dispozițiile art. 2.539 alin. (2) teza a II-a din Codul civil sunt aplicabile inclusiv în cazul în care prin hotărârea rămasă definitivă s-a luat act de renunțarea la judecată ori s-a constatat perimarea.

[1] Art. 205[1] a fost introdus prin art. III pct. 25 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 16. (2) Prescripția nu este întreruptă, dacă s-a pronunțat încetarea procesului, dacă cererea de chemare în judecată sau executare a fost respinsă, anulată sau dacă s-a perimat, ori dacă cel care a făcut-o a renunțat la ea.
C. civ. 1864: ▶ Art. 1868. (1) Cererea făcută în judecată nu va putea întrerupe prescripția decât dacă va fi încuviințată de judecătorie prin hotărâre de nerevocabilă autoritate. (2) În cazul acesta nici o prescripție nu poate curge de la formarea cererii în judecată și până la pronunțarea unei asemenea hotărâri *(C. civ. 1870, 1871).* ▶ Art. 1869. Dacă cel ce a format cererea în judecată lasă să se perime acea acțiune a sa prin nelucrare; dacă se dezistă de acea cerere pentru oricare alt motiv, afară de nulități de formă sau de necompetința instanței către care a fost făcut, nici o întrerupere de prescripție nu poate fi *(C. civ. 1865,1868, 1870).*

Legislație conexă: art. 248-254 și art. 246-247 C. proc. civ.

Art. 2.540. Punerea în întârziere. Prescripția este întreruptă prin punerea în întârziere a celui în folosul căruia curge prescripția numai dacă aceasta este urmată de chemarea lui în judecată în termen de 6 luni de la data punerii în întârziere.

Art. 2.541. Efectele întreruperii prescripției. (1) Întreruperea șterge prescripția începută înainte de a se fi ivit cauza de întrerupere.

(2) După întrerupere începe să curgă o nouă prescripție.

(3) Dacă întreruperea prescripției a avut loc prin recunoașterea dreptului de către cel în folosul căruia curgea, va începe să curgă o nouă prescripție de același fel.

(4) În cazul în care prescripția a fost întreruptă printr-o cerere de chemare în judecată ori de arbitrare, noua prescripție a dreptului de a obține executarea silită nu va începe să curgă cât timp hotărârea de admitere a acțiunii nu a rămas definitivă.

(5) Dacă întreruperea rezultă din intervenția făcută în procedura insolvenței sau a urmăririi silite, prescripția va reîncepe să curgă de la data la care există din nou posibilitatea legală de valorificare a creanței rămase neacoperite.

(6) În cazul în care prescripția a fost întreruptă potrivit art. 2.537 pct. 3, întreruperea operează până la comunicarea ordonanței de clasare, a ordonanței de suspendare a urmăririi penale ori a hotărârii de suspendare a judecății sau până la pronunțarea hotărârii definitive a instanței penale. Dacă repararea pagubei se acordă, potrivit legii, din oficiu, întreruperea operează până la data când cel împotriva căruia a început să curgă prescripția a cunoscut sau trebuia să cunoască hotărârea definitivă a instanței penale prin care ar fi trebuit să se stabilească despăgubirea.

Reglementarea anterioară
Decretul nr. 167/1958: Art. 17. (1) Întreruperea șterge prescripția începută înainte de a se fi ivit împrejurarea care a întrerupt-o. (2) După întrerupere începe să curgă o nouă prescripție. (3) În cazul când prescripția a fost întreruptă printr-o cerere de chemare în judecată ori de arbitrare sau printr-un act începător de executare, noua prescripție nu începe să curgă cât timp hotărârea de admitere a cererii nu a rămas definitivă sau, în cazul executării, până la îndeplinirea ultimului act de executare.
C. civ. 1864: Art. 1867. Întreruperea, fie civilă, fie naturală, șterge cu totul orice prescripție începută înaintea sa; în nici un caz acea prescripție nu mai poate fi continuată. Posesorul sau debitorul pot începe o nouă prescripție după ce actele constitutive de întrerupere încetează, conform naturii lor și regulilor aci mai jos stabilite *(C. civ. 1864, 1866, 1868).*

Art. 2.542. Beneficiul întreruperii prescripției. (1) Efectele întreruperii prescripției profită celui de la care emană actul întreruptiv și nu pot fi opuse decât celui împotriva căruia a fost îndreptat un asemenea act, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(2) Dacă prescripția a fost întreruptă prin recunoașterea dreptului de către cel în folosul căruia curgea, efectele întreruperii profită celui împotriva căruia a curs și nu pot fi opuse decât autorului recunoașterii.

Art. 2.543. Extinderea efectului întreruptiv. Întreruperea prescripției împotriva debitorului principal sau contra fideiusorului produce efecte în privința amândurora.

Reglementarea anterioară
C. civ. 1864: Art. 1873. (1) Întreruperea civilă a prescripției, făcută în contra debitorului principal, are efecte și în contra cauțiunii. (2) Întreruperea făcută în contra cauțiunii nu poate opri cursul prescripției datoriei principale *(C. civ. 1652 și urm., 1679 și urm.).*

Capitolul IV. Împlinirea prescripției

Art. 2.544. Calculul prescripției. Cursul prescripției se calculează potrivit regulilor stabilite în titlul III din prezenta carte, luându-se în considerare, dacă este cazul, și cazurile de suspendare sau de întrerupere prevăzute de lege.

Titlul II. Regimul general al termenelor de decădere

Art. 2.545. Instituirea termenului de decădere. (1) Prin lege sau prin voința părților se pot stabili termene de decădere pentru exercitarea unui drept sau săvârșirea unor acte unilaterale.

(2) Neexercitarea dreptului subiectiv înăuntrul termenului stabilit atrage pierderea lui, iar în cazul actelor unilaterale, împiedicarea, în condițiile legii, a săvârșirii lor.

Art. 2.546. Limita stabilirii termenelor de decădere. Este lovită de nulitate absolută clauza prin care se stabilește un termen de decădere ce ar face excesiv de dificilă exercitarea dreptului sau săvârșirea actului de către partea interesată.

Art. 2.547. Aplicarea regulilor de la prescripție. Dacă din lege sau din convenția părților nu rezultă în mod neîndoielnic că un anumit termen este de decădere, sunt aplicabile regulile de la prescripție.

Art. 2.548. Regimul termenelor de decădere. (1) Termenele de decădere nu sunt supuse suspendării și întreruperii, dacă prin lege nu se dispune altfel.

(2) Cu toate acestea, forța majoră împiedică, în toate cazurile, curgerea termenului, iar dacă termenul a început să curgă, el se suspendă, dispozițiile art. 2.534 alin. (1) fiind aplicabile în mod corespunzător. Termenul de decădere nu se socotește însă împlinit decât după 5 zile de la data când suspendarea a încetat.

(3) De asemenea, atunci când realizarea dreptului presupune exercitarea unei acțiuni în justiție, termenul este întrerupt pe data introducerii cererii de chemare în judecată sau de arbitrare ori de punere în întârziere, după caz, dispozițiile privitoare la întreruperea prescripției fiind aplicabile în mod corespunzător.

Legea de aplicare:
Art. 205. Dispozițiile art. 2.548 alin. (1) și (2) din Codul civil se aplică numai termenelor de decădere care au început să curgă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 2.549. Renunțarea la beneficiul decăderii. (1) Când termenul de decădere a fost stabilit prin contract sau instituit printr-o dispoziție legală care ocrotește un interes privat, cel în favoarea căruia a fost stipulat ori instituit poate să renunțe, după împlinirea termenului, la beneficiul decăderii. Dacă renunțarea intervine înainte de împlinirea termenului, sunt aplicabile regulile privitoare la întreruperea prescripției prin recunoașterea dreptului.

(2) Părțile nu pot însă renunța, nici anticipat și nici după începerea cursului lor, la termenele de decădere de ordine publică și nici nu le pot modifica, micșorându-le sau mărindu-le, după caz.

Art. 2.550. Invocarea decăderii. (1) Decăderea poate fi opusă de partea interesată în condițiile art. 2.513.

(2) Organul de jurisdicție este obligat să invoce și să aplice din oficiu termenul de decădere, indiferent dacă cel interesat îl pune sau nu îl pune în discuție, cu excepția cazului când acesta privește un drept de care părțile pot dispune în mod liber.

Titlul III. Calculul termenelor

Art. 2.551. Regulile aplicabile. Durata termenelor, fără deosebire de natura și izvorul lor, se calculează potrivit regulilor stabilite de prezentul titlu.

Art. 2.552. Termenul stabilit pe săptămâni, luni sau ani. (1) Când termenul este stabilit pe săptămâni, luni sau ani, el se împlinește în ziua corespunzătoare din ultima săptămână ori lună sau din ultimul an.

(2) Dacă ultima lună nu are o zi corespunzătoare celei în care termenul a început să curgă, termenul se împlinește în ultima zi a acestei luni.

(3) Mijlocul lunii se socotește a cincisprezecea zi.

(4) Dacă termenul este stabilit pe o lună și jumătate sau pe mai multe luni și jumătate, cele 15 zile se vor socoti la sfârșitul termenului.

Art. 2.553. Termenul stabilit pe zile. (1) Când termenul se stabilește pe zile, nu se ia în calcul prima și ultima zi a termenului.

(2) Termenul se va împlini la ora 24,00 a ultimei zile.

(3) Cu toate acestea, dacă este vorba de un act ce trebuie îndeplinit într-un loc de muncă, termenul se va împlini la ora la care încetează programul normal de lucru. Dispozițiile art. 2.556 rămân aplicabile.

Art. 2.554. Prorogarea termenului. Dacă ultima zi a termenului este o zi nelucrătoare, termenul se consideră împlinit la sfârșitul primei zile lucrătoare care îi urmează.

Art. 2.555. Termenul stabilit pe ore. Când termenul se stabilește pe ore, nu se iau în calcul prima și ultima oră a termenului.

Art. 2.556. Prezumția efectuării în termen a actelor. Actele de orice fel se socotesc făcute în termen, dacă înscrisurile care le constată au fost predate oficiului poștal sau telegrafic cel mai târziu în ultima zi a termenului, până la ora când încetează în mod obișnuit activitatea la acel oficiu.

Legea de aplicare:
Art. 205^2.[1] Dispozițiile art. 2.556 se aplică în cazul în care înscrisurile au fost predate prin scrisoare recomandată la oficiul poștal sau telegrafic ori la un serviciu de curierat rapid sau la un serviciu specializat de comunicare, înființate potrivit legii.

[1] Art. 205^2 a fost introdus prin art. III pct. 25 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

BCU IAȘI CENTRU UNIVERSITAR LIBRARY

CARTEA A VII-A. DISPOZIȚII DE DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT[1]

Titlul I. Dispoziții generale

Art. 2.557. Obiectul reglementării. (1) Prezenta carte cuprinde norme pentru determinarea legii aplicabile unui raport de drept internațional privat.

(2) În înțelesul prezentei cărți, raporturile de drept internațional privat sunt raporturile civile, comerciale, precum și alte raporturi de drept privat cu element de extraneitate.

(3) Dispozițiile prezentei cărți sunt aplicabile în măsura în care convențiile internaționale la care România este parte, dreptul Uniunii Europene sau dispozițiile din legile speciale nu stabilesc o altă reglementare.

Legea de aplicare:

Art. 207. (1) Dispozițiile cărții a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil se aplică numai în cauzele deduse instanței judecătorești sau autorității competente după data intrării în vigoare a Codului civil, având ca obiect raporturi juridice cu elemente de extraneitate, indiferent de data și locul încheierii actelor ori producerii sau săvârșirii faptelor generatoare ale respectivelor raporturi juridice.

(2) În cazul raporturilor de drept internațional privat stabilite anterior intrării în vigoare a Codului civil, competența legii determinate potrivit alin. (1) poate fi înlăturată dacă aplicarea sa conduce la consecințe vădit injuste.

(3) În cauzele privind raporturi cu elemente de extraneitate aflate pe rolul instanțelor judecătorești sau al autorităților competente, legea aplicabilă se determină conform normelor de drept internațional privat aplicabile până la data intrării în vigoare a Codului civil.

(4) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător ori de câte ori ar interveni o modificare a regulilor de drept internațional privat stabilite în cartea a VII-a a Codului civil.

Art. 208. (1) Când dreptul substanțial aplicabil unor raporturi cu elemente de extraneitate, desemnat de părți sau, după caz, de autorul actului unilateral, conform dispozițiilor cărții a VII-a a Codului civil, a cunoscut modificări până la data aplicării sale, se aplică normele pertinente ale acestuia în vigoare la data desemnării, în lipsă de prevederi contrare în cartea a VII-a a Codului civil.

(2) Dacă în dreptul străin stabilit conform regulilor cărții a VII-a a Codului civil ca fiind dreptul aplicabil în cauză a avut loc o tranziție legislativă, normele de drept substanțial aplicabile în cauză se determină potrivit regulilor de drept tranzitoriu prevăzute în acest sistem de drept.

(3) În cazurile de acceptare a retrimiterii, în condițiile prevăzute la art. 2.559 din Codul civil, regula de drept internațional privat străină este luată în considerare în forma și conținutul existente la momentul identificării dreptului străin aplicabil.

Art. 209. Dispozițiile art. 34 și 35 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat, cu completările ulterioare, sunt aplicabile până la data începerii aplicării Regulamentului (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 7 din 10 ianuarie 2009, respectiv a începerii aplicării în Uniunea Europeană a Protocolului de la Haga din 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor alimentare.

---

[1] Dispozițiile tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a VII-a sunt cuprinse în art. 207 și 208 din Legea nr. 71/2011.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ▶ Art. 1. (1) Prezenta lege cuprinde: a) norme pentru determinarea legii aplicabile unui raport de drept internațional privat; b) norme de procedură în litigii privind raporturi de drept internațional privat. (2) În înțelesul prezentei legi, raporturile de drept internațional privat sunt raporturile civile, comerciale, de muncă, de procedură civilă şi alte raporturi de drept privat cu element de extraneitate. ▶ Art. 10. Dispozițiile prezentei legi sunt aplicabile în măsura în care convențiile internaționale la care România este parte nu stabilesc o altă reglementare.

Legislație conexă: ▶ Tratatul privind aderarea Bulgariei şi a României la Uniunea Europeană (M. Of. nr. 465 din 1.06.2005), intrat în vigoare la 1 ianuarie 2007, prin care Republica Bulgaria şi România au devenit membre ale Uniunii Europene, potrivit căruia: de la data aderării, dispozițiile tratatelor institutive, încheiate înainte de aderare, sunt obligatorii şi pentru statele noi membre, acestea aplicându-se în condițiile stabilite prin tratate şi prin actul de aderare ▶ Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (România a aderat la Convenție la 15.01.2008 prin Decizia Consiliului nr. 2007/856/CE din 8 noiembrie 2007, publicată în JO nr. L 347 din 29.12.2007, p. 1-36) ▶ Convenția de la Haga, privind competența, legea aplicabilă, recunoaşterea, executarea şi cooperarea cu privire la răspunderea părintească şi măsurile privind protecția copiilor, adoptată în 1996 intrată în vigoare la 28.12.2007, ratificată de România prin Legea 361/2007 (M. Of. nr. 895 nr. 28.12 decembrie 2007) ▶ Regulamentul (CE) nr. 2201/27 noiembrie 2003 al Consiliului privind competența, recunoaşterea şi executarea hotărârilor judecătoreşti în materie matrimonială şi în materia răspunderii părinteşti, de abrogare a Regulamentul (CE) nr. 1347/2000 (JO nr. L 338 din 23.12.2003, p. 1-29) ▶ Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului şi Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I) (JO nr. L 177 din 4.7.2008, p. 6-16) ▶ Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European şi al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II)(JOCE nr. 199 din 31.07.2007, p. 40-49) ▶ Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2009 privind competența, legea aplicabilă, recunoaşterea şi executarea hotărârilor şi cooperarea în materie de obligații de întreținere (se aplică din 18.06.2011) (JO nr. L 7 din 10.1.2009, p. 1-79) ▶ Constituția României, art. 148 ▶ Codul de procedură civilă, art. 607

Art. 2.558. Calificarea. (1) Când determinarea legii aplicabile depinde de calificarea ce urmează să fie dată unei instituții de drept sau unui raport juridic, se ia în considerare calificarea juridică stabilită de legea română.

(2) În caz de retrimitere, calificarea se face după legea străină care a retrimis la legea română.

(3) Natura mobiliară sau imobiliară a bunurilor se determină potrivit legii locului unde acestea se află sau, după caz, sunt situate.

(4) Dacă legea română nu cunoaşte o instituție juridică străină sau o cunoaşte sub o altă denumire ori cu un alt conținut, se poate lua în considerare calificarea juridică făcută de legea străină.

(5) Cu toate acestea, când părțile au determinat ele însele înțelesul noțiunilor dintr-un act juridic, calificarea acestor noțiuni se face după voința părților.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 3. Când determinarea legii aplicabile depinde de calificarea ce urmează să fie dată unei instituții de drept sau unui raport juridic, se ia în considerare calificarea juridică stabilită de legea română. ▶ Art. 50. Natura mobiliară sau imobiliară, cât şi conținutul drepturilor reale asupra bunurilor se determină în conformitate cu legea locului unde se află sau sunt situate, prin derogare de la art. 3.

Art. 2.559. Retrimiterea. (1) Legea străină cuprinde dispozițiile de drept material, inclusiv normele conflictuale, cu excepția unor dispoziții contrare.

(2) Dacă legea străină retrimite la dreptul român sau la dreptul altui stat, se aplică legea română, dacă nu se prevede în mod expres altfel.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (1), legea străină nu cuprinde şi normele ei conflictuale în cazul în care părțile au ales legea străină aplicabilă, în cazul legii străine aplicabile formei actelor juridice şi obligațiilor extracontractuale, precum şi în alte cazuri speciale prevăzute de convențiile internaționale la care România este parte, de dreptul Uniunii Europene sau de lege.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 4. (1) Dacă legea străină, determinată potrivit dispozițiilor ce urmează, retrimite la dreptul român, se aplică legea română, afară de cazul în care se prevede în mod expres altfel. (2) Retrimiterea făcută de legea străină la dreptul altui stat este fără efect.

Legislație conexă: Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European şi al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II)(JOCE nr. 199 din 31.07.2007, p. 40-49)

Art. 2.560. Sistemele plurilegislative. Dacă legea străină aparține unui stat în care coexistă mai multe sisteme legislative, dreptul acelui stat determină dispozițiile legale aplicabile, iar în lipsă, se aplică sistemul legislativ din cadrul acelui stat care prezintă cele mai strânse legături cu raportul juridic.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 5. În cazul în care legea străină aparține unui stat în care coexistă mai multe sisteme legislative, dreptul acelui stat determină dispozițiile aplicabile.

Art. 2.561. Reciprocitatea. (1) Aplicarea legii străine este independentă de condiția reciprocității.

(2) Dispozițiile speciale prin care se cere condiția reciprocității în anumite materii rămân aplicabile. Îndeplinirea condiției reciprocității de fapt este prezumată până la dovada contrară care se stabileşte de Ministerul Justiției, prin consultare cu Ministerul Afacerilor Externe.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 6. (1) Aplicarea legii străine este independentă de condiția reciprocității, afară numai dacă dispozițiile ce urmează sau legi speciale nu prevăd altfel. (2) În cazul în care se cere condiția reciprocității de fapt, îndeplinirea ei este prezumată până la dovada contrară. Dovada se solicită Ministerului Justiției, care stabileşte situația reală, prin consultare cu Ministerul Afacerilor Externe.

Legislație conexă: ► art. 6 din Legea nr. 312/2005 privind dobândirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor de către cetățenii străini şi apatrizi, precum şi de către persoanele juridice străine (M. Of. nr. 1008 din 14 noiembrie 2005) ► art. 8 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (republicată în M. Of. nr. 827 din 13 septembrie 2005) ► art. 2 şi art. 13 din Legea nr. 189/2003 privind asistența judiciară internațională în materie civilă şi comercială (republicată în M. Of. nr. 543 din 5 august 2009) ► art. 12 din Legea nr. 184/2001 privind organizarea şi exercitarea profesiei de arhitect (republicată în M. Of. nr. 771 din 23 august 2004) ► art. 4 alin. (4) din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009) ► art. 162, art. 163 şi art. 167 din Legea nr. 105/1992 (M. Of. nr. 245 din 1 octombrie 1992) ► art. 50 alin. (3) din O.U.G. nr. 194/2002 privind regimul juridic al străinilor (republicată în M. Of. nr. 421 din 5 iunie 2008)

Art. 2.562. Conținutul legii străine. (1) Conținutul legii străine se stabileşte de instanța judecătorească prin atestări obținute de la organele statului care au edictat-o, prin avizul unui expert sau printr-un alt mod adecvat.

(2) Partea care invocă o lege străină poate fi obligată să facă dovada conținutului ei.

(3) În cazul imposibilității de a stabili, într-un termen rezonabil, conținutul legii străine, se aplică legea română.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 7. (1) Conținutul legii străine se stabilește de instanța judecătorească prin atestări obținute de la organele statului care au edictat-o, prin avizul unui expert sau un alt mod adecvat. (2) Partea care invocă o lege străină poate fi obligată să facă dovada conținutului ei. (3) În cazul imposibilității de a stabili conținutul legii străine, se aplică legea română.

Legislație conexă: ► art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului ► Convenția europeană în domeniul informării asupra dreptului străin, semnată la Londra la 7 iunie 1968 și Protocolul adițional la convenție, semnat la Strasbourg la 15 martie 1978, la care România a aderat prin H.G. nr. 153/1991 (M. Of. nr. 63 din 26 martie 1991) ► Convenția privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială, semnată la Haga 15 noiembrie 1965, la care România a aderat prin Legea nr. 124/2003 (M. Of. nr. 265 din 16 aprilie 2003) ► Convenția privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă sau comercială, adoptată la Haga la 18 martie 1970, la care România a aderat prin Legea nr. 175/2003 (M. Of. nr. 331 din 15 mai 2003) ► Convenția privind facilitarea accesului internațional la justiție, încheiată la Haga la 25 octombrie 1980, la care România a aderat prin Legea nr. 215/2003 (M. Of. nr. 375 din 2 iunie 2003) ► Regulamentul nr. 1206/2001 din 28 mai 2001 privind cooperarea între instanțele statelor membre în domeniul obținerii de probe în materie civilă sau comercială (JO nr. L 174 din 27.6.2001, p. 1-24) ► art. 246-247 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 485 din 15 iulie 2010).

Art. 2.563. Interpretarea și aplicarea legii străine. Legea străină se interpretează și se aplică potrivit regulilor de interpretare și aplicare existente în sistemul de drept căruia îi aparține.

Art. 2.564. Înlăturarea aplicării legii străine. (1) Aplicarea legii străine se înlătură dacă încalcă ordinea publică de drept internațional privat român sau dacă legea străină respectivă a devenit competentă prin fraudarea legii române. În cazul înlăturării aplicării legii străine, se aplică legea română.

(2) Aplicarea legii străine încalcă ordinea publică de drept internațional privat român în măsura în care ar conduce la un rezultat incompatibil cu principiile fundamentale ale dreptului român ori ale dreptului Uniunii Europene și cu drepturile fundamentale ale omului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 8. (1) Aplicarea legii străine se înlătură: a) dacă încalcă ordinea publică de drept internațional privat român; b) dacă a devenit competentă prin fraudă. (2) În cazul înlăturării legii străine, se aplică legea română.

Art. 2.565. Înlăturarea excepțională a legii aplicabile. (1) În mod excepțional, aplicarea legii determinate potrivit prezentei cărți poate fi înlăturată dacă, datorită circumstanțelor cauzei, raportul juridic are o legătură foarte îndepărtată cu această lege. În acest caz, se aplică legea cu care raportul juridic prezintă cele mai strânse legături.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile în cazul legilor privind starea civilă sau capacitatea persoanei, precum și atunci când părțile au ales legea aplicabilă.

Art. 2.566. Normele de aplicație imediată. (1) Dispozițiile imperative prevăzute de legea română pentru reglementarea unui raport juridic cu element de extraneitate se aplică în mod prioritar. În acest caz, nu sunt incidente prevederile prezentei cărți privind determinarea legii aplicabile.

(2) Pot fi aplicate direct și dispozițiile imperative prevăzute de legea altui stat pentru reglementarea unui raport juridic cu element de extraneitate, dacă raportul juridic prezintă strânse legături cu legea acelui stat, iar interesele legitime ale părților o impun. În acest caz, vor fi avute în vedere obiectul și scopul acestor dispoziții, precum și consecințele care decurg din aplicarea sau neaplicarea lor.

Legislație conexă: ▸ art. 4 alin. (5) din Convenția de la Roma din 19 iunie 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale ▸ art. 166-169, art. 170, art. 172 din Legea nr. 105/1992 privind reglementarea raporturilor de drept internațional privat

Art. 2.567. Recunoaşterea drepturilor câştigate. Drepturile câştigate în țară străină sunt respectate în România, cu excepția cazului în care sunt contrare ordinii publice în dreptul internațional privat român.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 9. Drepturile câştigate în țară străină sunt respectate în România, afară numai dacă sunt contrare ordinii publice de drept internațional privat român.

Legislație conexă: art. 6 din Codul bunei administrații, aprobat prin Recomandarea CM/REC din 20 iunie 2007 a Comitetului Miniştrilor al Consiliului Europei

Art. 2.568. Legea națională. (1) Legea națională este legea statului a cărui cetățenie o are persoana fizică sau, după caz, legea statului a cărui naționalitate o are persoana juridică.

(2) Dacă persoana are mai multe cetățenii, se aplică legea aceluia dintre state a cărui cetățenie o are şi de care este cel mai strâns legată, în special prin reşedința sa obişnuită.

(3) În cazul persoanei care nu are nicio cetățenie, trimiterea la legea națională este înțeleasă ca fiind făcută la legea statului unde are reşedința obişnuită.

(4) Prevederile alin. (3) sunt aplicabile şi în cazul refugiaților, potrivit dispozițiilor speciale şi convențiilor internaționale la care România este parte.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 12. (1) Legea națională, este legea statului a cărui cetățenie o are persoana în cauză. Determinarea şi proba cetățeniei se fac în conformitate cu legea statului a cărui cetățenie se invocă. (2) Legea națională a cetățeanului român care, potrivit legii străine, este considerat că are o altă cetățenie, este legea română. (3) Legea națională a străinului care are mai multe cetățenii este legea statului unde îşi are domiciliul sau, în lipsă, reşedință. (4) Dacă o persoană nu are nicio cetățenie, se aplică legea domiciliului sau, în lipsă, legea reşedinței.

Legislație conexă: ▸ Convenția privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva la 28 iulie 1951, precum şi Protocolul privind statutul refugiaților, încheiat la New York la 31 ianuarie 1967, la care România a aderat prin Legea nr. 46/1991 (M. Of. nr. 148 din 17 iulie 1991) ▸ Regulamentul (CE) nr. 862/2007 al Parlamentului European şi al Consiliului din 11 iulie 2007 privind statisticile comunitare din domeniul migrației şi protecției internaționale şi de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 311/76 al Consiliului privind elaborarea de statistici cu privire la lucrătorii străini (JO nr. L 199 din 31.07.2007) ▸ Directiva nr. 2004/83/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind standardele minime cu privire la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională, şi privind conținutul protecției acordate (JO nr. L 304 din 30.9.2004) ▸ Legea nr. 122/2006 privind azilul în România (M. Of. nr. 428 din 18 mai 2006) ▸ O.U.G. nr. 194/2002 privind regimul juridic al străinilor (republicată în M. Of. nr. 421 din 5 iunie 2008) ▸ O.U.G. nr. 102/2005 privind libera circulație pe teritoriul României a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, Spațiului Economic European şi a cetățenilor Confederației Elveține (republicată în M. Of. nr. 744 din 2 noiembrie 2011).

Art. 2.569. Determinarea şi proba cetățeniei. Determinarea şi proba cetățeniei se fac în conformitate cu legea statului a cărui cetățenie se invocă.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 12 (1). Determinarea şi proba cetățeniei se fac în conformitate cu legea statului a cărui cetățenie se invocă.

Art. 2.570. Determinarea şi proba reşedinței obişnuite. (1) În sensul prezentei cărți, reşedința obişnuită a persoanei fizice este în statul în care persoana îşi are locuința principală,

chiar dacă nu a îndeplinit formalitățile legale de înregistrare. Reşedința obişnuită a unei persoane fizice acționând în exercițiul activității sale profesionale este locul unde această persoană are stabilimentul său principal.

(2) Pentru determinarea locuinței principale vor fi avute în vedere acele circumstanțe personale şi profesionale care indică legături durabile cu statul respectiv sau intenția de a stabili asemenea legături.

(3) Reşedința obişnuită a persoanei juridice este în statul în care aceasta îşi are stabilimentul principal.

(4) Stabilimentul principal al unei persoane juridice este locul unde aceasta şi-a stabilit administrația centrală.

(5) Dovada reşedinței obişnuite se poate face cu orice mijloace de probă.

Legislație conexă: ▸ art. 2 alin. (1) lit. a) din Regulamentul (CE) nr. 862/2007 privind statisticile comunitare din domeniul migrației şi protecției internaționale şi de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 311/76 al Consiliului privind elaborarea de statistici cu privire la lucrătorii străini (JO nr. L 199, 31.7.2007, p. 23-29) ▸ anexa la Regulamentul (CE) nr. 1201/2009 al Comisiei din 30 noiembrie 2009 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 763/2008 al Parlamentului European şi al Consiliului privind recensământul populației şi al locuințelor în ceea ce priveşte specificațiile tehnice pentru tematici şi pentru defalcarea lor (JO nr. L 329 din 15.12.2009, p. 29-68). ▸ Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoaşterea şi executarea hotărârilor judecătoreşti în materie matrimonială şi în materia răspunderii părinteşti, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 (JO nr. L 338, 23.12.2003).

Art. 2.571. Naționalitatea persoanei juridice. (1) Persoana juridică are naționalitatea statului pe al cărui teritoriu şi-a stabilit, potrivit actului constitutiv, sediul social.

(2) Dacă există sedii în mai multe state, determinant pentru a identifica naționalitatea persoanei juridice este sediul real.

(3) Prin *sediu real* se înțelege locul unde se află centrul principal de conducere şi de gestiune a activității statutare, chiar dacă hotărârile organului respectiv sunt adoptate potrivit directivelor transmise de acționari sau asociați din alte state.

(4) Cu toate acestea, dacă dreptul străin astfel determinat retrimite la dreptul statului în conformitate cu care a fost constituită persoana juridică, este aplicabil dreptul acestui din urmă stat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 40. (1) Persoana juridică are naționalitatea statului pe al cărui teritoriu şi-a stabilit, potrivit actului constitutiv, sediul social. (2) Dacă există sedii în mai multe state, determinant pentru a identifica naționalitatea persoanei juridice este sediul real. (3) Prin *sediu real* se înțelege locul unde se află centrul principal de conducere şi de gestiune a activității statutare, chiar dacă hotărârile organului respectiv sunt adoptate potrivit directivelor transmise de acționari sau asociați din alte state".

Legislație conexă: art. 1 alin. (2) LSC.

Titlul II. Conflicte de legi

Capitolul I. Persoane

Secțiunea 1. Persoana fizică

Art. 2.572. Legea aplicabilă stării civile şi capacității. (1) Starea civilă şi capacitatea persoanei fizice sunt cârmuite de legea sa națională, dacă prin dispoziții speciale nu se prevede altfel.

(2) Incapacitățile speciale referitoare la un anumit raport juridic sunt supuse legii aplicabile acelui raport juridic.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 11. Starea, capacitatea și relațiile de familie ale persoanei fizice sunt cârmuite de legea sa națională, afară numai dacă, prin dispoziții speciale, nu se prevede altfel.

Legislație conexă: ► art. 1 alin. (2) lit. a) din Convenția privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (J.O. nr. L339 din 21.12.2007) ► anexa la Regulamentul (CE) nr. 1201/2009 al Comisiei din 30 noiembrie 2009 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 763/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind recensământul populației și al locuințelor în ceea ce privește specificațiile tehnice pentru tematici și pentru defalcarea lor (JO nr. L 329 din 15.12.2009, p. 29-68). ► art. 1 alin. (3) din Regulamentul (CE) nr. 2201/27 noiembrie 2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentul (CE) nr. 1347/2000 (JO nr. L 338 din 23.12.2003, p. 1-29)

Art. 2.573. Începutul și încetarea personalității. Începutul și încetarea personalității sunt determinate de legea națională a fiecărei persoane.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 13. Începutul și încetarea personalității sunt determinate de legea națională a fiecărei persoane.

Art. 2.574. Declararea judecătorească a morții. Declararea morții, stabilirea decesului și a datei prezumate a morții, precum și prezumția că cel dispărut este în viață sunt cârmuite de ultima lege națională a persoanei dispărute. Dacă această lege nu poate fi identificată, se aplică legea română.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 16. Condițiile, efectele și anularea unei hotărâri prin care se constată moartea prezumată, absența sau dispariția, precum și prezumțiile de supraviețuire sau de moarte sunt cârmuite de ultima lege națională a persoanei dispărute. Dacă această lege nu poate fi identificată, se aplică legea română.

Legislație conexă: 30-43 din Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice (M. Of. nr. 32 din 31 ianuarie 1954) privitoare la cererile de punere sub interdicție, de declarare a dispariției și de declarare a morții unei persoane, încă în vigoare până la intrarea în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Noul Cod de procedură civilă.

Art. 2.575. Dobândirea majoratului. Schimbarea legii naționale a persoanei nu aduce atingere majoratului dobândit potrivit legii aplicabile la momentul dobândirii.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 15. Apartenența unei persoane la o nouă lege națională nu aduce atingere majoratului dobândit potrivit legii care îi era anterior aplicabilă.

Art. 2.576. Numele. (1) Numele persoanei este cârmuit de legea sa națională.

(2) Cu toate acestea, stabilirea numelui copilului la naștere este cârmuită, la alegere, fie de legea statului a cărui cetățenie comună o au atât părinții, cât și copilul, fie de legea statului unde copilul s-a născut și locuiește de la naștere.

(3) Ocrotirea împotriva actelor de încălcare a dreptului la nume, săvârșite în România, este asigurată potrivit legii române.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 14. (1) Numele persoanei este cârmuit de legea sa națională. (2) Ocrotirea împotriva actelor de încălcare a dreptului la nume, săvârșite în România, este asigurată potrivit legii române.

Legislație conexă: ▸ art. 8 CEDO ▸ articolul 7 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (J. Of. nr. C303 din 14.12.2007, p. 1) ▸ Lege nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă (republicată în M. Of. nr. 743 din 2 noiembrie 2009) ▸ O.G. nr. 41/2003 privind dobândirea și schimbarea pe cale administrativa a numelor persoanelor fizice (M. Of. nr. 68 din 2 februarie 2003).

Art. 2.577. Drepturile inerente ființei umane. Existența și conținutul drepturilor inerente ființei umane sunt supuse legii naționale a persoanei fizice.

Legislație conexă: ▸ art. 6 din Tratatul privind Uniunea Europeană (J. Of. nr. C 83/47 din 30.3.2010) ▸ art. 20 și art. 148 C. Rom.

Art. 2.578. Legea aplicabilă ocrotirii majorului. (1) Măsurile de ocrotire a persoanei cu capacitate deplină de exercițiu sunt supuse legii statului unde aceasta își are reședința obișnuită la data instituirii tutelei sau la data luării unei alte măsuri de ocrotire.

(2) În mod excepțional, în măsura în care este necesar pentru ocrotirea persoanei fizice, autoritatea competentă poate să aplice sau să ia în considerare legea altui stat, cu care situația juridică prezintă cele mai strânse legături.

(3) Legea prevăzută la alin. (1) guvernează și existența, întinderea, modificarea și stingerea puterii de reprezentare încredințate de persoana cu capacitate deplină de exercițiu, pentru situația în care nu se va putea îngriji de interesele sale. Aceasta poate însă alege una dintre următoarele legi:

a) legea națională;

b) legea unei reședințe obișnuite anterioare;

c) legea statului unde sunt situate bunurile, în ceea ce privește măsurile de ocrotire cu privire la bunuri.

(4) Măsurile ce se iau cu privire la persoana ocrotită ori bunurile sale sunt supuse legii statului ale cărui autorități îndrumă și supraveghează exercitarea ocrotirii de către cei în drept.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 38. Măsurile ce se iau de către părinți sau tutore cu privire la minor sau la o altă persoană lipsită de capacitate sau cu capacitate restrânsă, ori cu privire la bunurile ce le aparțin, sunt supuse legii statului ale cărui autorități îndrumă și supraveghează exercitarea ocrotirii de către cei în drept.

Legislație conexă: ▸ Convenția de Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea în materia responsabilității părintești și a măsurilor de protecție a copiilor, semnată de România la 15 noiembrie 2006 și care a fost ratificată prin Legea nr. 361/2007 (M. Of. nr. 895 din 28 decembrie 2007) ▸ Convenția de la Haga din 13 aprilie 2000 (România nu este parte la această Convenție) (http://www.hcch.net).

Art. 2.579. Ocrotirea terților. (1) Persoana care, potrivit legii naționale, este lipsită de capacitate sau are capacitate de exercițiu restrânsă nu poate să opună această cauză de nevaliditate celui care, de bună-credință la momentul încheierii actului și conform legii locului unde actul a fost încheiat, a considerat-o ca fiind deplin capabilă. Această regulă nu se aplică actelor juridice referitoare la familie, moștenire și la drepturi reale asupra imobilelor situate în alt stat decât cel al locului încheierii actului.

(2) De asemenea, lipsa calității de reprezentant, stabilită potrivit legii aplicabile ocrotirii persoanei fizice, nu poate fi opusă terțului care cu bună-credință s-a încrezut în această calitate,

potrivit legii locului unde actul a fost întocmit, dacă actul a fost încheiat între prezenți și pe teritoriul aceluiași stat.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 17. (1) Persoana care, potrivit legii naționale sau legii domiciliului său, este lipsită de capacitate sau are capacitate de exercițiu restrânsă, nu poate să opună această cauză de nevaliditate celui care l-a socotit, cu bună-credință, ca fiind deplin capabil în conformitate cu legea locului unde actul a fost întocmit. (2) Această regulă nu se aplică actelor juridice referitoare la familie, moștenire și transmiterea imobilelor.

Secțiunea a 2-a. Persoana juridică

Art. 2.580. Legea aplicabilă statutului organic. (1) Statutul organic al persoanei juridice este cârmuit de legea sa națională.

(2) Statutul organic al sucursalei înființate de către persoana juridică într-o altă țară este supus legii naționale a acesteia.

(3) Statutul organic al filialei este supus legii statului pe al cărui teritoriu și-a stabilit propriul sediu, independent de legea aplicabilă persoanei juridice care a înființat-o.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 41. (1) Statutul organic al persoanei juridice este cârmuit de legea sa națională, determinată în modul prevăzut de art. 40. (2) Statutul organic al sucursalei înființate de către persoana juridică într-o altă țară este supus legii naționale a acesteia. (3) Statutul organic al filialei este supus legii statului pe al cărui teritoriu și-a stabilit propriul sediu, independent de legea aplicabilă persoanei juridice care a înființat-o.

Legislație conexă: art. 1 alin. (2) lit. e) din Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (România a aderat la Convenție la 15.01.2008 prin Decizia Consiliului nr. 2007/856/CE din 8 noiembrie 2007, publicată în JO nr. L 347 din 29.12.2007, p. 1-36)

Art. 2.581. Domeniul de aplicare a legii naționale. Legea statutului organic al persoanei juridice cârmuiește îndeosebi:

a) capacitatea acesteia;

b) modul de dobândire și de pierdere a calității de asociat;

c) drepturile și obligațiile ce decurg din calitatea de asociat;

d) modul de alegere, competențele și funcționarea organelor de conducere ale persoanei juridice;

e) reprezentarea acesteia prin intermediul organelor proprii;

f) răspunderea persoanei juridice și a organelor ei față de terți;

g) modificarea actelor constitutive;

h) dizolvarea și lichidarea persoanei juridice.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 42. Legea statutului organic al persoanei juridice cârmuiește îndeosebi: a) capacitatea acesteia; b) modul de dobândire și de pierdere a calității de asociat; c) drepturile și obligațiile ce decurg din calitatea de asociat; d) modul de alegere, competențele și funcționarea organelor de conducere ale persoanei juridice; e) reprezentarea acesteia prin intermediul organelor proprii; f) răspunderea persoanei juridice și a organelor ei față de terți; g) modificarea actelor constitutive; h) dizolvarea și lichidarea persoanei juridice.

Art. 2.582. Recunoașterea persoanelor juridice străine. (1) Persoanele juridice străine cu scop lucrativ, valabil constituite în statul a cărui naționalitate o au, sunt recunoscute de plin drept în România.

(2) Persoanele juridice străine fără scop lucrativ pot fi recunoscute în România, pe baza aprobării prealabile a Guvernului, prin hotărâre judecătorească, sub condiția reciprocității, dacă

sunt valabil constituite în statul a cărui naționalitate o au, iar scopurile statutare pe care le urmăresc nu contravin ordinii sociale şi economice din România.

(3) Hotărârea de recunoaştere se publică în Monitorul Oficial al României şi într-un ziar central şi este supusă apelului în termen de 60 de zile de la data ultimei publicări.

(4) Apelul poate fi exercitat de orice persoană interesată pentru neîndeplinirea oricăreia dintre condițiile prevăzute la alin. (2).

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 43. (1) Persoanele juridice străine cu scop patrimonial, valabil constituite în statul a cărui naționalitate o au, sunt recunoscute de plin drept în România. (2) Persoanele juridice străine fără scop patrimonial pot fi recunoscute în România, pe baza aprobării prealabile a guvernului, prin hotărâre judecătorească, sub condiția reciprocității, dacă sunt valabil constituite în statul a cărui naționalitate o au, iar scopurile statutare pe care le urmăresc nu contravin ordinii sociale şi economice din România. (3) Hotărârea de recunoaştere se publică în Monitorul Oficial al României şi într-un ziar central şi este supusă recursului în termen de 60 de zile de la data ultimei publicări. (4) Recursul poate fi exercitat de orice persoană interesată pentru neîndeplinirea oricăreia dintre condițiile prevăzute la alin. (2).

Art. 2.583. Efectele recunoaşterii persoanelor juridice străine. (1) O persoană juridică străină care este recunoscută beneficiază de toate drepturile care decurg din legea statutului ei organic, în afară de cele pe care statul care face recunoaşterea le refuză prin dispozițiile sale legale.

(2) Persoana juridică străină recunoscută în România îşi desfăşoară activitatea pe teritoriul țării în condițiile stabilite de legea română referitoare la exercitarea activităților economice, sociale, culturale sau de altă natură.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 44. O persoană juridică străină care este recunoscută beneficiază de toate drepturile care decurg din legea statutului ei organic, în afară de cele pe care statul care face recunoaşterea le refuză prin dispozițiile sale legale. ▶ Art. 45. Persoana juridică străină recunoscută în România îşi desfăşoară activitatea pe teritoriul țării în condițiile stabilite de legea română referitoare la exercitarea activităților economice, sociale, culturale sau de altă natură.

Art. 2.584. Legea aplicabilă fuziunii persoanelor juridice. Fuziunea unor persoane juridice de naționalități diferite poate fi realizată dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute de legile naționale aplicabile statutului lor organic.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 46. Fuziunea unor persoane juridice de naționalități diferite poate fi realizată dacă sînt îndeplinite cumulativ condițiile prevăzute de cele două legi naționale aplicabile statutului lor organic.

Capitolul II. Familia

Secțiunea 1. Căsătoria

§1. Încheierea căsătoriei

Art. 2.585. Legea aplicabilă promisiunii de căsătorie. (1) Condițiile de fond cerute pentru încheierea promisiunii de căsătorie sunt determinate de legea națională a fiecăruia dintre viitorii soți la data încheierii promisiunii.

(2) Efectele promisiunii de căsătorie, precum şi consecințele încălcării ei sunt guvernate de una dintre următoarele legi, în ordine:

a) legea reşedinței obişnuite comune a viitorilor soți la data promisiunii de căsătorie;

b) legea națională comună a viitorilor soți, când aceştia nu au reşedința obişnuită în acelaşi stat;

c) legea română, în lipsa legii naționale comune.

Art. 2.586. Legea aplicabilă condițiilor de fond ale căsătoriei. (1) Condițiile de fond cerute pentru încheierea căsătoriei sunt determinate de legea națională a fiecăruia dintre viitorii soți la momentul celebrării căsătoriei.

(2) Dacă una dintre legile străine astfel determinată prevede un impediment la căsătorie care, potrivit dreptului român, este incompatibil cu libertatea de a încheia o căsătorie, acel impediment va fi înlăturat ca inaplicabil în cazul în care unul dintre viitorii soți este cetățean român şi căsătoria se încheie pe teritoriul României.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 18. (1) Condițiile de fond cerute pentru încheierea căsătoriei sunt determinate de legea națională a fiecăruia dintre viitorii soți. (2) Dacă una dintre legile străine astfel determinată prevede un impediment la căsătorie care, potrivit dreptului român, este incompatibil cu libertatea de a încheia o căsătorie, acel impediment va fi înlăturat ca inaplicabil în cazul în care unul dintre viitorii soți este cetățean român şi căsătoria se încheie pe teritoriul României.

Art. 2.587. Legea aplicabilă formalităților căsătoriei. (1) Forma încheierii căsătoriei este supusă legii statului pe teritoriul căruia se celebrează.

(2) Căsătoria care se încheie în fața agentului diplomatic sau a funcționarului consular al României în statul în care acesta este acreditat este supusă formalităților prevăzute de legea română.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 19. (1) Forma încheierii căsătoriei este supusă legii statului pe teritoriul căruia se celebrează. (2) Căsătoria unui cetățean român aflat în străinătate poate fi încheiată în fața autorității locale de stat competente ori în fața agentului diplomatic sau funcționarului consular fie al României, fie al statului celuilalt viitor soț. (3) Căsătoria care se încheie în fața agentului diplomatic sau funcționarului consular al României este supusă condițiilor de formă ale legii române.

Art. 2.588. Legea aplicabilă nulității căsătoriei. (1) Legea care reglementează cerințele legale pentru încheierea căsătoriei se aplică nulității căsătoriei şi efectelor acestei nulități.

(2) Nulitatea unei căsătorii încheiate în străinătate cu încălcarea condițiilor de formă poate fi admisă în România numai dacă sancțiunea nulității este prevăzută şi în legea română.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 24. (1) Legea care reglementează cerințele legale pentru încheierea căsătoriei se aplică nulității căsătoriei şi efectelor acestei nulități. (2) Nulitatea unei căsătorii încheiată în străinătate cu încălcarea condițiilor de formă poate fi admisă în România numai dacă sancțiunea nulității este prevăzută şi în legea română.

§2. Efectele căsătoriei

Art. 2.589. Legea aplicabilă efectelor generale ale căsătoriei. (1) Efectele generale ale căsătoriei sunt supuse legii reşedinței obişnuite comune a soților, iar în lipsă, legii cetățeniei comune a soților. În lipsa cetățeniei comune, se aplică legea statului pe teritoriul căruia căsătoria a fost celebrată.

(2) Legea determinată potrivit alin. (1) se aplică atât efectelor personale, cât şi efectelor patrimoniale ale căsătoriei pe care această lege le reglementează şi de la care soții nu pot deroga, indiferent de regimul matrimonial ales de aceştia.

(3) Prin excepție de la prevederile alin. (2), drepturile soților asupra locuinței familiei, precum şi regimul unor acte juridice asupra acestei locuințe sunt supuse legii locului unde aceasta este situată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 20. (1) Relaţiile personale şi patrimoniale dintre soţi sunt supuse legii naţionale comune, iar în cazul în care au cetăţenii deosebite, sunt supuse legii domiciliului lor comun. (2) Legea naţională comună sau legea domiciliului comun al soţilor continuă să reglementeze efectele căsătoriei în cazul în care unul dintre ei îşi schimbă, după caz, cetăţenia sau domiciliul. (3) În lipsă de cetăţenie comună sau de domiciliu comun, relaţiile personale sau patrimoniale dintre soţi sunt supuse legii statului pe teritoriul căruia au ori au avut reşedinţa comună sau cu care întreţin în comun cele mai strânse legături.

Legislaţie conexă: Cartea verde a Comisiei Europene (SEC(2006) 952) din 17 iulie 2006 privind elaborarea unui Regulament european referitor la conflictele de legi în materia regimurilor matrimoniale şi în special cu privire la competenţa şi recunoaşterea hotărârilor judecătoreşti.

Art. 2.590. Legea aplicabilă regimului matrimonial. (1) Legea aplicabilă regimului matrimonial este legea aleasă de soţi.

(2) Ei pot alege:

a) legea statului pe teritoriul căruia unul dintre ei îşi are reşedinţa obişnuită la data alegerii;

b) legea statului a cărui cetăţenie o are oricare dintre ei la data alegerii;

c) legea statului unde îşi stabilesc prima reşedinţă obişnuită comună după celebrarea căsătoriei.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 21. (1) Condiţiile de fond cerute pentru încheierea convenţiei matrimoniale sunt cele stabilite de legea naţională a fiecăruia dintre viitorii soţi. (2) Regimul şi efectele convenţiei matrimoniale sunt cârmuite de legea aleasă prin acord de către viitorii soţi, iar în lipsă, de legea prevăzută de art. 20. (3) Aceeaşi lege stabileşte dacă este posibilă modificarea sau înlocuirea convenţiei matrimoniale în timpul căsătoriei. Modificarea sau noua convenţie matrimonială nu poate aduce prejudicii terţilor.

Legislaţie conexă: Convenţia asupra legii aplicabile regimurilor matrimoniale, încheiată la Haga la 14 martie 1978, neratificată de România;

Art. 2.591. Convenţia de alegere a legii aplicabile regimului matrimonial. (1) Convenţia de alegere a legii aplicabile regimului matrimonial se poate încheia fie înainte de celebrarea căsătoriei, fie la momentul încheierii căsătoriei, fie în timpul căsătoriei.

(2) Condiţiile de formă ale convenţiei de alegere a legii aplicabile sunt cele prevăzute fie de legea aleasă pentru a guverna regimul matrimonial, fie de legea locului încheierii convenţiei de alegere. În toate cazurile, alegerea legii aplicabile trebuie să fie expresă şi constatată printr-un înscris semnat şi datat de soţi sau să rezulte în mod neîndoielnic din clauzele unei convenţii matrimoniale. Când legea română este aplicabilă, trebuie respectate exigenţele de formă stabilite de aceasta pentru validitatea convenţiei matrimoniale.

(3) Soţii pot alege oricând o altă lege aplicabilă regimului matrimonial, cu respectarea condiţiilor prevăzute la alin. (2). Legea nouă produce efecte numai pentru viitor, dacă soţii nu au dispus altfel, şi nu poate prejudicia, în niciun caz, drepturile terţilor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 21. (1) Condiţiile de fond cerute pentru încheierea convenţiei matrimoniale sunt cele stabilite de legea naţională a fiecăruia dintre viitorii soţi. (2) Regimul şi efectele convenţiei matrimoniale sunt cârmuite de legea aleasă prin acord de către viitorii soţi, iar în lipsă, de legea prevăzută de art. 20. (3) Aceeaşi lege stabileşte dacă este posibilă modificarea sau înlocuirea convenţiei matrimoniale în timpul căsătoriei. Modificarea sau noua convenţie matrimonială nu poate aduce prejudicii terţilor.

Art. 2.592. Determinarea obiectivă a legii aplicabile regimului matrimonial. Dacă soţii nu au ales legea aplicabilă regimului lor matrimonial, acesta este supus legii aplicabile efectelor generale ale căsătoriei.

Art. 2.593. Domeniul legii aplicabile regimului matrimonial. (1) Legea aplicabilă regimului matrimonial reglementează:

a) condițiile de validitate a convenției privind alegerea legii aplicabile, cu excepția capacității;

b) admisibilitatea și condițiile de validitate ale convenției matrimoniale, cu excepția capacității;

c) limitele alegerii regimului matrimonial;

d) posibilitatea schimbării regimului matrimonial și efectele acestei schimbări;

e) conținutul patrimoniului fiecăruia dintre soți, drepturile soților asupra bunurilor, precum și regimul datoriilor soților;

f) încetarea și lichidarea regimului matrimonial, precum și regulile privind împărțeala bunurilor comune.

(2) Cu toate acestea, formarea loturilor, precum și atribuirea lor sunt supuse legii statului unde bunurile sunt situate la data partajului.

Art. 2.594. Legea aplicabilă condițiilor de formă ale convenției matrimoniale. Condițiile de formă cerute pentru încheierea convenției matrimoniale sunt cele prevăzute de legea aplicabilă regimului matrimonial sau cele prevăzute de legea locului unde aceasta se încheie.

Legislație conexă: art. 12 din Convenția asupra legii aplicabile regimurilor matrimoniale, încheiată la Haga la 14 martie 1978, neratificată de România (http://www.hcch.net)

Art. 2.595. Ocrotirea terților. (1) Măsurile de publicitate și opozabilitatea regimului matrimonial față de terți sunt supuse legii aplicabile regimului matrimonial.

(2) Cu toate acestea, atunci când la data nașterii raportului juridic dintre un soț și un terț aceștia aveau reședința obișnuită pe teritoriul aceluiași stat, este aplicabilă legea acestui stat, cu excepția următoarelor cazuri:

a) au fost îndeplinite condițiile de publicitate sau de înregistrare prevăzute de legea aplicabilă regimului matrimonial;

b) terțul cunoștea, la data nașterii raportului juridic, regimul matrimonial sau l-a ignorat cu imprudență din partea sa;

c) au fost respectate regulile de publicitate imobiliară prevăzute de legea statului pe teritoriul căruia este situat imobilul.

Art. 2.596. Schimbarea reședinței obișnuite sau a cetățeniei. (1) Legea reședinței obișnuite comune sau legea cetățeniei comune a soților continuă să reglementeze efectele căsătoriei în cazul în care unul dintre ei își schimbă, după caz, reședința obișnuită sau cetățenia.

(2) Dacă ambii soți își schimbă reședința obișnuită sau, după caz, cetățenia, legea comună a noii reședințe obișnuite sau a noii cetățenii se aplică regimului matrimonial numai pentru viitor, dacă soții nu au convenit altfel, și, în niciun caz, nu poate prejudicia drepturile terților.

(3) Cu toate acestea, dacă soții au ales legea aplicabilă regimului matrimonial, ea rămâne aceeași, chiar dacă soții își schimbă reședința obișnuită sau cetățenia.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 20 (2). Legea națională comună sau legea domiciliului comun al soților continuă să reglementeze efectele căsătoriei în cazul în care unul dintre ei își schimbă, după caz, cetățenia sau domiciliul.

§3. Desfacerea căsătoriei

Art. 2.597. Alegerea legii aplicabile divorțului. Soții pot alege de comun acord una dintre următoarele legi aplicabile divorțului:

a) legea statului pe teritoriul căruia soții au reședința obișnuită comună la data convenției de alegere a legii aplicabile;

b) legea statului pe teritoriul căruia soții au avut ultima reședință obișnuită comună, dacă cel puțin unul dintre ei mai locuiește acolo la data convenției de alegere a legii aplicabile;

c) legea statului al cărui cetățean este unul dintre soți;

d) legea statului pe teritoriul căruia soții au locuit cel puțin 3 ani;
e) legea română.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 20. (1) Relațiile personale și patrimoniale dintre soți sunt supuse legii naționale comune, iar în cazul în care au cetățenii deosebite, sunt supuse legii domiciliului lor comun. (2) Legea națională comună sau legea domiciliului comun al soților continuă să reglementeze efectele căsătoriei în cazul în care unul dintre ei își schimbă, după caz, cetățenia sau domiciliul. (3) În lipsă de cetățenie comună sau de domiciliu comun, relațiile personale sau patrimoniale dintre soți sunt supuse legii statului pe teritoriul căruia au ori au avut reședința comună sau cu care întrețin în comun cele mai strânse legături. ▶ Art. 22 (1) Divorțul este cârmuit de legea aplicabilă potrivit art. 20. (2) Dacă legea străină, astfel determinată, nu permite divorțul ori îl admite în condiții deosebit de restrictive, se aplică legea română, în cazul în care unul dintre soți este, la data cererii de divorț, cetățean român.

Legislație conexă: ▶ art. 3 din Regulamentul (CE) nr. 2201/27 noiembrie 2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentul (CE) nr. 1347/2000 (JO nr. L 338 din 23.12.2003, p. 1-29) ▶ art. 5 din Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp (JO nr. L 343, 29.12.2010, p. 10-16) ▶ Decizia Consiliului nr. 405 din 12 iulie 2010 de autorizare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legislației aplicabile divorțului și separării de drept (JO L 189, 22.7.2010, p. 12-13);

Art. 2.598. Data convenției de alegere a legii aplicabile. (1) Convenția de alegere a legii aplicabile divorțului se poate încheia sau modifica cel mai târziu până la data sesizării autorității competente să pronunțe divorțul.
(2) Cu toate acestea, instanța judecătorească poate să ia act de acordul soților cel mai târziu până la primul termen de judecată la care părțile au fost legal citate.

Legislație conexă: alin. (20) al Preambulului din Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp (JO nr. L 343, 29.12.2010, p. 10-16).

Art. 2.599. Forma convenției de alegere a legii aplicabile. Convenția de alegere a legii aplicabile divorțului trebuie încheiată în scris, semnată și datată de soți.

Legislație conexă: art. 7 din Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp (JO nr. L 343, 29.12.2010, p. 10-16).

Art. 2.600. Legea aplicabilă divorțului. (1) În lipsa alegerii legii de către soți, legea aplicabilă divorțului este:
a) legea statului pe teritoriul căruia soții au reședința obișnuită comună la data introducerii cererii de divorț;
b) în lipsa reședinței obișnuite comune, legea statului pe teritoriul căruia soții au avut ultima reședință obișnuită comună, dacă cel puțin unul dintre soți mai are reședința obișnuită pe teritoriul acestui stat la data introducerii cererii de divorț;
c) în lipsa reședinței obișnuite a unuia din soți pe teritoriul statului unde aceștia au avut ultima reședință obișnuită comună, legea cetățeniei comune a soților la data introducerii cererii de divorț;
d) în lipsa cetățeniei comune a soților, legea ultimei cetățenii comune a soților, dacă cel puțin unul dintre ei a păstrat această cetățenie la data introducerii cererii de divorț;
e) legea română, în toate celelalte cazuri.

(2) Dacă legea străină, astfel determinată, nu permite divorțul ori îl admite în condiții deosebit de restrictive, se aplică legea română, în cazul în care unul dintre soți este, la data cererii de divorț, cetățean român sau are reședința obișnuită în România.

(3) Prevederile alin. (2) sunt aplicabile și în cazul în care divorțul este cârmuit de legea aleasă de soți.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 22. (1) Divorțul este cârmuit de legea aplicabilă potrivit art. 20. (2) Dacă legea străină, astfel determinată, nu permite divorțul ori îl admite în condiții deosebit de restrictive, se aplică legea română, în cazul în care unul dintre soți este, la data cererii de divorț, cetățean român.

Legislație conexă: art. 8 din Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp (JO nr. L 343, 29.12.2010, p. 10-16)

Art. 2.601. Recunoașterea divorțului prin denunțare unilaterală. Actul întocmit în străinătate prin care se constată voința unilaterală a bărbatului de a desface căsătoria, fără ca legea străină aplicabilă să recunoască femeii un drept egal, nu poate fi recunoscut în România, cu excepția situației când sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) actul a fost întocmit cu respectarea tuturor condițiilor de fond și de formă prevăzute de legea străină aplicabilă;

b) femeia a acceptat în mod liber și neechivoc această modalitate de desfacere a căsătoriei;

c) nu există niciun alt motiv de refuz al recunoașterii pe teritoriul României a hotărârii prin care s-a încuviințat desfacerea căsătoriei în această modalitate.

Art. 2.602. Legea aplicabilă separației de corp. Legea care cârmuiește divorțul se aplică în mod corespunzător și separației de corp.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 23. În cazul în care soții sunt în drept să ceară separația de corp, condițiile acesteia sunt supuse legii prevăzute de art. 20, care se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea a 2-a. Filiația

§1. Filiația copilului din căsătorie

Art. 2.603. Legea aplicabilă. (1) Filiația copilului din căsătorie se stabilește potrivit legii care, la data când s-a născut, cârmuiește efectele generale ale căsătoriei părinților săi.

(2) Dacă, înainte de nașterea copilului, căsătoria părinților a încetat sau a fost desfăcută, se aplică legea care, la data încetării sau desfacerii, îi cârmuia efectele.

(3) Legea arătată se aplică, de asemenea, tăgăduirii paternității copilului născut din căsătorie, precum și dobândirii numelui de către copil.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ▸ Art. 25. (1) Filiația copilului din căsătorie se stabilește potrivit legii care la data când s-a născut, cârmuiește, potrivit art. 20, efectele căsătoriei părinților săi. (2) Dacă înainte de nașterea copilului, căsătoria părinților a încetat sau a fost desfăcută, se aplică legea care, la data încetării sau desfacerii, îi cârmuia efectele. ▸ Art. 26. Legea arătată în art. 25 se aplică de asemenea: *a)* tăgăduirii paternității copilului născut din căsătorie; *b)* dobândirii numelui de către copil.

Art. 2.604. Legitimarea copilului. În cazul în care părinții sunt în drept să procedeze la legitimarea prin căsătorie subsecventă a copilului născut anterior, condițiile cerute în acest scop sunt cele prevăzute de legea care se aplică efectelor generale ale căsătoriei.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 27. În cazul în care părinții sunt în drept să procedeze la legitimarea prin căsătorie subsecventă a copilului născut anterior, condițiile cerute în acest scop sunt cele prevăzute de legea care, potrivit art. 20, se aplică efectelor căsătoriei.

§2. Filiația copilului din afara căsătoriei

Art. 2.605. Legea aplicabilă. (1) Filiația copilului din afara căsătoriei se stabilește potrivit legii naționale a copilului de la data nașterii. Dacă copilul are mai multe cetățenii, altele decât cea română, se aplică legea cetățeniei care îi este cea mai favorabilă.

(2) Legea prevăzută la alin. (1) se aplică îndeosebi recunoașterii filiației și efectelor ei, precum și contestării recunoașterii filiației.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 28. (1) Filiația copilului din afara căsătoriei se stabilește potrivit legii naționale a copilului de la data nașterii. În cazul în care copilul, cetățean străin, are și o altă cetățenie străină, se aplică legea care îi este mai favorabilă. (2) Legea menționată se aplică îndeosebi: *a)* recunoașterii filiației și efectelor ei; *b)* contestării recunoașterii filiației; *c)* raporturilor dintre părinți și copil, inclusiv obligației părinților de a întreține copilul, de a-l educa și de a-i administra bunurile.

Art. 2.606. Răspunderea tatălui. Dreptul mamei de a cere tatălui copilului din afara căsătoriei să răspundă pentru cheltuielile din timpul sarcinii și pentru cele prilejuite de nașterea copilului este supus legii naționale a mamei.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 29. Dreptul mamei de a cere tatălui copilului din afara căsătoriei să răspundă pentru cheltuielile din timpul sarcinii și pentru cele prilejuite de nașterea copilului este supus legii naționale a mamei.

§3. Adopția

Art. 2.607. Legea aplicabilă condițiilor de fond. (1) Condițiile de fond cerute pentru încheierea adopției sunt stabilite de legea națională a adoptatorului și a celui ce urmează să fie adoptat. Aceștia trebuie să îndeplinească și condițiile care sunt obligatorii, pentru ambii, stabilite de fiecare dintre cele două legi naționale arătate.

(2) Condițiile de fond cerute soților care adoptă împreună sunt cele stabilite de legea care cârmuiește efectele generale ale căsătoriei lor. Aceeași lege se aplică și dacă unul dintre soți adoptă copilul celuilalt.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 30. (1) Condițiile de fond cerute pentru încheierea adopției sunt stabilite de legea națională a adoptatorului și a celui ce urmează să fie adoptat. Aceștia trebuie să îndeplinească și condițiile care sunt obligatorii pentru ambii, stabilite de fiecare dintre cele două legi naționale arătate. (2) Condițiile de fond cerute soților care adoptă împreună sunt cele stabilite de legea care cârmuiește, potrivit art. 20, efectele căsătoriei lor. Aceeași lege se aplică și dacă unul dintre soți adoptă copilul celuilalt.

Art. 2.608. Legea aplicabilă efectelor adopției. Efectele adopției, precum și relațiile dintre adoptator și adoptat sunt guvernate de legea națională a adoptatorului, iar în cazul în care ambii soți sunt adoptatori, se aplică legea care guvernează efectele generale ale căsătoriei. Aceeași lege cârmuiește și desfacerea adopției.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 31. Efectele adopției, precum și relațiile dintre adoptator și adoptat sunt cârmuite de legea națională a adoptatorului, iar în cazul adopției consimțite de soți este aplicabilă legea prevăzută de art. 20. Aceeași lege cârmuiește și desfacerea adopției.

Art. 2.609. Legea aplicabilă formei adopției. Forma adopției este supusă legii statului pe teritoriul căruia ea se încheie.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 32. Forma adopției este supusă legii statului pe teritoriul căruia ea se încheie.

Art. 2.610. Legea aplicabilă nulității adopției. Nulitatea adopției este supusă, pentru condițiile de fond, legilor aplicabile condițiilor de fond, iar pentru nerespectarea condițiilor de formă, legii aplicabile formei adopției.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 33. Nulitatea adopției este supusă, pentru condițiile de fond, legilor prevăzute la art. 30, iar pentru nerespectarea condițiilor de formă, legii prevăzute la art. 32.

Secțiunea a 3-a. Autoritatea părintească. Protecția copiilor

Art. 2.611. Legea aplicabilă. Legea aplicabilă se stabilește potrivit Convenției privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor, adoptată la Haga la 19 octombrie 1996, ratificată prin Legea nr. 361/2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 895 din 28 decembrie 2007.

Secțiunea a 4-a. Obligația de întreținere

Art. 2.612. Legea aplicabilă. Legea aplicabilă obligației de întreținere se determină potrivit reglementărilor dreptului Uniunii Europene.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ▸ Art. 34. Legea aplicabilă obligației de întreținere este:a) în raporturile dintre părinți și copii, legea care cârmuiește, potrivit art. 25, 28 și 31, efectele filiației; b) în raporturile dintre soți, legea care cârmuiește, potrivit art. 20, efectele căsătoriei; c) în raporturile dintre foștii soți, legea care cârmuiește, potrivit art. 22, divorțul; d) în raporturile dintre alte persoane, legea națională a creditorului. În caz de schimbare a cetățeniei, noua lege națională se aplică numai prestațiilor ulterioare schimbării. ▸ Art. 35. Legea aplicabilă obligației de întreținere determină îndeosebi:a) persoana creditorului și debitorului, precum și ordinea de prioritate între mai mulți debitori; b) întinderea obligației de întreținere; c) modul de executare a obligației și termenele pentru satisfacerea acesteia. Pentru a se determina întinderea obligației de întreținere trebuie să se țină seama, chiar dacă legea străină aplicabilă dispune altfel, de posibilitățile materiale, ale debitorului și de nevoile efective ale creditorului.

Legislație conexă: ▸ art. 5 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO nr. L 12, 16.1.2001) ▸ art. 1 alin. (2) lit. g) din Regulamentul (UE) nr. 1259/2010 al Consiliului din 20 decembrie 2010 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în domeniul legii aplicabile divorțului și separării de corp (JO nr. L 343, 29.12.2010, p. 10-16) ▸ art. 1 alin. (3) lit. e) din Regulamentul (CE) nr. 2201/27 noiembrie 2003 al Consiliului privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentul (CE) nr. 1347/2000 (JO nr. L 338 din 23.12.2003, p. 1-29)

Capitolul III. Bunurile

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 2.613. Legea aplicabilă bunurilor. (1) Posesia, dreptul de proprietate şi celelalte drepturi reale asupra bunurilor, inclusiv cele de garanții reale, sunt cârmuite de legea locului unde acestea sunt situate sau se află, afară numai dacă prin dispoziții speciale se prevede altfel.

(2) Platformele şi alte instalații durabile de exploatare a resurselor submarine situate pe platoul continental al unui stat sunt considerate, în înțelesul prezentului capitol, ca bunuri imobile.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ▶ Art. 49. Posesia, dreptul de proprietate şi celelalte drepturi reale asupra bunurilor, inclusiv cele de garanții reale, sunt cârmuite de legea locului unde acestea se află sau sunt situate, afară numai dacă prin dispoziții speciale se prevede altfel. ▶ Art. 51. Platformele şi alte instalații durabile de exploatare a resurselor submarine situate pe platoul continental al unui stat sunt considerate, în înțelesul prezentului capitol, ca bunuri imobile.

Art. 2.614. Legea aplicabilă patrimoniului de afectațiune. Legea aplicabilă unei mase patrimoniale afectate unei destinații speciale, profesionale sau de altă natură, este legea statului cu care această masă patrimonială are cele mai strânse legături.

Art. 2.615. Legea aplicabilă revendicării bunurilor mobile. (1) Revendicarea unui bun furat sau exportat ilegal este supusă, la alegerea proprietarului originar, fie legii statului pe teritoriul căruia se afla bunul la momentul furtului sau exportului, fie legii statului pe teritoriul căruia se află bunul la momentul revendicării.

(2) Cu toate acestea, dacă legea statului pe teritoriul căruia bunul se afla la momentul furtului sau exportului nu cuprinde dispoziții privind protecția terțului posesor de bună-credință, acesta poate invoca protecția pe care i-o conferă legea statului pe teritoriul căruia bunul se află la momentul revendicării.

(3) Prevederile alin. (1) şi (2) sunt aplicabile şi bunurilor furate sau exportate ilegal din patrimonial cultural național al unui stat.

Art. 2.616. Legea aplicabilă uzucapiunii mobiliare. (1) Uzucapiunea este cârmuită de legea statului unde bunul se afla la începerea termenului de posesie, prevăzut în acest scop.

(2) În cazul în care bunul a fost adus într-un alt stat, unde se împlineşte durata termenului de uzucapiune, posesorul poate cere să se aplice legea acestui din urmă stat, dacă sunt reunite, cu începere de la data deplasării bunului în acel stat, toate condițiile cerute de menționata lege.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ▶ Art. 145. Uzucapiunea este cârmuită de legea statului unde bunul se afla la începerea termenului de posesie, prevăzut în acest scop. ▶ Art. 146. În cazul în care bunul a fost adus într-un alt stat, unde se împlineşte durata termenului de uzucapiune, posesorul poate cere să se aplice legea acestui din urmă stat, dacă sunt reunite, cu începere de la data deplasării bunului, toate condițiile cerute de menționata lege.

Secțiunea a 2-a. Bunurile mobile corporale

Art. 2.617. Legea aplicabilă. Constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui bun care şi-a schimbat aşezarea sunt cârmuite de legea locului unde acesta se afla în momentul când s-a produs faptul juridic care a generat, a modificat sau a stins dreptul respectiv.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 52. Constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui bun care şi-a schimbat aşezarea sunt cârmuite de legea locului unde acesta se afla în momentul când s-a produs faptul juridic care a generat, modificat sau stins dreptul respectiv.

Art. 2.618. Legea aplicabilă bunului aflat în curs de transport. Bunul aflat în curs de transport este supus legii statului de unde a fost expediat, afară numai dacă:

a) părțile interesate au ales, prin acordul lor, o altă lege, care devine astfel aplicabilă;

b) bunul este depozitat într-un antrepozit sau pus sub sechestru în temeiul unor măsuri asigurătorii sau ca urmare a unei vânzări silite, în aceste cazuri fiind aplicabilă, pe perioada depozitului sau sechestrului, legea locului unde a fost reaşezat temporar;

c) bunul face parte dintre cele personale ale unui pasager, fiind în acest caz supus legii sale naționale.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 53. Bunul aflat în curs de transport este supus legii statului de unde a fost expediat, afară numai dacă:*a)* părțile interesate au ales prin acordul lor, în condițiile art. 73 şi art. 74, o altă lege, care devine astfel aplicabilă; *b)* bunul este depozitat într-un antrepozit sau pus sub sechestru în temeiul unor măsuri asigurătorii sau ca urmare a unei vânzări silite, în aceste cazuri fiind aplicabilă, pe perioada depozitului sau sechestrului; legea locului unde a fost reaşezat temporar; *c)* bunul face parte dintre cele personale ale unui pasager, fiind în acest caz supus legii sale naționale.

Art. 2.619. Rezerva dreptului de proprietate. Condițiile şi efectele care decurg din rezerva dreptului de proprietate referitor la un bun destinat exportului sunt cârmuite, dacă părțile nu au convenit altfel, de legea statului exportator.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 54. Condițiile şi efectele care decurg din rezerva dreptului de proprietate referitor la un bun destinat exportului sunt cârmuite, dacă părțile nu au convenit altfel, de legea statului exportator.

Secțiunea a 3-a. Mijloacele de transport

Art. 2.620. Legea aplicabilă. (1) Constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui mijloc de transport sunt supuse:

a) legii pavilionului pe care îl arborează nava sau legii statului de înmatriculare a aeronavei;

b) legii aplicabile statutului organic al întreprinderii de transport pentru vehiculele feroviare şi rutiere din patrimoniul ei.

(2) Legea menționată la alin. (1) se aplică deopotrivă:

a) bunurilor aflate în mod durabil la bord, formându-i dotarea tehnică;

b) creanțelor care au ca obiect cheltuielile efectuate pentru asistența tehnică, întreținerea, repararea sau renovarea mijlocului de transport.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ▶ Art. 55. Constituirea, transmiterea sau stingerea drepturilor reale asupra unui mijloc de transport sunt supuse: *a)* legii pavilionului pe care îl arborează nava sau aeronava; *b)* legii aplicabile statutului organic al întreprinderii de transport pentru vehiculele feroviare şi rutiere din patrimoniul ei. ▶ Art. 56. Legea arătată de art. 55 se aplică deopotrivă: *a)* bunurilor aflate în mod durabil la bord, formându-i dotarea tehnică; *b)* creanțelor care au ca obiect cheltuielile efectuate pentru asistența tehnică, întreținerea, repararea sau renovarea mijlocului de transport.

Art. 2.621. Domeniul de aplicare. Legea pavilionului navei sau statului de înmatriculare a aeronavei cârmuieşte îndeosebi:

a) puterile, competențele şi obligațiile comandantului navei sau aeronavei;

b) contractul de angajare a personalului navigant, dacă părțile nu au ales o altă lege;

c) răspunderea armatorului navei sau întreprinderii de transport aerian pentru faptele și actele comandantului și echipajului;

d) drepturile reale și de garanție asupra navei sau aeronavei, precum și formele de publicitate privitoare la actele prin care se constituie, se transmit și se sting asemenea drepturi.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 140. Legea pavilionului navei sau statului de înmatriculare a aeronavei cârmuiește îndeosebi: *a)* puterile, competențele și obligațiile comandantului navei sau aeronavei; *b)* contractul de angajare a personalului navigant, dacă părțile nu au ales o altă lege; *c)* răspunderea armatorului navei sau întreprinderii de transport aerian pentru faptele și actele comandantului și echipajului; *d)* drepturile reale și de garanție asupra navei sau aeronavei, precum și formele de publicitate privitoare la actele prin care se constituie, se transmit și se sting asemenea drepturi.

Secțiunea a 4-a. Titlurile de valoare

Art. 2.622. Legea aplicabilă titlurilor de valoare. (1) Emiterea de acțiuni sau obligațiuni, nominative sau la purtător, este supusă legii aplicabile statutului organic al persoanei juridice emitente.

(2) Condițiile și efectele transmiterii unui titlu de valoare dintre cele menționate la alin. (1) sunt supuse:

a) legii aplicabile statutului organic al persoanei juridice emitente, cât privește titlul nominativ;

b) legii locului de plată a titlului la ordin;

c) legii locului unde se află titlul la purtător în momentul transmiterii, în raporturile dintre posesorii succesivi, precum și dintre aceștia și terțele persoane.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ► Art. 57. Emiterea de acțiuni nominative, la ordin sau la purtător, precum și de obligațiuni este supusă legii aplicabile statutului organic al persoanei juridice emitente. ► Art. 58. Condițiile și efectele transmiterii unui titlu de valoare dintre cele arătate de art. 57 sunt supuse: *a)* legii aplicabile statutului organic al persoanei juridice emitente, cât privește titlul nominativ; *b)* legii locului de plată a titlului la ordin; *c)* legii locului unde se află titlul la purtător în momentul transmiterii, în raporturile dintre posesorii succesivi, precum și dintre aceștia și terțele persoane.

Art. 2.623. Legea aplicabilă titlului reprezentativ al mărfii. (1) Legea menționată expres în cuprinsul unui titlu de valoare stabilește dacă acesta întrunește condițiile spre a fi un titlu reprezentativ al mărfii pe care o specifică. În lipsa unei asemenea precizări, natura titlului se determină potrivit legii statului în care își are sediul întreprinderea emitentă.

(2) Dacă titlul reprezintă marfa, legea care i se aplică, în calitatea sa de bun mobil, potrivit alin. (1), cârmuiește drepturile reale referitoare la marfa pe care o specifică.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 59. (1) Legea arătată expres în cuprinsul unui titlu de valoare stabilește dacă acesta întrunește condițiile spre a fi un titlu reprezentativ al mărfii pe care o specifică. În lipsa unei asemenea precizări, natura titlului se determină potrivit legii statului în care își are sediul întreprinderea emitentă. (2) Dacă titlul reprezintă marfa, legea care i se aplică, în calitatea sa de bun mobil, potrivit alineatului precedent, cârmuiește drepturile reale referitoare la marfa pe care o specifică.

Secțiunea a 5-a. Bunurile incorporale

Art. 2.624. Legea aplicabilă operelor de creație intelectuală. (1) Naşterea, conținutul și stingerea drepturilor de autor asupra unei opere de creație intelectuală sunt supuse legii

statului unde aceasta a fost pentru întâia oară adusă la cunoștința publicului prin publicare, reprezentare, expunere, difuzare sau în alt mod adecvat.

(2) Operele de creație intelectuală nedivulgate sunt supuse legii naționale a autorului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 60. (1) Naşterea, conținutul şi stingerea drepturilor de autor asupra unei opere de creație intelectuală sunt supuse legii statului unde aceasta a fost pentru întâia oară adusă la cunoştința publicului prin publicare, reprezentare, expunere, difuzare sau în alt mod adecvat. (2) Operele de creație intelectuală nedivulgate sunt supuse legii naționale a autorului.

Art. 2.625. Legea aplicabilă dreptului de proprietate industrială. Naşterea, conținutul şi stingerea dreptului de proprietate industrială sunt supuse legii statului unde s-a efectuat depozitul ori înregistrarea sau unde s-a depus cererea de depozit ori de înregistrare.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 61. Naşterea, conținutul şi stingerea dreptului de proprietate industrială sunt supuse legii statului unde s-a efectuat depozitul ori înregistrarea sau unde s-a depus cererea de depozit sau de înregistrare.

Legislație conexă: art. 8 Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European şi al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II) (JO nr. L 199, 31.7.2007, p. 40-49)

Secțiunea a 6-a. Formele de publicitate

Art. 2.626. Legea aplicabilă. (1) Formele de publicitate, realizate în orice mod, referitoare la bunuri sunt supuse legii aplicabile la data şi locul unde se îndeplinesc, afară numai dacă prin dispoziții speciale se prevede altfel.

(2) Formele de publicitate, precum şi cele cu efect constitutiv de drepturi referitoare la un bun imobil sunt supuse legii statului unde acesta se găseşte situat, chiar dacă temeiul juridic al naşterii, transmiterii, restrângerii sau stingerii dreptului real ori garanției reale s-a constituit prin aplicarea altei legi.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ► Art. 64. Formele de publicitate, realizate în orice mod, referitoare la bunuri, sunt supuse legii aplicabile la data şi locul unde se îndeplinesc. ► Art. 65. Formele arătate în art. 64, precum şi cele cu efect constitutiv de drepturi referitoare la un bun imobil sunt supuse legii statului unde acesta se găseşte situat, chiar dacă temeiul juridic al naşterii, transmiterii, restrângerii sau stingerii dreptului real ori garanției reale s-a constituit prin aplicarea altei legi.

Secțiunea a 7-a. Ipotecile mobiliare

Art. 2.627. Aplicarea legii locului unde se află bunul. Condițiile de validitate, publicitatea şi efectele ipotecii mobiliare sunt supuse legii locului unde se află bunul la data încheierii contractului de ipotecă mobiliară.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 90. (1) Condițiile de validitate a unei garanții reale asupra unui bun mobil corporal sau asupra unui titlu de valoare negociabil, care se află în posesia creditorului, sunt supuse legii locului unde era situat bunul sau titlul de valoare la data încheierii contractului de garanție reală. (2) Regulile referitoare la opozabilitatea şi la ordinea de preferință a garanției reale prevăzute la alin. (1) sunt stabilite de legea locului unde era situat bunul la data constituirii garanției reale.

Art. 2.628. Aplicarea legii locului unde se află debitorul. (1) Prin excepție de la prevederile art. 2.627, se aplică legea locului unde se află debitorul, în cazul:

a) unui bun mobil corporal care, potrivit destinației sale, este utilizat în mai multe state, dacă prin dispoziții speciale nu se prevede altfel;

b) unui bun mobil incorporal;

c) unui titlu de valoare negociabil care nu este în posesia creditorului. Cu toate acestea, în cazul acțiunilor, părților sociale și obligațiunilor se aplică legea statutului organic al emitentului, cu excepția cazului în care aceste titluri de valoare sunt tranzacționate pe o piață organizată, caz în care se aplică legea statului în care funcționează piața respectivă.

(2) Se consideră că debitorul se află în statul în care acesta are reședința obișnuită sau, după caz, sediul social la data încheierii contractului de ipotecă mobiliară.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 93. (1) Regulile privind condițiile de validitate, publicitatea și rangul de prioritate ale garanției reale sunt supuse legii locului unde se afla debitorul la data constituirii acesteia, în cazul: a) bunurilor mobile incorporale sau al bunurilor mobile corporale care, potrivit destinației lor, sunt deplasate în alt stat; b) titlurilor de valoare negociabile care nu sunt în posesia debitorului. (2) Condițiile de validitate, publicitatea și rangul de prioritate ale garanției locatorului sau finanțatorului asupra bunurilor mobile corporale închiriate sau date în leasing, prevăzute la alin. (1) lit. a), sunt supuse legii locului unde se afla locatorul sau finanțatorul la data încheierii contractului. (3) În sensul prezentului titlu, prin locul unde se afla locatorul sau finanțatorul se înțelege sediul profesional, domiciliul sau reședința persoanei fizice ori sediul social al persoanei juridice.

Art. 2.629. Legea aplicabilă în cazul resurselor naturale. Condițiile de validitate, publicitatea și efectele ipotecii asupra resurselor minerale, petrolului sau gazelor ori asupra unei creanțe rezultate din vânzarea acestora la sursă, care se naște de la data extragerii bunurilor sau de la data la care sumele obținute din vânzare sunt virate în cont, sunt supuse legii locului unde se află exploatarea.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999 Titlul VI: Art. 96. Condițiile de validitate, opozabilitatea și rangul de prioritate ale garanției reale asupra resurselor minerale, petrolului sau gazelor ori asupra unui cont rezultat din vânzarea acestora la sursă, care se naște de la data extragerii bunurilor sau de la data la care sumele obținute din vânzare sunt virate în cont, sunt supuse legii locului unde se află exploatarea.

Art. 2.630. Situațiile speciale privind legea aplicabilă publicității ipotecii mobiliare. (1) Ipoteca înregistrată potrivit legii locului unde se află bunul își conservă rangul de prioritate în alt stat, dacă au fost îndeplinite și formele de publicitate prevăzute de legea acestui stat:

a) înainte să înceteze rangul de prioritate dobândit potrivit legii aplicabile la data constituirii ipotecii;

b) în termen de cel mult 60 de zile de la data la care bunul a intrat în statul respectiv sau în termen de cel mult 15 zile de la data la care creditorul a cunoscut acest fapt.

(2) Prevederile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul în care ipoteca a fost înregistrată potrivit legii locului unde se află debitorul. Termenele prevăzute la alin. (1) lit. b) se calculează, după caz, de la data la care debitorul își stabilește reședința obișnuită ori, după caz, sediul social în statul respectiv sau de la data la care creditorul a cunoscut acest fapt.

(3) Cu toate acestea, ipoteca mobiliară nu va fi opozabilă terțului care a dobândit cu titlu oneros un drept asupra bunului fără să fi cunoscut existența ipotecii mobiliare și mai înainte ca aceasta să fi devenit opozabilă potrivit alin. (1) și (2).

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: ▶ Art. 91. (1) Garanția reală asupra unui bun mobil corporal care este opozabilă potrivit legii locului unde se afla bunul la data constituirii sale își continuă rangul de prioritate în România, dacă s-a făcut înregistrarea la arhivă: a) în termen de cel mult 60 de zile de la data la care bunul a fost adus în România; b) în termen de cel mult 15 zile de la data la care creditorul a cunoscut că bunul a fost adus în România; c) înainte să înceteze rangul de prioritate

dobândit potrivit legii locului unde se afla bunul când s-a constituit garanția. (2) Cu toate acestea, garanția reală nu va fi opozabilă, dacă bunul a fost vândut, închiriat sau dat în leasing unui terț care l-a dobândit fără să fi cunoscut existența garanției și mai înainte de a fi devenit opozabilă în orice mod, potrivit prezentului titlu. ▸ Art. 94. În cazul în care debitorul, locatarul sau utilizatorul își schimbă domiciliul sau sediul, astfel cum acestea sunt definite la art. 93 alin. (3), sau în cazul în care debitorul constituie o garanție în favoarea unei persoane aflate într-un alt stat, închirierea, leasingul sau garanția reală care a dobândit un rang de prioritate potrivit prezentului titlu își conservă rangul din România, dacă garanția reală sau leasingul este înregistrat în străinătate:a) în termen de 60 de zile de la data la care debitorul, locatarul sau utilizatorul se stabilește în străinătate sau de la data la care debitorul constituie garanția în favoarea unei persoane aflate în străinătate; b) în termen de cel mult 15 zile de la data la care creditorul a luat cunoștință că debitorul, locatarul sau utilizatorul s-a stabilit în străinătate ori că a constituit garanția în favoarea unei persoane aflate în străinătate; c) înainte de data la care, potrivit prezentului titlu, garanția reală sau înregistrarea locatorului sau a finanțatorului își pierde rangul de prioritate.

Art. 2.631. Lipsa publicității în străinătate. (1) Dacă legea străină care reglementează rangul ipotecii mobiliare nu prevede formalități de publicitate și bunul nu este în posesia creditorului, ipoteca mobiliară are rang inferior:

a) ipotecii asupra unei creanțe constând într-o sumă de bani plătibilă în România;

b) ipotecii asupra unui bun mobil corporal, care a fost constituită atunci când bunul se afla în România, sau asupra unui titlu negociabil.

(2) Cu toate acestea, ipoteca mobiliară își conservă rangul de prioritate, dacă este înregistrată, potrivit legii române, înaintea constituirii ipotecii menționate la alin. (1) lit. a) sau b).

Reglementarea anterioară
Legea nr. 99/1999, Titlul VI: Art. 95. (1) Dacă legea care reglementează rangul garanției reale menționate la art. 94 nu prevede formalități de publicitate și bunul nu este în posesia creditorului, garanția reală are rang inferior: a) garanției asupra unui cont debitor plătibil în România; b) garanției asupra unui bun mobil corporal sau asupra unui titlu negociabil, care a fost constituită atunci când bunul se afla în România. (2) Cu toate acestea, garanția își conservă rangul de prioritate, dacă este înregistrată, potrivit prezentului titlu, înaintea constituirii garanției menționate la alin. (1) lit. a) sau b).

Art. 2.632. Legea aplicabilă operațiunilor asimilate ipotecilor mobiliare. (1) Dispozițiile prezentei secțiuni referitoare la publicitate și efectele acesteia sunt aplicabile, în mod corespunzător, ținând seama de natura bunurilor mobile, și operațiunilor asimilate, potrivit legii, ipotecii mobiliare.

(2) Pentru determinarea legii aplicabile se ia în considerare data încheierii operațiunii asimilate ipotecii mobiliare.

Capitolul IV. Moștenirea

Art. 2.633. Legea aplicabilă. Moștenirea este supusă legii statului pe teritoriul căruia defunctul a avut, la data morții, reședința obișnuită.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 66. Moștenirea este supusă: *a)* în ce privește bunurile mobile, oriunde acestea s-ar afla, legii naționale pe care persoana decedată o avea la data morții; *b)* în ce privește bunurile imobile și fondul de comerț, legii locului unde fiecare din aceste bunuri este situat.

Legislație conexă: ▸ Convenția de la Haga din 1 august 1989 privind legea aplicabilă succesiunilor pentru cauză de moarte. Aceasta a fost semnată de Argentina, Luxemburg, Țările de Jos și Elveția și a fost ratificată de Țările de Jos. Nu a intrat încă în vigoare (http://www.hcch.net) ▸ Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 privind conflictul de legi în materia formei dispozițiilor testamentare. A intrat în vigoare la 5 ianuarie 1964. În prezent sunt părți la această

convenție 38 de state. România nu este parte la această convenție (http://www.hcch.net)
► Propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și a actelor autentice în materie de succesiuni, precum și crearea unui certificat european de motenitor (Comisia comunităților europene, Bruxelles, 14.10.2009, nr. CELEX 52011PC0126).

Art. 2.634. Alegerea legii aplicabile. (1) O persoană poate să aleagă, ca lege aplicabilă moștenirii în ansamblul ei, legea statului a cărui cetățenie o are.

(2) Existența și validitatea consimțământului exprimat prin declarația de alegere a legii aplicabile sunt supuse legii alese pentru a cârmui moștenirea.

(3) Declarația de alegere a legii aplicabile trebuie să îndeplinească, în ceea ce privește forma, condițiile unei dispoziții pentru cauză de moarte. Tot astfel, modificarea sau revocarea de către testator a unei asemenea desemnări a legii aplicabile trebuie să îndeplinească, în ceea ce privește forma, condițiile de modificare sau de revocare a unei dispoziții pentru cauză de moarte.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 68. (1) Testatorul poate supune transmiterea prin moștenire a bunurilor sale altei legi decât cea arătată în art. 66, fără a avea dreptul să înlăture dispozițiile ei imperative.
(2) Legea astfel aleasă se aplică situațiilor prevăzute la art. 67.

Art. 2.635. Legea aplicabilă formei testamentului. Întocmirea, modificarea sau revocarea testamentului sunt considerate valabile dacă actul respectă condițiile de formă aplicabile, fie la data când a fost întocmit, modificat sau revocat, fie la data decesului testatorului, conform oricăreia dintre legile următoare:

a) legea națională a testatorului;

b) legea reședinței obișnuite a acestuia;

c) legea locului unde actul a fost întocmit, modificat sau revocat;

d) legea situației imobilului ce formează obiectul testamentului;

e) legea instanței sau a organului care îndeplinește procedura de transmitere a bunurilor moștenite.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 68 (3) Întocmirea, modificarea sau revocarea testamentului sunt socotite valabile dacă actul respectă condițiile de formă aplicabile, fie la data când a fost întocmit, modificat sau revocat, fie la data decesului testatorului, conform oricăreia dintre legile următoare: *a)* legea națională a testatorului; *b)* legea domiciliului acestuia; *c)* legea locului unde actul a fost întocmit, modificat sau revocat; *d)* legea situației imobilului ce formează obiectul testamentului; *e)* legea instanței sau a organului care îndeplinește procedura de transmitere a bunurilor moștenite.

Art. 2.636. Domeniul de aplicare a legii moștenirii. Succesiunea vacantă. (1) Legea aplicabilă moștenirii stabilește îndeosebi:

a) momentul și locul deschiderii moștenirii;

b) persoanele cu vocație de a moșteni;

c) calitățile cerute pentru a moșteni;

d) exercitarea posesiei asupra bunurilor rămase de la defunct;

e) condițiile și efectele opțiunii succesorale;

f) întinderea obligației moștenitorilor de a suporta pasivul;

g) condițiile de fond ale testamentului, modificarea și revocarea unei dispoziții testamentare, precum și incapacitățile speciale de a dispune sau de a primi prin testament;

h) partajul succesoral.

(2) În cazul în care, conform legii aplicabile moștenirii, succesiunea este vacantă, bunurile situate sau, după caz, aflate pe teritoriul României sunt preluate de statul român în temeiul dispozițiilor legii române privitoare la atribuirea bunurilor unei succesiuni vacante.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 67. Legea aplicabilă moştenirii stabileşte îndeosebi: *a)* momentul deschiderii moştenirii; *b)* persoanele cu vocație de a moşteni; *c)* calitățile cerute pentru a moşteni; *d)* exercitarea posesiei asupra bunurilor rămase de la defunct; *e)* condițiile şi efectele opțiunii succesorale; *f)* întinderea obligației moştenitorilor de a suporta pasivul; *g)* drepturile statului asupra succesiunii vacante.

Capitolul V. Actul juridic

Art. 2.637. Legea aplicabilă condițiilor de fond. (1) Condițiile de fond ale actului juridic sunt stabilite de legea aleasă de părți sau, după caz, de autorul său.

(2) Alegerea legii aplicabile actului trebuie să fie expresă ori să rezulte neîndoielnic din cuprinsul acestuia sau din circumstanțe.

(3) Părțile pot alege legea aplicabilă totalității sau numai unei anumite părți a actului juridic.

(4) Înțelegerea privind alegerea legii aplicabile poate fi modificată ulterior încheierii actului. Modificarea are efect retroactiv, fără să poată totuşi:

a) să infirme validitatea formei acestuia; sau

b) să aducă atingere drepturilor dobândite între timp de terți.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ▸ Art. 69. (1) Condițiile de fond ale actului juridic unilateral sunt stabilite de legea aleasă de către autorul său. (2) În lipsă, se aplică legea statului cu care actul juridic prezintă legăturile cele mai strânse, iar dacă această lege nu poate fi identificată, se aplică legea locului unde actul juridic unilateral este întocmit. ▸ Art. 74. Alegerea legii aplicabile contractului trebuie să fie expresă ori să rezulte neîndoielnic din cuprinsul acestuia sau din circumstanțe. ▸ Art. 75. Părțile pot alege legea aplicabilă totalității sau numai unei anumite părți a contractului. ▸ Art. 76. (1) Înțelegerea privind alegerea legii aplicabile, potrivit art. 73, poate fi modificată prin acordul părților. (2) Modificarea acordului asupra legii aplicabile, convenită ulterior datei încheierii contractului, are efect retroactiv, fără să poată totuşi: a) să infirme validitatea formei acestuia; sau b) să aducă atingere drepturilor dobândite între timp de terți.

Art. 2.638. Legea aplicabilă în lipsa alegerii. (1) În lipsa alegerii, se aplică legea statului cu care actul juridic prezintă legăturile cele mai strânse, iar dacă această lege nu poate fi identificată, se aplică legea locului unde actul juridic a fost încheiat.

(2) Se consideră că există atari legături cu legea statului în care debitorul prestației caracteristice sau, după caz, autorul actului are, la data încheierii actului, după caz, reşedința obişnuită, fondul de comerț sau sediul social.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ▸ Art. 77. (1) În lipsa unei legi alese conform art. 73, contractul este supus legii statului cu care prezintă legăturile celé mai strînse. (2) Se considerarea există atare legături cu legea statului în care debitorul prestației caracteristice are, la data încheierii contractului, după caz, domiciliul sau, în lipsă, reşedința, ori fondul de comerț sau sediul statutar. ▸ Art. 79. (1) Contractul care nu poate fi localizat în funcție de prestația caracteristică a uneia dintre părți este supus, cât priveşte condițiile de fond, legii locului unde a fost încheiat.

Art. 2.639. Legea aplicabilă condițiilor de formă. (1) Condițiile de formă ale unui act juridic sunt stabilite de legea care îi cârmuieşte fondul.

(2) Actul se consideră totuşi valabil din punctul de vedere al formei, dacă îndeplineşte condițiile prevăzute de una dintre legile următoare:

a) legea locului unde a fost întocmit;

b) legea cetățeniei sau legea reşedinței obişnuite a persoanei care l-a consimțit;

c) legea aplicabilă potrivit dreptului internațional privat al autorității care examinează validitatea actului juridic.

(3) În cazul în care legea aplicabilă condițiilor de fond ale actului juridic impune, sub sancțiunea nulității, o anumită formă solemnă, nicio altă lege dintre cele menționate la alin. (2) nu poate să înlăture această cerință, indiferent de locul întocmirii actului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ► Art. 71. (1) Condițiile de formă ale unui act juridic sunt stabilite de legea care îi cârmuieşte fondul. (2) Actul se consideră totuşi valabil din punct de vedere al formei, dacă îndeplineşte condițiile prevăzute de una dintre legile următoare:*a)* legea locului unde a fost întocmit; *b)* legea națională sau legea domiciliului persoanei care l-a consimțit; *c)* legea aplicabilă potrivit dreptului internațional privat al autorității care examinează validitatea actului juridic. ► Art. 72. În cazul în care legea aplicabilă condițiilor de fond ale actului juridic impune, sub sancțiunea nulității, o anumită formă solemnă, nicio altă lege dintre cele menționate în art. 71 nu poate să înlăture această cerință, chiar dacă actul a fost întocmit în străinătate.

Capitolul VI. Obligațiile

Art. 2.640. Legea aplicabilă obligațiilor contractuale. (1) Legea aplicabilă obligațiilor contractuale se determină potrivit reglementărilor dreptului Uniunii Europene.

(2) În materiile care nu intră sub incidența reglementărilor Uniunii Europene sunt aplicabile dispozițiile prezentului cod privind legea aplicabilă actului juridic, dacă nu se prevede altfel prin convenții internaționale sau prin dispoziții speciale.

Legislație conexă: ► Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (România a aderat la Convenție la 15.01.2008 prin Decizia Consiliului nr. 2007/856/CE din 8 noiembrie 2007, publicată în JO nr. L 347 din 29.12.2007, p. 1-36) ► Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului şi Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I) (JO nr. L 177 din 4.7.2008, p. 6-16).

Art. 2.641. Legea aplicabilă obligațiilor extracontractuale. (1) Legea aplicabilă obligațiilor extracontractuale se determină potrivit reglementărilor dreptului Uniunii Europene.

(2) În materiile care nu intră sub incidența reglementărilor Uniunii Europene se aplică legea care cârmuieşte fondul raportului juridic preexistent între părți, dacă nu se prevede altfel prin convenții internaționale sau prin dispoziții speciale.

Legislație conexă: Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European şi al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II)(JOCE nr. 199 din 31.07.2007, p. 40-49).

Art. 2.642. Răspunderea pentru atingeri aduse personalității. (1) Pretențiile de reparații întemeiate pe o atingere adusă vieții private sau personalității, inclusiv prin mass-media sau orice alt mijloc public de informare, sunt cârmuite, la alegerea persoanei lezate, de:

a) legea statului reşedinței sale obişnuite;

b) legea statului în care s-a produs rezultatul păgubitor;

c) legea statului în care autorul daunei îşi are reşedința obişnuită ori sediul social.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a) şi b) se cere şi condiția ca autorul daunei să fi trebuit în mod rezonabil să se aştepte ca efectele atingerii aduse personalității să se producă în unul dintre acele două state.

(3) Dreptul la replică împotriva atingerilor aduse personalității este supus legii statului în care a apărut publicația sau de unde s-a difuzat emisiunea.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ► Art. 112. (1) Pretențiile de reparații întemeiate pe o atingere adusă personalității de către mass-media, îndeosebi prin presă, radio, televiziune sau orice alt mijloc public de informare, sunt cârmuite, la alegerea persoanei lezate, de: *a)* legea statului domiciliului sau reşedinței sale; *b)* legea statului în care s-a produs rezultatul păgubitor; *c)* legea statului în care

autorul daunei își are domiciliul sau reședința ori sediul social. (2) În cazurile prevăzute la lit. a) și b) se cere și condiția ca autorul daunei să fi trebuit în mod rezonabil să se aștepte ca efectele atingerii aduse personalității să se producă în unul din acele două state. ▶ Art. 113. Dreptul de replică împotriva daunelor aduse personalității este supus legii statului în care a apărut publicația sau de unde s-a difuzat emisiunea.

Art. 2.643. Stingerea obligațiilor. (1) Delegația și novația sunt supuse legii aplicabile obligației care le formează obiectul.

(2) Compensația este supusă legii aplicabile creanței căreia i se opune stingerea, parțială sau totală, prin compensație.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: ▶ Art. 122. Delegația și novația sunt supuse legii aplicabile obligației care le formează obiectul. ▶ Art. 123. Compensația este supusă legii aplicabile creanței căreia i se opune stingerea, parțială sau totală, prin compensație.

Art. 2.644. Pluralitatea de debitori. Creditorul care își valorifică drepturile împotriva mai multor debitori trebuie să se conformeze legii aplicabile în raporturile sale cu fiecare dintre ei.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 124. Creditorul care își valorifică drepturile împotriva mai multor debitori trebuie să se conformeze legii aplicabile în raporturile sale cu fiecare dintre ei.

Art. 2.645. Dreptul de regres. (1) Dreptul unui debitor de a exercita regresul împotriva unui codebitor există numai dacă legile aplicabile ambelor datorii îl admit.

(2) Condițiile de exercitare a regresului sunt determinate de legea aplicabilă datoriei pe care codebitorul o are față de creditorul urmăritor.

(3) Raporturile dintre creditorul care a fost dezinteresat și debitorul plătitor sunt supuse legii aplicabile datoriei acestuia din urmă.

(4) Dreptul unei instituții publice de a exercita regresul este stabilit de legea aplicabilă statutului său organic. Admisibilitatea și exercițiul regresului sunt guvernate de dispozițiile alin. (2) și (3).

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 125. (1) Dreptul unui debitor de a exercita regresul împotriva unui codebitor există numai dacă legile aplicabile ambelor datorii îl admit. (2) Condițiile de exercitare a regresului sunt determinate de legea aplicabilă datoriei pe care codebitorul o are față de creditorul urmăritor. (3) Raporturile dintre creditorul care a fost dezinteresat și debitorul plătitor sunt supuse legii aplicabile datoriei acestuia din urmă. (4) Dreptul unei instituții publice de a exercita regresul este stabilit de legea sa organică. Admisibilitatea și exercițiul regresului sunt cârmuite de dispozițiile alin. (2) și (3) din prezentul articol.

Art. 2.646. Moneda de plată. (1) Moneda de plată este definită de legea statului care a emis-o.

(2) Efectele pe care moneda le exercită asupra întinderii unei datorii sunt determinate de legea aplicabilă datoriei.

(3) Legea statului în care trebuie efectuată plata determină în ce anume monedă urmează ca ea să fie făcută, afară numai dacă, în raporturile de drept internațional privat născute din contract, părțile au convenit o altă monedă de plată.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 126. (1) Moneda de plată este definită de legea statului care a emis-o. (2) Efectele pe care moneda le exercită asupra întinderii unei datorii sunt determinate de legea aplicabilă datoriei. (3) Legea statului în care trebuie efectuată plata determină în ce anume monedă urmează ca ea să fie făcută, afară numai dacă, în raporturile de drept internațional privat născute din contract, părțile au convenit o altă monedă de plată.

Capitolul VII. Cambia, biletul la ordin şi cecul

Secţiunea 1. Dispoziţii generale

Art. 2.647. Legea aplicabilă capacităţii. Persoana care, potrivit legii sale naţionale, este lipsită de capacitatea de a se angaja prin cambie, bilet la ordin sau cec se obligă totuşi valabil printr-un asemenea titlu, dacă semnătura a fost dată într-un stat a cărui lege îl consideră capabil pe subscriitor.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 127. Persoana care, potrivit legii sale naţionale, este lipsită de capacitatea de a se angaja prin cambie, bilet la ordin sau cec, se obligă totuşi valabil printr-un asemenea titlu, dacă semnătura a fost dată într-un stat a cărui lege îl consideră capabil pe subscriitor.

Legislaţie conexă: ► art. 2 din Convenţia privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org) ► art. 2 din Convenţia privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org/).

Art. 2.648. Legea aplicabilă condiţiilor de formă. (1) Angajamentul asumat în materie de cambie, bilet la ordin sau cec este supus condiţiilor de formă ale legii statului unde angajamentul a fost subscris. În materie de cec, îndeplinirea condiţiilor de formă prevăzute de legea locului plăţii este suficientă.

(2) Dacă angajamentul este nevalabil, potrivit legii prevăzute la alin. (1), dar se conformează legii statului unde are loc subscrierea unui angajament ulterior, neregularitatea de formă a primului angajament nu infirmă validitatea celui ulterior.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 128. (1) Angajamentul asumat în materie de cambie, bilet la ordin sau cec este supus condiţiilor de formă ale legii statului unde angajamentul a fost subscris. În materie de cec, îndeplinirea condiţiilor de formă prevăzute de legea locului plăţii este suficientă. (2) Dacă angajamentul este nevalabil, potrivit legii arătate în alineatul precedent, dar se conformează legii statului unde are loc subscrierea unui angajament ulterior, neregularitatea de formă a primului angajament nu infirmă validitatea celui ulterior.

Legislaţie conexă: ► art. 3 din Convenţia privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org) ► art. 4 din Convenţia privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.649. Legea aplicabilă acţiunii în regres. Termenele stabilite pentru exercitarea acţiunii în regres sunt determinate, faţă de orice semnatar, de legea locului unde titlul a luat naştere.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 129. Termenele stabilite pentru exercitarea acţiunii de regres sunt determinate, faţă de orice semnatar, de legea locului unde titlul a luat naştere.

Legislaţie conexă: ► art. 5 din Convenţia privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org). ► art. 6 din Convenţia privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România însă nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.650. Legea aplicabilă protestului. Forma şi termenele de protest, cât şi condiţiile de formă ale unor acte necesare pentru exercitarea sau conservarea drepturilor în materie de cambie, bilet la ordin sau cec sunt stabilite de legea statului unde trebuie întocmit protestul sau un alt act necesar.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 130. Forma şi termenele de protest, cât şi condițiile de formă ale unor acte necesare pentru exercitarea sau conservarea drepturilor în materie de cambie, bilet la ordin sau cec sunt stabilite de legea statului unde trebuie întocmit protestul sau un alt act necesar.

Legislație conexă: art. 8 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte; art. 8 din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România însă nu este parte (http://treaties.un.org).

Secțiunea a 2-a. Cambia şi biletul la ordin

Art. 2.651. Legea aplicabilă efectelor obligațiilor. (1) Efectele obligațiilor acceptantului unei cambii şi semnatarului unui bilet la ordin sunt supuse legii locului unde aceste titluri sunt plătibile.

(2) Efectele pe care le produc semnăturile celorlalți obligați prin cambie sau prin bilet la ordin sunt determinate de legea statului pe teritoriul căruia au fost date semnăturile.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 131. (1) Efectele obligațiilor acceptantului unei cambii şi semnatarului unui bilet la ordin sunt supuse legii locului unde aceste titluri sunt plătibile. (2) Efectele pe care le produc semnăturile celorlalți obligați prin cambie sau prin bilet la ordin sunt determinate de legea statului pe teritoriul căruia au fost date semnăturile.

Legislație conexă: art. 4 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România însă nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.652. Legea aplicabilă dobândirii creanței. Legea locului unde titlul a fost constituit stabileşte dacă posesorul cambiei dobândeşte creanța care a dat loc emisiunii titlului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 132. Legea locului unde titlul a fost constituit stabileşte dacă posesorul cambiei dobândeşte creanța care a dat loc emisiunii titlului.

Legislație conexă: art. 6 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.653. Legea aplicabilă acceptării. Legea statului unde este plătibilă cambia stabileşte dacă acceptarea poate fi restrânsă la o parte din sumă, precum şi dacă posesorul titlului este sau nu este obligat să primească o plată parțială.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 133. Legea statului unde este plătibilă cambia stabileşte dacă acceptarea poate fi restrânsă la o parte din sumă, precum şi dacă posesorul titlului este sau nu obligat să primească o plată parțială.

Legislație conexă: art. 7 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei şi biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.654. Legea aplicabilă în caz de pierdere sau furt. Legea statului unde cambia sau biletul la ordin sunt plătibile determină măsurile ce pot fi luate în caz de pierdere sau furt al titlului.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 134. Legea statului unde cambia sau biletul la ordin sunt plătibile determină măsurile ce pot fi luate în caz de pierdere sau furt al titlului.

Legislație conexă: art. 9 din Convenția privind conflictele de legi în materia cambiei și biletului la ordin, încheiată la Geneva la 7 iunie 1930, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Secțiunea a 3-a. Cecul

Art. 2.655. Legea aplicabilă. Legea statului unde cecul este plătibil determină persoanele asupra cărora poate fi tras un asemenea titlu.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 135. Legea statului unde cecul este plătibil determină persoanele asupra cărora poate fi tras un asemenea titlu.

Legislație conexă: art. 3 alin. (1) din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.656. Nulitatea cecului. În cazul în care, potrivit legii aplicabile, cecul este nul din cauză că a fost tras asupra unei persoane neîndreptățite, obligațiile ce decurg din semnăturile puse pe titlu în alte state, ale căror legi nu cuprind o asemenea restricție, sunt valabile.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 136. În cazul în care, potrivit legii arătate în art. 135, cecul este nul din cauză că a fost tras asupra unei persoane neîndreptățite, obligațiile ce decurg din semnăturile puse pe titlu în alte state, ale căror legi nu cuprind o asemenea restricție, sunt valabile.

Legislație conexă: art. 3 alin. (2) din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.657. Legea aplicabilă efectelor obligațiilor. Legea statului pe al cărui teritoriu au fost subscrise obligațiile ce decurg din cec determină efectele acestor obligații.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 137. Legea statului pe al cărui teritoriu au fost subscrise obligațiile ce decurg din cec determină efectele acestor obligații.

Legislație conexă: art. 5 din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Art. 2.658. Domeniul de aplicare. Legea statului unde cecul este plătibil determină îndeosebi:

a) dacă titlul trebuie tras la vedere sau dacă poate fi tras la un anumit termen de la vedere, precum și efectele postdatării;

b) termenul de prezentare;

c) dacă cecul poate fi acceptat, certificat, confirmat sau vizat și care sunt efectele produse de aceste mențiuni;

d) dacă posesorul poate cere și dacă este obligat să primească o plată parțială;

e) dacă cecul poate fi barat sau poate să cuprindă clauza „plătibil în cont" ori o expresie echivalentă și care sunt efectele acestei bărări, clauze sau expresii echivalente;

f) dacă posesorul are drepturi speciale asupra provizionului și care este natura lor;

g) dacă trăgătorul poate să revoce cecul sau să facă opoziție la plata acestuia;

h) măsurile care pot fi luate în caz de pierdere sau de furt al cecului;

i) dacă un protest sau o constatare echivalentă este necesară pentru conservarea dreptului de regres împotriva giranților, trăgătorului și celorlalți obligați.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 138. Legea statului unde cecul este plătibil determină îndeosebi: *a)* dacă titlul trebuie tras la vedere sau dacă poate fi tras la un anumit termen de la vedere, precum și efectele postdatării; *b)* termenul de prezentare; *c)* dacă cecul poate fi acceptat, certificat, confirmat sau vizat și care sunt efectele produse de aceste mențiuni; *d)* dacă posesorul poate cere și dacă

este obligat să primească o plată parțială; *e)* dacă cecul poate fi barat sau poate să cuprindă clauza „plătibil în cont" ori o expresie echivalentă și care sunt efectele acestei bărări, clauze sau expresii echivalente; *f)* dacă posesorul are drepturi speciale asupra provizionului și care este natura lor; *g)* dacă trăgătorul poate să revoce cecul sau să facă opoziție la plata acestuia; *h)* măsurile care pot fi luate în caz de pierdere sau de furt al cecului; *i)* dacă un protest sau o constatare echivalentă este necesară pentru conservarea dreptului de regres împotriva giranților, trăgătorului și celorlalți obligați.

Legislație conexă: art. 7 din Convenția privind conflictele de legi în materia cecului încheiată la Geneva la 19 martie 1931, la care România nu este parte (http://treaties.un.org).

Capitolul VIII. Fiducia

Art. 2.659. Alegerea legii aplicabile. (1) Fiducia este supusă legii alese de constituitor.
(2) Dispozițiile art. 2.637 sunt aplicabile.

Legislație conexă: ▸ art. 6 Convenția de la Haga privind legea aplicabilă trust-ului și recunoașterii acestuia, adoptată în 1985 și care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1992, la care România nu este parte (http://www.hcch.net) ▸ art. 1 alin. (2) lit. g) din Convenția de la Roma din 1980 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (România a aderat la Convenție la 15.01.2008 prin Decizia Consiliului nr. 2007/856/CE din 8 noiembrie 2007, publicată în JO nr. L 347 din 29.12.2007, p. 1-36) ▸ art. 1 alin. (2) lit. e) din Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II) (JOCE nr. 199 din 31.07.2007, p. 40-49).

Art. 2.660. Determinarea obiectivă a legii aplicabile. În lipsa alegerii legii aplicabile, precum și în cazul în care legea aleasă nu cunoaște instituția fiduciei, se aplică legea statului cu care fiducia prezintă cele mai strânse legături. În acest scop, se ține seama îndeosebi de:
a) locul de administrare a masei patrimoniale fiduciare, desemnat de constituitor;
b) locul situării bunurilor fiduciare;
c) locul unde fiduciarul își are reședința obișnuită sau, după caz, sediul social;
d) scopul fiduciei și locul unde acesta urmează să se realizeze.

Legislație conexă: art. 7 Convenția de la Haga privind legea aplicabilă trust-ului și recunoașterii acestuia, adoptată în 1985 și care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1992, la care România nu este parte (http://www.hcch.net).

Art. 2.661. Domeniul de aplicare. Legea determinată potrivit art. 2.659 și 2.660 este aplicabilă condițiilor de validitate, interpretării și efectelor fiduciei, precum și administrării ei. Această lege determină în special:
a) desemnarea, renunțarea și înlocuirea fiduciarului, condițiile speciale pe care trebuie să le îndeplinească o persoană pentru a fi desemnată fiduciar, precum și transmiterea puterilor fiduciarului;
b) drepturile și obligațiile dintre fiduciari;
c) dreptul fiduciarului de a delega în tot sau în parte executarea obligațiilor sale sau exercitarea puterilor care îi revin;
d) puterile fiduciarului de a administra și de a dispune de bunurile din masa patrimonială fiduciară, de a constitui garanții și de a dobândi alte bunuri;
e) puterile fiduciarului de a face investiții și plasamente;
f) îngrădirile cu privire la durata fiduciei, precum și cele cu privire la puterile fiduciarului de a constitui rezerve din veniturile rezultate din administrarea bunurilor;
g) raporturile dintre fiduciar și beneficiar, inclusiv răspunderea personală a fiduciarului față de beneficiar;
h) modificarea sau încetarea fiduciei;

i) repartizarea bunurilor ce alcătuiesc masa patrimonială fiduciară;

j) obligația fiduciarului de a da socoteală de modul cum a fost administrată masa patrimonială fiduciară.

Legislație conexă: art. 8 din Convenția de la Haga privind legea aplicabilă trust-ului și recunoașterii acestuia, adoptată în 1985 și care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1992, la care România nu este parte (http://www.hcch.net).

Art. 2.662. Situațiile speciale. Un element al fiduciei, susceptibil de a fi izolat, în special administrarea acestuia, poate fi supus unei legi distincte.

Legislație conexă: art. 9 Convenția de la Haga privind legea aplicabilă trust-ului și recunoașterii acestuia, adoptată în 1985 și care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1992, la care România nu este parte (http://www.hcch.net).

Capitolul IX. Prescripția extinctivă

Art. 2.663. Legea aplicabilă. Prescripția extinctivă a dreptului la acțiune este supusă legii care se aplică dreptului subiectiv însuși.

Reglementarea anterioară
Legea nr. 105/1992: Art. 147. Prescripția extinctivă a dreptului la acțiune este supusă legii care se aplică dreptului subiectiv însuși.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

DISPOZIȚII FINALE

Art. 2.664. Data intrării în vigoare. (1) Prezentul cod intră în vigoare la data care va fi stabilită în legea pentru punerea în aplicare a acestuia.[1]

(2) În termen de 12 luni de la data publicării prezentului cod, Guvernul va supune Parlamentului spre adoptare proiectul de lege pentru punerea în aplicare a Codului civil.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

[1] În temeiul art. 220 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011, Codul civil a intrat în vigoare la data de **1 octombrie 2011.**

Index[1]

A

Abuz de drept 15
Acceptarea moştenirii
- ~ forţată **1119**
- ~ de către creditori **1107**
- acte cu valoare de acceptare tacită **1110**
- declaraţia de neacceptare **1111**
- efectele ~ **1114**
- felurile ~ **1108**
- înregistrarea actelor de ~ **1109**
- întocmirea inventarului bunurilor **1115**
- libertatea ~ **1106**
- măsurile speciale de conservare a bunurilor **1117**
- măsurile speciale privind sumele de bani şi alte valori **1118**
- procesul-verbal de inventariere **1116**
- reducerea termenului de opţiune **1113**

Accesiune
- imobiliară artificială **577** şi urm.
- imobiliară naturală **569** şi urm.
- mobiliară **598** şi urm.
- naturală asupra animalelor **576**

Act juridic unilateral
- noţiune **1324**
- regimul juridic **1325**
- supus comunicării **1326**

Acte patrimonial interzise 66
Acţiune confesorie
- de superficie **696**
- de uzufruct **705**
- de servitute **757**

Acţiune estimatorie
- termen de exercitare **1744**

Acţiune în contestaţia filiaţiei 421
Acţiune în partaj
- imprescriptibilitate **669**

Acţiune în prestaţie tabulară 896
- efectele ~ faţă de terţul dobânditor de rea-credinţă **897**

Acţiune în rectificare
- efectele admiterii ~ **910**
- termenele de exercitare a ~ **909**

Acţiune în revendicare 563
- efectele admiterii ~ **566**
- proba dreptului de proprietate asupra imobilelor înscrise în cartea funciară **565**

Acţiune în stabilirea filiaţiei faţă de mamă
- acţiunea în stabilirea maternităţii **422**
- regimul juridic al ~ **423**

Acţiune în stabilirea paternităţii din afara căsătoriei
- acţiunea în stabilirea paternităţii **425**
- despăgubiri **428**
- prezumţia filiaţiei faţă de pretinsul tată **426**
- stabilirea paternităţii prin hotărâre judecătorească **424**
- termenul de prescripţie **427**

Acţiune negatorie 564
Acţiune oblică
- efectele admiterii ~ **1561**
- noţiune **1560**

Acţiune revocatorie
- condiţii privitoare la creanţă **1563**
- efectele admiterii **1565**
- noţiune **1562**
- termen de prescripţie **1564**

Acţiuni posesorii 949
- luarea măsurilor pentru conservarea bunului posedat **952**
- persoanele împotriva cărora se pot introduce ~ **950**
- termenul de exercitare a ~ **951**

Acţiuni privind filiaţia faţă de tatăl din căsătorie
- acţiunea în tăgada paternităţii **429**
- contestarea filiaţiei faţă de tatăl din căsătorie **434**
- tăgada paternităţii de către copil şi de către moştenitori **433**
- tăgada paternităţii de către mamă **431**
- tăgada paternităţii de către pretinsul tată biologic **432**
- tăgada paternităţii de către soţul mamei **430**

Administrator
- adoptarea deciziilor **1917**
- limitele şi revocarea mandatului **1914**
- numirea administratorilor **1913**
- obligaţiile administratorilor faţă de terţi **1924**
- pluralitatea de administratori **1916**

[1] Cifrele fac trimitere la numărul articolului din Cod iar semnul ~ înlocuieşte într-o expresie termenul de bază.

- răspunderea administratorilor **1915**
- reprezentarea în justiție **1919**

Administrarea bunurilor altuia
- administrarea colectivă
  - *adoptarea hotărârilor* ***825***
    - *în situații speciale* ***826***
  - *prezumția de aprobare a hotărârilor* ***828***
  - *răspunderea solidară* ***827***
- administrarea deplină
  - *atribuțiile administratorului* ***800***
  - *întinderea puterilor administratorului* ***801***
- administrarea simplă
  - *atribuțiile administratorului* ***796***
  - *autorizarea actelor de dispoziție* ***799***
  - *investirea sumelor de bani* ***798***
  - *menținerea destinației bunurilor* ***797***
  - *noțiunea* ***795***
- calitatea de administrator **792**
- darea de seamă anuală
  - *conținut și auditare* ***843***
  - *în ipoteza în care sunt mai mulți administratori* ***844***
  - *examinarea registrelor* ***845***
  - *obligația privind ~* ***842***
- darea de seamă finală
  - *data curgerii dobânzilor* ***855***
  - *deducerea remunerației* ***856***
  - *descărcarea judiciară de gestiune* ***851***
  - *întinderea obligației de restituire* ***853***
  - *locul predării bunurilor* ***852***
  - *solidaritatea beneficiarilor* ***857***
  - *suportarea cheltuielilor administrării* ***854***
- delegarea atribuțiilor administratorului **829**
  - *răspunderea reprezentantului administratorului* ***830***
- domeniu de aplicare **794**
- încetarea administrării
  - *cazurile de încetare* ***846***
  - *moartea sau punerea sub interdicție a administratorului* ***848***
  - *notificarea renunțării* ***847***
  - *obligațiile asumate ulterior încetării administrării* ***849***
- obligația privind inventarul, garanțiile și asigurarea **818**
  - *asigurarea facultativă a bunurilor încredințate* ***824***
  - *bunurile de uz personal* ***821***
  - *comunicarea și contestarea inventarului* ***823***
  - *cuprinsul inventarului* ***820***
  - *starea bunurilor indicate în inventar* ***822***
- obligațiile administratorului

obligațiile administratorului față de beneficiar
  - *anunțarea conflictului de interese* ***805***
  - *atenuarea răspunderii ~* ***812***
  - *dreptul de a reprezenta în justiție*
  - *evitarea conflictului de interese* ***804***
  - *imparțialitatea administratorului* ***811***
  - *interdicția actelor de dispoziție cu titlu gratuit* ***809***
  - *interdicția dobândirii de drepturi în legătură cu bunurile administrate* ***806***
  - *interdicția folosirii bunurilor administrate în interes propriu* ***808***
  - *limitele răspunderii administratorului* ***802***
  - *obligația de diligență, onestitate și loialitate* ***803***
  - *separația bunurilor administrate* ***807***
- obligațiile administratorului și ale beneficiarului în raporturile cu terții
  - *administratorul aparent* ***817***
  - *depășirea puterilor încredințate mai multor personae* ***815***
  - *limitarea răspunderii beneficiarului față de terți* ***816***
  - *răspunderea personală a administratorului* ***813***
  - *răspunderea personală a administratorului în cazul depășirii puterilor conferite* ***814***
- remunerația administratorului **793**
- repartiția profitului și a pierderilor **837**
  - *debitarea contului de capital* ***839***
  - *debitarea contului de venituri* ***838***
  - *dobândirea fructelor* ***841***
  - *momentul nașterii dreptului beneficiarului la venitul net* ***840***

Adopție
- ~ internațională **453**
- ~ simultană sau succesivă **462**
- anularea ~ **479**
- capacitatea și starea de sănătate a celor care pot adopta **459**
- condițiile exprimării consimțământului **468**
- condițiile morale și materiale **461**
- confidențialitatea informațiilor cu privire la ~ **474**
- darea și revocarea consimțământului părinților **466**
- data ~ **469**
- decăderea adoptatorului din exercițiul drepturilor părintești **472**

- desfacerea ~ la cererea adoptatorului 477
- desfacerea ~ la cererea adoptatului 478
- desfacerea de drept a ~ 476
- diferența de vârstă 460
- efectele ~ 469 și urm.
- efectele asupra rudeniei 470
- efectele încetării ~ 482
- interzicerea ~ între frați 457
- încetarea ~ 475
- libertatea consimțământului părinților 465
- menținerea ~ 481
- noțiune 451
- nulitatea absolută a ~ 480
- numele adoptatului 473
- persoanele care consimt la ~ 463
- persoanele care pot adopta 459 și urm.
- pluralitatea de adoptați – frați și surori 456
- principiile ~ 452
- procedura ~ 454
- raporturile dintre adoptator și adoptat 471
- refuzul părinților de a-și da consimțământul 467
- situația soților 458
- situații speciale privind consimțământul părinților 464
- vârsta adoptatului 455

Afinitate 407
Albiile părăsite de apele curgătoare 575
Albiile râurilor, insulele și prundișurile 573
Alienație 276
Aluviune 569
Amintiri de familie
- bunurile care ~ 1141
- regimul juridic al ~ 1142

Antihreză 2385
Apatrid 27
Aplicarea generală a Codului civil 3
Aplicarea în timp a legii civile 6
Aplicarea prioritară a dreptului Uniunii Europene 5
Aplicarea prioritară a tratatelor internaționale privind drepturile omului 4
Arendare
- ~ făcută pe durată nedeterminată 1837
- asigurarea bunurilor arendate 1840
- bunuri ce pot fi arendate 1836
- caracterul executoriu al contractelor de ~ 1845
- cazuri speciale de încetare a contractului 1850
- cesiunea ~ 1846
- condițiile de formă 1838
- dreptul de preempțiune 1849
- interdicția subarendării 1847
- plata arendei în fructe 1844
- reducerea arendei 1841, 1842
- reînnoirea ~ 1848
- riscul pieirii fructelor 1843
- schimbarea categoriei de folosință 1839

Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare 2413
Arvună confirmatorie 1544
Arvună penalizatoare 1545
Asigurare de bunuri 2214
- ~ multiplă 2219
- ~ parțială 2218
- despăgubirea 2217
- interesul ~ 2215
- înstrăinarea bunului asigurat 2220
- prevenirea producerii riscului asigurat 2216

Asigurare de persoane 2227
- beneficiarul indemnizației 2230
- desemnarea beneficiarului 2231
- dreptul la indemnizație 2236
- obligația de informare 2238
- pluralitatea de beneficiari 2232
- prescripție 2237
- producerea cu intenție a riscului asigurat 2233
- renunțarea la contract 2229
- repunerea în vigoare a asigurării 2235
- rezerva de prime 2234
- riscul privind o altă persoană 2228

Asigurare de răspundere civilă 2223
- drepturile terților persoane păgubite 2224
- plata despăgubirii 2226
- stabilirea despăgubirii 2225

Asigurările de credite și garanții 2221
Asigurările de pierderi financiare 2222
Asociat
- drepturile asociaților care nu sunt administratori 1918
- excluderea din societate 1928 și urm.
- obligațiile asociaților față de creditorii societății 1920
- pierderea calității 1925 și urm.
- plata datoriilor sociale 1945
- răspunderea asociaților aparenți 1921
- răspunderea asociaților ocluți 1922
- restituirea aporturilor și împărțirea excedentului rămas în urma lichidării 1946

CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- retragere **1926**
- suportarea pasivului **1947**

Asociații de proprietari
- constituire **659**

Asociere în participație 1949
- forma și condițiile asocierii **1954**
- personalitate juridică **1951**
- probă **1950**
- raporturile asociaților cu terții **1953**
- regimul aporturilor **1952**

Atingeri aduse vieții private 74
- limite **75**

Autoritate părintească 483
- administrarea bunurilor copilului **501**
- obligația de întreținere **499**
- conținutul ~ **487**
- decăderea din exercițiul drepturilor părinteşti
  - *condițiile **508***
  - *instituirea tutelei **511***
  - *întinderea decăderii **509***
  - *obligația de întreținere **510***
  - *redarea exercițiului drepturilor părinteşti **512***
- drepturile părintelui minor **490**
- durata ~ **484**
- exercitarea ~ de către un singur părinte **507**
- exercitarea ~ în caz de divorț **504**
- exercitarea ~ în cazul copilului din afara căsătoriei **505**
- independența patrimonială **500**
- înapoierea copilului de la alte persoane **495**
- îndatorirea de respect **485**
- îndatoririle specifice **488**
- locuința copilului **496**
- măsurile disciplinare **489**
- modul de exercitare a ~ **503**
- neînțelegerile dintre părinți **486**
- numele copilului **492**
- obligația de întreținere **499**
- relațiile sociale ale copilului **494**
- religia copilului **491**
- schimbarea felului învățăturii ori al pregătirii profesionale **498**
- schimbarea locuinței copilului **497**
- supravegherea copilului **493**

Avulsiune 572

B

Bigamie 273

Bun comun 343, 646
- datorii născute în legătură cu ~ **677**
- executarea silită cu privire la ~ **678**
- obligația de a nota calitatea de ~ **902**
- reguli aplicabile **686**

Bună-credință 14, 75, 142, 586, 938, 1300
- ~ în negocieri **1183**

Bunuri de familie 1752

Bunuri
- care aparțin altuia **1230**
- care nu sunt în circuit civil **1229**
- care rămân sau devin imobile **538**
- consumptibile şi neconsumptibile **544**
- divizibile şi indivizibile **545**
- dobândirea fructelor şi a productelor **550**
- fructele **548**
- fungibile şi nefungibile **543**
- imobile **537**
- mobile **539**
  - *prin anticipație **540***
  - *transmitere succesivă **1275***
- noțiune **535**
- principale şi accesorii **546**
- productele **549**
- produsele ~ **547**
- regulile aplicabile drepturilor purtând asupra ~ **542**
- viitoare **1228**

C

Capacitate civilă 28
- limitele ~ **29**

Capacitate de folosință 34
- durata ~ **35**
- noțiunea **34**

Capacitatea de exercițiu 37
- acte făcute de o persoană fără ~
- sancțiune ~ **44**
- anticipată **40**
- începutul ~ **38**
- lipsa ~ **43**
- noțiune **37**
- restrânsă **41**

Carte funciară
- cercetarea ~ **883**
- înscrierea în ~
  - *felurile ~ **881***
  - *în caz de alipire sau dezlipire **880***

- *înscrierea drepturilor reale afectate de modalități* ***882***
- *procedura ~* ***884***

Casetă de valori v. *Închirierea casetelor de valori*

Câştig din muncă
- stabilirea pierderii şi a nerealizării **1388**

Cauza (în contracte)
- condiții **1236**
- lipsa ~**1238**
- noțiune **1235**
- proba~ **1239**

Cauzele de preferință 2327

Cazul fortuit 1351

Căsătorie 259
- actul de ~ **290**
- alegerea numelui de familie **282**
- cazuri de nulitate relativă
  - *acoperirea nulității* ***303***
  - *caracterul personal al acțiunii în anularea ~* ***302***
  - *existența tutelei* ***300***
  - *lipsa discernământului* ***299***
  - *lipsa încuviințărilor cerute de lege* ***297***
  - *termenul de prescripție al acțiunii în anularea ~* ***301***
  - *viciile de consimțământ* ***298***
- cazurile de nulitate absolută **293**
  - *~ putativă* ***304***
  - *~ fictivă* ***295***
  - *lipsa vârstei matrimoniale* ***294***
  - *persoanele care pot invoca nulitatea absolută* ***296***
  - *efectele anulării asupra situației copiilor* ***305***
- celebrarea ~ **287**
- comunicarea stării de sănătate **278**
- declarația de căsătorie **280**
  - *conținut 281*
  - *reînnoire 284*
- dovada ~ **292**
- formalitățile privind regimul matrimonial **291**
- independența soților **310**
- interzicerea ~ alienatului mintal şi debilului mintal **276**
- interzicerea ~ între rude **274**
- interzicerea sau echivalarea unor forme de conviețuire cu căsătoria **277**
- îndatoririle soților **309**
- locuința soților
  - *atribuirea beneficiului contractului de închiriere* ***324***
  - *drepturile soților asupra locuinței închiriate* ***323***
  - *noțiune* ***321***
  - *regimul unor acte juridice asupra locuinței* ***322***
- locul încheierii ~ **279**
- luarea deciziilor de către soți **308**
- martorii la ~ **288**
- momentul încheierii căsătoriei **289**
- opoziția la ~ **285**
- publicitatea declarației de ~ **283**
- refuzul celebrării ~ **286**
- regimurile matrimoniale **312** şi urm.
- reglementarea raporturilor personale dintre soți **307**
- schimbarea numelui de familie **311**

Certificat de moştenitor
- efecte **1133**
- noțiune **1132**
- nulitate **1134**

Cesiune de creanță 1493
- clauza de inalienabilitate **1570**
- comunicarea ~ odată cu cererea de chemare în judecată **1580**
- comunicarea şi acceptarea ~ **1578**
- costuri suplimentare **1577**
- creanțe care nu pot fi cedate **1569**
- creanțe viitoare **1572**
- constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător **1587 şi urm.**
  - *acțiunea deținătorului deposedat în mod nelegitim* ***1592***
  - *mijloace de apărare* ***1589***
  - *modalități de transmitere* ***1588***
  - *noțiune şi feluri* ***1587***
  - *plata creanței* ***1590***
  - *punerea în circulație fără voia emitentului* ***1591***
- efectele ~ înainte de notificare **1575**
- efectele ~ între cesionar şi debitorul cedat **1582**
- efectele cesiunii parțiale între cesionarii creanței **1584**
- felurile ~ **1567**
- forma ~ **1573**
- noțiune **1566**
- obligația de garanție **1585**
- opozabilitatea ~ față de fideiusor **1581**
- opozabilitatea ~ unei universalități de

creanțe **1579**
- parțială **1571**
- predarea înscrisului constatator al ~ **1574**
- răspunderea cedentului pentru evicțiune **1586**
- situația dobânzilor scadente și neîncasate **1576**
- succesive **1583**
- transferul drepturilor **1568**

Cesiunea contractului
- excepțiile contractantului cedat **1319**
- forma **1316**
- liberarea cedentului **1318**
- momentul ~ **1317**
- noțiune **1315**
- obligația de garanție **1320**

Cetățean străin 27
Cheltuieli de îngrijire a sănătății 1392
Cheltuieli de înmormântare 1392
Chitanță liberatorie 1500
Clauză de preciput 333
Clauză de inalienabilitate 627, 628, 629, 2376, 2384
Clauză penală 1538
- nulitate **1540**

Clauze îndoielnice 1268
Clauze nescrise 1009, 1826
Clauzele de insesizabilitate 2329
Coasigurarea 2239
Cod civil
- aplicare generală **3**
- conținut **2**
- izvoare **1**
- obiect **2**

Compensație 1438
- cazuri în care ~ este exclusă **1618**
- cesiunea sau ipoteca asupra unei creanțe **1623**
- condiții **1617**
- efectele ~ față de terți **1622**
- în caz de fideiusiune **1621**
- aplicabilitatea regulilor privind imputația **1620**
- noțiune **1616**
- în cazul termenului de grație **1619**

Competițiile sportive 2265
Condiție
- acte conservatorii **1409**
- constatarea îndeplinirii ~ **1404**
- culegerea fructelor înaintea îndeplinirii ~ **1410**
- determinarea îndeplinirii sau neîndeplinirii ~ **1405**
- efectele îndeplinirii ~ **1407**
- imposibilă, ilicită sau imorală **1402**
- pur potestativă **1403**
- renunțarea la ~ **1406**
- rezolutorie **1401**
- suspensivă **1400**

Condiții de publicitate 19
Confirmarea contractului 1262 și urm.
Conflict de legi
- autoritate părintească **2611**
- actul juridic **2637**
  - *legea aplicabilă condițiilor de fond **2637***
  - *legea aplicabilă condițiilor de formă **2639***
  - *legea aplicabilă în lipsa alegerii **2638***
- bunurile
  - *legea aplicabilă ~ aflat în curs de transport **2618***
  - *legea aplicabilă ~ **2613***
  - *legea aplicabilă dreptului de proprietate industrială **2625***
  - *legea aplicabilă formelor de publicitate **2626***
  - *legea aplicabilă ipotecilor mobiliare **2627** și urm.*
  - *legea aplicabilă mijloacelor de transport **2620***
  - *legea aplicabilă operelor de creație intelectuală **2624***
  - *legea aplicabilă patrimoniului de afectațiune **2614***
  - *legea aplicabilă revendicării bunurilor mobile **2615***
  - *legea aplicabilă titlului reprezentativ al mărfii **2623***
  - *legea aplicabilă titlurilor de valoare **2622***
  - *legea aplicabilă uzucapiunii mobiliare **2616***
- cambia și biletul la ordin
  - *legea aplicabilă acceptării **2653***
  - *legea aplicabilă dobândirii creanței **2652***
  - *legea aplicabilă efectelor obligațiilor **2651***
  - *legea aplicabilă în caz de pierdere sau furt **2654***
  - *legea aplicabilă acțiunii în regres **2649***
  - *legea aplicabilă capacității **2647***
  - *legea aplicabilă condițiilor de formă **2648***
  - *legea aplicabilă protestului **2650***
- căsătoria

- *alegerea legii aplicabile divorțului **2597***
- *convenția de alegere a legii aplicabile regimului matrimonial **2591***
- *data convenției de alegere a legii aplicabile **2598***
- *determinarea obiectivă a legii aplicabile regimului matrimonial **2592***
- *domeniul legii aplicabile regimului matrimonial **2593***
- *forma convenției de alegere a legii aplicabile **2599***
- *legea aplicabilă condițiilor de fond ale căsătoriei **2586***
- *legea aplicabilă condițiilor de formă ale convenției matrimoniale **2593***
- *legea aplicabilă divorțului **2600***
- *legea aplicabilă efectelor generale ale căsătoriei **2589***
- *legea aplicabilă formalităților căsătoriei **2587***
- *legea aplicabilă nulității căsătoriei **2588***
- *legea aplicabilă promisiunii de căsătorie **2585***
- *legea aplicabilă regimului matrimonial **2590***
- *legea aplicabilă separației de corp **2602***
- *ocrotirea terților **2595***
- *recunoașterea divorțului prin denunțare unilaterală **2601***
- *schimbarea reședinței obișnuite sau a cetățeniei **2596***

- cecul
  - *domeniul de aplicare **2658***
  - *legea aplicabilă **2655***
  - *legea aplicabilă efectelor obligațiilor **2657***
  - *nulitatea cecului **2656***
- fiducia
  - *alegerea legii aplicabile **2659***
  - *determinarea obiectivă a legii aplicabile **2660***
  - *domeniul de aplicare **2661***
  - *situațiile speciale **2662***
- filiația
  - *adopția **2607** și urm.*
  - *filiația copilului din afara căsătoriei **2605** și urm.*
  - *filiația copilului din căsătorie **2603** și urm.*
  - *protecția copilului **2611***
- moștenire **2633** și urm.
- obligații
  - *dreptul de regres **2645***
  - *legea aplicabilă obligațiilor contractuale **2640***
  - *legea aplicabilă obligațiilor extracontractuale **2641***
  - *moneda de plată **2646***
  - *pluralitatea de debitori **2644***
  - *răspunderea pentru atingeri aduse personalității **2642***
  - *stingerea obligațiilor **2643***
- persoana fizică
  - *declararea judecătorească a morții **2574***
  - *dobândirea majoratului **2575***
  - *drepturile inerente ființei umane **2577***
  - *începutul și încetarea personalității **2573***
  - *legea aplicabilă ocrotirii majorului **2578***
  - *legea aplicabilă stării civile și capacității **2572***
  - *numele **2576***
  - *ocrotirea terților **2579***
- persoana juridică
  - *domeniul de aplicare a legii naționale **2581***
  - *efectele recunoașterii persoanelor juridice străine **2583***
  - *legea aplicabilă fuziunii persoanelor juridice **2584***
  - *legea aplicabilă statutului organic **2580***
  - *recunoașterea persoanelor juridice străine **2582***

Confuziune 1439, 2314
- desființare **1628**
- efecte față de terți **1627**
- efecte asupra fideiusiunii **1626**
- noțiune **1624**
- stingerea ipotecii prin ~**1625**

Consiliu de familie
- dispoziții aplicabile ~ **126**
- atribuțiile ~ **130**
- constituirea ~ **128**
- funcționarea ~ **129**
- imposibilitatea constituirii ~ **132**
- înlocuirea ~ **131**
- membrii ~ **125**
- modificarea ~ **127**
- rol **124**

Consimțământ
- ~ la căsătorie **271**
- prezumția de ~ **76**

Cont bancar curent

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

- compensarea reciprocă a soldurilor **2185**
- cont curent indiviz **2187**
- cotitularii unui cont curent **2186**
- denunțarea unilaterală **2188**
- dreptul de a dispune de soldul creditor **2184**
- executarea împuternicirilor primite **2189**
- prescripția dreptului la acțiunea în restituire **2190**

Contract
- adaptarea ~ **1213**
- aleatoriu **1173**
- buna-credință **1170**
- capacitatea părților **1180**
- regulile aplicabile **1181**
- cauza **1235** și urm.
- cauzele de încetare **1321**
  - *efectele încetării **1322***
  - *restituirea prestațiilor **1323***
- cesiune **1315** și urm.
- clauzele externe **1201**
- clauzele neuzuale **1203**
- clauzele standard **1202**
- comutativ **1173**
- condițiile esențiale pentru validitate **1179**
- consensual **1174**
- consimțământul **1182**
  - *condiții de valabilitate **1204***
  - *lipsa discernământului **1205***
- contractul-cadru **1176**
- cu titlu gratuit **1172**
- cu titlu oneros **1172**
- de adeziune **1175**
- denunțare unilaterală **1276**
- durată nedeterminată **1277**
- efecte față de terți **1280**
  - *relativitatea ~ **1280***
- vicii de consimțământ
  - *cazuri **1206***
  - *dolul **1214** și urm.*
  - *eroarea **1207** și urm.*
  - *leziune **1221***
  - *violența **1216***
- efecte între părți **1270** și urm.
- forma **1240** și urm.
- interpretarea ~ **1266** și urm.
- încetarea ~ **1321** și urm.
- încheierea contractului **1182**
  - *elementele de care depinde ~**1185***
- libertatea de a contracta **1169**
- libertatea formei **1178**
- locul încheierii contractului **1186**
- modificare **1243**
- momentul încheierii contractului **1186**
- noțiune **1166**
- nulitate **1246** și urm.
- obiect **1225** și urm.
- obligația de confidențialitate în negocierile precontractuale **1184**
- oferta de a contracta **1188**
  - *acceptarea necorespunzătoare a ofertei **1197***
  - *acceptarea ofertei **1196***
  - *acceptarea tardivă **1198***
  - *caducitatea ofertei **1195***
  - *comunicarea ofertei, acceptării și revocării **1200***
  - *forma ofertei și a acceptării **1187***
  - *oferta fără termen adresată unei persoane absente **1193***
  - *oferta fără termen adresată unei persoane prezente **1194***
  - *oferta irevocabilă **1191***
  - *propunerea adresată unor persoane nedeterminate **1189***
  - *retragerea ofertei sau a acceptării **1199***
  - *solicitarea de oferte **1190***
  - *termenul de acceptare a ofertei **1192***
- real **1174**
- regulile aplicabile contractelor **1167**
- regulile aplicabile contractelor nenumite **1168**
- riscul ~ **1274**
- sinalagmatic **1171**
- solemn **1174**
- unilateral **1171**

Contract de agenție 2072
- calculul valorii comisionului **2087**
- clauza de neconcurență **2075**
  - *ineficacitatea clauzei de neconcurență **2093***
- condițiile comisionului **2083**
- denunțarea unilaterală **2089**
- denunțarea unilaterală în cazuri speciale **2090**
- domeniul de aplicare **2073**
- dreptul la comision **2085**
  - *în cazul contractelor neexecutate **2086***
- durata contractului **2088**
- excepții **2092**
- exclusivitatea **2074**
- forma contractului **2078**

- indemnizațiile în caz de încetare a contractului **2091**
- *excepții 2095*
- obligațiile agentului **2079**
- obligațiile comitentului **2080**
- reclamațiile privind bunurile **2077**
- remunerația agentului **2082**
- *remunerarea după încetarea contractului 2084*
- renunțarea comitentului la încheierea contractelor sau actelor negociate **2081**
- vânzarea pe credit **2076**

Contract de antrepriză 1851 şi urm.
- acțiunea directă a lucrătorilor **1856**
- contractul de subantrepriză **1852**
- delimitarea față de vânzare **1855**
- incapacități **1853**
- încetare **1870** şi urm.
- obligațiile părților **1857** şi urm.
- pentru lucrări de construcții **1874** şi urm.
- prețul **1854**

Contract de asigurare 2199
- cesiunea asigurării **2212**
- comunicarea producerii riscului asigurat **2207**
- declarațiile inexacte sau reticența privind riscul **2204**
- denunțarea unilaterală a contractului **2209**
- domeniul de aplicare **2213**
- dovada **2200**
- forma **2200**
- informațiile privind riscul **2203**
- lipsa riscului asigurat **2205**
- opozabilitatea contractului **2211**
- plata indemnizației de asigurare **2208**
- plata primelor de asigurare **2206**
- polița de asigurare **2201**
- categorii **2202**
- subrogarea asigurătorului **2210**

Contract de comision 2043
- cedarea acțiunilor **2046**
- comisionul **2049**
- dreptul de retenție aparținând comisionarului **2053**
- instrucțiunile comitentului **2048**
- obligațiile terțului contractant **2045**
- proba contractului **2044**
- răspunderea comisionarului **2052**
- revocarea comisionului **2051**
- vânzarea de titluri de credit şi alte bunuri cotate **2050**
- vânzarea pe credit **2047**

Contract de consignație
- cheltuielile de conservare, vânzare a bunurilor şi executare a contractului **2059**
- dreptul de retenție **2062**
- încetarea contractului **2063**
- prețul vânzării **2056**
- primirea, păstrarea şi asigurarea bunurilor **2060**
- proba **2055**
- remiterea, inspectarea, controlul şi reluarea bunurilor **2057**
- remunerația consignatarului **2058**
- vânzarea pe credit **2061**

Contract de depozit 2103
- cazurile de nerestituire a bunului **2120**
- cheltuielile şi despăgubirile **2122**
- delimitarea **2105**
- denunțarea depozitului **2115**
- diligența depozitarului **2107**
- dovada proprietății **2110**
- încredințarea bunului **2112**
- *~ către subdepozitar 2113*
- modul de executare **2111**
- obligația moştenitorului depozitarului **2121**
- plata remunerației către depozitar **2123**
- pluralitatea de deponenți sau de depozitari **2119**
- proba **2104**
- răspunderea depozitarului **2114**
- răspunderea depozitarului incapabil **2109**
- remunerația depozitarului **2106**
- restituirea bunului **2116**
- restituirea către moştenitorul deponentului **2117**
- restituirea fructelor şi plata dobânzilor **2118**

Contract de expediție
- contraordinul **2066**
- drepturile expeditorului **2069**
- expeditorul transportator **2070**
- obligațiile expeditorului **2067**
- răspunderea expeditorului **2068**
- revocarea ordinului de expediție **2065**
- termenul de prescripție **2071**

Contract de furnizare 1766
- aplicabilitatea dispozițiilor de la vânzare **1771**
- prețul produselor sau serviciilor **1768**
- răspunderea furnizorului principal **1770**

- subcontractarea **1769**
- transmiterea dreptului de proprietate **1767**

Contract de intermediere 2096
- comunicarea încheierii contractului intermediat **2101**
- obligația de informare **2100**
- remunerarea intermediarului **2097**
- remunerația în cazul pluralității de intermediari **2099**
- reprezentarea părților intermediate **2102**
- restituirea cheltuielilor **2098**

Contract de împrumut
- felurile împrumutului **2144**
- promisiunea de împrumut **2145**

Contract de întreținere 2254
- aplicarea regulilor de la renta viageră **2256**
- caracterul incesibil și insesizabil al întreținerii **2258**
- cazul special de revocare **2260**
- forma contractului **2255**
- încetarea contractului de întreținere **2263**
- înlocuirea întreținerii prin rentă **2261**
- întinderea obligației de întreținere **2257**
- protecția creditorilor părților **2259**
- regulile aplicabile în cazul înlocuirii întreținerii prin rentă **2262**

Contract de locațiune 1777
- bunurile ce pot face obiectul locațiunii **1779**
- cesiunea contractului de locațiune **1805** și urm.
- durata maximă a locațiunii **1783**
- feluri **1778**
- garanția contra viciilor **1790** și urm.
- incapacități **1784**
- introducerea în proces a locatorului **1795**
- încetarea contractului **1816** și urm.
- încheiere **1781**

Contract de mandat 2009 și urm.
- feluri **2011**
- mandatul cu titlu gratuit sau cu titlu oneros **2010**
- mandatul cu reprezentare **2013** și urm.
- mandatul fără reprezentare **2039** și urm.
- puterea de reprezentare **2012**

Contract de rentă viageră 2242
- executarea silită a ratelor **2250**
- garanția legală **2249**
- insesizabilitatea rentei **2253**
- irevocabilitatea contractului **2252**
- moduri de constituire **2243**
  - *în favoarea mai multor persoane 2245*
  - *pe durata vieții mai multor persoane 2244*
  - *pe durata vieții unei persoane afectate de o boală letală 2247*
  - *pe durata vieții unui terț deja decedat 2246*
- plata ratelor de rentă **2248**
- rezoluțiunea contractului la cererea credirentierului **2251**

Contract de report 1772
- drepturi accesorii **1773**
- efectuarea de vărsăminte asupra titlurilor **1775**
- lichidarea diferențelor și reînnoirea reportului **1776**
- lichidarea reportului **1776**
- obligația reportatorului de a exercita opțiunea **1774**

Contract de schimb 1763
- aplicabilitatea dispozițiilor de la vânzare **1764**
- cheltuielile schimbului **1765**

Contract de transport 1955
- domeniul de aplicare **1958**
- dovada **1956**
- modalități de transport **1957**
- răspunderea transportatorului **1959**
- substituire **1960**

Contract de transport bunuri 1961
- agravarea răspunderii **1990**
- ambalarea bunurilor **1966**
- bunurile periculoase **1996**
- calcularea cuantumului despăgubirii **1987**
- cazuri speciale **1988**
- clauze de exonerare sau înlăturare a răspunderii **1995**
- constatarea stării bunului **1979**
- data dobândirii drepturilor și obligațiilor de către destinatar **1977**
- documentul de transport **1961**
  - *pluralitatea de exemplare 1962*
  - *~ individuale 1963*
  - *~ negociabile 1964*
- dreptul de dispoziție ulterioară **1973**
- dreptul de refuz al transportatorului **1975**
- garantarea creanțelor transportatorului **1982**
- imposibilitatea predării bunurilor **1981**

- împiedicarea executării transportului **1971**
- modificări aduse de transportator **1972**
- obligația de a transporta bunurile **1968**
- obligația de predare și deinformare **1976**
- plata sumelor datorate transportatorului **1980**
- predarea bunurilor fără încasarea sumelor datorate **1983**
- predarea bunurilor transportatorului **1967**
- prețul și alte cheltuieli **1978**
- raporturile dintre transportatorii succesivi **2000**
- răspunderea expeditorului **1997**
- răspunderea în transportul succesiv sau combinat **1999**
- răspunderea pentru neefectuarea transportului sau pentru întârziere **1992**
- răspunderea pentru rambursuri și formalități vamale **1993**
- răspunderea transportatorului **1984**
  - *înlăturarea ~ 1991*
  - *limitarea ~1989*
  - *repararea prejudiciului 1985*
- recipisa de primire **1962**
- reprezentarea în transportul succesiv sau combinat **2001**
- restituirea prețului și a cheltuielilor **1986**
- suspendarea transportului și contraordinul **1970**
- termenul de transport **1969**
- transmiterea documentelor de transport la ordin sau la purtător **1965**
- transportatorul care se obligă să transporte pe liniile altuia **1998**
- trecerea dreptului la destinatar **1974**

Contract de societate 1881
- condițiile de validitate **1882**
- continuarea ~ în cazul morții unui asociat **1939**
- drepturile și obligațiile asociaților **1894** și urm.
- durata societății **1885**
- forma contractului **1884**
- încetarea ~**1930** și urm.
- modificarea ~ **1891**
- prelungire tacită **1931**
- regimul aporturilor **1883**

Contract de transport de persoane și bagaje
- cedarea drepturilor din contractul de transport **2007**
- conținutul obligației de a transporta **2002**
- înlăturarea răspunderii **2008**
- obligații ale părților **2003**
- răspunderea în cadrul transportului succesiv sau combinat **2006**
- răspunderea pentru bagaje și alte bunuri **2005**
- răspunderea pentru persoana călătorului **2004**

Contract electronic
- formă **1245**

Contractul cu sine însuși 1304

Contractul de cont curent 2171
- acțiunile și excepțiile referitoare la acte și operațiunile trecute în cont **2175**
- aprobarea contului **2180**
- creditele excluse **2172**
- drepturile la plata comisioanelor și la restituirea cheltuielilor **2174**
- efectele principale **2173**
- executarea și poprirea **2181**
- garanțiile creanțelor înscrise în cont **2176**
- încetarea ~ **2183**
- încheierea contului **2179**
- înscrierea unei creanțe sub rezerva încasării **2178**
- înscrierea unui titlu de credit **2177**
- termene de prescripție **2182**

Convenție matrimonială
- clauza de preciput **333**
- inopozabilitatea ~ **335**
- încheierea ~ **330, 337**
- modificarea ~ **336**
- nulitatea ~ **338**
- obiectul ~ **332**
- publicitate ~ **334**
- simulația ~ **331**

Conversiune 1260

Copil
- ascultarea ~ **264**
- conceput **36**
- drepturile ~ **36**
- egalitatea în drepturi a ~ **260, 448**
- îndatorirea de creștere și educare a ~ **261**
- numele ~ din afara căsătoriei **450**
- numele ~ din căsătorie **449**
- principiul interesului superior al ~ **263**
- relațiile dintre părinți și ~ **262**

Coproprietari
- constituirea de garanții asupra cotei-părți **682**
- coproprietatea asupra despărțiturilor

comune
- *cheltuielile de întreținere și reparare a despărțiturilor comune 663*
- *construcțiile și instalațiile aflate în legătură cu zidul comun 664*
- *dobândirea coproprietății asupra despărțiturilor 666*
- *înălțarea zidului comun 665*
- *obligația de construire a despărțiturilor comune 662*
- *prezumția de ~ 660*
- *semnele de necomunitate 661*
- drepturile creditorilor personali ai coproprietarului **679**
- garanția pentru evicțiune și vicii ascunse **683**
- opozabilitatea unor acte juridice ale coproprietarului **681**

Coproprietate forțată
- actele juridice privind cotele-părți **651**
- atribuirea în folosință exclusivă a părților comune **650**
- cazurile **646**
- cheltuielile legate de întreținerea, repararea și exploatarea părților comune **654**
- exercitarea dreptului de folosință **653**
- încetarea destinației folosinței comune **658**
- noțiune **648**
- obligația de a permite accesul în spațiile care constituie bunurile principale **656**
- obligația de conservare a clădirii **655**
- părțile comune **649**
- regimul juridic general **647**
- regulile aplicabile în cazul distrugerii clădirii **657**

Coproprietatea obișnuită 634
- actele de administrare și de dispoziție **641**
- actele de conservare **640**
- acțiunile în justiție **643**
- contractele de administrare a coproprietății **644**
- dreptul la restituirea cheltuielilor **638**
- exercitarea în comun a dreptului de folosință **636**
- forme **632**
- fructele bunului comun **637**
- modul de folosire a bunului comun **639**
- noțiune **631**
- prezumția de coproprietate **633**
- regulile aplicabile în cazul cotitularilor altor drepturi reale **645**
- repartizarea beneficiilor și a sarcinilor între coproprietari **635**

Cotitate disponibilă
- specială a soțului supraviețuitor **1090**
- noțiune **1089**

Culpă
- debitor **1547**
- prezumția de ~ **1548**

Cumulul penalității cu executarea în natură 1539

Curatela
- cazurile de instituire **178**
- competența instanței de tutelă **179**
- conținutul ~ **183**
- dispoziții speciale **186**
- efectele ~ **181**
- încetarea ~ **185**
- înlocuirea ~ **184**
- persoana care poate fi numită curator **180**
- procedura de instituire **182**

D

Daune moratorii
- dovada prejudiciului **1537**
- în cazul obligațiilor bănești **1535**
- în cazul obligațiilor de a face **1536**

Daune-interese 1257, 1430, 1530, 1702, 2375

Declararea judecătorească a morții
- anularea hotărârii de declarare a morții **54**
- cazul general **49**
- cazuri speciale **50**
- data prezumată a morții celui dispărut **52**
- descoperirea certificatului de deces **55**
- drepturile moștenitorului aparent **57**
- plata făcută moștenitorilor aparenți **56**
- prezumții **53**
- procedura de declarare a morții **51**

Depozit bancar
- depozitul de fonduri **2191**
- depozitul de titluri **2192**

Depozit hotelier 2127
- decăderea din dreptul la repararea prejudiciului **2134**
- dovada introducerii bunurilor în hotel **2133**
- dreptul de retenție **2135**
- localuri asimilate hotelurilor **2137**
- obligațiile hotelierului **2131**
- răspunderea pentru bunurile aduse în hotel **2127**

- ~ *limitată 2128*
- *lipsa ~ 2130*
- ~ *nelimitată 2129*
- valorificarea bunurilor **2136**
Depozit necesar 2124
- obligația de acceptare **2125**
- regimul juridic **2126**
Despăgubiri 691
Dezmoștenire
- efecte **1075**
- noțiunea **1074**
- nulitatea **1076**
Discernământ
- răspunderea civilă a celui lipsit de ~ **1367**
Divorț
- condiții **381**
- data desfacerii căsătoriei **382**
- din cauza stării sănătății unui soț **381**
- din culpă **379** și urm.
- efecte **383** și urm.
- motive **373**
- prin acordul părților pe cale administrativă sau prin procedură notarială **375** și urm.
- prin acordul soților pe cale judiciară **374**
Dobânzile sumelor de bani 1489
Dol 1214
- comis de un terț **1215**
Domeniul public național, județean și local 860
Domiciliu
- ales **97**
- cazuri speciale **93**
- ~ la curatorul special **95**
- ~ minorului sau celui pus sub interdicție **92**
- ~ persoanei puse sub curatelă **94**
- ~ profesional **96**
- dovada ~ **91**
- dreptul la ~ **86**
- prezumția de ~ **90**
- stabilirea și schimbarea ~ **89**
Donație
- acțiunile în caz de neexecutare a sarcinii **1027**
- caducitatea ~ **1030**
- cauzele de revocare **1020**
- cazurile **1023**
- cererea de revocare a ~ **1024**
- donațiile simulate **1033**
- efectele generale ale revocării ~ **1025**
- efectele revocării ~ pentru neexecutarea sarcinii **1029**
- efectele speciale ale revocării ~ **1026**
- forma donației **1011**
- formarea contractului **1013**
- garanția contra evicțiunii **1018**
- garanția contra viciilor ascunse **1019**
- înregistrarea donației autentice **1012**
- întinderea obligației de executare a sarcinii **1028**
- întoarcerea convențională **1016**
- modul de operare **1021**
- nulitatea donației între soți **1032**
- principiul irevocabilității **1015**
- promisiunea de donație **1014**
- răspunderea donatorului **1017**
- revocabilitatea donației între soți **1031**
- revocarea promisiunii de donație **1022**
Drept de abitație 750
Drept de preferință 1828
Drept de regres 1157, 1342, 1384, 1479, 1542, 1770, 1961, 1966, 1983, 1997, 2306, 2310, 2321
Drept de retenție 2495
- excepții **2496**
- îndatoririle celui care exercită ~ **2497**
- opozabilitatea ~ **2498**
- stingerea ~ **2499**
Drept de uz 749
Drept la demnitate 72
Drept la executarea în natură 1527
Drept la libera exprimare 70
Drept la propria imagine 73
Drept la rezoluțiune sau reziliere 1549
Drept la viața privată 71
Drept nepatrimonial
- apărarea ~ ale persoanei juridice **257**
- decesul titularului ~ **256**
- dreptul la nume
- apărarea **254**
- măsurile provizorii de ocrotire ~ **255**
- mijloacele de apărare a ~ **253**
- ocrotirea personalității umane **252**
Drept real 551
Drept tabular 877
- înscrierea ~
  - *acțiunea în prestație tabulară 896*
  - *condițiile de înscriere 888*
  - *conflictul dintre terții dobânditori de la un autor comun 891*
  - *data producerii efectelor înscrierilor 890*
  - *dobândirea cu bună-credință a ~ 901*

- *efectele acțiunii în prestație tabulară față de terțul dobânditor de rea-credință* ***897***
- înscrierea drepturilor reale în cazul actelor juridice succesive **894**

Drepturile personalității 58

E

Efectele obligației indivizibile 1425
Efectele rezoluțiunii şi ale rezilierii 1554
Eroare 1207
- asumată **1209**
- comună şi invincibilă **17**
- de calcul **1210**
- de comunicare sau de transmitere **1211**
- invocarea ~ **1212**

Evicțiune 1695-1706
Examenul caracteristicilor genetice 65
Excepția de garanție 1696
Excepția de neexecutare 1556
Executare silită
- directă **1726**

Executarea obligației de a face 1528
Executarea obligației de a nu face 1529
Executarea prin echivalent 1530 şi urm.
Executarea silită a obligațiilor 1516 şi urm.
Executarea silită în natură 1527 şi urm.
Executor testamentar
- capacitate **1078**
- desemnare **1077**
- dreptul de administrare **1079**
- misiune **1077**
- obligația de a da socoteală **1082**
- puteri **1080**
- răspundere **1082**
- remunerație **1083**
- transmiterea execuțiunii **1081**

Execuțiune testamentară v. şi *Executor testamentar*
- încetarea ~ **1085**
- suportarea cheltuielilor ~ **1084**

F

Facilitate de credit 2193
- denunțarea unilaterală **2195**
- utilizarea creditului **2194**

Familie 258 şi urm.
Fapt juridic licit. v. *Gestiune de afaceri, Plata nedatorată, Îmbogățire fără justă cauză*
Fideiusiune
- ~ asimilată **2292**
- ~ dată unui fideiusor **2304**
- ~ obligatorie **2281**
- ~ parțială **2291**
- ~ solidară **2300**
- beneficiarul ~ **2284**
- beneficiul de discuțiune **2294**
- invocarea **2295**
- beneficiul de diviziune **2298**
- condițiile pentru a deveni fideiusor **2285**
- consimțământul debitorului principal **2283**
- decăderea din termen debitorului principal **2301**
- decesul fideiusorului **2319**
- divizarea acțiunii de către creditor **2299**
- drept de regres
  - *întinderea ~* ***2306***
  - *limitele regresului* ***2309***
  - *pierderea ~* ***2310***
  - *regresul anticipat* ***2312***
  - *regresul contra celorlalți fideiusori* ***2313***
  - *regresul contra debitorului incapabil* ***2307***
  - *regresul contra mai multor debitori principali* ***2308***
- efectele fideiusiunii între creditor şi fideiusor **2293** şi urm.
- excepțiile invocate de fideiusor **2296**
- forma fideiusiunii **2282**
- informarea fideiusorului **2302**
- înştiințarea fideiusorului **2311**
- întinderea ~ **2290**
- liberarea fideiusorului pentru obligațiile viitoare sau nedeterminate **2316**
- liberarea fideiusorului prin fapta creditorului **2315**
- limitele ~ **2289**
- litigiile cu privire la caracterul suficient al ~ **2287**
- obligația fideiusorului **2293**
- obligația principală **2288**
- pluralitatea de fideiusori **2297**
- prorogarea termenului acordat debitorului principal **2301**
- renunțarea anticipată **2303**
- stingerea obligației principale prin darea în plată **2317**
- subrogarea fideiusorului **2305**
- substituirea fideiusiunii legale sau judiciare **2286**
- urmărirea debitorului principal **2318**

Fiducia
- beneficiarul ~ **777**

UAIC CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- conținutul contractului de ~ 779
- denunțarea, modificarea și revocarea contractului de ~ 789
- efectele încetării contractului de ~ 791
- interdicția liberalității indirecte 775
- izvoarele ~ 774
- încetarea contractului de ~ 790
- înlocuirea fiduciarului 788
- înregistrarea fiscală 780
- limitarea răspunderii fiduciarului în caz de insolvență 785
- limitarea răspunderii în funcție de separația maselor patrimoniale 786
- noțiune 773
- obligația de a da socoteală 783
- opozabilitatea 781
- părțile contractului de ~ 776
- precizarea calității fiduciarului 782
- puterile și remunerarea fiduciarului 784
- răspunderea fiduciarului pentru prejudiciile cauzate 787
- reprezentarea intereselor constituitorului 778

Filiație (acțiuni referitoare la ~)
- acțiunea formulată în caz de moștenire vacantă 439
- citarea părinților și a copilului 436
- dovada ~ 409
- efectele stabilirii ~ asupra unui proces penal 440
- filiația legal stabilită 435
- inadmisibilitatea renunțării la drept 437
- modurile de stabilire a ~ 408
- situația copilului 438

Forța majoră 1351
Forța obligatorie 1270
Frauda la lege 1237
Fructe 548

G

Gaj
- aplicarea regulilor privitoare la ipotecă 2494
- cheltuielile de conservare ale bunului gajat 2491
- conservarea ~ 2485
- constituirea ~ 2481
- deținerea bunului de către creditor 2483
- deținerea prin intermediul unui terț 2484
- drepturile și obligațiile creditorului gajist 2487
- fructele bunului gajat 2488
- indivizibilitatea ~ 2493
- obiectul ~ 2480
- pieirea bunului 2490
- publicitatea ~ 2482
- răscumpărarea titlurilor participative 2489
- restituirea bunului către creditor 2486
- restituirea bunului către debitor 2492

Garanții autonome 2321 și urm.
Garanții personale 2279 și urm.
- tipurile de ~ 2279

Garanții
- liberare 1505

Gestiune de afaceri
- actele încheiate de gerant 1336
- condiții 1330
- continuarea ~ 1332
- continuarea ~ de către moștenitorii gerantului 1333
- diligența datorată de gerant 1334
- gestiunea inoportună 1339
- împotrivirea beneficiarului ~ 1338
- obligația de înștiințare 1331
- obligațiile gerantului 1335
- obligațiile geratului 1337
- ratificarea ~ 1340

I

Imobil (cuprins în cartea funciară)
- definiție 876
- dobândirea și stingerea drepturilor reale asupra ~ 885
- dobândirea unor drepturi reale asupra ~ fără înscriere 887
- modificarea descrierii imobilului 914
- modificarea drepturilor reale asupra ~ 886

Imposibilitate de executare 1557
Imposibilitate fortuită de executare 1634
Impreviziune 1271
Incapabil
- fraudă comisă de ~ 45

Indivizibilitate 1427
Ineficacitatea legatului 1072
Insolvabilitate
- codebitor 1457

Interdicție judecătorească
- actele încheiate de cel pus sub interdicție judecătorească 172
- aplicarea regulilor de la tutelă 171
- condiții 164

- desemnarea tutorelui **166**
- înlocuirea tutorelui **173**
- liberalitățile primite de descendenții interzisului judecătoresc **175**
- minorul pus sub interdicție judecătorească **176**
- numirea tutorelui **170**
- numirea unui curator special **167**
- obligațiile tutorelui **174**
- opozabilitatea interdicției **169**
- persoanele care pot cere punerea sub interdicție **165**
- procedură **168**
- ridicarea interdicției judecătoreşti **177**

Interpretarea legii 9
Intervențiile asupra caracterelor genetice 63
Intervențiile medicale asupra unei persoane 67
Interzis judecătoresc 1366
Inventar 1943
Inviolabilitatea corpului uman 64
Ipotecă 2343
- caracterele juridice **2344**
- cesiunea ~ **2358**
- concursul între creditorii ipotecari **2420** şi urm.
- conservarea acțiunii personale **2364**
- dreptul de urmărire al creditorului **2360**
- drepturile creditorului ipotecar **2345**
- drepturile reale anterioare ale terțului dobânditor **2362**
- efectele ~ față de dobânditorul bunului **2361**
- executarea ~ **2429** şi urm.
- extinderea ~ prin accesiune **2355**
- garanțiile asupra navelor şi aeronavelor **2359**
- ipoteca asupra unei universalități de bunuri **2357**
- ipoteca nudei proprietăți **2352**
- ipoteca unei cote-părți indivize **2353**
- izvoarele ipotecii **2349**
- întinderea creanței ipotecare **2354**
- obiectul ~ **2350, 2351**
- operațiunile asimilate **2347**
- opozabilitatea ~ **2346**
- regresul dobânditorului care a plătit datoria **2363**
- stingerea ~ **2428** şi urm.

Ipoteca asupra creanțelor
- acțiunile împotriva debitorului creanței grevate **2403**
- drepturile creditorului ipotecar **2404**
- executarea ipotecii **2465** şi urm.
- imputarea sumelor percepute **2405**
- ipoteca unei creanțe garantate cu ipotecă **2402**
- întinderea ipotecii asupra unei universalități de creanțe **2399**
- notificarea debitorului creanței ipotecate **2400**
- obiectul ipotecii **2398**
- perceperea sumelor de cel care a constituit ipoteca **2406**
- plata creanței grevate de ipotecă **2401**
- urmărirea sumelor neplătite **2407**

Ipoteca convențională 2365 şi urm.
- constituitorul ipotecii **2366**
- conținutul contractului de ipotecă **2372**
- dreptul de a ipoteca **2365**
- dreptul de dispoziție asupra bunului ipotecat 2376
- drepturile constituitorului **2373**
- garanția constituită în avans **2371**
- ipoteca asupra unei universalități de bunuri **2368**
- ipoteca unui drept anulabil sau condițional **2367**
- îndatoririle celui care a constituit ipoteca **2374**
- obligațiile garantate **2369**
- obligațiile viitoare sau eventuale **2370**

Ipoteca imobiliară
- clauzele de inalienabilitate 2384
- executarea ~ **2478**
- extinderea ipotecii asupra ameliorațiunilor **2382**
- extinderea ipotecii asupra fructelor imobilului **2383**
- forma contractului **2378**
- ipoteca asupra unei construcții viitoare **2380**
- înscrierea ipotecii **2381**
- înscrierea în cartea funciară **2377**
- nulitatea antihrezei **2385**
- obiectul ~ **2379**

Ipoteca legală
- creanțele care beneficiază de ipotecă legală **2386**

Ipoteca mobiliară
- conservarea rangului ipotecii **2412**

- constituirea şi eficacitatea ipotecii **2387**
- declaraţiile privitoare la ipotecă **2397**
- descrierea bunului ipotecat **2391**
- dreptul de a culege fructele bunului ipotecat **2395**
- dreptul de inspecţie **2394**
- executarea ~ **2435** şi urm.
- exigibilitatea anticipată **2396**
- extinderea ipotecii asupra produselor **2392**
- forma contractului de ipotecă **2388**
- ipoteca instrumentelor financiare **2390**
- înscrierea ~ **2413** şi urm.
- înstrăinarea bunului ipotecat **2393**
- obiectul ~ **2389**
- perfectarea ~ **2409** şi urm.
- preluarea bunului ipotecat **2460** şi urm.
- publicitatea ~
  - *asupra conturilor **2410***
  - *asupra instrumentelor financiare **2411***
- vânzarea bunului ipotecat **2445** şi urm.

Î

Îmbogăţire fără justă cauză
- caracterul subsidiar al cererii de restituire **1348**
- condiţii **1345**
- condiţiile restituirii **1347**
- îmbogăţirea justificată **1346**

Împrumut cu dobândă 2167 şi urm.
Împrumutul de consumaţie 2158
- natura împrumutului **2159**
- răspunderea pentru vicii **2166**
- restituirea împrumutului **2164**
- termenul de restituire stabilit de instanţă **2162**
- prescripţia cererii de stabilire **2163**
- termenul de restituire stabilit de părţi **2161**
- titlul executoriu **2165**
- transferul proprietăţii şi al riscurilor **2160**

Împrumutul de folosinţă 2146
- calitatea de comodant **2147**
- cheltuielile făcute cu bunul **2151**
- dreptul de retenţie **2153**
- obligaţia comodatarului **2148**
- pieirea sau deteriorarea bunului **2149**
- pluralitatea de comodatari **2154**
- posibilitatea salvării bunului **2150**
- răspunderea comodantului pentru vicii ascunse **2152**
- restituirea anticipată **2156**
- restituirea bunului **2155**
- titlul executoriu **2157**

Închirierea casetelor de valori
- deschiderea casetei de valori **2197**
- deschiderea forţată a casetei de valori **2198**
- obligaţia prestatorului **2196**

Înscrierea provizorie 898
- efectele ~ **899**

Înscrierile întemeiate pe obligaţiile defunctului 895
Înstrăinarea bunului dat în locaţiune 1811 şi urm.

J

Joc v. *Pariu 2264 şi urm.*
Joncţiunea posesiilor 933

L

Legat
- ~ alternativ **1063**
- ~ bunului altuia **1064**
- ~ conjunctiv **1065**
- ~rentei viagere sau al unei creanţe de întreţinere **1062**
- cheltuielile predării ~ **1066**
- clasificarea ~ **1054**
  - *~ universal **1055***
  - *~ cu titlu particular **1057***
  - *~ cu titlu universal **1056***
- dreptul de preferinţă al creditorilor moştenirii faţă de legatari **1067**
- drepturile legatarului cu titlu particular **1059**
  - *accesoriile bunului care constituie obiectul unui ~ cu titlu particular **1061***
- fructele bunurilor ce constituie obiectul ~ **1058**
- incapacităţile speciale în materia ~ **991**
- ineficacitatea ~
  - *caducitatea **1071***
  - *regimul ~sarcină **1073***
  - *revocarea judecătorească **1069***

NCJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

- *termen de prescripție a acțiunii **1070***
- *revocarea voluntară **1068***
- sarcina excesivă a ~ cu titlu particular **1060**
Legitimă apărare 1360
Leziune 1221
- inadmisibilitate **1224**
- sancțiune **1222**
- termen de prescripție **1223**
Liberalități
- ~ reziduale
- *aplicarea regulilor substituției fideicomisare **1005***
- *dreptul de dispoziție al instituitului **1002***
- *independența patrimonială a instituitului **1004***
- *interdicția de a dispune cu titlu gratuit **1003***
- *noțiune **1001***
- capacitatea de folosință **987**
- desemnarea beneficiarului ~ **989**
- donația **985**
- incapacități speciale **990**
- înlăturarea efectelor revizuirii **1008**
- legatul **986**
- lipsa capacității depline de exercițiu a dispunătorului **988**
- noțiunea și categoriile **984**
- revizuirea condițiilor și sarcinilor **1006**
- soluționarea cererii de revizuire **1007**
Libertatea de a dispune 12
Lichidarea societății 1941 și urm.
Lichidator
- numire și revocare **1941**
- obligațiile și răspunderea **1942**
- puteri **1944**
Limitele dreptului de uz și abitație 752
Logodnă
- încheierea ~ **266**
- ruperea ~ **267**
- *răspunderea pentru ruperea ~ **269***
- *termenul de prescripție **270***
- *restituirea darurilor **268***

M

Mandat cu reprezentare
- caz special de acceptare tacită **2014**
- condițiile revocării **2031**
- despăgubirea mandatarului **2026**
- diligența mandatarului **2018**
- dobânzile la sumele întrebuințate în folos propriu **2020**
- dreptul de retenție al mandatarului **2029**
- durata mandatului **2015**
- efectele revocării **2032**
- executarea mandatului **2017**
- forma mandatului **2013**
- încetarea mandatului în caz de pluralitate de mandatari **2038**
- întinderea mandatului **2016**
- măsuri de conservare a bunurilor mandantului **2024**
- menținerea unor obligații ale mandatarului **2037**
- moartea, incapacitatea sau falimentul uneia dintre părți **2035**
- moduri de încetare **2030**
- necunoașterea cauzei de încetare a mandatului **2036**
- obligația de a da socoteală **2019**
- pluralitatea de mandanți **2028**
- pluralitatea de mandatari **2022**
- publicitatea revocării **2033**
- răspunderea pentru obligațiile terților **2021**
- remunerația mandatarului **2027**
- renunțarea mandatarului **2034**
- substituirea făcută de mandatar **2023**
- sumele necesare executării mandatului **2025**
Mandatul fără reprezentare 2039
- bunurile dobândite de mandatar **2041**
- creditorii mandatarului **2042**
- efectele față de terți **2040**
Mase patrimoniale 31
Măsuri conservatorii 1145, 1558
Măsurile asigurătorii 1559
Minor
- actele ~ care a împlinit 14 ani **41**
- capacitate de exercițiu
- *anticipată **40***
- *lipsă **43***
- *restrânsă **41***
- fraudă comisă de ~ 45
- răspunderea civilă a ~ **1366**
- vătămarea ~ **1389**
Modalități ale dobânzii 2168
Moștenire 953
- actele juridice asupra moștenirii nedeschise **956**
- capacitatea de a moșteni **957**
- deschiderea moștenirii **954**

- felurile ~ **955**
- legală **963**
- principiile generale ale devoluțiunii legale a ~ **964**

Moștenire vacantă
- administrarea provizorie a bunurilor moștenite **1136**
- desființarea vacanței moștenirii **1140**
- dreptul de a culege ~ **1138**
- intrarea în stăpânirea moștenirii vacante și răspunderea pentru pasiv **1139**
- noțiune **1135**
- somarea succesibililor **1137**

Moștenitori legali 963
- absența ascendenților privilegiați sau a colateralilor privilegiați **979**
- ascendenți ordinari
  - *dreptul de moștenire al ~ 982*
- ascendenți privilegiați
  - *vocația la moștenire 976*
- colateralii ordinari
  - *dreptul de moștenire al ~ 983*
- colateralii privilegiați
  - *vocația la moștenire 976*
- descendenții defunctului
  - *dreptul de moștenire al descendenților 975*
- împărțirea moștenirii între ascendenții privilegiați **980**
- împărțirea moștenirii între ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați **978**
- împărțirea moștenirii între colateralii privilegiați **981**
- împărțirea moștenirii între soțul supraviețuitor, ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați **977**
- soțul supraviețuitor **970** și urm.
  - *condiții 970*
  - *cota succesorală a ~ 972*
  - *dreptul de abitație al ~ 973*
  - *dreptul special de moștenire al ~ 974*
  - *vocația la moștenire a ~ 971*

Moștenitori sezinari 1126
Moștenitorii rezervatari 1087
Munca în gospodărie 326

N

Nedemnitatea
- de drept **958**
- efecte **960**
- înlăturarea efectelor **961**
- judiciară **959**

Neexecutare imputabilă creditorului 1517
Notarea (unor drepturi, fapte și raporturi juridice)
- ~ antecontractelor și a pactelor de opțiune **906**
- ~ intenției de a înstrăina sau de a ipoteca **904**
- actele sau faptele care pot fi ~ în cartea funciară **903**
- actele sau faptele supuse ~ **902**
- pierderea efectului ~ **905**
- rectificarea ~ **911**

Novație
- efecte asupra creditorilor solidari **1614**
- efecte asupra debitorilor solidari și fideiusorilor **1613**
- felurile ~ **1609**
- garanțiile creanței novate **1611**
- mijloacele de apărare **1612**
- noțiune **1609**
- proba novației **1610**

Nulitate
- absolută **1247, 1250**
- cauze **1250** și urm.
- confirmarea actului anulabil **48**
- efecte **1254** și urm.
- parțială **1255**
- prescripție **1249**
- prezumția de nulitate relativă **1252**
- relativă **1248, 1251**
- virtuală **1253**

Nume
- dobândirea ~ **84**
- dreptul la ~ **82**
- schimbarea ~lui pe cale administrativă **85**
- structura ~lui **83**

O

Obligații
- afectate de modalități **1398**
- alegerea prestației **1462**
  - *de către creditor 1465*
  - *de către debitor 1464*
  - *limitele alegerii 1463*
- alternativă **1461**
- categorii **1396**

- complexe **1421** şi urm.
- condiţională **1399**
  - *transmitere **1408***
- conjunctă **1422** şi urm.
- conţinutul raportului obligaţional **1164**
- divizibilă v. *Obligaţie conjunctă*
- divizibilitatea ~ între moştenitori **1427, 1442, 1460**
- facultativă **1468**
- indivizibilă **1421**
  - *executare în natură **1428***
  - *restituirea prestaţiilor **1429***
- izvoarele ~ **1165**
- moduri de stingere a ~ **1615** şi urm.
- naturală
  - *plată **1471***
- pluralitatea de prestaţii **1467**
- simple **1397**
- stingerea obligaţiei **1466**

Obligaţie de grănituire 560

Obligaţie de întreţinere
- caracterul legal **513**
- caracterul personal **514**
- creditorul întreţinerii **524**
- cuantumul întreţinerii **529**
- data de la care se datorează pensia de întreţinere **532**
- debitorul întreţinerii **527**
- divizibilitatea întreţinerii **523**
- dovada stării de nevoie **528**
- dreptul la întreţinere al minorului **525**
- inadmisibilitatea renunţării **515**
- întreţinerea copilului de către soţul părintelui său **517**
- întreţinerea în cazul desfacerii adopţiei **520**
- modalităţile de executare **530**
- modificarea şi încetarea pensiei de întreţinere **531**
- obligaţia de întreţinere aparţinând moştenitorilor **518**
- obligaţia subsidiară **522**
- ordinea de plată a întreţinerii **519**
- plata pensiei de întreţinere **533**
- pluralitatea de debitori **521**
- restituirea întreţinerii nedatorate **534**
- subiectele ~ **516**

Obligaţie de neconcurenţă 1903

Obligaţie de restituire
- limite **47**

Obligaţie principală
- divizibilă **1543**
- indivizibilă **1542**

Ocrotirea interzisului judecătoresc v. *Interdicţia judecătorească*

Ocrotirea persoanei fizice
- instanţa de tutelă **107**
- interesul persoanei ocrotite **104**
- măsurile de ocrotire **106**
- ~ prin curatelă **109**
- ~prin tutelă **108**
- persoanele ocrotite **105**

Ocupaţiune
- dobândirea bunului prin ~ **941**
- drepturile asupra tezaurului găsit **946**
- proprietatea asupra bunului găsit în loc public **943**
- proprietatea bunului găsit **942**
- restituirea bunului găsit către proprietar **945**
- vânzarea bunului găsit **944**

Opţiune succesorală 1100
- caractere juridice **1101**
- retransmiterea dreptului de ~ **1105**
- termen **1103**
  - *prorogare **1104***

Ordinea executării obligaţiilor 1555

P

Pact comisoriu
- interdicţie **2433**

Pact de opţiune 1278, 1668

Partaj
- ~ voluntar **1144**
- ~ judiciar **632**
- convenţii privitoare la suspendarea ~ **672**
- desfiinţarea ~ **684**
- efecte juridice **680**
- feluri **670**
- inadmisibilitate în cazul uzucapiunii **675**
- în situaţia în care un coproprietar e lipsit de capacitate de exerciţiu **674**
- înstrăinarea bunurilor atribuite **685**
- reguli privitoare la modul de împărţire **676**
- starea de indiviziune **1143**
- strămutarea garanţiilor **682**
- suspendarea pronunţării ~ **673**

Partaj de ascendent
- cuprins **1162**
- forme **1161**

- ineficacitate **1163**
- subiecte **1160**

Patrimoniu 31
- de afectaţiune **31**
- profesional individual **33**

Paza animalului 1375

Paza lucrului 1376

Părţi de interes 1900
- transmitere **1901**

Persoană
- atributele de identificare **59**
- dreptul de a dispune de sine însuşi **60**
- garantarea drepturilor inerente fiinţei umane **61**

Persoană decedată
- interzicerea atingerii imaginii ~ **79**
- prelevarea de la ~ **81**
- respectarea voinţei ~ **80**
- respectul datorat ~**78**

Persoană juridică
- aspectele speciale privind regimul nulităţii **197**
- atribute de identificare **230**
- calitatea de ~ **188**
- capacitatea de folosinţă a ~
  - *capacitatea de a primi liberalităţi **208***
  - *conţinutul capacităţii de folosinţă **206***
  - *data dobândirii capacităţii de folosinţă **205***
  - *desfăşurarea activităţilor autorizate **207***
- capacitatea de exerciţiu
  - *data dobândirii capacităţii de exerciţiu **209***
  - *incapacităţi şi incompatibilităţi **211***
  - *lipsa organelor de administrare **210***
- categorii de ~ **189**
- cauzele de nulitate **196**
- data încetării personalităţii juridice **251**
- data transmiterii drepturilor şi obligaţiilor **242**
- de drept privat **190, 245**
- de drept public **191, 246**
  - *răspundere **221***
- denumirea ~ **226**
- desfiinţarea ~ **250**
- dizolvarea ~ **245 şi urm.**
- dovada denumirii şi sediului **229**
- durata ~ **195**
- efectele nulităţii **198**
- efectele personalităţii juridice **193**
- elementele constitutive **187**
- funcţionarea ~ **212 şi urm.**
- răspunderea ~ de drept public **221**
- răspunderea membrilor organelor ~ **220**
- răspunderea pentru fapte juridice **219**
- independenţa patrimonială **222**
- înregistrarea ~ **200**
- înregistrarea modificărilor aduse actului de înfiinţare **204**
- lichidarea **248**
  - *destinaţia bunurilor rămase după lichidare **249***
- lipsa înregistrării **202**
- menţiunile obligatorii **231**
- modurile de încetare **244**
- modurile de înfiinţare **194**
- naţionalitatea ~ **225**
- nulitatea ~ **196, 197**
  - *efecte **198***
  - *regimul actelor juridice încheiate cu terţii **199***
- răspunderea pentru neefectuarea formalităţilor de înregistrare **203**
- regimul juridic aplicabil **192**
- schimbarea denumirii şi sediului **228**
- sediul persoanei juridice **227**
- statul şi unităţile administrativ - teritoriale **223**
- răspunderea civilă a ~ **224**

Personalitate juridică 1892

Petiţia de ereditate
- efectele recunoaşterii calităţii de moştenitor **1131**

Picătura streşinii 611

Plasamente considerate sigure
- categorii **831**
- limitele prudenţiale ale efectuării plasamentelor **832**
- menţinerea plasamentelor anterioare **834**
- obligaţia administratorului de a-şi arăta calitatea **836**
- obligaţia de reparare a prejudiciului pentru plasamentele nesigure **835**
- plasarea sumelor de bani **833**

Plată
- ~ bunurilor indisponibilizate **1479**
- anticipată **1496**
- cheltuielile ~ **1498**
- condiţiile ~ **1480** şi urm.
- data ~ **1495**
- făcută cu bunul altuia **1491**

- făcută de un incapabil **1473**
- făcută unui creditor aparent **1478**
- făcută unui incapabil **1476**
- făcută unui terț **1477**
- imputația ~ **1506** și urm.
- locul ~ **1494**
- mijloace de dovadă **1499**
- noțiune **1469**
- obligației de către un terț **1474**
- parțială **1490**
- persoanele care pot face ~ **1472**
- persoanele care pot primi ~ **1475**
- prin virament bancar **1497, 1504**
- punerea în întârziere a creditorului **1510** și urm.
- temei **1470**

Plata anticipată a dobânzii 2170

Plata pasivului moștenirii 1155
- excepțiile de la divizarea de drept a pasivului moștenirii **1155**
- raportul datoriilor **1158**
- regresul între moștenitori **1157**
  - *insolvabilitatea unuia dintre moștenitori **1157***
- situația creditorilor personali ai moștenitorilor **1156**
- titlurile executorii obținute împotriva defunctului **1159**

Plată nedatorată
- noțiune **1341**
- plata primită cu bună-credință de creditor **1342**
- reguli aplicabile restituirii **1344**
- restituirea plății anticipate **1343**

Posesia de stat 410
- ~ conformă cu actul de naștere **411**

Posesie
- ~ asupra unui bun imobil v. *Uzucapiune imobiliară*
- ~ asupra unui bun mobil
  - *dobândirea bunului prin uzucapiune **939***
  - *dobândirea proprietății prin ~ de bună-credință **937***
  - *opozabilitatea față de terți **936***
  - *~ titlului la purtător **940***
  - *prezumția de titlu de proprietate **935***
- cazurile care nu constituie ~ **918**
- condițiile dobândirii fructelor bunului posedat **948**
- efectele posesiei
  - *uzucapiunea și dobândirea fructelor **928***
  - *bunurile care nu pot fi uzucapate **929***
- exercitarea ~ **917**
- intervertirea precarității în ~ **920**
- încetarea ~ **921**
- noțiune **916**
- prezumția de ~ și prezumția de proprietate **919**
- viciile ~ **922**
  - *clandestinitatea **925***
  - *discontinuitatea **923***
  - *invocarea ~ **926***
  - *încetarea ~ **927***
  - *violența **924***

Practici eugenice 62

Preempțiune 1730, 1849
- caractere **1739**
- concursul dintre preemptori **1734**
- condițiile exercitării **1732**
- domeniu **1730**
- efectele exercitării **1733**
- exercitarea în cadrul executării silite **1738**
- notarea dreptului de ~ asupra unui imobil **1737**
- pluralitatea de bunuri vândute **1735**
- stingerea dreptului convențional de ~ **1740**
- vânzarea către un terț a bunurilor supuse ~ **1731**

Prejudiciul imputabil creditorului 1534

Prelevarea și transplantul de la persoanele în viață 68

Preluarea datoriei
- accesoriile creanței **1602**
- condiții **1599**
- efecte **1600**
- ineficacitatea ~ **1604**
- insolvabilitatea noului debitor **1601**
- mijloacele de apărare **1603**
- prin contract încheiat cu debitorul
  - *acordul creditorului **1605***
  - *comunicarea preluării **1606***
  - *obligațiile terțului **1608***
  - *termenul de acceptare **1607***

Prelucrarea datelor personale 77

Prescripție extinctivă
- calculul prescripției **2544**
- domeniul de aplicare **2516**
- efectele prescripției împlinite **2506**
- imprescriptibilitatea dreptului la acțiune **2502**
- invocarea ~ **2512**

- invocarea ~ de către alte persoane **2514**
- împlinirea ~ **2544**
- începutul ~ **2523**
*- dreptul la acțiunea în anularea actului juridic **2529***
*- dreptul la acțiunea în executarea obligațiilor de a da sau de a face **2524***
*- dreptul la acțiunea în executarea prestațiilor succesive **2526***
*- dreptul la acțiunea în materia asigurărilor **2527***
*- dreptul la acțiunea în răspundere pentru vicii aparente **2530***
*- dreptul la acțiunea în răspundere pentru vicii ascunse **2531***
*- dreptul la acțiunea în repararea pagubei cauzate printr-o faptă ilicită **2528***
*- dreptul la acțiunea în restituirea prestațiilor **2525***
- întreruperea ~
*- beneficiul întreruperii prescripției **2542***
*- cazurile de întrerupere a prescripției **2537***
*- cererea de chemare în judecată sau arbitrală **2539***
*- efectele întreruperii prescripției **2541***
*- extinderea efectului întreruptiv **2543***
*- punerea în întârziere **2540***
*- recunoașterea dreptului **2538***
- momentul până la care se poate invoca ~ **2513**
- obiectul ~ **2500**
- persoanele care nu pot renunța la prescripție **2509**
- prescriptibilitatea dreptului la acțiune **2501**
- prescripția dreptului la acțiune privind creanța garantată **2504**
- prescripția dreptului la acțiune privind drepturile accesorii **2503**
- regulile aplicabile ~ **2515**
- prorogarea termenului prescripției **1394**
- renunțarea la prescripție **2507**
*- efectele renunțării la prescripție **2510***
*- felurile renunțării la prescripție **2508***
*- întinderea renunțării la prescripție **2511***
- repunerea în termenul de ~ **2522**
- suspendarea prescripției
*- beneficiul suspendării prescripției **2535***
*- cazurile generale de suspendare a prescripției **2532***
*- efectele suspendării prescripției **2534***
*- extinderea efectului suspensiv **2536***
*- în materie succesorală **2533***
- termenul de prescripție de 10 ani **2518**
- termenul de prescripție de 2 ani **2519**
- termenul de prescripție de un an **2520, 2521**
- termenul general de 3 ani **2517**

Preț 1233
- determinarea ~ între profesioniști **1233**
- determinarea ~ prin raportare la un factor de referință **1234**

Previzibilitatea prejudiciului 1533
Prezumția de culpă 1548
Prezumția de divizibilitate
- excepții **1424**

Prezumția de paternitate 414
Prezumția executării prestației accesorii 1501
Prezumția executării prestațiilor periodice 1502
Prezumție de nulitate relativă 1252
Privilegii 2333 și urm.
- ~ speciale **2339**
- ~ generale **2338**
- concursul cauzelor de preferință **2342**
- opozabilitatea ~ **2334**
- prioritatea creanțelor privilegiate față de celelalte creanțe **2335**
- rangul privilegiilor între ele **2336**
- stingerea ~ **2337**
- stingerea ~ special **2340**
- strămutarea privilegiului vânzătorului **2341**

Producte 549
Produsele bunurilor 547
Promisiune de a contracta 1279
Promisiune unilaterală 1327
Promisiunea faptei altuia 1283
Promisiunea publică de recompensă 1328
*- revocare **1329***
Proprietate comună în devălmășie 667, 668
*- reguli aplicabile proprietății devălmașe **668***
Proprietate comună v. Coproprietate
Proprietate periodică 687 și urm.
- drepturile și obligațiilecoproprietarilor **690**
- încetarea ~ **692**
- temei **688**
- valabilitatea actelor încheiate de proprietar **689**

ACADEMIA CENTRALĂ LIBRARY

Proprietate publică 554
- apărarea ~ **865**
- caracterele dreptului de ~ **861**
- cazurile de dobândire a dreptului de ~ **863**
- definiție **858**
- delimitare de domeniul privat **859**
- drepturile reale corespunzătoare proprietății publice **866** și urm.
- dreptul de administrare
  - *apărarea ~ **870***
  - *constituirea ~ **867***
  - *exercitarea ~ **868***
  - *stingerea ~ **869***
- dreptul de concesiune **871**
  - *apărarea ~ **873***
  - *conținutul ~ **871***
  - *exercitarea ~ **872***
- dreptul de folosință cu titlu gratuit
  - *apărarea ~ **875***
  - *conținut **874***
  - *limite **874***
- limitele exercitării dreptului de ~ **862**
- obiect **859**
- stingerea dreptului de ~ **864**

Proprietate privată v. și *Drept de proprietate*
- conținutul dreptului de proprietate privată **555**
- dobândirea dreptului de proprietate **557, 567**
- dreptul de îngrădire **561**
- înscrierea dreptului de proprietate în cartea funciară **589**
- întinderea dreptului de proprietate asupra terenurilor **559**
- limite juridice ale dreptului de proprietate privată **602** și urm.
- convenționale **626-629**
- judiciare **630**
- legale **602-625**
- obligația de grănițuire **560**
- riscul pieirii bunului **558**
- stingerea dreptului de proprietate **562**

Publicitate
- efecte **20**
- forme **23**
- lipsa ~ **22**
- modalități de realizare **18**
- obiect **18**
- procedura **19**

Punerea în întârziere a debitorului 1521 și urm.
- de către creditor **1522**
- efectele întârzierii debitorului **1525**
- întârzierea de drept în executarea obligației **1523**
- oferta de executare **1524**

R

Raportul donațiilor
- ameliorările și degradările bunului donat în cazul raportului în natură **1154**
- caracterul personal al obligației de raport **1149**
- căile de realizare a raportului **1152**
- evaluarea bunului în cazul raportului prin echivalent **1153**
- excepțiile de la obligația de raport **1150**
- modul de efectuare a raportului **1151**
- noțiune **1146**
- persoanele care pot cere ~ **1148**
- scutirea de raport a renunțătorului la moștenirea legală **1147**

Răspundere civilă
- delictuală **1349**
- contractuală **1350**
- cauze exoneratoare **1351 și urm.**
  - *pentru fapta proprie **1357 și urm.***
  - *pentru fapta altuia*
  - *dreptul de regres **1384***
  - *corelația formelor de răspundere pentru fapta altei persoane **1374***
  - *comitenților pentru prepuși **1373***
  - *pentru fapta minorului sau a celui pus sub interdicție **1372***
- pentru prejudiciile cauzate de animale **1375**
- pentru prejudiciile cauzate de lucruri **1376**
- pentru ruina edificiului **1378**
- a altor persoane **1369**
- anunțuri privitoare la răspundere **1356**
- în cazul culpei comune **1371**
- repararea prejudiciului **1381** și urm.
  - *~ nepatrimonial **1391***
  - *despăgubirea în raport cu ajutorul și pensia **1393***
  - *formele reparației **1386***
  - *întinderea reparației **1385***
  - *persoana îndreptățită la despăgubire în caz de deces **1390***
  - *prescripție **1394-1395***

- solidară **1382**
- raporturile dintre debitori **1383**
Răspunderea debitorului 1518
Răspunderea pentru fapta terților 1519
Răspunderea pentru vicii 1879
Reasigurare 2240
Rectificarea înscrierilor de carte funciară
- îndreptarea erorilor materiale **913**
- noțiunea **907**
- radierea drepturilor condiționale **912**
- ~ a intabulării sau înscrierii provizorii **908**
- ~ notării în cartea funciară **911**
Recunoașterea copilului
- contestarea recunoașterii de filiație **420**
- felurile ~ **415**
- formele ~ **416**
- nulitatea absolută a ~ **418**
- nulitatea relativă a ~ **419**
- recunoașterea de către minorul necăsătorit **417**
Reducerea cuantumului penalității 1541
Reducerea prestațiilor 1551
Reducțiunea liberalităților excesive
- căile de realizare **1094**
- efecte **1097**
- imputarea liberalităților **1099**
- modul de operare **1092**
- persoanele care pot cere ~ **1093**
- reducțiunea unor liberalități speciale **1098**
- stabilirea rezervei succesorale și a cotității disponibile **1091**
- termen de prescriere al acțiunii în ~ **1095**
Regimuri matrimoniale
- actele de dispoziție care pun în pericol grav interesele familiei **316**
- alegerea **329** și urm.
- dreptul la informare **318**
- efectele ~ **313**
- independența patrimonială a soților **317**
- încetarea ~ **319**
- lichidarea ~ **320**
- mandatul convențional **314**
- mandatul judiciar **315**
Regimul comunității convenționale
- dispoziții aplicabile **368**
- domeniul de aplicare **366**
- obiectul convenției matrimoniale **367**
Regimul comunității legale
- actele de conservare, de folosință și de administrare **345**
- actele de înstrăinare și de grevare **346**
- aportul de bunuri comune **348**
- bunurile comune **339**
- bunurile proprii **340**
- convențiile contrare ~ **359**
- datoriile comune ale soților **351**
- dispozițiile testamentare **350**
- dovada bunurilor soților **343**
- efectele încetării ~ **356**
- formalitățile de publicitate **344**
- lichidarea comunității (partajul) **357**
- nulitatea relativă a actelor încheiate fără consimțământul celuilalt soț **347**
- partajul în timpul ~ **358**
- răspunderea subsidiară pentru datoriile comune **352**
- regimul aporturilor de bunuri comune **349**
- regimul juridic al bunurilor proprii **342**
- urmărirea bunurilor comune **353**
- urmărirea veniturilor din profesie **354**
- veniturile din muncă și cele asimilate acestora **341**
Regimul separației de bunuri
- bunurile proprietate comună pe cote-părți **362**
- dreptul de retenție **365**
- folosința bunurilor celuilalt soț **363**
- inventarul bunurilor mobile **361**
- răspunderea pentru obligațiile personale **364**
- regimul bunurilor **360**
Registru public
- consultarea ~ **24**
Relativitatea efectelor contractului 1280
Remitere de datorie 1440
- dovada **1631**
- felurile **1630**
- fideiusiunea **1633**
- garanții **1632**
- noțiune **1629**
Rentă viageră v. *Contract de rentă viageră*
Renunțarea la drept 13
Renunțarea la moștenire
- efectele **1121**
- forma **1120**
- prezumția de ~ **1112**
- renunțarea frauduloasă **1122**
- revocarea renunțării **1123**
- termenul de prescripție al acțiunii în anularea acceptării/renunțării **1124**
Reorganizarea persoanei juridice 232
- divizarea **236**

- *efectele ~ **237***
- *întinderea răspunderii în caz de ~ **238***
- *repartizarea contractelor în caz de ~ **239***
- încetarea unor contracte **240**
- modurile de reorganizare **233**
- opoziții **243**
- transformarea persoanei juridice **241**
- fuziune **234**
- efectele ~ **235**

Reprezentare
- capacitatea părților **1298**
- cauze de încetare a puterii de a reprezenta **1307**
- conflict de interese **1303**
- desființarea contractului înaintea ratificării **1314**
- dubla reprezentare **1304**
- efecte **1296**
- împuternicire
  - *forma împuternicirii **1301***
  - *revocarea împuternicirii **1306***
  - *modificarea împuternicirii **1306***
  - *încetarea împuternicirii **1305***
- justificarea puterii de a reprezenta **1302**
- lipsa sau depășirea puterii de reprezentare **1309**
- nearătarea calității de reprezentant **1297**
- obligațiile reprezentantului la încetarea împuternicirii **1308**
- ratificarea ~ **1311**
  - *efectele ratificării **1312***
- răspunderea reprezentantului **1310**
- temei **1295**
- transmisiunea facultății de a ratifica **1313**
- vicii de consimțământ **1299**

Reprezentarea succesorală
- condiții **967**
- domeniul de aplicare **966**
- efectul general al ~ **968**
- efectul particular al ~ **969**
- noțiune **965**

Reproducerea umană asistată medical
- confidențialitatea informațiilor **445**
- contestarea filiației **443**
- raporturile dintre tată și copil **446**
- răspunderea tatălui **444**
- regimul filiației **441**
- regulile aplicabile **447**

Respectarea ordinii publice și a bunelor moravuri 11

Restituirea arvunei 1546

Restituirea prestațiilor
- cauze **1635**
- cheltuielile privitoare la bun **1644**
- cheltuielile ~ **1646**
- efecte față de terți
  - *actele de înstrăinare **1648***
  - *situația altor acte juridice **1649***
- forme **1637**
- persoana îndreptățită la restituire **1636**
- pieirea fortuită a bunului **1642**
- pieirea sau înstrăinarea bunului **1641**
- pierderea parțială a bunului **1643**
- restituirea fructelor și a contravalorii folosinței bunului **1645**
- restituirea în natură **1639**
- restituirea pentru cauză ilicită **1638**
- restituirea prestațiilor de către incapabili **1647**
- restituirea prin echivalent **1640**

Reședință 88

Retrocesiune 2241

Rezerva succesorală
- întinderea ~ **1088**
- noțiune **1086**

Rezoluțiune 1757
- ~ unilaterală 1552
- dreptul la ~ 1549
- efecte 1554
- modul de operare 1550
- reducerea prestațiilor 1551

Rudenie 405 și urm.

Reziliere v. *Rezoluțiune*

S

Scrisoare de confort 2322

Scrisoare de garanție 2321

Sechestrul convențional
- conservarea și înstrăinarea obiectului sechestrului **2140**
- liberarea administratorului-sechestru **2141**
- noțiune **2138**
- obligațiile, drepturile și puterile administratorului-sechestru **2139**
- remunerația, cheltuielile și despăgubirile **2142**
- sechestrul judiciar **2143**

Secret comercial
- divulgarea ~ **1363**

Separație judiciară de bunuri 370

Servitute
- ~ aparente şi neaparente **760**
- ~ continue şi necontinue **761**
- ~ pozitive şi negative **762**
- acţiunea confesorie de servitute **757**
- cauzele de stingere a ~ **770**
- constituirea ~ **756**
- constituire în vederea utilităţii viitoare **758**
- dobândirea prin uzucapiune **763**
- exercitarea în caz de împărţire a fondurilor **769**
- exercitarea şi conservarea ~ **765**
- noţiune **755**
- obligaţia de a nu agrava situaţia fondului aservit **768**
- obligaţiile în sarcina proprietarului fondului aservit **759**
- răscumpărarea servituţii de trecere **772**
- schimbarea locului de exercitare **767**
- stingerea ~ prin neuz **771**

Sezină
- dobândirea de către moştenitorii legali nesezinari **1127**
- intrarea legatarului universal sau cu titlu universal în stăpânirea moştenirii **1128**
- moştenitorii sezinari **1126**
- noţiune **1125**
- predarea legatului cu titlu particular **1129**

Simulaţie
- actele nepatrimoniale **1294**
- actele unilaterale **1293**
- efecte
  - *faţă de terţi* ***1290***
  - *între părţi* ***1289***
- în cazul liberalităţilor **992**
- proba ~**1292**
- raporturile cu creditorii **1291**

Societate
- administrarea ~ **1913** şi urm. v. şi *Administrator*
- aport **1895**
  - *în bunuri* ***1896***
  - *în bunuri incorporale* ***1897***
  - *în numerar* ***1898***
  - *în prestaţii şi cunoştinţe specifice* ***1899***
  - *pieirea bunurilor subscrise* ***1937***
- asocierea asupra drepturilor sociale şi cedarea acestora **1908**
- capital social
  - *formarea ~* ***1894***
- cheltuielile făcute pentru societate **1907**
  - *~ de fapt* ***1893***
- dizolvare **1930**
- dobândirea personalităţii juridice **1889**
- drepturile moştenitorilor în cadrul ~ **1940**
- folosirea bunurilor sociale **1904**
- folosirea fondurilor comune **1905**
- formele societare **1888**
- hotărârile privind societatea **1910**
  - *adoptare* ***1911***
  - *contestare* ***1912***
- interdicţia emiterii instrumentelor financiare **1923**
- încetare **1930, 1938**
- împărţeala bunurilor sociale **1948**
- lichidare **1941 şi urm.**
- nulitate **1932**
  - *efecte* ***1935***
  - *răspundere pentru nulitate* ***1936***
  - *regim* ***1933***
  - *regularizare* ***1934***
- participare la profit şi pierderi **1902**
- promisiunea asupra drepturilor sociale **1909**
- regimul părţilor de interes **1900**
- v. şi *Contract de societate*

Solidaritate 1426
- contractată în interesul unui debitor **1459**
- între creditori **1434**
- între debitori **1443**
- renunţare la ~ **1453**

Stare civilă 98
- actele întocmite de un ofiţer de ~ necompetent **102**
- anularea, completarea, modificarea sau rectificarea actelor de ~ **100**
- dovada ~ **99**
- înscrierea menţiunilor pe actul de ~ **101**
- mijloace de dovadă a ~ **103**

Stare de necesitate 624, 1218, 1361

Stipulaţia pentru altul 1284 şi urm.
- acceptarea ~ **1286**
- condiţii privind terţul beneficiar **1285**
- efecte **1284**
- mijloacele de apărare ale promitentului **1288**
- revocarea **1287**

Subiect de drept civil 25

Subrogaţia
- consimţită de creditor **1594**

- consimțită de debitor **1595**
- efecte **1597**
- feluri **1593**
- legală **1596**
- parțială **1598**

Substituții fideicomisare 994 și urm.
- drepturile substituitului **996**
- ineficacitate **1000**
- noțiune **993**

Succesibil 1100

Superficie
- ~ cu titlu oneros
- evaluarea prestației superficiarului **697**
- acțiune confesorie **696**
- cazuri de încetare **698**
  - *efectele încetării ~ prin consolidare **700***
  - *efectele încetării ~ prin expirarea termenului **699***
  - *efectele încetării ~ prin pieirea construcției **701***
- durată **694**
- exercitarea dreptului **695**
- întinderea dreptului **695**
- noțiune **693**

T

Temere reverențiară 1219

Termen de decădere
- aplicarea regulilor de la prescripție **2547**
- instituirea ~ **2545**
- invocarea decăderii **2550**
- limita stabilirii ~ **2546**
- regimul ~ **2548**
- renunțarea la beneficiul decăderii **2549**

Termen
- ~ stabilit pe ore **2555**
- ~ stabilit pe săptămâni, luni sau ani **2552**
- ~ stabilit pe zile **2553**
- beneficiul ~**1413**
- decăderea din beneficiul ~ **1417**
- inopozabilitatea decăderii din ~ **1419**
- calculul ~ **1416, 2551** și urm.
- categorii **1412**
- efectul ~ suspensiv **1415**
- exigibilitatea anticipată **1418**
- nerealizarea evenimentului **1420**
- obligația afectată de ~ **1411**
- prezumția efectuării în ~ a actelor **2556**
- prorogarea ~ **2554**
- stabilirea judiciară a ~ **1415**

Testament
- consimțământul testatorului **1038**
- conținutul ~ **1035**
- conversiunea formei testamentare **1050**
- interpretarea ~ **1039**
- noțiune **1034**
- proba ~ **1037**
- revocare
- retractarea ~ **1053**
  - *~ voluntară expresă **1051***
  - *~ voluntară tacită **1052***
- ~ ordinare **1040**
- ~ autentic **1043**
  - *autentificarea în situații particulare **1045***
  - *înregistrare **1046***
  - *întocmire **1044***
- ~ olograf **1041**
  - *deschiderea ~ **1042***
- ~ privilegiate **1047**
  - *caducitate **1048***
- ~ reciproc **1036**
- ~ sumelor și valorilor depozitate **1049**

Timpul legal al concepțiunii 412

Titlu executoriu 2431

Transfer intrapatrimonial 32

Tranzacție 2267
- ~ asupra unui contract nul **2274**
- ~ asupra unui proces terminat **2277**
- ~ constatată prin hotărâre judecătorească **2278**
- capacitate de exercițiu **2271**
- cauze de nulitate **2273**
- condiții de formă **2272**
- domeniu de aplicare **2268**
- indivizibilitatea ~ **2269**
- înscrisurile false **2275**
- înscrisurile necunoscute **2276**
- întinderea ~ **2270**

Tutela minorului
- caracterul personal **122**
- cazurile de instituire **110**
- controlul exercitării ~
  - *controlul instanței de ~ 151*
  - *darea de seamă 152*
  - *descărcarea tutorelui 153*
  - *interzicerea dispensei de a da socoteală 154*
  - *plângerea împotriva tutorelui 155*
- conținutul ~ **134**
- desemnarea mai multor tutori **115**

- desemnarea tutorelui de către părinte **114**
- exercitare cu privire la bunurile minorului **140**
- *actele făcute în lipsa inventarului **141***
- *administrarea bunurilor minorului **142***
- *autorizarea instanței de tutelă **145***
- *interzicerea unor acte juridice **147***
- *inventarul bunurilor minorului **140***
- *încuviințarea și autorizarea actelor minorului care a împlinit vârsta de 14 ani **146***
- *regimul juridic al actelor de dispoziție **144***
- *reprezentarea minorului **143***
- *suma anuală necesară pentru întreținerea minorului **148***
- exercitare cu privire la persoana minorului
- *ascultarea minorului care a împlinit vârsta de 10 ani **139***
- *avizul consiliului de familie 136*
- *cazurile de numire a curatorului special **150***
- *constituirea de depozite bancare **149***
- *domiciliul minorului **137***
- *felul învățăturii sau al pregătirii profesionale **138***
- exercitare în interesul minorului **133**
- garanții **117**
- gratuitatea **123**
- încetarea tutelei
- *amenda civilă **163***
- *cazurile de încetare **156***
- *darea de seamă generală **160***
- *descărcarea de gestiune **162***
- *îndepărtarea tutorelui **158***
- *moartea tutorelui **157***
- *numirea curatorului special **159***
- *predarea bunurilor **161***
- înlocuirea tutorelui **121**
- măsurile provizorii **116**
- numirea tutorelui de către instanța de tutelă **118**
- *procedura de numire **119***
- persoana care poate fi numită tutore **112**
- persoanele obligate să înștiințeze instanța de tutelă **111**
- refuzul continuării tutelei **120**
- ~ exercitată de ambii soți **135**

U

Universalitate de fapt 541
Uzanțe 1
Uzucapiune imobiliară
- curgerea termenului **932**
- joncțiunea posesiilor **933**
- ~ extratabulară **930**
- ~ tabulară **931**

Uzufruct
- ~ asupra bunurilor neconsumptibile **713**
- ~ asupra pădurilor tinere **717**
- ~ cu titlu particular **732**
- ~ fondului de comerț **745**
- ~ rentei viagere **739**
- acțiunea confesorie de uzufruct **705**
- cazurile de stingere a ~ **746**
- cesiunea ~ **714**
- constituirea ~ **704**
- constituirea garanției pentru îndeplinirea obligațiilor uzufructuarului **726**
- cvasiuzufructul **712**
- distrugerile datorate vechimii ori cazului fortuit **731**
- dreptul asupra carierelor de piatră și de nisip aflate în exploatare **721**
- dreptul asupra pomilor fructiferi **720**
- dreptul creditorilor asupra bunurilor ~ **744**
- dreptul de a spori capitalul care face obiectul ~ **740**
- dreptul de vot **741**
- dreptul la dividende **742**
- drepturile și obligațiile în cazul ~ asupra creanțelor **738**
- drepturile uzufructuarului **709**
- durata ~**708**
- efectuarea reparațiilor mari **730**
- dreptul la fructele civile **711**
- dreptul la fructe industriale **710**
- dreptul la fructele naturale **710**
- inventarierea bunurilor **723**
- înștiințarea nudului proprietar **734**
- întârzierea în depunerea garanției **728**
- locațiunea asupra bunului primit în ~ **715**
- lucrări și îmbunătățiri aduse bunului primit în ~ **716**
- modul de suportare a reparațiilor de către uzufructuar și nudul proprietar **729**
- noțiune **703**
- numirea unui administrator **727**
- obiect **706**
- accesoriile bunurilor ce formează obiectul ~ **707**
- obligația nudului proprietar de a restitui sumele avansate de uzufructuar **743**

- opozabilitatea ~ asupra creanțelor **737**
- răspunderea uzufructuarului pentru prejudicii **725**
- respectarea destinației bunurilor **724**
- situația carierelor de piatră și de nisip nedeschise și a comorilor **722**
- stingerea ~ în caz de abuz de folosință **747**
- stingerea ~ în caz de pieire a bunului **748**
- suportarea sarcinilor și a cheltuielilor în caz de litigiu **733**
- suportarea sarcinilor și a cheltuielilor proprietății **735**

V

Vânzarea
- ~ bunului altuia **1683**
- ~ bunului pierit în întregime sau în parte **1659**
- ~ bunurilor de gen **1678**
- ~ cu opțiune de răscumpărare **1758** și urm.
- ~ cu plata prețului în rate **1755** și urm.
- ~ după mostră sau model **1680**
- ~ imobilelor **1741** și urm.
- ~ în bloc a bunurilor **1679**
- ~ moștenirii **1747** și urm.
- ~ pe gustate **1682**
- ~ pe încercate **1681**
- ~ terenurilor forestiere **1746**
- ~ unui bun viitor **1658**
- bunurile ce pot fi vândute **1657**
- cheltuielile ~**1666**
- cheltuielile predării **1667**
- drept de preempțiune v. *Preempțiune*
- fructele bunului vândut **1692**
- garanția contra evicțiunii **1695** și urm.
- garanția contra viciilor bunului vândut **1707** și urm.
- inadmisibilitatea acțiunii în anulare **1656**
- incapacități
  - *de a cumpăra **1654***
  - *de a cumpăra drepturi litigioase **1653***
  - *de a vinde **1655***
- interpretarea clauzelor ~ **1671**
- obligațiile cumpărătorului **1719** și urm.
- obligațiile principale ale vânzătorului **1672** și urm.
- pactul de opțiune **1668**
- plata prețului **1719** și urm.
  - *în rate **1755** și urm.*
- predarea bunului **1685**
  - *întinderea obligației de predare **1686***
  - *locul predării **1689***
  - *momentul predării **1693***
  - *predarea bunului imobil **1687***
  - *predarea bunului mobil **1688***
  - *refuzul de a preda bunul **1694***
- prețul ~
  - *condiții ale ~ **1660***
  - *determinarea ~ de către un terț **1662***
  - *determinarea ~ în funcție de greutatea lucrului vândut **1663***
  - *lipsa determinării exprese a ~ **1664***
  - *~ derizoriu **1665***
  - *~ determinabil **1661***
  - *~ fictiv **1665***
- prețul promisiunii de ~**1670**
- principiul capacității de a vinde și de a cumpăra **1652**
- promisiunea de cumpărare **1669**
- promisiunea de vânzare **1669**
- aplicarea regulilor de la ~ și altor contracte **1651**
- restituirea prețului **1701**
- rezerva proprietății **1684**
- rezoluțiunea contractului **1700**
  - *efecte față de terți **1729***
  - *în cazul vânzării cu plata prețului în rate **1757***
  - *punerea de drept în întârziere **1725, 1728***
- starea bunului vândut **1690**

Vârstă matrimonială 272
Vătămarea integrității corporale sau a sănătății 1387
Venituri din profesie 327
Vicii (vânzare) 1707 și urm.
Vicii de consimțământ 1206 și urm., 1299
Vinovăție 16
Violență 1216
- amenințarea cu exercițiul unui drept **1217**
- săvârșită de un terț **1220**

Vocația la moștenire 962
- ~ multiplă **1102**

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Legea nr. 71/2011
pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil

publicată în
M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011

▶ cu modificările şi completările aduse prin **O.U.G. nr. 79/2011** pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 696 din 30 septembrie 2011) aprobată, cu modificări, prin **Legea nr. 60/2012** privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 255 din 17 aprilie 2012).

– extras[1] –

Cuprins **Articole**

Capitolul I. Dispoziții generale ____ **1-7**
Capitolul II. Dispoziții cu privire la titlul preliminar al Codului civil şi cu privire la unele legi ____ **8-11**
Secțiunea 1. Dispoziții de punere în aplicare a titlului preliminar al Codului civil ____ 8
Secțiunea a 2-a. Modificarea unor dispoziții ale titlului preliminar „Despre legea civilă" al Codului civil ____ 9
Secțiunea a 3-a. Modificarea unor legi speciale ____ 10 – 12

Capitolul III. Dispoziții cu privire la cartea I „Despre persoane" a Codului civil şi cu privire la unele legi ____ **13-23**
Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții I „Despre persoane" a Codului civil ____ 13 – 19
Secțiunea a 2-a. Modificarea şi completarea unor dispoziții ale cărții I „Despre persoane" a Codului civil ____ 20
Secțiunea a 3-a. Modificarea unor legi speciale ____ 21 -23

Capitolul IV. Dispoziții cu privire la cartea a II-a „Despre familie" a Codului civil şi cu privire la unele legi ____ **24 -54**
Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a II-a „Despre familie" a Codului civil ____ 24 – 51
Secțiunea a 2-a. Modificarea şi completarea unor dispoziții ale cărții a II-a „Despre familie" a Codului civil ____ 52
Secțiunea a 3-a. Modificarea şi completarea unor legi speciale ____ 53 – 54

Capitolul V. Dispoziții cu privire la cartea a III-a „Despre bunuri" a Codului civil şi cu privire la unele legi ____ **55-90**
Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a III-a „Despre bunuri" a Codului civil ____ 55-82

[1] Nu au fost reproduse în ediția de față secțiunile din Legea nr. 71/2011 prin care a fost modificat Codul civil, întrucât ele au fost avute în vedere odată cu republicarea acestuia şi, deci, se regăsesc în carte şi nici modificările aduse prin Legea nr. 71/2011 unor legi speciale.

Secțiunea a 2-a. Modificarea și completarea unor dispoziții ale carpi a III-a „Despre bunuri" a Codului civil ____ 83
Secțiunea a 3-a. Modificarea și completarea unor legi speciale ____ 84 – 90

Capitolul VI. Dispoziții cu privire la cartea a IV-a „Despre moștenire și liberalități" a Codului civil și cu privire la unele legi ____ 91-101
Secțiunea 1 Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a IV-a „Despre moștenire și liberalități" a Codului civil ____ 91-98
Secțiunea a 2-a Modificarea și completarea unor dispoziții ale cărții a IV-a „Despre moștenire și liberalități" a Codului civil ____ 99
Secțiunea a 3-a Modificarea și completarea unor legi speciale ____ 100-101

Capitolul VII. Dispoziții cu privire la cartea a V-a „Despre obligații" a Codului civil și cu privire la unele legi ____ 102 – 200
Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a V-a „Despre obligații" a Codului civil ____ 102-189
Secțiunea a 2-a. Modificarea și completarea unor dispoziții ale cărții a V-a „Despre obligații" a Codului civil ____ 190
Secțiunea a 3-a. Modificarea și completarea unor legi speciale ____ 191- 200

Capitolul VIII. Dispoziții cu privire la cartea a VI-a „Despre prescripția extinctivă, decăderea și calculul termenelor" a Codului civil ____ 201-206
Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a VI-a „Despre prescripția extinctivă, decăderea și calculul termenelor" a Codului civil ____ 201-205
Secțiunea a 2-a. Dispoziții de modificare și completare a cărții a VI-a „Despre prescripția extinctivă, decăderea și calculul termenelor" a Codului civil ____ 206

Capitolul IX. Dispoziții cu privire la cartea a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil și cu privire la unele legi ____ 207
Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil ____ 207-209
Secțiunea a 2-a. Dispoziții de modificare a cărții a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil ____ 210

Capitolul X. Dispoziții finale ____ 211-230

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1. Prezenta lege cuprinde dispozițiile privind punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 24 iulie 2009, denumită în continuare *Codul civil,* având ca principal obiect punerea de acord a legislației civile existente cu prevederile acestuia, precum și soluționarea conflictului de legi rezultând din intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 2. Ori de câte ori legi speciale sau complementare Codului civil fac trimitere la „Codicele civil" sau „Codul civil", denumit în continuare *Codul civil din 1864,* sau la dispoziții abrogate ori modificate prin prezenta lege, trimiterea se consideră a fi făcută la dispozițiile corespunzătoare care le înlocuiesc.

Art. 3. Actele și faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a Codului civil nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii lor.

Art. 4. La data intrării în vigoare a Codului civil, actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate, prevăzute de Codul civil din 1864, precum și de alte acte normative, rămân supuse dispozițiilor legii vechi, neputând fi considerate valabile ori, după caz, eficace potrivit Codului civil sau dispozițiilor prezentei legi.

Art. 5. (1) Dispozițiile Codului civil se aplică tuturor actelor și faptelor încheiate sau, după caz, produse ori săvârșite după intrarea sa în vigoare, precum și situațiilor juridice născute după intrarea sa în vigoare.

(2) Dispozițiile Codului civil sunt aplicabile și efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia, derivate din starea și capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție și obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor, și din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 6.[1] (1) În cuprinsul actelor normative aplicabile la data intrării în vigoare a Codului civil, referirile la comercianți se consideră a fi făcute la persoanele fizice sau, după caz, la persoanele juridice supuse înregistrării în registrul comerțului, potrivit prevederilor art. 1 din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică termenului „comerciant" prevăzut în:

a) Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice, republicată;

b) Legea pomiculturii nr. 348/2003, republicată, cu modificările ulterioare;

---

[1] Art. 6 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 1 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei ultime modificări, textul avea următorul conținut: *„Art. 6. (1) În cuprinsul actelor normative aplicabile la data intrării în vigoare a Codului civil, referirile la comercianți se consideră a fi făcute la persoanele fizice sau, după caz, la persoanele juridice supuse înregistrării în registrul comerțului, potrivit prevederilor art. 1 din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege.*

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică termenului „comerciant" prevăzut în:

a) Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice, republicată; b) Ordonanța Guvernului nr. 130/2000 privind protecția consumatorilor la încheierea și executarea contractelor la distanță, republicată, cu modificările ulterioare; c) Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între comercianți și consumatori, republicată, cu modificările ulterioare; d) Legea pomiculturii nr. 348/2003, republicată, cu modificările ulterioare; e) Legea nr. 296/2004 privind Codul consumului, republicată, cu modificările ulterioare; f) Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților în relația cu consumatorii și armonizarea reglementărilor cu legislația europeană privind protecția consumatorilor, cu modificările ulterioare; g) Legea nr. 158/2008 privind publicitatea înșelătoare și publicitatea comparativă; h) Legea nr. 321/2009 privind comercializarea produselor alimentare, cu modificările și completările ulterioare; i) orice alte acte normative în care termenul „comerciant" are un înțeles specific dispozițiilor cuprinse în aceste din urmă acte normative".

c) Legea nr. 321/2009 privind comercializarea produselor alimentare, cu modificările şi completările ulterioare;

d) orice alte acte normative în care termenul „comerciant" are un înţeles specific dispoziţiilor cuprinse în aceste din urmă acte normative.

(3) În legislaţia privind protecţia drepturilor consumatorilor, termenul „comerciant" se înlocuieşte cu cel de „profesionist".

Art. 7. În cuprinsul actelor normative aplicabile la data intrării în vigoare a Codului civil:

a) referirile la „societatea civilă fără personalitate juridică" se consideră a fi făcute la „societatea simplă";

b) referirile la „societatea civilă cu personalitate juridică" se consideră a fi făcute la „societatea cu personalitate juridică";

c) referirile la „societatea civilă profesională" se consideră a fi făcute la „societatea profesională, cu sau fără personalitate juridică", după caz.

Capitolul II. Dispoziţii cu privire la titlul preliminar al Codului civil şi cu privire la unele legi

Secţiunea 1. Dispoziţii de punere în aplicare a titlului preliminar al Codului civil

Art. 8. (1) Noţiunea „profesionist" prevăzută la art. 3 din Codul civil include categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum şi orice alte persoane autorizate să desfăşoare activităţi economice sau profesionale, astfel cum aceste noţiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a Codului civil.

(2) În toate actele normative în vigoare, expresiile „acte de comerţ", respectiv „fapte de comerţ" se înlocuiesc cu expresia „activităţi de producţie, comerţ sau prestări de servicii".

Art. 8¹.[1] Existenţa unui litigiu sau înscrierea lui în registrele publice prevăzute de lege nu împiedică efectuarea formalităţilor de publicitate.

Secţiunea a 2-a. Modificarea unor dispoziţii ale titlului preliminar „Despre legea civilă" al Codului civil (Art. 9)

[...]

Secţiunea a 3-a. Modificarea unor legi speciale

[...]

Capitolul III. Dispoziţii cu privire la cartea I „Despre persoane" a Codului civil şi cu privire la unele legi

Secţiunea 1. Dispoziţii tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii I „Despre persoane" a Codului civil

Art. 13. (1) Drepturile personalităţii sunt supuse legii în vigoare la data exercitării lor.

(2) Orice atingere adusă drepturilor personalităţii este supusă legii în vigoare la data săvârşirii acesteia.

---

[1] Art. 8¹ a fost introdus prin art. III pct. 2 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Art. 14. Dispozițiile art. 76 din Codul civil nu se aplică în cazul în care punerea la dispoziție a informației sau a materialului s-a făcut anterior datei intrării în vigoare a Codului civil, chiar dacă utilizarea informației ori a materialului se realizează după această dată.

Art. 15. Dispozițiile art. 78-81 din Codul civil sunt aplicabile și în privința persoanelor decedate anterior datei intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 16. Persoanele aflate la data intrării în vigoare a Codului civil sub tutelă, curatelă, interdicție sau alte măsuri de ocrotire sunt supuse, în ceea ce privește capacitatea lor, dispozițiilor Codului civil.

Art. 17. Dispozițiile privitoare la consiliul de familie se aplică tutelei și curatelei instituite după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 17¹.[1] Dispozițiile art. 186 din Codul civil se aplică și în cazurile prevăzute la art. 119 alin. (6). art. 142 alin. (2) și art. 160 alin. (2) din Codul civil.

Art. 18. Dispozițiile Codului civil privitoare la regimul juridic general aplicabil persoanelor juridice se aplică și persoanelor juridice în ființă la data intrării sale în vigoare, însă numai în măsura în care prin legile aplicabile fiecărei persoane juridice nu se prevede altfel.

Art. 19. Dispozițiile art. 252-257 din Codul civil se aplică faptelor săvârșite după intrarea în vigoare a acestuia.

Secțiunea a 2-a. Modificarea și completarea unor dispoziții ale cărții I „Despre persoane" a Codului civil (Art. 20)

[...]

Secțiunea a 3-a. Modificarea unor legi speciale

[...]

Capitolul IV. Dispoziții cu privire la cartea a II-a „Despre familie" a Codului civil și cu privire la unele legi

Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a II-a „Despre familie" a Codului civil

Art. 24. Dispozițiile privind logodna sunt aplicabile numai în cazul în care aceasta a fost încheiată după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 25. (1) Validitatea căsătoriei încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil se stabilește potrivit dispozițiilor legii în vigoare la data încheierii ei.

(2) Cu toate acestea, în cazul în care, după intrarea în vigoare a Codului civil, a intervenit un fapt care, potrivit dispozițiilor acestuia, acoperă nulitatea, căsătoria nu mai poate fi constatată nulă sau nu mai poate fi anulată după intrarea în vigoare a Codului civil.

(3) În cazul în care faptul prin care se acoperă nulitatea presupune curgerea unui termen, căsătoria nu mai poate fi constatată nulă sau nu mai poate fi anulată după trecerea acelui termen de la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 26. Existența tutelei constituie cauză de nulitate relativă a căsătoriei numai în cazul căsătoriilor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 27. Indiferent de data încheierii căsătoriei, în ceea ce privește relațiile lor personale și patrimoniale, soții sunt supuși dispozițiilor Codului civil, de la data intrării sale în vigoare.

---

[1] Art. 17¹ a fost introdus prin art. III pct. 3 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Art. 28. Dispozițiile art. 315 alin. (1) din Codul civil sunt aplicabile și în cazul căsătoriilor încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă imposibilitatea unuia dintre soți de a-și manifesta voința intervine sau se menține și după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 29. Dispozițiile art. 316 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele juridice care pun în pericol grav interesele familiei sunt săvârșite de unul dintre soți după această dată.

Art. 30. Dispozițiile art. 322 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele de dispoziție asupra locuinței familiei ori asupra bunurilor care mobilează sau decorează locuința familiei ori deplasarea acestora din locuință au intervenit după această dată.

Art. 31. Dispozițiile art. 323 din Codul civil sunt aplicabile contractelor de închiriere încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 32. Dispozițiile art. 324 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă atribuirea beneficiului contractului de închiriere se face după această dată.

Art. 33. Dispozițiile art. 340 și 341 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, ori de câte ori actul juridic sau faptul juridic în temeiul căruia a fost dobândit bunul intervine după această dată.

Art. 34. Dispozițiile art. 345-350 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul sau faptul juridic cu privire la un bun comun a intervenit după această dată.

Art. 35. Dispozițiile art. 351-354 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă datoria s-a născut după această dată.

Art. 36. (1) Dispozițiile art. 358 din Codul civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actul de împărțire a bunurilor comune se încheie după această dată.

(2) În cazul cererilor de împărțire a bunurilor comune aflate în curs de judecată în primă instanță la data intrării în vigoare a Codului civil, instanța de judecată poate dispune împărțirea bunurilor comune în timpul căsătoriei, fără a mai fi necesară examinarea motivelor temeinice.

Art. 37. Dispozițiile art. 369 din Codul civil privind modificarea convențională a regimului matrimonial sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 38. Dispozițiile art. 370-372 din Codul civil privind separația judiciară de bunuri sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele prin care se pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei sunt încheiate de unul dintre soți după această dată.

Art. 39. (1) Dispozițiile Codului civil privind divorțul se aplică fără a se deosebi între căsătoriile încheiate înainte sau după intrarea sa în vigoare.

(2) Divorțul pronunțat anterior intrării în vigoare a Codului civil produce efectele stabilite de legea în vigoare la data când s-a pronunțat hotărârea rămasă irevocabilă.

Art. 40. În cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța poate să dispună divorțul prin acordul soților, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 373 lit. a) și art. 374 din Codul civil.

Art. 41. Dispozițiile Codului civil privind divorțul prin acordul soților pe cale administrativă sau prin procedură notarială sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 42.[1] (1) În aplicarea art. 379 alin. (1) din Codul civil, divorțul se poate pronunța, în ipoteza prevăzută la art. 373 lit. b) din Codul civil, din culpa unuia dintre soți, dacă instanța stabilește culpa soțului pârât în destrămarea căsătoriei.

(2) Dispozițiile art. 388 din Codul civil sunt aplicabile, în cazul prevăzut la art. 373 lit. b) din Codul civil, dacă divorțul s-a pronunțat din culpa exclusivă a pârâtului, iar în cazul prevăzut la art. 373 lit. c) din Codul civil, dacă divorțul s-a pronunțat din culpa exclusivă a reclamantului.

Art. 43. Dispozițiile art. 385 din Codul civil privind încetarea regimului matrimonial se aplică numai în cazul divorțului care intervine după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 44. Dispozițiile art. 386 din Codul civil sunt aplicabile numai în cazul în care cererea de divorț este introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil, iar actele juridice sunt încheiate de un soț în frauda celuilalt soț după data introducerii cererii de divorț.

Art. 45.[2] Dispozițiile art. 388 din Codul civil privind acordarea despăgubirilor și cele ale art. 390 din Codul civil privind acordarea prestației compensatorii sunt aplicabile în cazul în care motivele de divorț s-au ivit după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 46. Dispozițiile hotărârilor judecătorești privitoare la relațiile personale și patrimoniale dintre copii și părinții lor divorțați înainte de intrarea în vigoare a Codului civil pot fi modificate potrivit dispozițiilor art. 403 din Codul civil.

Art. 47. Stabilirea filiației, tăgăduirea paternității sau orice altă acțiune privitoare la filiație este supusă dispozițiilor Codului civil și produce efectele prevăzute de acesta numai în cazul copiilor născuți după intrarea lui în vigoare.

Art. 48. Dispozițiile art. 455 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul în care minorul dobândește capacitate de exercițiu anticipată, potrivit art. 40 din Codul civil.

Art. 49. Adopțiile încuviințate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil rămân supuse, în ceea ce privește validitatea lor, legii în vigoare la data când au fost încuviințate.

Art. 50. Dispozițiile art. 503 alin. (2) din Codul civil privind prezumția de mandat tacit reciproc între părinți sunt aplicabile în cazul actelor curente încheiate de unul dintre părinți, după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 51. Dispozițiile art. 531 din Codul civil privind modificarea și încetarea pensiei de întreținere sunt aplicabile și în cazul pensiilor de întreținere stabilite prin hotărâre judecătorească anterior intrării în vigoare a Codului civil.

Secțiunea a 2-a. Modificarea și completarea unor dispoziții ale cărții a II-a „Despre familie" a Codului civil (Art. 52)

[...]

Secțiunea a 3-a. Modificarea și completarea unor legi speciale

[...]

---

[1] Art. 42 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 4 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei ultime modificări, textul avea următorul conținut: *„Art. 42. În cazul cererilor de divorț formulate anterior intrării în vigoare a Codului civil, instanța de judecată poate să dispună divorțul în temeiul prevederilor art. 373 lit. b) și art. 379 alin. (1) din Codul civil, chiar dacă reține culpa exclusivă a reclamantului, în măsura în care motivele de divorț subzistă și după intrarea în vigoare a Codului civil".*

[2] Art. 45 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 5 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei ultime modificări, textul avea următorul conținut: *„Art. 45. Dispozițiile art. 388 din Codul civil privind acordarea despăgubirilor sunt aplicabile în cazul în care motivele de divorț s-au ivit după intrarea în vigoare a Codului civil".*

Capitolul V. Dispoziții cu privire la cartea a III-a „Despre bunuri" a Codului civil şi cu privire la unele legi

Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a III-a „Despre bunuri" a Codului civil

Art. 55. Dispozițiile art. 553 alin. (2) din Codul civil se aplică numai moştenirilor deschise după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 56. (1)[1] Dispozițiile Codului civil privitoare la dobândirea drepturilor reale imobiliare prin efectul înscrierii acestora în cartea funciară se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială şi deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărților funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispozițiile Legii cadastrului şi a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

(2) Până la data prevăzută la alin. (1), înscrierea în cartea funciară a dreptului de proprietate şi a altor drepturi reale, pe baza actelor prin care s-au transmis, constituit ori modificat în mod valabil, se face numai în scop de opozabilitate față de terți.

Art. 57. Dispozițiile art. 576 din Codul civil se aplică situațiilor născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 58. (1) În toate cazurile în care accesiunea imobiliară artificială presupune exercitarea unui drept de opțiune de către proprietarul imobilului, efectele accesiunii sunt guvernate de legea în vigoare la data începerii lucrării.

(2)[2] Până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), ori de câte ori proprietarul imobilului are un drept de opțiune, el dobândeşte dreptul de proprietate asupra lucrării începute după intrarea în vigoare a Codului civil de la data cererii de chemare în judecată prin care a solicitat recunoaşterea dreptului său de proprietate asupra lucrării, dacă acțiunea a fost admisă.

Art. 59. Dispozițiile art. 602-625 din Codul civil nu se aplică situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acestuia.

Art. 60. (1) Valabilitatea şi efectele juridice ale clauzei de inalienabilitate instituite prin convenție sunt guvernate de legea în vigoare la momentul încheierii convenției.

(2) Valabilitatea clauzei de inalienabilitate instituite prin testament este guvernată de legea în vigoare la data încheierii acestuia, iar efectele clauzei sunt guvernate de legea în vigoare la data deschiderii succesiunii.

Art. 60¹.[3] În categoria convențiilor prevăzute de art. 627 alin. (4) din Codul civil, din care se naşte obligația de a transmite în viitor proprietatea către o persoană determinată ori determinabilă, intră şi antecontractele având ca obiect transmiterea în viitor, prin încheierea de contracte, a dreptului de proprietate asupra unui bun mobil sau imobil, după caz, dacă prin lege nu se prevede altfel.

Art. 61. Dispozițiile art. 630 din Codul civil se aplică numai inconvenientelor cauzate după data intrării în vigoare a Codului civil.

---

[1] Alin. (1) al art. 56 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 6 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei ultime modificări, textul avea următorul conținut: *„(1) Dispozițiile art. 557 alin. (4), art. 565, art. 885 alin. (1) şi art. 886 din Codul civil se aplică numai după finalizarea lucrărilor de cadastru pentru fiecare unitate administrativ-teritorială şi deschiderea, la cerere sau din oficiu, a cărților funciare pentru imobilele respective, în conformitate cu dispozițiile Legii cadastrului şi a publicității imobiliare nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare".*

[2] Alin. (2) al art. 58 a fost introdus prin art. III pct. 7 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

[3] Art. 60¹ a fost introdus prin art. III pct. 8 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Art. 62. Dispozițiile art. 641 din Codul civil se aplică numai actelor juridice încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 63. Dispozițiile art. 643 alin. (1) şi (2) din Codul civil se aplică şi în cazurile în care hotărârea judecătorească nu a rămas definitivă până la data intrării în vigoare a Codului civil, iar cele ale art. 643 alin. (3) se aplică şi în situațiile în care pricina nu a fost soluționată în primă instanță până la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 64. Dispozițiile art. 660-666 din Codul civil se aplică situațiilor juridice născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 65. Dispozițiile art. 667 şi 668 din Codul civil se aplică numai actelor juridice încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 66. (1) Dispozițiile art. 669-686 din Codul civil sunt aplicabile convențiilor de partaj încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) De asemenea, dispozițiile art. 669-686 din Codul civil se aplică şi partajului judiciar, atunci când cererea de chemare în judecată a fost introdusă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 67. Dispozițiile art. 687-692 din Codul civil nu aduc atingere prevederilor cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 14/2011 pentru protecția consumatorilor la încheierea şi executarea contractelor privind dobândirea dreptului de folosință pe o perioadă determinată a unuia sau a mai multor spații de cazare, a contractelor pe termen lung privind dobândirea unor beneficii pentru produsele de vacanță, a contractelor de revânzare, precum şi a contractelor de schimb.

Art. 68. Dispozițiile art. 693-702 din Codul civil nu se aplică drepturilor de superficie constituite înaintea intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 69. Drepturile de uzufruct în ființă şi după intrarea în vigoare a Codului civil se exercită potrivit dispozițiilor acestuia, dacă nu se prevede altfel prin prezenta lege.

Art. 70. Dispozițiile art. 714 din Codul civil se aplică indiferent de data constituirii uzufructului. În cazul uzufructului constituit prin convenție încheiată anterior intrării în vigoare a Codului civil, acesta este şi rămâne incesibil, mai puțin în cazul în care părțile convin altfel.

Art. 71. Dispozițiile art. 715 alin. (2)-(4) din Codul civil se aplică numai în cazurile în care încheierea sau reînnoirea contractelor de locațiune ori de arendare are loc după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 72. Dispozițiile art. 746 alin. (1) lit. e) din Codul civil se aplică drepturilor de uzufruct constituite ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 73. Dispozițiile art. 747 din Codul civil sunt aplicabile şi în cazul uzufructului constituit anterior intrării în vigoare a Codului civil, dacă abuzul de folosință este săvârşit ulterior acestei date.

Art. 74. Dispozițiile art. 748 alin. (2) din Codul civil se aplică în toate cazurile în care bunul a fost distrus ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 75. Dispozițiile art. 770 alin. (1) lit. f) din Codul civil se aplică numai drepturilor de servitute constituite ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 76. Dispozițiile art. 876-915 din Codul civil privitoare la cazurile, condițiile, efectele şi regimul înscrierilor în cartea funciară se aplică numai actelor şi faptelor juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 77. Înscrierile în cartea funciară efectuate în temeiul unor acte ori fapte juridice încheiate sau, după caz, săvârşite ori produse anterior intrării în vigoare a Codului civil vor produce efectele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii acestor acte ori, după caz, la data săvârşirii sau producerii acestor fapte, chiar dacă aceste înscrieri sunt efectuate după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 78. (1) Privilegiile speciale imobiliare şi ipotecile legale născute până la intrarea în vigoare a Codului civil pot fi înscrise şi după această dată, fie în vechile registre de publicitate imobiliară, dacă pentru imobilele grevate nu sunt deschise cărţi funciare noi în condiţiile art. 581 din Legea nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, fie în noile cărţi funciare, potrivit dispoziţiilor acestei din urmă legi.

(2) Privilegiile speciale imobiliare, înscrise fie în vechile registre de publicitate imobiliară, fie în noile cărţi funciare până la intrarea în vigoare a Codului civil sau, după caz, în condiţiile prevăzute la alin. (1), se convertesc de plin drept în ipoteci legale după expirarea unui termen de un an de la intrarea în vigoare a Codului civil sau, după caz, de la data înscrierii şi se vor supune dispoziţiilor Codului civil.

(3) De la data intrării în vigoare a Codului civil, privilegiile speciale imobiliare prevăzute în legi speciale devin ipoteci legale şi vor fi supuse regimului prevăzut de Codul civil pentru ipoteci legale.

Art. 79. (1) În cazul în care, pentru prima dată, s-au înscris în cartea funciară, fără cauză legitimă, drepturi reale potrivit art. 581 din Legea nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, terţii dobânditori cu titlu oneros ai vreunui drept real imobiliar, întemeindu-se, cu bună-credinţă, pe cuprinsul cărţii funciare, nu se pot prevala contra adevăraţilor proprietari, străini de cartea funciară, de dispoziţiile art. 901 din Codul civil sau ale art. 31 din Legea nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, după caz, cât timp nu s-a împlinit termenul de uzucapiune tabulară prevăzut de Codul civil sau dacă în acest termen s-a înscris o acţiune prin care se contestă cuprinsul cărţii funciare.

(2) Dispoziţiile prezentului articol nu sunt aplicabile şi înscrierilor efectuate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil. În acest caz, sunt aplicabile dispoziţiile de drept comun privitoare la uzucapiune, în vigoare la data intrării în posesia imobilului.

Art. 80.[1] Cererile de înscriere, precum şi acţiunile în justiţie întemeiate pe dispoziţiile Legii nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, indiferent de data introducerii lor, vor fi soluţionate potrivit normelor materiale în vigoare la data încheierii actului sau, după caz, la data săvârşirii ori producerii faptului juridic generator, modificator sau extinctiv al dreptului supus înscrierii ori rectificării, cu respectarea normelor procedurale în vigoare în momentul introducerii lor.

Art. 81. Dispoziţiile art. 920 din Codul civil se aplică numai cazurilor de intervertire apărute ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 82.[2].(1) Dispoziţiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată sunt aplicabile dispoziţiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. Cu privire la imobilele pentru care, la data începerii posesiei, înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, nu erau deschise cărţi funciare, rămân aplicabile dispoziţiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864.

---

[1] Art. 80 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 9 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei ultime modificări, textul avea următorul conţinut: *„Art. 80. Cererile de înscriere, precum şi acţiunile în justiţie, întemeiate pe dispoziţiile Legii nr. 7/1996, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, indiferent de data introducerii lor, vor fi soluţionate potrivit normelor materiale în vigoare la data încheierii actului sau, după caz, la data săvârşirii ori producerii faptului juridic generator al dreptului supus înscrierii, cu respectarea normelor procedurale în vigoare în momentul introducerii lor".*

[2] Art. 82 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 10 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei modificări, textul avea următorul conţinut: *„Art. 82. Dispoziţiile art. 930-934 din Codul civil referitoare la uzucapiunea imobiliară se aplică numai în cazurile în care posesia a început după data intrării în vigoare a acestuia. Pentru cazurile în care posesia a început înainte de această dată, sunt aplicabile dispoziţiile referitoare la uzucapiune în vigoare la data începerii posesiei. În cazul imobilelor pentru care, la data începerii posesiei, nu erau deschise cărţi funciare, rămân aplicabile dispoziţiile în materie de uzucapiune din Codul civil din 1864".*

(2) În cazul posesiilor începute după intrarea în vigoare a Codului civil, dacă erau deschise cărți funciare, până la îndeplinirea condițiilor prevăzute în art. 56 alin. (1), uzucapiunea extratabulară prevăzută în art. 930 din Codul civil își produce efectele de la data introducerii cererii de chemare în judecată prin care s-a solicitat constatarea îndeplinirii cerințelor legale ale acestui mod de dobândire, dacă acțiunea a fost admisă, respectiv de la data invocării excepției uzucapiunii, dacă această excepție a fost admisă.

Art. 82¹.[1] (1) Drepturile asupra locurilor de veci/înhumare din cimitire, dobândite în condițiile legii, se transmit, indiferent de natura lor juridică, prin succesiune și acte juridice între vii cu titlu gratuit.

(2) Drepturile prevăzute la alin. (1) pot fi constituite, în temeiul reglementărilor în vigoare la 1 octombrie 2011, și după intrarea în vigoare a Codului civil.

Secțiunea a 2-a. Modificarea și completarea unor dispoziții ale cărții a III-a „Despre bunuri" a Codului civil

[...]

Secțiunea a 3-a. Modificarea și completarea unor legi speciale

[...]

Capitolul VI. Dispoziții cu privire la cartea a IV-a „Despre moștenire și liberalități" a Codului civil și cu privire la unele legi

Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii și de punere în aplicare a cărții a IV-a „Despre moștenire și liberalități" a Codului civil

Art. 91. Moștenirile deschise înainte de intrarea în vigoare a Codului civil sunt supuse legii în vigoare la data deschiderii moștenirii.

Art. 92. Dispozițiile art. 954 alin. (3) și (4) din Codul civil se aplică numai procedurilor succesorale notariale sau judiciare începute după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 93. Prevederile art. 958 și 959 din Codul civil se aplică numai faptelor săvârșite după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 94. Plafonul valoric al bunurilor mobile corporale prevăzut la art. 1.011 alin. (4) din Codul civil va fi actualizat periodic, prin hotărâre a Guvernului.

Art. 95. Înlăturarea efectelor nedemnității prin testament autentic sau printr-un act autentic notarial este supusă înscrierii în Registrul național notarial prevăzut la art. 1.046 din Codul civil.

Art. 96. Prevederile art. 829 din Codul civil din 1864 nu se aplică în cazul în care copilul s-a născut după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 97. Execuțiunile testamentare începute înainte de data intrării în vigoare a Codului civil nu pot dura mai mult de 2 ani calculați de la această dată, cu posibilitatea de prelungire în condițiile art. 1.079 alin. (3) din Codul civil.

Art. 98. În cazul moștenirilor care se deschid după data intrării în vigoare a Codului civil, executorii cu sau fără sezină, instituiți prin testa-mente anterioare acestei date, au atribuțiile prevăzute la art. 1.080 din Codul civil, cu excepția cazului în care atribuțiile au fost limitate expres de testator.

---

[1] Art. 82¹ a fost introdus prin art. III pct. 11 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Secțiunea a 2-a. Modificarea şi completarea unor dispoziții ale cărții a IV-a „Despre moştenire şi liberalități" a Codului civil (Art. 99)

[...]

Secțiunea a 3-a. Modificarea şi completarea unor legi speciale

[...]

Capitolul VII. Dispoziții cu privire la cartea a V-a „Despre obligații" a Codului civil şi cu privire la unele legi

Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a V-a „Despre obligații" a Codului civil

Art. 102. (1) Contractul este supus dispozițiilor legii în vigoare la data când a fost încheiat în tot ceea ce priveşte încheierea, interpretarea, efectele, executarea şi încetarea sa.

(2) Modificarea contractului se face cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de legea în vigoare la data modificării. În privința elementelor ce nu fac obiectul modificării, sunt aplicabile dispozițiile alin. (1).

Art. 103. Obligațiile născute din faptele juridice extracontractuale sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data producerii ori, după caz, a săvârşirii lor.

Art. 104. (1)[1] Constituirea, conținutul şi opozabilitatea drepturilor reale de garanție sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data naşterii creanței garantate sau, după caz, la data încheierii contractului prin care garanția a fost constituită.

(2) Formalitățile de publicitate pentru opozabilitate față de terți a drepturilor reale de garanție sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data efectuării acestora.

(3) Drepturile reale de garanție îşi păstrează rangul de prioritate dobândit conform legii în vigoare la momentul realizării formalităților de publicitate.

(4)[2] Dispozițiile cap. VI din titlul VI al Legii nr. 99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice, cu modificările ulterioare, rămân aplicabile în cazul executării garanțiilor reale mobiliare constituite în temeiul aceleiaşi legi.

Art. 105. Dispozițiile art. 1.182 alin. (2) şi (3) din Codul civil nu sunt aplicabile contractelor a căror negociere a început înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 106. Dispozițiile art. 1.186 alin. (1) şi ale art. 1.193 alin. (2) din Codul civil nu sunt aplicabile contractelor în cazul în care oferta de a contracta a fost expediată înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 106¹.[3] Răspunderea prevăzută de art. 1.258 din Codul civil poate fi angajată numai în limita prejudiciului nereparat prin anularea sau constatarea nulității contractului ce a fost dispusă prin hotărâre judecătorească definitivă. Angajarea acestei răspunderi nu înlătură angajarea răspunderii şi a altor persoane, în condițiile legii.

---

[1] Alin. (1) al art. 104 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 12 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei modificări, textul avea următorul conținut: *„(1) Constituirea, conținutul şi opozabilitatea drepturilor reale de garanție sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data când s-au născut".*

[2] Alin. (4) al art. 104 a fost introdus prin art. III pct. 13 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

[3] Art. 106¹ a fost introdus prin art. III pct. 14 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Art. 107. Dispozițiile art. 1.271 din Codul civil privitoare la impreviziune se aplică numai contractelor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 108. Dispozițiile art. 1.274 din Codul civil privitoare la transferul riscurilor în contractele translative de proprietate se aplică numai contractelor încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 109. Dispozițiile art. 1.289-1.294 din Codul civil se aplică numai în cazul în care contractul secret este încheiat după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 110. Dispozițiile art. 1.330-1.340 din Codul civil nu sunt aplicabile gestiunii de afaceri începute înainte de data intrării în vigoare a acestuia.

Art. 110[1][1]. Clauza exoneratoare de răspundere prevăzută la art. 1.363 din Codul civil privitoare la divulgarea secretului comercial sau profesional de care sunt ținuți profesioniștii se aplică atât în cazul răspunderii delictuale pentru fapta proprie, cât și în cazul răspunderii contractuale.

Art. 110[2][2]. Dispozițiile art. 1.415 din Codul civil sunt aplicabile ori de câte ori, potrivit legii sau contractului, debitorul sau, după caz, titularul unui drept ori facultăți trebuie să execute o obligație sau o prestație, să accepte ori să exercite un drept sau o facultate ori, după caz, să adere la un contract, deși nici legea și nici contractul nu prevăd un termen în acest scop.

Art. 111. Dispozițiile art. 1.420 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul contractelor încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, dacă ziua în care evenimentul ar fi trebuit să se realizeze este ulterioară acelei date.

Art. 112. Dispozițiile art. 1.492 alin. (2) și ale art. 1.493 din Codul civil se aplică și în cazul în care obligația s-a născut înainte de data intrării în vigoare a acestuia, dacă darea în plată are loc ulterior acestei date.

Art. 113. Imputația plății este supusă dispozițiilor art. 1.506-1.509 din Codul civil dacă plata se face după data intrării în vigoare a acestuia, indiferent de data nașterii obligațiilor.

Art. 114[3]. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil privitoare la punerea în întârziere a debitorului sunt aplicabile în cazul obligațiilor născute după data intrării sale în vigoare.

Art. 115. Clauza penală convenită după intrarea în vigoare a Codului civil produce efectele prevăzute de acesta, indiferent de data nașterii obligației principale.

Art. 116. Dispozițiile art. 1.558-1.565 din Codul civil se aplică și creditorilor ale căror creanțe s-au născut înainte de data intrării sale în vigoare, dacă scadența se situează după această dată.

Art. 117. (1) Creanța transmisă prin cesiune sau subrogație, intervenită după data intrării în vigoare a Codului civil, își păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data nașterii creanței.

(2) Obligația transmisă prin preluare de datorie își păstrează regimul stabilit de normele în vigoare la data nașterii obligației.

Art. 118. Obligațiile extracontractuale născute înainte de intrarea în vigoare a Codului civil sunt supuse modurilor de stingere prevăzute de acesta.

---

[1] Art. 110[1] a fost introdus prin art. III pct. 15 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

[2] Art. 110[2] a fost introdus prin art. III pct. 15 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

[3] Art. 114 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 16 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei ultime modificări, textul avea următorul conținut: *„Art. 114. Dispozițiile art. 1.521-1.526 din Codul civil sunt aplicabile în cazul obligațiilor devenite scadente după data intrării sale în vigoare, indiferent de data nașterii obligației".*

Art. 118¹.[1] (1) În cazul restituirii prestațiilor reciproce, dispuse în temeiul legii sau al unui contract, dacă bunul piere în mod fortuit şi nu a fost asigurat, iar debitorul obligației de restituire a fost de bună-credință sau obligația de restituire nu provine din culpa sa, obligația de restituire se stinge potrivit art. 1.642 din Codul civil, caz în care şi creditorul este liberat de propria obligație de restituire, însă numai dacă a fost de bună-credință sau cauza restituirii nu îi este imputabilă.

(2) Dacă bunul arătat la alin. (1) a pierit numai în parte, creditorul are dreptul de a reduce propria prestație până la limita a ceea ce el primeşte.

Art. 119. Formalitățile de publicitate necesare pentru opozabilitatea rezervei proprietății potrivit art. 1.684 din Codul civil se aplică şi contractelor de vânzare cu rezerva proprietății încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă rezerva proprietății nu devenise opozabilă potrivit legii anterioare.

Art. 120. Dispozițiile art. 1.690 alin. (2) şi (3) şi art. 1.691 din Codul civil se aplică şi contractelor încheiate înainte de data intrării sale în vigoare, dacă preluarea bunului are loc după această dată.

Art. 121. Dispozițiile art. 1.710, 1.711, art. 1.712 alin. (2) şi art. 1.713 din Codul civil se aplică şi în cazurile în care viciile ascunse au fost descoperite după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 122. Dispozițiile art. 1.717 din Codul civil se aplică şi contractelor încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, în cazul în care comportamentul cumpărătorului care pricinuieşte defecțiunea intervine după această dată.

Art. 123. (1) De la data intrării în vigoare a Codului civil, prevederile referitoare la dreptul de preempțiune cuprinse în legile speciale aflate în vigoare la această dată se completează cu dispozițiile art. 1.730-1.740 din Codul civil.

(2) Pentru dreptul de preempțiune creat prin convenție, dispozițiile art. 1.730-1.740 din Codul civil se aplică numai în situația în care convenția a fost încheiată după intrarea în vigoare a Codului civil.

(3) Dreptul de preempțiune prevăzut la alin. (1) şi (2) este supus dispozițiilor art. 1.730-1.740 din Codul civil numai cu privire la contractele de vânzare încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 123¹.[2] În vederea aplicării prevederilor art. 1.746 din Codul civil, numai vecinii care sunt proprietari de fond forestier beneficiază de dreptul de preempțiune.

Art. 124. Pentru cesiunile de drepturi litigioase încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil îşi păstrează aplicabilitatea dispozițiile art. 1.402-1.404 din Codul civil din 1864.

Art. 125. Dacă legea nu prevede altfel, dispozițiile art. 1.734 din Codul civil se aplică şi drepturilor de preempțiune izvorâte din contracte încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 126. Contractul de report este supus legii în vigoare la data încheierii sale prin remiterea titlurilor către reportat.

Art. 127. Formalitățile pentru transferul titlurilor sau al valorilor mobiliare se îndeplinesc conform legii în vigoare la data transferului, indiferent de legea care guvernează contractul de report.

Art. 128. Dispozițiile art. 1.807 din Codul civil sunt aplicabile contractelor de sublocațiune încheiate după data intrării în vigoare a Codului civil, chiar şi în cazurile în care contractul de locațiune s-a încheiat anterior acestei date.

---

[1] Art. 118¹ a fost introdus prin art. III pct. 17 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

[2] Art. 123¹ a fost introdus prin art. III pct. 18 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Art. 129. Dispozițiile art. 1.810 din Codul civil sunt aplicabile în cazul tuturor contractelor de locațiune al căror termen se împlinește după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 130. Dacă formalitățile de opozabilitate nu au fost îndeplinite cu privire la un contract de locațiune în curs de executare la data intrării în vigoare a Codului civil și bunul dat în locațiune este înstrăinat după această dată, contractul de locațiune este opozabil dobânditorului numai dacă sunt îndeplinite formalitățile prevăzute la art. 1.811 din Codul civil.

Art. 131. Dispozițiile art. 1.823 din Codul civil se aplică și contractelor de locațiune în curs la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă lucrările adăugate sau autonome au fost efectuate după această dată.

Art. 132. Dreptul de preferință al chiriașului prevăzut la art. 1.828 din Codul civil se aplică pentru orice contract de închiriere încheiat în legătură cu aceeași locuință sau cu o parte din aceasta:

a) după cel mult 3 luni de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mare de un an;

b) după cel mult o lună de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mare sau egală cu o lună;

c) după cel mult 3 zile de la încetarea contractului de închiriere, dacă durata acestuia a fost mai mică de o lună.

Art. 133. Chiriașul și persoanele care locuiesc împreună cu acesta nu se pot prevala de dispozițiile art. 1.831 și 1.832 din Codul civil pentru a se opune evacuării silite întemeiate pe prevederile art. 1.809 alin. (2) sau alin. (3) ori pe cele ale art. 1.816 alin. (3) din Codul civil.

Art. 134. Dispozițiile art. 1.834 din Codul civil se aplică și contractelor aflate în curs de executare la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 135. (1) În cazurile prevăzute la art. 1.841-1.843 din Codul civil, dacă încheierea contractului de asigurare pentru riscul pieirii fortuite a recoltei era obligatorie potrivit legii sau contractului de arendare, indemnizația de asigurare se împarte între arendator și arendaș, proporțional cu suportarea de către aceștia a riscului pieirii fortuite a recoltei.

(2) În cazul necontractării asigurării potrivit legii sau contractului de arendare, partea obligată să contracteze asigurarea răspunde față de cealaltă parte pentru prejudiciul astfel cauzat.

Art. 136. În aplicarea art. 1.845 din Codul civil, în cazul în care contractul nu prevede termenele și modalitățile de plată a chiriei, executarea silită a obligației se face în termenele și modalitățile prevăzute de legislația aplicabilă.

Art. 137. În aplicarea art. 1.885 alin. (1) din Codul civil, stipularea constituirii societății „pe durată nelimitată" semnifică „pe durată nedeterminată", indiferent de data constituirii.

Art. 138. Societățile reglementate de legi speciale continuă să fie supuse acestora.

Art. 139. (1) Societățile civile constituite în temeiul Codului civil din 1864 se pot transforma în oricare dintre formele de societate reglementate de Codul civil sau de alte legi, cu respectarea condițiilor prevăzute de acestea. Actele săvârșite de acestea anterior intrării în vigoare a Codului civil rămân supuse legii în vigoare la data încheierii lor.

(2) Răspunderea asociaților, atât între ei, cât și față de terți, pentru actele și faptele săvârșite anterior transformării rămâne supusă legii în vigoare la data încheierii sau săvârșirii acestora.

Art. 140. Dispozițiile actelor internaționale ratificate de România în domeniul transporturilor prevalează asupra dispozițiilor Codului civil.

Art. 141. Răspunderea transportatorului și a expeditorului este guvernată de legea în vigoare la data producerii evenimentului care a cauzat prejudiciul, chiar dacă acesta a fost cunoscut de pasager, expeditor sau destinatar, după caz, ulterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 142. Contractele de mandat încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, pentru care părțile nu au prevăzut un termen, rămân supuse legii în vigoare la data încheierii lor.

Art. 143. Dispozițiile art. 2.094 din Codul civil se aplică numai contractelor de agenție încheiate sau al căror termen a fost prelungit după data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 143¹.[1] Dispozițiile art. 2.010 alin. (3) din Codul civil se aplică și în cazul stabilirii remunerației intermediarului, potrivit art. 2.097 din Codul civil, sau a remunerației depozitarului, potrivit art. 2.106 din Codul civil.

Art. 144. Efectele contractului de cont bancar curent încheiat înainte de data intrării în vigoare a Codului civil și care s-a încheiat pe termen nedeterminat sunt guvernate de legea în vigoare la data producerii lor.

Art. 145. Efectele contractului de facilitate de credit încheiat înainte de data intrării în vigoare a Codului civil și care s-a încheiat pe termen nedeterminat sunt guvernate de legea în vigoare la data producerii lor.

Art. 146. Contractul de asigurare este supus legii în vigoare la data încheierii poliței de asigurare, a certificatului de asigurare ori a notei de acoperire, după caz.

Art. 147. Dispozițiile art. 2.250 din Codul civil se aplică și contractelor de rentă viageră încheiate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil, în cazul neîndeplinirii obligației de plată a ratelor de rentă scadente după această dată.

Art. 148. Dispozițiile art. 2.252 alin. (2) din Codul civil nu împiedică aplicarea în cazul contractului de rentă viageră a art. 1.271 din Codul civil în privința împrejurărilor survenite pe parcursul executării contractului, care nu sunt determinate de durata vieții persoanei până la decesul căreia a fost constituită renta.

Art. 149. (1) Îndeplinirea unei obligații patrimoniale poate fi garantată de către debitor sau de către un terț prin constituirea unei garanții personale ori a unei garanții reale.

(2) De asemenea, obligațiile pot fi garantate prin anumite privilegii, prevăzute de lege.

Art. 150. (1) Scrisorile de garanție emise înainte de data intrării în vigoare a Codului civil sunt supuse, în ceea ce privește condițiile de valabilitate și efectele, regulilor aplicabile la data emiterii lor.

(2) Regresul va fi supus legii aplicabile obligației principale.

Art. 151. (1)[2] Dispozițiile art. 2.324 alin. (4) din Codul civil se aplică în toate cazurile în care profesionistul își operează diviziunea patrimoniului, dar numai cu privire la drepturile și obligațiile născute după intrarea în vigoare a Codului civil.

(2) Creditorii prevăzuți la art. 2.324 alin. (4) din Codul civil includ și statul și organele fiscale.

Art. 152. (1) Dispozițiile art. 2.326 alin. (1) din Codul civil se aplică în cazurile în care creditorii trec la executarea silită a creanțelor lor prin valorificarea bunurilor sesizabile ale debitorului.

(2) Dispozițiile art. 2.326 alin. (2) din Codul civil se aplică în cazul în care mai mulți creditori deținând ipoteci sau privilegii cu privire la același bun al debitorului trec la executarea silită a creanțelor lor prin valorificarea respectivului bun.

Art. 153. Preferința acordată statului și unităților administrativ-teritoriale pentru creanțele lor nu va fi opozabilă terților înainte de momentul la care a fost făcută publică prin înregistrarea în

---

[1] Art. 143¹ a fost introdus prin art. III pct. 19 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

[2] Alin. (1) al art. 151 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 20 din O.U.G. nr. 79/2011, modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei modificări, textul avea următorul conținut: *„(1) Dispozițiile art. 2.324 alin. (4) din Codul civil se vor aplica în cazurile în care profesionistul își operează diviziunea patrimoniului după intrarea în vigoare a Codului civil".*

registrele de publicitate. O asemenea preferință va dobândi rang de prioritate de la momentul la care preferința a fost făcută publică.

Art. 154. (1) Obligația consemnării sumelor prevăzute la art. 2.331 din Codul civil revine persoanei obligate să le plătească.

(2) În momentul efectuării plății sumelor menționate la alin. (1), plătitorul va preciza instituției financiare la care a deschis contul faptul că sumele plătite sunt afectate de o sarcină și că titularul contului nu poate dispune de ele fără acordul creditorilor.

(3) În cazul omisiunii respectării procedurii de deschidere a contului și de oferire a instrucțiunilor necesare instituției financiare la care se deschide contul, plătitorul va răspunde pentru prejudiciul pricinuit creditorilor.

Art. 155. (1) Constituirea, conținutul și opozabilitatea privilegiului sunt supuse dispozițiilor legii în vigoare la data când s-au născut.

(2) Formalitățile de publicitate pentru opozabilitate față de terți a privilegiilor sunt guvernate de dispozițiile legii în vigoare la data efectuării acestora.

(3) Privilegiile pentru care formalitățile de publicitate au fost efectuate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil își păstrează rangul de prioritate dobândit conform legii în vigoare la momentul realizării acestora.

Art. 156. Dispozițiile art. 2.335 din Codul civil nu se aplică și creditorilor ipotecari a căror ipotecă a fost perfectată anterior înregistrării privilegiului.

Art. 157. Dispozițiile art. 2.342 din Codul civil se aplică numai privilegiilor speciale.

Art. 158. În cazul cesiunii de creanță încheiate în scop de garanție, dispozițiile privind executarea din titlul XI al cărții a V-a a Codului civil vizează numai executarea drepturilor cesionarului cu privire la transferul creanței cedate, iar nu drepturile cesionarului asupra debitorului cedat.

Art. 159. În cazul în care mai multe bunuri care se unesc prin accesiune fac obiectul mai multor ipoteci, titularul oricăreia dintre ipoteci poate pretinde separarea bunurilor în condițiile art. 600 din Codul civil.

Art. 160. (1) În cazul ipotecii asupra unei universalități de bunuri, în momentul în care un bun părăsește universalitatea, acesta nu mai este grevat de ipotecă.

(2) Dispozițiile art. 1.562-1.565 din Codul civil rămân aplicabile.

Art. 161. În exercitarea dreptului său de urmărire, creditorul ipotecar va trebui să țină seama de ipotecile mobiliare privilegiate reglementate de art. 2.425 și 2.426 din Codul civil, chiar dacă acestea au fost constituite sau înscrise după înscrierea ipotecii sale.

Art. 160¹.[1] Până la intrarea în vigoarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, referirea din cuprinsul art. 2.383 din Codul civil la „notarea începerii urmăririi silite" se va înțelege ca fiind făcută la „notarea somației de plată".

Art. 162. Răspunderea celui ce dobândește un bun ipotecat în condițiile art. 2.361 din Codul civil privește numai datoriile ipotecare care grevează bunul în cauză.

Art. 163. În cazul în care ipoteca este constituită de un terț, acesta va avea drepturile și obligațiile unui debitor ipotecar, fără a fi supus regimului juridic al garanțiilor personale.

Art. 164. (1) Ipoteca mobiliară poate fi constituită în favoarea creditorului obligației ipotecare sau a unui terț desemnat de către acesta.

(2) Atunci când beneficiarul ipotecii mobiliare este un terț, el va exercita drepturile creditorului ipotecar și va fi ținut de obligațiile acestuia.

---

[1] Art. 160¹ a fost introdus prin art. III pct. 21 din O.U.G. nr. 79/2011, modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

(3) Ipoteca mobiliară convenţională poate fi constituită în favoarea unui singur beneficiar sau a mai multor beneficiari simultan.

(4) Atunci când sunt mai mulţi beneficiari ai aceleiaşi ipoteci mobiliare, ei vor primi acelaşi rang, fie prin înregistrarea simultană a ipotecii mobiliare în registrele de publicitate, fie prin desemnarea unui agent.

(5) Agentul va putea să exercite toate drepturile creditorilor ipotecari care l-au desemnat. El va putea singur să asigure perfectarea ipotecii mobiliare şi menţinerea sau modificarea înregistrării acesteia.

(6) Agentul va răspunde faţă de beneficiarii ipotecii mobiliare pentru actele întreprinse.

Art. 165. (1) În cazul în care debitorul ipotecar contractează o nouă datorie către creditorul ipotecar, ipoteca constituită pentru vechea datorie poate fi menţinută de către creditorul ipotecar pentru garantarea noii datorii.

(2) Ipoteca menţinută va dobândi rangul dat de momentul înscrierii menţiunii de menţinere.

(3) Dispoziţiile art. 2.372 din Codul civil nu sunt aplicabile în cazul menţinerii ipotecii.

Art. 166. (1) În cazul în care bunul ipotecat a fost distrus, deteriorat ori valoarea sa a fost diminuată în aşa mod încât a devenit inferioară valorii obligaţiei ipotecare, creditorul ipotecar nu poate cere debitorului să constituie o nouă ipotecă pentru garantarea aceleiaşi obligaţii.

(2) Prin excepţie de la prevederile alin. (1), în cazul în care, din culpa debitorului, bunul ipotecat a fost distrus, deteriorat ori valoarea sa a fost diminuată în aşa mod încât a devenit inferioară valorii creanţei ipotecare, creditorul ipotecar poate cere debitorului să constituie o nouă ipotecă pentru garantarea aceleiaşi obligaţii, dacă bunul nu era asigurat.

Art. 167.[1] Actele de dispoziţie cu privire la bunul ipotecat, încheiate în condiţiile art. 2.393 din Codul civil, sunt anulabile la cererea creditorului ipotecar numai atunci când produsele bunului ipotecat nu pot fi urmărite de către creditorul ipotecar cu acelaşi rang ca şi ipoteca iniţială. Cu toate acestea, creditorul ipotecar nu poate obţine anularea acestor acte în cazul în care le-a aprobat expres sau tacit.

Art. 168. Ipotecile imobiliare constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil sunt supuse, în ceea ce priveşte condiţiile de valabilitate, dispoziţiilor legale existente la data constituirii lor.

Art. 169. Prin „ipoteci imobiliare" în sensul titlului XI al cărţii a V-a a Codului civil se desemnează toate garanţiile reale imobiliare, indiferent de momentul şi de temeiul juridic al constituirii lor.

Art. 170. Ipotecile mobiliare constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce priveşte condiţiile de valabilitate, dispoziţiilor legale existente la data constituirii lor.

Art. 171. Prin „ipoteci mobiliare" în sensul titlului XI al cărţii a V-a a Codului civil se desemnează toate garanţiile reale mobiliare care nu necesită deposedarea debitorului de bunul afectat garanţiei, indiferent de momentul şi de temeiul juridic al constituirii lor.

Art. 172. În cazul înstrăinării bunului ipotecat, în condiţiile art. 2.393 din Codul civil, în lipsă de dispoziţie contrară în contractul de ipotecă, debitorul ipotecar va depune preţul într-un cont bancar distinct şi îl va informa pe creditorul ipotecar cu privire la acesta. Creditorul ipotecar are dreptul să solicite informaţii de la banca deponentă cu privire la operaţiunile realizate de debitorul ipotecar asupra sumelor depuse în acest cont.

---

[1] Art. 167 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 22 din O.U.G. nr. 79/2011, modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei modificări, textul avea următorul conţinut: *„Art. 167. Actele de dispoziţie ce au ca efect imposibilitatea de executare a ipotecii pentru creditor sunt anulabile la cererea creditorului ipotecar, cu excepţia cazului în care creditorul ipotecar a aprobat aceste acte".*

Art. 173. În aplicarea prevederilor art. 2.396 alin. (3) din Codul civil, dacă prin constituirea noii garanții este afectat rangul ipotecii existente, creditorul ipotecar trebuie să își exprime acordul cu privire la constituirea noii garanții.

Art. 174. Portofoliul de creanțe reprezintă o universalitate de creanțe în sensul prevederilor art. 2.398 din Codul civil.

Art. 175. Pentru opozabilitate, ipoteca unei creanțe garantate cu ipotecă imobiliară se înscrie în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare și se notează în cartea funciară, potrivit prevederilor art. 902 alin. (2) pct. 15 din Codul civil.

Art. 176. Dispozițiile art. 2.410 alin. (2) lit. c) din Codul civil se aplică și în cazurile în care creditorul ipotecar devine cotitular al contului.

Art. 177. (1) Avizele de garanție înscrise în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare anterior intrării în vigoare a Codului civil continuă să își producă efectele.

(2) După intrarea în vigoare a Codului civil și până la adoptarea reglementărilor de organizare și funcționare a Arhivei Electronice de Garanții Reale Mobiliare, înscrierea ipotecilor mobiliare și a operațiunilor asimilate acestora se realizează prin folosirea formularelor existente, în mod corespunzător.

Art. 178. Dispozițiile art. 2.426 din Codul civil nu se aplică ipotecilor constituite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 178¹.[1] În sensul art. 2.428 alin. (2) lit. f) din Codul civil, ipoteca se va radia din cartea funciară și în baza unei declarații scrise a creditorului ipotecar. În cazul în care mai mulți creditori sunt beneficiarii unei ipoteci cu privire la bunul în cauză, declarația de radiere nu va aduce atingere drepturilor celorlalți creditori ipotecari. Declarația de radiere se poate face sub forma unui înscris autentic notarial.

Art. 179. În sensul prevederilor art. 2.440 alin. (2) din Codul civil, simpla invocare a posibilității de executare silită și a efectelor neîndeplinirii obligației nu constituie constrângere.

Art. 180. Dovada dreptului de a prelua bunul în sensul art. 2.441 alin. (1) din Codul civil se face cu prezentarea unei copii a contractului de ipotecă mobiliară perfectat în condițiile legii și a unei copii a avizului de ipotecă eliberat de arhivă în condițiile legii.

Art. 181. În orice moment după neîndeplinirea de către debitor a obligației ipotecare și fără a fi necesar să se încerce înainte intrarea în posesie prin mijloace proprii, creditorul poate apela la procedura preluării silite a bunului reglementată de art. 2.442 din Codul civil.

Art. 181¹.[2] (1) Încuviințarea executării ipotecii mobiliare prin vânzarea bunului ipotecat prevăzută la art. 2.445 din Codul civil este de competența judecătoriei în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau, după caz, sediul creditorul.

(2) Opoziția la executare prevăzută la art. 2.452 din Codul civil este de competența judecătoriei care a încuviințat vânzarea bunului mobil ipotecat.

(3) Numirea administratorului bunului mobil ipotecat prevăzută la art. 2.468 și 2.469 din Codul civil, precum și opoziția la preluarea bunului mobil în vederea administrării sunt de competența judecătoriei în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau, după caz, sediul creditorul.

Art. 182. În sensul art. 2.451 lit. c) din Codul civil, notificarea vânzării va preciza capitalul creanței ipotecare și va menționa, în mod generic, că la acesta se adaugă accesoriile.

---

[1] Art. 178¹ a fost introdus prin art. III pct. 23 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

[2] Art. 181¹ a fost introdus prin art. III pct. 24 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

Art. 183. În cadrul cheltuielilor rezonabile făcute de creditor cu preluarea bunului ipotecat se includ şi despăgubirile pe care acesta le datorează conform art. 2.437 alin. (2) şi art. 2.443 alin. (3) din Codul civil.

Art. 184. În cazul în care creditorul a preluat bunul ipotecat în contul creanţei, creanţa ipotecară se stinge, iar creditorul nu mai poate exercita nicio acţiune personală şi nici nu îl mai poate urmări pe debitor, chiar dacă valoarea bunului preluat nu acoperă integral creanţa ipotecară.

Art. 185. Dispoziţiile art. 2.465 din Codul civil se aplică numai în situaţiile în care creditorul ipotecar nu şi-a exercitat drepturile conferite de art. 2.400-2.405 din Codul civil.

Art. 186. Prin „gaj" în sensul titlului XI al cărţii a V-a a Codului civil se desemnează toate garanţiile reale mobiliare care necesită deposedarea debitorului de bunul afectat garanţiei, indiferent de momentul şi de temeiul juridic al constituirii lor.

Art. 187. (1) Gajul constituit înainte de data intrării în vigoare a Codului civil este supus, în ceea ce priveşte condiţiile de valabilitate, dispoziţiilor legale existente la data constituirii sale.

(2) Gajul pentru care formalităţile de deposedare sau de înregistrare au fost îndeplinite înainte de data intrării în vigoare a Codului civil şi pentru care condiţia deposedării nu s-a pierdut până la data intrării în vigoare a Codului civil este supus, în ceea ce priveşte ordinea de preferinţă, opozabilitatea şi efectele faţă de terţi, dispoziţiilor legale existente la data deposedării debitorului sau la data înregistrării gajului.

(3) Executarea silită a gajului începută înainte de data intrării în vigoare a Codului civil va fi continuată în conformitate cu dispoziţiile legale existente la data începerii executării.

Art. 188. În sensul prevederilor art. 2.482 alin. (2) din Codul civil, deţinerea se poate realiza şi prin intermediul controlului unic sau comun al unei casete de valori în care se află depozitate sumele de bani.

Art. 189. (1) Drepturile de retenţie exercitate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce priveşte condiţiile de valabilitate, dispoziţiilor legale existente la data exercitării lor.

(2) Drepturile de retenţie înregistrate înainte de data intrării în vigoare a Codului civil vor fi supuse, în ceea ce priveşte ordinea de preferinţă, opozabilitatea şi efectele faţă de terţi, dispoziţiilor legale existente la data înregistrării lor.

Secţiunea a 2-a. Modificarea şi completarea unor dispoziţii ale cărţii a V-a „Despre obligaţii" a Codului civil (Art. 190)

[...]

Secţiunea a 3-a. Modificarea şi completarea unor legi speciale

[...]

Capitolul VIII. Dispoziţii cu privire la cartea a VI-a „Despre prescripţia extinctivă, decăderea şi calculul termenelor" a Codului civil

Secţiunea 1. Dispoziţii tranzitorii şi de punere în aplicare a cărţii a VI-a „Despre prescripţia extinctivă, decăderea şi calculul termenelor" a Codului civil

Art. 201. Prescripţiile începute şi neîmplinite la data intrării în vigoare a Codului civil sunt şi rămân supuse dispoziţiilor legale care le-au instituit.

Art. 202. Dispozițiile art. 2.515 din Codul civil nu validează convențiile având ca obiect modificarea regimului legal al prescripției încheiate anterior intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 203. Dispozițiile art. 2.532 pct. 6 şi 7 din Codul civil privitoare la suspendarea cursului prescripției se aplică şi în cazul prescripțiilor începute înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă împrejurările care atrag suspendarea s-au produs după această din urmă dată.

Art. 204. Dispozițiile art. 2.539 alin. (2) teza a II-a din Codul civil se aplică şi în cazul cererii de chemare în judecată sau de arbitrare introduse după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 205. Dispozițiile art. 2.548 alin. (1) şi (2) din Codul civil se aplică numai termenelor de decădere care au început să curgă după intrarea în vigoare a Codului civil.

Art. 205¹.[1] Dispozițiile art. 2.539 alin. (2) teza a II-a din Codul civil sunt aplicabile inclusiv în cazul în care prin hotărârea rămasă definitivă s-a luat act de renunțarea la judecată ori s-a constatat perimarea.

Art. 205².[2] Dispozițiile art. 2.556 se aplică în cazul în care înscrisurile au fost predate prin scrisoare recomandată la oficiul poştal sau telegrafic ori la un serviciu de curierat rapid sau la un serviciu specializat de comunicare, înființate potrivit legii.

Secțiunea a 2-a. Dispoziții de modificare şi completare a cărții a VI-a „Despre prescripția extinctivă, decăderea şi calculul termenelor" a Codului civil (Art. 206)

[...]

Capitolul IX. Dispoziții cu privire la cartea a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil şi cu privire la unele legi

Secțiunea 1. Dispoziții tranzitorii şi de punere în aplicare a cărții a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil

Art. 207. (1) Dispozițiile cărții a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil se aplică numai în cauzele deduse instanței judecătoreşti sau autorității competente după data intrării în vigoare a Codului civil, având ca obiect raporturi juridice cu elemente de extraneitate, indiferent de data şi locul încheierii actelor ori producerii sau săvârşirii faptelor generatoare ale respectivelor raporturi juridice.

(2) În cazul raporturilor de drept internațional privat stabilite anterior intrării în vigoare a Codului civil, competența legii determinate potrivit alin. (1) poate fi înlăturată dacă aplicarea sa conduce la consecințe vădit injuste.

(3) În cauzele privind raporturi cu elemente de extraneitate aflate pe rolul instanțelor judecătoreşti sau al autorităților competente, legea aplicabilă se determină conform normelor de drept internațional privat aplicabile până la data intrării în vigoare a Codului civil.

(4) Dispozițiile alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător ori de câte ori ar interveni o modificare a regulilor de drept internațional privat stabilite în cartea a VII-a a Codului civil.

Art. 208. (1) Când dreptul substanțial aplicabil unor raporturi cu ele-mente de extraneitate, desemnat de părți sau, după caz, de autorul actului unilateral, conform dispozițiilor cărții a VII-a a Codului civil, a cunoscut modificări până la data aplicării sale, se aplică normele pertinente ale acestuia în vigoare la data desemnării, în lipsă de prevederi contrare în cartea a VII-a a Codului civil.

---

[1] Art. 205¹ a fost introdus prin art. III pct. 25 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

[2] Art. 205² a fost introdus prin art. III pct. 25 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

(2) Dacă în dreptul străin stabilit conform regulilor cărții a VII-a a Codului civil ca fiind dreptul aplicabil în cauză a avut loc o tranziție legislativă, normele de drept substanțial aplicabile în cauză se determină potrivit regulilor de drept tranzitoriu prevăzute în acest sistem de drept.

(3) În cazurile de acceptare a retrimiterii, în condițiile prevăzute la art. 2.559 din Codul civil, regula de drept internațional privat străină este luată în considerare în forma și conținutul existente la momentul identificării dreptului străin aplicabil.

Art. 209. Dispozițiile art. 34 și 35 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat, cu completările ulterioare, sunt aplicabile până la data începerii aplicării Regulamentului (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 7 din 10 ianuarie 2009, respectiv a începerii aplicării în Uniunea Europeană a Protocolului de la Haga din 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor alimentare.

Secțiunea a 2-a. Dispoziții de modificare a cărții a VII-a „Dispoziții de drept internațional privat" a Codului civil (Art. 210)

[...]

Capitolul X. Dispoziții finale

Art. 211. În sensul Codului civil, precum și al legislației civile în vigoare, prin expresiile *alienație mintală* sau *debilitate mintală* se înțelege o boală psihică ori un handicap psihic ce determină incompetența psihică a persoanei de a acționa critic și predictiv privind consecințele social-juridice care pot decurge din exercitarea drepturilor și obligațiilor civile.

Art. 212. (1) Cu excepția art. 535 din Codul civil, în cuprinsul Codului civil termenul «necorporal» se înlocuiește cu termenul «incorporal».

(2) În cuprinsul art. 44, art. 144 alin. (3), art. 146 alin. (4), art. 172, art. 211 alin. (2), art. 316 alin. (2), art. 386 alin. (1), art. 689 alin. (3), art. 990 alin. (1) și art. 991 din Codul civil, expresia «lovite de nulitate relativă» se înlocuiește cu termenul «anulabile».

(3) În cuprinsul art. 215 alin. (1), art. 299, 300, art. 347 alin. (1), art. 1.064 alin. (2), art. 1.248 alin. (4), art. 1.251 și 1.252 din Codul civil, expresia «lovit/lovită de nulitate relativă» se înlocuiește cu termenul «anulabil/anulabilă», după caz.

(4) În cuprinsul Codului civil, precum și în cuprinsul celorlalte acte normative în vigoare, sintagmele «persoane juridice fără/cu scop patrimonial», «fără scop patrimonial» și «cu scop patrimonial» se înlocuiesc cu sintagmele «persoane juridice fără/cu scop lucrativ», «fără scop lucrativ» și, respectiv, «cu scop lucrativ».

(5) În cuprinsul Codului civil, termenul «comunitar»/«comunitare» se înlocuiește cu termenul «Uniunii Europene».

(6) În cuprinsul Codului civil, termenul «bancă» și expresiile «instituție bancară» și «societate bancară» se înlocuiesc cu expresia «instituție de credit».

(7) În cuprinsul art. 1.186 alin. (2), art. 1.191 alin. (1), art. 1.196 alin. (2), art. 1.200 alin. (2), art. 1.240 alin. (2), art. 1.266 alin. (2), art. 1.494 alin. (1), art. 1.495 alin. (1) și art. 2.014 alin. (2) din Codul civil, expresia «practicile stabilite între părți» se înlocuiește cu expresia «practicile statornicite între părți».

(8) În tot cuprinsul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 86/2006 privind organizarea activității practicienilor în insolvență, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 254/2007, cu modificările și completările ulterioare, expresia «societate civilă profesională» se înlocuiește cu expresia «societate profesională».

Art. 213. La data intrării în vigoare a Codului civil, termenii și expresiile din legislația civilă și comercială în vigoare se înlocuiesc cu termenii și expresiile corespondente din Codul civil.

Art. 214. (1) În termen de 60 de zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Guvernul va îndeplini procedurile constituționale necesare adoptării următoarelor proiecte de acte normative:

a) proiectul privind reproducerea umană asistată medical cu terț donator;

b) proiectul pentru modificarea și completarea Legii nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată, cu modificările ulterioare;

c) proiectul pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, în vederea reglementării tratamentului fiscal al fiduciei;

d) proiectul privind organizarea și funcționarea Arhivei Electronice de Garanții Reale Mobiliare;

e) proiectele oricăror alte acte normative a căror adoptare este necesară în vederea intrării în vigoare sau a aplicării Codului civil.

(2) În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a actelor normative prevăzute la alin. (1) lit. c) și d), Guvernul va adopta, prin hotărâre, norme referitoare la înregistrarea contractului de fiducie și a modificărilor sale la organele competente prevăzute la art. 780 alin. (1) și (2) din Codul civil, precum și norme referitoare la avizul de fiducie și la înscrierea acesteia în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare.

(3) În termenul prevăzut la alin. (1) se aprobă, prin ordin al ministrului justiției, normele metodologice privind organizarea și funcționarea Registrului național notarial al regimurilor matrimoniale, precum și procedura de înscriere și consultare a acestuia.

Notă: A se vedea:

1. Ordinul ministrului justiției nr. 1903/C din 20 septembrie 2011 privind condițiile de formă necesare pentru valabilitatea dispozițiilor testamentare privind sumele de bani, valorile sau titlurile de valoare depuse de clienții instituțiilor de credit (M. Of. nr. 684 din 27 septembrie 2011).

2. Ordinul ministrului justiției nr. 1786/C din 31 august 2011 pentru aprobarea Normelor metodologice privind organizarea și funcționarea Registrului național notarial al regimurilor matrimoniale și procedura de înscriere și consultare a acestuia (M. Of. nr. 666 din 19 septembrie 2011).

[...]

Art. 216. În termen de 4 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Banca Națională a României și Comisia Națională a Valorilor Mobiliare vor emite norme comune referitoare la plasamentele prezumate a fi sigure, conform art. 831 din Codul civil.

Notă: A se vedea Ordinul comun al Băncii Naționale a României și al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 11/71 din 30 septembrie 2011 privind aprobarea Regulamentului B.R.R. și al C.N.V.M. nr. 15/10/2011 referitor la plasamentele prevăzute de art. 831 din Legea nr: 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 694 din 30 septembrie 2011).

Art. 217. În vederea aplicării dispozițiilor art. 2.323-2.479 din Codul civil, în termen de 4 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, Comisia Națională a Valorilor Mobiliare va modifica dispozițiile titlului VI cap. 3 secțiunea a 3-a din Codul S.C. Depozitarul Central S.A., aprobat prin Decizia nr. 1.407 din 20 iunie 2006, cu modificările și completările ulterioare, în sensul de a permite transferul instrumentelor financiare ipotecate și constituirea unor ipoteci de rang subsecvent fără acordul constituitorului ipotecii de rang preferat. Decizia Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, având ca anexă Codul S.C. Depozitarul Central S.A., se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 218. În termen de 4 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I, legile, inclusiv Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, precum și ordonanțele de urgență ale Guvernului și ordonanțele Guvernului modificate și/sau completate prin prezenta lege vor fi republicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare.

[...]

Art. 220. (1) Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 24 iulie 2009, intră în vigoare la data de 1 octombrie 2011.

(2) Actele normative prevăzute la art. 214 şi 216-218 intră în vigoare la data intrării în vigoare a Codului civil.

Art. 221. Prezenta lege intră în vigoare la data prevăzută la art. 220 alin. (1), cu excepția art. 214, 216-218, 224, art. 225 alin. (1) şi (2), art. 226 şi 228, care intră în vigoare la 3 zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Art. 222.[1] Până la intrarea în vigoare a Legii nr. 134/2010, referirea din cuprinsul Codului civil sau al prezentei legi la hotărârea definitivă se va înțelege ca fiind făcută la hotărârea irevocabilă.

Art. 223. Dacă prin prezenta lege nu se prevede altfel, procesele şi cererile în materie civilă sau comercială în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului civil se soluționează de către instanțele legal învestite, în conformitate cu dispozițiile legale, materiale şi procedurale în vigoare la data când acestea au fost pornite.

Art. 224. (1) Până la intrarea în vigoare a Codului civil, Secția civilă şi de proprietate intelectuală şi Secția comercială ale Înaltei Curți de Casație şi Justiție se reorganizează ca Secția I civilă şi Secția a II-a civilă.

(2) Dispozițiile art. 19 alin. (3) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, sunt aplicabile în mod corespunzător.

Art. 225. (1) Secțiile comerciale existente la data intrării în vigoare a Codului civil în cadrul tribunalelor şi curților de apel se vor reorganiza ca secții civile ori, după caz, vor fi unificate cu secțiile civile existente, prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea colegiului de conducere al instanței.

(2) Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii prevăzută la alin. (1) îşi va produce efectele de la data intrării în vigoare a Codului civil.

(3) Cauzele civile şi comerciale aflate în curs de judecată la data intrării în vigoare a Codului civil vor continua să fie soluționate de aceleaşi complete de judecată, cu respectarea principiului continuității. În caz de trimitere spre rejudecare, cauza va fi repartizată conform normelor de organizare judiciară în vigoare la data înregistrării cauzei la instanța de trimitere.

Art. 226. (1) Prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea colegiului de conducere al instanței, în raport cu numărul cauzelor, se pot înființa, în cadrul secțiilor civile, complete specializate pentru soluționarea anumitor categorii de litigii, în considerarea obiectului sau naturii acestora, precum:

a) cererile în materie de insolvență, concordat preventiv şi mandat ad hoc;

b) cererile în materia societăților comerciale şi a altor societăți, cu sau fără personalitate juridică, precum şi în materia registrului comerțului;

c) cererile care privesc restrângerea, împiedicarea ori denaturarea concurenței;

d) cererile privind titlurile de valoare şi alte instrumente financiare.

(2) La înființarea completelor specializate potrivit alin. (1) se va ține seama de următoarele criterii:

a) asigurarea unui volum de activitate echilibrat între judecătorii secției;

b) specializarea judecătorilor şi necesitatea valorificării experienței profesionale a acestora;

c) respectarea principiului repartizării aleatorii.

(3) Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii prevăzută la alin. (1) îşi va produce efectele de la data intrării în vigoare a Codului civil.

[1] Art. 222 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 26 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012**. Anterior acestei modificări, textul avea următorul conținut: *„Art. 222. Până la intrarea în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, referirea din cuprinsul Codului civil la hotărârea definitivă se va înțelege ca fiind făcută la hotărârea irevocabilă".*

Art. 227. Dacă legea specială prevede că anumite cauze sunt de competența tribunalelor comerciale ori, după caz, de competența secțiilor comerciale ale tribunalelor sau curților de apel, după intrarea în vigoare a Codului civil, competența de judecată revine tribunalelor specializate sau, după caz, secțiilor civile ale tribunalelor, reorganizate potrivit art. 228, respectiv secțiilor civile reorganizate conform art. 225.

Art. 228. (1) Până la data intrării în vigoare a Codului civil, tribunalele comerciale Argeș, Cluj și Mureș se reorganizează ca tribunale specializate sau, după caz, ca secții civile în cadrul tribunalelor Argeș, Cluj și Mureș, în condițiile art. 226.

(2) La stabilirea cauzelor de competența tribunalelor specializate sau, după caz, a secțiilor civile reorganizate potrivit alin. (1) se va ține seama de numărul și natura cauzelor, de specializarea judecătorilor, de necesitatea valorificării experienței profesionale a acestora, precum și de volumul de activitate al instanței.

Art. 229. (1) Organizarea, funcționarea și atribuțiile instanței de tutelă și de familie se stabilesc prin legea privind organizarea judiciară.

(2) Până la reglementarea prin lege a organizării și funcționării instanței de tutelă:

a) atribuțiile acesteia, prevăzute de Codul civil, sunt îndeplinite de instanțele, secțiile sau, după caz, completele specializate pentru minori și familie;

b) raportul de anchetă psihosocială prevăzut de Codul civil este efectuat de autoritatea tutelară, cu excepția anchetei prevăzute la art. 508 alin. (2), care se efectuează de direcția generală de asistență socială și protecția copilului;

c) autoritățile și instituțiile cu atribuții în domeniul protecției drepturilor copilului, respectiv a persoanei fizice continuă să exercite atribuțiile prevăzute de reglementările în vigoare la data intrării în vigoare a Codului civil, cu excepția celor date în competența instanței de tutelă.

(3)[1] Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), atribuțiile instanței de tutelă referitoare la exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului sau, după caz, cu privire la supravegherea modului în care tutorele administrează bunurile minorului revin autorității tutelare.

(3^1)[2] Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), măsura plasamentului, a plasamentului în regim de urgență și a supravegherii specializate se stabilesc și se monitorizează potrivit art. 58-70 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările ulterioare.

(3^2) Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), numirea curatorului special care îl asistă sau îl reprezintă pe minor la încheierea actelor de dispoziție sau la dezbaterea procedurii succesorale se face, de îndată, de autoritatea tutelară, la cererea notarului public, în acest din urmă caz nefiind necesară validarea sau confirmarea de către instanță.

(4) Cererile în curs de soluționare la data intrării în vigoare a Codului civil rămân să fie soluționate de instanțele judecătorești sau, după caz, de autoritățile administrative competente potrivit legii în vigoare la data sesizării lor.

Art. 229^1.[3] (1) Dacă legea nu prevede altfel, cererile privind ocrotirea persoanei fizice date de Codul civil în competența instanței de tutelă și de familie se soluționează de instanța în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința persoana ocrotită.

---

[1] Alin. (3) al art. 229 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. III pct. 27 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei ultime modificări, textul avea următorul conținut: *„(3) Până la intrarea în vigoare a reglementării prevăzute la alin. (1), în vederea îndeplinirii atribuțiilor referitoare la exercitarea tutelei cu privire la bunurile minorului sau, după caz, cu privire la supravegherea modului în care tutorele administrează bunurile minorului, instanța de tutelă poate delega, prin încheiere, îndeplinirea unora dintre acestea autorității tutelare".*

[2] Alin. (3^1)-(3^2) ale art. 229 au fost introduse prin art. III pct. 28 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

[3] Art. 229^1 a fost introdus prin art. III pct. 29 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

(2) În cazul cererilor privind autorizarea de către instanța de tutelă și de familie a încheierii unor acte juridice, când actul juridic a cărui autorizare se solicită privește un imobil, este de asemenea competentă și instanța în a cărei circumscripție teritorială este situat imobilul. În acest caz, instanța de tutelă care a pronunțat hotărârea va comunica de îndată o copie a acesteia instanței de tutelă în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința cel ocrotit.

Art. 229².[1] (1) Registrele naționale notariale vor fi deschise, ținute și administrate exclusiv de Uniunea Națională a Notarilor Publici.

(2) Deschiderea, conținutul, administrarea și operarea registrelor notariale se stabilesc prin Legea nr. 36/1995, republicată.

Art. 230. La data intrării în vigoare a Codului civil se abrogă:

a)[2] Codicele civil (sau Codul civil din 1864), publicat în Monitorul Oficial nr. 271 din 4 decembrie 1864, nr. 7 din 12 ianuarie 1865, nr. 8 din 13 ianuarie 1865, nr. 8 din 14 ianuarie 1865, nr. 11 din 16 ianuarie 1865, nr. 13 din 19 ianuarie 1865, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția dispozițiilor art. 1169-1174 și 1176-1206, care se abrogă la data intrării în vigoarea Legii nr. 134/2010;

b) Legea nr. 313/1879 pentru anularea clauzei penale din oricare contracte și pentru adaosul unui alineat la art. 1.089 din Codul civil, publicată în Monitorul Oficial nr. 40 din 20 februarie 1879;

c)[3] Codicele de comerț din 1887, publicat în Monitorul Oficial nr. 31 din 10 mai 1887, cu excepția dispozițiilor art. 46-55, 57, 58 și 907-935, aplicabile în continuare în raporturile dintre profesioniști, care se abrogă la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010, a cărții a II-a „Despre comerțul maritim și despre navigație", precum și a dispozițiilor art. 948, 953, art. 954 alin. (1) și art. 955, care se abrogă la data intrării în vigoare a Codului maritim;

d) Decretul nr. 2.142/1930 pentru promulgarea Legii privind funcționarea cărților funduare centrale pentru căile ferate și canaluri nr. 148/1930, publicat în Monitorul Oficial nr. 127 din 12 iunie 1930;

e) Legea nr. 178/1934 privind reglementarea contractului de consignație, publicată în Monitorul Oficial nr. 173 din 30 iulie 1934;

f) art. 17 și art. 19-28 din Legea nr. 153/1937 privind magazinele generale și warantarea mărfurilor și cerealelor (Dockuri și silozuri), publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 81 din 7 aprilie 1937;

g) Decretul-lege nr. 115/1938 pentru unificarea dispozițiunilor privitoare la cărțile funciare, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 95 din 27 aprilie 1938, cu modificările ulterioare;

h) Codul civil Carol al II-lea, republicat în Monitorul Oficial nr. 206 din 6 septembrie 1940, cu modificările ulterioare;

i) Codul comercial Carol al II-lea, republicat în Monitorul Oficial nr. 194 din 23 august 1940, cu modificările și completările ulterioare;

---

[1] Art. 229² a fost introdus prin art. III pct. 29 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.**

[2] Lit. a) de la art. 230 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. III pct. 30 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei modificări, textul avea următorul conținut: *„a) Codicele civil (sau Codul civil din 1864), publicat în Monitorul Oficial nr. 271 din 4 decembrie 1864, nr. 7 din 12 ianuarie 1865, nr. 8 din 13 ianuarie 1865, nr. 8 din 14 ianuarie 1865, nr. 11 din 16 ianuarie 1865, nr. 13 din 19 ianuarie 1865, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția dispozițiilor art. 1169-1174 și 1176-1206, care se abrogă la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă".*

[3] Lit. c) de la art. 230 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. III pct. 30 din O.U.G. nr. 79/2011, articol modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 60/2012.** Anterior acestei modificări, textul avea următorul conținut: *„c) Codicele de comerț din 1887, publicat în Monitorul Oficial nr. 31 din 10 mai 1887, cu excepția dispozițiilor art. 46-55, 57, 58 și 907-935, aplicabile în continuare în raporturile dintre profesioniști, care se abrogă la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010, a cărții a II-a «Despre comerțul maritim și despre navigație», precum și a dispozițiilor art. 948, 953, art. 954 alin. (1) și art. 955, care se abrogă la data intrării în vigoare a Codului maritim".*

j) Legea nr. 319/1944 pentru dreptul de moştenire al soţului supravieţuitor, publicată în Monitorul Oficial nr. 133 din 10 iunie 1944;

k) Legea nr. 163/1946 pentru înlocuirea provizorie cu cărţi de evidenţă funciară a cărţilor funciare distruse, sustrase sau pierdute, publicată în Monitorul Oficial nr. 62 din 14 martie 1946, cu modificările ulterioare;

l) Legea nr. 242/1947 pentru transformarea cărţilor funciare provizorii din Vechiul Regat în cărţi de publicitate funciară, publicată în Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947, cu modificările ulterioare;

m) Legea nr. 4/1953 privind Codul familiei, republicată în Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956, cu modificările şi completările ulterioare;

n) Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr. 8 din 30 ianuarie 1954, cu modificările şi completările ulterioare;

o) Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului Familiei şi a Decretului privitor la persoanele fizice şi persoanele juridice, publicat în Buletinul Oficial nr. 9 din 31 ianuarie 1954, cu excepţia art. 30-43, care se abrogă la data intrării în vigoare a Legii nr. 134/2010;

p) Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripţia extinctivă, republicat în Buletinul Oficial nr. 11 din 15 iulie 1960;

q) art. 1-33 şi art. 36-147 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internaţional privat, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 245 din 1 octombrie 1992, cu completările ulterioare;

r) Legea arendării nr. 16/1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 91 din 7 aprilie 1994, cu modificările şi completările ulterioare;

s) art. 21-33 din Legea locuinţei nr. 114/1996, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 31 decembrie 1997;

ş) art. 7, 14 şi 15 din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 743 din 2 noiembrie 2009, cu modificările ulterioare;

t) art. 32 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1 din 5 ianuarie 1998, cu modificările şi completările ulterioare;

ţ) art. 9 alin. 8 din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situaţiei juridice a unor imobile cu destinaţia de locuinţe, trecute în proprietatea statului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 279 din 29 noiembrie 1995, cu modificările ulterioare;

u) titlul VI «Regimul juridic al garanţiilor reale mobiliare» al Legii nr. 99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 236 din 27 mai 1999, cu modificările ulterioare;

v) art. 12, 14-25, art. 32 alin. (2), art. 43 şi 44 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 40/1999 privind protecţia chiriaşilor şi stabilirea chiriei pentru spaţiile cu destinaţia de locuinţe, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 148 din 8 aprilie 1999, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 241/2001, cu modificările ulterioare; de la aceeaşi dată, dispoziţiile art. 12 şi 14-25 nu se mai aplică nici contractelor de închiriere a locuinţei în curs de executare;

w) Legea nr. 509/2002 privind agenţii comerciali permanenţi, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 6 august 2002;

x) art. 40 alin. (1), art. 41 şi 42 din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 557 din 23 iunie 2004, cu modificările ulterioare;

y) art. 1, 5-13, 16, art. 18 alin. (2) teza I, art. 56 alin. (1)-(4), art. 57, 59-63 şi 65 din Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopţiei, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 19 noiembrie 2009;

z) art. 90 alin. (2) din Legea gazelor nr. 351/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 679 din 28 iulie 2004, cu modificările şi completările ulterioare;

aa) titlul X «Circulația juridică a terenurilor» al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății şi justiției, precum şi unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 653 din 22 iulie 2005, cu modificările şi completările ulterioare;

bb) orice alte dispoziții contrare, chiar dacă acestea sunt cuprinse în legi speciale."

Dispoziții finale cuprinse în O.U.G. nr. 79/2011

[...]

„**Art. VII.** La data intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, sintagma „contract comercial" sau „contracte comerciale" se înlocuieşte cu sintagma „contract civil" sau, după caz, „contracte civile", iar sintagma „contracte sau acte de comerț", cu termenul „contracte.

Art. VIII. Prezenta ordonanță de urgență intră în vigoare la data de 1 octombrie 2011.

Dispoziții finale cuprinse în Legea nr. 60/2012

[...]

Art. VIII. Cererile prevăzute la art. 229 alin. (3) şi (3^2) din Legea nr. 71/2011, cu modificările şi completările ulterioare, inclusiv cu cele aduse prin prezenta lege, în curs de soluționare la data intrării în vigoare a prezentei legi rămân să fie soluționate de instanțele judecătoreşti competente potrivit legii în vigoare la data sesizării lor.

Art. IX. La data intrării în vigoare a prezentei legi, în toate actele normative în vigoare, sintagma „serviciul/servicile de stare civilă" se înlocuieşte cu sintagma „serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor/serviciile publice comunitare locale de evidență a persoanelor".

B.C.U. „M. EMINESCU" IAŞI

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Drept comercial

Vasile Nemeș

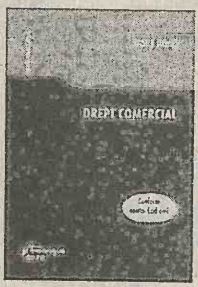

978-606-522-754-5
59 lei, 520 p.

În contextul prefacerilor legislative aduse de noul Cod civil și abrogării substanțiale a Codului comercial, temelia dreptului comercial este restructurată.

Cursul de față este elaborat în noua matcă a principiilor Codului civil actual, fiind abordate și dezvoltate conceptele clasice ale dreptului comercial (fondul de comerț, auxiliarii comercianților, societățile comerciale, titlurile comerciale, procedura insolvenței etc.), dar și noțiuni relativ noi în peisajul juridic actual, precum conceptele de „întreprindere comercială" și „profesionist", fiducie, concordat preventiv și mandat ad-hoc etc.

Autorul este conferențiar universitar doctor la Facultatea de Drept, Universitatea „Nicolae Titulescu" din București și avocat în Baroul București. Dubla sa experiență de teoretician și practician oferă o abordare completă, cursul fiind indispensabil deopotrivă studenților în drept, cât și specialiștilor juriști, și, nu în ultimul rând, persoanelor fizice sau juridice ce desfășoară activități comerciale în practică.

BCU IAȘI - UNIVERSITY LIBRARY

Drept civil. Obligații

în reglementarea noului Cod civil

Paul Vasilescu

978-606-522-732-3
95 lei, 704 p.

Obligațiile reprezintă una dintre cele mai importante și, poate, cea mai dificilă materie reglementată de noul Cod civil. Iar această carte este (din câte știm până la ora redactării acestui text) prima lucrare care analizează în ansamblu partea generală a obligațiilor în noul Cod civil, adică ceea ce se numește teoria generală a obligațiilor civile. Este vorba despre sensul, întemeierea și explicarea mecanismelor obligaționale.

In prefața lucrării, autorul, profesor universitar la Facultatea de Drept a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, dezvăluie că, scriind această carte, a fost interesat „nu numai cum este acum obligația reglementată, dar și care e punctul de fractură cu vechiul codice, care este sursa intelectuală, iar nu atât normativă, a reglementării din noul Cod civil. Dar o carte de drept este prin definiție un efort de a explica tehnic obligația civilă, de aceea nu am putut consacra rânduri prea lungi sensurilor non-juridice ale textelor analizate. Texte care impun un efort exegetic ce va trebui suplimentat în viitor cu mai multă jurisprudență, dar și cu o reflexie asupra sensurilor culturale ale noii legi. Toate acestea vor rămâne de făcut în viitor, care cu cât se apropie, cu atât va face din noul cod o lege veche".

BCU CLUJ / UNIVERSITY LIBRARY

Noul Cod civil

Comentarii, doctrină și jurisprudență

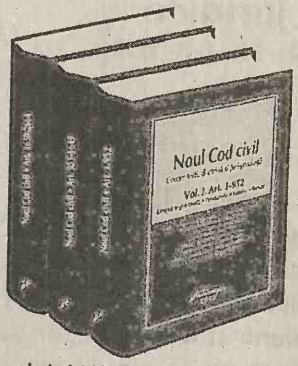

vol. I_1440 p., 170 lei
vol. II_1088 p., 150 lei
vol. III_1248 p., 170 lei

Editura Hamangiu vă propune un comentariu pe articole al noului Cod civil, realizat în stilul deja consacrat al Codului Hamangiu.

Poate suna ironic pentru o lucrare cu aproape 4.000 de pagini, dar este, totuși, un comentariu succint și sintetic. Este o carte care trasează vectori și creionează aria de aplicare a textelor noului Cod civil. O lucrare practică, realizată de un colectiv alcătuit mai ales din judecători și avocați, și concepută în special pentru practicieni. Am dorit să fie o carte de birou, accesibilă și usor de consultat.

Structura cărții

Legislația incidentă. Sub fiecare articol al codului am identificat și redat *in extenso* textele corespondente din vechiul Cod civil, din Codul comercial, Codul familiei, Decretul nr. 167/1958 și celelalte acte normative anterioare al căror conținut a fost absorbit în noul Cod civil. Am redat, de asemenea, și dispozițiile incidente din legea de punere în aplicare și am indicat, prin note de trimitere, conexiunile cu alte articole din cod sau din alte acte normative în legătură cu textul analizat.

Comentarii și doctrină. Veți regăsi la fiecare articol o analiză succintă și bine sistematizată, un comentariu logic și unitar, împletit din ideile extrase din doctrină și opiniile autorului. Notele de doctrină și comentariile autorilor sunt redate împreună, în aceeași secțiune, întrucât și unele și altele oferă explicații și soluții cu privire la interpretarea și aplicarea în practică a articolului analizat. În cazul instituțiilor care s-au schimbat substanțial față de vechea reglementare sau al instituțiilor noi (cum ar fi fiducia sau dreptul de administrare), explicarea textului s-a făcut numai pe baza doctrinei străine și a comentariilor autorilor.

Jurisprudență. Această secțiune cuprinde în special hotărârile CEDO și CJUE, deciziile Curții Constituționale și ale ICCJ, date în recursurile în interesul legii, precum și soluțiile instanțelor judecătorești în materiile reglementate de NCC. Bineînțeles, nu s-a conturat încă o practică judiciară în aplicarea NCC. Însă, acolo unde existau soluții anterioare, care își păstrează valabilitatea și în contextul noii reglementări, le-am inclus în lucrare, pentru a-i scuti pe practicieni să caute răspunsuri noi, acolo unde acestea există deja.

BCU LIBRARY

Reorganizarea persoanei juridice de drept privat

Andreea Corina Târșia

978-606-522-675-3
45 lei, 480 p.

Model de lucrare academică, această teză de doctorat atrage atenția, prin analiză, argumentare și calificare, asupra reorganizării persoanei juridice de drept privat adaptate dimensiunii și realității economice actuale. Cunoscând bine doctrina și evoluția jurisprudenței – dar fără a se aservi acestora – autoarea propune îmbunătățirea legislației din domeniu. Remarcăm astfel privirea critică asupra inovațiilor recente ale legii în ce privește formele reorganizării, capacitatea de folosință a persoanei juridice, operațiunea de fuziune transfrontalieră, procedura insolvenței etc. Imaginația juridică a autoarei relevă, pe de o parte, inteligență și înțelegerea dreptului pozitiv și, de altă parte, deschidere spre evoluțiile și restructurările acestei materii.

Remarcăm, de asemenea, limbajul clar și riguros științific precum și stilul sobru și elegant. Ne aflăm deci în fața unei analize profunde care recomandă lucrarea ca un punct important de referință în literatura juridică a timpului nostru; ea este utilă deopotrivă studenților, masteranzilor, doctoranzilor și practicienilor.

Prof. univ. dr. Ovidiu Ungureanu

BCU IAȘI UNIVERSITY LIBRARY

Locațiunea în noul Cod civil

Monna-Lisa Belu Magdo

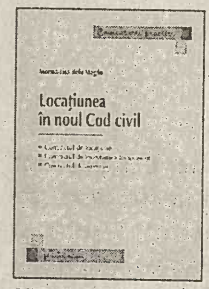

978-606-522-672-2
29 lei, 248 p.

În Capitolul V din Titlul IX destinat contractelor speciale, noul Cod civil reglementează *locațiunea bunurilor mobile și imobile destinate închirierii*, precum și locațiunea *bunurilor agricole*, care poartă denumirea de *arendare*.

Lucrarea de față prezintă contractul de locațiune, contractul de închiriere a locuințelor și contractul de arendare din perspectiva noii reglementări, pe care o analizează prin raportare la doctrina și practica anterioară în această materie.

De asemenea, contractul de *închiriere a locuinței*, varietate a contractului de locațiune este prezentat, împreună cu contractul de închiriere a locuințelor cu destinație specială, care reprezintă varietăți ale contractului de închiriere a locuințelor: *locuința socială, locuința de necesitate, locuința de serviciu, locuința de intervenție, locuința de protocol.*

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Dicționar de dreptul afacerilor

Ediția a 2-a

Mircea N. Costin
Călin M. Costin

978-606-522-449-0
125 lei, 960 p.

Lucrarea de față reprezintă un conglomerat de micromonografii asupra conceptelor de bază din dreptul comercial intern și internațional, dreptul concurenței, arbitrajul de comerț internațional, dreptul fiscal și financiar, dreptul bancar și din domeniul achizițiilor publice.

Față de ediția întâi, au fost introduși și definiți aproximativ 200 de termeni și expresii noi, însă termenii existenți au fost, în cea mai mare parte, complet redefiniți, având în vedere că, între timp, legislația a suferit numeroase modificări, precum și faptul că, la 1 octombrie 2011, a intrat în vigoare noul Cod civil.

Demersul autorilor are la bază studiul amănunțit al unui vast material bibliografic (cuprinzând legislația, jurisprudența și cele mai reprezentative lucrări teoretice în materie, apărute până la data publicării) din care au selectat și preluat idei și teze teoretice viabile și la care au adăugat unele idei și teze proprii, în dorința de a oferi cititorului un instrument util, de lucru și de informare în același timp.

BCU IAȘI UNIVERSITY LIBRARY

Legislație

Adoptarea și, mai apoi, intrarea în vigoare a noului Cod civil a luat pe nepregătite lumea juridică, profesioniștii dreptului fiind impresionați de dimensiunea apreciabilă a noii reglementări și speriați de cantitatea de informație ce trebuie asimilată din mers.

În realitate, lucrurile nu stau chiar așa. De fapt, multe dintre instituțiile Codului civil nu sunt noi, ci reprezintă *o reluare a vechilor instituții*, care au fost resistematizate de redactorii Codului, pentru a le pune de acord cu doctrina și jurisprudența ce s-au dezvoltat timp de 150 de ani, și prezentate într-un limbaj juridic actualizat din punct de vedere terminologic. Într-o mai mică măsură, Codul cuprinde și *instituții noi*, însă nu se poate spune că sunt de noutate absolută, deoarece fie sunt preluate din alte sisteme de drept (Franța, Elveția, Spania, Italia și, în special, Codul civil din Québec) sau din reglementări comunitare și alte documente juridice internaționale, fie sunt expresia unor practici comerciale și cutume, fie sunt o codificare a jurisprudenței instanțelor judecătorești.

Editura Hamangiu vă oferă acest instrument simplu și practic, care vă ajută să faceți singuri propria analiză comparativă între textele noului Cod și reglementările anterioare. Sub fiecare articol al Codului am identificat și redat *in extenso* textele corespondente din vechiul Cod civil, din Codul comercial, Codul familiei, Decretul nr. 167/1958 și toate celelalte acte normative anterioare al căror conținut a fost absorbit în Codul civil. Fără a mai fi nevoiți să caute prin alte zeci de cărți, juriștii vor putea astfel să citească în paralel noile și vechile dispoziții legale și să identifice mai ușor reglementările care au fost perpetuate și în noul cod civil și elementele de noutate aduse prin acesta.

În plus, sub fiecare articol din noul Cod, se regăsesc și dispozițiile corespondente din Legea de punere în aplicare, precum și trimiteri la întreaga legislație conexă, începând cu Convenția europeană a drepturilor omului, Constituția României și toate celelalte acte normative interne sau internaționale incidente dispozițiilor noului Cod civil.

Prezenta ediție cuprinde modificările și completările aduse Codului civil și Legii de punere în aplicare prin Legea nr. 60/2012 privind aprobarea O.U.G. nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil.

BCU IAȘI

Preț: 39 lei

reduceri de până la 30%
pentru comenzi on line
www.hamangiu.ro

ISBN 978-606-522-743-9